

૨૦

મી સદીના

વિરલ વિભૂતિ

ભાગ-૧

અભણંતાણ વિ નજ્જઇ માહપ્પં સુપુરિસાણ ચરિણં ।
કિં બુલ્લંતિ મણીઓ, જાડ સહસ્સેહિં ઘિપ્પંતિ ॥

વગર બોલ્યે પણ મહાપુરુષોનું માહાત્મ્ય તેમના આચરણ અને જીવન
દ્વારા જ જણાય છે. શું હજારોના મૂલ્યોથી ખરીદી કરતા મણીઓ કોઈ
દિવસ પોતાનું માહાત્મ્ય બોલે છે ?

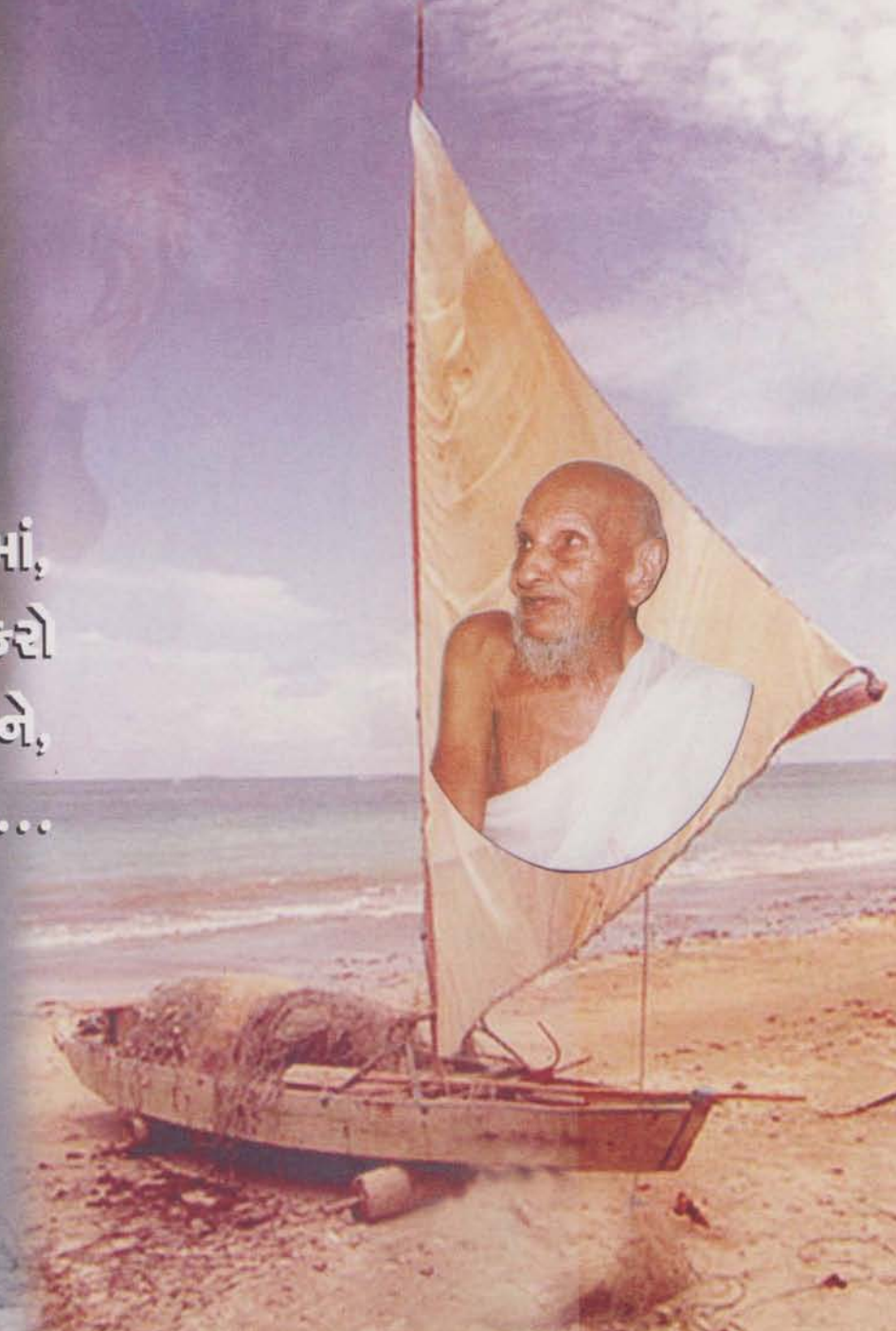
મોદવશ સંતિવટ્ટ પસિગામજી બંધારેલા નિઝારા મોરેપાલક
પ્રાપ્તિના વિશુદ્ધ અર્થપ્રમાણ પ્રમાણ રાખાઈ ૫૨૩
મામ પસિગામજી વિશુદ્ધ રોજીવનને મોરેપાલક વિશિષ્ટતાને
વિશુદ્ધ રોજી બંધારેલા મોરેપાલક અર્થપ્રમાણ પ્રમાણ રાખાઈ
પ્રાપ્તિના મધ્ય મોરેપાલક
રિપ્તર

गुणरयणं मंडियाणं बहुमाणं जो करेइ सुद्धमणो ।
सुलहा अन्नजम्मम्मि तस्स गुणा होंति नियमेण ॥

‘गुणरत्नोत्थी सुशोभित सत्पुरुषोऽनु शुद्ध मनसी
अहुमान करनाराओने जीजा जन्ममां ओ गुण अवश्य प्राप्त थाय छे.

તારો વિરહ આ અવનિમાં,
લાગે છે ખૂબ આકરો
સંસાર સાગરે અથડાતા અમોને,
તમારો એક સહારો...

ૐ શ્રી ૬૬ નમઃ

ભામો તિથસ્સ

ભામોત્થુ ઇં સમણસ્સ ભગવઓ મહાવીરસ્સ

શ્રી વર્ધમાન ગૌતમસુધર્માદિ ગણધર સિદ્ધંબિકાસિદ્ધાચિકાદિ પ્રભાવાત્
જૈનશાસન જયવંતુ પતો

સહસ્રાબ્દ તીર્થોદ્ધારક શ્રીસંઘહિતાર્થ ભીષ્મ અભિગ્રહધારી
સાધિક ૩૦૦૦ ઉપવાસ તથા ૧૧૫૦૦ આયંબિલના દોર તપસ્વી

૨૦મી સદીની વિરલ વિભૂતિ

પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું જીવન-કવન

: સંપાદક :

પ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના ઉત્તરાધિકારી

તથા

પ.પૂ.પં.શ્રી ચન્દ્રશેખરવિજયજી મહારાજ સાહેબના તપસ્વી શિષ્યરત્ન

પૂ. મુનિરાજશ્રી ધર્મરક્ષિતવિજયજી મ.સા.ના શિષ્ય

મુનિ હેમવલ્લભ વિજયજી

: પ્રકાશક :

સહસ્રાબ્દ કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધાર સમિતિ

હેમાભાઈનો વંડો, જગમલચોક, જુનાગઢ - ૩૬૨૦૦૧.

ફોન : (૦૨૮૫) ૨૬૨૨૯૨૪

પ્રથમ સંસ્કરણ :

પ.પૂ.આ.શ્રી હિમાંશુસૂરિ જન્મશતાબ્દી વર્ષ -
ચૈત્ર સુદ-૬, ૨૦૬૨ થી ચૈત્ર સુદ-૬ ૨૦૬૩
વિ.સં. ૨૦૬૩, ચૈત્ર સુદ-૬,
શનિવાર તા. ૨૪-૩-૨૦૦૭.

દ્વિતીય સંસ્કરણ :

વિ.સં. ૨૦૬૫,
શ્રાવણ સુદ-૫,
શ્રીનેમિનાથ જન્મકલ્યાણક દિન,
ગિરનાર તળેટી, જૂનાગઢ. - તા. ૨૬-૭-૦૮

મૂલ્ય : રૂા- ૨૦૦-૦૦

પ્રાપ્તિ સ્થાન :

સહસ્રાવળ કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધાર સમિતિ.
હેમાભાઈનો વંડો,
જગમાલ ચોક,
જુનાગઢ - ૩૬૨૦૦૧.
ફોન : (૦૨૮૫) ૨૬૨૨૯૨૪

ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા

આ. તરરત્ન સૂ. માર્ગ,
એકતા ટાવર પાસે, વાસણા બેરેજ રોડ,
વાસણા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૭.
ફોન : ૦૭૯-૨૬૬૦૮૮૩૭

વર્ધમાન સંસ્કાર ધામ

ભવાની કૃપા બિલ્ડીંગ, ૧લે માળે, જગન્નાથ શંકરશેઠ રોડ,
ગીરગામ ચર્ચ સામે, મુંબઈ - ૪૦૦ ૦૦૪.
તથા વર્ધમાન સંસ્કાર ધામના દરેક કેન્દ્રો.
મો. ૯૩૨૨૨૬૪૩૮૮, ફોન : ૨૩૬૭૦૯૭૪

સિદ્ધાચલ તીર્થ ધામ

મુ. માણેકપુર, તા. માણસા, જિ. ગાંધીનગર, ગુજરાત.

ટાઇપ સેટીંગ :

દોશી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ-જુનાગઢ
ગિરીશ પ્રોસેસ સ્ટુડીયો - અમદાવાદ.

મુદ્રક :

કિરીટ ગ્રાફિક્સ, અમદાવાદ.

॥ વિષયાનુક્રમ ॥

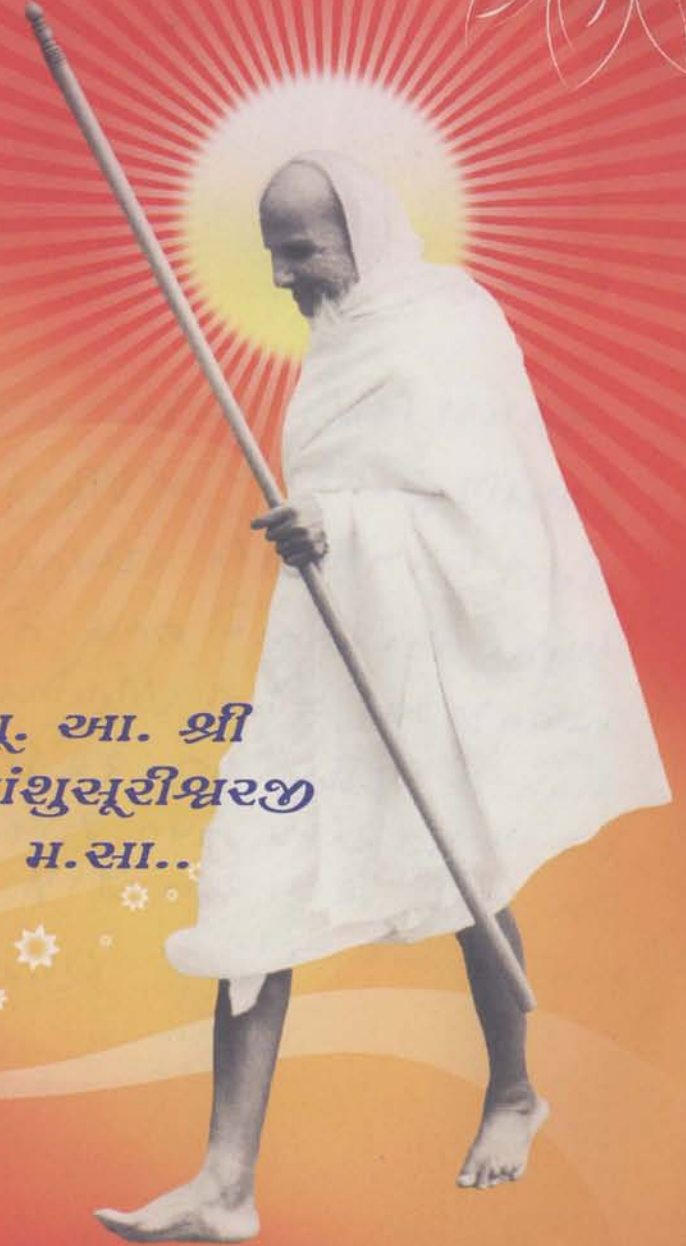
● તસ્મૈશ્રી ગુરુ વૈ નમઃ	૧
● અતીતના ઝરૂખે એક નજર	૬
● હૈયાના ઉદ્દગાર	૮૭
● તપધર્મની તારકતા	૧૦૮
● ગુણરત્નાકર	૧૨૬
● માનોયા ન માનો	૧૩૬
● સૂરીવરના સર્જન	૧૩૮

હીરાભાઈ

પૂ. આ. શ્રી
હિમાંશુસૂરીશ્વરજી
મ.સા..

શીતલ નહીં છાયા રે આ સંસારની
સાચી એક માયા રે જિન અણગારની

દિવ્ય દષ્ટિ

શ્રી સંઘસ્થવિર, વચનસિદ્ધ મહાપુરુષ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ
સકલાગમરહસ્યવેદી
પૂજ્યપાદ આચાર્ય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ
સિદ્ધાંત મહોદધિ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ
વ્યાખ્યાન વાચસ્પતિ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ
વર્ધમાન તપોનિધિ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ
પ્રશાંત મૂર્તિ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજ
સહસ્રાવન તીર્થોદ્ધારક
પૂજ્યપાદ આચાર્ય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ
સરળ સ્વભાવી
પૂજ્યપાદ આચાર્ય નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ
ન્યાયવિશારદ
પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ

શુભાશિષ

સિદ્ધાંત દિવાકર
પૂજ્યપાદ ગચ્છાધિપતિ શ્રી
આચાર્ય જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ
ભવોદધિતારક ગુરુદેવશ્રી
પૂજ્યપાદ પંન્યાસ ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્ચ
તથા
પરમોપકારી ગુરુજી
પૂજ્યપાદ ધર્મરક્ષિતવિજયજી મહારાજ સાહેબ

પ્રાસ્તાવિક

પ્રથમઆવૃત્તિ

જન્મ... જીવન... મરણ...

આ ત્રણ ઘટનાક્રમ જીવમાત્રનાં ચાલ્યા કરે છે. પણ... જન્મ તેનો જ સફળ છે, જે ઉત્તમ-સંયમજીવન જીવીને સમાધિમરણને પ્રાપ્ત કરે છે.

આ ત્રણે જેમના સફળ થયા એવા વચનસિદ્ધ-સંકલ્પસિદ્ધ, પરમ પૂજ્ય તપોયોગી આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજા....!

આ પૂજ્યશ્રીની પુનિત સ્મૃતિ દીર્ઘકાળ સુધી રહે અને પૂજ્યશ્રીનાં ઉચ્ચ આદર્શો અનેક આત્માઓને આલંબનભૂત બને તે માટે પ્રગટ થતો આ સ્મૃતિગ્રંથ અત્યંત ઉપકારક બનશે.

આ સ્મૃતિગ્રંથમાં એકત્રીસ પૂજ્ય આચાર્યભગવંતો, સોળ પંન્યાસજી ભગવંતો, ત્રણ ગણિવર્યો, ચોવીસ મુનિ ભગવંતો, ચોત્રીશ સાધ્વીભગવંતો, પંડિત વિદ્વાનો, બોંતેર શ્રાવકો, અગ્યાર શ્રાવિકાઓ, અજૈન ભાવિકોએ ગજબની ભાવ અભિવ્યક્તિ કરી છે. અહોભાવ, આશ્ચર્યભાવ, પૂજ્યશ્રી પ્રત્યેના ઉપકારી ભાવો વર્ણવ્યા છે. તો કેટલાય ભાવુકોએ પૂજ્યશ્રીનાં જવાથી પોતાને થયેલ અંતરની વ્યથા વ્યક્ત કરી છે.

જો કે, પૂજ્યશ્રીનાં જીવનમાં આપણે સૌએ સંયમના દર્શન કર્યા છે. ત્યાગના દર્શન કર્યા છે. તપના દર્શન કર્યા છે. તે સર્વ ભાવો હૃદયસ્થ સાથે અહીં શબ્દસ્થ કર્યા છે.

પૂજ્યશ્રીમાં સાતમા ગુણઠાણાને સ્પર્શતા પૂજ્યોની સ્મૃતિ કરાવે તેવી અપ્રમત્તતા હતી. ગજબ તો એ હતો કે એમના દ્વારા સિદ્ધિનો વિનિયોગ સહજ થતો હતો. એના પ્રભાવે કેટલાય પુણ્યાત્માઓના જીવનમાં પૂજ્યશ્રીનાં વાસક્ષેપથી, અંતરના આશીર્વાદથી અસંભવ લાગતા કાર્યો સંભવ બન્યા છે.

કેટલાક પ્રસંગો તો એવા છે કે, જે પૂજ્યશ્રી પ્રત્યેની શ્રદ્ધાથી જ શક્ય બન્યા છે. અને તેમાં અંધશ્રદ્ધાનો અંશ પણ ન હતો.

વર્તમાનકાળમાં પૂજ્યશ્રીની બાહ્ય-અભ્યંતર કૃતિ-આકૃતિ દ્વારા સાધુધર્મની ઝળહળતી મૂર્તિ અનુભવાતી, આવા તો સાક્ષાત્ અનુભવાતા અનેક ગુણોના ધારક પૂજ્યશ્રી માટે જે ગુણો વર્ણવાયા છે તેના મૂળમાં....

પરમપૂજ્ય, પરમગુરુદેવ, આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજા, પૂજ્ય

। શિવમસ્તુ સર્વ જગતઃ ।

આચાર્યદેવશ્રીમદ્વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાની અનન્યકૃપા, પરમપૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાનું શિષ્યત્વદેખાય છે.

આજ સુધી પ્રગટ થયેલા અનેક સ્મૃતિગ્રંથોમાં આ ગ્રંથની વિશેષતા કંઈક જુદી જ દેખાય છે. કારણ કે લેખ લખનારા ભાવુકોએ જાત અનુભવ વર્ણવ્યા છે.

પૂજ્યશ્રીનો પડછાયો બનીને રહેનારા તપસ્વી મુનિવર્યશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી મહારાજે પૂજ્યશ્રીનાં સંપર્કમાં આવેલા ભાવિકોને પત્રો લખીને, પ્રેરણા કરીને, લેખો એકત્રિત કરવામાં ગજબની મહેનત કરી છે. એમના એ પ્રયત્નના ફલ સ્વરૂપે આ દળદાર ગ્રંથ આપણા હાથમાં આવી શક્યો છે.

આવા પુનિત-ઉત્તમ, મારા સંયમજીવનના પ્રેરક, પૂજ્યશ્રી માટે જે જે વ્યક્ત કરાયું છે એમાંનું કેટલુંય મેં મારી જાતમાં અનુભવ્યું છે.

પૂજ્યશ્રીની આ જીવનયાત્રા-સંયમયાત્રા-ટૂંક ભવની મોક્ષયાત્રા બની રહેશે. સ્મૃતિગ્રંથમાં આવેલા લેખોમાં વારંવાર એક જ વિગત ન આવે અને દરેકમાં કંઈક વિશેષતા દેખાય તે રીતે લેખોનું કરવામાં આવેલું સંમાર્જન, તેમજ પૂજ્યશ્રીનાં જીવનનું અને લેખનું અનુસંધાન લક્ષ્યમાં રાખીને આપવામાં આવેલા હેડીંગોથી લેખો વાંચવામાં રૂચિકર બન્યા છે. તેમાં મુખ્ય ફાળો મુનિવર્યશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી મહારાજે સુંદર સંકલન-સંપાદન કરીને ગુરુભક્તિનું ઉત્તમ દૃષ્ટાંત પુરું પાડ્યું છે.

જેમ પૂજ્યશ્રી દિવસો-દિવસ વિશેષ-વિશેષ સંયમ જીવન જીવ્યા, તેમ પૂજ્યશ્રીની સ્મૃતિ કરાવનાર આ ગ્રંથમાં પાને-પાને, નવું-નવું જાણવા અનુભવવા મળશે.

પ. પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. પોતે જિનાજ્ઞા મુજબ સુંદર જીવન જીવ્યા, પોતાના સુપુત્રરત્ન નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજને શાસનના રત્ન બનાવ્યા... એમ આપણે પણ આ ગુરુગુણગાનથી ભરપૂર ગ્રંથના વાંચન દ્વારા ગુણવાન બની પરમપદના પાવનપથિક બનીએ એ જ શુભાભિલાષા.

-પં. વજ્રસેનવિજય.

આવકાર

કોઈ સ્મૃતિગ્રંથની બીજી આવૃત્તિ થાય એ વિરલ ઘટના જ ગણાય સામાન્યતયા સ્મૃતિગ્રંથો વાંચવાનું આકર્ષણ જનસામાન્યમાં ઓછું ગણાય.

આ. હિમાંશુસૂરિ મ.સા. એક વિરલ વિભૂતિ હતા અને એમના જીવનને નજીકથી નિહાળનારા, એમનાથી બોધ પ્રાપ્ત કરનારા, જીવનપરિવર્તન કરનારા ભાવુકોએ આલેખેલા અનુભવના ઉદ્ગારો આપણા માનસ પર ઉપર આ મહાપુરુષની છબી અંકિત કરવાનું કામ કરે છે.

જેમ જેમ પૂજ્યશ્રીના જીવન વિશે વિચારીએ તેમ તેમ લાગે કે કંઈક નોખા અને સાવ અનોખા આ મહાપુરુષ હતા.

અનેક ગુણોના ભંડાર આ પુણ્યપુરુષના જીવનના વિવિધ પાસાઓ આ સ્મૃતિગ્રંથમાં ઉજાગર થયા છે.

પૂજ્યશ્રીએ કરેલા તપની યાદી આપણને અધધધ! બોલાવી દે.

પગે ચાલીને જ વિહાર કરવાની અડગ પ્રતિજ્ઞા !

જૈફ વયે ભીષણ ગરમીમાં પગે પાટા બાંધી પા પા પગલી માંડતા વિહારો... આંચબિલની તપસ્યા.. જાપ વગેરે થયા પછી જ પચ્ચકખાણ પારવાની ટેક...

જાત પ્રત્યેની અતિ કઠોર ઈષ્ટની સામે જગત પ્રત્યે કરુણા ભીતરતી દૃષ્ટિનો અજબ-ગજબનો સંગમ એટલે પૂજ્યશ્રીનું જીવન !

સ્મૃતિગ્રંથની પ્રથમ આવૃત્તિની વિમોચન વેળાએ પાલીતાણા ગામમાં પૂ. પં.શ્રી વજ્રસેનવિજય મ.સાની સાથે સાક્ષી બનવાનું સદ્ભાગ્ય મળેલું. મુનિશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી મ.સા.એ પ્રસ્તુત લખાણ માટે આમંત્રણ આપી પૂજ્યશ્રીના ગુણઉદ્ધાનની માનસયાત્રા કરવાનો મોકો આપ્યો ! ધન્યવાદ !

વિરલ વિભૂતિને અનંત વંદના....!

– આ. મુનિચંદ્રસૂરિ

તપસ્વીસમ્રાટના સ્મૃતિગ્રંથ પ્રકાશનની વેળાએ

સૂરિ ‘પ્રેમ’ના અણમોલરત્ન સૂરિ ‘રામ’ના શિષ્યરત્ન પરમપૂજ્ય તપસ્વીસમ્રાટ આચાર્યભગવંત હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો જીવન-કવનને સ્પર્શતો સ્મૃતિગ્રંથ પ્રકાશિત થઈ રહ્યો છે, તે વેળાએ મને તો કોઈ કલ્પના પણ ન હતી કે આવા તપસ્વી સમ્રાટ, સુવિશુદ્ધસંયમી મહાત્માના સ્મૃતિગ્રંથના પ્રૂફો વાંચવાનો લાભ મને પ્રાપ્ત થશે.

પૂજ્ય તપસ્વી સમ્રાટના જીવનને સ્પર્શતા એકેક લેખો, શ્રદ્ધાંજલિઓ, સહસાવન સમવસરણ મંદિર, ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા, સિદ્ધાચલ તીર્થધામનો ઇતિહાસ આ બધું વાંચતા વાંચતા હૈયું ગદ્ગદ્ બની ગયું.

આ કૂડા કલિયુગમાં કેવો સુવિશુદ્ધ સંયમનો પ્રેમ !

કેવી મહાન તપશ્ચર્યા ! કેવી કઠોર સંયમચર્યા !

વિશેષ તો શું લખું ? કેમ કે સ્મૃતિગ્રંથના એકેક લેખોમાં પૂ. શ્રમણ-શ્રમણીભગવંતોએ તપસ્વીસમ્રાટશ્રીની અનેક આગવી વિશેષતાનું વર્ણન કરેલું છે. હું તો પૂજ્ય તપસ્વી સમ્રાટશ્રીને એટલી જ પ્રાર્થના કરું છું કે આપ જ્યાં હો ત્યાંથી એવા આશીર્વાદ વરસાવો કે મારું જીવન તપ, ત્યાગ, સુવિશુદ્ધ આચારમય બને અને સમ્યગ્ જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપી રત્નત્રયીને આરાધી અણાહારીપદને પ્રાપ્ત કરી શીઘ્ર શાશ્વસુખના ભોક્તા બની સ્વસ્વરૂપમાં પ્રતિષ્ઠિત બનું....

–સા. ચંદનબાળાશ્રી

હીરો એક પાસા અનેક

સંપાદકીય

દરિયાકિનારે ઊભા રહેલા બાળકને પૂછવામાં આવે કે આ દરિયો કેટલો મોટો છે?

મહેલની અગાશીમાં ઊભા રહેલા બાળકને પૂછવામાં આવે કે આ આકાશ કેટલું મોટું છે?

અમાસની મધ્યરાત્રિએ ડુંગરની ટોચ ઉપર ઊભા રહેલા બાળકને પૂછવામાં આવે કે આકાશમાં તારા કેટલા છે?

ત્યારે -

આ બાળક પોતાની શક્તિ અને સમર્થતાની મર્યાદાને આધીન બની પોતાના બે હાથને શક્યતઃ ફેલાવીને તે તે વસ્તુની વિશાળતાનું જ્ઞાન કરાવવાની બાળચેષ્ટાથી વિશેષ કંઈ કરી શકતો નથી.

વીસમી સદીની વિરલ વિભૂતિના જીવનની અજબગજબની વાતો વર્ણવતા આ ગ્રંથના સંપાદન અવસરે બસ! આવી જ કોઈ બાળચેષ્ટા મારા વડે થઈ રહી છે.

વિ.સં. ૨૦૫૯ના માગશર સુદ ચૌદશના મધ્યરાત્રિએ ૧૨.૩૯ કલાકે પૂજ્યપાદશ્રી આચાર્ય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજાનો આતમહંસ આ ભરતક્ષેત્રની ભોમકાનો ત્યાગ કરી મુક્તિયાત્રાના આગલા મુકામ ભણી પ્રયાણ કરવા ઊડી ગયો... બીજા જ દિવસથી અનેક ભક્તજનો તરફથી અતિદબાણ આવ્યું કે “આપ આટલા વર્ષોથી પૂજ્યશ્રીની સાથે જ રહ્યા છો તો પૂજ્યશ્રીના જીવનની વાતો વર્ણવતો એક ગ્રંથ આપ જ તૈયાર કરો !” શરૂઆતનો કેટલોક સમય તો આ કાર્ય કરવાની આનાકાની કરી પરંતુ અંતે મારા ઉપર પૂજ્યપાદશ્રીના થયેલા અનંતા ઉપકારોના સ્મરણથી પ્રેરાઈને તથા તેવા પ્રકારનું અનુભવજ્ઞાન ન હોવા છતાં માત્ર તેઓશ્રીના ઉપકારોની અંશાત્મક ઋણમુક્તિ કાજે આ ગ્રંથસંપાદનના કાર્યમાં પગરવ મંડાયા....

હું કોઈ સાહિત્યકાર નથી.....

હું કોઈ લેખક નથી.....

હું કોઈ વ્યાકરણનો અભ્યાસી નથી.....

મારી પાસે એવી કોઈ વિદ્વત્તા નથી કે

શબ્દોનો સંગ્રહ પણ નથી....

પૂજ્યપાદશ્રીના સાંનિધ્યમાં રહી જે કલ્પનાતીત, શબ્દાતીત, વર્ણનાતીત જીવનને જાણ્યું છે, માણ્યું છે અને અનુભવ્યું છે તેને શબ્દદેહ આપવો એ અસંભવ છે, અશક્ય છે..

છતાં.....જ્યારે કંઈક લખવા પ્રયત્નો કરું છું ત્યારે પૂજ્યશ્રીના વ્યક્તિત્વને સંપૂર્ણતયા ન્યાય આપવા માટે શબ્દો ઓછા પડે છે.... અધૂરા પડે છે... વામણા લાગે છે. પરમ તરફની યાત્રામાં તેઓશ્રીના સથવારાના તેર તેર વર્ષના સમયરૂપી સાકરના ટૂકડાના અનુભવરસને ચાખ્યો છે... માણ્યો છે... વાગોળ્યો છે...કયા શબ્દોમાં તેનું વર્ણન કરી શકાય?

પૂજ્યપાદશ્રી પ્રત્યેના બહુમાનભાવથી પ્રેરાઈને ભાવોના ભંડોળમાંથી સરી પડતાં શબ્દો વડે તેઓશ્રી માટે ખૂબ ટૂંકાણમાં કહી શકાય કે

“હીરો એક પાસા અનેક”

જીવન સફરના વિધવિધ તબક્કે તેઓશ્રીએ પૂજ્યો પ્રત્યેના વિનયબહુમાનભાવની સરાણ ઉપર ચઢીને આત્માના અનેક ગુણોને પ્રગટ કરવાનો પ્રબળ પુરુષાર્થ કર્યો... જેમ સરાણ ઉપર ચઢેલો કાચો હીરો ધીમે ધીમે પાસાઓ પડતાં પોતાના વૈભવી આંતરસ્વરૂપને પ્રગટ કરે છે તેમ હીરાભાઈમાંથી હિમાંશુવિજય બનેલ પૂજ્યશ્રીએ પણ સંયયયાત્રાના વિવિધ મુકામે અનેકવિધ ગુણોને પ્રગટાવ્યા હતા... પૂજ્યશ્રીનું જીવન વર્તમાનકાલીન સંયમધરો માટે એક અણમોલ આદર્શસ્વરૂપ છે....

કાચો હીરો સરાણ ઉપર ઘસાતો જાય અને પાસા પડતા જાય તેમ તેમ પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં પણ સમયે સમયે યુક્ત આચારપાલન, પાપભીરૂતા, સહિષ્ણુતા, તીવ્ર વૈરાગ્યભાવ, ધારદાર પ્રજ્ઞાશક્તિ, અપ્રમત્તતા, જીવનમાં સાદગી, નિઃસ્પૃહતા, અમોઘ મુહૂર્તદાન, ધોરતપ, ત્યાગ, તિતિક્ષા, પરમાત્મભક્તિ, જ્ઞાનમગ્નતા, પરાર્થરસિકતા, શૌર્યતા, નિર્દોષ ભિક્ષાયર્યા, અડોલ જપબળ, દીર્ઘદૃષ્ટી, વાત્સલ્યભાવ, કોમળતા, સહાયકવૃત્તિ, વૈયાવચ્ચ-વ્યસન, મિતભાષીતા, સમભાવ, ઔદાર્યતા, નિખાલસતા, આશ્રિતજનરક્ષકતા આદિ ગુણરૂપી પાસાઓ પડવા લાગ્યા પરંતુ જેમ મથાળાના પાસાઓની મુખ્યતા હોય તેમ શ્રી સંઘઐક્યભાવ, આત્મસ્વરૂપસાધકદશા, કટ્ટર જિનાજ્ઞાપાલન, અવિહંગ શાસનાનુરાગ, શ્રી સંઘવાત્સલ્ય તથા દૈઘ મનોબળ જેવા પ્રથમ હરોળના મોખરાના ગુણરૂપી પાસાઓના કારણે વિશેષ ઝળહળતા હતા...

ધમ્મો મંગલ મુક્ષિદું, અહિંસા સંજમો તવો ।

દેવા વિ તં નમસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥

પૂ.સ્વયંભવસૂરિ મહારાજ દસવૈકાલિકસૂત્રના પ્રથમ શ્લોકમાં ફરમાવે છે કે અહિંસા, સંયમ અને તપરૂપી ધર્મ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ છે અને જે આત્માઓના હૈયામાં આ ત્રિપદધર્મ આત્મસાત્થયેલ છે તેઓને દેવો પણ નમસ્કાર કરે છે.

ડગલે ને પગલે શાસ્ત્રવચનના ગૂઢ રહસ્યોના આલંબનાનુસાર શુદ્ધ આચાર, વિચાર અને ઉચ્ચારના ત્રિવેણી સંગમ સાથે અહિંસા, સંયમ અને તપધર્મની અપ્રમત્ત આરાધનાના અવસરે અનેકવાર દિવ્યતત્વોની પરોક્ષ સહાયના પ્રસંગોને જાણવા, માણવા અને અનુભવવા સદ્ભાગી બન્યો છું અતિઅલ્પ જનસમુદાય તેઓશ્રીની આત્મસાધકદશાનો સ્પર્શ પામવા સમર્થ બનેલ છે...

શ્રીફળની જેમ બહારથી નક્કર અને કડક લાગતાં પૂજ્યશ્રીના હૈયાના અંતરભાવને સ્પર્શેલી પ્રાયઃ કોઈપણ વ્યક્તિ તેઓશ્રીના હૈયાની કોમળતા અને મધુરતાના આસ્વાદથી વંચિત રહેલ નથી... કાળમીઠ પાષાણના પર્વત સમા દંઢ મનોબળવાળા પૂજ્યશ્રીના કોમળ હૈયાની કોતરોમાંથી બળબળ વહેતાં વાત્સલ્યના ઝરણામાં અનેકશઃ મહાલવાનું સૌભાગ્ય પામી ધન્ય બન્યો છું તે મારી ભવોદધિતારકગુરુમા (પ.પૂ.પંન્યાસપ્રવર ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્ય)ની અસીમકૃપાદૃષ્ટિનું જ ફળ છે.

પ્રાયઃ ૬૮ વર્ષ, ૬ માસ અને ૨૦ દિવસના દીક્ષાપર્યાયમાં જેમણે નાની એવી પણ ઘડીયાળ પોતાની પાસે રાખી નથી, અલ્પ જરૂરીયાતવાળા નિઃસ્પૃહ શિરોમણી એવા ખાખી બંગાળી પૂજ્યશ્રીના જીવનની વાતો વર્ણવતો સ્મૃતિગ્રંથ પણ સાદગીસભર તૈયાર કરવાની તીવ્રભાવના હોવા છતાં ગુણરત્નોના સમુદાયથી ઝળહળતા તેઓશ્રીના જીવનની વાતો રૂપી આંતરવૈભવની સાથે સાથે આ ગ્રંથના બાહ્યવૈભવને પણ સવિશેષ સુશોભાયમાન બનાવવા સૌના અત્યાગ્રહને વશ થઈ આ ગ્રંથનો તથાપ્રકારનો શણગાર થવા પામ્યો છે.

આ ગ્રંથને સર્વજનભોગ્ય બનાવવા લેખોમાં કેટલાક સ્થાને અલ્પપણ અનિવાર્ય સુધારાવધારા કર્યા છે. બાકી મેં તો માત્ર ઠેર ઠેર વેરાયેલા પ્રસંગપુષ્પોને વીણી વીણી એકઠા કરીને ગુંથવાના કાર્યથી વિશેષ કાંઈ કર્યું નથી...

ચતુર્વિધસંઘના પૂજનીય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતો તથા શ્રાવક-શ્રાવિકાવર્ગ આ ગ્રંથ પ્રકાશનના મુખ્ય આધાર છે, તેઓશ્રીએ જીવનમાં પૂજ્યશ્રીના સંપર્ક દરમ્યાન અનુભવેલા પ્રસંગોની અલકમલકની વાતો વર્ણવતા લેખો જ ન મોકલ્યા હોત તો આ ગ્રંથરચના જ કેવી રીતે થાત? ગ્રંથ પ્રકાશન દરમ્યાન શક્યતઃ તકેદારી રાખવા છતાં શરતચૂકથી કોઈ લેખો છાપવાના રહી ગયા હોય તો ઉદાર હૈયે ક્ષમાપ્રદાન કરશો.

પૂજ્યશ્રીના ગ્રંથનું કાર્ય તો વિ. સં. ૨૦૬૦ થી શરૂ થયેલ હોવા છતાં સમયે સમયે શાસનના અન્ય યોગોમાં પરોવાનું અનિવાર્ય બનતા આ પ્રકાશનમાં જે કાંઈ વિલંબ થયો છે તેને માટે હું દિલગીર છું.

પ્રારંભમાં જુનાગઢના દોશીપ્રિન્ટર્સવાળા મનિષભાઈ અને છેલ્લા છ માસથી સતત પરિશ્રમ લઈ રહેલા કિરીટગ્રાફિક્સ (અમદાવાદ) વાળા કિરીટભાઈ, શ્રેણિકભાઈ, પીયૂષભાઈના ભગીરથ પુરુષાર્થના પ્રભાવે અનેક કલાકૃતિયુક્ત સુંદર સજાવટનું કાર્ય ખૂબ જ ઝડપભેર થવા પામેલ છે. તે ઉપરાંત આ ગ્રંથની મેટર ચેક કરવી, પ્રુફરીડીંગ, અવસરે અવસરે જરૂરી વિગતો એકઠી કરવી વગેરે અનેક કાર્યોને પોતીકું સમજી જે કોઈ ભાગ્યશાળીઓએ પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ રીતે પોતાના કિંમતી સમયનો ફાળો આપ્યો છે તેઓનો હું અત્યંત ઋણી છું.

પ્રાન્તે

गच्छतः स्वल्पं क्वापि भवत्येव प्रमादतः ।

हसन्ति दुर्जनास्तत्र समादधति सज्जनाः ॥

ચાલતાં ચાલતાં પ્રમાદવશ ક્યાંક સ્ખલના થાય ત્યારે દુર્જન લોકો મશ્કરી કરે છે જ્યારે સજ્જન લોકો તે સ્ખલનાનું સમાધાન કરે છે તેમ આ ગ્રંથ સંપાદનના કાર્ય દરમ્યાન છદ્મસ્થ અવસ્થાને કારણે મારાથી પણ પ્રમાદવશ કોઈ ક્ષતિ રહેવા પામી હોય તો આપ સૌ સુજ્ઞ વાચકજનો તેનો સહજ સ્વીકાર કરીને મારી ભૂલોને ક્ષમ્ય ગણી ઉદાર હૈયે ક્ષમાપ્રદાન કરવા કૃપા કરશોજી.

અંતે આ કાર્ય દરમ્યાન કોઈપણ જીવની આશાતના કે અંતરને અશાતા પહોંચાડવામાં નિમિત્તભૂત બનાયું હોય અથવા ભાવાવેશમાં કોઈ અતિશયોક્તિ કે જિનપ્રણીત વચન વિરુદ્ધ કંઈ લખાયું હોય તો પંચપરમેષ્ઠિ ભગવંતોની સાક્ષીએ મન-વચન-કાયાએ કરી ક્ષમા યાયું છું.

यन्मादृशोऽपि मूढो महतां गुणवर्णनोद्यतो भवति ।

तत्र ज्ञानदयानिधिगुरुप्रसादो हि सद्भेतुः ॥

વિ.સં.૨૦૬૩

ફાગણ વદ-ચોથ

સૂર્યપુરીનગરી (સુરત)

એ જ લી.

ભવોદધિતારક

પ.પૂ.પંન્યાસ ચન્દ્રશેખર વિજયજી ગણિવર્ય પાદપદ્મરેણુ

મુનિ હેમવલ્લભ વિજય

સંસારી નામ :	હીરાભાઈ
પિતાશ્રીનું નામ :	કુલચંદભાઈ
માતૃશ્રીનું નામ :	કુંવરબેન
ભાઈનું નામ :	સ્વ.માણેકભાઈ (પૂ.આ. જિતમૃગાંક સૂ. મ.સા.) સ્વ. રતિભાઈ સ્વ. મંગળદાસભાઈ પુત્રમભાઈ રસિકભાઈ સ્મણભાઈ
બહેનનું નામ :	સ્વ. રૂક્મણીબેન સીતાબેન
પત્નીનું નામ :	ચંદનબેન
પુત્રનું નામ :	ચીતુભાઈ (આ. નરરત્ન સૂ. મ. સા.)
પુત્રીનું નામ :	સ્વ. વિમળાબેન

તારક તિથિદર્શન

- સંસારી નામ:હીરાભાઈ
- વતન:માણેકપુર (તા. માણસા)
- જન્મદિન:સં. ૧૯૬૩ ચૈત્ર સુદ-૬ શુક્રવાર
- જન્મસ્થળ:લીંબોદ્રા
- દીક્ષા દિન:સં. ૧૯૯૦ વૈશાખ સુદ દ્વિતીય ૯
- દીક્ષા સ્થળ:સંવેગી ઉપાશ્રય-હાજા પટેલની પોળ, અમદાવાદ.
- દીક્ષા દાતા:પ.પૂ.આ. સિદ્ધિ સૂ. મ. સા.
- દીક્ષા ઉપસ્થિતિ:પૂ. આ. દાન સૂ. મ. સા., પ.પૂ. ઉપા. પ્રેમ વિ. મ. સા., પ. પૂ. પં. રામ વિ. મ. સા.
- વડીદીક્ષા દિન:સં. ૧૯૯૦ અષાઢ સુદ-૧
- વડીદીક્ષા સ્થળ:સારંગપુર-તળીયાની પોળ, અમદાવાદ.
- વડીદીક્ષા દાતા : પ. પૂ. આ. દાન. સૂ. મ. સા.
- વડીદીક્ષા ઉપસ્થિતિ : પૂ. ઉપા. પ્રેમ વિ. મ.સા. પ. પૂ. રામ વિ. મ. સા.
- ગણિપદ દિન : સં. ૨૦૧૫ ફાગણ સુદ-૩
- ગણિપદ સ્થળ : સતારા (મહારાષ્ટ્ર)
- ગણિપદ દાતા : પ.પૂ. ગણિવર્ય મુક્તિવિજય મ.સા.
- પંચ્યાસપદદિન : સં. ૨૦૧૫ વૈશાખ સુદ -૬
- પંચ્યાસપદ સ્થળ : અહમદનગર (મહારાષ્ટ્ર)
- પંચ્યાસપદ દાતા : પ.પૂ. આ. યશોદેવ સૂ. મ. સા.
- આચાર્યપદ દિન : સં. ૨૦૨૯ માગશર સુદ-૨
- આચાર્યપદ સ્થળ : આરીસાભવન (પાલીતાણા)
- આચાર્યપદ દાતા : પ.પૂ. પં. નરરત્નવિજય ગણિવર્ય
- સ્વર્ગવાસ દિન : સં. ૨૦૫૯ માગશર સુદ-૧૪ રાત્રે ૧૨-૩૯ કલાક.
- સ્વર્ગવાસ સ્થળ : હેમાભાઈનો વંડો, ઉપરકોટ રોડ, જુનાગઢ.
- અંતિમસંસ્કારદિન : સં. ૨૦૫૯ માગશર વદ-૧ બપોરે ૩-૩૦ કલાક.
- અંતિમસંસ્કાર સ્થળ : શ્રી નેમિનાથ પરમાત્મા દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકભૂમિ-સહસાવન તીર્થ-ગિરનાર.

અનંતયાત્રાના આત્મીયજનો

રજોહરણ પ્રદાતા :

પ. પૂ. આ. સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મ.સા. (પૂ. બાપજી મહારાજ)

સંયમજીવનના પ્રારંભિક ઘડવૈયા :

પ.પૂ. આ. દાનસૂરીશ્વરજી મ.સા.

ગ્રહણાસેવન શિક્ષાદાતા :

પ.પૂ. આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ. સા.

ભવોદધિતારક ગુરુદેવ :

પ. પૂ. આ રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

વડીલબંધુ (સંસારીભાઈ) :

પ. પૂ. આ. જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મ.સા.

આજીવન સંઘાટક (સંસારીપુત્ર) :

પ.પૂ. આ. નરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.

શિષ્યપરિવાર :

સ્વ. મુનિરાજ સોમપ્રભવિજયજી,

મુનિરાજ નયનરત્નવિજયજી.

વૃદ્ધાવસ્થામાં વૈયાવચ્ચી :

મુનિરાજશ્રી નિપુણચંદ્રવિજયજી

[સં. ૨૦૩૯ થી સં. ૨૦૪૩]

મુનિરાજશ્રી હિરણ્યબોધિવિજયજી

[સં. ૨૦૪૩ થી સં. ૨૦૪૬]

મુનિરાજશ્રી અનંતબોધિવિજયજી

[સં. ૨૦૩૯ થી સં. ૨૦૪૬]

મુનિરાજશ્રી ધર્મરક્ષિતવિજયજી

[સં. ૨૦૪૬ પોષ થી સં. ૨૦૫૦ પોષ]

મુનિરાજશ્રી કલ્પરક્ષિતવિજયજી

[સં. ૨૦૪૬ પોષ થી સં. ૨૦૪૭ પોષ]

મુનિરાજશ્રી દિવ્યપદ્મવિજયજી

[સં. ૨૦૫૩ મા.સુ. ૩ થી ૧ વર્ષ]

મુનિરાજશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી

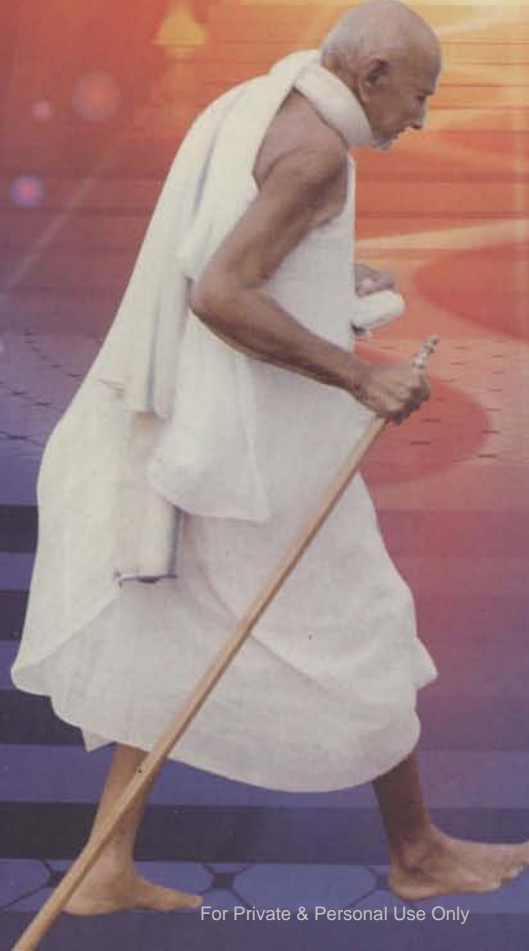
[સં. ૨૦૪૬ પોષ થી અંતકાળ પર્યત]

મુનિરાજશ્રી નયનરત્નવિજયજી

[સં. ૨૦૪૬ મહા થી અંતકાળ પર્યત]

મુનિરાજશ્રી જ્ઞાનવલ્લભવિજયજી

[સં. ૨૦૫૫ મહા થી અંતકાળ પર્યત]

જે સ્વના કિંડાણમાં જાય છે
તે સર્વસ્વની કિંચાઈને પામે છે.

શેઠશ્રી રસિકભાઈ કુલચંદ શાહ

પૂજ્યશ્રીના સંસારી લઘુબંધુ. - અમદાવાદ

શ્રીમતી તારાબેન રસિકભાઈ શાહ

સ્વ. શ્રી મંગળદાસ કુલચંદ શાહ

(માણેકપુરવાળા)

સ્વ. શ્રીમતી રતનબેન શાહ

દ.ધીરુભાઈ/કીશોરીબેન - (પૂજ્યશ્રીના સંસારી ભત્રીજા)

મુખ્ય
સૌજન્યદાતા

શ્રી વસંતખેન વાડીલાલ પોપટલાલ વસા પરિવાર-ધોરાજીવાળા
હ. મહેશકુમાર, પ્રજ્ઞશકુમાર, જ્યોતિન્દ્રકુમાર, કુંજ, રાજ

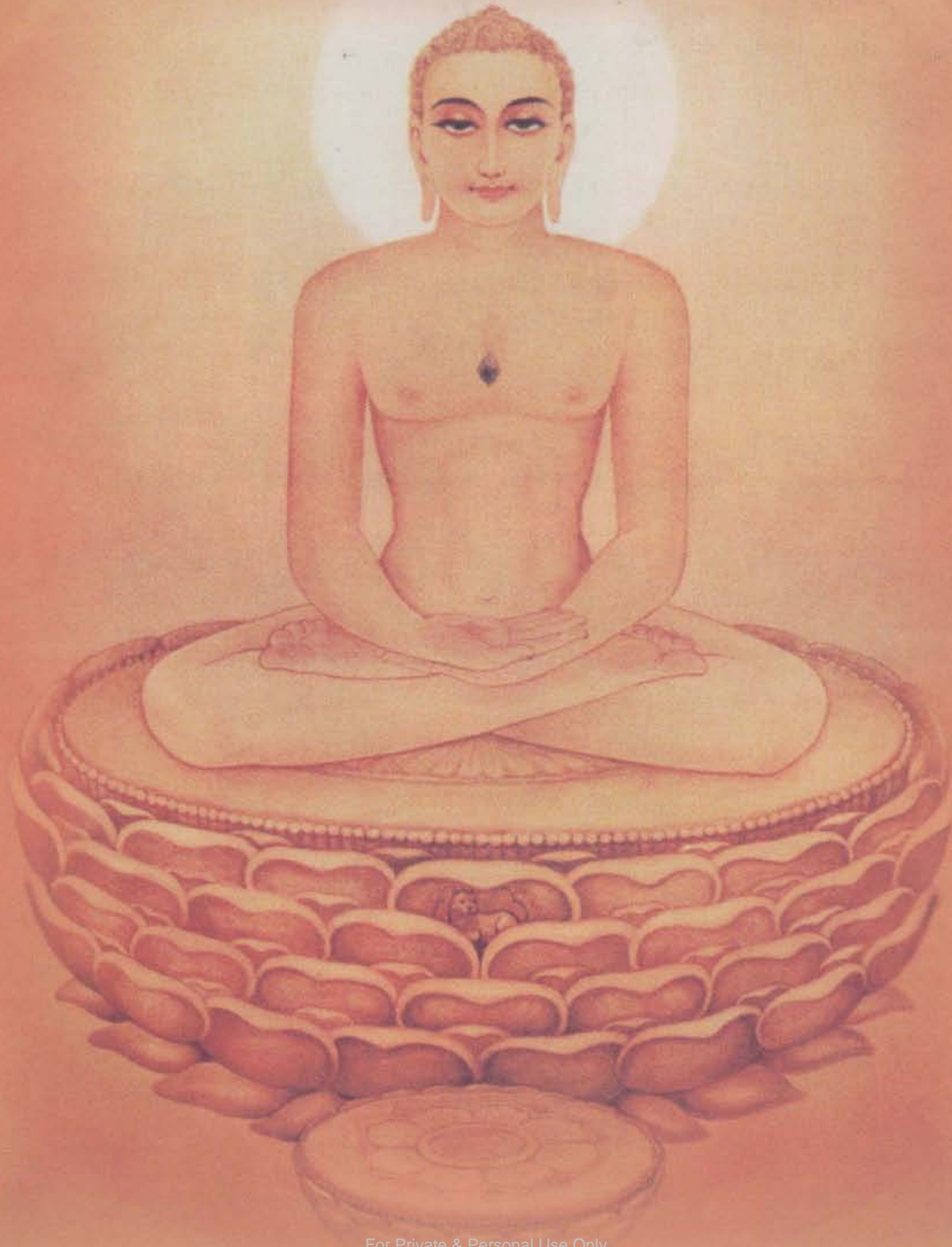
ગુરૂ કી મહિમા વરણી ન જાય,
ગુરૂ નામ જપો મન વચન કાય.

મુખ્ય
સૌજન્યદાતા

શ્રી શાંતિલાલ વાલજીભાઈ ઠક્કર પરિવાર (હારીજવાળા)
હ. જતીનભાઈ, ભગવતભાઈ

જાન

જાન

ઈન્દ્રભૂતિ (ગીતમસ્વામી)
(૧)

અગ્નિભૂતિ
(૨)

વાયુભૂતિ
(૩)

વ્યક્તસ્વામી
(૪)

સુધર્માસ્વામી
(૫)

મંડિતસ્વામી
(૬)

મીર્ચપુત્રસ્વામી
(૭)

અકર્ષિતસ્વામી
(૮)

અનલભાતાસ્વામી
(૯)

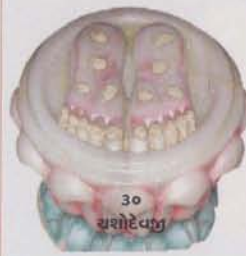
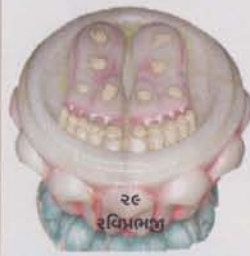
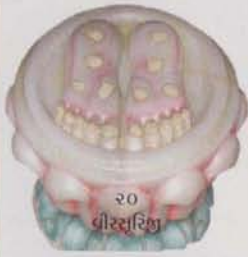
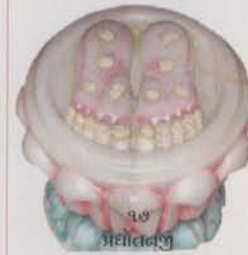
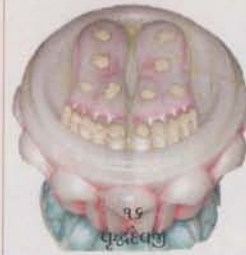
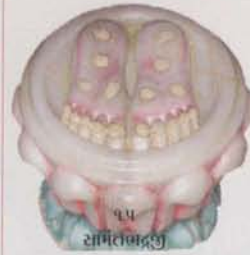
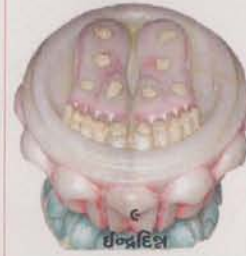
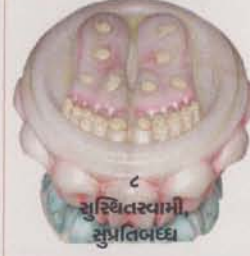
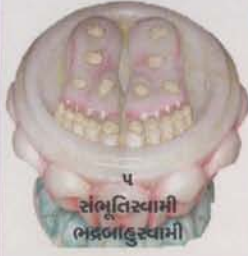
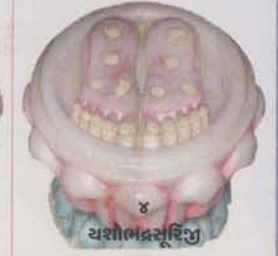
મેતાર્થસ્વામી
(૧૦)

પ્રભાસસ્વામી
(૧૧)

પરમાત્મા મહાવીર પ્રભુના
અગિયાર ગણાધર ભગવંત

પંચમ ગણધર સુધર્મસ્વામીથી શરૂ થતી પદ્માવલી..

પૂ. પંચાસ શ્રી મણિવિજયજી દાદા (૭૦)

ગુજરાતની ધરતી પર અનેક પવિત્ર તીર્થો છે, તેમાં ભોયાણીજી એક પ્રભાવક અને પવિત્ર તીર્થ છે. ભોયાણીજીની બાજુમાં અઘાર નામે ગામ છે. ત્યાં વિશા શ્રીમાળી જ્ઞાતિના જીવાણદાસ શેઠ વસતા હતા. તેમનાં ધર્મપત્નીનું નામ ગુલાબદેવી હતું. સં. ૧૮૫૨ના ભાદરવા સુદમાં ગુલાબદેવીની કુક્ષીએ એક પુત્રરત્નનો જન્મ થયો. બાળકનું નામ મોતીચંદ પાડ્યું. શાળાનું સામાન્ય શિક્ષણ પ્રાપ્ત કરીને મોતીચંદ પિતાના ધંધામાં જોડાયા. આ અરસામાં તેમને સાધુ-શિરોમણિ પં. શ્રી કીર્તિવિજયજી મહારાજનો માતર તીર્થે સમાગમ થયો અને તેમના ઉપદેશથી તેઓ વૈરાગ્યવાસિત બન્યા. આગળ જતાં દીક્ષા લેવા તત્પર બનતાં વિ. સં. ૧૮૭૭માં પાલી મૂકામે પૂ.પં. શ્રી કીર્તિવિજયજી મહારાજે તેમને ૨૫ વર્ષની ભરયુવાન વયે દીક્ષા આપી શ્રી મણિવિજયજી નામે જાહેર કર્યા.

પૂજ્યશ્રી સં. ૧૮૭૫માં આસો સુદ ૮ને દિવસે કાળધર્મ પામ્યા.

સંવેગી શિરતાજ-મહા યોગીરાજ પૂજ્ય શ્રી બુદ્ધિવિજયજી (બુટેરાયજી) મહારાજ. (૭૧)

જન્મ : સં. ૧૮૬૩ ભુધિયાણા (પંજાબ)

દીક્ષા સં. ૧૯૧૨ અમદાવાદ (ગુજરાત)

કાળધર્મ સં. ૧૯૩૯ અમદાવાદ (ગુજરાત)

પૂ. આ. શ્રી વિજયાનંદસૂરીશ્વરજી (શ્રી આત્મારામજી) મહારાજ. (૭૨)

પૂ. આત્મારામજી મહારાજ જન્મે કપૂર બ્રહ્મક્ષત્રિય જાતિના હતા. તેઓશ્રીનો જન્મ વિ.સં. ૧૮૮૨ના ચૈત્ર સુદ ૧ ને મંગળવારે પંજાબમાં જીરાનગર નજીક લહેરા ગામમાં થયો હતો. તેમનું જન્મનામ દિતારામ હતું. માતાનું નામ રૂપાદેવી અને પિતાનું નામ ગાગેશચંદ્ર હતું.

સં. ૧૯૧૦માં દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા પછી તેઓશ્રી ૧૭ સાધુઓ સાથે ગુજરાતમાં આવ્યા. ૨૨ વર્ષના દીક્ષા પર્યાય પછી સં. ૧૯૩૨માં બુદ્ધિવિજય (બુદેરાયજી) મહારાજ પાસે સંવેગી દીક્ષા લીધી. એ જમાનામાં આ એક ઐતિહાસિક ઘટના હતી. સં. ૧૯૩૨નું ચાતુર્માસ ભાવનગર કરીને તેઓશ્રી રાજસ્થાનમાં જઈ પંજાબમાં પાંચ વર્ષ વિચર્યા. ત્યારબાદ પાછા ગુજરાતમાં અમદાવાદ, સુરત, રાધનપુર, મહેસાણા, પાલીતાણા આદિ સ્થળોએ ચાતુર્માસ કર્યા. સમગ્ર જૈન સમાજ પર પૂજ્યશ્રીનો ખૂબ જ પ્રભાવ હતો.

પૂ. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરીશ્વરજી મહારાજ (૭૩)

ભરતક્ષેત્રમાં વીરપુરુષોથી સુશોભિત પંજાબદેશ અતિપ્રખ્યાત છે, જેમાં સરસાનામની નગરીમાં રૂપચંદ નામના ગૌડ બ્રાહ્મણના સુશીલ ધર્મપ્રવીણ એવા જિતાબાઈ નામના ધર્મપત્ની હતા વિ.સં. ૧૯૦૮ની સાલમાં તેમની કુક્ષીએ પુત્રરત્નનો જન્મ થયો જેનું નામ રામલાલ રાખ્યું. કિશોરચંદ્ર યતિના સંગમાં આવતા યતિદીક્ષા ગ્રહણ કરી પરંતુ વૈરાગ્યથી વાસિત એવા રામલાલજીએ યતિઓ દ્વારા થતા આરંભ સમારંભો તથા ધનાદિનો વહીવટ આદિ પ્રવૃત્તિ જોતાં આત્મસુખને ઝંખતા હોવાથી તે સત્યની શોધમાં નીકળ્યા

ગામેગામ વિહાર કરતાં તે જગરાવા ગામમાં બિરાજમાન વિસનચંદ્રજીનામના સ્થાનકવાસી સાધુના સંગમાં આવ્યા. તેઓશ્રીની ત્યાગવૃત્તિ જોઈને પોતાને દીક્ષા અર્પણ કરવા વિનંતી કરી. વિસનચંદ્રજી મહારાજે પંજાબના જીરાગામમાં વિ.સં. ૧૯૨૮માં દીક્ષા આપી તે સમયમાં સ્થાનકવાસી પંથમા હોવા છતાં કુશાગ્રબુદ્ધિ અને ધર્મની વિશિષ્ટ વિજ્ઞાનતાને કારણે આત્મારામજી મહારાજ મૂર્તિપૂજા અંગે સત્યનું સંશોધન કરતાં હતા. દિનપ્રતિદિન શાસ્ત્રોના ગહન આભ્યાસના કારણે તેઓના હૈયામાં પ્રભુની પૂજા શાસ્ત્રીય હોવાની માન્યતા જડબેસલાક બેસી ગઈ હતી. તેમણે અનેક પ્રતિકૂળતાઓ સહન કરી હજારો માણસોની અંધશ્રદ્ધા દૂર કરી મૂર્તિપૂજાની શ્રદ્ધા દંઢ કરાવી હતી. તેમના સંગથી વિસનચંદ્રજી પણ મૂર્તિપૂજા પ્રત્યે શ્રદ્ધાવાન થયા. આત્મારાજ સાથે વિસનચંદ્રજી આદિ ૧૮ સાધુઓ પંજાબથી સૌરાષ્ટ્રના શત્રુંજયગિરિની યાત્રા કરી રાજનગરમાં આવ્યા હતા. જ્યાં પૂ. બુદ્ધિવિજયજી મહારાજ પાસે વિ.સં. ૧૯૩૨માં સૌએ સંવેગીદીક્ષા ગ્રહણ કરી અને રામલાલજી મ. પૂ. લક્ષ્મીવિજયજી મ. (વિસનચંદ્રજી)ના શિષ્ય પૂ. કમલવિજયજી મહારાજ તરીકે સંવેગીસાધુ બન્યા.

સંયમજીવનની ચર્યામાં આચાર્યુત્તતા પૂર્વક જીવન જીવીને વર્ષોસુધીની શાસનની સેવાના અંતે દુઃખી - સુખી, યોગી-ભોગી, જ્ઞાની-અજ્ઞાની, શ્રીમંત-કંગાળ, વૃદ્ધ-યુવાન સૌની આયુષ્યની દોરી તુટતાં પરલોકના પંથે પ્રયાણ અનિવાર્ય હોય છે તેમ પ. પૂ. આચાર્ય કમલસૂરિ મહારાજ સાહેબ પણ ધર્મમય વાતાવરણની વચ્ચે વિ. સં. ૧૯૮૩ ના મહા વદ-દના બુધવારે રાત્રે લગભગ આઠવાગે નવસારી મુકામે પરમલોકની યાત્રાના આગામી મુકામ ભણી ચાલી નીકળ્યા.

પૂ. ઉપા. વીરવિજયશુ મ. (૭૪)

જન્મ : સં. ૧૯૦૮ : પડવા ગામ (ભાવનગર). દીક્ષા : સં. ૧૯૩૫ અંબાલા (પંજાબ). ઉપાધ્યાયપદ : સં. ૧૯૫૭ (પાટણ) સ્વર્ગવાસ : સં. ૧૯૭૫ (અંભાલ).

પૂજ્યપાદ ઉપાધ્યાયશ્રી વીરવિજયશ્રી ગણિવર શાંતિની મૂર્તિ સમા હતા. પ્રેરણાનું કેન્દ્રસ્થાન હતા. તેઓશ્રી ભાવનગર પાસેના બાડીપડવાના વતની હતા. ભાવસાર જ્ઞાતિમાં જન્મ્યા હતા. પૂ. મુનિવર શ્રી થોભાગવિજયશ્રી મહારાજના પરિચયથી વૈરાગ્યવાસિત બન્યા હતા. લગ્ન થયાંને થોડો સમય થયો હતો, છતાં સંયમના રાગે પંજાબમાં દીક્ષા લેવા માટે ગયા. પરંતુ સંબંધીઓને ખબર પડતાં પંજાબમાંથી પાછા લઈ આવ્યા. તેમના માતૃશ્રીએ કહ્યું કે, ‘તું મારે એકનો એક પુત્ર છે. મારી સંભાળ કોણ લે ? તારે પુત્ર થાય પછી દીક્ષા લેવી હોય તો ખુશીથી લેજે.’ વીરજીભાઈએ માતાની આ વાત કબૂલ રાખી.

એકવાર વીરજીભાઈ આઠ આના અને તપેલી લઈને ઘી લેવા માટે જતા હતા, ત્યાં રસ્તામાં એક બ્રાહ્મણે સમાચાર આપ્યા કે, ‘વીરજી ! તારી વહુએ દીકરાને જન્મ આપ્યો છે.’ બસ, આ સાંભળી હાથમાંની તપેલી અને આઠ આના પેલા બ્રાહ્મણને આપી દીધાં અને કહ્યું કે, ‘મારી માતાને કહેજે કે વીરજી દીક્ષા લેવા ગયો.’ આ સમાચાર મળતાં માતાને પાણ ખાતરી થઈ કે હવે વીરજી પાછો નહીં આવે. વીરજીભાઈ સીધા પંજાબ પહોંચ્યા. અંબાલામાં પૂ. આત્મારામજી મહારાજે તેમને દીક્ષા આપી, અને પોતાના શિષ્ય જાહેર કર્યા.

પૂ. આ. શ્રી વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મ. (૭૫)

જન્મ : સં. ૧૯૨૪ ઝીંઝુવાડા, દીક્ષા : સં. ૧૯૪૬ ઘોઘા, આચાર્યપદ : સં. ૧૯૮૧ છાણી બહે સ્વર્ગવાસ : સં. ૧૯૯૨ પાટડી.

ઝીંઝુવાડાના વતની આ મહાપુરુષે ૨૨ વર્ષની વયે પૂ. ઉપાધ્યાયશ્રી વીરવિજયશ્રી મહારાજના શિષ્ય બનીને, સંયમ સ્વીકારીને, જ્ઞાન-ધ્યાન અને જપ-તપની એવી તો ભીષ્મ સાધના કરી અને કરાવી કે આ યુગમાં એક પ્રખર વિદ્વાન, એક ચુસ્ત ચારિત્રના પાલક અને ભીમ-ક્રાન્ત ગુણના અનેરા આરાધક તરીકે શ્રીમદ્ વિજયદાનસૂરીશ્વરજી મહારાજનાં નામ અને કામ એકી અવાજે વખાણાઈ ગયાં !

તેઓશ્રી જ્યોતિષ વિષયના અજોડ અભ્યાસી હતા. સકલ આગમોના રહસ્યવેત્તા હતા. તેઓ ‘સકલાગમરહસ્યવેદી’ તરીકે સુપ્રસિદ્ધ બનેલા. આ પુણ્યપુરુષનો પ્રભાવ કોઈ ઓર જ હતો ! સાધુ સંસ્થા જ્યારે ઓટમાં હતી ત્યારે તેમણે ૬૦-૭૦ શિષ્યોનું સર્જન કર્યું. તે એ વાતની સાક્ષી પૂરે છે કે કઠોર ચારિત્રપાલનના સાધક/આરાધકને એવો જ શિષ્યસમુદાય મોટી સંખ્યામાં મળી રહે છે.

આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજયપ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ (૭૬)

લગભગ ૩૦૦ થી અધિક વિરાટ શ્રમણ સમુદાયનું સર્જન કરી કદી ન ભૂલાય એવી બેજોડ શાસનસેવા કરી છે. તેમના શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ લગભગ ૮૦૦ મુનિઓનો પરિવાર હયાત છે.

સેંકડો શિષ્યોના આસામી હોવા છતાં ભોજનમાં, વસ્ત્ર-પાત્રમાં એટલી જ સાદગી, કોઈ માન-મોભો કે સન્માનની અપેક્ષા જ નહિ.

સંપૂર્ણ અંતર્મુખી બની આત્મસાધના કરતા આ અધ્યાત્મયોગીએ ભારતભરના સંઘોમાં ૮૨ વર્ષની ઉંમર સુધી પગપાળા વિહાર કરી જબરદસ્ત શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કર્યા.

૬૭ વર્ષના સંયમપર્યાયમાં પૂજ્યશ્રીને છાપાં-ચોંપાનિયાં વાંચતા કદાપિ કોઈએ જોયા નથી. બાહ્યભાવથી કેવી અલિપ્તતા!

૧૭ વર્ષે દીક્ષા, ૬૭ વર્ષનો વિશુદ્ધ સંયમપર્યાય, ૮૪ વર્ષનું આયુષ્ય, સેંકડો શિષ્યોનાં સર્જન, તપોમય જીવન, સાધના, ત્યાગપ્રધાન મનોવૃત્તિ, આગમ-કર્મસાહિત્યનો અદ્ભુત અભ્યાસ. આવા અગણિત ગુણભંડાર પૂજ્યપાદ શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના ગુણસિંધુમાંથી એકાદ ગુણબિંદુની પ્રાપ્તિ થાય તો 'ય આપણું જીવન સફળ થયું ગણાશે.

રજોહરપ્રાદ્યતા

આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ (પૂ. બાપજી મહારાજ)

પરમ પૂજ્ય આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્ વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ (૭૭)

જન્મ:- વિ.સં. ૧૯૫૨ ફાગણ વદ ૪, દહેવાણા

વતન:- પાદરા (જિ. વડોદરા)

દીક્ષા:- સં. ૧૯૬૯ પોષ વદ ૧૩ ગંધારતીર્થ

ગણિ-પંચાસપદ:- સં. ૧૯૭૮ કારતક વદ ૩, (મુંબઈ)

ઉપાધ્યાય પદ:- સં. ૧૯૯૧ ચૈત્ર સુદ ૧૪, રાધનપુર

આચાર્યપદ:- સં. ૧૯૯૨ વૈશાખ સુદ ૬, મુંબઈ

સ્વર્ગવાસ : સં. ૨૦૪૭ અષાઢ વદ ૧૪, અમદાવાદ.

દીક્ષા પર્યાય ૭૭ વર્ષ અને ૬ મહિના

પૂજ્યશ્રીનો જન્મ એમના મોસાળના ગામ દેહવાણમાં વિ.સં. ૧૯૫૨ના ફાગણ વદ ૪ના શુભ દિને થયો હતો. એમનું નામ ત્રિભુવન રાખવામાં આવ્યું હતું. એમના પિતાનું નામ છોટાલાલ અને માતાનું નામ સમરથબેન હતું. બાળક ત્રિભુવનના જન્મ પછી માતા પિયરથી પાદરા આવે તે પહેલાં તો પિતાશ્રી છોટાલાલનું અવસાન થયું.

દીક્ષા પછી શ્રી રામવિજયજી મહારાજે સં. ૧૯૬૯નું પ્રથમ ચાતુર્માસ સિનોર ગામમાં કર્યું.

પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત જ્યાં જ્યાં વિચર્યા ત્યાં ત્યાં એમના પગલે પગલે અંજનશલાકા, પ્રતિષ્ઠા, દીક્ષા, પદવીપ્રદાન, જિનમંદિરની વર્ષગાંઠ, રથયાત્રા, તીર્થંકર પરમાત્માનાં કલ્યાણકોની તથા અન્ય પર્વોની ઉજવણી ઈત્યાદિ પ્રકારના ઉત્સવો સતત યોજતા રહ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી સંઘ અને શાસનના ઘણાં મહત્વનાં કાર્યો સ્થળે સ્થળે થયાં છે.

પ.પૂ.આ. શ્રી જિતભગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ (૭૬)
(સંસારી વડીલ બંધુ)

પ.પૂ.આ. શ્રી નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ (૭૬)
(સંસારી પુત્ર)

પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ (૭૬)

પ્રશાંતમૂર્તિ, સ્વાધ્યાય રત્ન પ. પૂ. આ શ્રીમદ્વિજય જિતમૂર્ગાંક સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

માણેકપુર ગામના મંદિરની પાસે રહેતા શેઠ શ્રી ફૂલચંદભાઈ લલ્લુભાઈનાં ધર્મપત્ની કુંવરબેને વિ.સં. ૧૯૬૧ ના પો. વદ-૧૩ના એક પુત્રરત્નને જન્મ આવ્યો. ઝવેરાતમાં માણેક ખૂબ કિમતી ગણાય છે તે જ રીતે જૈન શાસનમાં મહાન બનવાના હોઈ તેમનું નામ પણ “માણેકલાલ” પાડવામાં આવ્યું. બાલ્યકાળમાં માણેકપુરના પાદરની ધૂળમાં રમતા એ બાળકે વ્યવહારિક અભ્યાસ અહીંની અને માણસાની સ્કુલમાં કર્યો. બાલ્યકાળથી માતા-પિતાએ આપેલા સંસ્કાર મુજબ પરમાત્માનાં દર્શન-પૂજા કરતા રાત્રિભોજન અભક્ષ્ય આદિનો ત્યાગ હતો.

અનેક વર્ષો મુંબઈમાં રહ્યા તે દરમિયાન નસીબની અનુકુળતાથી કુટુંબની આજીવિકા માટે ઠીક ગોઠવાઈ ગયેલું. ગુરુ મહારાજ સાહેબના પરિચય આદિથી સંયમની પૂરી તાલીમ પામ્યા એટલે કુટુંબીઓ પાસે દીક્ષાની રજા માંગી. શ્રાવિકાની દીક્ષા લેવા માટે સંમતિ હતી. બાકીના કુટુંબીઓમાંથી મોટાભાગના કુટુંબીઓનો વિરોધ હતો છતાં મક્કમ થઈ વિ.સં. ૧૯૮૭ વદ-૯ નાં દીક્ષા ગ્રહણ કરી. તેમનું નામ મુનિરાજ શ્રી મૂર્ગાંકવિજય રાખી પંચ્યાસ શ્રી રામવિજય મ. ના શિષ્ય બનાવ્યા.

પરિચયમાં આવનારા અનેક ભવ્યાત્માઓને સાચો આત્મકલ્યાણનો માર્ગ બતાવી અનેકનાં હૈયામાં ધર્મબીજનું વાવેતર કરનારા બન્યા તેના પ્રભાવે તેમનો ૧૬ સાધુનો પરિવાર થયો.

તેમની પ્રભુભક્તિ અજોડ હતી. કુદરતી રીતે જ તેમનો કંઠ સૂરીલો હતો. પહાડી અવાજ, કંઠમાં મીઠાશ અને સુંદર ગાવાની ઢબ જ્યારે પરમાત્મા પાસે કે પ્રતિક્રિયામાં સ્તવન આદિ ગાતા ત્યારે સાંભળનારા પ્રભુભક્તિમાં લીન બની જતા.

અશાતા વેદનીયના ઉદયે શરીરમાં અવારનવાર વ્યાધિના હુમલા આવતા રહેતા પરંતુ સહનશીલતા એવી હતી કે ગમે તેવી માંદગીમાં પણ ખૂબ શાંતિ રાખતા, કોઈ જાતની હાથ વોચ નહી, ડૉક્ટર-વૈદ્ય બોલાવો, જલદી દવા લાવો, ક્યારે મટશે, કોઈ જાતના સંકલ્પ/વિકલ્પ કર્યા વિના ખૂબ સમતાપૂર્વક સમાધિપૂર્વક રોગને સહન કરતા.

વિ. સં. ૨૦૩૨ના ફા.સુ. ૬ ના સાંજે ૫.૦૦ વાગે નમસ્કાર મહાભંત્રના ઉચ્ચાર તથા શ્રવણમાં લીન બની પરમ સમાધિપૂર્વક ક. પ. ૩૫ મિનિટે આ નશ્વર દેહનો ત્યાગ કરી પરમપદની સાધના માટે પ્રયાણ કરી ગયા.

પ. પૂ. આ. શ્રીમદ્વિજય નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ

જન્મ : સં. ૧૯૮૨ પોષ વદ-૧૧ (અમદાવાદ)

દીક્ષા : સં. ૧૯૮૯ જેઠ સુદ-૧૪ વત્રા (ખંભાત પાસે)

વડી દીક્ષા : સં. ૧૯૯૦ ફાગણ વદ-૬ (અમદાવાદ)

ગણિ-પંચ્યાસપદ : સં. ૨૦૨૨, વૈશાખ સુદ-૮ (ખંભાત)

આચાર્યપદ : સં. ૨૦૨૯ માગશર સુદ-૨ (પાલિતાણા)

નમ્રતા, વિનય, વૈયાવચ્ચ, પાપભીરુતા, ઔચિત્યપાલન, જીવદયા પાલન, સ્વાધ્યાય રસિકતા, નિરુપદતા, સમર્પણભાવ, નિર્દોષચર્ચાદિ અનેક ગુણોના સ્વામી.

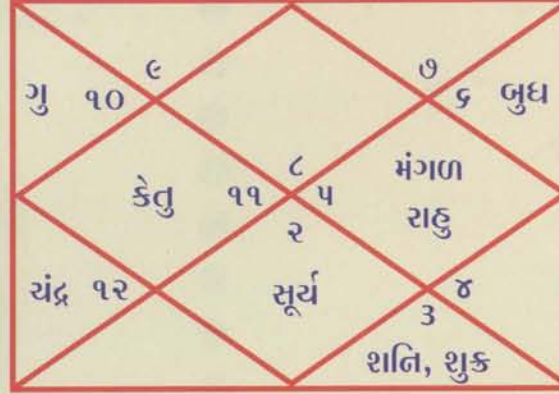
પૂજ્યશ્રીના જન્મ સમયની કુંડળી

વિ. સં. ૧૯૬૩ ચૈત્ર સુદ ૬ સવારે ૧૦, લીંબોદ્રા. તા. ૧૯-૪-૧૯, શુક્રવાર

ભગ્નકુંડળી

નવમાંશ કુંડળી

સૂ	૫-૨૪-૫૦
ચં	૧૭-૧૪-૩૦
મં	૧૫-૧૩-૨૬
બુ	૮-૭-૨૧
ગુ	૧૨-૩૨-૨૬
શુ	૨૭-૩૪-૨૬
શ	૨૯-૫૦-૩૮
રા	૫-૩૧-૦૪

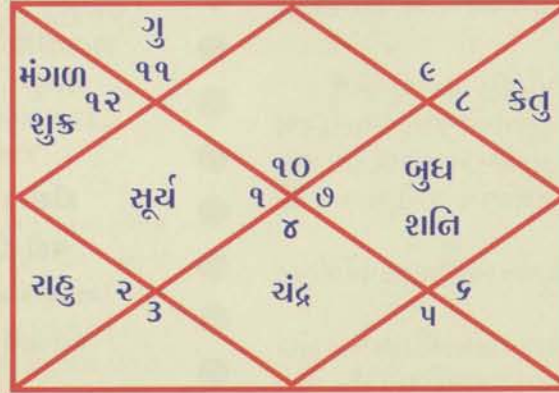
પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મ સમયની કુંડળી

વિ. સં. ૨૦૫૯ માગશર સુદ-૧૪ રાત્રે ૧૨.૩૯ જુનાગઢ. તા. ૧૮/૧૯-૧૨-૨૦૦૨, બુધવાર

ભગ્નકુંડળી

નવમાંશ કુંડળી

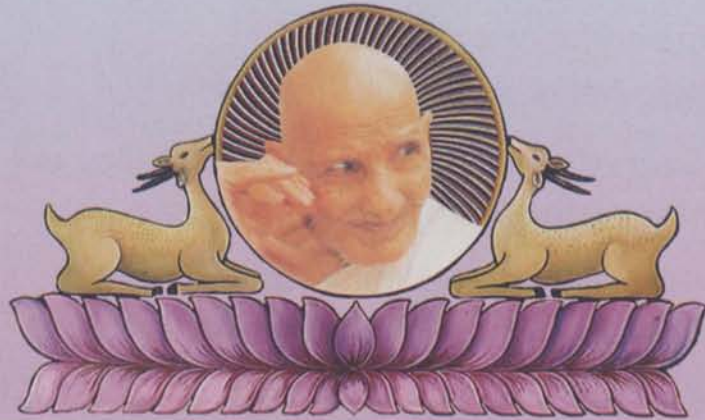
સૂ	૮-૨-૪૭
ચં	૧-૨૧-૧૩
મં	૬-૧૭-૧૦
બુ	૮-૨૦-૫૧
ગુ	૩-૨૩-૫૨
શુ	૬-૧૮-૨૪
શ	૨-૧-૩૭
રા	૧-૧૩-૫૦

तस्मै श्रीगुरवे नमः

- १) अज्ञानतमिरिंधानाम् ज्ञानांजनशलाकया ।
नेत्रमुन्मिलितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- २) संसारवृक्षमारुढाः पतन्ति नरकार्णवे ।
येन चैवोद्धृताः सर्वे तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ३) अनेकजन्मसंप्राप्त सर्वकर्मविदाहिने ।
स्वात्मज्ञानप्रभावेण तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ४) त्वं पिता त्वं च मे माता त्वं बंधुस्त्वं च देवता ।
संसारप्रतिबोधार्थं तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ५) गुरुरादिरनादिश्च गुरुः परमदैवतम् ।
गुरोः परतरं नास्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ६) नानारूपमिदं सर्वं न के नाप्यस्ति भिन्नता ।
कार्यकारणता चैव तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

- ७) यस्य कारणरूपस्य कार्यरूपेण भाति यत् ।
कार्यकारणरूपाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ८) यस्यामतं तस्य मतं मतं यस्य न वेद सः ।
अनन्यभावभावाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- ९) यस्य ज्ञानादिदं विश्वं न दृश्यं भिन्नभेदतः ।
सदैकरूपरूपाय तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- १०) येन चेतयते हीदं चित्तं चेतयते न यम् ।
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यादि तस्मै श्रीगुरवे नमः ।
- ११) यत्सत्येन जगत्सत्यं यत्प्रकाशेन भाति तत् ।
यदानन्देन नन्दन्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- १२) यस्य स्थित्या सत्यमिदं यद्भाति भानुरुपतः ।
प्रियं पुत्रादि यत्प्रीत्या तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- १३) न गुरोरधिकं तत्त्वं न गुरोरधिकं तपः ।
तत्त्वं ज्ञानात्परं नास्ति तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- १४) ज्ञानशक्तिसमारुढस्तत्त्वमालाविभूषितः ।
भुक्तिमुक्तिप्रदाता यस्तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥
- १५) मन्नाथः श्री जगन्नाथो मदुरुस्त्रिजगद्गुरुः ।
ममात्मा सर्वभूतात्मा तस्मै श्रीगुरवे नमः ॥

- ૧૬) સર્વશ્રુતિશિરોરત્ન વિરાજિતપદાંબુજઃ ।
સિદ્ધાન્તામ્બુજસૂર્યો યસ્તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥
- ૧૭) સ્થાવરં જંગમ ચૈવ તથા ચૈવ ચરાચરમ્ ।
વ્યાસં યેન જગત્સર્વં તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥
- ૧૮) અખણ્ડમંડલાકારં વ્યાસં યેન ચરાચરં ।
તત્પદં દર્શિતં યેન તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥
- ૧૯) ભવારણ્યપ્રવિષ્ટસ્ય દિગ્મોહધ્રાન્તચેતસઃ ।
યેન સન્દર્શિતઃ પન્થાઃ તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ।
- ૨૦) તાપત્રયાગ્નિતપ્તાનાં અશાંતપ્રાણીનાં ભુવિ ।
ગુરુદેવ પરા ગંગા તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥
- ૨૧) યસ્ય સ્મરણમાત્રેણ જ્ઞાનમુત્પદ્યતે સ્વયમ્ ।
ય એવ સર્વસંપ્રાપ્તિસ્તસ્મૈ શ્રીગુરુવે નમઃ ॥

- (૧) ધ્યાનમૂલં ગુરોર્મૂતિઃ પૂજામૂલં ગુરોઃ પદમ્ ।
મંત્રમૂલં ગુરોર્વાક્યં મોક્ષમૂલં ગુરોઃ કૃપા ॥
- (૨) એકો દેવ એકધર્મ એકનિષ્ઠા પરં તપઃ ।
ગુરોઃ પરતરં નાન્યન્નાસ્તિ તત્ત્વં ગુરોઃ પરમ્ ॥
- (૩) ગુકારં ચ ગુણાતીતં રુકારં રુપવર્જિતમ્ ।
ગુણાતીતસ્વરૂપં ચ યો દદ્યાત્સ ગુરુઃ સ્મૃતઃ ॥

‘ગુ’ શબ્દ ગુણાતીત અને ‘રુ’ શબ્દ રૂપાતીતને પ્રગટ કરે છે.
જે ગુણ-રૂપી અતીત (નિર્ગુણનિરાકાર) સ્વરૂપને આપનાર છે તે ગુરુ કહેવાય.

- (૪) શુદ્ધાભ્યાસસ્ય શાન્તસ્ય સદૈવ ગુરુસેવયા ।
ગુરુપ્રસાદાદત્રૈવ તત્ત્વજ્ઞાનં પ્રકાશતે ॥

શુદ્ધ અભ્યાસ કરનાર, પ્રશાંત અને ગુરૂની સેવા કરનારાઓને

ગુરૂકૃપાથી અહીં જ તત્ત્વજ્ઞાનનો પ્રકાશ થાય છે.

- (૫) કિમત્ર બહુનોક્તેન શાસ્ત્રકોટિશતૈરપિ ।
દુર્લભા ચિત્તવિશ્રાન્તિઃ વિના ગુરુકૃપાં પરામ્ ॥

(અહીં વધારે કહેવાથી શું ? ગુરૂની પરમકૃપા વિના લાખો-કરોડો

શાસ્ત્રોથી પણ ચિત્તની વિશ્રાંતિ (શાંતિ) દુર્લભ છે.)

(૬) ન તત્સુખં સુરેન્દ્રસ્ય ન સુખં ચક્રવર્તિનામ્ ।
યત્સુખં વીતરાગસ્ય મુનેરેકાન્તવાસિનઃ ॥

એકાંતમાં રહેતા વીતરાગ મુનિને જેવું સુખ હોય છે, તેવું સુખ
ચક્રવર્તી સમ્રાટોને તથા દેવરાજ ઈન્દ્રને પણ નથી હોતું.

(૭) ચાતુર્યવાન્નિવેકી ચ અધ્યાત્મજ્ઞાનવાન્ શુચિઃ ।
માનસં નિર્મલં યસ્ય ગુરુત્વં તસ્ય શોભતે ॥

જેઓ ચતુર હોય, વિવેકી હોય, અધ્યાત્મના જ્ઞાતા હોય, પવિત્ર
હોય
તથા નિર્મળ માનસવાળા હોય એમનામાં ગુરૂપણું શોભે છે.

(૮) ગુરુવોનિર્મલાઃ શાન્તાઃ સાધવો મિતભાષિણઃ ।
કામક્રોધવિનિર્મુક્તાઃ સદાચારા જિતેન્દ્રિયાઃ ॥

ગુરૂઓ નિર્મળ, શાંત, સાધુ સ્વભાવવાળા, મિતભાષી,
કામક્રોધથી રહિત સદાચારી અને જીતેન્દ્રિય હોય છે.

(૧) યત્પાદરેણુકણિકા કાપિ સંસારવારિધેઃ ।
સેતુ બંધાયતે નાથં દેશિકં તમુપાસ્મહે ॥

જેની ચરણરજનો એક નાનો અમથો કણ પણ ગમે તેવા
સંસારસાગરને
તરી જવાને સેતુ બની જાય છે એવા શ્રીગુરૂની ચાલે આપણે
ઉપાસના કરીએ.

(૨) અનિત્યમિતિ નિર્દિશ્ય સંસારે સંકટાલયમ્ ।
વૈરાગ્યપથદર્શી ચ સઃ ગુરુર્વિહિતઃ બાલ ॥

હે બાલ ! સંસાર અનિત્ય અને દુઃખોનું ઘર છે એમ સમજાવીને જે
ગુરૂ
વૈરાગ્યનો માર્ગ બતાવે છે તે ગુરૂ કહેવાય છે.

(૩) સર્વસન્દેહસન્દોહ નિર્મૂલનવિચક્ષણઃ ।
જન્મમૃત્યુભયદ્વો યઃ સ ગુરુઃ પરમો મતઃ ॥

સર્વ પ્રકારના સંદેહોનો જડમૂળથી ઉચ્છેદ કરવામાં જે ચતુર છે
અને જન્મ, મરણ તથા ભયનો નાશ કરે છે તે ગુરૂ પરમગુરૂ (સદ્ગુરૂ)
કહેવાય છે.

(૪) બહુજન્મકૃતાત્ પુણ્યાલ્લભ્યતેઽસૌ મહાગુરુઃ ।
લબ્ધ્વાઽમું ન પુનર્યાતિ શિષ્ય સ્સંસારબન્ધનમ્ ॥

અનેક જન્મોમાં કરેલાં પુણ્યોથી આવા મહાગુરુ પ્રાપ્ત થાય છે
તેમને પામીને શિષ્ય ફરીથી સંસાર બંધનમાં પડતો નથી અર્થાત્ મુક્તિને
પામે છે.

(૫) યસ્ય દર્શનમાત્રેણ મનસઃ સ્યાત્ પ્રસન્નતા ।
સ્વયં ભૂયાત્ ધૃતિર્શાંતિઃ સ ભવેત્ પરમો ગુરુઃ ॥

જેમના દર્શનમાત્રથી મન પ્રસન્ન બને, આપમેળે ધીરજ અને
શાંતિ પ્રાપ્ત થાય તે પરમગુરુ છે.

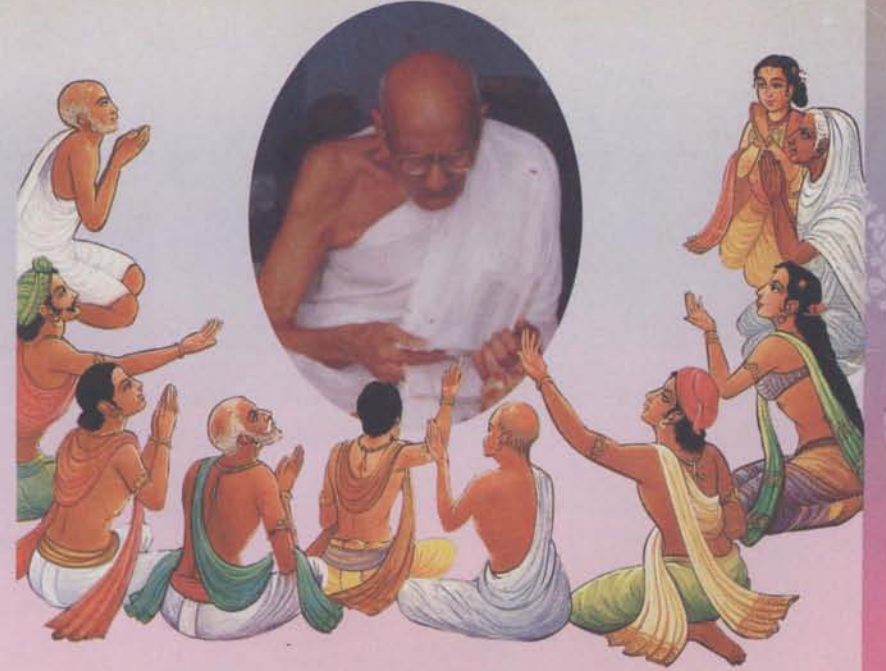
(૬) સ્વશરીરં શવં પશ્યન્ તથા સ્વાત્માનમદ્વયમ્ ।
યઃ સ્ત્રીકનકમોહદ્વઃ સ ભવેત્ પરમોગુરુઃ ॥

સ્વશરીરને શબ સમાન જુએ અને પોતાના આત્માને પોતાનો

માને, જે કામિની અને કંચનના મોહનો નાશ કરનાર છે
તેઓ પરમગુરુ છે.

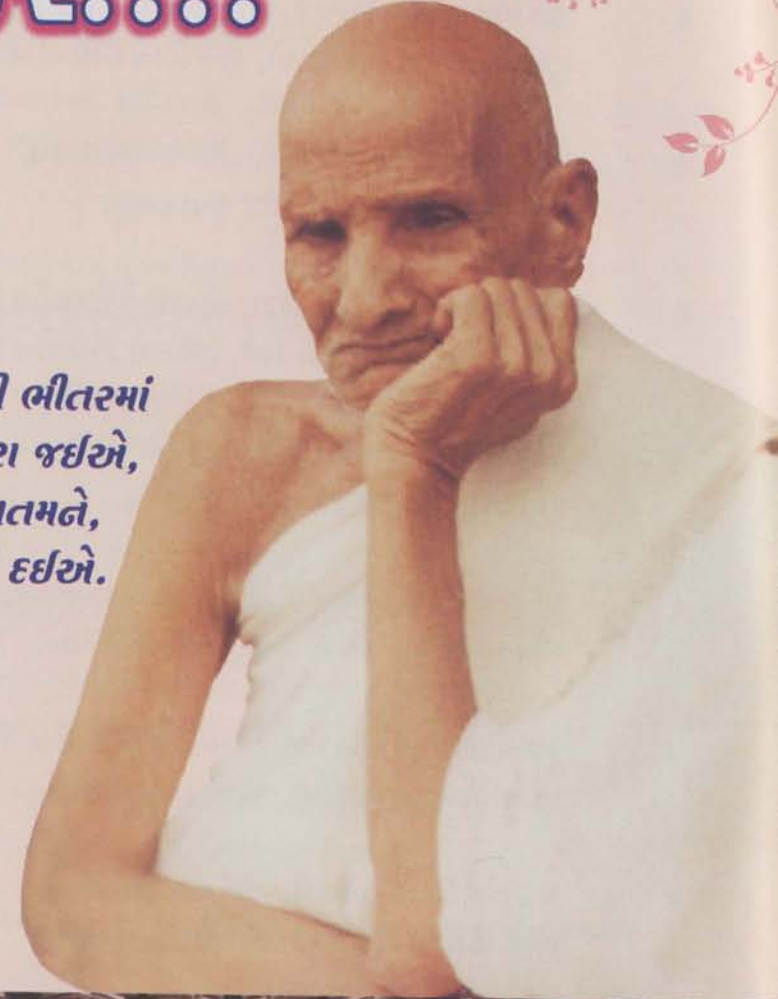
- ૧ દુર્લભો વિષયત્યાગો, દુર્લભં તત્ત્વદર્શનં,
દુર્લભા સહજવસ્થા, સદ્ગુરોઃ કરુણાં વિના.
- ૨ ગુરુ બિન જ્ઞાન ન ઉપજે, ગુરુ બિન મિટે ન દોષ,
ગુરુ બિન લિખે ન સત્યકો, ગુરુ બિન મિલે ન મોક્ષ.
- ૩ જપ, તપ ઔર વ્રતાદિ સબ, તહાં લગી ભ્રમરૂપ,
જહાં લગી નહીં સંતકી, પાર્થ કૃપા અનૂપ.
- ૪ એક વચન શ્રી સદ્ગુરુ કેરા, જો વસે તે દિલમાંય રે પ્રાણી,
નરક-નિગોદમેં તે નહિ જાવે, ઇમ કહે જિનરાય રે પ્રાણી.
- ૫ દીક્ષાદાયક ગુરુતણો, પરચુવચાર ન થાય,
ભવ કોડાકોડે કરી, કરતા સર્વ ઉપાય.
- ૬ અનંતકાળથી આયડ્યો, વિના ભાન ભગવાન,
સેવ્યા નહીં ગુરુસંતને, મૂક્યું નહીં અભિમાન.
- ૭ ગુરુ મીલ્યાં તો સબ મીલ્યાં, નહીં તો મીલ્યાં ન કોઈ,
માતાપિતા સુત બાંધવા, સો તો ઘર ઘર હોય.
- ૮ ચહ તન વિષકી બેલડી, ગુરુ અમરતકી ખાન,
શીશ દિયે જો ગુરુ મિલે, તો ભી સસ્તા જાન.

- ૯ ગુરુ બિન જ્ઞાન ન ઉપજે, ગુરુ બિન મીટે ન ભેદ,
ગુરુ બિન શંસય ના મીટે, જય જય જય ગુરુદેવ.
- ૧૦ પમાડવા અવિનાશી પદ, સદ્ગુરુ વિણ કોઈ સમર્થ નથી,
ભવનો લાવ જો અંત ચાહો તો, સેવો સદ્ગુરુ તનમનથી.
- ૧૧ આત્મભ્રાંત સમ રોગ નહીં, સદ્ગુરુ વૈધ સુજાણ,
ગુરુઆજ્ઞા સમ પથ્ય નહીં, ઔષધ વિચાર ધ્યાન.
- ૧૨ સંત સમાગમ પરમસુખ, અન્ય અલ્પ સુખ ઔર,
માન સરોવર હંસ હૈ, બગલા ઠોર ઠોર.

અતીતના ઝરૂખે એક નજર....

ભૂતકાળની ભીતરમાં
ચાલોને જરા જઈએ,
ઊંઘેલા આતમને,
જાગૃત કરી દઈએ.

અતીતના ઝરૂખે એક નજર....

ગોકુળીયું ગામ માણેકપુર

હિન્દુસ્તાનના ગરવા ગુર્જર દેશના વડોદરા રાજ્યના ગાયકવાડ સરકારના કડીપ્રાંતમાં આવેલા વિજાપુર તાલુકાનું આ માણેકપુર ગામ!

વર્તમાનમાં ગુજરાત રાજ્યની રાજધાની ગાંધીનગર જીલ્લાના માણસા તાલુકામાં આ ગામ આવેલું છે... ગાંધીનગર-મહુડી હાઈ-વે ઉપર ગાંધીનગરથી ૨૦ કિ.મી., ગ્રામભારતી ચોકડી (લીંબોદ્રા ચોકડી) થી ૩ કિ.મી. માણસા (તાલુકા) થી ૫ કિ.મી., લીંબોદ્રાથી ૩ કિ.મી. તથા લોદ્રાથી ૭ કિ.મી. ના અંતરે આવેલું છે. આજે લગભગ નહિવત્ ઉપયોગમાં આવતું નજીકમાં મકાખાડ રેલ્વે સ્ટેશન ૨ કિ.મી. દૂર છે. એક સમયે કલોલ-વિજાપુર રેલ્વેનું માનવમેદનીથી ધમધમતું આ સ્ટેશન હતું... પરંતુ આજે મોટા ભાગે ગામમાં આવવા જવા માટે લોકો એસ. ટી. બસ, સ્કૂટર, રીક્ષા તેમજ જીપ આદિ

વાહનોનો બહુધા ઉપયોગ કરતા થયા હોવાથી આ રેલ્વે લાઈનનો ઉપયોગ અતિ અલ્પ પ્રમાણમાં થવા લાગ્યો...

માણેકપુર ગામમાં રબારીઓ પાસે સેંકડો દેશી ગાયો તથા પટેલ, ચૌધરી આદિ પ્રજા પાસે પણ ઘરે ઘરે દેશી અને શંકર ગાયો સાથે સાથે ભેંસોની પણ સારી એવી સંખ્યા હોવાથી ગોકુળીયું ગામ કહેવામાં જરા પણ અતિશયોક્તિ જણાતી નથી...

માણેકપુરના મોતી સમાન મોતીભાઈ ચૌધરી એક સમયે હિન્દુસ્તાનની રાજધાની દિલ્હીમાં પ્રધાનપદે બિરાજમાન હતા.. ગોકુળીયા ગામને કારણે દુધ ઉત્પાદનના વિતરણ માટે એક મોટી ડેરીની પણ સ્થાપના થયેલ છે....

આ સિવાય પ્રાચીન હનુમાન મંદિર, રામજી મંદિર, કાલી માતાનું મંદિર, મહાદેવનું મંદિર, સ્વામિનારાયણ મંદિર અને બહારગામ કે ગામમાં વસતા માણેકપુરના વતની ભાઈઓ લગ્નગ્રંથિથી જોડાય ત્યારબાદ ટૂંક સમયમાં જ છેડાછેડી (કાકણ દોરા) છોડી સુખી લગ્નજીવનના પ્રારંભ માટે આશીર્વાદ લેવા જે સ્થાનકમાં આવે છે તે કરહરમાતાનું મંદિર અતિપ્રાચીન અને પ્રભાવક ગણાય છે... સૌ આસ્થાપૂર્વક તે માતાજીના દર્શન કરવા જતાં હોય છે...

ભારતદેશના વિવિધ લૌકિક ધર્મસ્થાનોની સાથે સાથે લોકોત્તર એવા જિનેશ્વર પરમાત્માના શાસનની આરાધના કરવા માટે ગામની મધ્યમાં એક જિનાલય પણ શોભી રહ્યું છે... લગભગ સં. ૧૮૮૮ની સાલમાં આ ગામમાં શ્રાવકવર્ગને પરમાત્મભક્તિના આલંબનાર્થે એક જિનબિંબ પધરાવી ગૃહચૈત્યનું નિર્માણ કરવામાં આવ્યું હતું.... સં. ૧૯૫૬ની

સાલમાં એક શિખરબંધી જિનમંદિરનું નિર્માણ થયું. ... જેમાં સંપ્રતિ મહારાજાના સમયના પ્રગટપ્રભાવક પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા હતા... વર્ષોના વર્ષો સુધી તે પ્રભુનો પ્રભાવ ગામના અનેક લોકોએ અનુભવેલ હતો... મધ્યરાત્રિના સમયમાં અનેકવાર આ જિનાલયના બંધ બારણાની અંદરથી વાજિંત્રોના નાદ સાથે કોઈ દિવ્યતત્વો પરમાત્મભક્તિ કરી રહ્યાના અવાજો સાંભળવામાં આવતાં હતા...

મહાપ્રભાવક આ પરમાત્માની ભક્તિ કરનારા શ્રાવકવર્ગના અતિ પ્રાચીન ઇતિહાસને ખોળવા જતાં ક્યાંક ઝાંખી ઝાંખી માહિતીઓ જાણવા મળે છે...

આ ગામમાં શ્રાવકવર્ગમાં પૂર્વે હીરજી શેઠના સુપુત્ર રૂપજી શેઠના ચાર પુત્રો હતા... ૧. કેશવજી રૂપજી, ૨. લધા રૂપજી, ૩. જીવા રૂપજી, અને ૪. વર્ધમાન રૂપજી... તે સમયે ગામના રજવાડાના દરબાર ઠાકોર સાહેબ સાથે કોઈ પ્રસંગ બનતાં તે ચારેય ભાઈઓ સ્થળાંતર કરી ૮ કિ.મી. દૂર આવેલા વરસોડા ગામમાં જઈ વસ્યા હતા... પરંતુ થોડા સમયમાં ઠાકોર સાહેબે તે ચારેય ભાઈઓને પુનઃ માણેકપુર ગામમાં પધારવા વિનંતી કરી... પરંતુ વરસોડા ગામના દરબારના અતિ આગ્રહને વશ થઈ જીવા રૂપજી અને વર્ધમાન રૂપજીને વરસોડામાં જ વસવાટ કરવાનું અનિવાર્ય બની ગયું...

શાહ કેશવજી રૂપજી અને લધા રૂપજી પુનઃ માણેકપુર આવી વસ્યા... કાળક્રમે મહેતા પરિવારના પૂર્વજો પણ અહીં આવી વસ્યા હતા... કેશવજી રૂપજીના પુત્ર રૂગનાથ કેશવજીના પરિવારના વંશમાં શીરચંદ રૂગનાથના પુત્રોનો વંશવેલો આગળ પાંગર્યો છે, પરંતુ લધા રૂપજીના વંશમાં વર્તમાનમાં કોઈ હયાત નથી...

શાહ શીરચંદ રૂગનાથ પરિવારમાં પુત્ર ૧. ગીરધરલાલ, ૨. જીવીબેન (પુત્રી), ૩. લલ્લુભાઈ, ૪. વેણીચંદ, ૫. મફતલાલ, ૬. પાલીબેન (પુત્રી) અને મોહનલાલ હતા... તેમાં લલ્લુભાઈના સુપુત્ર કુલચંદભાઈના પરિવારના ત્રણ

ત્રણ કુલદીપકો જિનેશ્વર પરમાત્માના શાસનની સેવામાં અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા...

તેજસ્વી તારલાનું અવતરણ :

વિ. સં. ૧૯૬૩ના ચૈત્ર સુદ ૬ તા. ૧૯-૪-૧૯૦૭ શુક્રવારના પુણ્યદિને ગોકુળીયા ગામ માણેકપુરના શ્રેષ્ઠીવર્ય શેઠશ્રી કુલચંદભાઈ લલ્લુભાઈના ધર્મપત્ની સુશ્રાવિકા કુંવરબેનની રત્નકુક્ષીએ મોસાળ લીંબોદ્રા ગામમાં તેજસ્વી એવા પુત્રરત્નનો જન્મ થયો.... નીલગગનમાં ચમકતાં તારલાઓ વચ્ચે તેજસ્વિતાથી શોભી રહેલો શુકનો તારો જાણે આ ધરતી ઉપર અવતરણ કરી આવ્યો ન હોય ! તેમ આ શિશુનો ભાલપ્રદેશ ભાવિની કોઈ વિશિષ્ટ વ્યક્તિત્વવાળી વિભૂતિ હોવાની સાક્ષી પૂરી રહ્યો હતો.. અતિદેદીપ્યમાન કાંતિવાળો દેહ ધારણ કરેલ આ બાળકને સૌ ‘હીરો’ કહી સંબોધવા લાગ્યા...

શૈશવકાળનું સાહસ :

“પુત્રના લક્ષણ પારણામાં” ની ઉક્તિને સાર્થક કરનાર આ હીરો લગભગ બે વર્ષનો થયો હશે ત્યારે કોઈ બાળહઠ પૂર્ણ ન થતાં રીસાઈને ઘરમાંથી બહાર નીકળ્યો અને માત્ર બે વર્ષની ઉંમરે માણેકપુર ગામની પાદરમાંથી પસાર થઈ કાચા રસ્તે ૩ કી.મી. દૂર એવા મોસાળ લીંબોદ્રા ગામ ભણી ડગ માંડ્યા... ‘મામાનું ઘર કેટલે દીવો બળે એટલે’ જોતજોતામાં તો માર્ગની બન્ને બાજુ હરીયાળા ખેતરોની હારમાળા વચ્ચેથી પસાર થઈ હીરો મામાના ઘરે પહોંચી ગયો... બે વર્ષના બાળકને આમ એકલો આવેલો જોઈ સૌ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા.. માણેકપુર ગામમાં તો ચારેકોર ‘હીરો ખોવાઈ ગયો છે.’ ની વાત વહેવા લાગી. તેવામાં લીંબોદ્રાથી આવી રહેલા કોઈ વટેમાર્ગુએ વાવડ આપ્યા કે લીંબોદ્રા ગામની સીમમાં કોઈ બાળક પ્રવેશ કરતો જોવામાં આવ્યો હતો... તપાસ આદરતાં હીરો સહી સલામત મામાના ઘરે પહોંચી ગયાના સમાચાર મળ્યા.

ધર્મસંસ્કારનું સિંચન :

જન્મોજનમના ભવભ્રમણમાં (પૂર્વભવોમાં) ધર્મસંસ્કારનું બીજારોપણ થયેલું હોઈ બાલ્યાવસ્થાથી જ તે બાળકની દરેક પ્રવૃત્તિ સંસ્કરણની સુવાસથી મહેંકી ઉઠતી હતી.. શૈશવકાળથી જ વડીલો દ્વારા પ્રભુદર્શન, પૂજન, સેવા-ભક્તિના સંસ્કારોનું સિંચન થવાથી ધર્મ આરાધનાનો છોડ ઠીક ઠીક પાંગર્યો હતો... હેયામાં એક જ વાત ઘર કરી ગઈ હતી કે

ધમ્મો બંધુ સુમિત્તો ય, ધમ્મો ય પરમો ગુરુ ।

મુક્કલમગ્ગ-પયટ્ટાણં, ધમ્મો પરમસંદણો ॥ -વૈરાગ્યશતક

(ધર્મ એ આપણો બંધુ છે, સારો મિત્ર છે, અરે ! શ્રેષ્ઠ ગુરુ છે અને મોક્ષમાર્ગ ઉપર ચાલનારાઓ માટે ઉત્તમ રથ છે.)

દુર્ગતૌ પ્રપતત્પ્રાણિનં ધારયતિ ઇતિ ધર્મઃ ।

(દુર્ગતિમાં પડતાં જીવને જે પડવા ન દે અને ધારણ કરી રાખે અર્થાત્ પકડી રાખે તે ધર્મ.)

ધારણાદ્ ધર્મમિત્યાહુઃ ધર્મેણ વિધૃતા પ્રજા ।

યઃ સ્યાદ્ ધારણસંયુક્તઃ સ ધર્મ ઇતિ નિશ્ચિતઃ ॥ (શાંતિપર્વ-મહાભારત)

(જે સૌને ધારણ કરે છે તે ધર્મ કહેવામાં આવે છે. ધર્મ વડે પ્રજા ધારણ કરાયેલ છે તેથી જ જે ધારણયુક્ત હોય તે જ ધર્મ છે.)

હીરાના પ્રારંભિક ધાર્મિક અભ્યાસના ઉછેરમાં ગામના મફતલાલભાઈનો પણ યત્કિંચિત્ ફાળો હતો.. માણેકપુર ગામમાં ચૌદશ આદિ પર્વતિથિના દિવસે જ્યારે કોઈ સાધુ ભગવંતનો યોગ ન મળે ત્યારે માત્ર સાત વર્ષની બાળવયે આ હીરાભાઈ પૌષધની આરાધના કરવા ચાલીને બાજુમાં સાત કિલોમીટર દૂર રહેલા લોદ્રા ગામમાં જતા હતા... પાંચમા ધોરણ સુધી માણેકપુર ગામની પ્રાથમિક શાળામાં અભ્યાસ કરી ૧૧ વર્ષની

ઉંમરે લગભગ ૫ કી.મી. દૂર આવેલા માણસા ગામમાં નિત્ય પગપાળા ચાલીને પ્રથમ અંગ્રેજીનો અભ્યાસ કરવા સાથે ભાવિમાં કઠોર જીવન જીવવાનો પણ અભ્યાસ કરવા લાગ્યા...

બાળપણથી જ ધાર્મિક સંસ્કરણના સિંચનના કારણે પ્રતિક્રમણ કરવા ગામના ઉપાશ્રયમાં જતા.. તીવ્ર-ધારણા શક્તિના પ્રભાવે પ્રતિક્રમણ દરમ્યાન થયેલા સૂત્રના શ્રવણમાત્રથી તેર વર્ષની કુમારાવસ્થામાં વિશેષ અભ્યાસ કર્યા વગર જ બે પ્રતિક્રમણના સૂત્રો મુખપાઠ થઈ ગયા અને સાધુ ભગવંતની અનુપસ્થિતિમાં પોતે સ્વતંત્રપણે પ્રતિક્રમણ ભણાવતાં થઈ ગયા...

દાનં ચ શીલં ચ તપશ્ચ ભાવો, ધર્મશ્ચતુર્ધા જિનબાન્ધવેન ।

નિરૂપિતો યો જગતાં હિતાય, સ માનસે મે રમતામજસ્રમ્ ॥

(ધર્મભાવના- શાંતસુધારસ)

(સકળ વિશ્વના હિત અને કલ્યાણ માટે જિનેશ્વરભગવંતોએ દાન-શીલ-તપ અને ભાવ એ રીતે ચાર ધર્મ બતાવ્યા છે. એ ધર્મનું મારા મનમાં સદાને માટે નિરંતર સ્થાન રહો.)

ભવજલહિમ્મિ અપારે દુલહં મણુયત્તણં પિ જંતૂણં ।

તત્થ વિ અણત્થહરણં, દુલહં સદ્ધમ્મવરરયણં ॥ ધર્મરત્નપ્રકરણ

(જેનો પાર નથી પામી શકાતો એવો અપાર આ ભવસાગર છે, જગતના જીવો માટે મનુષ્ય જન્મ પણ દુર્લભ છે, એમાં પણ અનર્થોનો નાશ કરનાર એવું સદ્ધર્મરૂપી શ્રેષ્ઠ રત્ન મળવું તો અતિ દુર્લભ છે.)

અથિરેણ થિરો સમલેણ, નિમ્મલો પરવસેણ સાહિણો ।

દેહેણ જહ્ વિઢપ્પઈ ધમ્મો તા કિં ન પજ્જતં ॥ વૈરાગ્યશતક

(અસ્થિર, મલિન અને પરાધીન એવા આ શરીર વડે સ્થિર, નિર્મળ અને સ્વાધીન એવા ધર્મની પ્રાપ્તિ થઈ શકે છે, તે શું ઓછું છે ? પર્યાપ્ત નથી?)

जरामरणवेगेण बुद्धमाणाणां पाणिणं ।

धम्मो दीवो पइट्ठा य, गई सरणमुत्तमं ॥ उत्तराध्ययनसूत्र

(એક એક ક્ષણે વૃદ્ધાવસ્થા અને મૃત્યુ તરફ તીવ્રગતિથી ધસી જતાં જીવો માટે ધર્મ જ દ્વીપ છે, પ્રતિષ્ઠા છે, શરણ અને સહારો છે.)

બસ ! આ જ ભાવનામાં તેમની કુમારાવસ્થાના એક પછી એક દિવસો પસાર થઈ રહ્યા હતા...

બાળવિવાહ :

બાળવિવાહના તે કાળમાં માત્ર તેર વર્ષની ઉંમરે પીંપળજ-વાસણાના વતની અને અમદાવાદના રહેવાસી સુશ્રાવિકા ચંદનબેન સાથે લગ્નગ્રંથિથી જોડાયા હતા.. ગૃહસ્થજીવનની ફરજો અદા કરવા જીવનનિર્વાહના આશયથી વિ.સં. ૧૯૭૬ની સાલમાં શ્રાવણ માસમાં તેર વર્ષની વયે વ્યવસાયાર્થે અમદાવાદ ગયા... અમદાવાદ વ્યવસાયમાં ફાવટ ન આવતાં પુનઃ માણેકપુર આવી ધંધો કરવા લાગ્યા...

તપારાધનાની પ્રથમ ઈંટ :

શૈશવકાળથી પરમાત્મભક્તિ, પ્રતિક્રમણ, સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની વૈયાવચ્ચાદિ યોગોમાં પ્રવૃત્ત થયા હોવા છતાં હજુ તપારાધનાના ક્ષેત્રમાં પગરવ માંડ્યો ન હતો તેવા અવસરે સોળ વર્ષની કિશોરવયમાં કંઈક તપ કરવાની તાલાવેલી જાગી... મહામંગલકારી આયંબિલના તપથી તપારાધનાનો પ્રારંભ કરવાનો વિચાર આવ્યો... પરંતુ ગામડા ગામમાં આયંબિલ કરવા માટેની કોઈ વિશેષ સુવિધા ક્યાંથી હોય? સંતોષવૃત્તિ સ્વભાવના ગાઢ સંસ્કારોથી જીવનઘડતર થયેલ હોવાથી આયંબિલની વિશેષ સગવડતાની અનુપલબ્ધિમાં ભાવિ જીવનના સાધિક ૩૦૦૦ ઉપવાસ અને ૧૧૫૦૦ આયંબિલ આદિ ઘોરાતિઘોર તપશ્ચર્યાની મહાકાય ઈમારતની પ્રથમ ઈંટ મૂકતા હોય તેમ જીવનનું સર્વ પ્રથમ આયંબિલ માત્ર શેકેલા

ચોખાના અલ્પ દાણા અને ઉકાળેલું પાણી વાપરીને કર્યું હતું...

ગૃહસ્થાવસ્થાની જવાબદારી નિભાવવા માટે અર્થોપાર્જન માટે વિ.સં. ૧૯૭૮ની સાલમાં મુંબઈ જવાનું થયું... શૈશવકાળથી જ સુસંસ્કારની સુવાસથી વાસિત એવો આ આત્મા મહામોહમયી મુંબઈ નગરીમાં પણ ધર્મ આરાધના તરફ વિશેષ આકર્ષાયેલો રહેતો હતો..... પુનઃ એકવાર આહારસંજ્ઞાભંજક, અણાહારીપદદાયક આયંબિલ તપ કરવાની ભૂખ જાગી... પણ તે વખતે મુંબઈમાં નવા નવા આવેલા હોવાથી આયંબિલ કરવા ક્યાં જવું ? કોને કહેવું ? ની મુંઝવણમાં ને મુંઝવણમાં ક્ષોભ અને સંકોચના કારણે બજારમાંથી મુઢી-બે મુઢી શેકેલા ચણા વેંચાતા લઈ ઉકાળેલું પાણી વાપરવા સાથે ઉદરપૂર્તિ કરી લીધી...

અમદાવાદમાં આગમન :

મુંબઈમાં વ્યવસાયાર્થે અવર-જવર થતી હોવા છતાં હવે શ્રાવિકા સાથે અમદાવાદની ધનાસુથારની પોળમાં જ એક મકાનમાં રહેવા લાગ્યા... સમયના સથવારે સથવારે સંસારચક્ર ભ્રમતું રહ્યું અને વિ.સં. ૧૯૮૨ના પોષ વદ-૧૧ના રવિવારના શુભ દિને પુત્રરત્નની પ્રાપ્તિ થઈ.. તેનું નામ ચીનુ રાખવામાં આવ્યું અને શૈશવકાળથી જ ધર્મસંસ્કારનું સિંચન કરવા માંડ્યા... વિ.સં. ૧૯૮૪માં ગૃહલક્ષ્મી સમાન પુત્રીનો જન્મ થયો તેનું નામ વિમળા રાખવામાં આવ્યું..

વૈરાગ્યનું વાવેતર :

પરિવારજનો અમદાવાદમાં સ્થાયી થવા છતાં કુટુંબની જવાબદારીઓને સુવ્યવસ્થિત રીતે વહન કરવા માટે પુનઃ ધંધાર્થે મુંબઈ જવાનું થયું... પૂર્વથી મુંબઈ ધંધામાં સ્થિર થયેલા વડીલબંધુ સાથે ખાંડના વેપારમાં જોડાઈ ગયા... તે અરસામાં બાળદીક્ષાના હિમાયતી, સુધારકવાદના નાશક, રાજનગર-અમદાવાદના ભદ્રકાલી મંદિરમાં બોકડાનો વધ અટકાવનાર, ભલભલાના મોહના ઝેર ઉતારનાર ગારુડી એવા મુનિ રામવિજયની વાણીની વાતો

અવાર-નવાર છાપામાં આવતી હતી.. બાળવયથી જ જિનવાણીના શ્રવણની રુચિ ધરાવતા હીરાભાઈએ લાલબાગમાં મુનિ રામવિજયજીના વ્યાખ્યાનના સમાચાર જાણ્યા... વ્યાખ્યાનના સમયે પહોંચી ગયા ઉપાશ્રયમાં અને પહેલા જ દિવસથી મુનિવરની વાણીએ એવું કામણ કર્યું કે સવારે જિનવાણી શ્રવણનો તેમનો નિત્યક્રમ થઈ ગયો.. હેયામાં પડેલી ધર્મસંસ્કરણની ફળદ્રુપ ભૂમિ ઉપર વૈરાગ્યભાવનું વાવેતર થઈ ગયું...

સાધૂનાં દર્શનં પુણ્યં, તીર્થભૂતાહિ સાધવઃ ।

તીર્થસ્તુ ફલતિ કાલે, સદ્યઃ સાધુસમાગમઃ ॥

(સાધુપુરુષનું દર્શન પણ મહાપુણ્યે મળે છે, સાધુઓ તો તીર્થ સમાન છે, અરે ! તીર્થોની યાત્રા તો કાળક્રમે ફળ આપનારી છે જ્યારે સાધુપુરુષોનો સમાગમ તો તાત્કાલિક ફળ આપનારો છે.)

**એક ઘડી આઘી ઘડી આઘી મેં પુનિ આઘ,
સમાગમ કરે સન્ત કા, કટેં કોટિ અપરાધ.**

વૈરાગ્યરસથી ભરપૂર એવી જિનવાણીના નિત્યશ્રવણથી સંયમબીજના અંકુર ફુટવા લાગ્યા અને સંયમ ગ્રહણ કરવાનો દૃઢ સંકલ્પ કર્યો... હીરાભાઈના જિનવાણી શ્રવણના નિત્યક્રમને જોઈ વડીલબંધુ માણેકભાઈને પણ જિનવાણી શ્રવણની તૃષ્ણા લાગી... એકવાર હીરાભાઈ સાથે તે પણ મુનિવરની અમૃતવાણીનું સુધાપાન કરી પાવન થયા અને એવું તો ઘેલું લાગ્યું કે હવે જિનવાણી તેમનું વ્યસન થઈ ગયું... રોજ-રોજ જિનવાણીના જલથી આત્મા ઉપર રહેલો કર્મમલ સાફ થતાં થતાં માણેકભાઈના આત્મામાં રહેલા ચારિત્રના ગુણો પ્રગટ થયા.

ગુરવઃ પાન્તુ નો નિત્યં, જ્ઞાનદર્શનનાયકાઃ ।

ચારિત્રાર્ણવગમ્ભીરા, મોક્ષમાર્ગોપદેશકાઃ ॥

(જ્ઞાનદર્શનના નાયક, ચારિત્રરૂપી સાગર જેવા ગંભીર, મોક્ષમાર્ગના ઉપદેશક એવા ગુરુભગવંતો અમારું રક્ષણ કરો.)

આ જ ભાવમાં રમવા લાગ્યા... હીરાભાઈને વાત કરી.... સંયમગ્રહણ કરવાની તીવ્ર ભાવના હોવા છતાં કૌટુંબિક જવાબદારીઓના ભારને કારણે હીરાભાઈ તે વખતે લાચાર હતા, જ્યારે માણેકભાઈને કોઈ સંતાન ન હોવાથી અને ધર્મપત્નીની સંમતિ હોવાથી ચારિત્રમોહનીયનો ક્ષયોપશમ થતાં તાત્કાલિક દીક્ષા ઉદયમાં આવી ગઈ... પૂજ્ય ગુરુભગવંતના સાંનિધ્યમાં રહી સંયમતાલિમ ગ્રહણ કરીને માણેકભાઈએ અન્ય કૌટુંબિક જનોનો વિરોધ હોવા છતાં સ્વપત્નીની સંમતિ સાથે કુટુંબની પાછળની વ્યવસ્થા હીરાભાઈને સોંપીને વિ.સં. ૧૯૮૭ના માગશર વદ-૯ ના દિવસે મુંબઈના અંધેરીમાં પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરી... તેઓ પ.પૂ.પં.શ્રી રામવિજયજીના શિષ્ય મુનિશ્રી મૃગાંકવિજયજી બન્યા. વડીલબંધુની દીક્ષા થતાં હીરાભાઈના સંયમગ્રહણ માટેના ભાવો વધુ તીવ્ર બન્યા...

પરમ પૂજ્ય ઉપાધ્યાયશ્રી પ્રેમવિજયજી અને મુનિ રામવિજયજી મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં વિ.સં.૧૯૮૭ના વર્ષે ચાતુર્માસ આરાધના કરવા માટે પાંચ વર્ષના સ્વપુત્ર ચીનુ સાથે પાટણમાં રહ્યા... ચાતુર્માસ દરમ્યાન ચઢતા પરિણામ સાથે આરાધના કરતાં કરતાં પુત્ર ચીનુને પણ વૈરાગ્ય સરોવરમાં ડૂબકી મરાવતા હતા.... તેવામાં કારતક સુદ પાંચમ-જ્ઞાનપંચમીનો દિવસ આવ્યો. બાળ ચીનુએ એકાસણું કર્યું હતું... મોડી રાત્રે ચીનુને પથારીમાં બેઠો થયેલો જોઈને ચારિત્રરત્નોના કુશળ પરીક્ષક એવા પ.પૂ. ઉપાધ્યાય શ્રી પ્રેમવિજયજી મહારાજ સાહેબ પૂછે છે “કેમ ચીનુ! શું થાય છે? ઊંઘ નથી આવતી?” ત્યારે તરસ લાગી હોવાનું ચીનુએ જણાવ્યું... અનુભવચક્ષુથી આ રત્નની ચકાસણી કરતાં તેમણે પૂછ્યું, ‘ચીનુ! અહીં ઉકાળેલું ચૂનાનું પાણી છે. તારે ઉપયોગ કરવો છે?’ ત્યારે બાળચીનુએ ખૂબ જ નિખાલસતાપૂર્વક કહ્યું, ‘સાહેબજી! એકાસણાના પરચક્રખાણમાં આપણે રાત્રે પાણી કેવી રીતે પીવાય? મારે પાણી નથી પીવું.’ ચીનુના આ શબ્દોએ ઉપાધ્યાય ભગવંતના માનસ ઉપર એક અનોખી

છાપ ઉપસાવી.... તે સમયે તાત્કાલિક તો ગળા ઉપર ભીના કપડાનાં પોતા મૂકીને રાત પસાર થઈ ગઈ... સવાર થઈ ત્યારે રાત્રિ દરમ્યાનના પ્રસંગમાં આ પાંચ વર્ષની બાળવયમાં પણ લીધેલા એકાસણાના પરચક્રખાણમાં જે અડગતા નિહાળી તેના ઉપરથી આ બાળરત્ન ભવિષ્યમાં પ્રભુના શાસનને દીપાવવાની ક્ષમતા ધરાવવાનો અણસાર પામી ગયા... તેઓએ ચીનુના પિતાશ્રી હીરાભાઈને બોલાવી રાત્રિના પ્રસંગની વાત કરી અને સાથે સાથે જણાવી દીધું કે, ‘હીરા! તારે આ બાળકને લીધા વિના નથી નીકળવાનું.’ વૈરાગ્યના રંગે રંગાયેલા હીરાભાઈનું હૈયું નાચી ઉઠ્યું અને રોમે રોમે આ બાળક સાથે સંયમગ્રહણની અભિલાષાનો અનેરો આનંદ વ્યાપી ગયો. હવે સંયમગ્રહણની તાલીમ માટે પૂજ્યોના સાંનિધ્યમાં જ રહેવા લાગ્યા... તે અરસામાં તે સમયે પાટણમાં પૂ.પં. રામવિજયજીની સામે કોઈ કારણસર બળવો પોકારવામાં આવ્યો હતો અને જ્યારે સાધુસમુદાય સાથે તેઓ માર્ગમાં વિચરતા હતા ત્યારે કેટલોક જનસમુદાય કાળા વાવટાઓ લઈ પૂ. પં. રામવિજયજીની સામે પડ્યો હતો. તે અવસરે ગુરુભગવંત પ્રત્યે અવિહટ રાગ ધરાવતા હીરાભાઈએ મોરચો લઈ આવેલા ટોળાની સમક્ષ જાહેર કર્યું કે ‘ખબરદાર! હવે કોઈ આગળ વધશો નહીં! હવે આગળ વધવું હોય તો મારી લાશને ઓળંગીને આગળ કદમ ઉઠાવશો.’ ગુરુભક્તિના રાગથી રંગાયેલા હીરાભાઈના ખુમારીભર્યા આ વચનોથી ટોળામાં થોડો સોપો જરૂર પડ્યો પણ તેમાં વિશેષ બળવાખોર તત્વોએ તે વાતની દરકાર ન કરી... તેઓ આગળ વધ્યા અને હીરાભાઈ સાથે ઝપાઝપી થતાં હીરાભાઈ લોહીલુહાણ પણ થયા... ધીમે ધીમે મામલો થાળે પડી ગયો...

વિશેષ વૈરાગ્યવૃદ્ધિ અને સંયમતાલીમના આશયથી વિ. સં. ૧૯૮૮ની સાલમાં પૂ.આ. દાન સૂ. મ. સા., પૂ. ઉપા. પ્રેમવિજયજી મ.સા., પૂ. પં. રામવિજયજી મ.સા. આદિ ઠાણાની પાવનનિશ્રામાં વઢવાણ ચાતુર્માસ રહ્યા... ચાતુર્માસ બાદ વિહારની તાલીમ આપવા માટે બાળ ચીનુને

પાલિતાણા તરફના વિહારમાં સાથે રાખવામાં આવ્યો. ચારિત્રરત્ન પારખુ ઉપા. પ્રેમવિજયજી મ.સા.ની કસોટીમાંથી પાર ઉતરતાં પૂ. આ. દાન સૂ.મ.સા. દ્વારા મુમુક્ષુ ચીનુની દીક્ષાનું મંગલમુહૂર્ત કાઢવામાં આવ્યું. પૂ. પિતાશ્રી હીરાભાઈ સાથે શ્રી સમેતશિખરજી આદિ કલ્યાણકભૂમિ વગેરે તીર્થની સ્પર્શના દ્વારા તેઓએ સમ્યગ્દર્શનને વિશેષ નિર્મળ બનાવ્યું...’

હીરાભાઈએ કુટુંબ સહિત ચારિત્રગ્રહણ કરવાની ભાવનાથી ધર્મપત્ની ચંદનબેન તથા પુત્રી વિમળાને પણ સાધ્વીજી ભગવંતોના સાંનિધ્યમાં રહી જ્ઞાનાભ્યાસ કરવાની વ્યવસ્થા કરી. લગભગ ૫-૬ માસ રહેવા છતાં પૂર્વભવના જ્ઞાનાવરણીય કર્મોના તીવ્ર ઉદયને કારણે ચંદનબેન જ્ઞાનાભ્યાસ ન કરી શક્યા. અનેક પ્રયત્નોના અંતે તેઓએ ગૃહવાસમાં સુશ્રાવિકાનું જીવન પસાર કરવા વિચાર્યું... સાથે રહેલી વિમળાને તો દીક્ષા લેવાની તીવ્ર ભાવના હોવા છતાં કોઈ અંતરાયકર્મોના ઉદયને કારણે માતાની સંભાળ માટે સાથે રહેવાનું નક્કી થયું. ગુરુભગવંતો દ્વારા ચીનુની દીક્ષા માટે સંમતિ મળવા છતાં એક તરફ તે સમયના દેશકાળમાં ગાયકવાડ સરકારના રાજમાં બાળદીક્ષાનો સખત વિરોધ ચાલતો હતો તો બીજી તરફ ચીનુ પ્રત્યેના મોહને વશ અન્ય કુટુંબીજનો તેને દીક્ષા અપાવવા સહમત ન હતા. હીરાભાઈ મુંઝવણમાં હતાં કે ક્યાં ? કેવી રીતે ? દીક્ષા કરવી. બે-ત્રણ સ્થાનોમાં દીક્ષા અપાવવા માટે પ્રયાસ પણ કરવામાં આવ્યો પરંતુ સફળતા ન મળી, છતાં ધૈર્યપૂર્વક સતત પુરુષાર્થ કરતાં હીરાભાઈને અંતે ગુરુભગવંતોના ચારિત્રબળના પ્રભાવે ખંભાત શ્રી સંઘના શ્રેષ્ઠિવર્ય શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈ તરફથી દીક્ષાની વ્યવસ્થા કરી આપવા માટેનું આશ્વાસન મળ્યું... સૌ દીક્ષા સ્થળ બાબત હજુ ચિંતિત હતા ત્યારે શેઠશ્રીની સૂચનાનુસાર હીરાભાઈ-ચંદનબેન આદિ અંગત વ્યક્તિ સાથે મુમુક્ષુને દીક્ષાની આગલી રાત્રે ખંભાત લાવવામાં આવ્યા અને રાત્રે જ ગાડામાં બેસીને સૌ ખંભાત નજીકના વત્રા ગામમાં રાત્રે એક વાગે પહોંચ્યા હતા.

સવારે ૮-૦૦ કલાકે પૂ. મુનિરાજ નંદનવિજયજી મ.સા, પૂજ્ય મુનિરાજ મૃગાંકવિજયજી મ.સા. આદિ, વત્રા જૈન સંઘ તથા મુમુક્ષુ ચીનુના માતા-પિતા ચંદનબેન-હીરાભાઈ આદિની હાજરીમાં મંગલકારી દીક્ષાવિધિનો પ્રારંભ થયો. વેશપરિધાન-કેશમુંડનનો અવસર આવ્યો પરંતુ ગામમાં કોઈ દ્વારા હજામને કહેવાયું કે ‘આ ખાનગી દીક્ષા થઈ રહી છે તેથી જો પોલીસ આવશે તો તને પકડીને લઈ જશે’ તેથી હજામ ગભરાટના કારણે આવ્યો નહીં. આ તરફ મુહૂર્તની વેળા આવી પહોંચી હોવાથી વિલંબ કરવા જેવો ન હતો. મંગળ મુહૂર્તની પળો રખે વીતી ન જાય! માટે પિતાશ્રી હીરાભાઈએ તાત્કાલિક અસ્ત્રો મંગાવી સ્વયં પોતાના હસ્તે પુત્ર ચીનુના કેશમુંડનની ક્રિયા કરતાં કરતાં અનંતાનંત જન્મોના પોતાના ચારિત્રમોહનીય કર્મોના ભુક્કે-ભુક્કા બોલાવી નાંખ્યા. નૂતન મુનિવરના લોચની ક્રિયા પૂર્ણ થતાં પૂ.પં. રામવિજયજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન મુનિરાજ નરરત્નવિજયજી તરીકે તેમનું નામાભિધાન થયું.

હીરાભાઈ, પુત્ર ચીનુની દીક્ષા થવાથી ખૂબ આનંદમાં આવી ગયા. પોતાના બાળકને આત્મકલ્યાણને પંથે પ્રયાણ કરાવવામાં સુજા એવો ક્યો બાપ આનંદ ન પામે ? બસ ! હવે પોતે પણ શીઘ્રાતિશીઘ્ર મહાભિનિષ્ક્રમણના પંથે ડગ માંડવા અધીરા થવા લાગ્યા. રાત ને દિવસ બસ એ જ વિચારોમાં ગરકાવ રહેવા લાગ્યા.

કાંતા મે સમતૈવૈકા જ્ઞાતયો મે સમક્રિયાઃ ।

બાહ્યવર્ગમિતિ ત્યક્ત્વા ધર્મસંન્યાસવાન્ ભવેત્ ॥ જ્ઞાનસાર

(સમતા એ જ એક મારી પત્ની છે, સમાન ક્રિયાવાળા એવા સાધુ ભગવંતો જ મારા સગા છે તેવું વિચારી બાહ્ય પરિવારનો ત્યાગ કરી સજ્જન પુરુષો ધર્મમાં (સાધુધર્મ) સારી રીતે સ્થાપિત થાય છે.)

દેશકુલદેહ-વિજ્ઞાનાયુર્બલભોગભૂતિવૈષમ્યમ્ ।

દૃષ્ટ્વા કથમિહ વિદુષાં ભવસંસારે રતિર્ભવતિ ॥ પ્રશ્નમરતિ

(દેશ, કુળ, શરીર, વિજ્ઞાન, આયુષ્ય, બળ, ભોગ અને વૈભવની વિષમતા જોઈને વિદ્વાન પુરુષોને આ ભવસંસારમાં કેવી રીતે પ્રીતિ થઈ શકે?)

હીરાભાઈ તો હવે દિન-પ્રતિદિન વૈરાગ્ય-મહાસાગરના ઊંડા પાણીમાં ઉતરતાં ઉતરતાં અમૂલ્ય એવા ચારિત્રરત્નને પામવા મથી રહ્યા હતા.

અન્યોઽહં સ્વજનાત્, પરિજનાત્, વિભવાત્, શરીરાચ્ચેતિ ।

(હું સ્વજનોથી, પરિજનોથી, વૈભવથી અને શરીરથી જુદો છું, અન્ય છું.)

અનંતાનંત કાળના ભવભ્રમણમાં મળેલા અતિદુર્લભ એવા માનવભવમાં આ નશ્વરદેહ તો મળ, મૂત્ર, રુધિર, માંસ, પરુ આદિ અનેક અશુચિ પદાર્થોથી ભરેલો છે પરંતુ પૂ. ઉપાધ્યાય વિનયવિજયજી મહારાજે શાંતસુધારસ ગ્રંથમાં બતાવેલ છે તે ખરેખર વિચારણીય છે.

વપુષિ વિચિન્તય પરમિહસારં,

શિવસાધનસામર્થ્યમુદારમ્ ॥ શાંતસુધારસ

(આ માનવદેહમાં જો કોઈ સારભૂત તત્ત્વ હોય તો તે એ છે કે આ માનવદેહ માત્રમાં જ મોક્ષપ્રાપ્તિની આરાધના કરવાનો પુરુષાર્થ છે, બસ આ વાત ઉપર જ ગંભીરતાથી વિચાર કરવા યોગ્ય છે.)

उत्तमा ह्यात्मचिन्ता च, मोहचिन्ता च मध्यमा ।

अधमा कामचिन्ता च, परचिन्ताऽधमाधमा ॥ परमानंदपथ्यीशी

(સ્વ- આત્માની ચિંતા એટલે કે હું ક્યાંથી આવ્યો ? ક્યાં જઈશ ? મારું સ્વરૂપ શું છે ? વગેરે વિચારો તે ઉત્તમ છે, પુત્ર-પત્ની-પૈસા આદિની મોહચિંતા મધ્યમ છે, પાંચ ઈન્દ્રિયોના વિષયોની ચિંતા અધમ છે અને કોઈ પ્રત્યે ઈર્ષ્યા, રાગ, દ્વેષ આદિની વિચારણા અધમાધમ છે.)

ચિંતા કર આપ તું આપણી, મત કર પારકી આશ રે,
આપણું આચર્યું અનુભવ્યું, વિચારી પર વસ્તુ ઉદાસ રે...

ચેતના જાગી સહચારિણી

-ઉપાધ્યાય શ્રી સકલચંદ્ર મહારાજ

વૈરાગ્યભાવમાં મહાલતા એવા હીરાભાઈએ ધર્મપત્ની સુશ્રાવિકા ચંદનબેન તથા પાંચ વર્ષની પુત્રી વિમળાના ભાવિની વ્યવસ્થા કરી દીધી. પૂજ્ય પિતાશ્રી આદિ સૌ કુટુંબીજનોની દીક્ષા માટે સંમતિ ન હતી, પરંતુ જેમ ચંદન ઘસાઈને શીતળતા આપે અને દેહદહનથી સુવાસ આપે તેમ આ સુશ્રાવિકા ચંદનબેને પણ પોતાની ભાવનાઓ-ઈચ્છાઓનું દહન કરી, પ્રથમ પુત્ર અને હવે પતિના આત્મકલ્યાણના માર્ગ તરફના પ્રયાણ અવસરે શિવાસ્તે પંથાન: (આપનો માર્ગ કલ્યાણકારી નિવડો) ની ભાવના સાથે પોતાના ભાવિની કોઈ ચિંતા કર્યા વગર સંમતિ આપતાં હીરાભાઈએ સંયમગ્રહણનો નિર્ધાર કર્યો...

ઉપા. પ્રેમવિજયજી મહારાજ સાહેબને પરિસ્થિતિથી વાકેફ કરી દીક્ષા-મુહૂર્તની માંગણી કરતાં તેઓશ્રીએ વિ.સં. ૧૯૮૦ વૈ. સુદ દ્વિતીય-૯નો દિવસ આપ્યો. જોગાનુજોગ હીરાભાઈના નાના બહેન સીતાબેનના લગ્ન પણ વૈશાખ સુદ દ્વિતીય-૯ના શુભ દિને કરવાનું નક્કી થયું હતું. વૈશાખ સુદ દ્વિતીય ૯ ના દિવસે માણેકપુરમાં ઘરઆંગણે નાની બહેનના લગ્નની જાન આવવાની તૈયારી ચાલતી હતી ત્યારે હીરાભાઈ તો સંયમવધૂને વરવા માટે ધર્મપત્ની અને પુત્રીરૂપી જાન લઈ વતનથી નીકળી અમદાવાદ હાજાપટેલની પોળમાં સંવેગી

ઉપાશ્રય (પગથિયાનો ઉપાશ્રય)માં બિરાજમાન પૂજ્યોના ચરણોમાં આવી પહોંચ્યા.

શુભ પળ આવતાં પ. પૂ. આ. સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના વરદહસ્તે ભવોભવના ભ્રમણ કરાવનાર કર્મરજનું નિર્મૂલન કરવા માટે ભવભંજનકારક રજોહરણની પ્રાપ્તિ થાય છે. તે અવસરે તત્ર ઉપસ્થિત પ.પૂ. આ. દાનસૂરીશ્વરજી મ.સા., પ. પૂ. ઉપાધ્યાય પ્રેમવિજયજી મ.સા., પ. પૂ. પં. રામવિજયજી મ.સા. આદિ વિશાળ સમુદાયના સૌભાગ્યવંતા સાંનિધ્યમાં હીરાભાઈ પ.પૂ.પં. રામવિજયજી મહારાજ સાહેબના શિષ્ય મુનિરાજ હિમાંશુવિજયજી બન્યા.

વર્ષોથી જે સંયમવધૂને વરવા ઝંખના હતી તેની પ્રાપ્તિ થતાં સતત પેલા વાયક ઉમાસ્વાતીજી મહારાજ સાહેબના વચનોને દહોરાવતા રહે છે.

તત્પ્રાપ્ય વિરતિરત્નં વિરાગમાર્ગવિજયો દુરધિગમ્ય: ।

इन्द्रिय-कषाय-गारव-परीषहसपत्नविधुरेण ॥ प्रशमरति

(સાધુ જો ઈન્દ્રિયોના વિષયમાં વિલુબ્ધ બને, જો તે કષાયોની આગમાં ફસાય, રસ-ઋદ્ધિ અને શાતાગારવમાં લુપ્ત હોય તો પરીષદ સહન કરવામાં કાયર બને અને વિરાગમાર્ગ ઉપર વિજય પામી શકતો નથી, તેનો વૈરાગ્ય દૃઢ બની શકતો નથી, તે જ્ઞાનોપાસનામાં આનંદ પામી શકતો નથી.)

પૂર્વપુરુષોના આ વચનોને ધ્યાનમાં રાખી દિનપ્રતિદિન પૂજ્યોના

સાંનિધ્યમાં રહી સંયમજીવનના પ્રત્યેક યોગમાં પ્રબળ પુરુષાર્થ સાથે આગળ વધવા લાગ્યા... પ્રકરણ-ભાષ્ય-કર્મગ્રંથ આદિનો ઠોસ અભ્યાસ કરવા લાગ્યા. સંસ્કૃતની બુકોનો અભ્યાસ કરી વિવિધ આગમ ગ્રંથોનો પણ ઊંડાણપૂર્વક અભ્યાસ કરી શ્રુતસાગરના મંથન દ્વારા આગમ-રહસ્યોના અમૃતને પામી સદા પીયુષપાન કરતાં... તેમના સંયમજીવનમાં ડગલે ને પગલે જિનાજ્ઞાના અણિશુદ્ધ પાલનનાં દર્શન થતા... શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ વર્ણન કરેલા સંયમજીવનના આચાર અંગેના શબ્દે-શબ્દ મુજબ ચારિત્રજીવનમાં પગલાં માંડી રહ્યા હતા.. તેઓશ્રીની જીવનચર્યા નિહાળનારને હાલતાં-ચાલતાં આગમનાં દર્શન થતાં હતા... જિનાજ્ઞાપાલન, નિર્દોષ ભિક્ષાચર્યા, ગુરુવિનય, વૈયાવચ્ચ, સાધુઓને સહાયકવૃત્તિ, ક્રિયાયુસ્તતા, નિઃસ્પૃહતા આદિ ગુણભરણ વડે ચારિત્રજીવનને વિભૂષિત કરવા સાથે સંઘઐક્યની ભાવના અને તપધર્મના શિરતાજને પણ વહન કરી રહ્યા હતા.

(વિ. સં. ૧૯૯૨ની સાલમાં દાદા ગુરુદેવશ્રી પ. પૂ. આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પરદાદાગુરુદેવશ્રી પ.પૂ.આ. દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ સાથે હતા તે અવસરના સંયોગાદિનો વિસ્તારપૂર્વકનો અહેવાલ પૂજ્યશ્રીના સ્વહસ્તાક્ષરમાં લખાયેલ છે.)

મારો મગ્ગ

મારો મગ્ગ

૧. ૧૪૮૭માં પૂર્વે આગમ વિ. સં. ૧૯૯૨માં મ. આ. પ્રતિભા પ્રતિભા (સુમિત્રા)

૨. " મોક્ષમાર્ગમાં સદિનિરજીવનમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૩. સદિનિરજીવનમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૪. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૫. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૬. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૭. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૮. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૯. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૦. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૧. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૨. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૩. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૪. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૫. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૬. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૭. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૮. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૧૯. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૦. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૧. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૨. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૩. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૪. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૫. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૬. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૭. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૮. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૨૯. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

૩૦. " મોક્ષમાર્ગમાં આગમનાં મંથન કરવા - ૧૯૯૨

પૂજ્યશ્રી ચરમતીર્થપતિ પરમાત્મા મહાવીર ગણધર મંદિરના પ્રેરક હતા...

પૂજ્યપાદ પ. પૂ. આ. દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના સ્વર્ગવાસ બાદ દાદાગુરુદેવશ્રી પ. પૂ. આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પૂ. ગુરુદેવશ્રી સાથે રહેવા લાગ્યા. તે અવસરે પૂ. મુક્તિવિજયજી મ. સા., પૂ. મૃગાંકવિજયજી મ.સા. આદિની સહાયથી શાસ્ત્રાભ્યાસ સાથે યોગોદ્ધન કર્યા હતા. તપ અને સ્વાધ્યાયની ધૂણી ધખાવવા લાગ્યા અને વીસસ્થાનકની એક વીસીમાં તો (સળંગ ૨૦ ઉપવાસમાં) આખું મહાનીશિથસૂત્ર સ્વહસ્તાક્ષરમાં લખ્યું હતું...

વિ. સં. ૨૦૦૩ની સાલમાં ફ્લોદીમાં ચાતુર્માસ કરવાનો અવસર આવ્યો તે અવસરે પૂજ્યશ્રીના સમાગમથી સુશ્રાવક અક્ષયરાજ (ભાવિના પ. પૂ. આ. કલાપૂર્ણસૂરિ) ના હેયામાં પડેલા વૈરાગ્યબીજનું સિંચન થયું અને પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણ કરવા પૂર્વભૂમિકારૂપે ધીમે ધીમે ચતુર્થવ્રત-પાલનનો અભ્યાસ કરવા થોડા થોડા સમયની મર્યાદાપૂર્વક વ્રતપાલન અંગેના પરચક્ષાણ કર્યા...

ચન્દનં શીતલં લોકે, ચન્દનાદપિ ચન્દ્રમાઃ ।

ચન્દ્ર- ચન્દનયોર્મધ્યે, શીતલઃ સાધુસમાગમઃ ॥

(ચન્દન શીતળતા આપે, ચન્દ્રમા ચન્દનથી પણ વધુ શીતળ પરંતુ આ ચન્દ્ર અને ચન્દનથી પણ વિશેષ શીતળ તો સાધુનો સમાગમ છે.)

પૂજ્યશ્રીની સંયમનૌકા કાળના પ્રવાહમાં એક લયપૂર્વક ધસમસતી આગળ વધી રહી હતી...

આતમ ધ્યાનથી રે સંતો સદા સ્વરૂપે રહેવું..

આ વાતને મમરાવતા મમરાવતા પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવી રહ્યા હતા..

લગભગ વિ.સં. ૨૦૦૫થી વિવિધ સંઘોની આરાધનાર્થે સ્વતંત્ર ચાતુર્માસની આરાધના કરાવવા જવાની ફરજ શરૂ થઈ... એક અવસરે સિદ્ધગિરિરાજના સાનિધ્યમાં પૂ. દાદાગુરુદેવ સાથે રહેવાનો પ્રસંગ આવ્યો..

અનેક મહાત્માઓ સાથે હતા... એકવાર ગિરિરાજની યાત્રામાં પૂ. દાદાગુરુદેવશ્રી પ. પૂ. આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાથે પૂજ્યશ્રી, પૂ. ભાનુવિજયજી આદિ અનેક મહાત્માઓ ડુંગર ચઢી રહ્યા હતા ત્યારે પૂ. દાદાગુરુદેવશ્રીએ મહાત્માઓને વાત કરી કે “મારે મુંબઈના ૨૦-૨૫ ચુનંદા યુવાનોની પ્રભુના શાસનને ભેટ ઘરવાની ભાવના છે” અને આ કાર્ય માટે પૂ. ભાનુવિજયજીને મુંબઈ તરફ વિહાર કરાવ્યો હતો. વચનસિદ્ધ મહાપુરુષની ભાવનાથી તે અવસરે મુંબઈમાં થયેલી દીક્ષાઓ દ્વારા ખરેખર શાસન માટે એક એક રત્નો તૈયાર કરવામાં આવ્યા.

વિ. સં. ૨૦૦૭ની સાલ હતી... સંયમયાત્રામાં વિચરણ કરતાં કરતાં બાલબ્રહ્મચારી શ્રીનેમિનાથ પરમાત્માની પાવનભૂમિ ગિરનારની યાત્રા (સંયમજીવનની પ્રથમ યાત્રા) કરવા પધાર્યા હતા... કાળમીઠ પાષાણોથી બનેલો ગિરનાર ગિરિવર વૈશાખ માસની ધોમધખતી ગરમીનું વમન કરી રહ્યો હતો... તે અવસરે પૂજ્યશ્રી સાથે રહેલ સંસારી પુત્ર મુનિ નરરત્નવિજયજીને અચાનક સારણગાંઠનો દુઃખાવો ઉપડ્યો. ઉપચારાર્થે તાત્કાલિક જુનાગઢ ગામમાં જવાનું થયું જ્યાં ડોક્ટર માર્ટીન સાહેબની સારવાર શરૂ થઈ પરંતુ સારણગાંઠનું કદ મોટું થઈ ગયેલ હોવાથી ઓપરેશન કરવું અનિવાર્ય બની ગયું... જો ઓપરેશન ન થાય તો દુઃખાવાના કારણે મુનિરાજ વિહાર કરવા અસમર્થ હતા અને જો ઓપરેશન કરવામાં આવે તો પણ ઓપરેશન બાદ તાત્કાલિક વિહાર કરવો અશક્ય હતો.

કાળ કસોટી કરતો હોય તેમ જુનાગઢમાં તે અવસરે કોઈ મહાત્માઓનું ચોમાસુ નક્કી થઈ ગયેલ અને તિથિભેદના કારણે હવે શ્રી સંઘ પૂજ્યશ્રીને ચાતુર્માસ માટે તેમની સાથે રાખી શકે તેમ ન હતો... પરિસ્થિતિ વિકટ બની ગઈ.. શ્રી સંઘ કોઈ હિસાબે પૂજ્યશ્રીને ચાતુર્માસ માટે સ્થિરતા કરવા સંમતિ આપવા તૈયાર ન હતો... પૂજ્યશ્રીએ મુનિ નરરત્નવિજયજીની પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આપી આજીજીપૂર્વક વિનંતી કરી ત્યારે શ્રીસંઘના કેટલાક ટ્રસ્ટી મંડળે

કંઈક માર્ગ કાઢવા વિચારણા કરી અને અંતે જુનાગઢના હેમાભાઈના વંડામાં પ્રવેશતાં જ જમણીબાજુમાં હાલ જ્યાં શ્રીસંઘની ઓફીસ છે તે લગભગ ૧૫×૧૫ની રૂમમાં જ્ઞાનભંડાર હતો તે જગ્યામાં કેટલાક પુસ્તકોના કબાટથી જગ્યા રોકાયેલી હતી તેવી નાની ઓરડીમાં ચાતુર્માસ કરવાની રજા આપી પરંતુ સાથે સાથે શરત કરી કે ગામમાંથી મુહપત્તિનો ટૂકડો પણ વહોરી શકાશે નહીં...

परस्पृहा महादुःखं निःस्पृहत्वं महासुखम् ।

एतदुक्तं समासेन लक्षणं सुखदुःखयोः ॥ ज्ञानसार

(પર(બીજા)ની આશા-લાલસા-અપેક્ષા કરવી એ મહાદુઃખ છે અને નિઃસ્પૃહપણું - નિરપેક્ષપણું રાખવું તે મહાસુખ છે. આ પ્રમાણે સુખ અને દુઃખનું લક્ષણ સંક્ષેપમાં કહેવાયેલ છે.)

મહો. યશોવિજયજી મહારાજના શબ્દો પૂજ્યશ્રીની જીવનચર્યામાં પહેલેથી જ વણાયેલા હોવાથી એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વગર શ્રીસંઘની શરતનો સ્વીકાર કરી નાનીશી ઓરડીમાં ચાતુર્માસ રહી ચાતુર્માસની આરાધના કરી... શ્રી સંઘજનોના હેયામાં વિશિષ્ટ વિશુદ્ધ સંયમ-આચારની એક અનોખી છાપ પડી હતી... (આજે તે જ જુનાગઢના શ્રાવકોના મા-બાપ તરીકે ઘર-ઘરમાં પૂજાય છે.)

જુનાગઢના આ ચાતુર્માસ બાદ અવાર-નવાર ગિરનારની યાત્રાઓ કરવા આવતા થયા... નેમિપ્રભુના દર્શનનું ઘેલું લાગી ગયું અને વિ.સં. ૨૦૧૦ની

સાલમાં ફાગણ માસ દરમ્યાન જામકંડોરણાથી છ'રી પાલિત સંઘ લઈને ગિરનાર પધાર્યા હતા. જેમાં સંઘના પ્રથમ દિવસે ઉપવાસમાં માત્ર એકવાર પાણી વાપરી બીજા દિવસથી સાત ચોવિહારા ઉપવાસ સાથે સંઘમાં વ્યાખ્યાન-આદિ જવાબદારી સાથે પગપાળા વિહાર કર્યો... ગિરનારની યાત્રા કરી પહેલી ટૂંકના દાદાના જિનાલયના પ્રાંગણમાં શ્રીસંઘમાળનો પ્રસંગ પૂર્ણ થયા બાદ પારણું કર્યું. ગિરનારની શીતલછાયાના તે દિવસોમાં ફલોદીવાળા સુશ્રાવક શ્રીઅક્ષયરાજ (ભાવિમાં પ.પૂ.આ. કલાપૂર્ણસૂરિ મ.સા.) બે બાળકો સાથે સપરિવાર પૂજ્યશ્રીને શોધતા શોધતા ગિરનાર આવી પહોંચ્યા હતા... પૂજ્યશ્રીના ફલોદી ચાતુર્માસ સમયથી પાંગરેલ વૈરાગ્યનો છોડ હવે ચારિત્રગ્રહણની ઊંચાઈએ આંબી ગયો હતો તેથી પૂર્વે વ્રત ગ્રહણ કરેલ હોવા છતાં શ્રી બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ પ્રભુના પાવનીય પ્રભાવના વાયુમંડળમાં પૂજ્યશ્રીના સ્વમુખે વ્રતોનું પુનઃઉચ્ચારણ કરી નિર્મલ સંયમજીવનના આશિષ પ્રાપ્ત કરી પ્રવ્રજ્યાના માર્ગે આગે કદમ બઢાવે છે.

વિ. સં. ૨૦૧૪-૧૫ની સાલના સમય દરમ્યાન લગભગ બે વર્ષનો કાળ પૂ. મુક્તિવિજયજી (પ.પૂ. મુક્તિચંદ્ર સૂ. મ.સા.) મહારાજની સાથે પસાર કરવાનો થયો... કણાટક-વીજાપુરના ચાતુર્માસ દરમ્યાન તેઓશ્રી સાથે રહી તેમના સહકારથી સારો એવો અભ્યાસ થયો અને યોગોદ્ધત્તન પણ થયા હતા... મુનિ પ્રભાકરવિજયજી અને મુનિ સત્યાનંદવિજયજીની સહાયકવૃત્તિના કારણે યોગોદ્ધત્તન સહજ થઈ ગયા હતા...

વિ. સં. ૨૦૧૫ના ફાગણ સુદ ત્રીજના મંગલ દિવસે સતારા-મહારાષ્ટ્રમાં કોઈપણ જાતની પત્રિકા-જાહેરાત વગર પૂ. ગણિવર્ય મુક્તિવિજયજીના હસ્તે ગણિપદ ઉપર આરુઢ કરવામાં આવ્યા અને વૈશાખ સુદ છટના દિવસે મહારાષ્ટ્રના અહમદનગરમાં પ. પૂ. આ. યશોદેવ સૂ. મ.સા.ના હસ્તે પંચાસપદ પ્રદાન થયું હતું...

પૂ. મુક્તિવિજયજી મહારાજની સાથે કુંભોજગિરિની પ્રતિષ્ઠા કરી અને

પૂજ્યશ્રી સહસ્રામ્રવન (સહસાવન) તીર્થના ઉદ્ધારક હતા...

વીશસ્થાનકતપની અરિહંતપદની આરાધનામાં ૨૦ ઉપવાસ કરી કુંભોજગિરિની ૯૯ યાત્રા કરી...

આ રીતે કોલ્હાપુર, સાંગલી, કુંભોજ, બિજાપુર આદિના મહારાષ્ટ્રના સહવિચરણ બાદ પૂ. મુક્તિવિજયજી મહારાજ સાથે પિંડવાડા પધાર્યા હતા...

ચાતુર્માસ દરમ્યાન વિવિધ સંઘોની આરાધનાની જવાબદારી અને શેષકાળમાં પૂજ્યપાદ પ્રેમસૂરિ મ.સા.ના સાનિધ્યમાં રહી સંયમ આરાધના કરતા હતા. પૂજ્યપાદશ્રી પ.પૂ.આ. પ્રેમસૂરિ મ.સા.ની એક બાજુ પૂ. હેમંતવિજયજી (આ. હીરસૂરિ મ.સા.) અને બીજી બાજુ પૂ. હિમાંશુવિજયજી ખડે પગે રહી પૂજ્યશ્રીને અનેક માનસિક બોજથી હળવા કરવાનું કામ કરતા હતા. લગભગ તે અવસરે પૂજ્યશ્રી પૂ. દાદાગુરુદેવનો પત્રવ્યવહાર પણ સંભાળતા હતા. શિથિલાયાર પ્રત્યે પૂજ્યશ્રીની હંમેશાં કરડી નજર રહેતી તેથી જ સમુદાયમાં કોઈ સાધુમાં શિથિલ આચરણની હીલચાલ થતાં પૂજ્યપાદ આ. પ્રેમ સૂ. મ.સા. તે કેસ આ બન્ને મહાત્માઓના હાથમાં સોંપી દેતા હતા.

આખા સમુદાયમાં તે બે મહાત્માઓની ધાક હતી.

જેમ સૂર્યની ઉગ્રતા પણ જીવનસૃષ્ટિના હિત માટે હોય,
તેમ પૂજ્યોની ઉગ્રતા પણ આશ્રિતોના હિત માટે હોય.

યુસ્ત સંયમાચાર માટે પૂજ્યશ્રીની અતિકૂણી લાગણી હતી. કોઈ દિવસ

કોઈની કૂણી લાગણીના પ્રવાહમાં વહી આચારપાલનમાં કદી બાંધછોડ કરવાની વૃત્તિ ન હતી. સં. ૨૦૧૮ની સાલમાં પ્રસંગોપાત એક બિમાર મહાત્માની તબિયતના કારણે અમદાવાદ-એલિસબ્રીજ પાસેના ખુશાલભવનના ઉપાશ્રયમાં પૂ. દાદાગુરુદેવશ્રી આદિ સાથે રહેવાનો અવસર આવ્યો. સાધુઓમાં શુદ્ધ સંયમની સુવાસ પ્રસરાવવા વિશુદ્ધ સંયમપાલન માટે પૂ. દાદાગુરુદેવશ્રી દ્વારા સાધુઓને અનેક નિયમોનું પાલન કરવા માટે પ્રસ્તાવ મૂક્યો અને સૌએ તેનો સહર્ષ સ્વીકાર કર્યો.

“વ્યાખ્યાન સિવાયના સમયમાં કોઈપણ બહેનોએ ઉપાશ્રયમાં આવવું નહીં.” આવી જાહેરાત કરવામાં આવેલી પરંતુ તે વાતથી અજાત એવા પૂજ્યશ્રીના સંસારી ધર્મપત્ની ચંદનબેન વ્યાખ્યાન સિવાયના સમયે સંસારી પુત્રના વંદનાર્થે ઉપાશ્રયમાં પહેલે માળે પહોંચ્યા... ત્યાં તેમને આવેલા જોઈ પૂજ્યોની આજ્ઞાના યુસ્ત પાલક એવા પૂજ્યશ્રીએ રાડ પાડીને કહ્યું “અત્યારે અહીં કેમ આવ્યા છો ? નીચે ઉતરી જાવ!” ઉપાશ્રયમાં બિરાજમાન મહાત્માઓ તો અવાચક બની આશ્ચર્ય પામી ગયા.. કેવી આત્મ જાગૃતિ! સુશ્રાવિકા ચંદનબેન તરત નીચે ઊતરી ગયા ત્યારે સાથે રહેલા મહાત્માઓએ માતૃહૃદયની લાગણીને ન્યાય આપવા મુનિ નરરત્નવિજયજીને નીચે મોકલી આપ્યા અને વંદન કરાવી પાછા બોલાવી દીધા...

સંયમપાલન અંગે આવી કડકાઈને કારણે કેટલાક મહાત્માઓમાં અપ્રિય પણ બનવું પડ્યું હોવા છતાં પ્રભુઆજ્ઞાપાલન અને પૂજ્યપાદશ્રીની ભાવનાને લક્ષમાં રાખી તેઓ પોતાની જવાબદારી નિભાવી રહ્યા હતા... તે અવસરે ચાલી રહેલા વિખવાદો અને સંઘ-સમુદાયના આંતરવિગ્રહની આગના કારણે પૂજ્યપાદ પ્રેમસૂરિ મહારાજ સાહેબ ખૂબ જ વ્યથિત રહેતા અને સકળ સંઘ અને સમુદાયમાં શાંતિ અને એકતાના વાતાવરણનું સર્જન કરવા પ્રબળ પુરુષાર્થ કરી રહ્યા હતા પરંતુ કાળનો પરિપાક ન થયો હોય તેથી તે બાબતનું પુણ્ય ઓછું પડતું હતું.. પૂજ્યપાદશ્રીના હેયાની વ્યથાની આગ ધીમે ધીમે

20

(૨૧) સમુદાયના કે શાસન ના મહત્વના કોઈ પ્રસંગ માં સમિતિ નાં નિર્ણયનો દરેકે એમન કરવો।

(૨૨) સમિતિ માં મતભેદ પછે ડુબો થાય, તો સમિતિ ને સર્વ સમમત કે મધ્યસ્થ ગીતાર્થો નિર્ણય આપે તે સ્વીકારવો। એને કે મધ્યસ્થ ગીતાર્થો માં પણ મતભેદ ઉભો થાય, તો જાણે મધ્યસ્થ ગીતાર્થો ને અન્યમત એવા પરસમુદાય માં નાં પણ ગીતાર્થો આચાર્ય નિર્ણય આપે, તે દરેકે માન્ય રાખવો।

ઉપર મુજબ ના ઓરવાળની સાત કોપી બનાવેલી છે, તેમાંથી જેને જેને આપી છે, તેના નામો નીચે મુજબ છે —
(૩) ડૉ. ચ. રોવિયસ્વરિજી (૨), ડૉ. મેદ્રકરવિ. ગણેશ (૨) રોડ કસ્ટુભાઈ બાનભાર
(૪) શેઠ જીવનલાલ પ્રતાપસી (૫) શેરમળલાલ વલચરભાઈ (૫) શા રમણલાલ વજેચન્દ્ર
(૫) મુનિશ્રી ગુણરત્નવિ. ને હાલ આપવામાં આવેલ છે, તે તેને મારી હયાતી બાદે આ. વિ. રામચન્દ્રસ્વરિજીને આપવાની છે, એને તેમણે તેમાં જણાવ્યા મુજબ વ્યવસ્થા કરવાની છે।

ઉપર જણાવેલ દરેક વ્યક્તિએ મારી હયાતી બાદ ઉપર જણાવ્યા મુજબ મારા સમુદાયની વ્યવસ્થા કરવી કરાવવી, એમ હું રજૂ છું।
વિ.સં. ૨૦૨૧ કામળ વદ ૨ શુક્રવાર, ત્રીજીમાસ પૌષધશક્લા પાટણ।

ઉપરનું વચ્ચારણ શ્રી કલમનું શાસ્ત્રમર્શદોલમાં રાખી તેથી કરા-
યું છે. ઘણા ત્વ પાસે ભૂંચું જે મેં ફરી ચાંચી પણ લીધું છે. તે મુજબ સર્વમા-
રા આશ્વર્ભિ મુનિશ્રી વર્તે દયોમારી અન્તર અર્થ લાગી છે. દ. પ્રે. સ્વ.

તા. રાજા ૫ માર્ગ મુજબ કુલસ્થ વિર ચણસ્થ વિર સંઘસ્થ વિર જે નિર્ણય નોર્ણય આપે તે સર્વ સ્વીકારવો જોઈએ. અન્યથા કિન આશા ખેંગરુ પ્રાર્થશ્રી આપે તે મને સ્વ સમુદાયો અચાનક પરસમુદાયમાં અથવા એકાકી પણ આગાડીમાર ફોફા તેનેના સાર સંભાળે લેવી. દયોજ રીતે સાધવી નું પણ સમજવું પ્રસિદ્ધ સ્વતંત્ર માધી મુકીને.

તેમની નિકટમાં રહેતા પૂજ્યશ્રીના હેયાને પણ સ્પર્શી ગયેલ હોવાથી પૂજ્યશ્રી પણ આ કાર્ય માટે પ્રયત્નો કરતા હતા...

આ સંઘ-સમુદાયની એકતા અને શાંતિની અધૂરી ભાવના સાથે પૂજ્યપાદ પ્રેમસૂરિ મહારાજ સાહેબ વિ.સં. ૨૦૨૪ના વૈશાખ વદ અગ્યારશના દિવસે ખંભાત મુકામે કાળધર્મ પામ્યા, પરંતુ મહાગીતાર્થ, કર્મસાહિત્ય નિષ્ણાત એવા પૂજ્યપાદશ્રી પોતાના સમુદાયના સુવ્યવસ્થિત

સંચાલનને લક્ષમાં રાખી એક અંતિમ આજ્ઞાપત્ર લખી ગયા હતા. આ આજ્ઞાપત્ર કેટલાક મહાત્માઓ અને સંઘના મોભી એવા સુશ્રાવકોને સોંપી પોતાની હયાતી બાદ ખોલીને તે મુજબ સમુદાયનું સંચાલન કરવાની આજ્ઞા ફરમાવી ગયા હતા... પરંતુ ભવિતવ્યતાના યોગે કોઈપણ કારણોસર તે આજ્ઞાપત્રનો અમલ થવાનું શક્ય ન બન્યું...

પૂજ્યપાદશ્રીના કાળધર્મ બાદ પૂજ્યશ્રીએ આ આજ્ઞાપત્રના અમલીકરણ

શ્રી આદિનાથાચ નમઃ શ્રી તીર્થોધિરાજાચ નમઃ શ્રી શાન્તિનાથાચ નમઃ
સ્વ. આ. વિ. દાનસુરિધરજી નમઃ સ્વ. આ. વિ. પ્રેમસૂરિધરજી નમઃ

શ્રી આચાર્ય પદ પ્રદાન મહોત્સવ નિમિત્તે
શ્રી આમંત્રણ પત્રિકા

શ્રેષ્ઠિકર્તૃ.

સહર્ષ જન્માવવાનું કે સચ્ચારિત્ર સૂચકાણું સુવિશાલ ગ્રન્થાધિપતિ સિદ્ધાન્ત મહોદયિ
સ્વ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ વિજયપ્રેમસૂરિધરજી મહારાજના પદધર રત્ન વ્યાખ્યાન
વાચસ્પતિ ત્યાગ માર્ગના અખંડ ઉપદેશક આચાર્યદેવ શ્રીમદ વિજયરામચંદ્રસૂરિ-
ધરજી મહારાજના શિષ્ય તપસ્વી પૂ. પં. શ્રી હિમાંશુવિજય ગણિધરજી તથા પૂ. પં.
શ્રી નરેન્દ્રવિજયજી ગણિધરજી આદિ કાળા ધંધુકા ચાતુર્માસ કરી શ્રી ચતુર્વિધ
સંઘ સાથે અત્રે પધારેલ છે. તેમજ બન્ને પત્ન્યાસજી મહારાજ સાહેબને આચાર્ય પદે
ભિરાજમાન કરવાનો નિર્ણય થવાના સમાચાર અમને મળ્યા તે પ્રસંગે અધિમંડલપૂજન
સદિત પંચાલિકા મહોત્સવ ઉજવવાનો અમેએ નિર્ણય કરેલ છે.

—: શુભ કાર્યક્રમ :—

કારતક વદ ૦)) મંગળવાર - આંગી, પૂજા, ભાવના તથા પ્રભાવના શા. ચિત્રલાલ
બળલાલ કીચેલવાળા તરફથી

માગશર સુદ ૧ બુધવાર - આંગી, પૂજા તથા પ્રભાવના શ્રી પેટી બેન સમ
તરફથી

માગશર સુદ ૨ શુક્રવાર - સવારે શુભ સુદર્શન આચાર્ય પદ પ્રદાનની ક્રિયા
અધિરે અધિમંડલ પૂજન શા. માનવંદ દોપચંદ
પુનાવાળા તરફથી

માગશર સુદ ૩ શુક્રવાર - પૂજા આંગી, પ્રભાવના શા. વનેચંદ્રજી જવાનમલજી
સાવરમલી તરફથી

માગશર સુદ ચીજી ૩ શનિવાર પૂજા, આંગી પ્રભાવના શા. નરસાજી પુનમચંદ્રજી
પુના (ચેરવડા) વાળા તરફથી

—: સ્થળ :— લીં

આરિસા બુવન બેન ધર્મશાળા આચાર્યપદ પ્રદાન મહોત્સવ સમિ
પાલીતાણા

અસ્ત્રિન્દરી-પાલીતાણા

કરાવવા માટેના અથાગ પ્રયત્નો કર્યા... સતત મહાત્માઓ તથા અધિકૃત પૂજ્યો સાથે પત્રવ્યવહાર આદિ કરવામાં આવ્યા પરંતુ સફળતા ન મળી.

વિ. સં. ૨૦૨૯ ના માગશર સુદ બીજના દિવસે સ્વ-પર સમુદાયના અનેક પંન્યાસ સાધુભગવંતોને પંચપરમેષ્ઠિના તૃતીય આચાર્યપદ ઉપર આરુઢ કરવાનો નિર્ણય લેવાયો હતો. તે અવસરે પૂજ્યશ્રીનો પં. કલાપૂર્ણવિજય મ. સાથે પત્ર વ્યવહાર થતાં તેઓશ્રીએ ખાસ સુચન કરેલ કે “અમે તો પર્યાયમાં મોટા હોવાથી વંદન વ્યવહાર આદિમાં ફેરફાર થઈ જાય પરંતુ તમે તો પર્યાયમાં નાના હોવાથી તમારે ખાસ કોઈ ફરક પડવાનો નથી. જો તમને વાંધો ન હોય તો આચાર્યપદ માટે માગશર સુદ ત્રીજનો દિવસ વધુ લાભદાયક જણાય છે.” સિદ્ધગિરિની શીતળછાયામાં સંસારી પુત્ર પં. નરરત્નવિજયજીના શુભહસ્તે પૂજ્યશ્રીને આચાર્યપદની પ્રાપ્તિ થઈ અને પં. નરરત્નવિજયજીને પૂજ્યશ્રીના શુભહસ્તે આચાર્યપદની પ્રાપ્તિ થઈ... પૂજ્યશ્રીના અમોઘ વચન ઉપર અડગ શ્રદ્ધા ધરાવતા પં. કલાપૂર્ણવિજયજીએ

તેઓશ્રીના વચનોને શિરોમાન્ય રાખી માગશર સુદ ત્રીજનો દિવસ સ્વીકારી લીધો... અને પંન્યાસપદ પર્યંત લોકોથી અજ્ઞાત રહેલ આ વિભૂતિ આચાર્ય બનતાં જિનશાસનના નીલગગનમાં એક અદ્વિતીય પ્રસિદ્ધિને પામી... અધ્યાત્મમાર્ગના ઉચ્ચ શિખરો સર કરી અવધૂતયોગી બની ચારેકોર પ્રભુભક્તિની ધજા લહેરાવી...

નૂતન આચાર્ય પ. પૂ. હિમાંશુસૂરિ જિનશાસનના ઋણની અંશાત્મક પણ મુક્તિ કાજે અનેક પ્રકારના શાસનસેવાના કાર્યોમાં વિશેષ પ્રયત્નશીલ બન્યા... જૂનાગઢ-ગિરનારની યાત્રા દરમિયાન બાવીસમા તીર્થંકર શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની ભૂમિ સહસ્રામ્રવન (સહસાવન)ની સ્પર્શના કરી અનેરો આનંદ અનુભવતા... પરંતુ વર્તમાન ચોવીસીના ૧૨૦ કલ્યાણકોમાંથી પશ્ચિમ ભારતના ગિરનાર તીર્થમાં આવેલી આ કલ્યાણક ભૂમિઓનું માહાત્મ્ય ભૂંસાઈ જતું જણાતાં અત્યંત ખેદ અનુભવતા હતા... આ કલ્યાણક ભૂમિઓના પુનઃ ઉદ્ધાર માટે સતત ચિંતિત બન્યા અને આ સહસાવનમાં આરાધનાનું અન્ય કોઈ સ્થાન પણ ઊભું થાય તો માહાત્મ્ય ટકી રહે અને તત્ર રહેલા પ્રાચીન પગલાંની નિયમિત સંભાળ પણ લઈ શકાય... પેઢીને કરેલી અનેક વિનંતીઓ અને કેટલાક શ્રાવકોના અથાગ પુરુષાર્થના કારણે પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી સહસાવન તીર્થના ઉદ્ધારનું કાર્ય શરૂ થયું... અત્યંત કઠીન સંજોગોમાં પ્રારંભ થયેલ આ સહસાવનના તીર્થોદ્ધારનું કાર્ય લગભગ પૂર્ણતાને પામ્યું છે અને આજે ત્યાં દેવવિમાન સમાન બેનમૂન વિશાળકાય જિનાલયનું નિર્માણ થયેલ છે જેમાં સાક્ષાત્ પરમાત્માના સમવસરણની સ્મૃતિ કરાવતાં સમવસરણમાં ચૌમુખજી નેમિપ્રભુને બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા છે...

સ્વ માટે વજ્ર સમા કઠોર અને પર માટે કુસુમ સમા કોમળ એવા પૂજ્યશ્રી ઉદારતા, કરુણા, વાત્સલ્ય, અડોલ મનોબળ, વચનસિદ્ધિ, ભીષ્મ અભિગ્રહધારક, અમોઘ મુહૂર્તદાતા આદિ ઊડીને આંખે વળગે એવા અનેક

ગુણોના સ્વામી હોવા છતાં ગ્લાન-વૃદ્ધ મહાત્માઓની વૈયાવચ્ચ કરવાનો ગુણ ખૂબ જ અનુમોદનીય હતો... સ્વપર-સમુદાયમાં નાના-મોટા કોઈપણ સાધુભગવંત બિમાર હોવાના સમાચાર જાણવામાં આવે તો તાત્કાલિક ત્યાં પહોંચી જતા અને કોઈ સાધ્વીજી ભગવંતના તેવા સમાચાર જાણવામાં આવે તો તરત તેમની સારસંભાળ કરવાની વ્યવસ્થા કોઈને સોંપી દેતા...

વિ. સં. ૨૦૩૯માં સાણંદમાં ચાતુર્માસ પ્રવેશ અવસરે પૂજ્યશ્રીને ૧૦૦મી ઓળી ચાલતી હતી... ઓળીની પૂર્ણાહુતિ અવસરે સાણંદનો સંઘ રંગેચંગે પૂજ્યશ્રીના પારણાની ઉજવણી કરવા કાગડોળે રાહ જોઈ રહ્યો હતો... પરંતુ જૈનશાસન-સંઘ-સમુદાયમાં ચાલી રહેલી કેટલીક નધણીયાતી સ્થિતિને જોઈને, જગતમાં સર્વશ્રેષ્ઠ ગણાતા એવા લોકોત્તર જૈનશાસનમાં ન શોભે તેવી પ્રવૃત્તિઓ જોઈને, જૈનશાસનમાં પડેલી વિશિષ્ટ શક્તિઓને છિન્નભિન્ન કરનારી પ્રવૃત્તિઓ જોઈને પૂજ્યશ્રીના હૃદયને અત્યંત આઘાત લાગ્યો હોવાથી હવે પાછલી જિંદગીમાં પણ કંઈક સારા પરિણામ જોવા મળે, અને કદાચ તેવા દિવસો જોવામાં ન આવે છતાં

તેવી પ્રવૃત્તિ પ્રત્યે ઉપેક્ષા સેવવાના દોષના ભાગી ન થવાય તેવા આશયથી શ્રીસંઘ એકતા, આંતરવિગ્રહશમન અને જિનશાસનના અભ્યુદયના શુભ સંકલ્પ સાથે ૧૦૦ મી ઓળીનું પારણું કર્યા વગર અખંડ આયંબિલ ચાલુ રાખવાનો ભીષ્મ અભિગ્રહ કર્યો...

૧૦૦ + ૧૦૧ + ૧૦૨ + ૧૦૩ + ૧૦૪ + ૧૦૫ + ૧૦૬ + ૧૦૭ + ૧૦૮ ઓળીઓ અખંડ થઈ. વચ્ચે સં. ૨૦૪૦ની સાલમાં ગારીયાધાર ચાતુર્માસ દરમ્યાન સ્વાસ્થ્ય એકદમ બગડવા છતાં અભિગ્રહ પાલનમાં અડગ રહી પારણાનો વિચાર માત્ર નથી કર્યો.... મરડો, ખાંસી, ટી.બી. અને સ્થંડિલમાં લોહી પડવાની અનેક ફરિયાદો ચાલુ થયેલ. સકળ સંઘ, અનેક પૂજ્યો તથા જૈનસંઘના અનેક અગ્રણીઓની વિનવણી છતાં પૂજ્યશ્રી પોતાના સંકલ્પમાં મક્કમ હતા.

૧૦૦ ઓળીની પૂર્ણાહુતિ થવા છતાં વગર પારણો ચાલુ રહેલ અખંડ આયંબિલની આરાધના અંગે લોકોમાં કેટલીક ગેરસમજ ફેલાઈ રહેલી હોવાની જાણ થતાં પૂજ્યશ્રીએ તે અવસરે જાહેર નિવેદન કરી નીચે મુજબ કેટલાક સ્પષ્ટ ખુલાસા કર્યા હતા કે -

“મારી આ આરાધના કોઈની સામે બળવો કરવા કે નિયાણું કરવા માટે નથી પરંતુ વીસસ્થાનક તપના ત્રીજા ‘પ્રવચનપદ’ની તથા સત્તરમા ‘સમાધિપદ’ની આરાધના માટે ચાલે છે તેથી આ બાબતના કોઈના ખોટા પ્રચારના સમાચાર સાંભળીને બીજાઓએ ભ્રમમાં પડવાની જરૂર નથી.

વીસસ્થાનક તપનું ત્રીજું પદ તે પ્રવચનપદ છે... તેમાં પરમાત્માના શાસનના ચતુર્વિધ સંઘનો પણ પ્રવચનના આધાર તરીકે સમાવેશ થાય છે... આ પ્રવચનપદનો સંપૂર્ણ મહિમા વર્ણવવા ખુદ જિનેશ્વર ભગવંતો પણ સમર્થ નથી... આવા વિશિષ્ટ કોટિના શ્રી ચતુર્વિધ સંઘની દ્રવ્ય-ભાવ બન્ને પ્રકારની સમાધિમાં સહાયક બનીને અથવા તો તે માટે સહાયક બનવા શક્યતઃ પ્રયત્નો કરવા માટે પણ સત્તરમા સમાધિપદની આરાધના કરાય છે.

પંચમકાળનો પ્રભાવ ગણો કે સૌના કમભાગ્ય ગણો ! વર્તમાનકાળમાં છેલ્લા કેટલાક સમયથી જિનશાસન-સંઘ અને વિવિધ સમુદાયની સ્થિતિ વિષમ થતી જણાય છે. તિથિચર્યા, પૂજાપદ્ધતિ, દેશનાપદ્ધતિ, તીર્થરક્ષા, સુતકવિચાર, ચોમાસામાં ગિરિરાજયાત્રા, દેવદ્રવ્ય-ગુરુદ્રવ્યાદિની વ્યવસ્થા આદિ અનેકવિધ શાસનના પ્રશ્નો અંગે સૌ સંગઠિત થઈ એક ચોક્કસ નિર્ણય લેવાની ખામીના કારણે જૈનશાસનમાં અને વિવિધ સમુદાયોમાં એકબીજા સામે કાઠવ-કીચડ ઉછાળીને પ્રભુના શાસનને કલુષિત અને કલંકિત કરવાની પ્રવૃત્તિ ચાલતી હોવાથી આ ત્રીજા ‘પ્રવચનપદ’ની ખૂબ હીલના થતી જણાય છે.... તેના જ કારણે સકળ સંઘમાં વેરઝેર-દ્વેષભાવને કારણે સર્વત્ર અશાંતિ અને અસમાધિનું વાતાવરણ ફેલાયેલું છે...

અભ્યંતર દૃષ્ટિએ વિચારવામાં આવે તો પ્રભુના શાસનના કોઈ અંગના મૂળમાં જ ભયંકર સડો પેઠેલો હોવાનું જણાય છે જેના કારણે પંચમહાવ્રતધારીઓના જીવનમાં શિથિલાચાર આદિએ પણ માઝા મૂકી દીધી છે.. ક્ષણે ક્ષણે ચતુર્વિધ સંઘના અભ્યંતર ભાગમાં ક્ષીણતા વધતી જાય છે... છતાં જેમ શરીર ઉપરના સોજાથી શરીર ફુલેલું ફાલેલું અને તંદુરસ્ત દેખાય છે ત્યારે આ બહારની તંદુરસ્તી જોઈને અંદરના સડાને-રોગને જોવાની અને નાબૂદ કરવાની દૃષ્ટિ જ ગુમાવી દીધી હોય તેવી સ્થિતિમાંથી વર્તમાન સંઘ પસાર થઈ રહ્યો છે...

જૈનશાસનમાં વર્તમાનમાં ચાલી રહેલ માત્ર દ્રવ્ય આરાધનાઓથી અંજાઈ જઈ આજે ચોથો આરો વર્તી રહ્યો હોવાનો સૌને આભાસ થાય છે અને તે આભાસમાં ને આભાસમાં વાસ્તવિકતા ઉપર દૃષ્ટિ નાંખ્યા વગર સૌ પોતાની મસ્તીમાં રહી આનંદ પામી રહ્યા છે... ખરેખર તો આ જિનશાસનની કમનસીબી જ છે... પરંતુ જે કોઈ વાસ્તવિકતાને સમજે છે, જાણે છે અને જુએ છે તેઓ પોતે કંઈ કરવા માટે અશક્તિમાન હોવાનું વિચારી ઉપેક્ષાભાવનું સેવન કરી હૃદયમાં દુઃખ અનુભવી રહ્યા છે. તેવા આત્માઓ પણ કંઈક વિચારતા થાય અને શાસનના

અભ્યુત્થાન માટે પ્રયત્નશીલ બને તે હિતકારી છે, અન્યથા ઉપેક્ષાભાવના સેવનથી પ્રવચનપદના વિરાધક બનવાની આપત્તિ આવે...

શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ બૃહત્કલ્પભાષ્યાદિ છેદગ્રંથોમાં કરેલ સ્પષ્ટ દિશા-સૂચનના આલંબનથી આપણા વર્તમાનના પ્રશ્નો સહજતાથી હલ થઈ શકે તેમ છે... લૌકિક સંસારમાં ઝઘડાઓના નિવારણ માટે વ્યવહારમાં જેમ નીચલી કોર્ટ, હાઈકોર્ટ અને સુપ્રિમકોર્ટ વગેરેની વ્યવસ્થા છે તેવી જ રીતે શાસ્ત્રકાર ભગવંતોના વચનો પ્રત્યે અડગ શ્રદ્ધાવાન બની તે મુજબ આચરણ કરવા યોગ્ય છે... સંઘમાં ઊભા થતાં મતભેદોના નિવારણ માટે કુલસ્થવિર, ગણસ્થવિર અને સંઘસ્થવિર વગેરેની સુંદર વ્યવસ્થા શાસ્ત્રોમાં દર્શાવવામાં આવી છે..... આ વ્યવસ્થાને પુનઃ સજીવન કરી આજના બધા જ મતભેદોનો ઉકેલ લાવવો જોઈએ...

શાસ્ત્રોમાં આચાર્ય કરતાં પણ સમુદાયના સ્થવિર ગીતાર્થોની સમિતિ મોટી માનેલી છે, આચાર્યનું નહિ માનનારને જે પ્રાયશ્ચિત્ત આવે તેના કરતાં પણ વધારે પ્રાયશ્ચિત્ત સમુદાયના સ્થવિર ગીતાર્થોની સમિતિનું નહિ માનનારને આવે. તેવી જ રીતે અનેક સમુદાયના ગીતાર્થ આચાર્યોની આજ્ઞાને નહિ માનનારને જે પ્રાયશ્ચિત્ત આવે, તેના કરતાં અનેક સમુદાયના ગીતાર્થ આચાર્યોની સમિતિનું નહિ માનનારને વધારે આવે, તેના કરતાં સૌ સંઘના ગીતાર્થ સ્થવિરોની સમિતિનું નહિ માનનારને વધારે પ્રાયશ્ચિત્ત આવે છે... આવા સ્પષ્ટ પાઠો શાસ્ત્રમાં જોવા મળે છે....

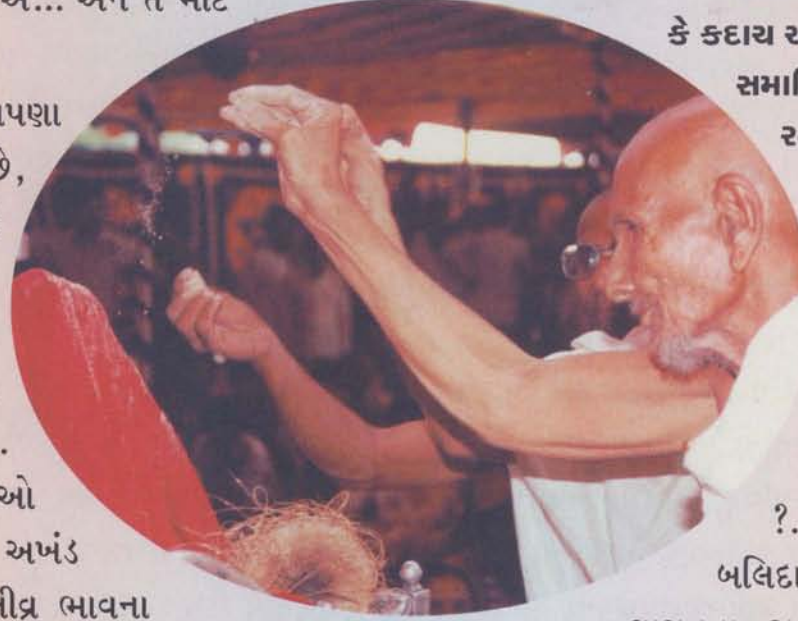
શાસ્ત્રકારોની આ જ બાબતને અનુલક્ષી દાદાગુરુદેવ પૂજ્યપાદ સ્વર્ગસ્થ આચાર્યદેવ સિદ્ધાંત મહોદધિ વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજા પણ પોતાના અંતિમ આજ્ઞાપત્રમાં કુલસ્થવિર-ગણસ્થવિર અને સંઘસ્થવિરની આજ્ઞાને નહિ માનનારને જિનાજ્ઞાભંગનું પ્રાયશ્ચિત્ત આવે છે માટે દરેકને આ આજ્ઞા સ્વીકારવા માટે આજ્ઞા કરી ગયા છે...

વર્તમાનમાં જિનશાસનમાં વિષમ સ્થિતિ હોવા છતાં વીરપ્રભુનું આ

શાસન પાંચમા આરાના છેડા સુધી અર્થાત્ ૬૪૭ લગભગ ૧૮૫૦૦ વર્ષો સુધી ચાલવાનું છે... પરંતુ આ સ્થિતિમાં જ શાસન પ્રાયઃ ટકી શકે નહિ તેથી કોઈ યુગપ્રધાન મહાપુરુષ જરૂર પાકવા જોઈએ... અને તે માટે પૂર્વભૂમિકા પણ તૈયાર થવી આવશ્યક છે...

આ વિષમ પરિસ્થિતિઓને સુધારવા આપણા પૂર્વપુરુષો પણ ઘણો ભોગ આપી ગયા છે, શાસનમાં થતા વિવાદોને શમાવવા માટે અથાગ પ્રયત્નો પણ કરી ગયા છે... પૂર્વપુરુષોના આ પ્રયાસો સર્વથા તો નિષ્ફળ ન જાય તેવો દૃઢ વિશ્વાસ છે... ભલે કદાચ તાત્કાલિક કોઈ શુભ પરિણામ ન પણ દેખાય... શાસનદેવો આ આરાધક આત્માઓની કસોટીઓ પણ કરે... આ વિચારોને લઈ મારા આ અખંડ આયંબિલના અભિગ્રહમાં અડગ રહેવાની તીવ્ર ભાવના છે...કોઈ અશુભોદયના કારણે કદાચ આયુષ્ય પૂર્ણ થવાથી બલિદાન દેવાઈ જાય તો પણ તે નિષ્ફળ તો નહિ જ જાય.... આ બલિદાન શાસનદેવોને જાગૃત કરનારું બની શકે...

શાસનદેવોની જાગૃતિથી નિષ્ક્રિય એવા આરાધક આત્માઓ સક્રિય બનશે, મધ્યસ્થ આત્માઓ પણ કંઈક વિચાર કરતાં થશે, જો નિષ્ઠુર હૈયાવાળા ન હોય તો શિથિલાચારીઓ શિથિલાચારને પણ તિલાંજલિ આપી દેશે... અને જો અશક્તિના કારણે શિથિલ બન્યા હશે તો આંખોમાં અશ્રુધારા વહાવી અંજલિ આપી હળુકર્મી જરૂર બનશે... જેના પ્રતાપે આજે નહિ તો કાલે તો શુભ પરિણામ જરૂર આવશે અને યુગપ્રધાનના પ્રવેશનો માર્ગ જરૂર સરળ બનશે... આ બધા લાભોની સંભાવના હોવાથી આપણો પ્રયત્ન નિષ્ફળ નથી જવાનો...

આ લાભરૂપી ગામ લેવા જતાં સમાધિરૂપી ઘર ગુમાવવાનો અવસર ન આવે અર્થાત્ લાભ લેવા જતાં અસમાધિ થાય તો નુકશાન વધી જાય! તેથી આ વિષયમાં પહેલેથી જ અભિગ્રહમાં એવો અપવાદ રાખેલ છે કે કદાચ અસમાધિનો પ્રસંગ આવે તો જ્યાં સુધી મારી સમાધિ ટકી રહે ત્યાં સુધી આ સંકલ્પમાં અડગ રહીશ અને અભિગ્રહનું પાલન કરવા જરૂર પ્રબળ પુરુષાર્થ કરીશ.... પરંતુ શાસન અને સમુદાયની ભાવિ સમાધિના આશયથી થતી આરાધના અસમાધિકારક નહિ બને તેવો વિશ્વાસ હોવા છતાં મારો જ કોઈ નિકાચિત અશાતાનો ઉદય હોય તો ભવિતવ્યતાને કોણ મિથ્યા કરી શકે ?.... કદાચ આમ ને આમ શાસન માટે મારું બલિદાન દેવાઈ જશે તો પણ મારી પાછળ શાસનના રાગી એવા બીજા પણ અનેક આરાધક આત્માઓ શાસનદેવોને જાગૃત કરવા સજાગ બની આરાધનામય જીવન દ્વારા શાસનોત્થાનના કાર્યને વેગવંતું બનાવશે...

મારી આ આરાધનાથી કોઈએ મારા દેહ માટે ચિંતા કરવાની જરૂર નથી... ચિંતા કરવી જ હોય તો શાસનની આ વિષમ પરિસ્થિતિની ચિંતા કરી સૌ પુરુષાર્થ આદરો... જેથી શાસનની સેવાના લક્ષ સાથે કરેલી આરાધના દ્વારા પ્રવચનપદ અને સમાધિપદની આરાધના થશે અને સ્વ-આત્માને તો એકાંતે લાભદાયી નિવડશે.... હું ચિત્તની પ્રસન્નતાપૂર્વક આરાધના કરી રહ્યો છું. આ આરાધના દ્વારા અનેક પ્રશ્નોના આલંબને થઈ રહેલી શાસનની મલિનતા ક્યાંક અટકે અને જૈનશાસનમાં સૌ એકબીજા પ્રત્યેના સ્નેહભાવ સાથે પ્રભુના શાસનની આરાધના કરી આત્મકલ્યાણ સાધે એ જ અંતરની અભિલાષા."

પૂજ્યશ્રી સુવર્ણગુફાયુક્ત સિદ્ધાચલ તીર્થધામના સ્વપ્નસેવક હતા...

વિ. સં. ૨૦૪૩ના ચૈત્ર વદ ૧૩ ના દિવસથી અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો પ્રારંભ થતાં વૈશાખ સુદ-૬ના દિવસે વાંકાનેરમાં પ્રતિષ્ઠા થાય છે... ચાતુર્માસ પણ ત્યાં જ થાય છે....

વિ. સં. ૨૦૪૪ :

ચાતુર્માસની પૂર્ણાહુતિ થાય છે... પ્રાયઃ માગશર માસમાં વાંકાનેરમાં ઉપધાન તપની આરાધનાનો મંગલ પ્રારંભ થયો... જોશીલા પ્રવચનકાર ગણિવર્ય પૂજ્ય રત્નસુંદરવિજયજીના પ્રવચનોએ લોકોના હૈયા જીતી લીધા... મોક્ષમાળની ઉજવણી પણ ઉલ્લાસભર થયેલ... એ સમયે પૂજ્યશ્રીના અખંડ આયંબિલતપની ધારા વહી રહી હતી..

પૂજ્યશ્રીના દૈનિક સંકલ્પથી સૌ ચિંતાતુર હતા... લગભગ ૮૨-૮૩ વર્ષની જૈફ વયે નિર્દોષ ભિક્ષાપૂર્વક અખંડ આરાધનાનો મહાયજ્ઞ આદરી પૂજ્યશ્રી વિચરી રહ્યા હતા... તે અવસરે સંઘસ્થવિર, વર્ધમાનતપોનિધિ, શ્રી સંઘહિતચિંતક પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજા પણ આ શાસનના પ્રશ્નો અને પૂજ્યશ્રીની જૈફ વયે થઈ રહેલી અભિગ્રહપૂર્વકની આયંબિલની સાધનાથી ચિંતિત બન્યા....

જૈનશાસનમાં ઉદ્ભવેલા વિવિધ પ્રશ્નોના અમોઘ ઉપાયરૂપે સકળસંઘની એકતા માટે તેઓશ્રીએ પુરુષાર્થ આદર્યો... આ સંઘસ્થવિર મહાપુરુષે માત્ર ૧૫ પૈસાના પોસ્ટકાર્ડ દ્વારા વિવિધ સમુદાયના અનેક ગચ્છાધિપતિશ્રી, આચાર્ય ભગવંતાદિ મહાત્માઓને રાજનગર-અમદાવાદ મધ્યે એક વિશાળ મુનિ સંમેલન માટે આમંત્રણ મોકલાવ્યું...

પૂજ્યશ્રી ઉપર પણ સમાચાર આવ્યા.... રગરગમાં સંઘએકતાના હિમાયતી હોવાથી સંઘસ્થવિર વડીલના આમંત્રણનો સ્વીકાર કર્યો... તે તો નીકળી પડ્યા.. વિહાર દરમ્યાન આટલી ઉંમરે કૃશ થયેલી કાયા વડે બેવડ વળી જવા છતાં પગપાળા જ વિહાર કરવાના દૈનિક મનોબળ સાથે આગળ વધતાં હતા... માર્ગમાં કોઈ તકલીફ પડે તો ! તેવી શુભ ભાવનાથી રાજનગરના યુવાનો

ખુરશી સાથે રાખી ગુપ્ત રીતે પાછળ પાછળ ચાલતા હતા.... એક દિવસ અચાનક પૂજ્યશ્રીનું ધ્યાન જતાં તે યુવાનોને ચેતવણી આપી દીધી કે ‘મારે પગપાળા જ વિહાર કરવો છે, હું ખુરશીનો ઉપયોગ કરવાનો નથી.. જો તમે આ રીતે જ મારી પાછળ-પાછળ આવશો તો હું વિહાર બંધ કરી અહીં જ રોકાઈ જઈશ !’ પૂજ્યશ્રીના જિનાજ્ઞા પ્રત્યેના અવિહંગ રાગ અને મક્કમ મનોબળને જોઈ યુવાનો પણ દિડમૂઠ થઈ ગયા... અનેક વિનવણીઓના અંતે યુવાનો ઝૂકી ગયા અને તેઓ નિરાશ થઈ પાછા અમદાવાદ રવાના થઈ ગયા... પૂજ્યશ્રી કસોટીપૂર્વક ધીમે ધીમે વિહાર કરતાં પ્રગટ પ્રભાવી શંખેશ્વર મહાતીર્થની સ્પર્શના કરી સમયસર રાજનગર સંમેલન અવસરે પહોંચી ગયા...

સંઘસ્થવિર મહાપુરુષનું પ્રચંડ પુણ્ય કહો કે જિનશાસનનો કોઈ પુણ્યોદય ગણો પણ આ ખાખી બંગાળી જેવા મહાત્માના માત્ર ૧૫ પૈસાના પોસ્ટકાર્ડના આમંત્રણથી વિ. સં. ૨૦૪૪ના ચૈત્ર માસમાં વિશાળ શ્રમણ સમુદાય રાજનગરમાં પંકજ સોસાયટી મધ્યે ભેગો થયો... ૨૧-૨૧ દિવસ સુધી સંઘ અને શાસનના અનેક પ્રશ્નોની ચર્ચા-વિચારણાઓના અંતે બહુધા તપાગચ્છના સમુદાયોની સંમતિપૂર્વક અનેક ઠરાવો થયા અને સંમેલન ખૂબ જ સફળ બન્યું... પૂજ્યશ્રીને પણ ઘણો સંતોષ થયો પરંતુ હજુ તિથિ પ્રશ્નનો કેમે કરી ઉકેલ આવતો ન હતો...

તિથિપ્રશ્ન અંગે પૂજ્યશ્રી કહેતા કે -

તિથિ એ એક આચરણ છે, સામાચારી છે, સિદ્ધાંત નથી. સામાચારી તો દ્રવ્ય-ક્ષેત્ર-કાળ-ભાવ પ્રમાણે ફરતી રહે... આજે જૈન પંચાંગનો વિચ્છેદ થયો હોવાથી લૌકિક પંચાંગના આધારે જ આપણી આરાધના ચાલે છે.. તેમાં પણ પહેલા તો સકળ સંઘમાં ચંડાંશુ ચંડુ(લૌકિક પંચાંગ) આધારિત આરાધના ચાલતી હતી... વિ. સં. ૨૦૧૪માં સંવત્સરીભેદ આવતાં સકળ સંઘે સર્વાનુમતે જન્મભૂમિ પંચાંગ અપનાવ્યું હતું... આ બન્ને લૌકિક

પૂજ્યશ્રી સિદ્ધગિરિ, ગિરનારના આયંબિલપૂર્વક છ’રીપાલિત સંઘના પ્રણેતા હતા.

પંચાંગ હોવાથી લૌકિક પંચાંગના આધારે ખોટા શાસ્ત્રીય વિવાદો ઊભા કરવા વ્યર્થ છે.

તિથિ જેવા એક ક્ષુલ્લક કારણથી છેલ્લા સાત-સાત દાયકાથી શ્રી સંઘમાં-સમુદાયમાં સંઘર્ષો અને સંકલેશો ઊભા થયા છે.. સત્ય, શાસ્ત્ર કે સિદ્ધાંતના નામે મતભેદો અને મનભેદો, સંઘભેદો અને શ્રદ્ધાભેદોના સર્જન થયા છે... યુવાવર્ગ, બૌદ્ધિકવર્ગ અને શ્રીમંતવર્ગ આ ક્ષુદ્ર નિમિત્તના આલંબને શ્રીસંઘમાં સર્જાયેલા સંઘર્ષોને જોઈ ધર્મથી વિમુખ થઈ મિથ્યા ધર્મો તરફ આડો-અવળો ફંટાઈ રહ્યો છે.. પૂજ્યશ્રી સંઘની આ પરિસ્થિતિથી અતિ અતિ વ્યથિત હતા...

આ ઝઘડાનો અંત આવે અને સકળ સંઘમાં સંપૂર્ણ એકતાનું વાતાવરણ સર્જાય એવી તેમની અદમ્ય ઇચ્છા હતી... આ પરિસ્થિતિમાં દિવસ-રાત ચિંતિત રહી તેના નિવારણ માટે સતત પ્રયત્નશીલ હતા અને તેથી જ જાત પ્રત્યે કઠોર બની આટલી જૈફ વયે જીવનભર અખંડ આયંબિલના ઉગ્ર તપની ધૂણી ધખાવી હતી...

પંચમીની સંવત્સરી થાય તો સકળ સંઘ એક થઈ જાય. સ્થાનકવાસી, ખરતરગચ્છ, અંચલગચ્છ વગેરે સમસ્ત જૈન સંપ્રદાય એક જ સાથે એક જ દિવસે શ્રી સંવત્સરી મહાપર્વની આરાધના કરી શકે તેવી દૃઢ માન્યતાવાળા હતા...

તેઓ કહેતા કે -

આપણી જાત માટે, સમુદાય અને ગચ્છની વ્યવસ્થા જાળવવા માટે તો ઉત્સર્ગમાર્ગની કેટલીય શાસ્ત્રનિષિદ્ધ બાબતોને પણ આપણે અપવાદમાર્ગે સ્વીકારીએ છીએ તો પછી એ જ ન્યાયથી સકળ સંઘની શાંતિ અને એકતા માટે સંઘની તિથિ વ્યવસ્થા અપવાદ માર્ગથી શા માટે ન થાય? જેનાથી શાસનની મહાન અપભ્રાજના થતી હોય તેવા સંઘના વિવાદાસ્પદ પ્રશ્નોનો અપવાદમાર્ગે શા માટે ઉકેલ ન લાવી શકાય ?

પૂજ્યશ્રી દ્વારા શ્રમણસંમેલનમાં હાજર રહેલ મહાત્માઓ આગળ આ વાતની રજૂઆત થઈ... તે અવસરે ઘણા ખરા પ્રશ્નોના ઉકેલ નીકળ્યા તેમ આ પ્રશ્નનો પણ ટુંક સમયમાં ઉકેલ લાવવાની બાંહેધારી સંઘ એકતાના ઘડવૈયા પ.પૂ.આ. ઔંકારસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ આપી તેથી પૂજ્યશ્રીએ શ્રમણ સંમેલનના ઠરાવો ઉપર સહી કરી, અને શ્રમણ સંમેલનની સુખદ સમાપ્તિ થતાં પ્રવર સમિતિના અધ્યક્ષ પ.પૂ.આ. રામસૂરિ મહારાજા(ડહેલાવાળા), સંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરિ મહારાજા આદિ પૂજ્યો, મુનિભગવંતો તથા સકળ શ્રીસંઘના અતિ આગ્રહને વશ પૂજ્યશ્રીના પારણાની જાહેરાત થઈ... વિ. સં. ૨૦૪૪ વૈશાખ સુદ-૩ અખાત્રીજના દિવસે પૂજ્યશ્રીને પારણું કરાવવાનું નક્કી થયું...

શ્રી સંઘમાં હજુ સંપૂર્ણતયા એકતા નહિ થયેલ હોવાથી પૂજ્યશ્રીની પારણું કરવાની ભાવના ન હતી છતાં અનિચ્છાએ પણ પૂજ્યો અને પચ્ચીસમા તીર્થંકર સમાન ચતુર્વિધ સંઘના આગ્રહને વશ પૂજ્યશ્રી લાચાર બની ગયા.. વૈશાખ સુદ બીજના સાંજે વિદ્યાશાળા ગયા જ્યાં રજોહરણદાતા પ.પૂ.આ. સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજના ગુરુમંદિર પાસે રાત્રિનો કેટલોક સમય આરાધના કરીને સંથારો કર્યો... પરંતુ કેમે કરીને સાહેબને ચેન પડતું ન હતું... આખી રાત બેચેનીમાં વિતાવી પૂજ્યશ્રી સવારે ભગવાનનગરના ટેકરે પાછા પધાર્યા...

શ્રીસંઘ-હિતાર્થે અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલની અભિગ્રહપૂર્વકની આરાધનાની પૂર્ણાહુતિની નોબત વાગી ગઈ હતી.. અખાત્રીજની પુણ્ય પ્રભાતે વિશાળ શ્રમણ-શ્રમણી ભગવંતાદિ ચતુર્વિધ સંઘની પાવન નિશ્રામાં સૌ પૂજ્યશ્રીને પારણું કરાવવા ઉત્સુક બન્યા હતા.. ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ સકળ સંઘને વિનંતી કરી કે ‘ગઈ કાલે હું વિદ્યાશાળામાં પૂ. બાપજી મહારાજના ગુરુમંદિર પાસે ઉપાશ્રયમાં સુતો હતો પરંતુ મારી આખી રાત્રિ ખૂબ બેચેનીમાં પસાર થયેલ છે જેમાં કંઈક અઘટિત બનાવનું સુચક હોવાનો

પૂજ્યશ્રી અનેક સંઘવિખવાદના નાશક હતા...

મને સંકેત જણાય છે, જો સકળ સંઘ મને રજા આપે તો હું આજે પારણું કર્યા વગર આયંબિલ ચાલુ જ રાખું.’ પરંતુ પૂજ્યો અને સકળ સંઘે તેમની વિનંતીનો સ્વીકાર ન કરતાં ઈશ્વરસ વડે અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલનું પારણું કરાવવામાં આવ્યું... પારણા બાદ થોડી અસ્વસ્થતાને કારણે તેઓશ્રી થોડીવાર આરામ કરી રહ્યા હતા...

કોઈ મહાત્માએ અચાનક આવીને પૂજ્યશ્રીને સમાચાર આપ્યા કે પૂ. ઐકાર સૂ.મ.સા.ની તબિયત બગડી છે... પૂજ્યશ્રીના હૈયામાં ફાળ પડી એટલે સંમેલનના મંગલ પ્રારંભથી જ નિર્વિઘ્ન પૂર્ણાહુતિ અર્થે એક ખૂણામાં અખંડ દીપકની સ્થાપના કરાવવામાં આવી હતી... તાત્કાલિક તે સ્થાને ગયા અને જોયું તો અખંડ દીપક બુઝાઈ ગયો હતો... કંઈક અમંગળના ઝંઘાણ થઈ ગયા... મહાત્માઓમાં દોડાદોડ થઈ ગઈ અને ડોક્ટરી ઉપચારાદિ શરૂ થયા પરંતુ વિધિની વિચિત્રતાના યોગે સંઘ એકતાના ઘડવૈયા એવા પૂ.આ.ઐકાર સૂ.મ.સા આ મનુષ્યલોકનો ત્યાગ કરી આગળ વધ્યા...

પૂજ્યશ્રીના સંઘ-એકતાના આશાના કિરણો ઉપર અવરોધ આવ્યો... આચાર્ય ભગવંતની વિદાયથી હવે એકતા માટેનો પુરુષાર્થ સ્થગિત થયો... વિવિધ સમુદાયના આચાર્ય ભગવંતોએ જેટલું થયું તેનાથી સંતોષ માની લીધો... પરંતુ સકળ સંઘહિતચિંતક એવા પૂજ્યશ્રીને તે મંજૂર ન હતું... તેઓશ્રીએ વિ.સં. ૨૦૪૪ના અષાઢ સુદ છટ્ટના દિવસે અમદાવાદ શહેરના ધીકાંટા રોડ ઉપરના પ્રગટપ્રભાવી શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનના જિનાલયમાં પરમાત્માના દર્શન કરી ૯૨ દિવસ છ વિગઈ ત્યાગપૂર્વક એકાસણા બાદ પુનઃ અખંડ આયંબિલ કરવાનો ભીષ્મ અભિગ્રહ ધારણ કર્યો... ત્યાંથી નીકળી પંકજ સોસાયટીમાં બિરાજમાન શ્રીસંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજના દર્શન-વંદન કરીને આશીર્વાદ લઈ નવકાર ફ્લેટ-વાસણા-ઉપાશ્રય મધ્યે ચાતુર્માસ પ્રવેશ કર્યો...

વિ. સં. ૨૦૪૫ :

નૂતન આચાર્યને વંદન કરતા પૂજ્યશ્રી

ગામમાં પં. અરવિંદવિજયજી તથા પં. યશોવિજયજીને આચાર્ય પદવી આપવા જવાનું છે.’ પૂજ્યો પ્રત્યે અત્યંત વિનય બહુમાનવાળા પૂજ્યશ્રીએ ૮૩ વર્ષની દીર્ઘ ઉંમરે પણ આટલો લાંબો વિહાર કરવામાં પડતી મુશ્કેલીઓનો વિચાર કર્યા વગર તે જ ક્ષણે વડીલની ભાવનાનો સ્વીકાર કર્યો....

ચાતુર્માસની પૂર્ણાહુતિ થતાં વાસણા-શેરીસા છ’રી પાલિત સંઘના મંગલરૂપે પ્રથમ દિવસે જ સત્યમ્ એપાર્ટમેન્ટ-સોલારોડમાં લઘ્વિ-વિક્રમ ટ્રસ્ટ દ્વારા નિર્માણ પામી રહેલા એક જબરસ્ત મોટા જિનાલયની ખનનવિધિમાં નિશ્ચા પ્રદાન કરી... શેરીસા સંઘની પૂર્ણાહુતિ થતાં તેઓશ્રી ધીમે ધીમે વિહાર કરી વાવ ગામમાં પધાર્યા અને ખૂબ ઠાઠમાઠથી લોકોના ભરપૂર ભાવોલ્લાસ સાથે પં. અરવિંદવિજયજી તથા પં. યશોવિજયજીને પંચપરમેષ્ઠિપદના તૃતીય-આચાર્ય પદ ઉપર આરૂઢ કર્યા... વિહાર કરી પૂજ્યશ્રીએ કચ્છ-વાગડ પ્રદેશના ગામડાઓમાં પ્રવેશ કર્યો... લાકડીયા ગામમાં વાગડદેશોદ્ધારક, અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આ. કલાપૂર્ણસૂરિ મ.સા.ની પાવન નિશ્ચામાં ઉપધાનતપની આરાધના ચાલતી હતી... સૌના આગ્રહને વશ પૂજ્યશ્રીએ થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી દર્શન-વંદન આપવા દ્વારા બહુજનના નેત્રો અને આત્માને નિર્મળ બનાવ્યા... એ અવસરે અધ્યાત્મયોગીએ

પૂજ્યશ્રી અનેક જિનબિંબોના અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાકારક હતા...

પૂજ્યશ્રીનો પરિચય આપવા સાથે જણાવ્યું કે “મારા વૈરાગ્યને વેગવંતો બનાવવામાં આ મહાપુરુષનો મોટો ફાળો છે. સં. ૨૦૦૩ના ફ્લોદીના ચાતુર્માસ દરમ્યાન તેઓશ્રીની અમૃતવાણીનું સુધાપાન કરી વૈરાગ્યભાવમાં દૃઢતા આવતાં ધીમે ધીમે ચતુર્થ વ્રત ગ્રહણ કરવાનો પ્રારંભ કર્યો અને સં. ૨૦૧૦ની સાલમાં ગિરનાર મહાતીર્થ મધ્યે બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ પરમાત્માના સાંનિધ્યમાં ચતુર્થવ્રતને પુનઃ દૃઢ બનાવેલ...”

આ અવસરે પૂજ્યશ્રીએ પોતાની લઘુતા, નિઃસ્પૃહતા, સરળતાદિ ગુણોનું સહજ દર્શન થાય તેવા વચનો વડે તરત જવાબ આપ્યો કે “તે તો તેમનું ઉપાદાન પ્રબળ હતું. હું તો માત્ર નિમિત્તભૂત બન્યો છું.”

આ રીતે બન્ને મહાપુરુષો પોતપોતાના જીવનમાં વણાયેલા લઘુતાદિ ગુણોના સ્વભાવથી એકબીજાની મહાનતાને પ્રગટ કરી રહ્યા હતા...

લાકડીયાથી વિહાર કરી પૂજ્યશ્રી કટારીયા, મોરબી આદિ ક્ષેત્રોની સ્પર્શના કરી રાજકોટ પધાર્યા... વૈશાખ માસમાં વૈશાલીનગર, રૈયારોડ મધ્યેના જિનાલયમાં ઉપર ચૌમુખજી ભગવાનની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠાનો પ્રસંગ સંપન્ન થયો. ચાતુર્માસ પ્રહલાદ પ્લોટ જૈનસંઘમાં થયું. ચાતુર્માસ દરમ્યાન જામનગરના (મૂળવતન-જામજોધપુર) મુમુક્ષુ નયનકુમાર પૂજ્યશ્રીની શીતળ છાયામાં ચોમાસાના ચાર માસ પૌષધમાં રહી સંયમધર્મ અંગીકારની તાલીમ પામ્યા...

વિ. સં. ૨૦૪૬ :

પૂજ્યશ્રીની સેવામાં રહેલા વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ.પૂ.આ. હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિ હિરણ્યબોધિવિજયજી અને મુનિ અનંતબોધિ-વિજયજીને તેઓશ્રીના ગુરુદેવશ્રી પાસે જવાની ભાવના થતાં પોષ સુદ-૪ના દિવસે પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખર મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિ ધર્મરક્ષિતવિજયજી, મુનિ કલ્પરક્ષિતવિજયજી અને મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી પૂજ્યશ્રીની સેવામાં જોડાયા. વિહાર કરી પૂજ્યશ્રી

ગિરનાર મહાતીર્થ તરફ પધાર્યા... ગિરનાર નજીક આવતાં જ્યાંથી ગિરનારના પહાડના દર્શન થવાના શરૂ થયા ત્યારથી ગિરિવરના દેવવંદન કરવા રોજ માર્ગમાં જ અટકી જતાં... મહા સુદ બીજના સકલાગમ રહસ્યવેદી પ. પૂ. આચાર્ય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજની સ્વર્ગારોહણ તિથિના દિવસે જૂનાગઢમાં પ્રવેશ થયો...બીજા દિવસે ગિરનાર તળેટી પહોંચ્યા. મહા સુદ-૪ના દિવસે ગિરનાર મંડન નેમિનાથની પ્રથમ ટૂંકના દર્શન કરી નેમિપ્રભુની દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકભૂમિ સહસ્રાબ્રવન (સહસ્રાવન)તીર્થમાં પધાર્યા...

મહા સુદ પાંચમના મંગલદિને પૂજ્યશ્રી તથા પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂ.મ.સા.ની પાવન નિશ્રામાં સહસ્રાવનમાં સમવસરણ મંદિરના પ્રાંગણમાં જ મુમુક્ષુ નયનકુમારની પારમેશ્વરી પ્રવ્રજ્યા ગ્રહણનો પ્રસંગ ઉલ્લાસભર થયો. મુમુક્ષુ નયનકુમાર પૂજ્યશ્રીના શિષ્ય મુનિ નયનરત્નવિજયજી તરીકે નામાભિધાન પામ્યા... થોડા દિવસમાં પૂજ્યશ્રીની સેવામાં રહેલા મુનિ હિરણ્યબોધિવિજયજી તથા મુનિ અનંતબોધિવિજયજી વિહાર કરી તેઓશ્રીના ગુરુદેવની છત્રછાયામાં રહેવા લાગ્યા...

પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ જૂનાગઢ થયું... ચાતુર્માસ દરમ્યાન એક દિવસ મધ્યરાત્રિના સમયે સુશ્રાવક રજનીભાઈ દેવડી, શાંતિલાલ બાલુભાઈ ઝવેરી અને ચંદુભાઈ ઘેટીવાળા પધાર્યા... શત્રુંજય ગિરિરાજના મહાઅભિષેક કરવાની ભાવના વ્યક્ત કરી અને માર્ગદર્શન માટે માંગણી કરી.... પૂજ્યશ્રીએ શાસનમાં સંઘ-સમુદાય એકતાદિના સંકલ્પપૂર્વક આ પ્રસંગ થાય અને કોઈપણ જાતના ભેદભાવ વગર દરેક સમુદાયના વધુમાં વધુ મહાત્માઓને આમંત્રણ અપાય તેવું સુચન કર્યું... સુશ્રાવક રજનીભાઈ દેવડીએ પોષ સુદ-૬ના દિવસે મહાઅભિષેક રાખવાની ભાવના વ્યક્ત કરી... પરંતુ જ્યોતિર્વિદ પૂજ્યશ્રીના મનમાં આ દિવસ

બેસતો ન હોવાથી ફેરફાર કરવા યોગ્ય જણાવ્યું પરંતુ સુશ્રાવક રજનીભાઈના માતૃશ્રીની સ્વર્ગારોહણતિથિ હોવાથી તેમણે તે જ દિવસનો આગ્રહ રાખ્યો...

વિ. સં. ૨૦૪૭ :

વિ. સં. ૨૦૪૬ના ચાતુર્માસની પૂર્ણાહુતિ બાદ સિદ્ધગિરિરાજના અભિષેકમાં પહોંચવા પૂજ્યશ્રીએ પાલીતાણા તરફ વિહાર કરવાનો નિર્ણય કર્યો... કારતક વદ-૬ના દિવસે લગભગ ૫૦ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ આદિ ચતુર્વિધ સંઘ સાથે પદયાત્રાનું મંગલ પ્રયાણ થયું... અતિદુર્બળ કાયા પરંતુ અતિબળવાન મનના સહારે સિદ્ધગિરિ પહોંચ્યા... ગિરિરાજની યાત્રા કરી... સુશ્રાવક રજનીભાઈની ઉદારતાથી મહાઅભિષેકનો પ્રસંગ ખૂબ ઠાઠમાઠથી થયો... ચારેકોરે સૌએ તપ-જપાદિ આરાધના આદરેલી હતી.. પૂજ્યશ્રી પણ અદ્વિતતપ સાથે મુખ્ય અભિષેક સ્થાને હાજર રહ્યા હતા... અભિષેક થયા બાદ પૂજ્યશ્રી દાદાના દરબારમાં જતા હતા ત્યારે સામેથી રજનીભાઈ આવતાં હતા ત્યારે તેમણે કહ્યું ‘હવે હું આપનું સંઘ એકતાનું કાર્ય પતાવી દઉં છું.’ પૂજ્યશ્રીએ તો બીજા દિવસે દાદાના દરબારમાં અષ્ટોત્તરી શાંતિસ્નાત્રમાં કેટલીક વિશિષ્ટ આરાધના કરવાની હોવાથી ગિરિરાજ ઉપર જ રાત્રિવાસ કરવાનો નિર્ણય કર્યો...

પોષ માસની કડકડતી ઠંડીમાં રામપોળના દરવાજા બહારની પરબમાં રાત્રિ રોકાણ કર્યું... સૂર્યાસ્ત બાદ કોઈ દિવ્ય સંકેતના આલંબને પૂજ્યશ્રીએ સહવર્તિ મહાત્માઓને અમંગળના ઁંધાણની વાત કરી... સૌ પ્રતિક્રમણ કરી બેઠાં હતા. તેવામાં રામપોળના દરવાજામાંથી કોઈ બહાર આવ્યું અને વાયરલેસ દ્વારા સમાચાર મળ્યા ‘નીચે બહુમાન સમારંભના સ્ટેજ ઉપર નમસ્કાર મહામંત્રના સ્મરણપૂર્વક રજનીભાઈ દેવડી સ્વર્ગવાસ પામ્યા છે.’ આવી વાત કરી...

મહામંગલકારી અષ્ટોત્તરી શાંતિસ્નાત્રનો પ્રારંભ કરાવી, દાદાના દર્શન કરી પૂજ્યશ્રી નીચે પધાર્યા.... હકડેઠઠ માનવમેદની વચ્ચે રજનીભાઈની

સ્મશાનયાત્રા નીકળી... ખેતલાવીરની ધર્મશાળા પાસે ચિતા ઉપર રજનીભાઈનો મૃતદેહ ગોઠવાયો ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ જાહેરાત કરી કે પ્રભુના શાસનમાં સંઘ અને સમુદાયોની એકતાદિ માટે રજનીભાઈ મને આશ્વાસન આપી ગયા છે અને આ શાસનના કાર્ય માટે તેમની તીવ્ર ભાવના હતી પરંતુ આજે તે શાસન માટે શહીદ થયા છે ત્યારે હું પણ સંકલ્પ કરું છું કે ‘શાસનનું આ કાર્ય સંપન્ન ન થાય ત્યાં સુધી અન્ન-જળ ત્યાગ...’

સભામાં ચારેકોર સોપો પડી ગયો... સૌ આશ્ચર્યગરકાવ થઈ ગયા... મહાત્માઓએ પૂજ્યશ્રીને આવો સંકલ્પ ન કરવા ખૂબ સમજાવ્યા... પરંતુ પૂજ્યશ્રી એકના બે ન થયા... ત્યારબાદ પાંચ દિવસ સુધી પૂજ્યશ્રીને ઉપવાસના પારણા માટે ખૂબ સમજાવવામાં આવ્યા અને એકતાના કાર્ય માટે પ્રબળ પુરુષાર્થ કરવા માટે અન્ય પૂજ્યો અને મહાત્માઓએ આશ્વાસન પણ આપ્યા... પણ પૂજ્યપાદશ્રી અડગ રહ્યા... અંતે વડીલોની આજ્ઞાને વશ ઉપવાસનું પારણું થયું પરંતુ આયંબિલ તો ચાલુ જ રહ્યા હતા...

મહા સુદ પાંચમના મંગલપ્રભાતે મુનિ નયનરત્નવિજયજીની વડીદીક્ષા થઈ.. બપોરે ૩.૩૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં સિદ્ધગિરિથી રૈવતગિરિ (રોહિશાળા, હસ્તગિરિ, ઘેટી, પાલિતાણાની પ્રદક્ષિણા કરી, ડેમ, દાઠા, મહુવા, તળાજા અજાહરા, ઉના, પ્રભાસપાટણ, વેરાવળ, માંગરોળ, વંથલી આદિની સ્પર્શના સાથે) છ’રી પાલિત સંઘનું મંગલપ્રયાણ થયું... ૮૫ વર્ષની જૈફ વયે યુવાનને શરમાવે તેમ નિત્ય ૧૬ કિ.મી.નો વિહાર કરવા સાથે ફાગણ સુદ-૧ના ગિરનાર પહોંચ્યા...

ગત ચોવીસીમાં ૧૦ તીર્થંકરો મોક્ષે ગયા તેની સ્મૃતિ અર્થે સહસ્રાવનમાં ઉપરની ચોકીમાં શ્યામ વર્ણના પરિકરમાં ૧૦ પ્રતિમાજી સાથે ૩૫ ઈંચના નેમિનાથ પરમાત્મા તથા આવતી ચોવીસીમાં ચોવીસ તીર્થંકર પરમાત્માના નિર્વાણની સ્મૃતિ અર્થે પીળા રંગના પરિકરમાં ત્રેવીસ ભગવાન સાથે ૩૫ ઈંચના શ્રી પદ્મનાભ ભગવાનને પધરાવવા અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા

મહોત્સવનું આયોજન થયું... ફાગણ વદ-૭ના દિવસે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા થઈ....

પ્રતિષ્ઠા પૂર્ણ થતાં પૂજ્યશ્રીનું સ્વાસ્થ્ય બગડ્યું... ત્રિદોષના કારણે પૂજ્યશ્રી એકદમ અસ્વસ્થ થયા અને સિદ્ધગિરિમાં અનશન કરવાની અધૂરી ભાવના પૂર્ણ કરવા અટ્ટમના પરચક્ષાણ કર્યા... મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ પણ અટ્ટમના પરચક્ષાણ કર્યા... ત્રીજા દિવસે દિવ્ય સંકેત મળ્યો કે ‘હજુ ૧૨ વર્ષ આ મૃત્યુલોકમાં રહી શાસનની રક્ષા / સેવા કરવાની છે, તેથી હાલ અનશન કરવાનું ઉચિત નથી.’... પૂજ્યશ્રીએ આ સંકેતના આલંબને પારણું કરવાનો નિર્ણય કર્યો...

ફાગણ વદ દસમના દિવસે સહસાવનથી સવારે ૯.૩૦ વાગે વિહાર કરી શ્રી નેમિનાથ દાદાની પહેલી ટૂંકના દર્શન કરી તળેટીમાં પારણું કરવાનું નક્કી થયું... સવારે લગભગ ૧૦.૩૦ કલાકે શ્રી નેમિનાથ દાદાની ટૂંકે પહોંચ્યા... પરમાત્મા નેમિનાથના દર્શનમાં પૂજ્યશ્રી લીન બન્યા... ભક્તિની ધારા વહેવા માંડી... એક... બે... ત્રણ.... યાવત્ ત્રેવીસ સ્તવન દ્વારા પ્રભુમિલનનો આનંદ માણી પૂજ્યશ્રી મોટી ભમતીમાં એક-એક દેરીએ લળી લળીને દર્શન કરતાં....

ગાન તમારું ગાતા ગાતા અમે સમયનું ભાન ભૂલ્યા;

ખાવું ભૂલ્યા, પીવું ભૂલ્યા ઊંઘ અને આરામ ભૂલ્યા...

અંતે અટ્ટમના તપ સાથે પોણા ત્રણ વાગે ગિરનાર તળેટી તરફ ઉતરવાનું શરૂ થયું... ફાગણ વદની કાળઝાળ ગરમીથી ગિરનારના કાળમીઠ પાષાણના પગથિયા ધગધગતા હતા.. પૂજ્યશ્રી હેમવલ્લભવિજયજીના હાથનું આલંબન લઈ ઝડપભેર નીચે ઉતરી રહ્યા હતા.. લગભગ ૩-૩૦ કલાકે તળેટીમાં આવી પહોંચ્યા...

આ તરફ પૂજ્યશ્રીના પારણાના કારણે મુનિ ધર્મરક્ષિતવિજયજી સવારે વહેલા સહસાવનથી પહેલી ટૂંક દાદાના દર્શન કરી નીચે પહોંચી ગયા... ભક્તિપરાયણ મહાત્માએ તળેટી આવી વિચાર્યું કે અહીં તળેટીમાં અટ્ટમના

પારણે પૂજ્યશ્રીને અનુકૂળ નિર્દોષ ભિક્ષા થોડી દુર્લભ બને તેથી તેઓ તળેટીથી સાડાપાંચ કિલોમીટર દૂર રહેલા જુનાગઢ ગામના ઘરોમાં ફરીને પૂજ્યશ્રીને પ્રાયોગ્ય ભિક્ષા લઈ આવ્યા હતા... અને... સૂરિવર અને મુનિવરને (સ્વશિષ્ય) પારણું કરાવીને જ પરચક્ષાણ પારવાનો સંકલ્પ કર્યો હતો...

પૂજ્યશ્રી નીચે પધારતાં તાત્કાલિક ગોચરી વપરાવવા માટે બેસાડ્યા. મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી હજુ ઉપધિ આદિ સ્થાને મૂકી તડકામાંથી આવ્યા હોવાથી તાત્કાલિક ન વાપરતાં પડિલેહણ કરી પારણું કરવા બેઠાં ત્યારે પૂજ્યશ્રીને પૂછ્યું ‘આપે વાપર્યું?’ ત્યારે વાત્સલ્યવારિધિ પૂજ્યશ્રી કહે “તમને પારણું કરાવ્યા વિના કેવી રીતે વપરાય!” શું આ મહાપુરુષની મહાનતા! આશ્રિતો પ્રત્યે વાત્સલ્યભાવ ! પારણા બાદ બીજા દિવસે ગામના ઉપાશ્રયમાં ગયા ૩-૪ દિવસ સ્થિરતા કરીને રાજકોટ તરફ વિહાર કર્યો...

ચૈત્ર સુદ એકમના દિવસે ધોરાજી ગામમાં પધાર્યા. તત્ર અખંડ ૧૦૦૦ આયંબિલની પૂર્ણાહુતિ નિમિત્તે બયુભાઈ (દવાવાળા) પરિવાર તરફથી શ્રી સિદ્ધચક્ર મહાપૂજન સમેત પરમાત્મભક્તિનો મહોત્સવ રાખવામાં આવ્યો હતો... પૂજ્યશ્રીની તબિયત લથડતી ગઈ હતી... હવે કદાચ ચોમાસુ-સ્થિરવાસ ત્યાં જ કરવો પડે તેવી સ્થિતિ હતી. દેરાસર સુધી પહોંચવામાં પણ ખૂબ તકલીફ પડતાં ધોરાજીના યુવાન આયુર્વેદિક ડોક્ટર મેહુલભાઈ સાંઘાણીની ભારે જહેમતથી પૂજ્યશ્રીના રોગનો ઉપચાર થતાં ૨૦-૨૫ દિવસે પૂજ્યશ્રી સ્વસ્થ થયાં. તે દરમિયાન મૂળ વડગામના વતની દલપતભાઈ પ્રેમચંદના સુપુત્ર અતુલભાઈએ પૂજ્યશ્રીને પોતાની દીક્ષામાં અમદાવાદ પધારવા અતિ આગ્રહભરી વિનંતી કરી. તે અવસરે ભેગા થનારા પૂ. ગુરુદેવ આદિ પૂજ્યોમાં શ્રીસંઘ એકતાના કાર્ય માટે પણ આગળ વિચાર કરવાનું શક્ય બને તે માટે પ્રયત્નો કરવાનું પણ જણાવી ગયા.

પૂજ્યશ્રીનો ધોરાજીથી વિહાર થયો... જામકંડોરણા પધાર્યા... બીજા

દિવસે ગામડાના રસ્તાઓમાંથી રાજકોટ તરફ જવા વિહાર કર્યો... ત્યારે સામેના ગામમાં જૈનોની કોઈ વસ્તી ન હોવાથી નિર્દોષ ભિક્ષા માટે પૂજ્યોની ભક્તિ માટે સદા થનગનતા મુનિ ધર્મરક્ષિતવિજયજી ત્યાં જ રોકાઈ ગયા... બપોરે લગભગ ૧૧ વાગે ગામમાં રસોઈ થતાં તે નિર્દોષ ગોચરી સાથે સાથે ઉપધિ લઈ આગલા મુકામે લગભગ ૮ કિલોમીટરનો વિહાર કરી ચૈત્ર માસના ધોમધગતા તડકામાં ૧ વાગે પહોંચ્યા.... તેમના જીવનમાં પણ જાણે ભક્તિનો સુરજ આસમાને ન ચડ્યો હોય !

પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી વૈશાખ સુદ એકમના રાજકોટ પધાર્યા... તત્ર ડોક્ટર મનુભાઈ ટોલીયા આદિને તબિયત બતાવી હવે આગળ વિહાર કરવા અંગે અભિપ્રાય માંગ્યો... ડોક્ટરોએ કહ્યું આ પરિસ્થિતિમાં વિહાર કરવો ઉચિત નથી. આપનું શરીર વિહારનો શ્રમ લેવાની ક્ષમતા ધરાવતું નથી છતાં આપનું મનોબળ મક્કમ હોવાથી આપ વિહાર કરશો તે પણ હકીકત છે... અને ખરેખર વૈશાખ સુદ છટ્ટના રાજકોટથી ધોમધખતી કાળઝાળ ગરમીમાં પણ પોતાનો નિત્યક્રમ પતાવી ૮.૩૦ - ૯.૦૦ પછી જ વિહારનો પ્રારંભ કરી ૮૪ વર્ષની ઉંમરે ૧૪-૧૫ કિલોમીટરનો વિહાર કરી બપોરે બાર-એક વાગે સામા ગામ પહોંચતા... સેવાભાવી મુનિવરો મુકામમાં પહોંચી ગામડાઓમાંથી ગવેષણાપૂર્વક લાવેલી ભિક્ષા વપરાવતા.. પૂ. ગુરુદેવશ્રીના દર્શન-વંદન માટે અધીરા બનેલા પૂજ્યશ્રી પુનઃ સાંજે વિહાર કરી આગળ વધતાં... આમ રોજ લગભગ ૧૯-૨૦ કિલોમીટરના વિહાર સાથે પૂજ્યશ્રી માત્ર ૧૨ દિવસમાં રાજકોટથી અમદાવાદ પહોંચ્યા...

વૈશાખ સુદ ચોથના દિવસે રાજનગરના રાજમાર્ગ ઉપર મુમુક્ષુ અતુલભાઈના વર્ષાદાનના વરઘોડામાં પહોંચી ગયા... નવરંગપુરાના નેપથ્યુન ટાવરના હોલમાં બિરાજમાન ગુરુદેવશ્રી પ.પૂ. રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ સૌ મહાત્માઓને જણાવ્યું ‘જાવ! મારો હીરો આવે છે.’

મહાત્માઓ પૂજ્યશ્રીને સામા લેવા ગયા... વર્ષોના વિયોગ પછી પૂ. ગુરુદેવશ્રીના દર્શન થતાં જ ૮૪ વર્ષની ઉંમરે પણ માના ખોળામાં બાળક મૂકે તેમ એક બાળકની માફક તેમના ખોળામાં માથું મૂકી દીધું... પૂ. ગુરુદેવશ્રીએ પણ ખૂબ જ વાત્સલ્યભાવથી થાબડ્યા અને કહ્યું ‘આ તો મારો હીરો છે.’ પૂજ્યશ્રીએ રાઈય મુહપત્તિમાં આલોચન કરતાં કરતાં સજળ નેત્રે મનભેદ નહીં પરંતુ મતભેદના કારણે પોતાનાથી કોઈ અવિનય-આશાતના થઈ હોય તે માટે હૃદયપૂર્વક મિચ્છા મિ દુક્કડં માગ્યા... અને ભવોભવના અશુભ કર્મોના ભુક્કા બોલવી દીધા.. મુમુક્ષુ અતુલભાઈની દીક્ષાનો પ્રસંગ ખૂબ જ શાસન પ્રભાવનાપૂર્વક ઉજવાયો...

પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી ગણિવર્ય કુલચંદ્રવિજયજી મ.સા. સાથે મેઘાણીનગરમાં નિર્માણ થયેલ નૂતન જિનાલયમાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પધાર્યા... કલ્યાણકની ઉજવણીના દિવસે સાંજે પૂ.આ. જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્ય મુનિરાજ જયસુંદરવિજયજી પાસે તૈયાર થયેલ એક યુવાન મુમુક્ષુ પ્રવિણ મદુરાઈ (ઘરે)થી ભાગીને દીક્ષા માટે આવ્યો હતો... પ્રારંભમાં સંઘમાં થોડા ખળભળાટ બાદ પ્રતિષ્ઠા અવસરે જ દીક્ષાનો નિર્ણય થયો.. પરમાત્માના દીક્ષા કલ્યાણકના વરઘોડા સાથે જ આ મુમુક્ષુનો પણ વર્ષાદાનનો વરઘોડો ખૂબ ઠાઠમાઠથી નીકળ્યો... જેઠ સુદ ૧૧ ના દિવસે નૂતન જિનાલયમાં શ્રી સુમતિનાથ પરમાત્માદિ જિનબિંબોની તથા મુમુક્ષુ પ્રવીણકુમારમાં પૂજ્યશ્રીના હસ્તે સાધુપદની પ્રતિષ્ઠા થઈ.. ત્યારબાદ કૃષ્ણનગર-મહાસુખનગર-બાપુનગર-ગોમતીપુર-રાજપુર આદિ સંઘોમાં વિચરણ કરી પૂજ્યશ્રી રાણીપમાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવાર્થે પધાર્યા... પ.પૂ. આ. હેમચન્દ્રસૂરિ મ. આદિ મહાત્માઓ સમેત અષાઢ સુદ બીજના દિવસે પૂજ્યશ્રીના શુભ હસ્તે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા થઈ ...

અષાઢ સુદ-૬ના દિવસે પૂજ્યશ્રી, પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂરિ મ.સા., પ.પૂ.આ. હેમચન્દ્રસૂરિ મ.સા., પ. પૂ. ગણિવર્ય કુલચંદ્રવિજયજી આદિ ૨૨

ઠાણાનો વાસણા, નવકારફલેટ ઉપાશ્રયમાં ચાતુર્માસ પ્રવેશ થયો... તે જ અવસરે નૂતન મુનિરાજ પ્રેમસુંદરવિજયજીની વડીદીક્ષા થઈ. ચાતુર્માસ દરમ્યાન અનેકવિધ આરાધનાઓ થઈ... જ્ઞાન-ધ્યાનના મહાયજ્ઞ મંડાયા, યોગોદ્ધત્તની આરાધના સાથે પરમાત્મા ભક્તિરૂપ અપૂર્વ મહાપૂજાનું આયોજન થયું... પૂજ્યશ્રીની પ્રેરણાથી વર્ધમાનતપ આરંભિલ ખાતાનો પ્રારંભ થયો...

વિ. સં. ૨૦૪૮ :

ચાતુર્માસ પૂર્ણાહુતિ બાદ પ્રાયઃ કારતક વદ છટ્ટના રાજનગર-વાસણા-અમદાવાદથી શંખેશ્વરના છ'રી પાલિત સંઘનું આયોજન થયું... પૂજ્યશ્રી પ.પૂ. આ નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ.આ. હેમચંદ્રસૂરિ મહારાજ સાહેબ આદિ વિશાળ મુનિગણ તથા લગભગ ૩૫૦ યાત્રિકો સાથે છ'રી પાલિત સંઘ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક શંખેશ્વર પહોંચ્યો... અને માળ અવસરે યોગાનુયોગ અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આ. કલાપૂર્ણસૂરિ મહારાજ સાહેબનો પણ સંયોગ પ્રાપ્ત થતાં ચાર-ચાર આચાર્ય ભગવંતોની નિશ્રામાં સંઘમાળનો પ્રસંગ થયો...

મૌન એકાદશી બાદ પૂજ્યશ્રી તથા પ.પૂ. આ. હેમચંદ્ર સૂ.મ.સા. આદિનો વિહાર વિરમગામ તરફ થયો... વિરમગામથી ભોયણીનો છ'રી પાલિત સંઘ નીકળ્યો.... ત્યારબાદ અમદાવાદ

પધાર્યા...

પ્રાયઃ ફાગણ માસમાં ગણિવર્ય કુલચંદ્રવિજયજી તથા ગણિવર્ય રત્નસુંદરવિજયજીના સંયમજીવનના ૨૫ વર્ષની પૂર્ણાહુતિનો પ્રસંગ પંકજ સોસાયટીમાં થયો... વૈશાખ માસમાં તે બન્ને પૂજ્યોની પંન્યાસ પદવીઓ પણ પૂજ્યશ્રીના હસ્તે થઈ...

અષાઢ સુદ છટ્ટના દિવસે શાંતિનગર ચાતુર્માસ પ્રવેશમાં સંઘસ્થવિર

પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂ.મ.સા. તથા પ્રવચનકાર પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્યનો પણ લાભ મળ્યો... વાસણા ચાતુર્માસની જેમ જ પુનઃ લગભગ ૨૩-૨૪ મહાત્માઓ ચાતુર્માસ માટે સાથે રહ્યા અને પરમાત્માભક્તિ - ધર્મચક્ર તપારાધના સાથે મહાત્માઓને યોગોદ્ધત્ત સમેત જ્ઞાનનો મહાયજ્ઞ મંડાવ્યો હતો...

વિ. સં. ૨૦૪૯ :

શાંતિનગરના ચાતુર્માસ બાદ પૂજ્યશ્રી રાજનગરના વિવિધ સંઘો તથા શહેરના જિનાલયોના દર્શન-ભક્તિ માટે થોડો સમય વિચરણ કરી વાસણા-નવકાર ફલેટ ઉપાશ્રયે પધાર્યા.... ચૈત્ર માસમાં વર્ષોના વહાણા વીત્યા બાદ ન્યાયવિશારદ પ.પૂ.આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજીનો અમદાવાદમાં પ્રવેશ થયો અને પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં લાવણ્ય સોસાયટીમાં સામૈયું થયું...

પ.પૂ.આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી ઓળી દરમ્યાન લાવણ્ય સોસાયટીમાં રહી ચૈત્ર વદ ૬ બાદ પંકજ સોસાયટી પધાર્યા હતા... પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં વાસણા નવકાર ફ્લેટ પાસેના નૂતન જિનાલયમાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવનો ચૈત્ર વદ-૧૩ના પ્રારંભ થયો. આગલી રાત્રે તબિયત બગડી હોવાથી ડોકટર હાઉસ લઈ જવાયેલા પ.પૂ.આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી ત્યાં કાળધર્મ પામ્યા હતા...

વાસણા મધ્યે મહોત્સવ મંડાઈ ચૂક્યો હોવાથી વૈશાખ સુદ-૬ના દિવસે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાનો પ્રસંગ થયો... વૈશાખ વદ-૪ના શૈફાલીમાં પ્રતિષ્ઠા થઈ... ચાતુર્માસ વાસણા થયું.

વિ. સં. ૨૦૫૦ :

ચાતુર્માસ દરમ્યાન વિજયનગરમાં પં. મણિરત્નવિજયજી મહારાજ સાહેબને એટેકના સમાચારના કારણે ચાતુર્માસની પૂર્ણાહુતિ થતા વિજયનગર જવા માટે વિહાર કર્યો... સંધ્યા સમયે અંકુર સોસાયટી પહોંચી રાત્રિ રોકાણ કરી સવારે વિજયનગર પહોંચવાની ભાવના હતી... પરંતુ અંકુર સોસાયટીમાં દેરાસરના દર્શન કર્યા ત્યાં ખબર પડી કે ઉપાશ્રયમાં તો સાધ્વીજી ભગવંત બિરાજમાન છે, તેથી પૂજ્યશ્રીએ વિજયનગર પહોંચવાનો નિર્ણય કર્યો..., કાર્યકર્તાઓએ ઉપરના ઉપાશ્રયમાં સ્થિરતા કરવા માટે ખૂબ વિનંતી કરી... પરંતુ સંયમમાં ચુસ્ત એવા આ મહાપુરુષ શાના તૈયાર થાય ! તે એકના બે ન થયા... વિહાર કરી વિજયનગર પહોંચ્યા ત્યાં ગ્લાન મહાત્માની સાથે એક માસ રહી આ ઉંમરે પણ તેમને સહાયક થવાના પ્રયત્નો કર્યા... થોડો સમય અમદાવાદમાં વિચરણ કરી પુનઃ વાસણા પધાર્યા... વૈશાખ સુદમાં મૃદંગ સોસાયટીમાં આજુબાજુના નવા પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા કરી... ચાતુર્માસ વાસણા નજીકના શૈફાલી ફ્લેટમાં કર્યું...

પ.પૂ.આ. નરરત્ન સૂ. મ. સા

ચાતુર્માસ દરમ્યાન ૮૮ વર્ષની ઉંમરે યુવાનને શરમાવે તેમ સ્વયં 'શ્રાદ્ધગુણવિવરણ' અને 'જૈન રામાયણ' ઉપર ચિંતનીય વ્યાખ્યાન કરતા હતા...

વિ. સં. ૨૦૫૧ :

ચાતુર્માસના અંત સમયે પ.પૂ.આ. નરરત્ન સૂ. મ. સા નું સ્વાસ્થ્ય અનુકૂળ રહેતું ન હતું... મેલેરીયાના તાવને કારણે અશક્તિ આદિ વિશેષ હતા... થોડા દિવસમાં પુનઃ સ્વસ્થતા આવી ગઈ પરંતુ બેસતા વર્ષના દિવસે માંગલિક સંભળાવવા મૃદંગ સોસાયટી ગયા હતા ત્યાં એકદમ તબિયત બગડી... ડોકટરી તપાસો થઈ... ઉપચાર શરૂ થયા પરંતુ તકલીફ વધતી જતી હોવાથી કારતક સુદ પાંચમના દિવસે સોનોગ્રાફી કરાવતાં હોજરીમાં ગાંઠ હોવાનું નિદાન થયું... સૌ ચિંતિત બન્યા... કારતક સુદ તેરસના દિવસે કર્ણાવતી હોસ્પિટલમાં દાખલ કરાયા... મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી સેવામાં હાજર રહ્યા... કારતક સુદ ચોમાસી ચૌદશના સવારે બાયોપ્સી કરવામાં આવી... પૂ. આ. ભદ્રંકર સૂ.મ.સા. ચાતુર્માસ બિરાજમાન હતા ત્યાં જૈન સોસાયટીમાં તેઓશ્રીને સાંજે લાવ્યા... સવારે પુનઃ શૈફાલી લાવ્યા... થોડા દિવસ સ્થિરતા કરી પુનઃ વાસણા પધાર્યા..

બાયોપ્સી કરેલ ગાંઠનો અંશ લેબોરેટરી ટેસ્ટ માટે મુંબઈ મોકલાવ્યો હતો..સમાચાર આવ્યા કે તે કેન્સરની ગાંઠો છે... આ વાતથી માત્ર ડોક્ટર, પૂજ્યશ્રી અને મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને વાકેફ કરાયા... હવે વધુમાં વધુ છ માસ આયુષ્ય હોવાના ડોક્ટરના નિર્ણયને કારણે દ્રવ્યોપચાર સાથે સાથે ભાવોપચાર પણ શરૂ થયા... એલોપેથી દવાઓને બદલે આયુર્વેદિક ઉપચાર શરૂ થયા... ખાસ સુધારો ન થયો...

લોખંડી મનના માનવી એવા પૂજ્યશ્રીએ સ્વપુત્રને અંતિમ કરાવવા માંડી... નિત્ય જીવાભિગમ સૂત્ર આગમનું શ્રવણ કરાવતાં...સાથે સાથે શક્ય તેટલા જાપાદિ આરાધનામાં પણ મગ્ન રહેવા પ્રેરણા કરતા હતા.. કેન્સરની અતિવેદના વચ્ચે પણ આ સમતાધારી મહાત્મા માનસિક રીતે સ્વસ્થ હતા... અંતકાળ નજીક જણાતાં ફાગણ વદ-૧૨ના દિવસે સંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પૂજ્યશ્રી, પ.પૂ.આ. મિત્રાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ.આ. હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ.આ. જગચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ. પંન્યાસ જયસુંદરવિજયજી મહારાજ સાહેબ આદિ ઠાણાની ઉપસ્થિતિમાં સકળ સંઘ સમક્ષ અંતિમ ક્ષમાપના કરી સંપૂર્ણતયા આત્મ-આરાધનામાં લીન બન્યા...

ફા.. વદ તેરસ રાતથી પરિસ્થિતિએ પલટો લીધો હતો... મધ્યરાત્રિએ સ્વાસ્થ્ય એકદમ બગડ્યું... મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ નમસ્કાર મહામંત્રનું શ્રવણ કરાવવાનું શરૂ કર્યું... સમતાધારી મહાત્મા પણ સ્વયં નમસ્કાર મહામંત્રનું રટણ કરવા લાગ્યા... ગમે તેમ કરી રાત્રિ વિકટ પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થઈ.. સવારે દવાદિ ઉપચાર થયા. બુઝાતો દીપક અંત સમયે વધુ પ્રજ્વલિત થાય તેમ સ્વાસ્થ્યમાં કંઈક છેતરામણી સ્વસ્થતા જણાતી હતી... સાંજે પક્ષી પ્રતિક્રમણ સ્વસ્થતાપૂર્વક થયું... અને રાત્રિના પુનઃ કાળે પડખું ફેરવ્યું.. રાત્રિના અસહ્ય વેદનાના હુમલાઓ થવા લાગ્યા... આખી રાત પૂજ્યશ્રી તથા સૌ મહાત્માઓએ સામૂહિક નમસ્કાર મંત્રની ધૂન ચાલુ રાખી..

મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી તથા નમ્રતામૂર્તિ મહાત્મા નમસ્કાર મહામંત્રનું પ્રથમ પદ વારાફરતી બોલતા હતા... ત્યારે થાકને કારણે તેમણે થોડીવાર સુવાની ભાવના દર્શાવતા સૌ વિખરાયા...

વહેલી સવારે પુનઃ ઉઠ્યા અને જલ્દી પ્રતિક્રમણ કરાવવા સુચના કરી. મુનિ પ્રેમસુંદરવિજયજીએ પ્રતિક્રમણ કરાવી પડિલેહણાદિ વિધિ કરાવ્યા.. મહાત્માએ તરત દર્શન કરવાની ભાવના વ્યક્ત કરતા પ્રભુજીને લાવવામાં આવ્યા. દર્શન-ચૈત્યવંદન કરી આનંદવિભોર થયા. પૂજ્યશ્રીના વંદન કરી પરચક્ષાણ અવસરે વિનંતી કરી કે ‘અનશન કરાવો!’ ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું ‘તમારે અનશન જેવું જ છે ને ! માત્ર દવાના અનુપાન પૂરતું જ વાપરવાનું છે.’ નવકારશીનું પરચક્ષાણ આવી જતાં પરચક્ષાણ પરાવ્યું... દવાઓ આપવા પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ અંતકાળની ઘંટડીનો નાદ સાંભળી લીધો હોય તેમ મુખમાં નાંખેલી દવા બહાર કાઢી નાખી... મુખશુદ્ધિ માટે ગરમ પાણી માંગતા તેમના શિષ્યરત્ન પર્યાયસ્થવિર મુનિરાજ વિનયચન્દ્રવિજયજી મહારાજ સાહેબે ગુરુમહારાજને મુખશુદ્ધિ કરાવવા સાથે સ્વયં આત્મ-શુદ્ધિનો અનેરો લહાવો લીધો...

પૂજ્યશ્રી પણ પુત્ર મહારાજની બાજુમાં બેસી ગયા.. તબિયત અસ્વસ્થ જણાતાં મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી એકવાર ‘નમો અરિહંતાણં’ પદ બોલતાં ત્યારે એકવાર અનેક વેદનાઓ વચ્ચે આ મહાત્મા પણ ‘નમો અરિહંતાણં’ બોલતાં. આમ લગભગ ૧૦-૧૫ મીનીટ ‘નમો અરિહંતાણં’ પદનું સ્વસ્થતાપૂર્વક સ્વયં રટણ કરતાં કરતાં ફાગણ વદ અમાસની સવારે ૮.૪૨ કલાકે અનંત યાત્રાના આગામી મૂકામ ભણી ડગ માંડી ગયા...

પાર્થિવદેહની અગ્નિસંસ્કાર વિધિ નજીકના સંઘના બહેનોના ઉપાશ્રય માટેના પ્લોટમાં જ કરવામાં આવી... આ. નરરત્નસૂરિ સ્મારક ટ્રસ્ટનું ઉદ્ગમન થયું... સુધર્માસ્વામીના નિર્વાણના ૨૫૦૦ વર્ષની સ્મૃતિ અર્થે સુધર્માવિહાર નામના જિનાલયનું નિર્માણ તથા સુધર્માસ્વામીના શાસનના પંચમહાવ્રતધારી

પૂજ્યશ્રી શ્રી સંઘશાંતિના હેતુથી ઘોર અભિગ્રહના ધારક હતા...

ગ્લાન-વૃદ્ધ પૂજ્યોની આરાધના માટે આરાધનાધામ કરાવવાનો નિર્ણય લેવાયો... વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ.પૂ.આ. હેમચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ સાથે પર્યુષણ પર્યંત ચાતુર્માસ આંબાવાડી જૈનસંઘમાં થયું.... ત્યારબાદ પુનઃ વાસણા પધાર્યા...

વિ. સં. ૨૦૫૨ :

શેષકાળ દરમ્યાન બહુધા વાસણામાં સ્થિરતા થઈ... મહા માસમાં આંબાવાડી જૈનસંઘમાં અંજનશલાકા તથા સુશ્રાવક ચીનુભાઈના સુપુત્રોના ગૃહચૈત્યમાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગમાં પ.પૂ. પંન્યાસ જગવલ્લભ વિજયજી મહારાજ સાહેબ સાથે રહેવાનું થયું... ત્યારબાદ રાજનગરના અન્ય સંઘોના આંગણા પાવન કરતાં જેઠ માસમાં નિર્ણયનગરના ગરનાળા પાસે આવેલી મધુવૃંદ સોસાયટીમાં નૂતન જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે પધાર્યા... જેઠ સુદ ૩ ના દિવસે પૂજ્યશ્રી તથા ગચ્છાધિપતિશ્રી, સિદ્ધાંતદિવાકર પ.પૂ.આ. જયધોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પ્રેરણાદાતા પ.પૂ.પં. કુલચંદ્રવિજયજી ગણિવર્ય આદિ વિશાળ મુનિગણની ઉપસ્થિતિમાં પ્રતિષ્ઠા થઈ. સોલારોડ - ચિત્રકૂટના પ્રાંગણમાં બે મુમુક્ષુ આત્માઓની પ.પૂ.પં. હેમરત્નવિજયજી ગણિવર્ય પાસે દીક્ષા થઈ...

પ્રાયઃ જેઠ સુદ ૯ ના દિવસે 'લંડનહાઉસ' બંગલામાં બિરાજમાન હતા ત્યારે મુંબઈના યુવાન નિલેશકુમાર દીક્ષા લેવા માટે ગૃહત્યાગ કરી પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં આવ્યા હતા... પૂજ્યશ્રીએ તેના માતા-પિતાને જાણ કરી બોલાવ્યા... અત્યંત આકોશ સાથે આવેલા કુટુંબીજનો પૂજ્યશ્રીના દર્શન માત્રથી એટલા પ્રભાવિત થઈ ગયા કે દીક્ષા માટે સંમતિ આપી... મુહૂર્ત માંગતા માત્ર બે દિવસ બાદ જેઠ સુદ ૧૨ ના મંગલ મુહૂર્તે બંગલાની બહારના ભાગમાં જ પૂજ્યશ્રી સાથે પ.પૂ.પં. મુનિચન્દ્રવિજયજી ગણિવર્ય, પ.પૂ. પં. હેમરત્નવિજયજી ગણિવર્ય આદિની પાવન નિશ્રામાં શાસનપ્રભાવક દીક્ષા થઈ... મુમુક્ષુ નિલેશકુમાર વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ.પૂ.આ.

હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજના શિષ્યરત્ન મુનિ કલ્યાણબોધિવિજયજીના પ્રથમ શિષ્યરત્ન મુનિ યશકલ્યાણવિજયજી બન્યા...

પૂજ્યશ્રી ધોમધખતા તાપમાં વિહાર કરી સાણંદ તરફ પધાર્યા... લગભગ એક માસની સ્થિરતા થઈ. ચાતુર્માસ માટે સાણંદની અત્યંત વિનંતિ છતાં લાભા-લાભની દૃષ્ટિએ સોલારોડ-ચિત્રકૂટ સોસાયટીમાં ચાતુર્માસ માટે જય બોલાવી. શુભ મુહૂર્તે ચાતુર્માસ પ્રવેશ થયો... પર્યુષણ પર્યંત આરાધના કરાવી... વાસણા મધ્યે રેવા જૈન સંઘમાં એક માસ ઉપરાંત સ્થિરતા કરી અને વર્ધમાન આયંબિલ તપના સામૂહિક પાયા તથા આસો માસની આયંબિલની ઓળી કરાવી...

ચાતુર્માસનો અંતિમ માસ નવકારફલેટના ઉપાશ્રયમાં સ્થિરતા કરવા માટે વિહાર કરવાનો હતો.... આખી રાત મુશળધાર વરસાદ વરસ્યો હતો... સવારે વિહારના સમયની પંદર મિનીટ પૂર્વે પણ એ જ પરિસ્થિતિ હતી... સૌએ વિનંતી કરી કે “સાહેબ હવે આજે વિહાર મુલત્વી રાખો.” પરંતુ આ વચનસિદ્ધ મહાપુરુષના વચનો નીકળ્યા ‘હજુ સમય તો થવા દો, પંછી જોશું’ અને ખરેખર વિહારના સમયે વરસાદ બંધ થઈ ગયો... વિહાર થયો અને ૧૦ મિનીટમાં વિહાર કરી પૂજ્યશ્રીએ જેવો નવકાર સંઘના ઉપાશ્રયમાં પગ મૂકી માંગલિકનો પ્રારંભ કર્યો કે તરત જ ધોધમાર વરસાદ વરસવાનો શરૂ થયો... **મહાપુરુષોના વચને કુદરત પણ ઝુકી જાય છે...** ચાતુર્માસનો શેષ ૧ માસ વાસણામાં સ્થિરતા થઈ...

વિ. સં. ૨૦૫૩ :

કારતક વદમાં ન્યાયવિશારદ પ.પૂ.આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના સ્મૃતિમંદિરની પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે વાસણા બેરેજના વિશાળ યોગાનમાં લગભગ ૨૦૦ મહાત્માઓ તથા ૧૦૦૦ સાધ્વીજી ભગવંતાદિ વિશાળ સમુદાયની પાવન નિશ્રામાં પરમાત્મા-ભક્તિ મહોત્સવનું આયોજન થયું... સંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ., પૂજ્યશ્રી તથા ગચ્છાધિપતિશ્રી

પ.પૂ.આ. જયઘોષસૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિની પાવન નિશ્રામાં કારતક વદ-૧૩ના પંકજ સોસાયટીમાં અગ્નિસંસ્કાર ભૂમિ ઉપર નયનરમ્ય

સ્મૃતિમંદિરમાં પ.પૂ.આ. ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની મૂર્તિની પ્રતિષ્ઠા થઈ...

પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી તપોવન સંસ્કારપીઠ-અમીયાપુરના નૂતન જિનાલયની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવાર્થે પધાર્યા... પ.પૂ.આ. રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્ય તથા નૂતન આચાર્ય પ.પૂ. હેમરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ આદિની નિશ્રામાં માગશર સુદ ત્રીજના દિવસે અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા થઈ. પૂજ્યશ્રી પુનઃ વાસણા તરફ પધાર્યા... પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્યના શિષ્યરત્ન મુનિ દિવ્યપદ્મવિજયજી એક વર્ષ માટે પૂજ્યશ્રીની સાથે જોડાયા અને વ્યાખ્યાનાદિમાં સહાયક બન્યા... મહા માસમાં ગોદાવરીનગરની મહેસાણા પ્રાંતની વાડીમાં સુદ-૧૦ના દિવસે ચાર નુતન મુનિઓની વડી દીક્ષા અને ગૃહચૈત્યની પ્રતિષ્ઠા થઈ...

મહા સુદ તેરસના દિવસે નવકારસંઘના વિસ્તારમાં સંસારી પુત્ર

પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની અંતિમસંસ્કારભૂમિ ઉપર નિર્માણ પામેલ ગુરુમંદિરમાં તેમની ચરણપાદુકાની પ્રતિષ્ઠા થઈ... નૂતન આચાર્ય વિદ્યાનંદસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પ.પૂ.પં જયસુંદરવિજયજી ગણિવર્ય આદિએ ગુણાનુવાદ કર્યા... ચાતુર્માસ પણ વાસણા સંઘમાં જ થયું...

વિ.સં. ૨૦૫૪ :

વર્તમાન સમસ્ત પંચમહાવ્રતધારી પૂજ્યોના આઘ ગુરુ પરમાત્મા મહાવીરના પંચમ ગણધર સુધર્માસ્વામીના ૨૫૦૦મા નિર્વાણવર્ષ અવસરે આ. નરરત્નસૂ. સ્મારક ટ્રસ્ટની સ્થાપના થયેલ.... ભારતભરમાં પરમાત્મા મહાવીરની પાટપરંપરાયુક્ત જિનાલય પ્રાયઃ કયાંય બન્યું ન હતું તેથી આ. નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબની અંતિમ-સંસ્કારભૂમિ પાસે તૈયાર થઈ રહેલ નૂતન જિનાલયમાં આવા કોઈ વિશિષ્ટ સર્જનના સ્વપ્નો સેવાઈ રહ્યા હતા.. મકરાણાના શ્વેત સંગેમરમરના પાષાણમાંથી જયપુરના કુશળ કારીગરો દ્વારા વાસણાની આ પાવન ભૂમિ ઉપર જ વિધિપૂર્વક જિનબિંબનું ઘડતર થતાં અંજનશલાકા-મહોત્સવનું આયોજન થયું... મહા સુદ ૬ ના દિવસે નયનરમ્ય

જિનબિંબો તથા શાસનના અધિષ્ઠાયક દેવીઓની મૂર્તિઓની અંજનશલાકા થઈ. જિનાલયનું કાર્ય નિર્માણાધીન હોવાથી તે અવસરે માત્ર અધિષ્ઠાયક દેવીઓની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી... પ્રતિષ્ઠા કરાવીને તરત જ બે ગૃહચૈત્ય અને વાસણાના રેવા જૈનસંઘમાં મૂળનાયકની આજુબાજુના ગોખલામાં પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા પૂજ્યશ્રીના હસ્તે કરવામાં આવી હતી... પુનઃ વાસણા પધારી લગભગ ૪૫ દિવસ સ્થિરતા કરી... કલીકુંડ તીર્થમાં ચૈત્ર માસની શાશ્વતી ઓળીની આરાધના કરાવવા પૂજ્યશ્રીએ વિહાર કર્યો... પ.પૂ.પં. કુલચંદ્રવિજયજી ગણિવર્ય સાથે લગભગ ૬૦૦ આરાધકોની આરાધનામાં નિશ્ચાપ્રદાન કરી...

શાશ્વતી ઓળીની પૂર્ણાહુતિ બાદ કઈ દિશામાં વિહાર કરવો તે બાબત પૂજ્યશ્રી વિમાસણમાં હતા... એક તરફ જીવનભર જે તીર્થોની ઉપાસના કરેલ છે તે સિદ્ધગિરિ અને રૈવતગિરિ તીર્થોની સ્પર્શના કરવાની તીવ્ર તાલાવેલી હતી તો બીજી તરફ માદરે વતનના આદિનાથ દાદાને ભેટવાનું ખેંચાણ હતું... જીવનની અંતિમ અવસ્થામાં ગિરનાર તીર્થના સાનિધ્યમાં રહેવાની ભાવના હોવાથી સિદ્ધગિરિ તરફ પ્રયાણ કરવા મન લલચાતું હતું તો વળી છેલ્લે માદરે વતનના પ્રભુજીના દર્શનાર્થે જવાનું ટાળવાની ભાવના પણ ન હતી.. કોઈ નિર્ણય થઈ શકતો ન હતો... અંતે સ્વયં કોઈ નિર્ણય કરવાનો ભાર રાખ્યા વગર તે જવાબદારી શાસનદેવોને સોંપી દીધી... મહાપ્રભાવક શ્રી કલીકુંડ પાર્શ્વનાથ દાદાના ધામમાં આગામી ચાતુર્માસ અંગેની વિવિધ વિકલ્પોની ચિટ્ટી દાદાના ખોળામાં મૂકાવી અને ચતુર્વિધ સંઘે ત્યાં જાપની આરાધના કરી.. ત્યારબાદ વાસણા સંઘના પ્રમુખ દિનેશભાઈ પટવાની પૌત્રી શ્રુતિના હસ્તે ચિટ્ટી ઉપાડવામાં આવી... અનેક વિકલ્પોમાંથી વાસણા સંઘમાં ચાતુર્માસની ચિટ્ટી નીકળી તેથી પૂજ્યશ્રીએ કલીકુંડથી માદરે વતનના દર્શન કરી વાસણા ચાતુર્માસાર્થે જવાનો નિર્ણય કર્યો...

વર્ષોના વહાણા વીત્યા બાદ પૂજ્યશ્રી માણેકપુર પધારી રહ્યા હતા. વળી

સોનામાં સુગંધ ભળે તેમ વૈશાખ સુદ-૬ના દિવસે માણેકપુરના જિનાલયની સાલગિરિ પણ હોવાથી ગામના જૈન-અજૈનોમાં ભારે ઉલ્લાસનું વાતાવરણ છવાઈ ગયું હતું... વૈશાખ સુદ પાંચમના દિવસે શાસનપ્રભાવના પૂર્વક પૂજ્યશ્રીનું સામૈયું થયું... આખું ગામ હીલોળે ચડ્યું હતું... સાલગિરિનો પ્રસંગ પણ ઠાઠમાઠથી થયો. તે અવસરે પૂજ્યશ્રીના સંસારી બંધુઓ તથા મહાજનની ભાવનાથી માણેકપુરના રત્નોનું એક ગુરુમંદિર થાય તેવો નિર્ણય લેવાયો... ગુરુમંદિર માટે પૂજ્યશ્રીના બંધુઓ પુનમચંદભાઈ, રસિકભાઈ, રમણભાઈ તથા ભત્રીજા ડોક્ટર ધીરુભાઈએ ઉદારતા બતાવી પોતાનું ઘર આ કાર્ય માટે સમર્પિત કરી દીધું... રસિકભાઈએ સ્વદ્રવ્યથી આ ગુરુમંદિરના નિર્માણની ભાવના વ્યક્ત કરી... પૂજ્યશ્રી અને પૂજ્યશ્રીના સંસારી વડીલબંધુ પ.પૂ.આ. જિતમૃગાંકસૂરિના શિષ્યરત્ન પ.પૂ.આ. હેમભૂષણસૂરિની નિશ્ચામાં ખનનવિધિ અને શિલાસ્થાપનનો પ્રસંગ ઉજવાયો... અત્યંત ટૂંકા ગાળામાં દેરીઓનું નિર્માણ થયું અને જેઠ સુદ ૧૦ ના દિવસે પૂજ્યશ્રીના જ હસ્તે સંસારી વડીલબંધુ પ.પૂ.આ. જિતમૃગાંકસૂરિ તથા સંસારી પુત્ર પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂરિની ચરણપાદુકાઓ તથા પ્રતિકૃતિ પ્રસ્થાપિત કરવામાં આવી...

પૂજ્યશ્રી સાધિક ૩૦૫૦ ઉપવાસ અને ૧૧૫૦૦ આયંબિલતપના કારક હતા...

અગ્નિકાંડમાંથી ચમત્કારિક બચાવ !

અગ્નિકાંડમાંથી ચમત્કારિક બચાવ !

જેઠ સુદ-૧૦ના દિવસે માણેકપુરમાં ગુરુમંદિરની પ્રતિષ્ઠા બાદ સાંજે પૂજ્યશ્રીએ વિહાર કર્યો... લીંબોદ્રા રાત્રિવાસ કર્યો અને બીજા દિવસે ત્યાંથી વિહાર કરી બાલવા ગામમાં પધાર્યા. આખો દિવસ ત્યાં જ પસાર કરી રાતવાસો પણ ત્યાં જ કર્યો... જેઠ સુદ ૧૨ની સવારે બાલવાથી ઉનાવા દર્શન કરી રાંધેજા પધાર્યા... બપોરના ગોચરી-પાણી કરીને સાંજે પેથાપુર જવા વિહાર કર્યો... લગભગ સંધ્યા અવસરે મહુડી-ગાંધીનગર હાઈવે ઉપર પેથાપુર ચોકડીએ પહોંચ્યા... પેથાપુર ગામમાં એક કિલોમીટર અંદર જઈ સવારે પાછા બહાર આવવું પડે તેથી જો બહાર જ ક્યાંય સંથારો કરી લેવામાં આવે તો તેટલું ચાલવાનું ઓછું થાય તેવો વિચાર થયો. તપાસ કરતાં ચોકડી ઉપર જ અરજણભાઈ પટેલની લાકડાની લાતી પટેલ સો મીલમાં ઉતારો કરવાનું નક્કી થયું... કાળજાળ ગરમીની મોસમમાં બહાર ઓફિસના ઓટલા

ઉપર જ સંથારો કર્યો.. લાતીના માલિકને સાધુ મહાત્માનો ખાસ પરિચય ન હોવાથી તેની ભાવનાનુસાર રાત્રિના ૧૧ વાગ્યા સુધી સત્સંગ કર્યા બાદ સૌ સંથારી ગયા..

નિત્યક્રમ મુજબ સવારે ૩.૨૫ કલાકે પૂજ્યશ્રી ઉઠ્યા અને જાપમાં બેસવાની ભાવના વ્યક્ત કરી... મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ જાપ માટેની તૈયારીઓ કરાવીને આસન, જાપના-પટ વગેરે ગોઠવી આપ્યા... પૂજ્યશ્રીએ આહ્વાન વિધિનો પ્રારંભ કર્યો... મુનિરાજ થોડીવાર સુવા માટે આડા પડ્યા પરંતુ ઊંઘ ન આવવાથી પાંચ મિનિટમાં પડખું ફર્યા ત્યાં જ લાતીના વર્કસોપના છાપરામાં બે વાર ભડકા થતાં જોયા... હજુ કંઈ વિચારે ત્યાં તો ભડકાઓ વધવા લાગ્યા... આગ લાગતી હોવાના એંધાણ આવતાં તરત જ પૂજ્યશ્રીને વાકેફ કરી તાત્કાલિક જાપનો સામાન સમેટીને પૂજ્યશ્રીને કામળી ઓઢાડીને રોડ ઉપર લાવ્યા... સાથે રહેલા શ્રાવક હસમુખભાઈને ઉઠાડીને માલિકને સમાચાર આપવા જણાવ્યું... સાથે રહેલા મુનિ નયનરત્નવિજયજીને ઉઠાડી ઉપધિ ખસેડવાનું શરૂ કર્યું... પૂજ્યશ્રીને રોડ ઉપર બેસાડી મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી ઉપધિ લેવા પાછા ફર્યા અને જેટલી હાથમાં આવે તેટલી ઉપધિ લઈ લીધી... ચારેકોર હો... હા... થઈ ગઈ... સુકા લાકડાથી ભરેલી લાતી સળગવાથી આગે ભીષણ સ્વરૂપ પકડ્યું... બાજુની જગ્યામાં રહેલી ગાય-ભેંસો તાત્કાલિક છોડવામાં આવી... આખા હાઈ-વે ઉપર દોડાદોડ થઈ ગઈ... તાત્કાલિક બંબાવાળાઓને સમાચાર મોકલવામાં આવ્યા પરંતુ તે આવે તે દરમિયાન માત્ર દશ મિનિટમાં તો લગભગ આખી લાતી વિકરાળ અગ્નિના સપાટામાં આવી ભસ્મીભૂત થઈ... સાત બંબાઓ આવ્યા. સળગતા લાકડાઓને ઠારવાનું કામ કરવા

સિવાય કંઈ બાકી રહ્યું ન હતું... નસીબજોગે કોઈ જાનહાનિ થવા પામી ન હતી...

જો પૂજ્યશ્રી જાપ કરવા જાગ્યા ન હોત તો કદાચ પૂજ્યશ્રી સાથે સૌ મહાત્માદિ આગના ખપ્પરમાં હોમાઈ ગયા હોત ! રોડ ઉપર એક પાનના ગલ્લાના છાપરામાં બેસી પ્રતિક્રમણ-પરિલેહણાદિ આવશ્યક વિધિ પતાવી પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી ગાંધીનગર પધાર્યા...

ગાંધીનગર થોડા દિવસ સ્થિરતા દરમ્યાન શિષ્યરત્ન મુનિ નયનરત્ન વિજયજીનું સ્વાસ્થ્ય બગડ્યું... ન્યુમોનિયાની તકલીફના કારણે ૨૦ દિવસ સ્થિરતા કરી... તે દરમ્યાન સ્વ માટે ઉત્સર્ગમાર્ગના આગ્રહી એવા મહાગીતાર્થ પૂજ્યશ્રી મહાત્માની દેહસમાધિ માટે અપવાદમાર્ગે દોષિત આહારાદિ પણ સંમતિ આપી વપરાવવાનો આગ્રહ રાખી દ્રવ્યોપચાર કરાવતા. સાથે સાથે કલાકોના કલાકો સુધી પાસે બેસી તેમની આત્મસમાધિ માટે વાત્સલ્યભાવપૂર્વક ભાવોપચાર પણ કરતા હતા...

ત્યાંથી વિહાર કરી પૂજ્યશ્રી ચાતુર્માસાર્થે વાસણ પધાર્યા...

વાસણ સંઘના ઉપાશ્રયની

સામે જ રહેતા સંઘના પ્રમુખ દિનેશભાઈ પટવા જ્યોફરી મેનર્સ કંપનીની લગભગ ૩૫-૩૭ વર્ષની સેવામાંથી ૫૮ વર્ષની વયે સ્વૈચ્છિક નિવૃત્ત થયા... અને મળેલા દુર્લભ એવા આ માનવભવને સફળ બનાવવા સજ્જ બન્યા... સમસ્ત ચાતુર્માસ દરમ્યાન તેમણે નિત્ય એકાસણા સાથે રાત્રિપૌષ્ઠ કરી સંયમજીવનનું અંશાત્મક આસ્વાદન કર્યું...

ચાતુર્માસ દરમ્યાન પૂજ્યશ્રીને સંકેત થયો કે 'ગરવા ગઢ ગિરનારની એક દેરીમાં શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માના શાસનના અધિષ્ઠાયા અંબિકાદેવીની પ્રતિમાજી છે તે લઈ આવ.' તાત્કાલિક તે પ્રતિમાજી અંગે તપાસ કરાવી પરંતુ તેવી કોઈ પ્રતિમાજી ન હોવાના સમાચાર મળ્યા... પૂજ્યશ્રીએ વ્યવસ્થિત તપાસ કરવા પુનઃ સમાચાર મોકલ્યા ત્યારે

સમાચાર મળ્યા કે કેશર ઘસવાના સ્થાન પાસે એક દેરીમાં ક્ષેત્રપાલ, ભૈરવ આદિ પ્રતિમાજીઓ સાથે અંબિકામાતાની પ્રતિમાજી પણ બિરાજમાન છે પરંતુ તે પ્રતિમાજી તો ખંડિત હોવાનું જણાવ્યું... પૂજ્યશ્રીએ જુનાગઢવાળા શશીકાંતભાઈ શેઠને સમાચાર મોકલાવ્યા... પેઢીમાંથી તેની પરવાનગી મેળવી તે દેવીની પ્રતિમાજી ક્યાં પધરાવવી ? તેનો નિર્ણય કરવા અટ્ટમ કરીને વિવિધ વિકલ્પોની ચિટ્ટી નાખવા જણાવ્યું જેમાં ગિરનાર પ્રથમ ટૂંક, સહસાવન, વાસણા, માણેકપુર તથા અન્ય કોઈ વિકલ્પાર્થે એક કોરી ચિટ્ટી નાંખવામાં આવી... માણેકપુર ગામનો પ્રચંડ પુણ્યોદય જાગ્યો... પૂજ્યશ્રીએ તાત્કાલિક તે પ્રતિમાજી અમદાવાદ-વાસણા મંગાવી અને લેપ કાર્ય શરૂ કરાવ્યું... સુયોગ્ય લેપ થવાથી પ્રતિમાજી દિવ્યતેજથી દીપવા લાગ્યા... શુભ મુહૂર્તે તે પ્રતિમાજીને માણેકપુરમાં પધરાવવામાં આવ્યા જ્યાં સુયોગ્ય વિધિકારક દ્વારા આવશ્યક વિધિવિધાન થયા. અને તે શાસનના અધિષ્ઠાયાના પગલે પગલે માણેકપુરનો પુણ્યોદય જાગી ગયો. માણેકપુરના જિનાલયમાં અનેકવાર રાત્રિના સમયે દિવ્યધ્વનિઓ અને નૃત્યના અવાજો આવતા હોવાનો પૂજ્યશ્રીને અનુભવ હતો.

ગામમાં માત્ર એક શ્રાવકનું ઘર હોવાથી આવા દિવ્ય પ્રભાવવાળા પ્રભુજીનું ભાવિ રક્ષણ કઈ રીતે થાય ? તે જિનાલયના સંરક્ષણ અને વિકાસાર્થે કંઈક થવું જોઈએ તેવા વિચારોમાં ગરકાવ રહેવા લાગ્યા.

વિ. સં. ૨૦૫૫ :

ચાતુર્માસ બાદ વાસણા સંઘના પ્રમુખ દિનેશભાઈ પટવાની સજોડે દીક્ષાનો નિર્ણય થયો... મહા માસમાં વાસણાના ધર્મરસિક તીર્થવાટિકામાં સુધર્માવિહાર જિનાલયના ચૌમુખજી મહાવીર સ્વામી, ૧૧ ગણધર તથા પાટપરંપરાના કેટલાક મહાત્માઓની પ્રતિમા તથા ચરણપાદુકા પધરાવવાનો પ્રસંગ હતો. આ મહોત્સવ દરમ્યાન સુશ્રાવક દિનેશભાઈ પટવાની દીક્ષાનો નિર્ણય લેવાયો... પરંતુ શ્રાવિકા શશીબેનના ગુરુણી બેંગલોર હોવાથી તેમની દીક્ષા વૈશાખ સુદ-૪ ના દિવસે બેંગલોરમાં તેમના વડીલ આચાર્ય પ.પૂ. સ્થૂલભદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં કરાવવાનો નિર્ણય થયો...

માણેકપુર ગામમાં શૈશવકાળથી જેની ઉપાસના કરી છે તે આરાધ્ય પરમાત્માના જિનાલયના ઉત્કર્ષના વિચારોમાં પૂજ્યશ્રી વિચરવા લાગ્યા હતા... અચાનક એક રાત્રિએ દિવ્ય સંકેત દ્વારા માણેકપુરમાં મૂળનાયક આદિનાથ પરમાત્મા હોવાથી જો મિની સિદ્ધાયલની રચના થાય તો યાત્રાળુઓની અવર-જવરના કારણે મહાપ્રભાવિક પ્રભુજીનું સંરક્ષણ થવા સાથે બહુમાનભાવ પણ જળવાઈ રહે એવો વિચાર સ્ફુરાયમાન થયો... આ સિદ્ધાયલમાં શત્રુંજય માહાત્મ્યાદિ ગ્રંથોમાં વર્ણન આવે છે તે મુજબ એક સુવર્ણગુફા નિર્માણ કરવાનું પણ આયોજન કરવાનો વિચાર મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને દર્શાવી તે મુજબ પ્લાનીંગ કરવા જણાવ્યું... તે માટે એક ૫૧ ઈંચના મનમોહક પ્રતિમાજી તૈયાર કરાવી અંજનશલાકા કરાવવાનો નિર્ણય થયો...

વાસણામાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના પ્રારંભના જ દિવસે મહા સુદ પાંચમના પરમ મંગલકારી મહાભિનિષ્ક્રમણનો પ્રસંગ થયો.. મુમુક્ષુ દિનેશભાઈ બન્યા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીના શિષ્ય મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજી ! સાથે આજોલ ગામના કલાવતીબેનની દીક્ષા અધ્યાત્મયોગી પ.પૂ.આ. કલાપૂર્ણસૂ. મ.સા. ના સમુદાયમાં

થયેલ. મહોત્સવના પ્રાયઃ પાંચમા દિવસે મુંબઈના મુમુક્ષુ રેણુકાબેનની દીક્ષા સંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સમુદાયમાં થયેલ. પરમાત્મભક્તિનો આ કલ્યાણક મહોત્સવ દિનપ્રતિદિન રંગે ચડ્યો હતો. મહા સુદ ચૌદશના દિવસે પ્રભુજીની પાવનકારી પ્રતિષ્ઠા થઈ. પ્રભુવીરના શાસનમાં પ્રભુવીરના ગણધરો તથા પંચમ ગણધર સુધર્માસ્વામી ભગવંતની પાટપરંપરા આદિની પ્રતિમાજી, ચરણપાદુકા પધરાવવાનો ભારતભરમાં આ પ્રથમ પ્રસંગ બન્યો. અનેક નયનરમ્ય તીર્થપટો તથા તે તે તીર્થોની સ્પર્શનાર્થે તે તે તીર્થોની શિલાઓ પણ સ્થાપન કરવામાં આવી હતી. મહા વદ પાંચમના દિવસે નૂતન મુનિની વડીદીક્ષા વાસણામાં જ થઈ... દીક્ષા-દિવસથી જ ૧૦૮ આયંબિલના સંકલ્પ સાથે ચારિત્રજીવનના મંગલ સાથે સંયમરંગે જીવનને રંગવા લાગ્યા...

ચૈત્ર-માસની શાશ્વતી ઓળીની આરાધના પણ વાસણામાં થઈ... માણેકપુરમાં સિદ્ધાયલ તીર્થધામનું વિશિષ્ટ આયોજન થાય તે માટે ચૈત્ર વદ-૬ ના દિવસે વાસણાથી વિહાર કર્યો... માણેકપુરના જિનાલયની વૈશાખ સુદ-૬ની સાલગિરિ હોવાથી વૈશાખ સુદ પાંચમના દિવસે સિદ્ધાયલ તીર્થધામની સુવર્ણગુફામાં પધરાવવા માટેના ૫૧ ઈંચના આદિનાથ પરમાત્મા સહિત અનેક મનોહર પ્રતિમાજીઓ સાથે પૂજ્યશ્રીનું સામૈયું થયું... વૈશાખ સુદ-૬નો

પૂજ્યશ્રી અંતિમદિવસો પર્યંત પણ અધ્યયન-અધ્યાપનના ચાહક હતા...

સાલગિરિનો પ્રસંગ ઉલ્લાસભર ઉજવાયો... માણેકપુરના ચાવડા પરિવારના દરબારો તથા ગામના સુશ્રાવકો વડે અર્પણ કરાયેલ ભૂમિ ઉપર સિદ્ધાચલ તીર્થધામનું નિર્માણ કરવાનો પ્રારંભ થયો અને તે મુજબ સુવર્ણગુફા માટેનું ખોદકામ પણ થઈ ગયેલ....

વૈશાખ સુદ સાતમના દિવસે મંગલ પ્રભાતે નૂતન જિનબિંબોને યોગ્ય સ્થાને પધરાવવાનું શરૂ થયું... આખું ગામ હીલોળે ચડ્યું હતું.. ભારતભરના

જૈન સંઘના અગ્રણી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના પ્રમુખ શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ શેઠ પધાર્યા હતા. ધોરાજીના વતની શેઠશ્રી વાડીલાલ પોપટલાલ વસા પરિવારે સિદ્ધાચલ તીર્થધામમાં મુખ્ય યોગદાનની જાહેરાત કરી અને પૂજ્યશ્રીના શુભ હસ્તે અંજનશલાકા થયેલ સુવર્ણના પાંચ ઈંચના શ્રી વિમલનાથ ભગવાનની પ્રતિમા તીર્થાધિરાજ શ્રી સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થના મૂળનાયક આદિનાથ દાદાના ગભારામાં પધરાવવા માટે શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈને ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ અર્પણ કરવામાં આવ્યા....

વૈશાખ સુદ સાતમની રાત્રિના મંગલમુહૂર્તે સુવર્ણગુફામાં બિરાજમાન કરવાના ૫૧ ઈંચના પ્રતિમાજી કેમે કરીને ટ્રકમાંથી ખસતા ન હતા... અનેક

શ્રાવકો અને કુશળ કારીગરો દ્વારા અથાગ પ્રયત્ન થયા. પરિણામ શૂન્ય આવ્યું... પૂજ્યશ્રીને હકીકત જણાવતાં વાસકેપ આપીને મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને મોકલ્યા.... મહાત્મા દ્વારા અજોડ સંયમી મહાપુરુષનો વાસકેપ પડતાંની સાથે જ કોઈ ચમત્કાર સર્જાયો હોય તેમ આ પ્રતિમાજી અત્યંત હળવા ફુલ જેવા થયા... સાવ સહજતાપૂર્વક અતિ આનંદોલ્લાસ સાથે પ્રભુજીને સુવર્ણગુફા માટેના ખાડામાં યોગ્ય સ્થાને પધરાવવામાં આવ્યા... શેઠશ્રી વાડીલાલ પોપટલાલ વસા પરિવાર દ્વારા ભરાવેલ આ પ્રતિમાજી વૈશાખ સુદ તેરસના દિવસે પબાસણ ઉપર કાયમ માટે પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવ્યા. તે જ મંગલમુહૂર્તે સુવર્ણના શ્રી વિમલનાથ પ્રભુને સિદ્ધગિરિના શિખરે દાદાના ગભારામાં પધરાવવામાં આવ્યા હતા... સિદ્ધાચલ તીર્થધામનું નિર્માણકાર્ય પૂરબહારમાં ચાલવા લાગ્યું... પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ પણ માણેકપુરમાં કરાવવાનો નિર્ણય થતાં જય બોલાવી હતી...

પૂજ્યશ્રીએ જેઠ સુદ ૧૦ ના દિવસે ચાતુર્માસ પ્રવેશ કર્યો... ગામના દરબાર-પટેલાદિ જૈનેતરોમાં પણ પૂજ્યશ્રી પ્રત્યેની કૂમળી લાગણીના પ્રતાપે સૌ કોઈ ઉલ્લાસભર પ્રવેશ અવસરે પધાર્યા... ગુરુપૂજનનો ચડાવો ગામના જીવણભાઈ ચૌધરીએ લીધો... ગામમાં જૈનોનું એક જ ઘર હોવા છતાં પૂજ્યશ્રીના વ્યાખ્યાનમાં આખો વ્યાખ્યાનખંડ અજૈનો દ્વારા ભરાઈ જતો... “યોગશાસ્ત્ર” અને “જૈનરામાયણ” ના પૂજ્યશ્રીના સરળ અને સચોટ ભાષાના પ્રવચનમાં લોકો એકાકાર બની જતા... નિત્ય પ્રભાવનાદિ પણ અજૈનો કરતા અને તપાદિ અનુષ્ઠાનોમાં આયંબિલ-ઉપવાસાદિ પણ કરતા થયા... પર્યુષણ પર્વમાં અક્રમ-અઢાઈઓ પણ થઈ... પરમાત્માની રથયાત્રામાં અજૈનો પણ જોડાયા હતા... સાધિક ૩૦૦૦ ઉપવાસ અને ૧૧૫૦૦ આયંબિલ તપની ઘોર તપશ્ચર્યા દરમ્યાન ૨૦ દિવસમાં માત્ર મગનું પાણી અને ભાત વાપરીને નિત્ય ૫૦૦૦ નમસ્કાર મહામંત્ર સાથે

એક લાખ નવકારનો જાપ સુવર્ણગુફાની પાવનભૂમિમાં કરતાં તેના પ્રભાવે આખી ગુફાના વાતાવરણમાં એક અનેરા ખેંચાણનો વિશિષ્ટ અનુભવ થવા લાગ્યો... શાશ્વતી ઓળીના અવસરે અનેક અજૈનોએ વર્ધમાનતપના પાયા તથા નવપદ આયંબિલની આરાધના કરી હતી... દિવાળીના છટ્ટ કર્યા... ચાતુર્માસ પૂર્ણાહુતિ અવસરે ચાતુર્માસ પરિવર્તન માટે લગભગ ૧૪ વિનંતિઓ આવેલ જેમાં મુખ્યત્વે અજૈનોની વિનંતિ હતી..

વિ. સં. ૨૦૫૬ :

બેસતા વર્ષે બધાના નામની ચિટ્ટીઓ બનાવી એક ચિટ્ટી ઉપાડવામાં આવતા દરબાર ચંદ્રસિંહજી બિહોલાના નામની ચિટ્ટી આવતાં તેમને ત્યાં ચાતુર્માસ પરિવર્તન કરવાની જાહેરાત થઈ... ગ્રામ્યજનો આનંદમાં આવી ગયા... કારતક સુદ પુનમના દિવસે સકળ સંઘ તેમને ત્યાં પધાર્યો અને ત્યાં શત્રુંજય મહાતીર્થની પટ સમક્ષ કારતક પુનમની સામૂહિક આરાધના થઈ...

કારતક વદ-૬ના દિવસે ગામના ૨૫-૩૦ અજૈન ભાઈ-બહેનો સાથે પદયાત્રા સંઘ નીકળ્યો... જેમાં અજૈનો નિત્ય એકાસણા સાથે પરમાત્માની પૂજા-પ્રતિક્રમણાદિ ક્રિયામાં જોડાયા... માણેકપુરથી લોદ્રા, મહુડી, શંખપુર, આગલોડ, સરદારનગર થઈ સંઘ વડનગર પહોંચ્યો... વસંતબેન વાડીલાલ

તારંગાતીર્થ સંઘમાળ પ્રસંગ

વસા પરિવાર દ્વારા વડનગરથી તારંગા છ'રી પાલિત સંઘનું આયોજન થયું... સંઘપતિ પ્રકાશભાઈ વસાએ સંઘના પ્રારંભદિનથી જ અઢાઈના પર્યક્ષાણ કરીને લગભગ ૩૫૦ આરાધક યાત્રિકોને એકાસણામાં રોજ નિતનવી ૫-૫ મીઠાઈઓ વપરાવવા દ્વારા સાધર્મિકભક્તિનો લાભ લીધો હતો... માગ. સુદ-૨ના સંઘનો મુકામ તારંગાના ડુંગર ઉપર દિગંબર તપોવનમાં હતો.. પૂજ્યશ્રીની આચાર્યપદવીનો દિવસ હોવાથી તે દિવસે લગભગ ૨૫૫ યાત્રિકોને આયંબિલ તપની આરાધના થયેલ... સાંજે તીર્થપ્રવેશ થયો અને માગશર સુદ-૩ના દિવસે સંઘમાળનો પ્રસંગ પણ ઠાઠમાઠથી થયો...

નિત્ય અજિતનાથ દાદાની ભક્તિ કરતાં કરતાં પૂજ્યશ્રીને સિદ્ધશિલાની ટેકરીની પણ યાત્રા કરવાની ભાવના થઈ... એક દિવસ બપોરે અચાનક શિષ્યરત્ન મુનિ નયનરત્નવિજયજીને લઈ ચાલી નીકળ્યા અને અતિવિકટ સિદ્ધશિલાની ટેકરી ચડવાનો પ્રારંભ કર્યો... તેવામાં સ્થંડિલભૂમિ ગયેલા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી પાછા ફર્યા ત્યારે સમાચાર મળતાં તાત્કાલિક સિદ્ધશિલાની ટેકરી તરફ જવા નીકળ્યા... ૮૩ વર્ષની ઉંમરે પણ યુવાનને શરમાવે તેમ દૃઢ મનોબળ સાથે કૃશ થયેલ કાયા વડે આ ટેકરીની યાત્રા કરી અને સહવર્તિ મુનિઓને દેરી પાસે સુતા સુતા બાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ કરાવ્યો હતો...

તારંગાથી વિહાર કરી પૂજ્યશ્રી સીપોર, વડનગરમાં મૌન એકાદશીની આરાધના કરાવી વિસનગર થઈ વાલમ પધાર્યા હતા.. વાલમ તીર્થપતિ બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માની ભક્તિ કરતાં કરતાં પોષ દસમીના સામુહિક અઢમ કરાવવાની ભાવના થતાં જાહેરાત થઈ... લગભગ ૧૦૦ આરાધકો આ આરાધનામાં જોડાયા હતા જેમાં ૨૫ થી ૨૭ માણેકપુરના અજૈનો હતા.. અઢમની આરાધના પૂર્ણ થતા પૂજ્યશ્રી પદયાત્રા સંઘ સાથે વાલમથી મહેસાણા, મોઢેરા થઈ મહાપ્રભાવક શ્રીશંખેશ્વર દાદાના ધામમાં પધાર્યા... પાંચ દિવસની પ્રભુભક્તિ બાદ વિહાર કરી શંખલપુર, બહુચરાજી, રાંતેજ, ભોયણી, નંદાસણ, ખોરજ, બોરુ, ઈટાદરા, માણસા થઈ લગભગ

૪૦૦ કિ.મી.નો પગપાળા વિહાર કરી મહા માસમાં પુનઃ માણેકપુર પધાર્યા...

સિદ્ધાયલ તીર્થધામનું કામકાજ ઝડપભેર ચાલું થયું અને ચૈત્ર માસમાં અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનું આયોજન થયું... ચૈત્ર સુદ ચૌદશના દિવસે પૂજ્યશ્રી સાથે પરમ પૂ. આ. પ્રભાકરસૂરીશ્વરજી મહારાજાની શુભ નિશ્રામાં સિદ્ધાયલ પહાડની મિની રચનાના શિખરે પ્રતિષ્ઠા થઈ... ગામના જૂના દેરાસરના

શિખરમાં સુમતિનાથ પરમાત્માની અને ગુરુમંદિરમાં પુંડરીકસ્વામી, ગૌતમસ્વામી અને સુધર્માસ્વામીની પ્રતિમાજીઓની પ્રતિષ્ઠા સાથે પ.પૂ. મણિવિજયદાદા, પ.પૂ. બુદ્ધિવિજય મ.સા., પૂ. આ. વિજયાનંદસૂરિ મ.સા., પૂ. કમલ સૂ.મ.સા., ઉપા. પ.પૂ. વીરવિજય મ.સા., પ.પૂ.આ. દાન સૂ.મ.સા., પ.પૂ.આ. પ્રેમ સૂ.મ.સા., પ.પૂ.આ. રામચન્દ્ર સૂ.મ.સા. તથા પૂજ્યશ્રીના રજોહરણદાતા પ.પૂ. સિદ્ધિ સૂ. મ.સા.ની ચરણપાદુકા તથા પ્રતિકૃતિની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી...

વૈશાખ સુદ ૬ ના જૂના દેરાસરની સાલગિરિ તથા જેઠ સુદ ૧૦ ના ગુરુમંદિરની સાલગિરિના પ્રસંગો બાદ પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી પાનસર, શેરીસા થઈ રાજનગરના મધુવંદ સોસાયટી થઈ સોલારોડના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા... ચાતુર્માસ મેમનગરના અરિહંતનગરના સંઘમાં કરવાની જય બોલાવી.. અષાઢ સુદ તેરસના દિવસે ચાતુર્માસ પ્રવેશ કરવાનો હતો પરંતુ ભારે મેઘરાજાની પધરામણીના કારણે રાતથી રાજનગરનો સમસ્ત વાહન-વ્યવહાર ખોરવાઈ ગયો હતો... ચારેકોર જળબંબાકાર સર્જાયો હતો... અમદાવાદના કેટલાક માર્ગોમાં સ્કુટર, ગાડીના બદલે નાવ ચાલવા માંડી હતી... શોપીંગ

સેન્ટરોના ભોંયરાઓ પાણીથી ભરાઈ જવાથી કરોડો રૂપિયાના નુકશાન થયા હતા... બેંકોમાં ચોપડાઓ પાણીથી ભીંજાયા હતા... મેઘરાજા કેમે કરી વિશ્રામ લેવા તૈયાર ન હતા... પૂજ્યશ્રી નિશ્ચિંત હતા... બહાર ધોધમાર વરસાદ હોવા છતાં મુહૂર્તવેળાએ ચાતુર્માસ પ્રવેશ કરવા તૈયારી કરી અને જ્યાં વિહાર કરવાનો સમય થયો ત્યાં વરસાદ સંપૂર્ણપણે થંભી ગયો અને પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી મેમનગરના ઉપાશ્રયમાં પહોંચ્યા ત્યાં પુનઃ ધોધમાર વરસાદ શરૂ થયો... શું મહાપુરુષના સંકલ્પનો પ્રભાવ હશે ? તે અવસરે ચારેબાજુ પાણી ભરાઈ જવાથી રાજનગરના કોઈ ભક્તજનો આવવા પામ્યા ન હતા તો સદ્ભાગ્યે ઘેટીથી આવેલ ભક્તજનોની બસ નિર્વિઘ્ને સમયસર પ્રવેશમાં પહોંચવા સમર્થ બની હતી...

ચાતુર્માસના પ્રારંભથી જ પૂજ્યશ્રીના મહાસત્ત્વશાળી શ્રાવક પ્રકાશભાઈએ મૂળવિધિથી વ્યક્તિગત રીતે ઉપધાનતપ કરવાનો પ્રારંભ કર્યો... સાથે કલ્યાણમિત્ર નીતિનભાઈએ સાથ પુરાવ્યો... પ્રકાશભાઈએ ઉપધાનતપના ૪૭ દિવસમાં ૩૯ ઉપવાસ સાથે અપ્રમત્તતાપૂર્વક લાખો નમસ્કાર મહામંત્રાદિ જાપની આરાધના કરી... પર્યુષણ બાદ પૂજ્યશ્રી થોડા સમય વાસણા રોકાયા બાદ શાશ્વતી ઓળીના દિવસોમાં ગૃહચૈત્યોની પ્રતિષ્ઠા કરાવી પુનઃ મેમનગર પધાર્યા... દશેરાના દિવસે અનેક આચાર્ય ભગવંતો, પંન્યાસ પૂજ્યો, તથા મુનિ મહાત્માઓની પાવન નિશ્રામાં શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રેણિકભાઈ શેઠ આદિ ચતુર્વિધ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં પ્રકાશભાઈના ઉપધાન તપની મોક્ષમાળનો પ્રસંગ થયો...

વિ. સં. ૨૦૫૭ :

ચાતુર્માસ પૂર્ણાહુતિ થતાં પૂજ્યશ્રી રાજનગરના પાલડી વિસ્તારના ઓપેરા સોસાયટીના સંઘમાં પધાર્યા... બેતાલીસ જ્ઞાતિજનો દ્વારા પૂજ્યશ્રીના દીર્ઘ સંયમપર્યાય તથા ઉગ્ર તપશ્ચર્યાદિની અનુમોદનાર્થે સામુહિક આયંબિલ સાથે ગુણાનુવાદનું આયોજન થયું... પૂજ્યશ્રી સંસારીપણે તે જ્ઞાતિના હોવાથી

લગભગ ૩૦૦ ઉપરાંત આયંબિલની જાહેરાત થઈ.. વ્યાખ્યાન દરમ્યાન માંગલિક ફરમાવી નિઃસ્પૃહશિરોમણિ પૂજ્યશ્રી પોતાના ગુણાનુવાદનું શ્રવણ કરવાને બદલે તાત્કાલિક નીચે ઊતરી ગયા.. પ્રવચનકાર પ.પૂ.પં. ચન્દ્રશેખરવિજયજી ગણિવર્યએ પૂજ્યશ્રીના અનેકવિધ ગુણોની મીઠી મીઠી વાતો કરી... સાથે સાથે શાસનહિત માટે શહીદ થવા નીકળેલા આ મહાત્માના દૃઢ સંકલ્પની વાતો કરતાં જણાવ્યું કે

“આ મહાપુરુષ સતત સંઘની ચિંતાથી બળી રહ્યા છે, મારા પરમોપકારી ગુરુદેવશ્રી પ.પૂ.આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજાએ જીવનના અંતિમકાળમાં સ્વસમુદાય તથા ભવિષ્યમાં શાસનના અન્ય સમુદાયોમાં પણ આદરણીય બને તેવી સમુદાયની વ્યવસ્થા વર્ણવતું અંતિમ આજ્ઞાપત્ર બનાવ્યું હતું... આ અંતિમ આજ્ઞાપત્ર કેટલાક પૂજ્યો અને અગ્રણી શ્રાવકોને આપવામાં આવ્યું અને પોતાના કાળધર્મ બાદ તેનો અમલ કરવા જણાવ્યું હતું...

પૂજ્યપાદ ગુરુદેવશ્રીની આ ભાવનાને પૂર્ણ કરવા આ મહાત્મા સતત ઝંખી રહ્યા છે અને પ્રબળ પુરુષાર્થ પણ કરી રહ્યા છે પરંતુ તેઓશ્રીના પુણ્યની ખામી ગણો, સંઘના પુણ્યની ખામી ગણો કે કાળનો પરિપાક થવામાં હજુ વાર હોય ! ગમે તે કારણે તેમની ભાવના પૂર્ણ થતી ન હતી.. તેઓશ્રીએ મને પણ સ્વ. પૂજ્યપાદશ્રીના શિષ્ય હોવાને નાતે અનેકવાર સમજાવતાં કહેલ છે કે ચન્દ્રશેખર! તું આચાર્યપદવી લે તો હું અખંડ આયંબિલનું પારણું કરું પરંતુ હું તેઓશ્રીની ભાવના સફળ ન કરી શક્યો... અને તિથિ અંગેના ભેદો પણ અણઉકેલ્યા રહેવાથી જ્યાં સુધી સુખદ સર્વસંમત નિર્ણય ન થાય ત્યાં સુધી પૂજ્યશ્રીએ સ્વ. પૂજ્યપાદશ્રીની માન્યતા મુજબ જ સંવત્સરી આદિની આરાધના કરવાનો નિર્ણય કરેલો છે... સંઘ એકતાર્થે દીર્ઘ ઉંમરે પણ ઝઝુમી રહ્યા છે અને માત્ર ખાખરા અને ચણા જેવા નિર્દોષ દ્રવ્યો વડે આયંબિલ કરી શાસનરક્ષાના દીપકમાં તેલ પૂરી રહ્યા છે... પૂજ્યશ્રીની આ યાત્રામાં મારા

પ્રશિષ્ય હેમવલ્લભવિજયજીની સહાયક વૃત્તિ પણ અનુમોદનીય છે.. તેણે આ મહાપુરુષની સેવા કરી જે પુણ્યોપાર્જન કરેલ છે તેના બે ટકા પણ મને મળે તો મારું જીવન સફળ થઈ જાય! આપણે સૌ પણ આ મહાપુરુષની સંઘ એકતાની ભાવનાને પૂર્ણ કરવા કટિબદ્ધ બનીએ.”

માગશર સુદ-૩ના દિવસે અચાનક અમદાવાદ શહેરમાં હાજાપટેલની પોળના સંવેગી ઉપાશ્રયમાં બિરાજમાન સંઘસ્થવિર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના ગંભીર સ્વાસ્થ્યના સમાચાર મળ્યા... બીજા દિવસે સવારે પૂજ્યશ્રી વિહાર કરી ત્યાં પહોંચ્યા અને લગભગ બેભાન અવસ્થામાં રહેલા આચાર્યભગવંતને અંતિમ અનશનાદિ કરાવવા સહવર્તિ મુનિઓને પ્રેરણા કરી.. આખો દિવસ ત્યાં રહી બીજા દિવસે વિહાર કરી શહેરના જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ, મૂળેવા પાર્શ્વનાથ આદિ જિનાલયોના દર્શન કરી વાસણા સંઘના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા... માગશર સુદ-૬ના શનિવારના દિવસે સવારે સમાચાર મળ્યા કે સંઘસ્થવિર, શ્રીસંઘ એકતાર્થે મુનિસંમેલનના પાયાના પથ્થર પ.પૂ.આ. ભદ્રંકર સૂ.મ.સા. કાળધર્મ પામ્યા છે.... આચાર્ય ભગવંતના પાર્થિવદેહની અગ્નિસંસ્કારવિધિ પણ વાસણામાં જ કરવામાં આવી હતી... મૌન એકાદશીની આરાધના વાસણામાં કરાવી પૂજ્યશ્રી જૈનસોસાયટીના સંઘમાં પધાર્યા. ત્યાં થોડા દિવસ સ્થિરતા કરીને પોષ દસમીની આરાધના કરાવી તેઓશ્રી પુનઃ વાસણા પધાર્યા...

આપ શિખરે... તે હું તળિયે
કહી દે ! કેમ કરીને મળીયે ?
શિખર તપી ઐ દૈય શહે તહીં દષ્ટિ નિહાળી
કેવો આ વિધિ યોગ ? વૃક્ષ વિણ તડપે ડાળી
મરણભૂમિ પર જીવન જેવું જીવન લઈ રમીયે !
તહીં મિલનની આશ તહીં રે ફળ આ પ્રતિક્ષાનું
સાચ થઈ તો શકે... રહેશે બસ આ સપનું
આપ શિખરે... તે હું તળિયે
કહોને કેમ કરી ને મળીયે ?

અંતિમ પગપાળા લાંબો વિહાર :

વિ. સં. ૨૦૫૭ પોષ વદ-૬ સોમવાર તા. ૧૫-૧-૨૦૦૧ના મંગલાદેને સેંકડો વર્ષોના ઇતિહાસમાં પ્રાયઃ સર્વપ્રથમવાર સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાદિ ચતુર્વિધ સંઘે રાજનગરથી સિદ્ધગિરિના છ'રી પાલિત સંઘ દરમ્યાન દરેકે ફરજિયાત આયંબિલનો તપ કરવાપૂર્વક પગપાળા ચાલીને જવાનું ઐતિહાસિક આયોજન પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં થયું હતું. મંગલપ્રભાતે શરણાઈ વાદન અને સુમધુર સંગીતની સૂરાવલી સાથે હજારોની માનવમેદનીના મહેરામણ વચ્ચે ઐતિહાસિક છ'રી પાલિત સંઘનું વાસણાથી પ્રયાણ થયું. ઐતિહાસિક છ'રી પાલિત સંઘ તથા લગભગ દસ દસ વર્ષથી રાજનગરના વિવિધ વિસ્તારમાં વિચરતા મહાપુરુષને ૯૩ વર્ષની જૈફ વયે પગપાળા ચાલીને વિહાર કરી રહેલા નિરખવા તથા વિદાય આપવા ઉમટેલા ભાવુકજનો એક-બે-ત્રણ કિલોમીટર અને કેટલાક તો ચાવત્ અગ્યાર કિલોમીટર સુધીના પ્રથમ મુકામ સુધી વળાવવા પધાર્યા હતા... સકળ સંઘના યાત્રિક પુણ્યાત્માઓ તો સવારે લગભગ ૮.૩૦ કલાકે સંઘની પ્રથમ મંઝીલે પહોંચી ગયા હતા પરંતુ ઉંમર અને દીર્ઘ તપશ્ચર્યાથી

અંતિમ સંભારણા..... અંતિમ સંભારણા.....

કૃશ થયેલ દેહવાળા પૂજ્યશ્રી તો ધીમે ધીમે વિહાર કરીને લગભગ ૧૦.૩૦ કલાકે મુકામમાં પહોંચ્યા હતા.... પ્રભુદર્શન-નિત્ય સ્વાધ્યાયાદિ-ગોચરી વાપર્યા બાદ બપોરે ૪.૦૦ વાગ્યે યાત્રિકજનો સમક્ષ પૂજ્યશ્રીએ પ્રથમ પ્રવચન ફરમાવ્યું જેમાં તીર્થાધિરાજ સિદ્ધગિરિને ભેટવાની તમન્ના સાથે આયંબિલના તપની મહત્તાનું વર્ણન કર્યું હતું...

બીજા દિવસથી નિત્ય પ્રાતઃકાલે સામુહિક ચૈત્યવંદન-ભક્તામર મહાસ્તોત્રનો પાઠ, સિદ્ધિગિરિના ખમાસમણા તથા કાઉસગગાદિ વિધિ થતી... પૂર્ણ પ્રકાશ થતાં પૂજ્યશ્રીના શ્રીમુખે માંગલિક તથા પરચક્ષાણ ગ્રહણ કર્યા બાદ પૂજ્યશ્રી સ્વહસ્તે સૌ યાત્રિકજનોને વાસક્ષેપપૂર્વક આશીર્વાદ આપતાં... પૂજ્યશ્રીના આશીર્વાદ લઈ મુનિ નયનરત્નવિજયજી તથા મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજી સાથે સંઘનું પ્રયાણ થતું... સૌ યાત્રિક પુણ્યાત્માઓ મુકામે પહોંચી સ્નાનાદિ વિધિ પતાવી સામુહિક સ્નાત્ર મહોત્સવપૂર્વક પરમાત્મ-ભક્તિમાં લીન થતાં... પરમાત્માભક્તિ બાદ તરત જ સૌ આરાધકો ખૂબ જ ઉલ્લાસ અને ઉમંગ સાથે અનાદિકાળના આહારસંજ્ઞાના અશુભ સંસ્કારને તોડનારા આયંબિલ તપની નિરસ વાનગીઓ વાપરતા... ભક્તિવાન કાર્યકરોની લાગણીસભર ભક્તિના પ્રભાવે આરાધકો નિરસ એવી આયંબિલની વાનગીઓને પણ મિષ્ટાન્ન ભોજનની માફક રસપૂર્વક વાપરતાં... આયંબિલ કર્યા બાદ સૌ થોડો વિશ્રામ લઈ સામાયિક આદિ આરાધના કરી નિયત સમયે વ્યાખ્યાનમંડપમાં હાજર થઈ જતા... જ્યાં મુનિ નયનરત્નવિજયજી ખૂબ જ સરળ અને સચોટ શૈલીમાં શ્રી શત્રુંજય માહાત્મ્યના અમૃતરસનું પાન કરાવતાં...

બીજી બાજુ રોજ સવારે પૂજ્યશ્રીની જાપાદિની નિત્ય આરાધના પૂર્ણ થયા બાદ લગભગ ૮.૩૦ કલાક આસપાસ તેઓશ્રી તથા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીનો વિહાર શરૂ થતો, કેટલાક ભક્તિવાન શ્રાવકો પણ

વિહારમાં સાથે જ રહેતા હતા. તપોમય દેહ, કૃશ થયેલ દુર્બળ કાયા, ક્ષીણ જંઘાબળ વગેરેના કારણે શરીરની પ્રતિકૂળતા હોવા છતાં નશ્વર દેહની નબળાઈને લક્ષમાં લીધા વિના સિદ્ધપદની સાધનાને સિદ્ધ કરવાના શુભ સંકલ્પવાળા પૂજ્યશ્રી મક્કમ મનોબળના સથવારે એક તરફ મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી અને બીજી તરફ વાસણાના સુશ્રાવક હસમુખભાઈનો હાથ પકડી કમ્મરથી વાંકા વળી જતાં હોવા છતાં પગપાળા જ વિહાર કરતાં હતા. અંદરથી દીર્ઘ-તપશ્ચર્યાના તાપ અને બહારથી સૂર્યનારાયણના તાપ વડે સુવર્ણમય શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વરૂપ આત્મા ઉપર લાગેલા અનાદિકાળના અશુભ કર્મોને ભસ્મીભૂત કરવાનો ભગીરથ પુરુષાર્થ કરતાં હતા.. પૂર્ણકલાએ ગગને ચડેલાં સૂર્યદેવના મહાતાપથી તપેલી ડામરની સડકના દાહથી રક્ષણ મેળવવા વાપરેલા કપડાના જૂના ચીંથરાઓ ભેગા કરી પગમાં બાંધીને ધીમે ધીમે વિહાર કરતા હતા.. એકાદ કિલોમીટર ચાલવાથી ઉંમરના લીધે લાગેલા થાક અને ચડેલા શ્વાસને ઉતારવા માટે થોડો સમય માર્ગમાં વિશ્રામ લેતા. ૧૫-૨૦ મિનિટે પુનઃ ચાલવાનું શરૂ કરી આગળ વધતાં અને વારંવાર વિશ્રામ-વિહારની પરંપરા સાથે થાકીને લોથપોથ થઈ ગયેલા પૂજ્યશ્રી લગભગ બપોરે ત્રણ વાગ્યાની આસપાસ સંઘ મંડપમાં પહોંચતા. આટલા શ્રમિત થવા છતાં થાકને લેશમાત્ર ગણકાર્યા વગર સીધા જ સંઘના જિનાલયમાં પ્રભુદર્શન, દેવવંદન, કાયોત્સર્ગ, ખમાસમણાદિ નિત્ય આરાધનામાં પરોવાઈ જતા... લગભગ દોઢ કલાકની દેરાસરની આરાધના બાદ સ્થાનમાં પધારી પોતાનો નિત્ય સ્વાધ્યાય કર્યા બાદ પાંચ વાગ્યાની આસપાસ પરચક્રખાણ પારી આયંબિલ કરવા બેસતાં. જ્યાં વાપરીને ઊભા થતાં ત્યાં વ્યાખ્યાનમાંથી છૂટીને આરાધક યાત્રાળુઓ તથા તે તે મુકામના ગ્રામવાસીઓ દર્શન-વંદન કરવા પધારતાં. તે સમયે મનમાં સ્હેજમાત્ર પણ અરુચિ કે ઉદ્વેગ વિના ખૂબ જ પ્રસન્નતાપૂર્વક સૌને હિતવચનોનું

પીયુષપાન કરાવી યથાયોગ્ય ધર્મબોધ આપતાં અને સૌના હૈયામાં પ્રભુના શાસન પ્રત્યે બહુમાનભાવ પેદા કરવા દ્વારા સવિ જીવ કરું શાસનરસીની ભાવનાને દિલમાં વહેાવતાં.

ક્યારેક ક્યારેક તો આઠ-નવ કિલોમીટરનો વિહાર કર્યા બાદ એક ડગલું પણ આગળ વધવું અશક્ય બની જતું... અતિશ્રમને કારણે અધવચ્ચે જ કોઈપણ સ્થાને અટકી જતાં ત્યારે સહવર્તી મુનિ પૂજ્યશ્રીને વિશ્રામયોગ્ય સ્થાનની તપાસ કરી તેઓશ્રીને ત્યાં સ્થિરતા કરાવતાં અને સાથે રહેલાં શ્રાવકોને પૂજ્યશ્રીનો ખ્યાલ રાખવાની ભલામણ કરી સ્વયં બે-ત્રણ કિલોમીટર દૂર રહેલા સંઘના મંડપમાં જઈ પૂજ્યશ્રી તથા પોતાની ગોચરી લઈ બે-ત્રણ કિલોમીટર પાછા પૂજ્યશ્રી પાસે આવતાં... અને જો કોઈવાર સૂર્યાસ્તના સમય સુધીમાં સંઘના મંડપમાંથી ગોચરી લાવી વાપરવા પૂરતો સમય ન હોય તો વિશ્રામ કરવા બેઠાં હોય તે સ્થાનની નજીક કોઈ અજૈનોના ઘરમાંથી જ સવારે બનાવેલા સુકા રોટલા-રોટલી વહોરી લાવી સાથે રહેલા શ્રાવકો પાસેથી પાણી ગ્રહણ કરી પૂજ્યશ્રીને પરચક્રખાણ પરાવીને આયંબિલ કરાવતાં ! ત્યારબાદ તરત ત્યાં જ પડિલેહણાદિ વિધિ પતાવી વિહાર કરતાં અને સંઘમંડપમાં સમયસર પહોંચી જતા. ડગલે ને પગલે જયણા-સંયમાદિના આલંબને જિનાજ્ઞાપૂર્વક સંયમપાલનના સાક્ષાત્ દર્શન થતાં....

ઐતિહાસિક છ'રીપાલિત સંઘ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક દિનપ્રતિદિન આગળ વધી રહ્યો હતો... મુખ્ય સંઘપતિ વસંતબેન વાડીલાલ પોપટલાલ વસાના (ધોરાજીવાળા) સુપુત્ર પ્રકાશભાઈએ તો આ સંઘ નિર્વિઘ્ને સિદ્ધાચલની શીતલ છાયામાં પહોંચે તેવા શુભાશયથી સંઘપ્રયાણના શુભ દિનથી વીસ ઉપવાસની દીર્ઘ તપશ્ચર્યા આદરી હતી. અમદાવાદના રીનેશભાઈ અને નિમેષભાઈએ અનુક્રમે દસ અને આઠ ઉપવાસની આરાધના કરી, અન્ય યાત્રિકોમાં વર્ધમાન આયંબિલ તપનો પાયો, અટ્ટમના પારણે અટ્ટમ, છટ્ટ,

ઉપવાસ અને અંતે ઓછામાં ઓછું આયંબિલના તપપૂર્વક સૌ ભાવિકો ખૂબ જ પ્રસન્નતાપૂર્વક ભાવોલ્લાસ સાથે પગપાળા વિહાર કરતાં હતા... ગામેગામ સંઘ આવવાના વાવડ મળતાં વિશાળ જનમેદની વચ્ચે સંઘના સામૈયા થતાં... આયંબિલના તપ સાથે છ'રી પાલિત સંઘની વાતો વાયુવેગે ઠેર ઠેર પ્રસરવા લાગી... જે સાંભળે તે આશ્ચર્યચકિત થતાં અને મુખથી ઉદ્ગાર સરી જતાં કે “આયંબિલના તપ સાથે છ'રી પાલિત સંઘ? આ તો ભાઈ ! પહેલીવાર સાંભળ્યું.” ઉપરાંત ૯૩ વર્ષની જૈફ વયે અખંડ ૪૫૭૫ આયંબિલતપની દીર્ઘ આરાધના સાથે પગપાળા વિહાર કરી રહેલા આ મહાપુરુષ! અને ખાવો, પીવો, મોજ કરો! ના આ કલિકાળમાં જ્યાં મીઠી મધુર મીઠાઈઓ અને તીખી તમતમતી ચટાકેદાર વાનગીઓ સાથેના રાજસી અને તામસી ભોજનને બદલે નિરસ પરંતુ સાત્વિક એવા આયંબિલ સાથેના છ'રી પાલિત સંઘ? આ બધું પ્રત્યક્ષ જોનાર અને સાંભળનારની આંખો હર્ષાશ્રુથી ઉભરાઈ જતી. વાણી અવાચક બની જતી અને કાયા આ મહાપુરુષને તથા લોકોત્તર એવા પ્રભુશાસનને નતમસ્તક ઝૂકી પડતી હતી. તેઓના અંતરમાંથી એક જ ભાવ ઉભરાઈ ઉઠતાં ‘**ઘન્ય સૂરિવરા**’ ‘**ઘન્ય પ્રભુશાસન.**’

સિદ્ધપદદાયક સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થને ભેટવાના મનોરથ સાથે નિશદિન શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક સંઘ આગેફૂચ કરી રહ્યો હતો..... મહા સુદ બીજ, શુક્રવાર તા. ૨૬મી જાન્યુઆરીના ગોઝારા દિવસે સવારે સૌ યાત્રિકો આગામી મુકામ બરવાળા તરફ વિહાર કરી રહ્યા હતા અને અચાનક કુદરતે પડખું ફેરવ્યું... ધરતી ધમધમી ઊઠી સૌએ ધરતીકંપના આંચકાનો સામાન્ય અનુભવ કર્યો... તે વખતે પૂજ્યશ્રી હજુ તો રાત્રિ મુકામ કરેલ સ્થાનથી વિહાર કરવાની તૈયારીમાં હતાં ત્યાં પણ ધરતીમાતાએ ધ્રુજારી દ્વારા સૌને ધણધણાવી દીધા હતા... પણ નસીબજોગે કોઈપણ યાત્રિકને કોઈ તકલીફ પડી ન હતી... ચારેબાજુથી કચ્છ, અમદાવાદ આદિ સ્થળે ભારે ભૂકંપથી થયેલ ગોઝારી હોનારતોના સમાચાર જાણવા

મળ્યા... અમદાવાદમાં મકાનોના મકાનો જમીનદોસ્ત થતાં થયેલી જાનહાનિના કરુણ દૃશ્યો નિહાળી સૌના હૈયામાં કંપારી છૂટી જતી અને ઉદ્ગાર નીકળતાં કે છેલ્લા દસ-દસ વર્ષથી રાજનગરની પાવનભૂમિ ઉપર સ્થિરતા કરેલ જિનશાસનના બે-બે મહાપુરુષોની (પ.પૂ.આ.ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પ.પૂ.આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ) રાજનગરથી વિદાય થતાં અમદાવાદના પુણ્ય પરવારી જતાં કુદરતી હોનારતોના રમખાણ મંડાયા છે... તેવામાં મહા સુદ ચોથ રવિવાર તા. ૨૮-૧-૨૦૦૧ના દિવસે પૂજ્યશ્રીએ વિહાર શરૂ કર્યો અને શરૂઆતના ચારેક કિલોમીટર તો પૂજ્યશ્રી સહજતાપૂર્વક ખૂબ જ ઝડપથી ચાલતા હતા. એટલામાં અચાનક ધીમે ધીમે ડાબી બાજુ કમ્મરના ભાગમાં દુઃખાવો વધવાની ફરિયાદ મહાત્માને કરી... મુનિવરે તરત જ પૂજ્યશ્રીને માર્ગમાં એક તરફ સુવડાવી પ્રાથમિક ઉપચારરૂપે બામ વિગેરે લગાવી દર્દમાં રાહત આપવા પ્રયત્નો કર્યા... પુનઃ થોડીવાર સુધી પૂજ્યશ્રી ધીમે ધીમે ચાલવા લાગ્યા પરંતુ હજુ પા-અડધો કિલોમીટર નહીં ચાલ્યા હોય ત્યાં તો ફરી તીવ્ર દુઃખાવો ઉપડ્યો અને એકદમ એકબાજુ આસન પાથરવાનો સંકેત કરતાં મુનિશ્રીએ લાંબુ આસન પાથર્યું અને પૂજ્યશ્રી તરત જ ત્યાં લાંબા થઈ સંથારી ગયા... મહાત્માએ પુનઃ બામ આદિ લગાવવા દ્વારા પૂજ્યશ્રીને રાહત આપવાના પ્રયત્નો કર્યા પરંતુ બધા જ ઉપચારોનું પરિણામ શૂન્ય જણાવા લાગ્યું... વેદનાનું કોઈ રીતે શમન થતું ન હતું... તે વખતે યોગાનુયોગ પૂજ્યશ્રીના સંસારી લઘુબંધુ તથા ભત્રીજા વગેરે પૂજ્યશ્રીને વંદનાર્થે નીકળ્યા હતા તેમણે રસ્તામાં જ પૂજ્યશ્રીને સુતેલા જોઈ સૌ આશ્ચર્ય ગરકાવ થઈ ગયા... પૂજ્યશ્રીના સંસારી ભત્રીજા તો સ્વયં ડોકટર હોવાથી પૂજ્યશ્રીના દર્દના કારણનું અનુમાન કરી નજીકના ગામમાંથી ઈન્જેક્શન મંગાવી તાત્કાલિક એક ઈન્જેક્શન આપ્યું અને એકાદ કલાકમાં વેદનાનું શમન થઈ

જશે તેમ જણાવ્યું... એકાદ કલાકને બદલે દોઢ-બે કલાક વીતી જવા છતાં પૂજ્યશ્રીના દર્દમાં કોઈ સુધારો જણાતો ન હતો... તે સમયે સાંજના પાંચ વાગી ગયા હતા અને સંઘનો મુકામ તો હજુ ૬ કિલોમીટર દૂર હતો, તે અવસરે સમયસૂચકતા વાપરીને મહાત્માએ પૂજ્યશ્રીને ખુરશીમાં બેસી જવા આજીજીપૂર્વકની વિનંતી કરી, શરૂઆતમાં આનાકાની બાદ મહામહેનતે તેઓશ્રી સંમત થયાં. તેમને ખુરશીમાં બેસાડી ચારબાજુથી શ્રાવકોએ તથા મુનિશ્રીએ ખુરશી ઉપાડી ૫૦૦ ડગલાં દૂર રહેલા ગામના પાદરમાં થોડીવાર સ્થિરતા કરાવવા માટે લાવ્યા... સૂર્યાસ્ત સમય નજીક આવી રહ્યો હતો, હવે સંઘના રસોડે જઈ ગોચરી લાવવા પૂરતો સમય ન હોવાથી મહાત્માએ ગામમાંથી જ સવારનો લૂખો-સુકો રોટલો લાવી શ્રાવકો પાસેથી પાણી વહોરી નિર્દોષ ભિક્ષાયર્યાના આગ્રહી પૂજ્યશ્રી સાથે આયંબિલ કર્યું... ભયંકર અશાતાવેદનીય કર્મોદયના અવસરે પણ તપ-સંયમાદિ યોગોમાં કોઈ અપવાદ કે બાંધછોડ કરવાનો વિચાર સુદ્ધા નહીં!!!

આયંબિલ કર્યા બાદ પડિલેણાદિ ક્રિયા થઈ ત્યાં સુધી પૂજ્યશ્રીની વેદનામાં કોઈ સુધારો ન જણાતાં અને સૂર્યાસ્ત સમય અતિ નજીક હોવાથી ન છૂટકે પૂજ્યશ્રીની અનિચ્છાએ પણ તેઓશ્રીની ખુરશીની બે બાજુ વાંસના બાંબુ બાંધી તેઓશ્રીને અયોધ્યાપુરમ્ તીર્થમાં પહોંચાડ્યા.. આખી રાત પૂજ્યશ્રી અસહ્ય પીડા ભોગવી રહ્યા હતા, સખત દુઃખાવાના કારણે પગ પણ લાંબો-ટૂંકો કરવામાં ધીમી ચીસ પડી જતી.... સવારે પૂજ્યશ્રી થોડા સ્વસ્થ થયેલા જણાતા હતા... માંગલિકના શ્રવણ બાદ સંઘનું પ્રયાણ થયું... પૂજ્યશ્રીની નિત્ય-આરાધના પૂર્ણ થતાં તેઓશ્રી ખુરશીમાં બેઠાં બેઠાં જ અયોધ્યાપુરમ્ તીર્થમાં બિરાજમાન થનાર મહાકાય પરમાત્માની ઘડાતી પ્રતિમાજીના દર્શનાર્થે પધાર્યા... સંસ્થાના મેનેજર પાસેથી ભાવિ આયોજનની રૂપરેખા જાણ્યા બાદ શ્રાવકો ખુરશી ઉપાડી પૂજ્યશ્રીને વલ્લભીપુર તીર્થમાં

લાવ્યા... ગોચરી પાણી વાપર્યા બાદ બપોરે હોસ્પીટલમાં એક્સ-રે પડાવ્યો.... એક્સ-રે સ્પષ્ટ ન આવવા છતાં ડોક્ટરે ખાસ કોઈ તકલીફ જણાતી નથી માત્ર સ્નાયુઓ ખેંચાઈ ગયા હોય તેવું લાગે છે તેવો અભિપ્રાય આપ્યો... તે માટે યોગ્ય દવાઓ આપવા અંગે સુચન કર્યું અને પૂજ્યશ્રીને ગામ બહાર સંઘમંડપમાં લાવવામાં આવ્યા... દુઃખાવો ચાલુ હોવા છતાં છ'રી પાલિત સંઘ સાથે હોવાથી યોગ્ય ઉપચારાદિ માટે ત્યાં બે-ચાર દિવસ રોકાઈ જવાનું પરવડે તેમ ન હતું... આવી કટોકટીમાં અસહ્ય વેદના વચ્ચે પણ સંઘની સાથે ને સાથે જ આગળ વધવાનું થયું... બે દિવસમાં સંઘ સોનગઢ પહોંચી ગયો... શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક ઐતિહાસિક સંઘ સમેત પધારી રહેલા પૂજ્યશ્રીને સામેથી લેવા મુનિરાજ ધર્મરક્ષિતવિજયજી આદિ સિદ્ધગિરિથી સોનગઢ આવ્યા...

સિદ્ધગિરિરાજ પ્રત્યે અવિહડ રાગ અને પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે અત્યંત આદર-બહુમાન ધરાવનાર પૂ. ધર્મરક્ષિતવિજયજી મહારાજ સાહેબ નિત્ય વ્યાખ્યાનમાં શત્રુંજય માહાત્મ્યની અવનવી, અદ્ભુત રહસ્યમય વાતો કરતાં... સાથે સાથે પૂજ્યશ્રીની સંયમજીવનની ધોરાતિધોર સાધના અને અતિઉગ્ર અને દીર્ઘ તપશ્ચર્યાદિની વાતો કરતાં... વ્યાખ્યાનમાં ત્રીજા ભવે

સિદ્ધગિરિરાજની જયતળેટીમાં સંઘમાળનો પ્રસંગ

મોક્ષદાયક સિદ્ધાચલની ચોવિહારા છટ્ટ સાથે સાત યાત્રા અને પાંચ કે આઠ વર્ષમાં ૫૦૦ આયંબિલ કરવાની જોરદાર પ્રેરણા થઈ... મહાત્માની હૃદયસ્પર્શી પ્રેરણા અને પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં થયેલા ૧૧૫૦૦ આયંબિલતપના પુણ્યપ્રભાવે અનેક પુણ્યાત્માઓના કોમળ હૈયા પીગળી ગયા... અનેક ભાવુક આત્માઓએ ૫૦૦ આયંબિલના સંકલ્પ કર્યા અને લગભગ ૧૧૦૦૦ આયંબિલતપનું સુંદર મજાનું નજરાણું પૂજ્યશ્રીને ભેટ ધરવામાં આવ્યું... મહા સુદ-૯ નો સંઘમુકામ ગામ બહાર ગુરુકુળ પાસે રાખવામાં આવ્યો હતો... દિવસ દરમ્યાનનો કાર્યક્રમ પૂર્ણ થતાં પૂજ્યશ્રી તથા બે-ત્રણ મહાત્માઓએ વિહાર કરી સર્વોદય સોસાયટીમાં રાત્રિમુકામ કર્યો...

ઐતિહાસિક સંઘનો તીર્થપ્રવેશનો ભવતારક દિવસ હતો... મહા સુદ ૧૦ના સવારથી જ પૂજ્યશ્રીને અસહ્ય પીડા શરૂ થયેલી હતી... ખુરશીમાં બેસી પૂજ્યશ્રી ગામની હદ સુધી પધાર્યા.... પરંતુ આયંબિલપૂર્વકના આવા ઐતિહાસિક છ'રી પાલિત સંઘનો તીર્થપ્રવેશ શ્રાવકો દ્વારા ખુરશી ઉપડાવીને કરવો? આ વાત તેમના અંતરમાં ખટકતી હતી... મક્કમ મનોબળવાળા આ મહાપુરુષ તરત જ ખુરશીમાંથી નીચે ઉતરી ગયા અને ભયંકર વેદના હોવા છતાં એક તરફ મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી અને બીજી તરફ હસમુખભાઈનો સહારો લઈ તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થનો તારક તીર્થપ્રવેશ કરી લગભગ અડધો કિલોમીટર પગપાળા ચાલી જયતળેટીને ભેટવા અધીરા થયા હતા... પ્રભુના શાસનની અનેરી પ્રભાવના સાથે સંઘ જયતળેટીએ પહોંચ્યો... ગિરિરાજની ભક્તિ-વધામણા આદિ વિધિ પૂર્ણ થઈ... અનંતા આત્માઓને સિદ્ધિવધૂ સાથે સંગમ કરાવનાર સિદ્ધગિરિરાજની જયતળેટીના પ્રાંગણમાં જ સિદ્ધિવધૂને વરવા સંઘમાળનો પ્રસંગ ખૂબ જ આનંદોલ્લાસ સાથે સંપન્ન થયો...

તે અવસરે પાલીતાણા સ્થિત પૂ. તપોરત્નવિજયજી મહારાજ સાહેબ આદિ મહાત્માઓ તથા શ્રાવકજનના સહારે અને સથવારે પૂજ્યશ્રીએ 'રામપોળ' માં

પ્રવેશ કરતાં અનેરો રોમાંચ અનુભવ્યો... વાઘણપોળથી પ્રવેશ કરી શ્રી શાંતિનાથ જિનાલય આદિના વિધિપૂર્વક પાંચ ચૈત્યવંદનો કર્યા અને દાદાના દરબારમાં તો ૧૧-૧૧ વર્ષથી દાદાના દર્શનથી અતૃપ્ત એવા પૂજ્યશ્રીના નેત્રકમલો ખીલી ઊઠ્યા હતા... સઘળી બાહ્ય પીડાઓને વિસરી જઈ બસ ! એકતાન થઈ અભ્યંતર ભાવોમાં લીન થઈ મન મૂકીને પરમાત્મા ભક્તિ કરવા લાગ્યા... કાશ ! સમયને અટકાવી શકાય તેમ હોત તો ! પૂજ્યશ્રી પ્રભુભક્તિથી કેમે તૃપ્ત થતા ન હતા... અંતે અનિચ્છાએ પણ પ્રભુથી વિખૂટા પડી પુનઃ નીચે ઉતરવાનું શરૂ થયું અને લગભગ બપોરે ચાર વાગે પૂજ્યશ્રી મુકામમાં પધાર્યા.... સકળ સંઘ પૂજ્યશ્રીના પધારવાની કાગડોળે રાહ જોઈ રહ્યો હતો... કેટલાક ભક્તિવાન આત્માઓએ તો મહાત્માઓ જ્યાં સુધી આયંબિલની ગોચરી વહોરી ન જાય ત્યાં સુધી આયંબિલ કરવા નહીં બેસવાના સંકલ્પ કર્યા હતા... અને મહાત્માઓ ગોચરી વહોરી ગયા બાદ જ આયંબિલ કરવા બેઠાં હતા...

પૂજ્યશ્રીને હજુ પગની પીડામાં કોઈ ફરક પડતો ન હતો... બે-ત્રણ દિવસ પાલીતાણાના ડોકટરોએ ઉપચાર કર્યા પણ કોઈ સફળ પરિણામ ન આવ્યું.... ભાવનગરથી પ્રસિદ્ધ હાડવૈદ્ય કલ્યાણભાઈ આદિને બોલાવવામાં આવ્યા, તેમના ઉપચારોથી પણ કોઈ રાહત ન થઈ... અમદાવાદથી માલિશ માટે એક ફીઝીયોથેરાપીસ્ટ ડોક્ટર આવ્યા છતાં કોઈ સુધારો ન થતાં અંતે ફરી વખત એક નવો એક્સ-રે પડાવ્યો ત્યારે ડાબા થાપાના હાડકાનો ગોળો સંપૂર્ણતયા તૂટીને છૂટો પડી ગયો હોવાનો ખ્યાલ આવ્યો... ડોક્ટરના અભિપ્રાય મુજબ હવે ઓપરેશન સિવાય અન્ય કોઈ વિકલ્પ ન હતો, વળી ઓપરેશન પણ અમદાવાદ કે ભાવનગર જઈને કરાવવાનું અનિવાર્ય બની ગયું હતું... અમદાવાદ-ભાવનગરના ડોક્ટરોના સંપર્ક થયા.... તેમણે તાત્કાલિક

પૂજ્યશ્રીને વાહનમાં ત્યાં લઈ આવવા સુચના કરી... પરંતુ સમગ્ર સંયમજીવન દરમ્યાન શરીર વડે કર્મરાજ સાથે ખૂબાર યુદ્ધ આદરેલ આ મહાત્મા આવા અપવાદ સેવન માટે ક્યાંથી તૈયાર થાય ! શરીર પ્રત્યે કઠોર અને સંયમમાં કડક એવા પૂજ્યશ્રીએ સ્પષ્ટ નિવેદન કરી દીધું કે “જે ઉપાય અહીં જ દાદાના ધામમાં થાય તે કરાવો બાકી વાહનમાં બેસીને ઉપાય કરાવવા જવાની મારી કોઈ જ ભાવના નથી. વાહનમાં બેસીને ઈલાજ કરાવવા જવાને બદલે જો આ દાદાના ધામમાં જ મારું આયુષ્ય પૂર્ણ થશે તો મને વધુ આનંદ આવશે.”

પૂજ્યશ્રીના અડગ વચનો સાંભળી સૌ મુંઝવણમાં મુકાઈ ગયા... પુણ્યશાળીને રણમાં પણ જલની પ્રાપ્તિ થાય તેમ શૂરવીર, સાહસિક અને સંયમમાં અડગ એવા સૂરિશ્રીને સંયમચુસ્તતાના પ્રચંડ પુણ્યોદયે તેમના અમેરિકા સ્થિત સંસારી ભત્રીજા ડો. ધીરુભાઈ શાહ તેમના મિત્ર હાડકાના ડો. મહીપાલભાઈ શાહ સાથે અમેરિકાથી થોડા દિવસ પહેલાં જ આવ્યા હોવાના સમાચાર મળ્યા... તેમનો સંપર્ક કરતાં તેઓ રૂબરૂ પૂજ્યશ્રીને જોવા આવ્યા હતા અને ઓપરેશન માટે તૈયારી બતાવી... તેઓની સાથે આવેલા પૂજ્યશ્રીના સંસારી ભાણીયા ડો. હસમુખભાઈ શાહ પાલીતાણાની છેલ્લા પ-૬ વર્ષથી બંધ પડેલી શત્રુંજય હોસ્પિટલમાં ઓપરેશન માટે ઉપલબ્ધ સગવડતાની તપાસ કરવા ગયા... પરંતુ મર્યાદિત સુવિધાની ઉપલબ્ધિ હોવાથી પૂજ્યશ્રીના ઓપરેશન માટે આવશ્યક એવી બધી જ સામગ્રી તથા અન્ય સહાયક ડોક્ટરોને પણ અમદાવાદથી લાવી પાલીતાણામાં જ પૂજ્યશ્રીના ઓપરેશન માટેનો આખરી નિર્ણય થયો.

આપણા જેવા સામાન્ય માણસને જો હાડકામાં દોરા જેવી ઝીણી તિરાડ પણ પડી હોય તો સતત કળતર અને દુઃખાવાની અસહ્ય વેદનાથી પીડાતા હોય અને કોઈ કામ ન સુઝે, મન સતત બેચેન રહે, જ્યારે આ મહાપુરુષ તો ડાબા પગના થાપાનો સંપૂર્ણ ગોળો તૂટી ગયો હોવા છતાં ૨૧-૨૧ દિવસ સુધી

ભયંકર વેદનાને સમતાપૂર્વક સહન કરી રહ્યા હતા, દીનતા કે અસમાધિની કોઈ રેખા તેમના મુખકમલ ઉપર વર્તાતી ન હતી.. ખરેખર! મહાપુરુષોની સહનશીલતાની ઊંડાઈ કોણ માપી શકે !

બાવીસમા દિવસે મહા વદ -૧૧, રવિવાર તા. ૧૮-૨-૨૦૦૧ના દિવસે અમદાવાદથી આવેલ ડોક્ટરોની ટીમે સવારે લગભગ ૯-૩૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીને ઓપરેશન થીયેટરમાં લઈ જઈ ૧૦.૦૦ વાગે ઓપરેશનનો પ્રારંભ કર્યો... વર્ષોથી રાત્રિના સમયે વારંવાર માત્રુ કરવા ઉઠવું પડતું હોવાની ફરિયાદને લક્ષમાં લઈ અનેકવાર ઓપરેશન માટે ડોક્ટરોએ સલાહ આપેલ પરંતુ હંમેશા તેને પૂજ્યશ્રી ટાળતાં હતાં.. પરંતુ હવે જ્યારે હાડકાનું એક ઓપરેશન કરાવવાનું જ છે ત્યારે સાથે સાથે આ પ્રોસ્ટેટનું ઓપરેશન પણ થઈ જાય તેવું ડોક્ટરોને ઉચિત લાગતાં પૂજ્યશ્રીની સંમતિપૂર્વક પ્રથમ પ્રોસ્ટેટનું ઓપરેશન કરવામાં આવ્યું અને ત્યારબાદ થાપાનો તૂટેલો ગોળો કાઢીને ત્યાં સ્ટીલનો કૃત્રિમ ગોળો બેસાડવામાં આવ્યો. બન્ને ઓપરેશન થતાં લગભગ ૩.૩૦ ક. થયા. ઓપરેશન થીયેટરમાંથી બહાર આવ્યા બાદ લગભગ બે કલાક પછી પૂજ્યશ્રી દવાના ઘેનમાંથી બહાર આવ્યા... જાગ્રત થતાંની સાથે જ પોતાનો નિત્ય સ્વાધ્યાય કરવા લાગ્યા અને ત્યારબાદ પર્યક્ષપાણ પારીને અલ્પ દ્રવ્ય વડે આયંબિલ કર્યું... શું સંકલ્પની અડગતા ! આવા મોટા ઓપરેશન બાદ પણ વિગઈ અને ક્રુટ વાપરવાને બદલે લૂખો-સુકો આયંબિલનો જ આહાર! સામાન્ય માનવનું દિમાગ પણ કામ ન કરે તેવી આ આશ્ચર્યકારક ઘટના હતી... આયંબિલ કર્યા પછી જાણે કશું જ બન્યું ન હોય તેમ એકદમ સ્વસ્થતાપૂર્વક ડોક્ટર સાથે વાતચીત કરવા લાગ્યા અને ડોક્ટરના કહેવાથી વોકરના સહારે પણ ઊભા થયા ત્યારે સૌ વિસ્મયમાં પડી ગયા કે આટલું મોટું ઓપરેશન થયું હોવા છતાં સાહેબજી કેવા સ્વસ્થ દેખાય

છે! ૬-૬ વર્ષથી બંધપ્રાય: એવી હોસ્પિટલમાં લાંબા કાળે આવું સફળ ઓપરેશન થવાથી હોસ્પિટલનો કર્મચારી વર્ગ પણ ખુશી અનુભવવા લાગ્યો.

ઓપરેશનના કારણે થયેલી કાપફૂપ આદિ કારણે રસી વગેરે ન થઈ જાય તે માટે કેટલાક ભારે એન્ટીબાયોટીક ઈન્જેક્શનો આપવા જરૂરી હોવાથી તે ઈન્જેક્શનો આપવાના શરૂ થયા....

દીર્ઘકાલીન અખંડ આયંબિલતપની આરાધનાથી દુર્બળ બનેલો દેહ આ ભારે ઈન્જેક્શનોની ગરમીને સહન કરવા કઈ રીતે સમર્થ બની શકે ? બીજા દિવસની રાતથી ઈન્જેક્શનોની વિપરિત અસરોનો અનુભવ થવા લાગ્યો..... દવાની ગરમીના કારણે માથું ધમધમવા માંડ્યું... ડોક્ટરને સમાચાર આપી દવાઓમાં ફેરફાર કરવામાં આવ્યો ત્યારે દિવસે થોડી રાહત રહેતી પરંતુ રાત્રે તો પુનઃ એ જ પરિસ્થિતિ ચાલુ રહેવાથી પૂજ્યશ્રી અત્યંત બેચેન બની જતા.... દવાની અસર મગજ સુધી પહોંચવા લાગી ત્યારે રાત્રિના સમયે થતું મનન ચિંતન પણ અટકી ગયું... અર્ધનિદ્રામાં જ પૂજ્યશ્રી કલાકો સુધી અસંબંધ વાતો બોલવા માંડ્યા... ધીમે ધીમે મગજ ઉપરનો કાબૂ ગુમાતો હોવાનો અનુભવ થવા લાગ્યો.... સવાર થતાં ધીમે ધીમે પુનઃ સ્વસ્થ થઈ જતાં ને રાત પડતાં ફરી એ જ સ્થિતિ ! સંપૂર્ણ મગજ ખાલી થઈ જતું અને સતત ગરમીથી ધમધમી ઉઠતું હતું... અત્યાર સુધી તો પૂજ્યશ્રી ખૂબ ઝડુમ્યા પરંતુ ભયંકર અશ્માતાવેદનીયના ઉદયથી મગજની ગરમીના કારણે સતત બેચેની લાગવા માંડી ત્યારે પૂજ્યશ્રી, મહાત્માઓ તથા ભક્તવર્ગ સૌ ચિંતિત બન્યા.... આવી અકલ્પનીય અસમાધિના અવસરે હવે શું કરવું? તેની દ્વિધામાં પૂજ્યશ્રી સ્વયં ચિંતિત બન્યા... ફાગણ સુદ-૧, શનિવાર તા. ૨૪-૨-૦૨ના સવારથી પૂજ્યશ્રીનું મન સાથે તુમુલ યુદ્ધ મંડાયું ‘જો આ પરિસ્થિતિમાં જ કદાચ આયુષ્યનો બંધ પડે અથવા આયુષ્ય પૂર્ણ થાય તો તો આ ભવ અને પરભવ

બળે બગડે.’ આ વિચારથી તેઓ ગંભીર વિચાર વમળમાં ડૂબવા લાગ્યા. “એક તરફ જિનશાસનના અભ્યુત્થાન તથા સકળ શ્રીસંઘ અને સમુદાયની એકતાર્થે ભીષ્મ સંકલ્પપૂર્વક કરેલી નિર્દોષ ભિક્ષાયર્યા પૂર્વક અખંડ ૪૬૦૧ આયંબિલ તપની ધોરાતિધોર સાધના! અને બીજી તરફ ભવોભવ ભમાડનારી અસમાધિ! શું કરવું? શું ન કરવું?” કંઈ પણ નિર્ણય થઈ શકતો ન હતો. આવી વિકટ પરિસ્થિતિને પામીને આ અવસરે સાહેબજી પ્રત્યે અત્યંત આદર-બહુમાન ધરાવતાં પૂજ્યશ્રીનાં અંગત શ્રાવક પ્રકાશભાઈ વસાને જાણ કરવાનું ઉચિત માની મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ પૂજ્યશ્રીની સંમતિપૂર્વક પ્રકાશભાઈને સમાચાર મોકલી રૂબરૂ બોલાવ્યા. અમદાવાદથી નીકળી પાલિતાણા પહોંચતા લગભગ અઢી વાગ્યા હતા. પૂજ્યશ્રીએ હજુ પરચક્રખાણ પાર્યું ન હતું. પ્રકાશભાઈ આવી જતાં રાત્રિની અત્યંત અસમાધિમય પરિસ્થિતિનો તેમને ખ્યાલ આપી પૂજ્યશ્રી, મહાત્મા તથા પ્રકાશભાઈએ ભેગા બેસી ઘણી ચર્ચા-વિચારણાઓ દ્વારા પૂજ્યશ્રીના આત્મિક લાભાલાભનો ગંભીરતાપૂર્વક વિચાર કર્યો. પૂજ્યશ્રીના આ ભીષ્મ સંકલ્પગ્રહણ અવસરે અસમાધિનો અવસર આવે તો આ અખંડ આયંબિલમાં બાંધછોડ કરવાનો વિકલ્પ રાખેલો જ હતો અને ખરેખર! પૂજ્યશ્રી તેવી જ માનસિક પરિસ્થિતિમાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા... દવાઓની અતિગરમી સામે ઝડુમતા પૂજ્યશ્રીના રૂક્ષ થયેલા દેહમાં જો થોડો સમય દૂધ-ધી આદિ વિગઈનું સિંચન થાય તો પરિસ્થિતિ કાબૂમાં આવી જાય! તે વિચારણા સાથે દીર્ઘકાલીન આયંબિલની તપશ્ચર્યાનું પારણું કરાવવાનો નિર્ણય લેવાયો.

જિનેશ્વર પરમાત્માના આ લોકોત્તર શાસનનો અભ્યુદય, સકળ શ્રીસંઘ તથા સમુદાયમાં એકતા અને સિદ્ધાંતમહોદધિ, દાદા ગુરુદેવ પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રીમદ્વિજય પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના ‘અંતિમ આજ્ઞાપત્ર’નું

પાલન થાય તેવા શુભાશયથી શાસન અને પૂજ્યપાદશ્રી પ્રત્યેના અવિહંગ રાગથી આ અભિગ્રહ ગ્રહણ કર્યા બાદ અનેક કસોટીમાંથી પસાર થયા, અસહ્ય તાવ, ટી.બી.ની બિમારી, મરડો અરે! કલાકે-કલાકે વિહાર દરમ્યાન સ્થંડિલમાં વાટકી ભરાય તેટલું લોહી પડતું હોય તેવી કારમી પરિસ્થિતિમાં પણ શરીરને ગૌણ બનાવી શાસન તરફ નજર રાખી મક્કમતાપૂર્વક વીર્યોલ્લાસ સાથે અભિગ્રહપાલનમાં મેરુ તુલ્ય અડોલ રહ્યા હતા... પરંતુ આજે પરિસ્થિતિએ પલટો લીધો હતો... કર્મરાજાએ માત્ર દેહ ઉપર નહીં પરંતુ આત્મા ઉપર પણ ચઢાઈ કરી આત્મિક સમાધિ ઉપર હુમલો કર્યો હતો... આજે આ ભવની અંતિમ આરાધના અને પરભવની સદ્ગતિનો પ્રશ્ન આવી ઊભો હોવાથી અત્યંત દુભાતા દિલે, હતાશ હૈયે સાંજે પાંચ વાગે પચ્ચક્ષાણ પાર્યુ.... ‘ધૂમધામે ધમાધમ ચલી, જ્ઞાન મારગ રહ્યો દૂર રે’ એવા આ હળાહળ કલિકાળમાં જ્યાં નાની અમથી ઓળીના પારણા પણ મહામહોત્સવ સાથે આડંબરપૂર્વક થતાં હોય ત્યાં અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલ + ૮૨ દિવસ છ વિગઈ ત્યાગપૂર્વકના એકાસણા + ૪૬૦૧ અખંડ આયંબિલની નિર્દોષ ભિક્ષા સમેતની અતિધોર સાધનાના ૧૮-૧૮ વર્ષ દરમ્યાન વિગઈનો છાંટો પણ મોંમાં નથી નાખ્યો એવા પૂજ્યશ્રીના પારણાની નથી તો કોઈ જાહેરાત થઈ ! કે નથી તો કોઈ પત્રિકા છપાયેલ! અને સાવ સહજતાપૂર્વક મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી, મુનિ નયનરત્નવિજયજી અને મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજીના હાથે વિગઈ વાપરીને પારણું કર્યું... આવા ભીષ્મ તપસ્વીને કટોકટીના સમયે પારણું કરાવી આ મહાત્માઓ પણ ધન્ય બની ગયા...

૧૮-૧૮ વર્ષના વહાણા વીતી ગયા બાદ લેવાતા વિગઈપૂર્વકના ભોજન પૂજ્યશ્રીને થોડા દિવસ તો ખાસ અનુકૂળ નહોતા આવતા... પરંતુ ધીમે ધીમે

આહારનું પાચન થવા લાગ્યું તેમ તેમ મગજની ગરમી ઓછી થવા લાગી અને તેઓશ્રી સંપૂર્ણતયા માનસિક સ્વસ્થતા અનુભવવા લાગ્યા... જયતળેટીથી નજીક કાચના દેરાસરની સામેના “પ્રતાપનિવાસ” બંગલામાં પૂજ્યશ્રી બિરાજમાન થયા... ગિરિરાજની જયતળેટીની નિત્ય સ્પર્શના કરવાની તીવ્ર ઝંખના હોવા છતાં ખુરશીમાં બેસીને જવાની ઈચ્છા ન હોવાથી બંગલાના સ્વાગતખંડમાં પાટ ઉપર બેઠાં બેઠાં જ સિદ્ધગિરિના પહાડ ઉપર દેખાતો હીંગળાજનો હડો, શ્રી કલીકુંડ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની દેરી તથા શ્રીપૂજની ટૂંકના દર્શન કરતાં કરતાં પોતાની નિત્ય આરાધના કરતાં.... શેષ સમયમાં આશ્રિત મુનિ ભગવંતોને પાઠો આપતાં અને પોતાની નિત્ય સ્વાધ્યાયાદિ પ્રવૃત્તિમાં લીન રહેતા.... સમસ્ત જીવન દરમ્યાન અનેકવિધ તપ-આરાધનાના ગાઢ સંસ્કારને કારણે વિગઈના ભોજન તેમને અનિષ્ટ બની ગયા હતા, છતાં દવાઓ સાથે અનુપાનમાં આવશ્યક એવી વિગઈ લીધા વગર છૂટકો ન હતો... થોડા દિવસ બાદ ભારે દવાઓ પૂર્ણ થવાથી ધીમે ધીમે એકાસણા શરૂ કરી દીધા અને પર્વતિથિ વગેરે અવસરે આયંબિલના પચ્ચક્ષાણ કરવામાં સહેજ પણ વિલંબ કરતાં નહીં... જીવનભર આયંબિલ ઉપવાસની આત્મમસ્તીના માનસરોવરમાં ક્રીડા કરતો રાજહંસ વિકરાળ વિગઈના કીચડમાં ક્યાં સુધી ખૂંચેલો રહે !

એસી દશા હો ભગવાન ! જબ પ્રાણ તનસે નીકલે...

ગિરિરાજ કી હો છાયા, મનમેં ન હોવે માયા;

તપસે હો શુદ્ધ કાયા, જબ પ્રાણ તનસે નીકલે....

બસ ! સતત આ ભાવોમાં રમતાં રમતાં આરાધનામય દિવસો પસાર થઈ રહ્યા હતા. હવે તો પરમ પવિત્ર તીર્થાધિરાજની શીતળ છાયામાં જ સમાધિમય મરણ પ્રાપ્ત થાય તેવા સુંદરતમ ભાવોમાં મ્હાલવા લાગ્યા હતા..... સિદ્ધગિરિરાજના ૧૦૮ શિખરોનું સ્મરણ કરતાં કરતાં પાંચમા શિખર ‘શ્રી રૈવતગિરિ’નું ચિંતન કરતાં ત્યારે તેઓશ્રીનું ચિત્ત ચલિત થઈ જતું

અને કોઈ ઊંડા વિચારોની અંધારી ખીણમાં ઉતરી જતું... જીવનમાં વર્ષોના વર્ષો સુધી બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માના આ મહાતીર્થમાં અનેકવિધ આરાધના-સાધના-ઉપાસના કરેલ છે તે તીર્થ! જ્યાં નેમિનાથ પ્રભુના દીક્ષા અને કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકો થયા છે અને રાજમતિશ્રીનું મોક્ષગમન થયું છે તે સહસ્રાવન તીર્થ ! પૂજ્યોના દિવ્ય સંકેતના સહારે નિજ પ્રેરણાથી જે કલ્યાણકભૂમિના ઉદ્ધારનો વર્ષો પહેલાં પ્રારંભ થયો હતો અને આજે પૂર્ણતાને ઉંબરે આવી ઊભો છે તે સહસ્રામ્રવનના દર્શનથી શું હું વંચિત રહી જઈશ ? છેલ્લે છેલ્લે પણ એ પવિત્રતમ ભૂમિની સ્પર્શના નહીં પામી શકું ? આવા વિચારોના વમળમાં અટવાઈ જતાં ત્યારે સદા ચિત્તપ્રસન્ન એવા તેમના વદનકમલ ઉપર વિષાદની શ્યામ રેખા ફરકી જતી હતી.. વિજળીની જેમ ઝબૂકતી આ વિષાદની રેખા મુનિ હેમવલ્લભ વિજયજીની નજરથી છાની ન રહી શકી... પૂજ્યશ્રીને મનમાં રહેલા રંજનું કારણ પૂછ્યું ત્યારે હકીકત જાણી... પણ ડોળીમાં બેસાડ્યા વગર ગરવા ગિરનારની સ્પર્શના કઈ રીતે કરાવવી ? પૂજ્યશ્રીની જીવનસંધ્યાની આ ભાવના કઈ રીતે પૂર્ણ કરવી ? બસ આ જ વિચારોમાં દિવસો પસાર થઈ રહ્યા હતા...

સિદ્ધગિરિમંડન શ્રી ઋષભદેવ પરમાત્માના પ્રથમ ગણધરશ્રી પુંડરીકસ્વામી

પૂજ્યશ્રી કોઈકના હૈયાના હાર હતા...

પાંચ કરોડ મુનિવરો સાથે જે દિવસે આ પુણ્યભૂમિ ઉપરથી પરમપદને પામ્યા હતા તે ચૈત્રી પૂનમનો દિવસ આવ્યો. મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી ચૌદશ-પૂનમનો ચોવિહારો છટ્ટ કરી પૂનમના દિવસે સાતમી યાત્રા કરી બપોરે બંગલામાં પાછા આવ્યા. લગભગ સાંજે પાંચ વાગે નમસ્કાર મહામંત્રના આરાધક પ.પૂ.પં. ભંદ્રકરવિજયજી મહારાજ સાહેબના પ્રશિષ્ય પ.પૂ.પં. વજ્રસેનવિજયજી ગણિવર્યના ગુરુબંધુ પૂ. મુનિરાજ હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ સાહેબ આદિ મુનિ ભગવંતો સાહેબજીના વંદનાર્થે પધાર્યા હતા... વંદન-સુખશાતાદિ પૃચ્છા બાદ સાહેબજી સાથે પ્રભુશાસનની અને તેઓશ્રીએ કરેલા તપ-જપની અતિઘોર સાધનાની અલક-મલકની વાતો ચાલતી હતી તેવામાં મહાત્માઓએ સાહેબજીની આરાધનાની ઉપબૃંહણ કરતાં કહ્યું કે ‘સાહેબજી! આપે તો ગજબની આરાધના કરી છે.’ તે અવસરે તેઓશ્રી બોલ્યા “અરે ! શું આરાધના? આજે ચૈત્રી પુનમનો મહાન દિવસ! અને સિદ્ધગિરિનું સાનિધ્ય હોવા છતાં યાત્રા તો શું? જયતળેટીની સ્પર્શનાથી પણ વંચિત રહ્યો છું, આ મારું કેવું દુર્ભાગ્ય છે!” પૂજ્યશ્રીના આ હતાશાભર્યા ઉદ્ગારો સાંભળી ભક્તિપરાયણ પૂ. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ સાહેબે કર જોડીને વિનંતી કરી કે ‘સાહેબજી ! અમારા ઉપર કૃપા કરી આજે આ લાભ અમને આપો, અમે સાધુઓ જ આપને ખુરશીમાં બેસાડી જયતળેટીની સ્પર્શના કરાવશું.’ સિદ્ધગિરિની પવિત્રતમ સ્પર્શના કરવાની તીવ્ર ઝંખના ધરાવતાં પૂજ્યશ્રીએ ઉદાર હૈયે અનુમતિ આપી. સૌ સાથે મળી પૂજ્યશ્રીને જયતળેટી લઈ ગયા.. ધરાઈ ધરાઈને ભક્તિ કરી સૌ બંગલે પાછા ફર્યા... સાહેબજીને ગિરનાર તીર્થની સ્પર્શના કરાવવાના કોડવાળા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને વિચાર આવ્યો કે ‘આ મહાત્માઓ જ તૈયાર થતાં હોય તો પૂજ્યશ્રીને ગિરનારની સ્પર્શના કરાવવાનું અશક્ય નથી.’ તેમણે મહાત્માઓ સમક્ષ આ વાતની રજૂઆત કરી અને ગ્લાન-વૃદ્ધ મહાત્માઓની શુશ્રૂષાના વ્યસની પૂ. હેમપ્રભ મહારાજ સાહેબે સહર્ષ તત્ક્ષણ તે તકનો સ્વીકાર કર્યો. નહિ

કોઈ વિલંબ! કે નહિ કોઈ વિકલ્પ! તેઓ તો આવો લાભ મળે તેમાં જીવન ધન્ય બનવાનો આનંદ માનતા હતા... તરત જ પૂજ્યશ્રીને આદર-બહુમાનપૂર્વક આ લાભ અવશ્ય અમને જ આપો તેવી વિનંતી કરી... સમયજા સાહેબજીએ પણ તેમના ઉલ્લાસ અને ભાવોનો આદર કરતાં જણાવ્યું ‘તમારી ભાવના સારી છે, જો આ રીતે મહાત્માઓ અને શ્રાવકોના સહારે ખુરશી દ્વારા પણ છેલ્લે છેલ્લે ગિરનાર જેવી કલ્યાણકભૂમિની સ્પર્શના થતી હોય તો જરૂર વિચારવું પડે! હાલ તો આ ચોમાસુ અહીં છીએ, ચોમાસા બાદ જવાનું નક્કી થશે તો તમને જરૂર જાણ કરશું.’ મહાત્માઓનો મહુવા ચાતુર્માસ માટે વિહાર થયો....

હવે આ બાજુ થોડા જ દિવસમાં દાઠા નિવાસી પ્રતાપભાઈ મોહનલાલ શાહ આદિ પરિવાર મુંબઈથી આવ્યા હતા.. સાહેબજીને વિનંતી કરી કે ‘ગારીયાધારમાં શાંતિનાથ સોસાયટીમાં એક નાનું જિનાલય તથા ઉપાશ્રય નિર્માણનો લાભ અમારા પરિવારને મળેલ છે... સ્વદ્રવ્યથી નિર્માણાધીન આ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા આપના શુભ હસ્તે જ કરાવવાની અમારી તીવ્ર ભાવના છે. તે માટે આપ અમારી આ વિનંતીનો સ્વીકાર કરવાની કૃપા કરો!’ હવે સ્વાસ્થ્યની અનુકૂળતા ઓછી રહેતી હોવાથી થોડી વિચારણામાં રહ્યા...પરંતુ પ્રતાપભાઈ આદિ પરિવારના અતિઆગ્રહને વશ થઈ મુહૂર્તજ્ઞ પૂજ્યશ્રીએ પંચાંગના પાના ઉથલાવ્યા અને થોડો સમય ઝીણવટપૂર્વક અભ્યાસ કર્યા બાદ જણાવ્યું કે ‘મારા સ્વાસ્થ્યની અનુકૂળતા રહેતી હોય તો ચાતુર્માસ બાદ તરત છેલ્લે એકવાર છ’રી પાલિત સંઘપૂર્વક ગિરનાર તીર્થની સ્પર્શના કરવાની તીવ્ર ભાવના છે. તેથી જો તે નક્કી થાય તો ચાલુ સંઘમાં જ કારતક વદ બીજના શુભ મુહૂર્તે પ્રતિષ્ઠા કરાવવાની ભાવના હોય તો હું તે રીતે આગળનો કાર્યક્રમ વિચારું.’ માત્ર છ માસમાં જિનાલય-ઉપાશ્રય નિર્માણનું કાર્ય મુશ્કેલ જણાતું હોવા છતાં જો પૂજ્યશ્રીના શુભ હસ્તે આ કાર્ય થતું જ હોય તો વધુ માણસો

મૂકી કામ કરાવી લેવાના વિચાર સાથે ખૂબ જ ઉલ્લાસભરે પૂજ્યશ્રીએ આપેલ આ મુહૂર્ત વધાવી લીધું...

પ્રાયઃ વૈશાખ માસમાં રાજકોટના પ્રહલાદ પ્લોટ શ્રે.મૂ.જૈન સંઘના ટ્રસ્ટીઓ તથા સંઘના અગ્રણીઓ પધાર્યા હતા... ચાતુર્માસ બાદ રાજકોટ પધારી સંઘમાં કેટલાક નૂતન જિનબિંબો પધરાવવાની સકળ સંઘની ભાવના છે. તે પ્રતિમાઓની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાવિધિ આપના હાથે જ કરાવવાની અમારી તીવ્ર ભાવના છે. તેથી આપ વહેલાસર રાજકોટ પધારો ! આવી આગ્રહભરી વિનંતી કરી... પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું ‘ ચોમાસા બાદ મારે ગિરનાર આવવાની પૂરેપૂરી ભાવના છે પરંતુ ત્યાંથી ખસવાની કોઈ ભાવના નથી, તેથી આ કાર્ય તત્ર વિચરતા કોઈ મહાત્માઓ પાસે કરાવી લો ! મારી રાહ જોવાની જરૂર નથી.’ ત્યારે સંઘવાળાએ કહ્યું કે ‘એક વાત તો નક્કી જ છે કે જો આપ પ્રતિષ્ઠા માટે ન પધારી શકો તો છેલ્લે અંજનશલાકા તો આપના હસ્તે જ કરાવવી છે.’ તેથી પૂજ્યશ્રીએ તેમની અતિલાગણીને વશ થઈ વચલો માર્ગ કાઢ્યો કે તો અહીં સિદ્ધગિરિ જેવા પવિત્રતમ ક્ષેત્રમાં અંજનશલાકા કરાવી રાજકોટમાં અન્ય આચાર્ય ભગવંતાદિના શુભ હસ્તે પ્રતિષ્ઠા કરાવાશે.’ રાજકોટ-સંઘના ભાગ્યશાળીઓ આ માર્ગદર્શનથી આનંદમાં આવી ગયા અને પૂજ્યશ્રી પાસે તે માટે શુભ મુહૂર્તની વિનંતી કરતાં શ્રાવણ સુદ અગ્યારશ સોમવાર તા. ૨૯-૭-૦૧ના શુભ દિવસથી મહોત્સવનો પ્રારંભ કરી શ્રાવણ સુદ ચૌદશ શુક્રવાર તા. ૩-૮-૦૧ની રાત્રિના શુભ લગ્ને અંજનશલાકા કરવાનું મંગલમુહૂર્ત પ્રદાન કર્યું. સંઘવાળા તડામાર તૈયારીમાં લાગી ગયા ... પ્રતિમાજીઓ ભરાવવાની તથા પ્રતિષ્ઠાદિની ઉછામણી રાજકોટમાં બોલાવવામાં આવી હતી અને સૌએ ખૂબ ઉલ્લાસ સાથે ચઢાવા બોલી લાભ લીધો હતો...

અંજનશલાકા મહોત્સવના મંગલ દિવસો આવી પહોંચ્યા... પ્રતાપનિવાસ બંગલામાં જ શ્રાવણ સુદ અગ્યારસથી અંજનશલાકાર્થે વિધિવિધાન

અમદાવાદના સુશ્રાવક રજનીભાઈ શાહના હસ્તક શરૂ થયા... મોટી સંખ્યામાં રાજકોટથી ભાવુકો પધાર્યા હતા.... ૯૪ વર્ષની જૈફ વયે એકલા હાથે સમસ્ત અંજનશલાકાના અનુષ્ઠાનોમાં હાજરી આપી સુવિશુદ્ધ સંયમી પૂજ્યશ્રી દ્વારા શક્યતઃ શુદ્ધ વિધિવિધાન થયા... ચૌદશના દિવસે તો રાજકોટ સંઘના અન્ય ભાવુકો પણ આવી પહોંચતા મહોત્સવનો રંગ જામી ગયો હતો... પરમાત્માના ચ્યવન, જન્મ અને દીક્ષા કલ્યાણકો ખૂબ જ ભાવપૂર્વક ઉજવાયા... મધ્યરાત્રિએ ૯૪ વર્ષના આ મહાપુરુષના પુનિત હસ્તે દરેક જિનબિંબોની પ્રાણપ્રતિષ્ઠા સ્વરૂપ અંજનશલાકા-વિધિ સંપન્ન થઈ...

પર્યુષણ મહાપર્વ અને આસો માસની શાશ્વતી ઓળીની આરાધના માટે પૂજ્યશ્રીને ઘેટી ગામમાં પધારવાનું નક્કી થયેલ હતું... શ્રાવણ સુદ પુનમના પ્રભાતે પરમાત્માના નિર્વાણ કલ્યાણકની ઉજવણી બાદ પૂજ્યશ્રીએ વિહાર કર્યો... ડાબા પગના થાપામાં સ્ટીલનો ગોળો નંખાવેલ હોવા છતાં ખુરશીમાં બેસવાને બદલે ચાલીને વિહાર કરીને જ ઘેટી જવાનો પૂજ્યશ્રીએ નિર્ણય કર્યો.. મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીનો હાથ પકડી સર્વોદય સોસાયટીમાં મહેતા ડેરીવાળા ખાંતીભાઈના નિવાસસ્થાને ગૃહચૈત્યમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ પરમાત્માની પ્રતિષ્ઠાથે પધાર્યા.. આનંદોલ્લાસ સભર થયેલ પ્રતિષ્ઠા બાદ સાંજે પૂજ્યશ્રીએ અડધો કિલોમીટરનો વિહાર કર્યો. ચાતુર્માસ પૂર્વેથી જ ચાલીને જ ઘેટી જવાના નિર્ણયને કારણે મહાત્માએ પાલીતાણાથી ઘેટી ગામના ૭ કિલોમીટરના અંતરમાં નવ સ્થાને મુહપત્તિ પડિલેહણ કરેલી હતી. બીજા દિવસથી પૂજ્યશ્રી રોજ એક / સવા કિલોમીટરનો વિહાર કરી માર્ગમાં મુહપત્તિ પડિલેહણ કરેલ ખેતરની પાણીના બોરની રૂમોમાં સ્થિરતા કરતાં ત્યારે મહાત્મા ૨-૩ કિલોમીટર રહેલા પાલીતાણા કે ઘેટી ગામમાંથી ગોચરી લાવી સૌને વપરાવતાં... નિર્દોષ ભિક્ષા માટે આટલી જૈફ વયે પણ કેવી અડગતા ! ધીમે

ધીમે વિહાર કરતાં કરતાં માત્ર સાત કિલોમીટરના અંતરે રહેલા ઘેટી ગામમાં પાંચમા દિવસે પહોંચ્યા.. ધન્ય તે સૂરિવર અને મુનિવરોને ! ઘેટી ગામના ઇતિહાસમાં આ પૂર્વે મહાત્માના બે ચાતુર્માસ થયેલા અને તે પણ વિ. સં. ૨૦૧૦ અને વિ. સં. ૨૦૩૨ ની સાલમાં સાહેબજીના જ થયા હતા.. સાહેબના આ તૃતીય ચાતુર્માસ પ્રવેશ અવસરે સમસ્ત ઘેટી ગામના જૈન-અજૈનો, નાના-મોટા સૌ ભાવિકજનોના હૈયા હિલોળે ચડ્યા હતા... શાસન-પ્રભાવનાપૂર્વક થયેલા સામૈયા બાદ જિનશાસનના વર્ષોના ઇતિહાસમાં પ્રાયઃ પ્રથમવાર આયંબિલતપની ઘોર સાધના કરેલા આ અણગારના આરાધનામય સંયમજીવનની અનુમોદનાર્થે મંગલ પ્રવેશ અવસરે મોટી સંખ્યામાં આયંબિલ તપ તથા આયંબિલની વિવિધ વાનગીઓનું સ્વામીવાત્સલ્ય રાખવામાં આવ્યું હતું... પર્યુષણ મહાપર્વના પ્રારંભમાં પૂજ્યશ્રી ૯૪ વર્ષની જૈફ વયે યુવાન સાધુને પણ શરમાવે તે રીતે ત્રણ-ત્રણ કલાક સુધી એક જ બેઠકે બેસી પહાડી

અવાજ સાથે અષ્ટાક્ષિકાના પ્રવચનો કરતાં હતા.. એટલું જ નહીં બારસાસૂત્રનું વાંચન પણ કર્યું હતું... આવી દીર્ઘ ઉંમરે આવો ગજબનો સ્થિરતાગુણ ધરાવતાં પૂજ્યશ્રીને નિહાળવા એ પણ એક અણમોલ લ્હાવો હતો...

આ મહાપર્વ નિમિત્તે ગામમાં જૈન-અજૈનો દ્વારા માસક્ષમણ, ૧૬ ઉપવાસ, અઢાઈ, ઉપવાસાદિ અનેકવિધ તપાદિ આરાધના થયેલ.. આસો માસની શાશ્વતી ઓળી દરમ્યાન પણ જૈન-અજૈનમાં મોટી સંખ્યામાં વર્ધમાન આયંબિલતપના પાયા તથા નવપદની ઓળીની આરાધના અતિશય હર્ષોલ્લાસ પૂર્વક થવા પામી હતી.

ઘેટી ગામમાં પર્યુષણ મહાપર્વ તથા શાશ્વતી ઓળી બાદ પૂજ્યશ્રી પૂર્વવત્ ધીમે ધીમે વિહાર કરી પાંચમા દિવસે પાલીતાણા પધાર્યા... પુનઃ મહાત્માના આલંબનના સથવારે ધીમે ધીમે જયતળેટીની સ્પર્શના કરવા જતાં...હવે લગભગ એકાસણા અને વચ્ચે વચ્ચે આયંબિલના તપપૂર્વક સ્વાધ્યાય, જ્ઞાન, ધ્યાનની સાધનામાં લીન રહી દિવસો પસાર થતાં હતાં..... તેવા અવસરે ઘણા દિવસોના વિચારોના વલોણા બાદ મનોમંથન દ્વારા

**જગમાં તીરથ દો વડાં, શત્રુંજય ગિરનાર;
એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર.**

આ પંક્તિમાં ઉલ્લેખ કરેલ એક શત્રુંજય મહાતીર્થની સ્પર્શના તો થઈ ગઈ પરંતુ હવે આ મહામૂલા માનવના ખોળીયામાં છેલ્લે છેલ્લે પણ અનંતા તીર્થંકરોની કલ્યાણકભૂમિ એવા આ બીજા ગિરનાર મહાતીર્થની સ્પર્શના કરવાના નિર્ણયસ્વરૂપ માખણ માનસપટ ઉપર તરી આવ્યું.... અને આયંબિલતપ પૂર્વક છ'રી પાલિત સંઘના ઇતિહાસમાં શત્રુંજયગિરિથી રૈવતગિરિ સંઘના આયોજન દ્વારા એક નવા ઇતિહાસનું એલાન કરવામાં આવ્યું...

વિક્રમ સંવત ૨૦૫૮ના નૂતનવર્ષના મંગલપ્રભાતે સિદ્ધગિરિના સાનિધ્યમાં બિરાજમાન પૂજ્યશ્રીના શ્રીમુખે મહામંગલકારી માંગલિકનું શ્રવણ

કરવા માટે ઠેર ઠેરથી લોકો પધાર્યા હતા... ઐતિહાસિક સંઘ માટે તડામાર તૈયારીઓ થવા માંડી....

અંતિમ સંઘપ્રયાણ તથા સિદ્ધગિરિરાજની અંતિમ સ્પર્શના :

સિદ્ધગિરિથી રૈવતગિરિના ઐતિહાસિક સંઘના પ્રસ્થાન સ્વરૂપે 'પ્રતાપનિવાસ' બંગલાથી કારતક સુદ તેરસ, બુધવાર તા. ૨૮-૧૧-૨૦૦૧ શુભદિવસે મંગલમૂહુર્તે સંઘનું પ્રયાણ થયું અને સૌ ગિરિવિહારની ધર્મશાળામાં પધાર્યા હતા..કારતક સુદ તેરસ અને ચૌદશના દિવસે પરમપદદાયક પરમ-મંગલકારી એવા પરમાત્મભક્તિ મહોત્સવનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું.....

દ્રાવિડ-વારિખિલ્લ મુનિની સાથે ૧૦-૧૦ કરોડ મુનિભગવંતો જે મહાન દિવસે સિદ્ધપદદાયક સિદ્ધગિરિરાજના સાનિધ્યમાં આરાધના કરી સિદ્ધપદને પામ્યા હતા તે પુનમના પરમ પવિત્ર દિવસે મંગલ ઘડીએ છ'રીપાલિત સંઘના ૨૧૦ આરાધકો તથા ધાનેરા ભુવન ધર્મશાળામાં ધાનેરા નિવાસી ભાગ્યશાળીઓ દ્વારા આયોજીત ૯૯ યાત્રામાં પધારેલ ભાવુકો સમક્ષ પૂજ્યશ્રીએ માંગલિક ફરમાવતા છ'રીપાલિત સંઘનું પ્રયાણ થયું અને ૯૯ યાત્રાનો પ્રારંભ થયો.....

પૂજ્યશ્રીના ડાબા પગના થાપામાં થયેલા ગોળાના ઓપરેશન તથા અવસ્થાને કારણે ચાલવામાં અતિ મુશ્કેલી પડતી હોવા છતાં તેઓશ્રીએ સ્વયં પગપાળા ચાલીને જ સંઘનો મંગલ પ્રારંભ કરાવ્યો... સંઘનો ગિરિવિહાર ધર્મશાળાથી પ્રારંભ થયો અને આત્મશત્રુને મહાત કરવાના સંગ્રામના મંડાણ માટે રણશીંગા ફૂંકાઈ રહ્યા ન હોય! તેમ શત્રુંજયની શીતળ છાયામાં ચોતરફ સંગીતની સુમધુર સુરાવલીથી વાતાવરણ ગુંજી ઉઠ્યું હતું..... કારતક પુનમની યાત્રા કરવા હજારોની માનવમેદની પાલીતાણાની જયતળેટીના માર્ગમાં 'જય જયશ્રી આદિનાથ' ના અંતરનાદ સાથે આગળ વધી રહી હતી... પૂજ્યશ્રી પણ

ધીમે ધીમે આગળ વધતાં સંઘ સાથે જયતળેટીમાં આવી પહોંચ્યા.. જયતળેટીમાં શ્રીગિરિરાજને વધાવી ચૈત્યવંદનાદિ દ્વારા તીર્થભક્તિ કરવામાં આવી....

એકેકું ડગલું ભરે શત્રુંજય સમુ જેઠ;

ઋષભ કહે ભવ કોડના, કર્મ ખપાવે તેઠ.

બસ આ પંક્તિનું સ્મરણ કરવા પૂર્વક અત્યંત ભાવ સાથે આનંદવિભોર બની સૌ આગળ વધી દાદાને ભેટવા થનગની રહ્યા હતા...

દુર્લભ એવા આ માનવભવમાં સિદ્ધગિરિરાજની અંતિમવાર સ્પર્શના કરી રહેલા પૂજ્યશ્રીના હૈયાના ભાવો આસમાને ચઢવા સાથે પૂજ્યશ્રી પણ એક એક ડગલું આગળ વધતાં વધતાં કર્મમળનો નાશ કરી રહ્યા હતા.... થોડી થોડી વારે ભવથાક ઉતારવા વિસામો લઈ રહેલા પૂજ્યશ્રી શાશ્વતગિરિના શુદ્ધ-પવિત્ર વાયુમંડળના આસ્વાદન દ્વારા શાશ્વતપદ તરફ એક એક ડગલું વધી રહ્યા હતા.... ધીમે ધીમે સાહેબ ભરત ચક્રવર્તીના પગલાની દેરી સુધી પહોંચ્યા....થોડો વિસામો લઈ આગળ વધતાં ઈચ્છાકુંડ પહોંચી ગયા જ્યાંથી બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના પગલાની દેરી નિરખી તેમનો મનમયૂર નાચી ઉઠ્યો.... સમસ્ત જીવન દરમ્યાન જે પ્રભુની આરાધના, સાધના અને ઉપાસનામાં લીન રહ્યા હતા તે પ્રભુના પગલાની દેરીના દર્શન કરતાં સાક્ષાત્ પરમાત્માના દર્શન જેટલો આનંદ તેમના મુખારવિંદ ઉપર વર્તાઈ રહ્યો હતો..... લળી લળી પ્રભુના પગલાંના દર્શન-વંદન કરતાં હૈયાનો થનગનાટ કરી બસ ‘જિન તેરે ચરણકી શરણ ગ્રહું...’ની ભાવના ભાવી રહ્યા હતા... ધરાઈ ધરાઈને વંદન કરી પૂજ્યશ્રી આગળ વધી રહ્યા હતા ત્યારે મહાત્માઓ તથા ભાવુકજનોએ કરજોડી વિનંતી કરી કે ‘સાહેબજી ! આપ ઘણું ચાલ્યા, હવે કૃપા કરી ખુરશીમાં બેસો તો સારું, વધુ ચાલવાથી રખેને કોઈ તકલીફ ઊભી થાય !’ ઘણી આનાકાની બાદ ભાવના અને વાસ્તવિકતા વચ્ચેના અંતરને લક્ષમાં રાખી અનિચ્છાએ પણ પૂજ્યશ્રી ખુરશીમાં બેઠાં... મહાત્માઓ

અને ભક્તિવાન્ શ્રાવકજનો દ્વારા ઉપાડાતી ખુરશીમાં બેઠાં બેઠાં પૂજ્યશ્રી માર્ગમાં આવતી દરેક દેરીઓને નમન કરવાપૂર્વક તે તે દેરીઓના માહાત્મ્યની સંક્ષિપ્ત વાતો કરતાં કરતાં આગળ વધી રહ્યા હતા....

‘જય જયશ્રી આદિનાથ’ના અંતરનાદ સાથે આગળ વધતાં જ્યાં સૌ રામપોળના મુખ્ય દ્વારમાં પ્રવેશ્યા ત્યાં જ સૌએ દાદાની જય બોલાવી અને આનંદની ચિચિયારી પાડવા લાગ્યા....સૌ પોતાના આત્મમળને શુદ્ધ કરવાના આ અમોઘ અવસરને પામી ભાવવિભોર બની ગયા. ત્યાંથી આગળ વધતાં વધતાં વાઘણપોળમાં પ્રવેશ કરતાંની સાથે જ પૂજ્યશ્રી ખુરશીમાંથી નીચે ઉતરી ગયા....

શ્રી શાંતિનાથ જિનાલયમાં ચૈત્યવંદનાદિ વિધિ કર્યા બાદ ચાલતાં ચાલતાં કમસર શાસનના અધિષ્ઠાયિકા ચક્રેશ્વરી દેવી, અંબિકા દેવી, ઝંકાર દેવી આદિની દેરીના દર્શન કરી શત્રુંજયગિરિના અધિષ્ઠાયક કવડયક્ષની દેરી પાસે આવી પ્રભુના શાસનોત્થાનાર્થે શુભ ભાવો ભાવી નેમિનાથની ચોરીવાળા દેરાસર, સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથના દેરાસર, પુણ્ય-પાપની બારી, શ્રી શત્રુંજય માહાત્મ્યના રચયિતા પ.પૂ.શ્રી ધનેશ્વરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પ્રતિમાજી આદિના દર્શન કરતાં આગળ વધ્યાં.

તે તો આંસુઓમાં વહી ગયું

સંગ તમારી નહી જોયું... તે ખટકો થઇને રહી ગયું.

એકલતાની વાત મને કોઇ... રહી રહીને કહી ગયું.

કયુ દૃશ્ય કેમ સાંધુ ? રે... જ્યાં મારા તૂટ્યાં ધાગા

અહીં તમારું નામ સોડમાં... તમે રહ્યા છો આઘા

મઘ દરિયે અહીં મૂકી મને... મારી નાવ કોઇ લઇ ગયું.

સિદ્ધગિરિ તીર્થાધિરાજના ઉત્તુંગ શિખરે બિરાજમાન તીર્થપતિ, યુગાદિદેવ, વર્તમાન ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી ઋષભજિનરાજના જિનાલયના પ્રાંગણમાં પ્રવેશ કરતાં જ પૂજ્યશ્રી દાદાના જિનાલય સમક્ષ નતમસ્તક ઝૂકી ગયા અને ડાબી બાજુથી ભમતીમાં ફરવા સાથે પ્રથમ પ્રદક્ષિણાનો પ્રારંભ કર્યો... ‘શ્વાસે શ્વાસે સમરું સ્વામી, મારા પ્રાણ તણાં આધાર....’ એવા બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પ્રભુની દેરી પાસે આવી અટકી ગયા, દર્શન કરતાં જ હૈયું પુલકિત બની ગયું....ઉછળતા ભાવે દર્શન કરી આગળ વધતાં ત્રણ પ્રદક્ષિણા પૂર્ણ કરી દાદાના દરબારમાં પ્રવેશ કરતાં જ અનેરો રોમાંચ અનુભવતાં મનોમન ભાવના ભાવવા લાગ્યા કે....

આજ મનોરથ મારો ફલીયો, શ્રી આદેશ્વર મલીયો રે;

દુર્ગતિનો ભય દૂરે ટલીયો, પાયો પુણ્ય પોટલીયો રે.....

દાદાના દર્શન કરતાં હર્ષોલ્લાસથી સજળ થયેલા નેત્રે એકીટશે જોતાં જ રહ્યા અને ચિંતનની કેડીએ પગરવ માંડ્યો.....

અમે તો તમારા, તમે તો અમારા;

સંબંધો છે આપણા, પુરાણા પુરાણા....

બસ મન મુકીને દાદાની ભક્તિ કરવા લાગ્યા. સૌ ભાવુકો સાથે જોડાયા. બે વાગ્યા સુધી ધરાઈ ધરાઈને ભક્તિ કરી. જીવનમાં દાદાના અંતિમ દર્શન પામી ગદ્ગદ્ હૈયે દાદાના દરબારમાંથી બહાર આવ્યા.... છ’રીપાલિત સંઘના ભાવુકો સાથે ઘેટીની બારીથી નીચે ઘેટીપાગ તરફ ઉતરવાનું શરૂ થયું.... લગભગ પોણાત્રણ વાગે ઘેટીપાગની ધર્મશાળામાં પધાર્યા ત્યાં જ સંઘના આરાધકોના પ્રથમ આયંબિલની વ્યવસ્થા હોવાથી પૂજ્યશ્રીએ પણ ત્યાં જ આયંબિલ કર્યું અને સંઘનો પહેલો પડાવ ઘેટી ગામની સીમમાં રાખવામાં આવ્યો હતો ત્યાં પહોંચવા સાંજે પાંચ વાગે પ્રયાણ થયું અને છ વાગે મંડપના પ્રાંગણમાં પહોંચી ગયા હતા.... સાંજે સંધ્યાભક્તિ, પ્રતિક્રમણ અને પરમાત્માભક્તિ દ્વારા પ્રથમ દિવસની પૂર્ણાહુતિ થઈ....બીજા દિવસનો મુકામ

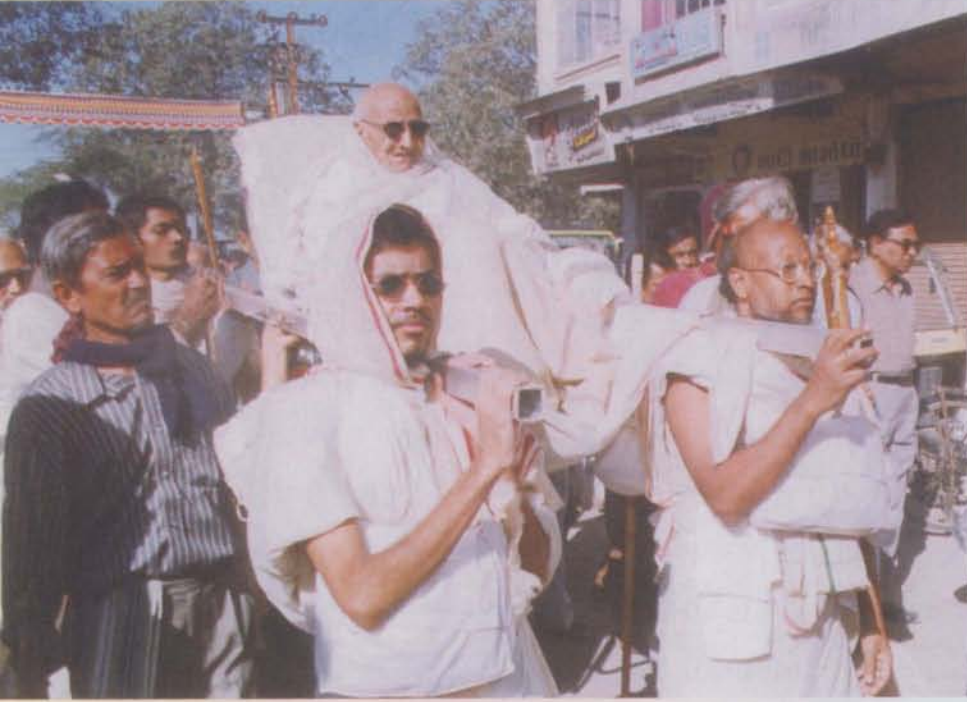
માનગઢ ગામની નજીકમાં રાખવામાં આવ્યો હતો.

અંતિમ પ્રતિષ્ઠા:

કારતક વદ બીજ, રવિવાર તા. ૨-૧૨-૨૦૦૧ ની નવલી પ્રભાતે માનગઢ ગામના પડાવથી પૂજ્યશ્રી સાથે સંઘનું પ્રયાણ થયું.... સંઘના આરાધકો માટે ગારીયાધાર ગામના પાદરમાં સંઘના તંબૂઓ બંધાયેલા... ત્યાંથી ગારીયાધારની શાંતિનાથ સોસાયટીમાં દાદા ગામના વતની સુશ્રાવક પ્રતાપભાઈ મોહનલાલ શાહ પરિવાર દ્વારા નવનિર્મિત નૂતન જિનાલય મધ્યે પરિકરની અંજનશલાકા તથા અજાહરા પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે સકળ સંઘનું સામૈયું થયું. તે અવસરે મહુવા ચાતુર્માસ બિરાજમાન સાધિક ૧૦૦+૯૩ ઓળીના આરાધક પ. પૂ. જિનસેનવિજયજી મહારાજ સાહેબ, પ.પૂ. વજસેનવિજયજી મહારાજ સાહેબ તથા પૂજ્યશ્રીને ગિરનાર ગિરિવરની સ્પર્શના કરાવવા તેઓશ્રીની ખુરશીને ખભે ઉપાડી લઈ જવા થનગની રહેલા પ.પૂ. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ સાહેબ આદિ મુનિભગવંતો માત્ર બે દિવસમાં ૭૫ કિલોમીટરનો ઉગ્ર વિહાર કરી ગારીયાધાર પધારી ગયા હતા... સુશ્રાવક પ્રતાપભાઈ શાહ પરિવાર દ્વારા નવનિર્મિત નૂતન ઉપાશ્રયનું ઉદ્ઘાટન થયું... પૂજ્યશ્રીના જ સ્વહસ્તે સં. ૨૦૪૯ની સાલમાં વાસણા મધ્યે અંજનશલાકા થયેલ રક્તવર્ણના પાર્શ્વનાથ પરમાત્માની પ્રતિષ્ઠા તથા સંગેમરમરના રક્તવર્ણના નૂતન પરિકરની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મંગલમુહૂર્તે પૂજ્યશ્રીના સ્વહસ્તે સકળ સંઘના ભાવોલ્લાસપૂર્વક કરવામાં આવી... બીજા દિવસે મંગલપ્રભાતે શુભ મુહૂર્તે નૂતન જિનાલયનો દ્વારોદ્ઘાટનનો પ્રસંગ થયો...

પૂજ્યશ્રીનું સંઘ સાથે ગરવા ગિરનાર તરફ પ્રયાણ થયું.. માર્ગમાં જૈન-અજૈનોમાં પ્રભુશાસનની પ્રભાવના કરાવતાં કરાવતાં સંઘ આગળ વધી રહ્યો હતો... સંઘના પ્રથમ દિવસથી જ મુખ્ય સંઘપતિ સુશ્રાવક પ્રકાશભાઈ વસાએ

૨૦ ઉપવાસની ભીષ્મ તપશ્ચર્યા આદરેલ હોવા છતાં સાત્ત્વિકતાપૂર્વક દરેક આરાધક યાત્રિકોની સગવડતા વગેરેની ખડે પગે તકેદારી રાખતા.. જન્મે લોહાણાજાતીય પરંતુ ધર્મે જૈન એવા સંઘના અન્ય સંઘપતિ જતીનભાઈ

ઠક્કરના મનોભાવ પણ સતત ઉછાળા મારતાં હતા... પૂજ્યશ્રીના સંપર્કમાં આવ્યા ત્યારથી લગભગ દરેક અનુષ્ઠાનોમાં તેઓ પોતાની લક્ષ્મીનો સદુપયોગ કરતાં હતા. વળી સંઘ દરમ્યાન દરેક યાત્રિકજનોની આદર-બહુમાનપૂર્વક જે ભક્તિ કરતાં તે જોઈને તો ભલભલાના હૈયા ગદ્ગદ્ બની જતાં, આંખો હર્ષાશ્રુથી ભીની થતી. આરાધકોની રોજ પપ-૬૦ આયંબિલની વિવિધ અનુકૂળ વાનગીથી એવી ભક્તિ કરતાં કે નિરસ એવા આયંબિલના ભોજનમાં પણ સૌને મિષ્ટાન્ન ભોજનના રસ કરતાં પણ વિશેષ રસનું આસ્વાદન થતું હતું...

અંતિમ સંઘનો તીર્થપ્રવેશ તથા અંતિમ દીક્ષા :

વિ. સં. ૨૦૫૮ કારતક વદ ચૌદશના શુભ દિને સિદ્ધગિરિથી રૈવતગિરિના આયંબિલપૂર્વક ઐતિહાસિક છ'રી પાલિત સંઘની ધામધૂમથી જૂનાગઢમાં પધરામણી થઈ... મહાભિનિષ્ક્રમણના મહામંગલ પંથે પ્રયાણ કરવા પગરવ માંડી રહેલ મુમુક્ષુ દંપતિ દ્વારા અપાઈ રહેલા વર્ષાદાન અવસરે જિનશાસનના જય જયકારના મંગલનાદ સાથે જૂનાગઢ શહેરના રાજમાર્ગો ગુંજી રહ્યા હતા... જૂનાગઢ શહેરની જનમેદનીના હૈયામાં શાસન પ્રત્યે બહુમાન જગાડતાં-જગાડતાં છ'રી પાલિત સંઘ આપણા આસન્નોપકારી, કરુણામૂર્તિ, વર્તમાન શાસનશણગાર ચરમતીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરસ્વામી જિનાલયે દર્શન કરવા પધાર્યો. મોક્ષપદને પામવાના મનોરથોમાં મહાલતાં એવા દંપતિએ મહાવીરે ચિંધેલા રાહે વિચરવા સંઘ સાથે હેમાભાઈના વંડાના વિશાળ શામીયાણાં મંડપમાં પ્રવેશ કરતાં વિશુદ્ધ વિધિ સમેત વિરતિધર્મ અંગીકારની ક્રિયાનો મંગલ પ્રારંભ થયો... મુમુક્ષુ

શુભ ઘડીએ
સાહેબજીના શુભ હસ્તે
મુમુક્ષુ દંપતિને
પારમેશ્વરી પ્રવ્રજ્યા
પ્રદાન.

દંપતિને શુભ ઘડીએ સાહેબજીના શુભહસ્તે પારમેશ્વરી પ્રવ્રજ્યાના પુણ્યકારી પ્રતિક સમા રજોહરણનું પ્રદાન થયું..... વિરાગવેલડીનું સિંચન કરનાર વેશપરિધાનવિધિ બાદ પ.પૂ.પં. વજ્રસેનવિજયજી મહારાજ સાહેબના ગુરુભ્રાતા પ.પૂ.પં. હેમપ્રભવિજયજી મહારાજ સાહેબના સંસારી બેન તથા બનેવી એવા આ મુમુક્ષુ દંપતિના નામાભિધાન થયા અને મુમુક્ષુ પ્રેમચંદભાઈ બન્યા ‘મુનિ પુણ્યભદ્રવિજયજી’ અને મુમુક્ષુ દમચંતીબેન બન્યા ‘સાધ્વી

દર્શનવર્ધનાશ્રીજી’. ભવદુઃખભંજની દીક્ષાના આ અવસરે આત્મકલ્યાણકારી અણાહારીપદદાયક આયંબિલની વાનગીઓ વડે જૂનાગઢ શ્રીસંઘનું સ્વામીવાત્સલ્ય રાખવામાં આવેલ હતું.... દેરાવાસી-સ્થાનકવાસી આદિ કોઈ પણ ભેદભાવ વગર ૫૦૦ ઉપરાંત આયંબિલ તપની આરાધના પૂજ્યપાદશ્રીની પાવન નિશ્રામાં થઈ હતી... બાર-બાર વર્ષના વહાણા વીત્યા બાદ પુનઃ ગિરનાર ગિરિવરને ભેટવા પધારેલ પૂજ્યશ્રી સાથે છ’રી પાલિત સંઘે ઢળતી સંધ્યાએ તળેટી તરફ પ્રયાણ કર્યું હતું...

કારતક વદ અમાસના દિવસે સંઘનો પડાવ તળેટીમાં જ હોવાથી અનેક યાત્રિકો નિરંજન નેમિનાથ દાદાને ભેટવા અધીરા થઈ યાત્રા કરવા ચાલ્યા હતા... પ્રચંડ સત્ત્વના સ્વામી, મુખ્ય સંઘપતિ સુશ્રાવક પ્રકાશભાઈએ આત્મવીર્યને ફોરવીને તે પુણ્યવંત પ્રભાતે ઓગણીસમા ઉપવાસે સહસાવનના સરળ માર્ગે થઈ ગિરનાર ગિરિવરની ઐતિહાસિક યાત્રા કરવાનો પ્રારંભ કર્યો... સહસાવનમાં શ્રીનેમિપ્રભુના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન સ્થાનની પ્રાચીન દેરી તથા સહસાવન મંદિરના દર્શન કરી ધીમે ધીમે એક એક ડગલે અનંતા અનંત અશુભ કર્મોના ભુક્કા બોલાવતાં આગેકૂચ કરીને નેમિજિનના દરબારમાં પહોંચ્યા... શ્રીસંઘ અને શાસનરક્ષાના અનેક સંકલ્પો સાથે મન મૂકીને દાદાની ભક્તિમાં મગ્ન બની અંતે તળેટી પહોંચ્યા હતા...

અંતિમ સંઘમાળનો અણમોલ અવસર :

આયંબિલપૂર્વકના સિદ્ધગિરિથી રૈવતગિરિના ઐતિહાસિક છ’રી પાલિત સંઘનો તીર્થપ્રવેશ થયા બાદ માગશર સુદ એકમના અનેરા દિને મંગલમુહૂર્તે શિવવધૂનો સંગમ કરાવી આપનારી શ્રીસંઘમાળનો પાવન વિધિનો પ્રારંભ થયો... પૂજ્ય ગુરુભગવંતો દ્વારા શુભ વિધિનો પ્રારંભ થતાં મંગલ ઘડીએ વર્તમાન જિનશાસનના અણમોલ અણગારના શુભ હસ્તે મુખ્ય સંઘપતિ

વસંતબેન વાડીલાલ પોપટલાલ વસા (ધોરાજીવાળા) ના પરિવારજનોની માળારોપણ વિધિ થતાં ક્રમસર સહસંઘપતિઓની પણ માળારોપણવિધિ ખૂબ જ ઉલ્લાસભર શિસ્તબદ્ધ રીતે થયેલ હતી... માળારોપણના મંગલ કાર્ય બાદ સૌ સંઘપતિઓ તથા યાત્રિકજનોની સમક્ષ પૂજ્યશ્રીએ સુંદર હિતવચનોનું સુધાપાન કરાવ્યું હતું... પૂજ્યશ્રીની પવિત્ર વાણીનું પીયુષપાન થયા બાદ સંઘની પૂર્ણાહુતિ થતાં લગભગ ૧૨.૦૦ વાગે પૂજ્યશ્રીને ખુરશીમાં બેસાડી ‘જય જયશ્રી નેમિનાથ’ના મંગલનાદ સાથે ભક્તજનો દ્વારા પહેલી ટૂંકના પંથે પ્રયાણ થયું... લગભગ ૧.૦૦ વાગે પ્રથમ ટૂંકના પ્રવેશદ્વારે પહોંચતા આ મહાપુરુષનો મનમયૂર નાચી ઉઠ્યો... જિનાલયમાં પ્રવેશ થતાંની સાથે જ દાદાના દર્શન કરતાં બસ! અનિમેષ નયને નેમિપ્રભુને નિહાળતાં જ રહ્યા... જાણે કોઈ જન્મોજનમની જૂની પ્રીત ન હોય ! બાર-બાર વર્ષના વિરહની વેદનાનું શમન થયું... આંખો અશ્રુભીની બની ! હૈયું ગદ્ગદ્ બન્યું... મુખ્ય જિનાલયની ફરતે વિવિધ દેરીઓના દર્શન કરી સૌએ સામુહિક પરમાત્મભક્તિ કરી. અન્ય જિનાલયોના દર્શન બાદ સૌ લગભગ ૩.૦૦ વાગે નિરંજન નેમિનાથ પરમાત્માના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાનની ભૂમિની સ્પર્શના કરવા આગળ વધ્યા... સમવસરણ મંદિરના દર્શન કરી પૂજ્યશ્રી ઉપાશ્રયમાં બિરાજમાન થયા... નિત્ય સ્વાધ્યાયનો લગભગ શેષ અડધા કલાકનો સ્વાધ્યાય કર્યા બાદ લગભગ ૪.૩૦ કલાકે પરચક્રખાણ પારીને આયંબિલ કરવા બેઠાં... પ.પૂ.પં. વજ્રસેન મ.સા.ના ભક્તિપરાયણ ગુરુભ્રાતા પ. પૂ.પં. હેમપ્રભ મ.સા. આદિ મુનિવરોએ સિદ્ધગિરિથી પૂજ્યશ્રીને ખુરશીમાં બેસાડી રૈવતગિરિના શિખરે પહોંચાડવાનો કોલ પાળ્યો... સહસાવનની શીતળ છાયામાં પૂજ્યશ્રીને બેસાડી સૌએ અનુજ્ઞા લઈ તળેટી તરફ ઉતરવાનું શરૂ કર્યું...

સહસ્રામ્રવનના રમણીય વાતાવરણમાં પ્રકૃતિ સોળે કળાએ ખીલી ઊઠી

હતી... નેમિપ્રભુના પ્રવ્રજ્યા પંથના પ્રયાણ પ્રસંગ તથા વીતરાગ અવસ્થાના આલંબને કેવલ્ય લક્ષ્મીના સ્વામી બનેલા પરમાત્માના તે કાળના સ્પંદનો આજે પણ વાયરાના વેગમાં વહેતા વહેતા દેહને સ્પર્શી આત્માને રોમાંચનો અનુભવ કરાવતાં હતા... એક એક આત્મપ્રદેશ અધ્યાત્મરસના સ્નાન દ્વારા શુદ્ધતાને પામી રહ્યો હતો... સહવર્તી મહાત્માઓ પણ સહસાવનના શુદ્ધ વાતાવરણમાં તપ-જપાદિ દ્વારા આધ્યાત્મિક બળ મેળવવાનો અનેરો લાભ લઈ રહ્યા હતા... નિત્ય પરમાત્માભક્તિ આદિ સાથે સેવાભાવી મુનિવર પહેલી ટૂંક તથા નેમિપ્રભુની નિર્વાણભૂમિ પાંચમી ટૂંકની સ્પર્શનાઓ દ્વારા ગિરનાર ગિરિવરની ૯૯ યાત્રાઓ કરવા સાથે સાથે ગિરનાર ગિરિવર ઉપર રહેલા અન્યધર્મી સંન્યાસીઓના આશ્રમોમાં ફરી ફરી નિર્દોષ ભિક્ષાગ્રહણપૂર્વક પૂજ્યશ્રીને આયંબિલ કરાવી રહ્યા હતા... પોષ સુદ ૭ના દિવસે અખિલ ભારતીય જૈન સંઘના અગ્રણી શ્રેષ્ઠિવર્ય શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ ગિરનારજી મહાતીર્થની યાત્રાર્થે આવ્યા હતા... પહેલી ટૂંકની યાત્રામાં નેમિનાથ પરમાત્માના દર્શન-પૂજન બાદ તેઓશ્રી સહસાવનમાં પૂજ્યશ્રીના વંદનાર્થે પધાર્યા હતા... ગિરનાર મહાતીર્થના વિકાસ અંગે સાહેબની સાથે અનેકવિધ ચર્ચા-વિચારણા કરવામાં આવી હતી જેમાં પૂજ્યશ્રી તરફથી સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થની માફક ગિરનાર મહાતીર્થમાં પણ યાત્રા કરવા આવનાર પુણ્યાત્માઓને તળેટીમાં પણ તીર્થભક્તિ થાય માટે એક વિશિષ્ટ ‘જયતળેટી’નું નિર્માણ કરાવવા માટે સુચન કરવામાં આવ્યું હતું. ગિરિવર ચઢવા અસમર્થ એવા ભવ્યજીવોને તીર્થભક્તિ માટે ‘જયતળેટી’ મોટું આલંબન બની શકે અને ગિરિરાજ ચઢવાવાળાને પણ યાત્રા માટે વિશેષ ઉલ્લાસ રહે તે માટે પણ આવી “જય તળેટી”નું નિર્માણ કરવા માટે પ્રસ્તાવ મૂકવામાં આવ્યો હતો...

થોડા દિવસ બાદ અમદાવાદથી સુશ્રાવક જયેન્દ્રભાઈ તથા રાજુભાઈ આદિ પરિવાર પૂજ્યશ્રીની અસીમ કૃપાથી પ્રાપ્ત થયેલ ભેટણું પૂજ્યશ્રીના કરકમલમાં અર્પણ કરવા પધાર્યા હતા... જિનેશ્વર પરમાત્માના અચિન્ત્ય પ્રભાવ અને પૂજ્યોની પરમ કૃપાના બળે અત્યંત રહસ્યમય રીતે પ્રાપ્ત થયેલ પ્રાયઃ સાધિક બે હજાર વર્ષ પ્રાચીન મહાપ્રભાવક રક્તવર્ણીય શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ પ્રભુજીની પ્રતિમાના પૂજ્યશ્રીને દર્શન કરાવ્યા... અત્યંત દિવ્ય તેજપૂંજ સમા આ પ્રભુના દર્શન કરતાંની સાથે જ પ્રભુના શાસન પ્રત્યેના અવિહત રાગ ધરાવતાં સાહેબજીએ તે જ ક્ષણે બે હાથ જોડી ચોવિહારા અટ્ટમના પરચક્રખાણ ગ્રહણ કર્યા. તે જોતાં સાહેબના પગલે પગલું દબાવવા પ્રયાસ કરતાં સેવાભાવી મુનિવરે પણ તરત જ તેઓશ્રી પાસે ચોવિહારા અટ્ટમના પરચક્રખાણ ગ્રહણ કર્યા... સૂરિવર અને મુનિવર તો સ્વાત્માની નિર્મલતા અને પ્રભુપ્રતિમાની પવિત્રતામાં વૃદ્ધિ કરવા પલાઠી લગાવીને પ્રભુજીની સન્મુખ વિશિષ્ટ જાપાદિ આરાધનામાં મગ્ન બની ગયા... સુશ્રાવક જયેન્દ્રભાઈ આદિ પરિવારે ત્રણ દિવસ પર્યંત બાલ બ્રહ્મચારી નેમિનાથ દાદાની મન મૂકીને ભક્તિ કરી.... અટ્ટમ તપની આરાધનાના અંતે પૂજ્યશ્રીએ આ મહાપ્રભાવક ગોડીજી પાર્શ્વનાથ પ્રભુની પ્રતિમા સુશ્રાવક જયેન્દ્રભાઈ-રાજુભાઈ પરિવારને સુપ્રત કરવા સાથે તેને ગૃહચૈત્યમાં પધરાવી નિત્ય ખૂબ ભાવોલ્લાસપૂર્વક પ્રભુભક્તિ કરવા સાથે મહાદુર્લભ એવા આ અણમોલ માનવભવને સફળ બનાવવા પાવનીય પ્રેરણા અને શુભાશિષનો ધોધ વરસાવ્યો હતો...

શિયાળાની મોસમ પૂરબહારમાં ખીલી હતી... ભૂમિથી લગભગ ૨૦૦૦ ફુટ ઊંચે ગિરિવરોની હારમાળાઓ વચ્ચે રહેલા સુંદર-રળીયામણા આ સહસ્રાવનમાં ચારેકોર આમ્રવનની લીલી વનરાજીઓના કારણે ધીમે ધીમે ઠંડીનું પ્રમાણ વધી રહ્યું હતું... હિમાલયની આસપાસના વિસ્તારોમાં અતિશય

હિમવર્ષા થવાથી અચાનક આ તરફ પણ ઠંડીનું મોજું ફરી વળ્યું હતું... સિદ્ધગિરિથી છ'રી પાલિત આયંબિલપૂર્વકના સંઘના મંગલ પ્રયાણથી આદરેલ આયંબિલતપના કારણે યત્કિંચિત્ કૃશ-નબળો બનેલ પૂજ્યશ્રીનો દેહ આ કાતિલ ઠંડીને સહન કરવા અસમર્થ બની રહ્યો હતો... વાતાવરણની વિષમતાના પ્રભાવે પૂજ્યશ્રીને શરદી-ઉધરસ આદિનો પ્રકોપ થયો... અચાનક સ્વાસ્થ્ય એવું કથળવા લાગ્યું કે તે સમયે તેઓશ્રીને ગિરિવર ઉપરથી નીચે ઉતારવાનું પણ અશક્ય બની ગયું.... સહવર્તી ત્રણેય મહાત્માઓ પણ ઓછા વત્તા અંશે આ કાતિલ ઠંડીનો ભોગ બન્યા હતા... પૂજ્યશ્રીની અસ્વસ્થતાના સમાચાર જૂનાગઢ ગામમાં મોકલવામાં આવ્યા... પણ ક્યા ડોક્ટર પૂજ્યશ્રીને તપાસવા ગિરનાર પહાડનું આરોહણ કરે ? પૂજ્યશ્રીના પુણ્યપ્રભાવે ગિરનારની યાત્રા કરવા પધારેલ એક અજૈન ડોક્ટર સહસ્રાવન દર્શન કરી નીચે ઉતરી રહ્યા હતા... અચાનક કોઈ મહાત્મા બિમાર હોવાનું જાણતાં પૂજ્યશ્રીના સ્વાસ્થ્ય અંગે તપાસ કરી યોગ્ય દવા-ઈન્જેક્શનો નીચેથી તાત્કાલિક મોકલી આપવાનું જણાવી તેઓ નીચે ઉતરી ગયા.. સાંજ સુધીમાં તો દવા-ઈન્જેક્શનો આવી ગયા... મુનિ હેમવલ્લભ વિજયજીએ જ ઈન્જેક્શનાદિ ઉપચાર શરૂ કરતાં ધીમે ધીમે ત્રીજા દિવસે સ્વાસ્થ્યની અનુકૂળતા થતી હોવાનો પૂજ્યશ્રીને અનુભવ થવા લાગ્યો... ચોથા દિવસે એટલે કે પ્રાયઃ પોષ વદ ૭ના બપોરે બાર વાગે સ્વાસ્થ્યની વિશેષ સાનુકૂળતા જણાતાં પૂજ્યશ્રીએ તાત્કાલિક નીચે ઉતરી ગામમાં પહોંચી જવાનો નિર્ણય કર્યો.. તરત જ બધું સમેટીને એક વાગે ખુરશીમાં નીચે ઉતારવાનો પ્રારંભ કર્યો અને ત્રણ વાગ્યા સુધીમાં તો જૂનાગઢ ગામમાં હેમાભાઈના વંડાના ઉપાશ્રયમાં પહોંચી ગયા... સંઘના સુશ્રાવકોને પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ આપી તાત્કાલિક ડોક્ટરને બોલાવવા માટે ભલામણ કરવામાં આવી અને ડોક્ટર આવે તે સમય દરમિયાન પૂજ્યશ્રીએ ગોચરી-પાણી વાપર્યા... ડોક્ટર આવતાં

પૂજ્યશ્રીને તપાસતાં કફાદિનું વિશેષ પ્રમાણ હોવાથી સતત ડોક્ટરની દેખરેખ હેઠળ સારવાર થાય તે ઉચિત હોવાનું જણાવ્યું... બીજા દિવસે સવારે પૂજ્યશ્રીને હોસ્પિટલમાં લઈ ગયા જ્યાં એક્સ-રે, સોનોગ્રાફી અને બ્લડ-ટેસ્ટાદિ દ્વારા ચોક્કસ રોગને પકડવાનો પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો.. અનિયત બ્લડકાઉન્ટને અનુલક્ષી ગ્લુકોઝ આદિના બાટલાઓ ચડાવવા સાથે એન્ટીબાયોટીક ઈન્જેક્શનો આપી ધીમે ધીમે પરિસ્થિતિ કાબૂમાં આવતાં બાર દિવસની હોસ્પિટલની સ્થિરતા બાદ પૂજ્યશ્રીને મહા સુદ પાંચમના દિવસે પુનઃ ઉપાશ્રયમાં લાવવામાં આવ્યા...

અંતિમ વડીદીક્ષા :-

પૂજ્યશ્રીનું સ્વાસ્થ્ય ધીમે ધીમે પૂર્વવત્ નિરોગી બની રહ્યું હતું... હેમાભાઈના વંડાના જૂના ઉપાશ્રયની રૂમમાં બેઠાં બેઠાં જ ગિરનાર ગિરિવરના જિનાલયોના દર્શન થતાં હતા.. પૂજ્યશ્રી હંમેશ મુજબ પોતાના તે સ્થાને બિરાજમાન થતા નેમિપ્રભુની ભક્તિમાં લીન રહેવા લાગ્યા હતા... કલાકોના કલાકો ગિરિવરની સન્મુખ બેસીને વિશિષ્ટ જાપ-ધ્યાનની આરાધનામાં મગ્ન બની જતાં હતા... એ દિવસોમાં દીક્ષાદાનેશ્વરી પ.પૂ.આ. ગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ લગભગ ૩૦૦૦ યાત્રિકો સાથે ખૂબ જ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક સિદ્ધગિરિથી ગિરનારનો છ'રી પાલિત સંઘ લઈને મહા વદ ચોથના દિવસે જુનાગઢ નગરપ્રવેશ કરી ગિરનાર તળેટીમાં પધારશે તેવા સમાચાર મળ્યા.. જ્યોતિર્વિદ્ પૂજ્યશ્રીએ પંચાંગના પાના ઉથલાવ્યાં અને નગરપ્રવેશના દિવસમાં કંઈક ખામી હોવાનું જણાતાં સંઘમાં પૂ. આચાર્ય ભગવંતને સમાચાર મોકલવામાં આવ્યા કે નગરપ્રવેશના દિવસમાં ફેરફાર કરવા યોગ્ય છે. પરંતુ તે અવસરે સંઘના મુકામો તેમજ દિવસો નક્કી થયેલા હોવાથી હવે અચાનક ફેરફાર કરવાનો કોઈ અવકાશ જણાતો ન હોવાના સમાચાર આવ્યા...

સમાચાર મળતાં જ કંઈક અઘટિત ઘટના ઘટવાનો અણસાર પૂજ્યશ્રીને

આવી ગયો... બીજા જ દિવસે ગોધરામાં ચાલુ ટ્રેનમાં બોમ્બ ધડાકા થવાથી ટ્રેનમાં આગના કારણે ભયંકર જાનહાનિના સમાચાર આવ્યા.. આ સમાચારના પ્રત્યાઘાતરૂપે દેશમાં ઠેર ઠેર હિન્દુ-મુસ્લીમ વચ્ચે કોમી રમખાણના ગોઝારા બનાવો થયા... ઠેર ઠેર મીલીટરીઓ બોલાવી પરિસ્થિતિને કાબૂમાં રાખવાના પ્રયાસો થયા... એ અવસરે સમગ્ર જૂનાગઢમાં પણ કર્ફયુ લાદવામાં આવ્યો... હવે સંઘ પ્રવેશ કઈ રીતે કરવો? સૌ ચિંતામાં મુકાઈ ગયા...

સંઘપતિ અને સૂરિવર વચ્ચે અનેક ચર્ચા-વિચારણાઓ થવા લાગી... જૂનાગઢ સંઘના કાર્યકર ભાઈઓ પણ સંઘના કાર્યકરોની સહાયમાં સાથે રહ્યા અને અનેક સ્થાને પોલિસ કન્ટ્રોલ આદિમાં ઓળખાણ-પિછાણોના બળે અંતે મહામહેનતે છ'રી પાલિત યાત્રિકોને ટ્રક અને બસોમાં બેસાડી સીધા તળેટી પહોંચાડવાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી અને પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોને ચારે તરફથી પોલિસ બંદોબસ્ત હેઠળ હેમખેમ વિહાર કરાવી ગિરનાર તળેટી પહોંચાડવામાં આવ્યા હતા... દેશમાં ચારે તરફ ભયજનક તોફાનોના ગમગીન વાતાવરણમાં ગિરનાર તળેટીમાં સંઘમાળનો પ્રસંગ હેમખેમ પાર પડ્યો...

સિદ્ધગિરિરાજની છત્રછાયામાં સામુહિક ૩૮ દીક્ષાના અવસરે દીક્ષા ગ્રહણ કરેલ પૂજ્યોમાંથી લગભગ ૩૬ સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોની વડીદીક્ષા મહા વદ-૧ ઉના જૂનાગઢમાં જ કરવાની હતી... પરંતુ તે સમયે કોમી હુલ્લડ અને ચારેબાજુ તોફાની વાતાવરણમાં વડીદીક્ષાનો પ્રસંગ શી રીતે પાર પાડવો ? સૌ મુંઝવણમાં મૂકાયા હતા. શું કરવું ? કેમ કરવું ? ની વિમાસણમાં સૌ પડ્યા હતા... તે અવસરે પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું તમારો પ્રવેશ જ એવો થયો છે તેથી કદાચ થોડી કસોટી જરૂર આવે પરંતુ તેમાં ચિંતા કરવાની કોઈ જરૂર નથી. તમારું કામ પાર પડી જશે...

પૂજ્યશ્રીના વચનોથી આચાર્યભગવંત તથા નૂતન પૂજ્યોના સ્વજનોને સાંત્વન મળ્યું અને મહાસંયમપૂત પૂજ્યશ્રીના સાનિધ્યમાં જ હેમાભાઈના વંડામાં આ વડીદીક્ષાનો પ્રસંગ ખૂબ ઠાઠમાઠથી ઉજવવાનો નિર્ણય લેવાયો... વીરપ્રભુના જન્મકલ્યાણકના ૨૬૦૦મા વર્ષની ઉજવણી અર્થે સામુહિક ૨૬૦૦ સામાયિક સાથે આ વડીદીક્ષાનો પ્રસંગ ઉજવવાનું નક્કી થયું... શુભ દિન આવી ગયો, હેમાભાઈના વંડાના યોગાનમાં શામિયાણા મંડપો નંખાયા... લીલા તોરણો બંધાયા.. વિશ્વશાંતિના પ્રતીક સમા શ્વેત વર્ણના વસ્ત્રો પરિધાન કરેલ માનવમેદનીથી વિશાળ જનસમુદાય શોભતો હતો... દેરાવાસી, સ્થાનકવાસીના કોઈ ભેદભાવ વગર સૌ ભાવુકજનો સમયસર સ્વસ્થાને પધારી ગયા હતા...

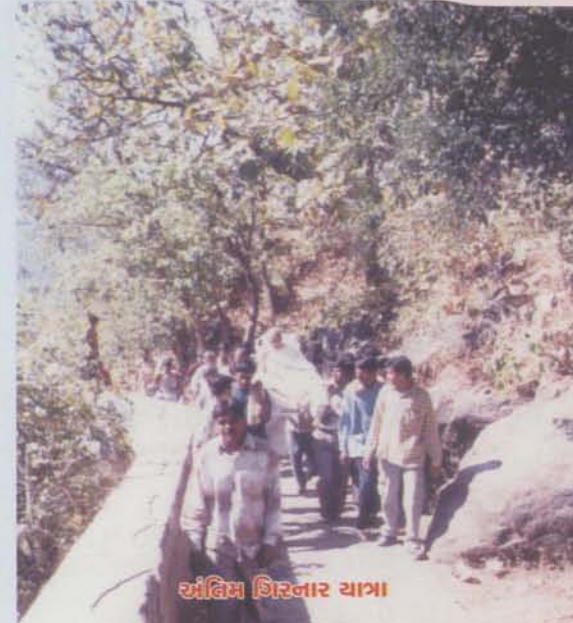
પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં વિરતિધરોની વડીદીક્ષાની વિધિનો મંગલ પ્રારંભ થયો... નૂતન સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોએ ભવભ્રમણ ભાંગનાર ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેવાનો પ્રારંભ કર્યો... પૂજ્યશ્રીના શુભહસ્તે વિરાગભાવમાં વૃદ્ધિકારક એવો સૂરિમંત્રથી વાસિત વાસકેપ નંખાવી સૌ ક્રમબદ્ધ સ્વસ્થાને ગોઠવાઈ ગયા... ત્યારબાદ પંચમહાવ્રતોચ્ચારણ વિધિનો પ્રારંભ થયો અને શુભ ઘડીએ મહામંગલકારી પાંચ મહાવ્રત અને રાત્રિભોજન વિરમણવ્રતનું ઉચ્ચારણ થયું... બસ ! એ જ સમયે વસંતઋતુનો વાયરો ફુંકાયો.. જોરદાર વાવાઝોડાનું વાતાવરણ સર્જાયું... શામિયાણા મંડપોમાં પવન પ્રવેશતાં મંડપો ઉડવા લાગ્યા... જનમેદનીમાં ગભરાટ ફેલાઈ ગયો... સૌ આમતેમ દોડવા લાગ્યા... પણ ભાવિના એંધાણને પૂર્વથી જ ભાખેલ પૂજ્યશ્રી નિશ્ચિંત રહ્યા હતા... મહાતપસ્વી, ઉત્કૃષ્ટ સંયમી પૂજ્યશ્રીના તપ-સંયમના પ્રભાવે થોડી જ પળોમાં વાતાવરણ શમી ગયું... અને નૂતન સંયમીઓ સાથે ભવિ જીવોને બોધ આપતું ગયું કે જીવનમાં ગમે તેવા ઝંઝાવાતો આવે ત્યારે હાંફળા-ફાંફળા થયા વગર પરમાત્મા તથા પરમાત્માની આજ્ઞા પ્રત્યે અવિહસ શ્રદ્ધા-

બહુમાન રાખી એકમાત્ર મોક્ષના ધ્યેય સાથે જિનાજ્ઞા મુજબ જીવવામાં આવે તો ભલભલા ઝંઝાવાતો શમી જઈ આખરી મંજિલે પહોંચવાનું શક્ય બને છે. મંડપો ઉખડી જવાના કારણે વડીદીક્ષાની શેષ વિધિ ઉપાશ્રયમાં નિર્વિઘ્ને પૂર્ણ થવા પામી...

જૂનાગઢ સંઘના ભૂતકાળના અનેક વિખવાદોનું શમન કરવામાં પડદા પાછળ રહી મુખ્ય ભૂમિકા ભજવનારા પરમોપકારી, નમ્રતામૂર્તિ પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ (પૂજ્યશ્રીના સંસારી પુત્ર)ની સાતમી વાર્ષિક સ્વર્ગારોહણ તિથિનો અવસર હતો ફાગણ વદ અમાસ !, સંઘમાં સામુહિક આયંબિલનું આયોજન રાખવામાં આવ્યું અને પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં પ. પૂ. આ.ગુણરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના શિષ્યરત્ન પ.પૂ.મુનિરાજ મુનીશરત્ન વિજયજીએ સ્વ. આ નરરત્ન સૂ.મ. સા.ના ગુણાનુવાદ કર્યા અને તે સમયે જૂનાગઢ સંઘની ભાવનાથી ઉપાશ્રયમાં યોગ્ય સ્થાને પૂ.આ. નરરત્ન સૂ.મ. સા.ની પ્રતિમાજી તથા ચરણપાદુકાની પ્રતિષ્ઠા પૂજ્યશ્રીના શુભહસ્તે

કરવામાં આવી હતી. ચૈત્ર માસની ઓળીના પ્રારંભના આગલા દિવસે ચૈત્ર સુદ- દના પૂજ્યશ્રીના ૯૬મા વર્ષ નિમિત્તે જૂનાગઢ સંઘમાં સામુહિક આયંબિલની આરાધના રાખવામાં આવેલી જેમાં લગભગ ૨૦૦ ઉપરાંત ભાવુકોએ આયંબિલ કર્યા હતા...

અંતિમ ગિરનાર યાત્રા :-

અંતિમ ગિરનાર યાત્રા

ચૈત્ર વદ-૩ની સોહામણી સવારે સાહેબજી જૂનાગઢ ગામથી ગિરનાર તળેટી પધાર્યા હતા... બહાલા નેમિપ્રભુના ધામની તળેટીની સ્પર્શના - પ્રભુભક્તિ કરીને લગભગ ૯.૦૦ વાગે તળેટીના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા... આખો દિવસ નીચેથી દાદાના જિનાલયોને નિરખતાં નિરખતાં પ્રભુમિલન પૂર્વે પ્રભુપ્રીતિના સાગરમાં ભાવોની ભરતી ઉમટવા લાગી... વહેલી સવારે બહાલા પ્રભુ સાથે મેળાપ કરવા પ્રારંભ થાય છે..... ખુરશીમાં બેઠાં બેઠાં એક એક પગથિયે પૂજ્યશ્રીના ચડતાં પરિણામના કારણે અનંતા અશુભ કર્મોના ચૂરેચૂરા થઈ રહ્યા હતા... માર્ગની એક તરફ લીલી ચાદર બિછાવી હોય તેમ લીલી વનરાજીઓથી ધરતી શોભતી હતી તો કાળમીઠ પાષાણોના શિખરે જિનાલયોની હારમાળા બીજી તરફ શોભતી હતી.. ! “જય જયશ્રી નેમિનાથ”ના નાદ સાથે સૌ પહેલી ટૂંકે પહોંચ્યા... સૌએ ભાવપૂર્વક ભક્તિ કરી... પૂજ્યશ્રી પ્રભુભક્તિમાં લીન બની ગયા. અંતે બપોર થતાં સૌએ યદુકુલનંદનની દીક્ષા-કેવલજ્ઞાન કલ્યાણકભૂમિ સહસાવન ભણી પ્રયાણ આદર્યું... ભૈરવ જપ પાસેના રામાનંદજીના મંદિરથી આગળ વધ્યાં ત્યાં જ ચારેકોર લીલા રંગના જળની વચ્ચે કોઈ બેટ હોય તેમ સહસાવનની પુન્ય ભૂમિ શોભી રહી હતી.. ધીમે ધીમે નીચે ઉતરતાં માર્ગમાં કોયલના ટહૂકાર અને મોરના કીંકરોથી વાતાવરણ ગુંજી ઉઠતું હતું... સહસાવનમાં નેમિપ્રભુના સંયમગ્રહણની સૌભાગ્યવંતી ભૂમિ તથા કેવલ્યલક્ષ્મીના સંગમની ભૂમિની સ્પર્શના કરી નૂતન સમવસરણ મંદિરમાં દર્શન-ભક્તિ કરી... સહસાવનમાં બેઠાં બેઠાં જ જ્યાંથી નેમિપ્રભુનું નિર્વાણ થયેલ તે પાંચમી ટૂંકના દર્શન થાય છે. તે જગ્યાએ બેસીને ધ્યાન લગાવીને પ્રભુના મોક્ષકલ્યાણકના અવસરની ભાવના ભાવતાં ભાવતાં પોતાના પરમપદને પામવાના મનોરથોને વધુ ને વધુ પ્રબળ બનાવવા લાગ્યા...

ચૈત્ર વદ ૫ ના શુભ દિને ૧૮-૧૮ વર્ષ પૂર્વે સરળ સ્વભાવી પ. પૂ. આ.

નરરત્ન સૂ. મ. સા. (સંસારી પુત્ર), અધ્યાત્મયોગી પ. પૂ.આ. કલાપૂર્ણ સૂ.મ.સા., વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ.પૂ. આ. હેમચન્દ્ર સૂ. મ. સા. આદિ સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતના વિશાળ સમુદાય સાથે સમવસરણ મંદિરમાં થયેલ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના સ્મરણો તાજા થયાં... બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ ભગવાનના સંપ્રતિકાલીન જિનબિંબાદિ ચૌમુખજી બિંબોની પ્રતિષ્ઠાની સાલગિરિના અનેરા અવસરે પૂજ્યશ્રીની પધરામણી થવાથી ભાવુક આત્માઓએ ખૂબ ભાવોલ્લાસ સાથે ધજારોપણની ઉજવણી કરી હતી.. ચૈત્ર વદ-૬ના મંગલ પ્રભાતે દ્વારોદ્ઘાટનવિધિની પૂર્ણાહુતિ બાદ પૂજ્યશ્રીને અચાનક નીચે તળેટી જઈ સ્થિરતા કરવાની સ્ફુરણા થઈ અને તરત જ સેવાભાવી મુનિને વાત કરી નીચે ઉતરવા માટે તૈયારી કરવા જણાવ્યું... સહસાવનના સંકુલમાંથી બહાર નીકળવા પૂજ્યશ્રીએ પગરવ માંડ્યા એ અવસરે જાણે આ ચર્મચક્ષુ વડે સમવસરણ મંદિર તથા સહસાવનની સૌભાગ્યવતી ભૂમિના છેલ્લા દર્શન ન કરી રહ્યા હોય ! તે રીતે પૂજ્યશ્રી પાછા વળી વળીને પ્રભુજીના કલ્યાણકોની સુવાસના શ્વાસ ભરી રહ્યા હતા... અંતે ગદ્ગદ હૈયે સચેતન એવા પૌદ્ગલિક દેહ દ્વારા સહસાવનની દિવ્ય ભૂમિના અંતિમ દર્શન કરી પૂજ્યશ્રી તળેટી ભણી આગળ વધ્યા...

ગિરનાર તળેટીના ઉપાશ્રયમાં જ્યાં બેઠાં બેઠાં સતત ગિરિવરની પહેલી ટૂંકના જિનાલયોના દર્શન થાય તે સ્થાને પાટ ઉપર બિરાજમાન થતાં.. નિત્ય પ્રભાતે ગિરિવરના ગૌરવવંતા જિનાલયોનું ધ્યાન ધરતાં ધરતાં ૩ થી ૩.૩૦ કલાક જાપ દરમ્યાન નેમિપ્રભુના પ્રેમમાં લીન, વિલીન, અંતર્લીન બની જતા અને દિવસનો બહુધા સમય પ્રભુ પ્રત્યેની પ્રીતિથી હૈયામાં ઉદ્ભવેલી ભક્તિ દ્વારા મુક્તિ માર્ગનું ભાથુ બાંધી રહ્યા હતા...

વૈશાખ સુદ બીજની ઢળતી સંધ્યાએ જૂનાગઢ સંઘનું ટ્રસ્ટીમંડળ આવ્યું.... શેષકાળ તથા ચાતુર્માસ માટે જૂનાગઢ ગામમાં પધારવા માટે આગ્રહભરી વિનંતી કરી..... અને જણાવ્યું હવે આપ કાયમ માટે ગામમાં જ સ્થિરવાસ કરો

એવી સકળશ્રી જૂનાગઢ જૈનસંઘની હાર્દિક ભાવના છે. તે અવસરે જિનશાસનના અનુરાગી અને ગિરનાર મહાતીર્થના અડગ ઉપાસક એવા પૂજ્યશ્રીએ જણાવ્યું કે “જૂનાગઢ ગામમાં તો મારા સાત-સાત ચાતુર્માસ થયાં છે અને શેષકાળમાં પણ ગામમાં તો ઘણીવાર સ્થિરતા કરેલ છે.. તેથી મારા આ જીવનની આ ઢળતી સંધ્યાએ અનંત તીર્થકરોની કલ્યાણકભૂમિ એવા આ ગિરનાર ગિરિવરની શીતળ છાયામાં રહી અનેક ભવ્યાત્માઓને સામુહિક આરાધના કરાવવાની અને સ્વયં આત્મિક આરાધના કરવાની તીવ્ર ભાવના છે.”

સિદ્ધગિરિનાં સાનિધ્યમાં અખાત્રીજના વર્ષીતપના સામુહિક પારણાનો પ્રસંગ પતાવી શમી સાંજે શેઠશ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના અમદાવાદના ટ્રસ્ટી શ્રીયુત ચાડ્ભાઈ, સનતભાઈ, હેમંતભાઈ રાણા, જયેન્દ્રભાઈ શાહ તથા કાર્યકર આર. ડી. શાહ સાહેબ આદિ પધાર્યા હતા... વૈશાખ સુદ ચોથના સૌ ગિરનારની પહેલી ટૂંકે યાત્રા તથા તીર્થવિકાસ અંગે વિચારણા કરવા પધાર્યા હતા. મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી પણ નિત્યક્રમ મુજબ સવારે દાદાના દરબારમાં પધાર્યા હતા... તે અવસરે તેઓશ્રીએ ગિરનાર ઉપરની વિવિધ પરિસ્થિતિથી ટ્રસ્ટીગણને વાકેફ કર્યા અને સલાહ-સૂચન અને માર્ગદર્શન પણ આપતાં ટ્રસ્ટીગણે કેટલાક સુધારા-વધારા કરવાના નિર્ણયો પણ લીધા. સાથે સાથે હવે તીર્થવિકાસ માટે પ્રવૃત્તિનો પ્રારંભ કરવાનો ગંભીરતાપૂર્વક નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો...

વૈશાખ સુદ ચોથના દિવસે ગિરનાર તળેટીમાં નિર્માણ પામેલ શ્રી નેમિજિન સેવા ટ્રસ્ટ યાત્રિક ભવનના મુખ્ય ટ્રસ્ટી શ્રીયુત ખીમરાજજી બાલડ-ગીરધરનગર-અમદાવાદ (ગઢસીવાણાવાળા) તથા શ્રીયુત પ્રકાશભાઈ વસા-અમદાવાદ (ધોરાજીવાળા) આ બન્ને ટ્રસ્ટીઓ પૂજ્યશ્રી પાસે પધાર્યા... સાધિક ૧૦૦ રૂમોથી યુક્ત એવી આ ધર્મશાળામાં ચાતુર્માસ માટે પૂજ્યશ્રીને

આગ્રહભરી વિનંતી કરી... સામુહિક આરાધના કરવા બહારગામથી ચાતુર્માસ માટે આવેલ આરાધકોને રહેવાદિની વ્યવસ્થા અંગે વિચારણાઓ કરી... ગિરનાર તળેટીમાં આ એક જ જૈન ધર્મશાળા ઉપલબ્ધ હોવાથી ચાતુર્માસ દરમ્યાન યાત્રાર્થે આવેલા ભાગ્યશાળીઓની સુવિધા માટે પણ કેટલીક રૂમો ફાળવવાનો અવસર વારંવાર આવે તે વાતને ધ્યાનમાં લઈ અમુક મર્યાદિત સંખ્યામાં આરાધકોને બોલાવી ચાતુર્માસિક આરાધના કરાવવાનો નિર્ણય લેવામાં આવ્યો... વૈશાખ સુદ પાંચમની પુણ્યવંતી પળે પૂજ્યશ્રીના પાવન સાનિધ્યમાં સેંકડો વર્ષના ઇતિહાસમાં સૌ પ્રથમવાર ગિરનારની તળેટીમાં સામુહિક ચાતુર્માસિક આરાધના કરાવવા માટે ટ્રસ્ટીગણે વિનંતી કરતાં તે અંગે વિચારણા કરી.

જગમાં તીરથ દો વડા, શત્રુંજય ગિરનાર;

એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર..

શાસ્ત્રકાર ભગવંતોની આ ઉક્તિને ધ્યાનમાં લઈ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થની આરાધના કરવા હજારો ભાવુકો ઉમટે છે... પરંતુ તે જ શત્રુંજય મહાતીર્થના પાંચમા શિખર એવા ગિરનાર મહાતીર્થની ગરિમા અને પ્રભાવકતાના જ્ઞાનથી અજ્ઞાત એવો બહુજન સમુદાય આ મહાતીર્થની સ્પર્શનાથી વંચિત રહી જાય છે... હકીકતમાં ‘ગિરનાર મહાતીર્થકલ્પ’ માં વર્ણન કર્યા મુજબ ભૂતકાળમાં અનંતા તીર્થકર પરમાત્માના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ કલ્યાણકો આ પરમપાવન ભૂમિ ઉપર થયા છે. ગત ચોવીસીના ૧૦ તીર્થકર પરમાત્મા આ ગિરિવરથી સિદ્ધપદને પામ્યા છે અને આવતી ચોવીસીના ચોવીસે ચોવીસ તીર્થકર પરમાત્મા આ ગિરિવર ઉપરથી મુક્તિપુરી ભણી પ્રયાણ કરી પરમપદને પામશે. વર્તમાન ચોવીસીના બાવીસમા તીર્થકર બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ પ્રભુના પણ દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ કલ્યાણકો

આ ગૌરવવંતી ધરતી ઉપર થયા છે... ભારતભરના પ્રાચીન પ્રતિમાજીઓમાં સૌથી પ્રાચીનતમ એવી પ્રતિમાજી આ ગિરનાર મહાતીર્થના મૂળનાયક શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માની છે... ગત ચોવીસીના ત્રીજા તીર્થંકર સાગરપ્રભુજીના ઉપદેશથી પાંચમા બ્રહ્મલોક દેવલોકના બ્રહ્મેન્દ્ર દ્વારા આ પ્રતિમાજી બનાવવામાં આવ્યા હતા... ઘેર બેઠાં પણ આ તીર્થની ભાવપૂર્વક ભક્તિ કરનારને ચોથે ભવે મોક્ષપ્રાપ્તિ થાય... આવા અનેક મહિમાવંત આ મહાતીર્થની વર્તમાન જગતમાં પ્રસિદ્ધિ થાય અને અનેક ભવ્યાત્માઓ તેના આલંબને આરાધના કરી શીઘ્રતમ સિદ્ધપદને પામે એ શુભ ભાવનાથી દીર્ઘદૃષ્ટા એવા પૂજ્યશ્રીએ ગૌરવવંતા ગિરનાર મહાતીર્થના ઉજ્જવળ ભાવિને લક્ષમાં રાખી જો અન્ય કોઈ વિઘ્નકર્તા કારણ ન આવે તો ગિરનાર તળેટીમાં સામુહિક ચાતુર્માસિક આરાધના દરમ્યાન પાવનકારી નિશ્ચા પ્રદાન કરવા પૂજ્યશ્રીએ સંમતિ આપતાં સં. ૨૦૫૮નું ચાતુર્માસ ગિરનાર તળેટીમાં કરવા માટે ‘જય’ બોલાવવામાં આવી.. આ ચાતુર્માસનો સંપૂર્ણ લાભ મુખ્યત્વે શ્રીનેમિજિનસેવાટ્રસ્ટ યાત્રિક ભવનના ટ્રસ્ટીગણ શ્રીયુત ખીમરાજજી બાલડ, શ્રી નેમિચંદજી, શ્રી પ્રકાશભાઈ વસા તથા પૂજ્યશ્રી પ્રત્યે બહુમાનભાવ

ધરાવતાં લોહાણા શાંતિય જતીનભાઈ શાંતીલાલ ઠક્કર - અમદાવાદ (હારીજવાળા) દ્વારા લેવાની જાહેરાત થઈ... જૂનાગઢ સંઘના અતિ આગ્રહથી પ્રાયઃ વૈશાખ વદ પાચંમના દિવસે પૂજ્યશ્રી પુનઃ જૂનાગઢ

ગામમાં પધાર્યા અને લગભગ એક માસની સ્થિરતા દરમ્યાન નિત્ય દર્શન-વંદન દ્વારા અનેક ભવ્યજનોના નેત્રો નિર્મળ બન્યા અને જીવન પવિત્ર બન્યા હતા... અવસરે અવસરે પૂજ્યશ્રીના પ્રેરણાપીયુષના પાનથી અનેક આત્માઓએ ધર્મમાર્ગમાં પગરવ માંડ્યો હતો...

અંતિમ ચાતુર્માસ:-

જિનશાસનના સેંકડો વર્ષોના ઇતિહાસમાં ગરવા ગઢ ગિરનાર મહાતીર્થની ગોદમાં સર્વ પ્રથમ સામુહિક ચાતુર્માસિક આરાધનાનું પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્ચામાં આયોજન કરવામાં આવ્યું... પ્રાયઃ જેઠ વદ-૬ના શુભ દિને પૂજ્યશ્રીએ ચતુર્વિધ સંઘ સાથે જૂનાગઢ ગામના હેમાભાઈના વંડાના ઉપાશ્રયથી ગિરનાર તળેટીમાં ચાતુર્માસ પ્રવેશ માટે પ્રયાણ કર્યું..... પૂજ્યશ્રી આદિ ચતુર્વિધ સંઘનું ગિરનાર દરવાજાથી વાજતે ગાજતે સામૈયું થયું... ધીમે ધીમે ભવનાથ તળેટીના માર્ગમાં શાસન-પ્રભાવના કરતાં કરતાં સકળ સંઘ ગિરનાર તળેટી પધાર્યો જ્યાં સૌએ ભાવભક્તિપૂર્વક ગિરિરાજને વધાવી ચૈત્યવંદનાદિ કર્યા... મંગલ ઘડીએ મંગલકારી વર્ષાવાસની આરાધના માટે પૂજ્યશ્રીનો ઐતિહાસિક ચાતુર્માસ પ્રવેશ થયો... ગુજરાત-મહારાષ્ટ્ર આદિ અનેક રાજ્યોના વિવિધ ગામડાઓમાં મોકલવામાં આવેલી ચાતુર્માસિક આરાધના કરવા પધારવા માટેની આમંત્રણ પત્રિકાઓનો અકલ્પનીય પ્રતિભાવ મળ્યો હતો.. આ ઐતિહાસિક ચાતુર્માસમાં જોડાવા માટે દેશભરમાંથી લગભગ ૫૫૦ ઉપરાંત અરજીપત્રકો આવ્યા હતા... પરંતુ ગિરનાર તળેટીમાં મર્યાદિત સુવિધાને લક્ષમાં રાખી દરેક ભાવુકોને સંતોષ આપવાનું અશક્ય બનતાં લગભગ ૧૨૫ ચુનંદા આરાધકોના અરજીપત્રકોનો સ્વીકાર કરી પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો...

ચાતુર્માસિક આરાધના કરવા આવનાર ભાગ્યશાળીઓને અષાઢ સુદ બારસના શુભ દિને બોલાવવામાં આવ્યા... અષાઢ સુદ તેરસની મંગલપ્રભાતે

અંતિમ ચાતુર્માસ પ્રવેશદિન

પૂજ્યશ્રીના વરદહસ્તે શ્રી નેમિજિનસેવાટ્રસ્ટના ઉપાશ્રયના મુખ્ય ખંડમાં આરાધકોની આરાધનાર્થે બાલબ્રહ્મચારી શ્રીનેમિનાથ પરમાત્મા આદિ જિનબિંબોની ચલ-પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી... ઉપાશ્રયમાં જ્યાં પૂજ્યશ્રી બિરાજમાન હતા તેના બહારના પ્રાંગણમાં આરાધકોને ગિરનાર સન્મુખ રહી આરાધના કરવામાં વિશેષ ભાવો પ્રગટ થાય તે માટે ગિરનારના પહાડમાંથી લાવેલ કેટલીક શિલાઓ ઉપર અઢાર અભિષેક કરી તે શિલાઓની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી... આ આરાધના માટે તૈયાર થયેલ ‘જયતળેટી’ પાસે ઊભા રહી ગિરનાર ગિરિવરના જિનાલયનું આહ્વાદક દર્શન થતું હતું... શ્રી નેમિજિન સેવાટ્રસ્ટના પ્રવચનખંડમાં મહામંગલકારી નાણા મંડાઈ...પૂજ્યશ્રીના મંગલાચરણ બાદ ચાતુર્માસિક આરાધનાના સહયોગદાતા શ્રીયુત પ્રકાશભાઈ વસાએ ૧૬ ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ કરવા સાથે દ્વિતીય ઉપધાન ઉપ ઉપવાસથી કરવાનો મંગલ પ્રારંભ કર્યો... સાથે સાથે તેમના કલ્યાણમિત્ર નિતીનભાઈ અને જન્મે અજૈન એવા ગણેશભાઈ પટેલ પણ મૂળવિધિથી પાંત્રીસુ કરવા માટે જોડાયા હતા, તેઓ સાથે ત્રણ આરાધક ભાઈઓ મૂળવિધિથી અઢારીયું કરવા માટે જોડાયા... અનેક આરાધકોએ બાર વ્રત-તપ આદિ ઉચ્ચર્યા હતા... આ મંગલ વિધિની પૂર્ણાહુતિ થતાં અનેક આરાધકોએ શ્રીનેમિનાથ દાદાને ભેટવા માટે યાત્રાર્થે પ્રયાણ કર્યું હતું...

અષાઠ સુદ ચૌદશથી ચોમાસાની આરાધનાનો નિત્યક્રમ શરૂ થયો....

- વહેલી સવારે નિદ્રાત્યાગ.
- રાઈય પ્રતિક્રમણ.
- પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં ‘જયતળેટી’ અને ગિરનાર સમક્ષ બેસીને ઉષાભક્તિ કરવામાં આવતી હતી જેમાં -
- ગિરનારની સ્તુતિ,
- ગિરનાર વંદનાવલી
- દેવવંદન
- શ્રીનેમિજિન ભક્તામરસ્તોત્ર
- ગિરનારના ૮ ખમાસમણા.
- ૮ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ.
- ભક્તિગીત
- પચ્ચક્ષાણ આદિ લગભગ સવા કલાક સામુહિક ઉષાભક્તિની આરાધના થતી...
- ૮૬ વર્ષની જૈફ વયે પણ પૂજ્યશ્રી નિત્ય ‘ભવભાવના’ ગ્રંથ આધારિત વૈરાગ્યરસથી ભરપૂર જિનવાણીનું સુધાપાન કરાવતાં હતા...
- નિત્ય સ્નાત્રમહોત્સવપૂર્વક સામુહિક પૂજા.

નિત્ય ગિરનાર ભક્તિ

- પૂ. મુનિ હેમવલ્લભ મહારાજ સા. ની નિશ્રામાં જિનાલયમાં દેવવંદન
- નિત્ય દરેક આરાધકોને ઓછામાં ઓછું એકાસણાનું પરચક્ષાણ.
- ઉદારદિલ આયોજકો દ્વારા એકાસણા / આયંબિલના તપસ્વીઓની જોરદાર સાધર્મિકભક્તિ.

■ નિત્ય બપોરે પ.પૂ. મુનિ નયનરત્ન મહારાજ સાહેબ ખૂબ જ સરળ અને હૃદયસ્પર્શી શૈલીમાં ‘યોગશાસ્ત્ર’ અને ‘નેમિનાથચરિત્ર’ ગ્રંથ આધારિત પ્રવચન ગંગા વહાવી આરાધકોના કર્મમલને દૂર કરતાં હતા.

■ સંધ્યાભક્તિમાં પુનઃ પ. પૂ. મુનિ હેમવલ્લભ મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં જિનાલયમાં સામુહિક દેવવંદન થતાં હતા.

■ નિત્ય પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં શ્રાવક ભાઈઓનું દેવસિય પ્રતિક્રમણ.

■ નિત્ય રાત્રિએ જિનાલયમાં સામુહિક પ્રભુભક્તિ તથા આરતી.

સમસ્ત ચાતુર્માસ દરમ્યાન નિયમિત આ ક્રમમાં સૌ કોઈ આરાધનામાં જોડાતાં અને વચ્ચે સમય મળે ત્યારે વ્યક્તિગત અનુકૂળતા મુજબ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ અનુક્રમે સાધુ ભગવંત અને સાધ્વીજી ભગવંતોની નિશ્રામાં સામાયિક આદિ આરાધના કરતાં હતા. શ્રાવિકાઓની આરાધના માટે પૂ.સિદ્ધિસૂરિ મહારાજના સમુદાયના સાધ્વી કલ્પજ્ઞાશ્રીજી આદિ ઠાણા બિરાજમાન હતા.

સવારથી રાત્રિ સુધીની આરાધનાના આ નિત્યક્રમમાં લોકો ઓતપ્રોત થઈ જતાં અને કેટલાક આરાધકો તો બોલી ઉઠતાં કે ‘અરે ! અમે તો સિદ્ધગિરિની છત્રછાયામાં પ-પ ચોમાસા કર્યા પરંતુ તેમાં સામુહિક આરાધનાનો આવો આનંદ ક્યારેય અનુભવવા મળ્યો નથી.’ સૌ ભાવોલ્લાસપૂર્વક આરાધનામાં જોડાઈને વીર્ય ફોરવી તપ-ત્યાગમાં પણ

આગળ વધતાં હતા.

અષાઢ વદ-૧૨ :

ગિરનાર ગિરિવરની નિત્ય આરાધનામાં ભાવોલ્લાસમાં વૃદ્ધિ થાય તે માટે પૂજ્યશ્રીના શુભાશિષથી મુનિ હેમવલ્લભ મહારાજ સાહેબ દ્વારા સંકલિત શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માના નવ ભવની સંક્ષિપ્ત વાતો સમેત શ્રી નેમિનાથચરિત્ર, શ્રી નેમિભક્તામર સ્તોત્રપાઠ, નેમિપ્રભુના ૧૦૦ ચૈત્યવંદન, ૮૮ સ્તવન, તથા ૨૫ થોયના જોડા વગેરેથી યુક્ત ‘નિરખ્યો નેમિ જિણંદને’... પુસ્તકનું વિમોચન જૂનાગઢના વતની પ્રફુલાબેન દલાલના શુભ હસ્તે વ્યાખ્યાન દરમ્યાન કરવામાં આવ્યું હતું...

અંતિમ અંજનશલાકા :

ગરવા ગુર્જરદેશની રાજધાની ગાંધીનગરના સેક્ટર નંબર ૭ માં પૂજ્યશ્રીની પાવન નિશ્રામાં શિલાસ્થાપન થયેલ જિનાલયનું નિર્માણ કાર્ય લગભગ પૂર્ણ થઈ રહ્યું હતું... તે અવસરે ગાંધીનગર જૈન સંઘના ટ્રસ્ટીગણે જૂનાગઢ આવી પૂજ્યશ્રીને વિનંતી કરી કે આપ અમારા જિનાલયમાં પ્રભુજીની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરવા માટે પધારો... પરંતુ હવે જૂનાગઢથી ખસવાની કોઈ ગણતરી ન હોવાથી પૂજ્યશ્રીએ તેમની વિનંતીનો અસ્વીકાર કર્યો ત્યારે ટ્રસ્ટીગણે જૂનાગઢમાં ગિરનાર તળેટીમાં જ પૂજ્યશ્રીના શુભ હસ્તે જ નૂતન જિનબિંબોની અંજનશલાકા કરાવવાનો નિર્ણય કર્યો...

ગાંધીનગરથી મૂળનાયક શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી આદિ જિનબિંબો અંજનશલાકા માટે આવી ગયા...

અષાઢ વદ અમાસના મંગલમુહૂર્તે અંજનશલાકા મહોત્સવનો પ્રારંભ થયો... ૯૬ વર્ષની જૈફ વયે પણ યુવાન સાધુને શરમાવે તેવી અપ્રમત્તતા પૂર્વક, જિનેશ્વર પરમાત્મા તથા તેઓના વચનમાં દેઢ શ્રદ્ધાપૂર્વક અંજનશલાકા વિધિના દરેક અનુષ્ઠાનોમાં હાજર રહેતા હતા.. પૂજ્યશ્રી નિત્ય ભાવોલ્લાસ સાથે દરેક વિધિમાં જોડાતાં અને ૯૬ વર્ષની જૈફ વયે નૂતન બિંબો ઉપર અંગન્યાસ કરતાં પૂજ્યશ્રીને જોનારાનો પણ જન્મ સફળ થઈ ગયો.... આ અંજનશલાકા મહોત્સવાર્થે ગાંધીનગર સંઘના અનેક ભાવુકો આ મહોત્સવને માણવા પધાર્યા હતા... ચાતુર્માસ કરવા પધારેલ આરાધકોને પણ પૂજ્યશ્રીના હસ્તે થઈ રહેલ અંજનશલાકા માણવાનો આ અમૂલ્ય લાભ મળી ગયો... પરમાત્માના ચ્યવન, જન્મ અને દીક્ષા કલ્યાણકો ખૂબ જ ઉલ્લાસભેર ઉજવાયા... શ્રાવણ સુદ ચોથની મધ્યરાત્રિએ મંગલનાદના વાતાવરણમાં ૯૬ વર્ષની જૈફ વયવાળા પૂજ્યશ્રીએ પ્રભુજીની પ્રતિમામાં પ્રાણ પૂરવા માટે સ્વયં પરમાત્મભાવમાં પ્રવેશી પરમતત્ત્વના ભાવોનું પ્રતિમાજીમાં સિંચન કરતાં અજર-અમર-અરૂપી સ્વરૂપદાયક અંજનશલાકા વિધિ કરી... પરમાત્માના કેવળજ્ઞાન પ્રાપ્તિના સુચક કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની ઉજવણી થઈ.... મંગલપ્રભાતે સકલ સંઘની હાજરીમાં નૂતન પરમાત્માનો નિર્વાણકલ્યાણક મહોત્સવ ઉજવાયો... આ અંજનશલાકા મહોત્સવના પ્રારંભદિનથી જ શાસનહિતચિંતક, શ્રીસંઘ-એકતાર્થી પૂજ્યશ્રીએ શાસનના કોઈ વિશિષ્ટ લાભાર્થે મુનિ હેમવલ્લભ મહારાજ સાહેબને એકાવન દિવસ સુધી આયંબિલમાં માત્ર શેકેલા ચણા વાપરીને નિત્ય ૧૨ થી ૧૩ કલાકના વિશિષ્ટ જાપની આરાધનાની શરૂઆત કરાવી હતી..

શ્રાવણ વદ-૩

શ્રીયુત પ્રકાશભાઈ વસાએ ઉપ ઉપવાસથી પાંત્રીસાની આરાધના અત્યંત અપ્રમત્તભાવે કરી હતી. આરાધના દરમ્યાન દિવસમાં ક્યારેય

ભીંતને ટેકો દઈને બેઠા વગર હજારોની સંખ્યામાં નમસ્કાર મહામંત્ર અને લોગસ્સના કાઉસસગ્ગ, ખમાસમણા આદિ દરેક ક્રિયા ખૂબ જ ઉલ્લાસ અને અપ્રમત્તતા પૂર્વક કરી હતી... પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં જૈનસંઘના અગ્રણી શ્રેષ્ઠીવર્ય શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ આદિની ઉપસ્થિતિમાં ઉપ ઉપવાસના પારણાનો પ્રસંગ ભવ્યતાપૂર્વક ઉજવાયો.. સવારે શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રેણિકભાઈ સાથે પૂજ્યશ્રીની વર્તમાન જૈનસંઘની વિકટ પરિસ્થિતિ અને તીર્થાદિ સ્થાવર મિલ્કત આદિના રક્ષણના પ્રશ્નો અંગે અનેક ચર્ચા-વિચારણાઓ થઈ. કેટલાક પ્રશ્નો માટે પૂજ્યશ્રીનું માર્ગદર્શન લઈ આગળ વધવાનો નિર્ણય પણ કર્યો... ગિરનાર તીર્થના ભાવિ વિકાસને અનુલક્ષીને ગિરનારની તળેટીમાં ભાતાખાતાના પાછળની બિન ઉપયોગી પડેલા જર્જરીત મકાનના સ્થાને સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થની જયતળેટી સમાન ગિરનારની જયતળેટીનું નિર્માણ થાય તો અનેક ભવ્યાત્માઓ આ તીર્થભક્તિનો લાભ લેવા સમર્થ બની શકે આવો પ્રસ્તાવ પૂજ્યશ્રીએ મૂક્યો... જૈનસંઘના હિતકાંક્ષી શ્રી શ્રેણિકભાઈએ તરત જ તેઓશ્રીના પ્રસ્તાવનો સ્વીકાર કરતાં ગિરનારની તળેટીમાં ‘જયતળેટી’નું શીઘ્રાતિશીઘ્ર નિર્માણ કરાવવાની જાહેરાત કરી હતી...

પર્યુષણ મહાપર્વની નોબત વાગતાં પૂજ્ય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના કેશલુંચનની ક્રિયાનો પ્રારંભ થયો... પૂર્વકૃતકર્મના વિપાકસ્વરૂપે ભોગાવલી કર્મોદયથી સંસારમાં પડવું પડ્યું હોવાથી અંતરની વ્યથા વ્યક્ત કરતાં આરાધક આત્માઓમાંના ૪૮ આરાધકો(પુરુષ)માંથી ઉપ પુણ્યાત્માઓએ સત્ત્વ ફોરવીને શ્રમણધર્મના અંશાત્મક આસ્વાદનરૂપ ‘લોચ પરિષદ’નો સહર્ષ સ્વીકાર કરીને કેશલુંચન કરાવ્યું હતું...

અંતિમ પર્યુષણ મહાપર્વની આરાધના :

ગિરનારની ગોદમાં સેંકડો વર્ષના ઇતિહાસમાં સર્વપ્રથમવાર આયોજન કરાયેલ સામુહિક ચાતુર્માસિક આરાધનાના આરાધકો ઉપરાંત બહારગામથી ૩૦-૩૫ આરાધકો પર્યુષણ મહાપર્વની આરાધના કરવા પધાર્યા હતા... પૂજ્યશ્રીની શારીરિક અસ્વસ્થતાના કારણે અષ્ટાક્તિકા અને કલ્પસૂત્રના વ્યાખ્યાનો પ.પૂ.મુનિ નયનરત્ન મહારાજ સાહેબે ખૂબ જ સરળ શૈલીમાં કર્યા હતા.. ભાદરવા સુદ એકમના શ્રમણ ભગવાન મહાવીરપ્રભુના કલ્પસૂત્ર અંતર્ગત જન્મવાંચનના અવસરે પ્રભુજીની માતાને આવેલા ચૌદ સ્વપ્નો તથા પારણાની ઉદામણીઓમાં સૌએ હર્ષોલ્લાસપૂર્વક બોલીઓ બોલીને લાભ લીધો હતો... ત્યારબાદ ચૌદ સ્વપ્ન ઉતર્યા બાદ પૂજ્યશ્રીના સ્વમુખે ત્રિશલાનંદન, ત્રિલોકગુરુ, ચરમતીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન મહાવીર પ્રભુ બનનાર વર્ધમાનકુમારનું જન્મવાંચન થયું...

અંતિમ બારસાસૂત્ર વાંચન :

આત્મશુદ્ધિના અણમોલ અવસર ભાદરવા સુદ-૪ના સંવત્સરી મહાપર્વના દિવસે મંગલ પ્રભાતે પૂજ્યશ્રીને બારસાસૂત્ર વહોરાવવામાં આવ્યું... બારસાસૂત્રની જ્ઞાનપૂજા તથા અષ્ટપ્રકારી પૂજા આદિની વિધિ પૂર્ણ થતાં લગભગ ૯.૧૫ કલાકે જૈનશાસનના વર્તમાન ઇતિહાસમાં ક્વચિત્ બની હોય તેવી ઘટના રૂપે ૯૬ વર્ષની દીર્ઘ ઉંમરે પૂજ્યપાદશ્રીએ મહામંગલકારી 'બારસાસૂત્ર'ના વાંચનનો પ્રારંભ કર્યો અને અસ્ખલિત રીતે એકલય સાથે ધારાબદ્ધ વાણીથી એક પછી એક સૂત્રોને વાતાવરણમાં વહેતા મૂક્યા હતા. તેમાં પૂજ્યશ્રીને થોડા મહીનાઓથી આંખની પાંપણ બિડાઈ જવાની તકલીફ હોવાથી છેલ્લો પોણો કલાક તો એક હાથે આંખની પાંપણ ખુલ્લી રાખવાના પ્રયાસપૂર્વક છેલ્લા

૩૦૦ સૂત્રોનું વાંચન કર્યું અને સમસ્ત બારસાસૂત્રનું વાંચન પોણા ત્રણ કલાકમાં પૂર્ણ કર્યું હતું..

આ પર્યુષણ મહાપર્વ દરમ્યાન આરાધના કરી રહેલ આરાધક પુણ્યાત્માઓ દ્વારા ચોમાસા દરમ્યાન અનેકવિધ તપ આરાધનાઓ થઈ હતી.

૩૫ ઉપવાસ - ૧ પાંત્રીસુ - ૩

૩૦ ઉપવાસ - ૧ ચત્તારી-અઠ્ઠ-દસ-દોય - ૩

અઠ્ઠાઈ - ૨૦ ૬ ઉપવાસ - ૨

૬૪ પહોરી પૌષધ - ૮૦ અઠ્ઠમ - ૪૦

વર્ષીતપ - ૯ વર્ધમાન તપ - ૨૫

આ ઉપરાંત અનેક ઉપવાસ-આયંબિલ તપની આરાધના.

જાપની વિશિષ્ટ આરાધના સાથે અખંડ ૧૨૦ દિવસ તથા ૯૦ દિવસના આયંબિલની આરાધના.

૨૦ દિવસ ખીરના એકાસણા સાથે એક-એક નમસ્કાર મહામંત્રનો જાપ કરવા પૂર્વક એક-એક પુષ્પ અથવા અક્ષતની પરમાત્માના ચરણોમાં અંજલિપૂર્વક નિત્ય ૫૦૦૦-૫૦૦૦ની અંજલિ સાથે ૧ લાખ નમસ્કાર મહામંત્રનો જાપ ૧૪ પુણ્યાત્માઓએ કર્યો હતો.

અંતિમ શાશ્વતી ઓળી :

મેઘરાજાના આગમનના અવસરે વાદળોના ગડગડાટ થતાં પેલો વનમાં રહેલો મોરલો કેવો આનંદમાં આવી થનગનાટ કરવા લાગે ! તેમ જીવનભર ઉપવાસ-આયંબિલની ધોર તપશ્ચર્યા કરેલ આ પૂજ્યશ્રીનો આત્મા પણ અસ્વસ્થ સ્વાસ્થ્યમાં પણ આયંબિલની શાશ્વતી ઓળી નજીક આવતાં થનગનાટ કરવા લાગ્યો...

જન્મોજનમની સાધનાના પુણ્યકર્મે ગાઢ થયેલા સંસ્કારોને કારણે ઓળીના દિવસનો પ્રારંભ થતાં જ પૂજ્યશ્રીએ પણ આયંબિલ શરૂ કર્યા... મુનિ નયનરત્ન મહારાજ સાહેબ નિત્ય ‘શ્રી સિદ્ધયક માહાત્મ્ય’ અને ‘શ્રીપાળચરિત્ર’ ઉપર મનનીય અને ચિંતનીય હૃદયસ્પર્શી પ્રવચનો કરતાં હતા. ગિરનાર પહાડની ચારેબાજુ જંગલના કારણે પુષ્કળ વનરાજીઓ તથા પહાડના કારણે વારંવાર થતાં વાદળીયા વાતાવરણથી વહેલી સવારના ભેજનું વાતાવરણ રહેવા લાગ્યું હતું. તેના કારણે ઓળીના સાતમા દિવસે સાહેબને શરદી-કફ-ઉધરસનું પ્રમાણ વધવા સાથે શારીરિક અસ્વસ્થતામાં વધારો થયો અને તાત્કાલિક ડોકટરી ઈલાજ શરૂ કરાવતાં લગભગ ૩ દિવસ બાટલા ચડાવવા પડ્યા હોવા છતાં ‘મેરુ તો ડગે પણ જેના મન ન ડગે’ એવા પૂજ્યશ્રીએ નવપદની શાશ્વતી ઓળીના આયંબિલ તો પૂર્ણ જ કર્યા હતા... ત્યારબાદ પણ બેસણાના પરચક્રખાણ કરતાં હોવા છતાં સવારે માત્ર દવાઓ સાથે અનુપાન લઈ બપોરે એક જ વખત નિર્દોષ ભિક્ષાપૂર્વક આહાર કરતાં હતા... છેલ્લા એક માસથી મસ્તકમાં શિખાના સ્થાને ખેંચાણ અને દુઃખાવાનો અનુભવ થતો હતો અને જમણા હાથના ખભાથી આખા હાથમાં વેદના થતી હોવા છતાં નિત્ય દરેક આરાધક જીવોના દ્રવ્ય-ભાવ સ્વાસ્થ્ય માટે અપ્રમત્તભાવે વાસક્ષેપ કરતાં હતાં... છેલ્લા બે માસથી સાહેબને શરીરે માલિશ કરવા આવનાર મુસલમાન યુવાન આદિલખાને તો પ્રથમ દિવસે જ આ મહાપુરુષનો સ્પર્શ કરતાં માંસનો ત્યાગ કર્યો હતો અને આ નવપદના દિવસો દરમિયાન રાત્રિભોજનત્યાગ-બ્રહ્મચર્યપાલન આદિના પરચક્રખાણ કરી એક દિવસ આયંબિલ પણ કર્યું હતું.

સં. ૨૦૫૯ નૂતનવર્ષ પ્રારંભ

ચરમ તીર્થપતિ, આપણા આસન્નોપકારી પરમાત્મા મહાવીર પ્રભુના

નિર્વાણ કલ્યાણકના દિવસો નજીક આવતાં હતાં... સ્કુલાદિમાં વેકેશનનો સમય હોવાથી ગિરનારની યાત્રા કરવા આવનાર ભાવુકોનો પ્રવાહ વધતો જતો હતો તેમાં દિવાળીના છેલ્લા બે દિવસ તો શ્રી નેમિજિનસેવાટ્રસ્ટ-યાત્રિકભવનની ધર્મશાળા પણ નાની પડવા લાગી... અનેક ભાવુકો પરમાત્મા મહાવીરના નિર્વાણ કલ્યાણકની આરાધના પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં કરી સં. ૨૦૫૯ નૂતનવર્ષના મંગલમય પ્રારંભ દિન તથા અનંત લબ્ધિનિધાન ગૌતમસ્વામીના કેવળજ્ઞાન દિનની પુણ્યવંતી પ્રભાતે પૂજ્યશ્રીના સ્વમુખે મહામાંગલિકનું શ્રવણ કરી જીવન સફળ બનાવવા આવ્યા હતા... દિવાળીની લગભગ મધ્યરાત્રિએ દેવાધિદેવ તારક તીર્થંકર પરમાત્મા મહાવીરના કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની આરાધના થઈ... વહેલી સવારે વહેલી પરોઢે લગભગ ૩.૪૫ કલાક બાદ સૌ આરાધક ભાગ્યશાળીઓ સાથે મહાપ્રતાપી પ્રભુવીરના નિર્વાણ કલ્યાણકની આરાધનાનો પ્રારંભ થયો... સૌ ખૂબ ભાવપૂર્વક પ્રભુવીરના નિર્વાણ કલ્યાણકની આરાધનામાં મસ્ત હતા અને ખરેખર તે અવસરે પરમાત્માનો વિરહ થયો હોવાનો અનુભવ કરતાં કરતાં દેવવંદન પૂર્ણતાને આરે જ હતું તે અવસરે અચનાક પૂજ્યશ્રી એકદમ અસ્વસ્થ થઈ ગયા અને ઝડપથી દેવવંદન પૂર્ણ કરવા સૂચન કર્યું. દેવવંદન પૂર્ણ થતાંની સાથે જ એકદમ છાતીમાં દુઃખાવાની અસહ્ય પીડાના કારણે સંથારામાં લંબાવીને સ્વયં છાતી ઉપર હાથ રાખી નમસ્કાર મહામંત્રનું મોટેથી રટણ કરવા લાગ્યા... મુનિ ભગવંતો બામ વગેરે લગાડી પ્રાથમિક ઉપચાર કરતાં થોડી જ વારમાં પૂજ્યશ્રી કંઈક અંશે સ્વસ્થ થયા... વિનયશિરોમણિ, નમ્રતામૂર્તિ, અનંત લબ્ધિનિધાન શ્રી ગૌતમસ્વામી ભગવંતના કેવલ્યની આરાધનાર્થે દેવવંદન થયા.. પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણાદિ આવશ્યક ક્રિયા પતાવી ગિરનાર તળેટીના મુખ્ય ઉપાશ્રયના મોટા હોલમાં

પૂજ્યશ્રી અનેકની તપનેયાને તારનાર હતા...

મહામાંગલિકનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું... વિવિધ ગામોથી, જૂનાગઢ ગામમાંથી આવેલા ભાવુકજનોથી ખીચોખીચ ભરેલા ઉપાશ્રયમાં મંગલ ઘડીએ પૂજ્યશ્રીએ માંગલિકનો પ્રારંભ કરવા નમસ્કાર મહામંત્ર અને માંગલિક શ્લોકનું ઉચ્ચારણ કર્યા બાદ વધારે બોલવામાં શ્રમ અનુભવાતો હોવાનો અહેસાસ થતાં મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને સંપૂર્ણ માંગલિક કરવાનું સુચન કરતાં મુનિ ભગવંતે નૂતનવર્ષના માંગલિક સ્વરૂપે મહાપ્રભાવક નવસ્મરણ પૈકી સાત સ્મરણ તથા શ્રીગૌતમસ્વામીનો રાસ વાંચ્યો હતો... ત્યારબાદ મુનિ નયનરત્નવિજયજીએ નૂતનવર્ષ ધર્મમય પસાર કરવા ગાગરમાં સાગરની માફક ટૂંકમાં હિતોપદેશ આપ્યો હતો. અંતે પૂજ્યશ્રીએ ચતુર્વિધ સંઘની સમક્ષ ચતુર્વિધ સંઘ તથા જગતના સર્વે જીવો સાથે ખૂબ જ ભાવપૂર્વક ગદ્ગદ્ હૈયે ક્ષમાપના કરી, પછી પૂજ્યશ્રીની અસ્વસ્થતાને કારણે મુનિ નયનરત્નવિજયજીએ સૌ ભાવિકોને પૂજ્યશ્રીના હાથે સૂરિમંત્રથી વાસિત કરેલ વાસક્ષેપ વડે આશિષ આપ્યા હતા... લગભગ સવારે ૯.૦૦ વાગે ડોક્ટર આવતાં પૂજ્યશ્રીને તપાસીને કાર્ડિયોગ્રામ કાઢવામાં આવ્યો ત્યારે તેમણે મંદ હૃદયરોગનો હુમલો થયો હોવાનું જણાવી ઉપચાર માટે યોગ્ય દવા-ઈન્જેક્શનો અંગે સૂચન કરેલ...

કારતક સુદ પાંચમ- જ્ઞાનપંચમી :

પર્યુષણ મહાપર્વ પછીના છેલ્લા દોઢ-બે માસથી શારીરિક અસ્વસ્થતા અનુભવી રહેલા પૂજ્યશ્રીનું આંતરમાનસ કંઈક વિમાસણમાં રહેતું હોવાનું જણાતું હતું... શારીરિક આરોગ્ય માટે દ્રવ્યોપચાર ચાલતાં હતાં પરંતુ શાસ્ત્રાભ્યાસ તથા પૂજ્યોની અનુપમ કૃપા અને દીર્ઘકાલીન સંયમપર્યાય દરમ્યાન અનેક અનુભવોથી ઘડાયેલ પૂજ્યશ્રીને અંતિમ કાળ નજીક આવી રહ્યો હોવાના ભણકારા સંભળાવા લાગ્યા હતા. તે વખતે તેઓ એ ચિંતનમાં લાગી ગયા કે -

મૃત્યુકલ્પદ્રુમે પ્રાપ્તે યેનાત્માર્થો ન સાધિતઃ ।

નિમગ્નો જન્મજમ્બાલે સપશ્ચાત્ કિં કરિષ્યતિ ॥

જે જીવ મૃત્યુ નામના કલ્પવૃક્ષને પ્રાપ્ત કરવા છતાં આત્મકલ્યાણને સાધી નથી શકતો તે જીવ પછી સંસારરૂપી કીચડમાં ખૂંચીને શું વિશેષ કરી શકશે ?

આગર્ભાત્ દુઃખસંતપ્તપ્રક્ષિપ્તો દેહપિઞ્જરે ।

નાત્મા વિમુચ્યતેઽન્યેન, મૃત્યુભૂમિપતિં વિના ॥

આત્માના શત્રુ એવા કર્મરાજા વડે આ જીવ ગર્ભમાં પ્રવેશવાની પ્રથમ ક્ષણથી જ ક્ષુધા, તૃષ્ણા, રોગ, જરા, સંયોગ, વિયોગ આદિ અનેક દુઃખોના ભંડારસ્વરૂપ દેહપિંજરમાં પૂરાયો છે. તેને હવે યમરાજા સિવાય અન્ય કોણ છોડાવી શકે તેમ છે ?

સંસારાસક્તચિત્તાનાં મૃત્યુભીતિર્ભવેન્ નૃણાં ।

બોધયતે પુનઃ સોઽપિ જ્ઞાનવૈરાગ્યવાસિનામ્ ॥

જે જીવનું ચિત્ત સંસારના પદાર્થોમાં આસક્ત છે પરંતુ પોતાના આત્મસ્વરૂપને જાણતું નથી તેને નજીક આવતું મૃત્યુ ભયજનક લાગે છે, જ્યારે નિજ આત્મસ્વરૂપનો જ્ઞાતા તથા પરપદાર્થમાં વૈરાગ્યવાળો જીવ મૃત્યુ નજીક આવતાં આનંદ અનુભવે છે.

जीर्णं देहादिकं सर्वं नूतनं जायते यतः ।

समृत्युः किं न मोदाय सतां सातोत्थितिर्यथा ॥

મૃત્યુ આવતાં જીર્ણ થઈ ગયેલ દેહાદિ સર્વ છૂટી જાય છે અને નવું શરીર પ્રાપ્ત થવાથી જ્ઞાની પુરુષો મૃત્યુને એક પ્રકારનો જ્ઞાતાનો ઉદય માનતા હોવાથી તેને માટે મૃત્યુ એ હર્ષનો અવસર બને છે.

બસ! આ વિચારોના આધારે લગભગ બાહ્યભાવો-બાહ્ય પ્રવૃત્તિ તરફ ઉપેક્ષા કરી આંતરપરિણતિના ખૂલ્લા આકાશમાં વિહરવા લાગ્યા... અને જ્ઞાનપંચમીના મહિમાવાન દિનની મંગલ પ્રભાતે લગભગ ૮.૩૦ કલાકે મુનિ

હેમવલ્લભવિજયજીને જણાવ્યું કે “આ જ મને કંઈક સંભળાવો. હવે આ કાયાનો ઝાઝો ભરોસો નથી.” તે અવસરે મુનિવરે ‘પૂર્વપુરુષોની અંતિમ આરાધનાઓ’ એકધારી લગભગ પાંચ કલાક સુધી સંભળાવી. પૂજ્યશ્રી અત્યંત ભાવપૂર્વક સાંભળીને જ્યાં જ્યાં તથા પ્રકારના શબ્દો આવે ત્યાં ત્યાં ભાવથી બે હાથ જોડી ‘મિચ્છા મિ દુક્કડમ્’ બોલતા બોલતા મસ્તક ઝુકાવી સૌ જીવોને ખમાવતાં રહેતા હતાં.. આ આરાધનામાં ભાવોની છોળો ઉછળવા લાગી અને અજર, અમર, અક્ષય પદની પ્રાપ્તિ માટે કર્મમુક્ત-દોષમુક્ત થવા જીવનસંધ્યાની આખરી ક્ષિતિજે ઊભેલા પૂજ્યશ્રીએ જીવન-શુદ્ધિ અર્થે મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી સન્મુખ સંયમજીવનની આરાધના દરમ્યાન લાગેલા અતિચારનું આલોચન કર્યું અને મહાપચ્ચક્ષ્ણાણ પયત્નાના અંતે જણાવ્યું છે તેમ -

सम्मं मे सव्वभूएसु, वेरं मज्झं न केणइ ।

खामेमि सव्व जीवे, खमामि अहं सव्वजीवाणं ॥

મારે સર્વ જીવો પ્રત્યે સમાનતા અને સમતા છે, મારે કોઈની સાથે વેરઝેર નથી, હું સર્વ જીવોને ખમું છું અને સર્વ જીવોને ખમાવું છું. આ રીતે સકલ જીવ રાશિ સાથે ક્ષમાપના કરીને જિનેશ્વર પરમાત્માને પ્રાર્થના કરે છે કે-

मृत्युमार्गे प्रवृत्तस्य, वीतरागो ददातु मे ।

समाधिबोधो पाथेयं, यावन्मुक्तिपुरीपरः ॥

“હે વીતરાગ પરમાત્મા! મૃત્યુ માર્ગે પ્રવર્તેલા મને પરલોકની આ યાત્રામાં હું જ્યાં સુધી મુક્તિપુરીએ ન પહોંચું ત્યાં સુધી સમાધિબોધરૂપી પાથેય (ભાથું) આપવા કૃપા કરો !”

પૂજ્યશ્રી નિત્ય આત્મભાવમાં રમણ રહેવા લાગ્યા... તેઓશ્રીની અસ્વસ્થતાના સમાચાર ચોતરફ ફેલાઈ જવાથી અનેક ભક્તજનો દર્શન-વંદનાર્થે આવવા લાગ્યા... નાજુક તબિયતમાં લોકોની અવરજવરના કારણે

ઈન્ફેક્શન ન લાગી જાય તે માટે સાવચેતીરૂપે કોઈપણ ગૃહસ્થોને પૂજ્યશ્રીની નજીક ન જવા દેતાં વચ્ચે જ એક દોરી બાંધી રાખેલી હોવાથી આગેવાનો દૂરથી જ દર્શન-વંદન કરાવતાં હતા.. પરંતુ કરુણાસાગર પૂજ્યશ્રી જ્યારે કોઈ ગૃહસ્થને નિરાશ થઈને પાછો જતો જોતાં ત્યારે તેને સામેથી બોલાવી વાસક્ષેપ કરી આપતાં... સાહેબજીએ જીવન દરમ્યાન મર્યાદાપૂર્વક આવનાર કોઈને વાસક્ષેપ નાંખવા બાબત નિરાશ કર્યા નથી... પૂજ્યશ્રીને સકળ સંઘના શ્રાવક-શ્રાવિકા પ્રત્યે અત્યંત વાત્સલ્યભાવ હોવાથી ૩ વર્ષના બાળકથી લઈને ૯૩ વર્ષના વૃદ્ધો પણ તેમની પાસે નિઃસંકોચ આવી શકતા હતા... ધીમે ધીમે ચાતુર્માસના શેષ દિવસો પસાર થઈ ગયા... ડોકટરોનું સૂચન હતું કે મહારાજ સાહેબ ગામમાં આવી જાય તો ગામમાં એકસ-રે, સોનોગ્રાફી વગેરે અનેક સગવડો ઉપલબ્ધ હોવાથી યોગ્ય તપાસ કરવાનું શક્ય બને.

કારતક સુદ પુનમના દિવસે ચાતુર્માસિક આરાધના કરવા પધારેલ આરાધકો ગિરનાર મહાતીર્થની યાત્રા કરીને બપોરે નીચે આવ્યા બાદ સૌએ સાહેબના દર્શન-વંદન કરી આશીર્વાદ ગ્રહણ કરી રડતી આંખે વિદાય લીધી હતી.

કારતક વદ બીજના વહેલી સવારે પૂજ્યશ્રીએ ગામ તરફ પ્રયાણ કર્યું અને સીધા સોનોગ્રાફી સેન્ટરમાં ગયા. પૂજ્યશ્રીના દેહની સોનોગ્રાફી બાદ તેઓશ્રીને ડો. સુરેશભાઈ કુબાવતના દવાખાનામાં દાખલ કરવામાં આવ્યા, જ્યાં બ્લડ-યુરીન આદિ ટેસ્ટો લેવામાં આવ્યા. થોડી જ વારમાં સોનોગ્રાફીનો રીપોર્ટ આવી ગયો.

ડો. સુરેશભાઈએ અન્ય ડોકટરોની સાથે ચર્ચા વિચારણાઓ કરીને મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને રોગની ગંભીરતા અને ઈલાજની અશક્યતાઓનો ખ્યાલ આપી વ્યાધિએ વેગ પકડ્યો હોવાથી તે મર્યાદા ઓળંગીને આગળ વધી ગયેલ હોવાનું જણાવ્યું. હવે કોઈ ઉપચાર શક્ય ન હોવાથી ડોક્ટરે પૂજ્યશ્રીને

હોસ્પીટલમાં રાખવાની હવે કોઈ આવશ્યકતા ન હોવાનું જણાવી ઉપાશ્રયમાં લઈ જે રીતે ધર્મ આરાધના કરાવવી હોય તે રીતે કરાવવા માટે હોસ્પીટલમાંથી રજા આપવા છતાં મહાત્માએ તે રીપોર્ટને તાત્કાલિક અમદાવાદ મોટા ડોક્ટરોનો અભિપ્રાય લેવા મોકલ્યો.

બીજા જ દિવસે તેમના તરફથી સમાચાર આવ્યા ત્યારે જૂનાગઢના ડોક્ટરોનો અભિપ્રાય હતો તે જ વાત અમદાવાદના ડોક્ટરોએ પણ જણાવતાં હવે અન્ય કોઈ વિકલ્પના અભાવમાં પૂજ્યશ્રીને વાસ્તવિકતાનો ખ્યાલ આપી મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ હવે બસ આત્માની જ ચિકિત્સામાં લાગી ભાવોપચારમાં મગ્ન રહેવા જણાવ્યું અને કારતક વદ પાંચમના સવારે હોસ્પીટલમાંથી રજા લઈ ઉપાશ્રયમાં આવ્યા હતા. પૂજ્યશ્રી તથા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી સિવાય વ્યાધિની ગંભીરતાનો સ્પષ્ટ ખ્યાલ લગભગ કોઈને આપવામાં આવ્યો ન હતો. તેથી તેઓશ્રી પ્રત્યેના ભક્તિ-બહુમાન અને લાગણીવશ કેટલોક ભક્તવર્ગ તથા મોહવશ સ્વજનાદિ તેઓશ્રીને વાહન દ્વારા અમદાવાદ લઈ જઈ વ્યવસ્થિત ઉપચારાદિની ભાવનાવાળા હતા. મેહુલભાઈ સાંઘાણી તથા અમદાવાદના ભાસ્કરભાઈ હાર્ડીકરના સલાહ સૂચન મુજબ આયુર્વેદિક ઉપચાર ચાલતાં હતા તો બીજી તરફ ડોક્ટરના મત મુજબ પૂજ્યશ્રી કેન્સરના દ્વિતીય તબક્કામાંથી પસાર થઈ આગળ વધી રહ્યા હતા. દેહના કોઈ અન્ય સ્થાનેથી ગાંઠો છૂટી પડી પડીને લીવરમાં આવી રહી હોવાનું તેઓ જણાવતાં અને ધીમે ધીમે ગળા પાસે પણ એક મોટી ગાંઠ જોવામાં આવી રહી હતી તેથી હવે સંપૂર્ણ શરીરના બહુધા ભાગમાં કેન્સરની અસર પ્રસરી ગયેલ હોવાથી તથા ૯૬ વર્ષની દીર્ઘ ઉંમરે અત્યંત કૃશ બની ગયેલા આ દેહમાં લોહી-માંસાદિની અલ્પતાને કારણે ઓપરેશન દ્વારા કાપકૂપ કરવી વ્યર્થ જણાતી હતી, તેથી જરૂરીયાત વગરની નિષ્કારણ પીડા ઉપજાવવામાં કોઈ લાભ જણાતો ન હતો. સમય પસાર થવા દેવો અને આયુષ્ય બળવાન હોય તેટલો સમય પણ સમાધિમય પસાર થાય તે જ શ્રેષ્ઠ

ઉપાય જણાતો હતો..

અમદાવાદના વૈદ્યરાજ ભાસ્કરભાઈ હાર્ડીકર અને ધોરાજીના આયુર્વેદિક ડોક્ટર મેહુલભાઈ સાંઘાણી સાહેબજીના શરીરમાં કફના ગટ્ટા થયા હોવાનું જણાવતાં હતા તેથી તેઓએ આ ગાંઠોને ભેદવા માટે ઉકાળા વગેરેના ઉપચારો શરૂ કરતાં પૂજ્યશ્રીને આવી અવસ્થામાં પણ આ ઉકાળા વગેરે વિરાધનાઓ કરાવવાનું જરાપણ ઈષ્ટ ન હતું.. ‘આ વિરાધના દ્વારા જીવોની હિંસા કરીને જીવવા કરતાં સમાધિમય મરણ આવતું હોય તો શું વાંધો છે ? હવે કેટલું જીવવાનું છે ? આ જતા દિવસોમાં વિરાધનાઓ કરીને શું ફાયદો છે?’ આવા જ ચિંતનમાં રહી પોતાની આત્મિક આરાધનામાં લાગી ગયા હતા અને અનાદિકાળના ભવભ્રમણ દરમ્યાન આત્મા ઉપર લાગેલી કર્મોની ગાંઠોને ભેદવા પ્રબળ ભાવોપચાર શરૂ કરી દીધા હતા.

**‘રાગ ભાવ ધારત પુદ્ગલથી, જે અવિવેકી જીવ,
પાય વિવેક રાગ તજી ચેતન, બંધ વિગત સદીવ.’**

(જેના હૃદયમાં ભેદ-જ્ઞાનનો પ્રકાશ હોતો નથી તેવા અવિવેકી જીવો તો પુદ્ગલના પ્રેમી હોય છે અને પુદ્ગલભાવના રાગી હોય છે, પરંતુ જે વિવેકી હોય છે, જેના હૃદયમાં ચેતન અને પુદ્ગલના ભેદવિજ્ઞાનનું અજવાળું થઈ જાય છે તે પુદ્ગલપ્રેમને ત્યજીને નિર્બંધન બની જાય છે.)

**‘ઈમ વિવેક હિરિદે મેં ધારી, સ્વ પર ભાવ વિચારે,
કાયા-જીવ-જ્ઞાનદગ દેખય, અહિ-કંચીકી જિમ ન્યારો.’**

(હૃદયમાં વિવેક એટલે કે ભેદજ્ઞાન ધારણ કરીને ‘સ્વ’ ‘પર’નો વિચાર કરવો, આ જ જ્ઞાનદૃષ્ટિથી જેમ અહિ અર્થાત્ સર્પ અને તેની કાંચળી અલગ છે, તેમ આ શરીર અને જીવ પણ જુદા છે આ વિચારણા કરવી જરૂરી છે.)

પૂ. ચિદાનંદજી મહારાજ રચિત ‘પુદ્ગલગીતા’ના આ વચનો લક્ષમાં લઈ હવે પૂજ્યશ્રી દેહ પ્રત્યે નિરપેક્ષ બની આત્મભાવમાં સ્થિર થઈ રહ્યા હતા. ‘અન્યોઽહં સ્વજનાત્, પરિજનાત્, વિભવાત્, શરીરાચ્છેતિ । ‘હું સ્વજનોથી,

પૂજ્યશ્રી પ્રભુના માર્ગના અણગાર હતા...

પરિજનોથી, વૈભવથી અને શરીરથી પણ જુદો છું, અન્ય છું’ આવી ભાવધારામાં ચડવા લાગ્યા. તે અવસરે કર્મરાજાના રાજ્યમાં ખળભળાટ મચવા લાગ્યો... કર્મરાજાનું સામ્રાજ્ય હોય અને કોઈ જીવ આ રીતે છટકીને તેની છાવણીમાંથી બહાર નીકળવા પ્રયત્ન કરે? આ વાત કર્મરાજાને કોઈપણ રીતે મંજૂર ન હતી તેથી પોતાના અશાતાવેદનીય નામના સૈન્યને પૂજ્યશ્રી ઉપર હુમલો કરવા મોકલી દીધા.

ધર્મ અને કર્મના ખૂંખાર યુદ્ધનો મહાપ્રારંભ થયો. પૂજ્યશ્રીની વેદના દિનપ્રતિદિન વધવા લાગી. દિવસ તો હજુ ગમે તેમ પસાર થતો હતો પરંતુ ગોઝારી રાત્રિઓ પસાર થઈ રહી હતી... રાત્રે સુતાને હજુ દસ મિનિટ થાય ત્યાં આખા શરીરમાં શૂળ ભોંકાતા હોય તેવી તીવ્ર વેદના, દાવાનળ જેવો દાહ અને આખા શરીરમાં નસો ખેંચાવાનો કારમો અનુભવ થતાં મુનિવર આખું શરીર દબાવતાં રહે અને એકાદ કલાકે કંઈક શાતાનો અનુભવ થતાં તેમને સુવડાવી દેતાં પરંતુ હજુ દસ મિનિટ ન થઈ હોય ત્યાં પુનઃ કારમી વેદનાઓ ઉપડતાં તેઓશ્રી સંથારામાં બેઠાં થઈ જતાં. વળી મુનિવર શરીર દબાવતાં ત્યારે થોડી રાહત થતાં થોડીવાર સંથારતા ત્યારે પુનઃ તે જ વેદનાનું પુનરાવર્તન થતું. આ રીતે રાતોની રાતો સૂરિવર અને મુનિવરોની વીતવા લાગી.

જૂનાગઢના શશીકાંતભાઈ, દિનેશભાઈ, સનતભાઈ, જયેશભાઈ, કેતનભાઈ, વિરેનભાઈ આદિ અનેક લાગણીશીલ શ્રાવકવર્ગે રાત્રિના પૂજ્યશ્રીની શુશ્રૂષા માટે ઉપાશ્રયમાં જ રાત્રિ રોકાવાનું શરૂ કરી સાહેબને શાતા આપવા અને મહાત્માને થોડો સમય આરામ આપવાનું શરૂ કરી દીધું. ૮-૯ દિવસના આયુર્વેદિક ઉપચારના પ્રારંભના અલ્પ દિવસોમાં થોડો ફેરફાર લાગ્યા બાદ હવે તેની કોઈ અસર જણાતી ન હતી.

નિકટ મોક્ષગામી એવા આ જીવને અનંતકાળમાં બાંધેલા કર્મોનો

હિસાબ ચૂકતે કરવા હવે ઝાઝા ભવો બાકી રહ્યા ન હોવાથી જિનેશ્વર પરમાત્મા કથિત ધર્મયુક્ત દુર્લભ એવા મનુષ્યભવ સિવાય બીજી કઈ ગતિમાં આવો અણમોલ અવસર પ્રાપ્ત થાય ! તેથી કર્મરાજાના સૈન્ય દ્વારા વેદનાઓની વણઝાર ચાલવા માંડી અને પૂજ્યશ્રીએ કુશળ યોદ્ધા બની નિર્ભયતાપૂર્વક સતત તેનો સામનો કરવામાં પાછીપાની કરી ન હતી પરંતુ લાગણીશીલ ભક્તજન અને મોહવશ સ્વજનો ખૂંખાર યુદ્ધનું દૃશ્ય નિહાળી ત્રાહિમામ્ પોકારી જતાં હોવાથી તેઓ પૂજ્યશ્રીના આ અશાતાવેદનીયના હુમલાનું શમન કરવાના શુભ ભાવથી વાહન દ્વારા અમદાવાદ લઈ જવાની તીવ્ર ઈચ્છાવાળા બન્યા, જૂનાગઢવાસીઓ હવે પૂજ્યશ્રીને આ ઉપાશ્રયમાંથી ક્યાંય બહાર ન લઈ જવાનો આગ્રહ કરવા લાગ્યા. અને મોક્ષપદના મનોરથ સેવતાં આ મહારથી ગિરનાર મહાતીર્થકલ્પમાં વર્ણન કરાયેલ ભૂતકાળમાં અનંતા તીર્થંકરો જે પાવન-ભૂમિએથી દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન અને સિદ્ધપદને પામ્યા હતા તે સિદ્ધક્ષેત્ર ગિરનાર મહાતીર્થના સાનિધ્યમાં અંતકાળ પસાર કરવા માટે ગિરનાર તળેટીમાં સ્થિરતા કરવાની ભાવના ધરાવતાં હતા... તે અવસરે સ્વજનોએ તો પૂજ્યશ્રીને અમદાવાદ લઈ જવા માટે અમદાવાદથી સ્પેશલ એમ્બ્યુલન્સ મોકલાવી ત્યારે જૂનાગઢવાસીઓ કોઈપણ હિસાબે અમદાવાદ જવા દેવાની ઈચ્છાવાળા ન હતા... સૌ પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં આવ્યા અને પોતપોતાની ભાવનાની રજૂઆત થઈ ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ પણ ગંભીર વિચાર સાથે શાસનદેવોના કોઈક સંકેતના આધારે હવે આ ઉપાશ્રયમાં જ રહેવું ઉચિત માનીને જાહેરાત કરી કે ‘હવે અંતકાળ સુધી હું આ ઉપાશ્રયના સંકુલથી બહાર નથી નીકળવાનો.’ પૂજ્યશ્રીના આ વચનો સાંભળી અમદાવાદથી આવેલ એમ્બ્યુલન્સને પાછી મોકલવામાં આવી અને આવી ને આવી જ વેદનામાં બીજા ત્રણ દિવસ પસાર થતાં એક એક કાતીલ રાત્રિઓ

પસાર થવા લાગી....

અંતિમ ઘટ્ટા :

કર્મરાજ અને ધર્મરાજ વચ્ચેના આ દ્વન્દ્વયુદ્ધમાં આ સૂરિવર પૂરા શૌર્ય સાથે કર્મશત્રુનો સામનો કરી રહ્યા હતા... માગશર સુદ ચોથની રાત્રિના યુદ્ધ બાદ માગશર સુદ પાંચમની વહેલી પરોઢે શાસ્ત્રજ્ઞ સૂરિવરે મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને કહ્યું, ‘મહાત્માઓને ઉઠાડો’ ત્યારે મહાત્માએ કહ્યું ‘સાહેબ! હજુ પાંચ જ વાગ્યા છે. રાત્રિના ઉજાગરાને કારણે થોડીવાર પછી ઉઠાડીએ. હજુ પ્રતિક્રમણનો સમય થવાને થોડીવાર છે.’ ત્યારે સાહેબે કહ્યું ‘પહેલા ઉઠાડો અને સજ્જાય પર્યતનું પ્રતિક્રમણ કરી લેવા જણાવો.’

મહાત્માએ અન્ય બે મહાત્માઓને ઉઠાડીને પૂજ્યશ્રીની સુચના જણાવી. તેઓની સજ્જાય થઈ જતાં મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી, મુનિ નયનરત્નવિજયજી અને મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજીને પોતાની પાસે બોલાવી આગમજ્ઞાતા, મહાગીતાર્થ એવા પૂજ્યશ્રીએ વાતનો પ્રારંભ કર્યો કે, “હવે મને મારું આયુષ્ય વધુ લાંબુ હોય તેવું જણાતું નથી તેથી જિનશાસનની મર્યાદા મુજબ કોઈ આચાર્ય કાળ કરે તે પૂર્વે પોતાની વિદાય બાદ પોતાના કાર્યોના સુવ્યવસ્થિત સંચાલન માટે એક ઉત્તરાધિકારીની નિમણૂક કરી તેને અધૂરા કાર્યો પૂર્ણ કરવા તથા ભાવિની સુવ્યવસ્થાની જવાબદારી સોંપવાની વિધિ હોવાથી હું મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને મારા ઉત્તરાધિકારી તરીકે નીમું છું અને સહસાવનની વ્યવસ્થા પં. વજ્રસેનવિજયજી ગણિવર્યની સાથે રહી તથા વાસણા-માણેકપુરની વ્યવસ્થા આ. ભુવનભાનુસૂરિજીના સમુદાયના આ. હેમચન્દ્રસૂરિજીની સાથે રહીને સંભાળવાની જવાબદારી સોંપું છું, મારા ગયા પછી મારા શિષ્ય મુનિ નયનરત્નવિજયજીને પં. વજ્રસેનવિજયજી ગણિવર્યની નિશ્રામાં રહી શેષ સંયમજીવનની આરાધના કરવા માટેની વ્યવસ્થા કરવાની જવાબદારી પણ સોંપું છું.” પૂજ્યશ્રીની અંતિમ અવસ્થાને ધ્યાનમાં લઈ

મુનિવરોએ તેમની આજ્ઞાને શિરોમાન્ય કરી અને કહ્યું “ સાહેબ ! આપની જે કંઈ અંતિમ ઈચ્છાઓ હોય તે જણાવો, અમે તે પૂર્ણ કરવા પૂરતો પ્રયાસ કરશું.” તે અવસરે લોકોત્તર એવા જિનશાસન પ્રત્યે અવિહંગ રાગ ધરાવનાર પૂજ્યશ્રીએ વિશ્વભરમાં ચારે તરફ ચાલતાં વેરઝેર અને વિષય-કષાયના તાંડવનૃત્યોરૂપી પાપોના શમન અને વર્તમાન જૈનશાસન, સંઘ અને સમુદાયોમાં ઈર્ષ્યા અને અહંકારના પ્રતાપે નધણીયાતી સ્થિતિમાં મૂકાયેલ ચતુર્વિધ સંઘની શાંતિ અને સમાધિના શુભાશયથી છેલ્લા સત્તર-સત્તર વર્ષથી અખંડ આયંબિલની આરાધના કરેલ પરંતુ કોઈ નિકાયિત અશાતાવેદનીય કર્મોદયથી સમાધિ જાળવવાનું અસંભવ બનતાં આયંબિલ આગળ ચલાવી ન શક્યા. તેથી અધૂરી રહેલી તેમની આરાધનાનો વારસો આગળ ચલાવી તેમની ભાવનાઓ પૂર્ણ કરવામાં અંશાત્મક નિમિત્તાભૂત બનવા મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીને જણાવ્યું “આજીવન આયંબિલનો તપ અને શક્યતઃ યુસ્ત સંયમજીવનનું પાલન કરજો.” પૂજ્યશ્રીના આ વચનોને સાંભળીને મહાત્માએ એક ક્ષણનો પણ વિલંબ કર્યા વગર બે હાથ જોડી પૂજ્યશ્રી પાસે આજીવન આયંબિલ તપની આરાધના અને શક્યતઃ યુસ્ત સંયમ માટે (તીવ્ર અશાતાવેદનીય કર્મોદયે આત્મસમાધિ ટકાવવાનું અશક્ય બને તેવા અવસરાદિના અપવાદ સાથે) અભિગ્રહ આપો’ તેવી વિનંતી કરતાં પૂજ્યશ્રીએ અભિગ્રહ પ્રદાન કરી અંતરના આશીર્વાદપૂર્વક તેમના મસ્તક ઉપર વાસક્ષેપ કર્યો હતો. તે અવસરે મહાત્માએ કહ્યું “સાહેબજી! મારા જેવા નાના પર્યાયવાળા સાધુને માથે આપ આટલી સંસ્થાઓની જવાબદારીઓ સોંપી રહ્યા છો તે તથા આજીવન આયંબિલનો આવો ઘોર અભિગ્રહ વહન કરવાની મારી કોઈ શક્તિ જ નથી. મેં તો આપના ભરોસે જ આ જવાબદારી આદિનો સ્વીકાર કર્યો છે, આપે જ આ જવાબદારી પાર પાડવાની છે, તેથી આપ વચન આપો કે દેવલોકમાં ગયા પછી આપ મને સહાય કરવા જરૂર પધારશો.”

પૂજ્યશ્રી જિનશાસનના શણગાર હતા...

એ સમયે સંયમજીવનની મર્યાદાનુસાર પૂજ્યશ્રીએ વચનથી સંમતિના કોઈ વચન ઉચ્ચાર્યા નહીં પરંતુ તેમના મુખારવિંદ પરથી સ્પષ્ટ અનુમાન થઈ શકતું હતું કે તેઓશ્રી મૌનમ્ અનુમતમ્ ના ન્યાયે સંમતિ આપવા સાથે હું તારી સાથે જ છું તેવા ભાવો વ્યક્ત કરતા હતા. [હકીકતમાં આજે પણ તે મહાત્માને સાહેબ સતત સહાયક બની રહ્યા હોવાની અનુભૂતિ થાય છે.]

મુનિવરોને આ રીતે પોતાની ભાવિ વ્યવસ્થાનો ખ્યાલ આપી હિતશિક્ષા સ્વરૂપે જણાવ્યું કે ‘આત્માનું સહજ શુદ્ધ સ્વરૂપ તો નિર્મલ સ્ફટિક જેવું છે પરંતુ અનાદિ કાળથી પરદ્રવ્યના સંયોગને કારણે થયેલા ફેરફારને લીધે આપણને તેની નિર્મળતા આવિર્ભાવ પામેલી અનુભવાતી નથી. પરદ્રવ્યનો સંયોગ જેટલો વિશેષ થાય તેટલા પ્રમાણમાં આત્માનું શુદ્ધ સ્વરૂપ અવરોધાઈ જાય છે, તેથી આ અવરોધાયેલા આત્માના અનંત જ્ઞાન, અનંત દર્શન, અનંત ચારિત્ર અને અનંત વીર્યાદિ ગુણોને પ્રગટ કરવા આપણે પરદ્રવ્યોથી વૈરાગ્ય પામી આપણી પરપદાર્થ પ્રત્યેની રાગદશાને તોડવાની છે, અને તે રાગદશાને તોડવા માટેનું શ્રેષ્ઠ સાધન છે- જિનાજ્ઞાનુસારી સંયમજીવનનું પાલન ! શુદ્ધ સંયમજીવન પાલનમાં વિઘ્નો તો ઘણા આવશે, પરંતુ ‘શ્રેયાંસિ બહુવિઘ્નાનિ’ એ વચનને લક્ષમાં લઈ આત્માના શુદ્ધ સ્વરૂપને પ્રગટ કરવા માટેના માર્ગમાં વિઘ્નો જરૂર આવતાં હોવા છતાં જો દૈવ મનોબળ અને જિનેશ્વર પરમાત્માના વચનો ઉપર અડગ શ્રદ્ધા રાખી આરાધના કરવાનો દૈવ સંકલ્પ કરવામાં આવે તો સિદ્ધિ ઝાઝી છેટી નથી રહેતી.’

આ હિતવચનોને લક્ષમાં રાખી જીવન દરમિયાન આરાધનામાં પુરુષાર્થ કરતાં રહેવા સાથે સૂચનો કરી છેલ્લા આશીર્વાદ આપ્યા હતા. હવે પૂજ્યશ્રીએ બાહ્યાભ્યંતર પરિગ્રહ લગભગ ત્યાગી દીધો હતો. દિનપ્રતિદિન વધતી જતી વિષમ વેદનામાં સમભાવ કેળવી દેહ-આત્માના ચિંતનની શ્રેણી મંડાઈ ચૂકી હતી.

મેં તો ચેતન દ્રવ્ય છું, ચિદાનંદ મુજ રૂપ;
એ તો પુદ્ગલ પિંડ છે, ભરમજાળ અંધકૂપ...
મોહ તજી સમતા ભજી, જાણે વસ્તુ સ્વરૂપ;
પુદ્ગલ રાગ ન કીજીએ, નવી પડીએ ભવકૂપ...
વસ્તુ સ્વભાવે નીપજે, કાળે વિણસી જાય;
કર્તા ભોક્તા કો નહિ, ઉપચારે કહેવાય...
તિણ કારણ એ શરીરશું, સંબંધ ન માહરે કોય;
મેં ન્યારા એહથી સદા, એ પણ ન્યારા જોય...
એહ જગમાં પ્રાણીયા, ભરમે ભૂલ્યા જેહ;
જાણી કાયા આપણી, મમત ઘરે અતિ નેહ...
એહ શરીર નહિ માહરું, એ તો પુદ્ગલ બંધ;
હું તો ચેતન દ્રવ્ય છું, ચિદાનંદ સુખકંદ...
એહ શરીરના નાશથી, મુજકું નહિ કોઈ ખેદ;
હું તો અવિનાશી સદા, અવિચળ અકળ અભેદ...

પૂર્વકૃત કર્મના વિપાકે અશાતાવેદનીય કર્મોદયે આવેલી કારમી પીડાઓને સહજભાવે ભોગવી તેનો ભવોભવનો હિસાબ ચૂકતે કરવામાં તત્પર બની ગયા હતા. પૂર્વે સાહેબને જ્યારે જ્યારે કોઈ કહે કે ‘સાહેબ! આપ તો કાયાનો પૂરો કસ કાઢી રહ્યા છો’ ત્યારે સાહેબ કહેતા ‘અરે ભાઈ! આ કાયા તો બળતું ઘર છે. તેમાંથી જેટલી વસ્તુઓ કાઢી શકાય તે કાઢીને તેનો સદુપયોગ કરી લેવા જેવો છે.’ અને ખરેખર! આ અવસરે તેઓશ્રી આ કાયામાં વધીઘટી બધી સામગ્રી એકઠી કરીને આત્મારાધનામાં લાગી ગયા હતા. ૮૬-૮૬ વર્ષ જૂની આ દેહરૂપી સડી ગયેલી જીર્ણ ઝુંપડીને છોડીને ભવ્ય મહેલમાં જઈ વસવાના આવેલા હેતના તેડાંને વધાવતાં તેમના હૈયાનો આનંદ ઉભરાતો ન હતો. નિત્ય રાત્રિની અસહ્ય વેદનાના અવસરે મુનિવર

અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત...
 અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત...
 અરિહંત... નેમિનાથ... નેમિનાથ... અરિહંત
 અરિહંત... નેમિનાથ... નેમિનાથ... અરિહંત...

કલાકોના કલાકો સુધી આ ધૂનની ધારા વહાવતાં. પૂજ્યશ્રી તેમાં અંતર્લીન થઈ જવાથી દેહની વેદનાને ભૂલી જતાં... એક દિવસ અમદાવાદના સુશ્રાવક કુમુદભાઈ વેલચંદ આવી અને રાત્રે સાહેબજીને ખૂબ ભાવપૂર્વક મહોપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજ વિરચિત ‘અમૃતવેલની સજા’ સંભળાવતાં તેઓશ્રી ઉપશમરસનું અમૃતપાન કરવા લાગ્યા. વિહાર કરવાની પ્રતિકૂળતા હોવા છતાં પર્યાયસ્થવિર પૂ. દિવ્યાનંદ મહારાજ સાહેબ જામનગરથી કષ્ટદાયી વિહાર કરીને પૂજ્યશ્રીના દર્શન કરવા માગશર સુદ આઠમના પધાર્યા...

માગશર સુદ દસમની મંગલ પ્રભાતે સાહેબને હવે ઝાઝો સમય આ કાયા સાથે રહેવાનો નથી અને આજનો દિવસ જીવનનો અંતિમ દિન હોવાની સંભાવના લાગતી હોવાથી સવારે જ ઉપવાસના પરચક્ષાણ લીધા અને સંપૂર્ણ દિવસ દરમ્યાન અમદાવાદથી આવેલ સુશ્રાવક જયેન્દ્રભાઈ, રાજુભાઈ, વિપુલભાઈ આદિએ કલાકો સુધી પરમાત્માભક્તિના સ્તવનાદિ સંભળાવી પૂજ્યશ્રીને શાતા આપવાના પ્રયાસો કર્યા, પરંતુ કર્મરાજાને આ ભવનો હજુ થોડો હિસાબ બાકી હોવાથી આજે જ આ દેહ છોડી તેમનો આત્મા પરલોકમાં જાય તે તેને મંજૂર ન હતું... તેણે તો પૂજ્યશ્રીની સમતા અને સમાધિ ઉપર વિજય મેળવવા પોતાના સૈન્યની ફોજની ફોજને રણમેદાનમાં ઉતારી દીધી હતી. તેમાં માગશર સુદ બારસની બપોરથી તો ભીષણ યુદ્ધનો પ્રારંભ થઈ ચૂક્યો હતો..

પૂજ્યશ્રી તો ધીરતા, ગંભીરતા, અડગતા અને સમતાના શસ્ત્રો વડે

નિર્ભયતાપૂર્વક શત્રુસૈન્યના પ્રહારનો સામનો કરતાં ‘અરિહંત’ ‘અરિહંત’ના નાદ સાથે શૌર્યપૂર્વક આવેગ, આક્રોશ, અસહિષ્ણુતા, વિહ્વળતા, દીનતા, અસમાધિ આદિ અનેક શત્રુસૈન્યને મહાત કરી ફોજોની ફોજોનો કચ્ચરઘાણ વાળી રહ્યા હતા. આખી રાતના આ તુમુલ યુદ્ધના થાકના કારણે માગશર સુદ તેરસના સવારથી અનંત તીર્થંકર પરમાત્માની કલ્યાણકભૂમિ એવા આ ગિરનાર ગિરવિરના સીધા જ દર્શન કરી વિશિષ્ટ બળ મેળવવા પૂજ્યશ્રીએ પોતાનું આસન રૂમમાંથી બહારની પરશાળમાં લેવડાવ્યું. ફરી અસહ્ય વેદનાઓના જોરદાર હુમલા શરૂ થયા.

સાહેબ નશ્વર દેહની અંદરની નસો તણાતી અને તૂટતી હોય તેવી વેદના અનુભવતાં હોવાથી બે હાથ અને બે પગ પછાડતાં પછાડતાં “અરિહંત” “અરિહંત”ના ઉચ્ચાર સાથે સમતાપૂર્વક દર્દ સહન કરી રહ્યા હતા.. કારમી વેદનાથી ઉછળતો દેહ પાટ પરથી નીચે ન પડી જાય તે માટે સાહેબે પોતાનું આસન ભૂમિ પર જ પથરાવ્યું અને ઉત્તરોત્તર પીડામાં વધારો થતો ગયો.

કર્મરાજા આ જંગ જીતવાનો મરણીયો પુરુષાર્થ કરી રહ્યો હતો અને પૂજ્યશ્રી પરાકાષ્ટાની સમતાના તીવ્ર શસ્ત્રો વડે સામનો કરી રહ્યા હતા. એકધારા લગભગ ત્રણ કલાકના આ ખૂંખાર યુદ્ધને જોનારાના ગાત્રો ધ્રુજ ગયા હતા. એક તરફ અશુભ કર્મોની આખી ફોજ અને બીજી તરફ મક્કમ મનોબળવાળા આ મહાત્મા ! ક્યાં સુધી આ રીતે પ્રતિકાર કરી શકશે ? રખે ને કંઈ અજુગતું થઈ જાય અને અસમાધિ થાય તો ? બસ ! આ ભયથી શ્રાવકવર્ગે ડોકટરોને બોલાવી થોડો સમય બેભાન થઈ જાય અને આ વેદનમાં રાહત મળે તેવા શુભાશયથી મંદ ઘેનનું ઈન્જેક્શન અપાવ્યું પરંતુ અનેક પ્રહારોથી ઘાયલ થયેલ પૂજ્યશ્રીની કૃશ કાયા તેને સહન કરવા અસમર્થ બનતાં માત્ર ૨-૩ કલાક ઘેનમાં રહે તેવા ઈન્જેક્શનની અસર બાર-બાર કલાક સુધી રહી હતી...

પૂજ્યશ્રી સંઘ એકતાના અરજદાર હતા...

અંતિમ દિન :

માગશર સુદ ચૌદશનો એ દિવસ હતો... સામાન્યથી આરોગ્યની દૃષ્ટિએ ચૌદશ-અમાસના દિવસો ભારે ગણાતા હોય છે. તે ઉક્તિ પૂજ્યશ્રીની બાબતમાં યથાર્થ સાબિત થયેલ હતી. આગલા દિવસે બપોરે ૪-૦૦ કલાકે અપાયેલ મંદ ઘેનના ઈન્જેક્શનની અસર લગભગ સવારે ૪-૦૦ કલાકે દૂર થવા માંડી, પાંચ વાગે પૂજ્યશ્રી સંપૂર્ણ ભાનમાં આવી ગયા હતા....

મહાત્માઓએ પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણાદિ-ચૈત્યવંદન આદિ આવશ્યક ક્રિયાઓ કરાવીને નવકારશીના સમયે પરચક્ષાણ પરાવીને દવાઓ તથા અનુપાન વપરાવ્યા. પૂજ્યશ્રી કંઈક સ્વસ્થ જણાતા હતા. છેલ્લા ત્રણ દિવસના ખૂંખાર યુદ્ધમાં કર્મરાજા સામે જરાપણ મચક આપી ન હોવાના કારણે હવે કર્મરાજાએ પણ પોતાના હથિયાર હેઠાં મૂકી દીધા હોય તેવું જણાતું હતું...

સાહેબને સતત અરિહંત 'નેમિનાથ'ની ધૂન સંભળાવવાનું ચાલતું હતું, થાકના કારણે થોડો થોડો વખત તંદ્રામાં આવી જતાં તે વખતે ધ્યાન દોરવામાં આવે તો પુનઃ ઉપયોગ પૂર્વક સાંભળતા હતા.. પહેલા જેવી કારમી વેદના ન હતી છતાં કોઈપણ હિસાબે ચેન પડતું ન હતું.. બપોરના સમયે થોડી થોડી વાર વેદના ઉપડતી અને શમી જતી હતી... આથી બપોર દરમ્યાન અનેકવાર લઘુશંકાની ઈચ્છા થવા છતાં શંકાનું નિવારણ થઈ શકતું ન હતું. હવે કીડની પણ નિયમિત કામ કરતી બંધ થઈ ગઈ હતી.. સંધ્યાકાળનો સમય થયો. કંઈક સ્વસ્થતા જણાતી હોવાથી મહાત્માઓએ તરત જ ચૌદશનું પક્ષી પ્રતિક્રમણ શરૂ કરી દીધું...

ધીમે ધીમે પૂજ્યશ્રી તંદ્રાવસ્થામાં જતા હતાં તે વખતે પ્રતિક્રમણ ઠાવવાનો અવસર આવતાં મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ સાહેબનું તે તરફ ધ્યાન ખેંચાય અને ઉપયોગ રહે તે માટે મોટા સ્વરમાં ધીમે ધીમે કહ્યું 'સવ્વસ્સ વિ દેવસિ અ દુચ્ચિંતિ અ દુબ્ભાસિ અ દુચ્ચિદ્ધિ અ' આટલું કહીને અટકી ગયા અને પૂજ્યશ્રી

તરફથી પ્રતિભાવ માટે આતુરતાપૂર્વક તેમના મુખ સામે જોતાં રહ્યા. કાંઈ પ્રત્યુત્તર ન મળ્યો તેથી બીજીવાર તે રીતે જ બોલ્યા તેની સાથે જ પૂજ્યશ્રીએ થોડા મોટા અવાજમાં ખૂબ જ સ્વસ્થતાપૂર્વક, શુદ્ધ-ઉચ્ચારણ સાથે આત્મા ઉપર રહેલા અનંતાઅશુભ કર્મોના જથ્થાને ભસ્મીભૂત કરતા હોય તેમ 'મિચ્છા મિ દુક્કડમ્' રૂપી વચન બોમ્બનો ધડાકો કર્યો અને પછી શેષ પ્રતિક્રમણ દરમ્યાન થોડીવાર થોડીવાર જાગૃત રહેતા, વળી તંદ્રામાં ચાલ્યા જતાં ધ્યાન ખેંચાતા પુનઃ ઉપયોગ રાખતાં... આ રીતે તેઓશ્રીના જીવનનું ચરમ પ્રતિક્રમણ પૂર્ણ થયું.. અને સંપૂર્ણતયા બાહ્યભાવોથી મુક્ત આત્મધ્યાનમાં એકતાન થવા લાગ્યા...

અંતિમ અવસ્થા :

દુર્લભ એવા મનુષ્યભવમાં લોકોત્તર જૈનશાસનમાં જિનેશ્વર પરમાત્માએ પાપશુદ્ધિ અને આત્મશુદ્ધિ માટે પ્રરૂપેલી પ્રતિક્રમણની ક્રિયા પૂર્ણ થતાં પૂજ્યશ્રીને આત્મચિંતન કરતાં કરતાં થોડી જ વારમાં લગભગ ૮ વાગે ઊંઘ આવી. તે અવસરે મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ સહવર્તી મહાત્માઓ તથા ત્યાં હાજર જૂનાગઢ સંઘના ભાગ્યશાળીઓને જણાવ્યું કે “જેવા સાહેબ ઊઠે કે તરત મને ઊઠાડી દેજો. હું અહીં જ થોડીવાર આડો પડું છું.” લગભગ રાત્રિના ૧૧.૦૫ કલાકે સાહેબ થોડા જાગૃત થયા. તે અવસરે બાજુમાં સુતેલા મુનિ પણ સ્વયં જાગી ગયા.. પૂજ્યશ્રી આંતરપીડાનો સતત અનુભવ કરતાં હોવા છતાં બહાર સમભાવ રાખી કોઈ પણ જાતના અસહિષ્ણુતાના ઉદ્ગારો મુખમાંથી ઉચ્ચાર્યા વગર મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીની સાથે

અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત...

અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત... અરિહંત...

અરિહંત... નેમિનાથ... નેમિનાથ... અરિહંત

અરિહંત... નેમિનાથ... નેમિનાથ... અરિહંત...

આ ધૂનનું રટણ કરતાં કરતાં તેમાં લીન, તલ્લીન અને અંતર્લીન થવા લાગ્યા.... દેહની અંતરપીડા વચ્ચે પણ ધીરતા અને સહિષ્ણુતાના સોપાને આરૂઢ થતાં થતાં આગેકૂચ કરી રહ્યા હતા.. ચરણરેણુ શિષ્ય મુનિ નયનરત્ન વિજયજી ચરણોમાં બેસી ચરણકમળની ચાકરી કરી રહ્યા હતા... શ્રાવકજન ચાર બાજુ બેસી અરિહંત ધૂનમાં સાથ પૂરાવી રહ્યા હતા.. લગભગ રાત્રે બાર વાગે પૂજ્યશ્રીના અનન્ય શ્રાવક પ્રકાશભાઈ વસા તથા જૈનેતર જતીનભાઈ ઠક્કર પણ અમદાવાદથી આવી પહોંચ્યા હતા..

સતત લગભગ એક કલાકના રટણના થાકથી પૂજ્યશ્રીનું મોટેથી અરિહંતપદનું ઉચ્ચારણ કરવાનું બંધ થયું... હવે માત્ર હોઠ ફફડાવતાં અવાજ વગર રટણ કરતાં હતાં. ત્યારે તેઓશ્રીને બાલબ્રહ્મચારી શ્રીનેમિનાથ દાદાના સતત દર્શન થાય તે માટે મુનિ હેમવલ્લભવિજયજીએ શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માનો ફોટો પૂજ્યશ્રીની નજર સમક્ષ જ રાખ્યો હતો... તેઓશ્રી એકલીન થઈ પરમાત્માના દર્શન કરતાં કરતાં અરિહંતપદની ધૂનનું લયપૂર્વક રટણ કરતાં હતા.. સાહેબનો ઉપયોગ છે કે નહીં તે ચોક્કસ કરવા મહાત્મા પૂછતાં, “સાહેબ નેમિનાથ દાદા ક્યાં છે ?” ત્યારે તેઓશ્રી ફોટા સામે દૃષ્ટિ કરતાં. વળી થોડીવારે પૂછતાં ગિરનાર ક્યાં છે ? એટલે તરત મોઢું ફેરવી સામે રહેલા ગિરનાર તરફ દૃષ્ટિપાત કરતાં. આ રીતે એકધારી અરિહંત ધૂનથી વાતાવરણ ગુંજતું હતું. સૌની સાથે પૂજ્યશ્રી ‘અરિહંત અરિહંત’ ના રટણથી હોઠ ફફડાવતાં ફફડાવતાં સમતા શિખરને છોડે આવી અંતે રાત્રે બરોબર ૧૨.૩૯ ના વિજયમુહૂર્તે ટોચ ઉપર સમાધિમરણના આલંબને અરિહંતપદના શ્વેતવર્ણ સુચવતો શ્વેત ધ્વજ આરોપિત કરી દીધો... તેમના શુદ્ધ ચૈતન્યસ્વરૂપ આત્માએ આ દેહપિંજરનો ત્યાગ કરી અનંતયાત્રાના આગામી મુકામના દિવ્ય દેહને ધારણ કરી દીધો... મૃત્યુલોકની આ ધરા ઉપર પૂજ્યશ્રીનો માત્ર પાર્થિવદેહ અને ગુણદેહ રહ્યો...

થોડીવારમાં જ પૂ. દિવ્યાનંદ મહારાજે આ પાર્થિવદેહ સંઘને ભળાવી દીધો.. ભક્તજનોએ આવશ્યક કર્મ કરી દેહને ઉપાશ્રયના હોલમાં બિરાજમાન કર્યો.

અંતિમસંસ્કારયાત્રા તથા અંતિમસંસ્કાર :

મહાપુરુષના સ્વર્ગગમનના સમાચાર ચારેબાજુ વાયુવેગે ફેલાઈ જતાં ભારતભરના વિવિધ રાજ્યોમાંથી અનેક ભાવુકજન પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહના અંતિમ દર્શનાર્થે જૂનાગઢના હેમાભાઈના વંડામાં ઉમટી આવ્યા... માગશર સુદ પુનમના આખો દિવસ જૂનાગઢ જૈન-જૈને તરો તથા બહારગામથી પધારેલા ભાગ્યશાળીઓથી હેમાભાઈના વંડાનો ચોક વિશાળ જનમેદનીથી ઉભરાઈ ઉઠ્યો હતો...

સૌના નેત્રો પણ અશ્રુધારાથી ઉભરાયા હતા... એક આંખથી અનેકના બેલી જીવનોદ્ધારક, તારણહાર, વાત્સલ્યનિધિની વસમી વિદાયની વિષમ વેદનાથી શોકાશ્રુ વહેતાં હતા જ્યારે બીજી આંખમાંથી પૂજ્યશ્રીએ જીવનના અંતકાળ પર્યંત કુર એવા કર્મરાજાની સામે દ્વન્દ્વ યુદ્ધ ખેલી શૂરવીરતાપૂર્વક સમતા સમાધિની જયપતાકા ગગને લહેરાવી તેના હર્ષાશ્રુ વહેતાં હતા...

પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહની અગ્નિસંસ્કારવિધિ માટે સુયોગ્ય સ્થાન માટે વ્યવસ્થાપકો દ્વારા સવારથી દોડાદોડ ચાલતી હતી.. ગિરનારની ભવનાથ તળેટીમાં અનેક જગ્યાઓ જોવામાં આવી પરંતુ કોઈના વિચારમાં તે તે સ્થાનો

અગ્નિદાહ આપવા માટે યોગ્ય જણાતા ન હતા. આમ ને આમ અનેક જગ્યાઓ જોવામાં સાંજ પડી જવા છતાં કોઈ યોગ્ય સ્થાન મળતું ન હતું... સૌ વિમાસણમાં પડ્યા કે હવે શું કરવું? તેવામાં એક વિચાર એવો આવ્યો કે જે મહાન તીર્થભૂમિનો પૂજ્યશ્રીએ ઉદ્ધાર કરેલ છે તે સહસાવનમાં જ અંતિમસંસ્કાર થાય તો કેમ ! સહસાવનના પ્રમુખ ખીમરાજભાઈ બાલડ, પ્રકાશભાઈ વસા, ચીમનભાઈ સંઘવી આદિ ટ્રસ્ટીગણ અને જૂનાગઢના સંઘના ટ્રસ્ટીમંડળ તથા પૂજ્યશ્રીના ભક્તવર્ગનો પણ સહસાવનમાં અગ્નિસંસ્કાર કરવા બાબત એક જ સૂર આવ્યો કે ‘સહસાવનમાં થાય તો ખૂબ જ સારું’

બસ ! તરત જ કલેક્ટર ઓફિસના રેવેન્યુ ડીપાર્ટમેન્ટના ભૂતપૂર્વ સુશ્રાવક પાનાચંદભાઈ શાહ, ઈન્સ્યુરન્સ ઓફિસના ઓફીસર સુશ્રાવક કીશોરભાઈ નારેયણીયા, બેંકના ડેપ્યુટી મેનેજર સુશ્રાવક દિનેશભાઈ શેઠ આદિ ભાવુકોના ભગીરથ પુરુષાર્થના પરિણામે ફોરેસ્ટ તથા કલેક્ટર ઓફિસમાંથી સહસાવનમાં અગ્નિસંસ્કાર કરવા માટે પરવાનગી મળી ગઈ અને સાથે પોલિસ બંદોબસ્ત પણ તેમણે કરાવી આપી સૂચના કરી કે તે ભૂમિની ચારેબાજુ લોખંડના પતરાની ભીંતો બનાવી દેવી જેથી અગ્નિદાહના કોઈ તણખા વગેરેથી જંગલના ઝાડોમાં આગ પેદા થવાની સંભાવના ન રહે....સૌના હૈયામાં હર્ષ ઉભરાઈ ગયો..

ગિરનારના છેલ્લા ૫૦૦-૭૦૦ થી પણ અધિક વર્ષના ઇતિહાસમાં જૈન-અજૈન કોઈ પણ મહાત્માનો અગ્નિસંસ્કાર કરવાની પરવાનગી આપવામાં આવી ન હતી. પૂજ્યશ્રીના પ્રચંડ પુણ્યપ્રભાવે અત્યંત આશ્ચર્યદાયક આ ઘટના ઘટી રહી હતી. રાત્રે બાર વાગે અગ્નિસંસ્કારની ભૂમિની આજુબાજુ પતરાં વગેરેની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવા જૂનાગઢના યુવાન કાર્યકરો સહસાવન ગયા.. માગશર વદ એકમના દિવસે સવારથી જ હેમાભાઈનો વંડો માનવ

મહેરામણથી ઊભરાયો હતો. ગામ-પરગામના લોકોની ભીડ જામી હતી. સૌ પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહના અંતિમ દર્શનાર્થે તલસી રહ્યા હતા. લગભગ સવારે ૮.૦૦ કલાકે પૂજ્ય દિવ્યાનંદવિજય મહારાજ સાહેબની શુભ નિશ્રામાં અંતિમયાત્રા માટે પાલખી વગેરેના વિવિધ ચઢાવાની ઉછામણીનો પ્રારંભ થયો. સૌ ભક્તજનોએ ઉલ્લાસભર ઉછામણીઓ બોલીને લાભ લીધો. સવારે ૧૦.૦૦ વાગે પૂ. દિવ્યાનંદ મહારાજ સાહેબ, મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી, મુનિ નયનરત્નવિજયજી તથા મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજીએ ભવ્યાતિભવ્ય રેશમી જરિયનથી શોભતી પાલખીમાં બિરાજમાન કરેલ પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહને અંતિમ વાસક્ષેપ કર્યો હતો.

૧૦.૩૦ કલાકે ‘આચાર્ય હિમાંશુસૂરિ મહારાજ કી જય’ ‘જય જય નંદા જય જય ભદ્રા’ ‘ગુરુજી અમારો અંતરનાદ અમને આપો આશીર્વાદ’ ‘ગુરુજી અમર રહો’ વગેરે વિવિધ નારાઓ સાથે પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહની અંતિમયાત્રાનો આરંભ થયો... ઉપાશ્રયમાં પર્યાયસ્થવિર પૂ. દિવ્યાનંદ મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં ચતુર્વિધ સંઘ સમક્ષ દેવવંદન અને ગુણાનુવાદ થયા, અંતે પૂજ્યશ્રી દ્વારા થયેલ ભાવિની વ્યવસ્થા અંગેની જાહેરાત થઈ હતી....

ઠેર ઠેરથી આવેલા લોકો પૂજ્યશ્રીની પાલખીને ટેકો આપવા પડાપડી કરી રહ્યા હતા... ચારેતરફ એક દિવ્ય વાતાવરણનું સર્જન થયેલું જૂનાગઢના રાજમાર્ગો ઉપર ચારે તરફ ઉડતી અબીલ ગુલાલની ડમરીઓના શ્વેત અને રક્તવર્ણો અરિહંત અને સિદ્ધના પ્રતીક બની ચારે તરફ જયવંતા જિનશાસનની સુવાસ પ્રસરાવતા હતા.. જૂનાગઢના રાજમાર્ગ ઉપરના વાહન-વ્યવહાર સ્તબ્ધ થઈ ગયા હતા..., જય જય નંદા જય જય ભદ્રા ના મહાઘોષ પૂર્વક લગભગ ૫.૩૦ કિલોમિટરનું અંતર કાપી પાલખી ભવનાથ તળેટીમાં લગભગ ૧૨.૩૦ કલાકે પહોંચી હતી...

જય તળેટીથી પાલખીયાત્રા સહસ્રાવનના માર્ગે ધીમે ધીમે આગળ વધી રહી હતી અને ખીચોખીચ જનમેદની વચ્ચે પગથિયાઓના ચઢાણમાં પૂજ્યશ્રીનો પાર્થિવ દેહ પણ પરમાત્માની દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની ભૂમિને સ્પર્શવા માટે જાણે અધીરો ન થતો હોય! તેમ તેઓશ્રીની પાલખી વિશેષ પ્રયત્ન વગર સહજતાપૂર્વક આગળ વધી રહી હતી... લગભગ ૨.૩૦

કલાકે સેંકડો લોકોના આનંદોલ્લાસ સાથે પાલખી બાલબ્રહ્મચારી શ્રીનેમિનાથ પરમાત્માના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકભૂમિએ સમવસરણ મંદિરના સંકુલમાં પહોંચી હતી.

કાર્યકર ભાઈઓએ અગાઉથી જ ચિતાની ગોઠવણ આદિ વ્યવસ્થા કરી દીધી હતી.. પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહને ચિતા ઉપર પધરાવવામાં આવ્યો. અગ્નિદાહની ઉદ્દામણીનો પ્રારંભ થયો તે અવસરે મદ્રાસમાં પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મ પામવાના સમાચાર પામેલ તેઓશ્રીના સંસારી લઘુબંધુ રસિકભાઈ પણ કટોકટ સમયે પહોંચી ગયા.. અગ્નિદાહની ઉદ્દામણીનો લાભ

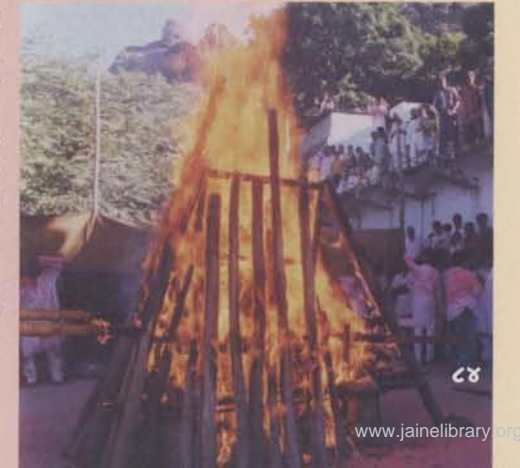
રસિકભાઈ, પ્રકાશભાઈ વસા, જયુભાઈ(ગિરિવિહારવાળા) આદિ કલ્યાણમિત્રો દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો.

બપોરના ૩.૩૦ કલાકે સહસ્રામ્રવનની પાવનભૂમિના આમ્રવૃક્ષોના પર્ણો પણ ચારેતરફ ગુંજતા જય જયનાદના અવાજના સ્પંદનો પામી ધન્ય બની ગયા અને રસિકભાઈ, પ્રકાશભાઈ વસા તથા જયુભાઈના હસ્તે પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહને અગ્નિદાહ અપાયો અને છેલ્લા ચાર દિવસથી વાવાઝોડાના જંગલી વેગે ફુંકાતો વાયરો પણ પૂજ્યશ્રીની અંતિમવિધિના

અણમોલ અવસરે સ્તબ્ધ થઈ ગયો હતો. કુદરત પણ મહાપુરુષના વસમા વિયોગથી શોકગ્રસ્ત થાય છે. પૂજ્યશ્રીની ચિતાની અગનજવાળાઓનું એક જ ધારાથી થતું ઊર્ધ્વગમન પણ જાણે પૂજ્યશ્રીના પરંપરાએ થઈ રહેલ પરમગતિ તરફના પ્રયાણની સાક્ષી પૂરતું ન હોય? તે રીતે શોભી રહ્યું હતું...

જે વ્યક્તિએ જૂનાગઢમાં

પૂજ્યશ્રી વૃત્તિનું શમન કરનાર હતા...

છેલ્લા ૩૦-૪૦ વર્ષોથી રહેતા હોવા છતાં સહસાવનની સ્પર્શના કરી ન હતી, જે વ્યક્તિ સખત દમના કારણે ઘરનો પહેલો માળ પણ બે વિસામા સાથે માંડ ચઢી શકતી હતી, જે વ્યક્તિને પગે પોલિયો થયો હોવાથી સપાટ રોડ ઉપર પણ ચાલવું કઠીન હતું તેવા અનેક ભાવુકજનો પૂજ્યશ્રી પ્રત્યેના ભક્તિ-બહુમાનના પ્રભાવે સહસાવનના ૩૦૦૦ પગથિયા સાવ સહજતાપૂર્વક ચડવા સમર્થ બન્યા હતા..આ સહસાવનના ૩૦૦૦ પગથિયા ચડીને કેટલા લોકો આવશે? એવા વિચાર સાથે કાર્યકર ભાઈઓએ ૨૫૦-૩૦૦ માણસોની કલ્પના કરી હતી તેના બદલે પૂજ્યશ્રીના શાસન પ્રત્યેના અવિહંત રાગ અને તપ-સંયમના પ્રભાવથી આકર્ષાઈને લગભગ ૧૭૦૦-૧૮૦૦ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ પૂજ્યશ્રીની અંતિમસંસ્કરણ વિધિને નિહાળવા સદ્ભાગી થયા હતા... અંતિમસંસ્કરણ બાદ આવેલ ૧૭૦૦-૧૮૦૦ શ્રાવક-શ્રાવિકાજનની આ પહાડ ઉપર સાંજના ચોવિહારની વ્યવસ્થા કોઈપણ જાતની મુશ્કેલી વગર કેવી રીતે થઈ તેનો ભેદ આજ સુધી વણઉકેલ્યો જ રહ્યો છે. રાત્રે લગભગ ૮.૦૦ કલાકે પૂજ્યશ્રીનો પાર્થિવદેહ લગભગ સંપૂર્ણતયા રાખ સ્વરૂપ બની ગયો તે અવસરે જ જૂનાગઢ ગામમાં ફોનની ઘંટડીઓ રણકવા માંડી અને સમાચાર આવ્યા કે અમદાવાદના વાસણા-નવકાર ફલેટના સંભવનાથ જિનાલયના ભોંયરામાં જ્યાં પૂજ્યશ્રીના સ્વહસ્તે પૂજ્યશ્રીના અતિવ્હાલા બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી હતી ત્યાં અમી ઝરવા લાગ્યા છે તે વાતના સમાચાર વાયુવેગે પ્રસરતાં લગભગ રાત્રિના સાડાબાર વાગ્યા સુધી રાજનગરના ભવિજનો પ્રભુ અને અમીઝરણાના દર્શન કરવા કતાર લગાવી ઊભા રહ્યા હતા...

પરમાત્મભક્તિ મહોત્સવ

પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહની અંતિમવિધિના બીજા દિવસ માગશર વદ-૨થી જૂનાગઢ સંઘના પરમોપકારી તથા લોકોના હૈયામાં પૂજ્ય સ્થાને આરૂઢ થયેલા

એવા પૂજ્યશ્રીના પરલોકગમન પ્રસંગે એક માસિક પરમાત્માભક્તિ મહોત્સવના માંડવા મંડાઈ ગયા... અંતિમસંસ્કારના બે દિવસ બાદ પૂ.આ.શ્રી મહાબલસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, પૂ.આ.ગુણયશસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પૂ.આ.શ્રી કીર્તિયશસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ સિદ્ધગિરિથી રૈવતગિરિનો છ'રી પાલિત સંઘ લઈને પધારતાં તેઓશ્રીએ પણ પૂજ્યશ્રીના ગુણાનુવાદ કર્યા હતા. આ પરમાત્માભક્તિ નિમિત્તે જામનગર ચાતુર્માસ બિરાજમાન પ.પૂ.પં.ચન્દ્રશેખર મહારાજ સાહેબના શિષ્યરત્ન પ્રવચનકાર પ.પૂ.રાજરક્ષિત મહારાજ સાહેબે પણ મહોત્સવ દરમ્યાન પધારી મહોત્સવની પૂર્ણાહૂતિ સુધી સ્થિરતા કરી જિનવાણીનું શ્રવણ કરાવેલ તથા ગુણાનુવાદ પણ કર્યા હતા... અને પ્રથમ માસિક તિથિ અવસરે ચતુર્વિધ સંઘ સાથે સહસાવનમાં પૂજ્યશ્રીની અંતિમસંસ્કારભૂમિની સ્પર્શના અને ગુરુભક્તિ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. ગામમાં ઉપાશ્રયમાં ગુણાનુવાદ પણ થયા હતા... પોષ વદ-૨ના મહોત્સવનાં અંતિમ દિવસે પૂજ્યશ્રીએ ગિરનારની સામુદ્રિક પ્રદક્ષિણા કરાવવાનો જે પ્રારંભ કર્યો તેવી ગિરનારની પ્રદક્ષિણાનું આયોજન કરવામાં આવેલ અને લગભગ દસ વર્ષથી સિત્તેર વર્ષની ઉંમરના કુલ ૪૫૦ ભાવુકોએ લગભગ ૨૮ કિ.મી.ની પહાડની યાત્રા એક જ દિવસમાં કરી હતી.

ये धर्मशीलमुनयः प्रधानास्ते दुःखहीना नियमाद् भवन्ति ।

संप्राप्य शीघ्रं परमार्थतत्त्वं, व्रजन्ति मोक्षपदमेकमेव ॥

(પરમાનંદ પરચીશી)

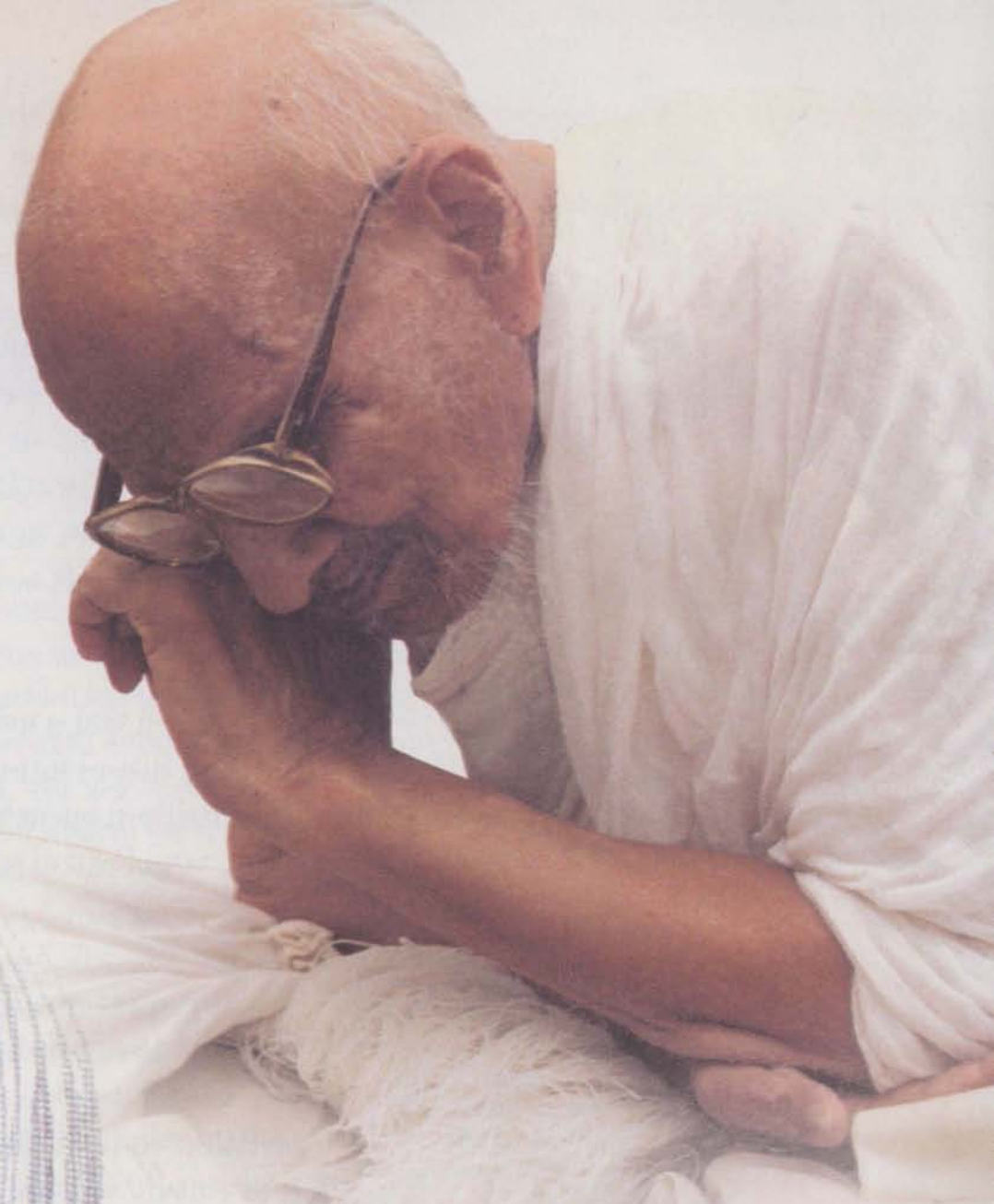
જે ઉત્તમ ધર્મવાન મુનિભગવંતો હોય છે તેઓ નિશ્ચિત રીતે સર્વે દુઃખથી રહિત થાય છે અને ઝડપથી પરમાર્થ તત્ત્વની પ્રાપ્તિ કરીને ઝડપથી પરંપરાએ એકમાત્ર મોક્ષપદને જ પામે છે.

‘ખે-ચાર પીંછા રોજ ખરતાં હતાં આયુષ્યનાં,
પણ મોર તો નાચી રહ્યો હતો સદા આંગણમાં’...

કોઈકના તારણ હાર...
કોઈકના પાલનહાર...
કોઈકના હૈયાનાહાર...
કોઈકના પ્રાણના ખ્યાલ....

જેવું ભક્ષ્ય
તેવું જીવન

હૈયાના ઉદ્ગાર

પૂજ્યશ્રી બ્રહ્મસમ્રાટ

હાલ.....

પૂજ્યપાદ્ તપોમૂર્તિ આચાર્યભગવંત શ્રી હિમાંશુસૂરિ મ.સા. ના સ્વર્ગવાસના સમાચાર મળતાં આંચકો અનુભવ્યો, ન પૂરાય તેવી ખોટ પડી. પૂજ્યશ્રીની સંઘઐક્યની ભાવના, સંયમનિષ્ઠા વગેરે અનેક ગુણોની જેટલી અનુભોદના કરીએ તેટલી ઓછી છે.

આ.અરવિંદસૂરિ, આ.યશોવિજયસૂરિ - મુંબઈ

પૂજ્યપાદ, તપસ્વી સમ્રાટ આ.ભ. શ્રી વિ. હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મ. સાહેબ માગસર સુદ ૧૪ ના રાતે ૧૨ વાગે સમાધિ પૂર્વક સ્વર્ગવાસ પામ્યાના સમાચાર જાણી ખુબ આઘાત સાથે સંવેગની વૃદ્ધિ થઈ છે.

સ્વ. આ.ભ. નો આત્મા દેવલોકમાં સમ્યક્ત્વની નિર્મળતા કરતા કરતા નંદીશ્વરઆદિ દ્વીપમાં જિનકલ્યાણકોની ઉજવાણી કરતા કરતા સમકિતને નિર્મળ બનાવી આગામી ભવમાં સંસ્કારી જૈનકુળમાં જન્મ લઈ આઠ વરસે સંયમ ગ્રહણ કરી નિરતિયાર ચારિત્ર પાળી ચાર ઘાતીકર્મોને ખપાવી કેવલી થઈ અનેક જીવો ઉપર ઉપકાર કરી સાદિ અનંત ભાગે શાશ્વત કાળ માટે શાશ્વત સુખના ભોક્તા બને એ જ શુભભાવના.

આ. રવિપ્રભસૂરિ દ.ચન્દ્રસેનવિજયજી - પાલીતાણા

જેમનો જોટો ન મળે તેવા મહાન સંયમી, ઉગ્ર તપસ્વી, સાથે સાથે સત્ત્વશાળી, ખૂબજ સહનશીલ એવા મહાત્માની શાસનને મહાન ખોટ પડી છે.

પૂજ્યપાદશ્રીજીનો આત્મા જ્યાં હોય ત્યાં ખુબ જ શાન્તિને પામો.

અમને વિહારમાં બરવાળામાં સમાચાર જાણવા મળ્યા. એકદમ ચકિત થવાયું હું! દેવવંદન આદિ કર્યું.

આ.નરયન્દ્રસૂરિ - પાલીતાણા

પૂજ્યપ્રવર તપસ્વીસમ્રાટ આ.ભ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. ગત માગશર શુદ્ધિ ચૌદશની રાત્રિએ સમાધિપૂર્ણ કાલધર્મ પામ્યાના સમાચારનો તમારો પત્ર મળ્યો. સમાચાર જાણી શાસનનો વૈભવ છીનવાયાની અને વેદનાની અનુભૂતિ થઈ.... જીવનકાળ દરમ્યાન ૩૦૦૦ જેટલા ઉપવાસ, વીશ-વીશ વર્ષથી અખંડપ્રાયઃ આયંબિલ, દીર્ઘ કાલ સંયમસાધના, અતિ વૃદ્ધવયે પણ પાદવિહાર, પ્રતિદિન મોટા ભાગનો સમય સતત સ્વાધ્યાય અને જાપ, આ બધું ખરેખર એમની ઉત્તમ આત્મિક અવસ્થાનું સૂચક છે.... એમનો આરાધક આત્મા જ્યાં હોય ત્યાં પ્રભુશાસનની પ્રાપ્તિ અને પરમારાધના કરીને શીઘ્ર પરમપદ પામે એ જ પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના.....

આ. સૂર્યોદયસૂરિ. દ.:પં. રાજરત્ન વિજય ઘાટકોપર (સંઘાણી)

પૂજ્યપાદ પરમતપસ્વી શાસનસેવક આચાર્ય મહારાજશ્રીના સમાધિમય કાળધર્મ થયાના સમાચાર ચિત્તમાં અપાર ખેદ તથા આઘાતની લાગણી જન્માવનારા છે. એક ઉત્તમ તપસ્વી તથા શાસનને સમર્પિત સાધક આત્માની ખોટ પડી અને આપણો શ્રીસંઘ એ અંશે રાંક બન્યો. આવા આત્માની આરાધના-સાધનાની અનુમોદના કરીએ તેટલી ઓછી છે દૂર રહ્યા બીજું કરી પણ શું શકીયે?

તેઓશ્રીના સંયમમય આત્માને શાંતિ તથા શાસન સતત મળો તેવી કામના અને તેઓશ્રીના ગુણોનું સ્મરણ કરવું તે જ હવે આપણા માટે શેષ રહે છે તેમના જેવી શાસન સમર્પિતતા આપણને પણ મળો!

આ. શીલચન્દ્રસૂરિ - બેંગલોર

દાદાના કાળધર્મ પામ્યાના દુઃખદ સમાચાર મળ્યા મારે આવવાની ખુબ જ ભાવના હતી. પણ ભવિતવ્યતા બલવાન!!!!

પર્યાયસ્થવિર
મુનિ પુણ્યવિજય - ધોરાજી

પૂજ્યપાદશ્રી આચાર્ય ભગવંતના કાલધર્મના સમાચાર છાપા દ્વારા જાણ્યાં ઘણું દુઃખ થયું છે. મહાન સંયમીને મહાન તપસ્વી આત્માની વિદાયથી શાસનને ખોટ પડી છે.

મુનિ મલયચન્દ્રવિજય
- ડભોઇ

પૂજ્યશ્રી આશ્રિજીનોના સંયમરક્ષક હતા...

- પૂજ્યપાદ પરમોપકારી ગુરુદેવશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજીના સમાચાર મળ્યા ખુબ જ આઘાત લાગ્યો, અમારા ઉપર સવિશેષ તેઓશ્રીનો ઉપકાર હતો.
- પૂજ્યશ્રીના વર્ણનાતીત ગુણોજ તેઓશ્રી તરફ સતત પૂજ્ય ભાવ પ્રગટ કરી રહ્યા હતા.
- પૂજ્યપાદશ્રી તપધર્મનાં મહાન સાધક હતા. સંયમજીવનની અત્યંત શુદ્ધિ ધરાવતા હતાં. સંઘ પ્રત્યે પૂજ્યશ્રીનો ખુબ જ વાત્સલ્યભાવ હતો. પૂજ્યશ્રીની નિર્દોષ ભિક્ષા માટેની ચીવટ તો ગજબ હતી.
- પૂજ્યશ્રી જાપ-ધ્યાન, સાધનાના મહાન સાધક આત્મા હતા. પૂજ્યશ્રી બ્રહ્મચર્યના અંગેડ ઉપાસક હતા.
- ગિરનાર તીર્થ પ્રત્યે અને નેમિનાથપરમાત્મા પ્રત્યે પૂજ્યશ્રીને સવિશેષ પ્રેમ હતો, બહુમાન હતું, અતુટ શ્રદ્ધા હતી.
- વરસો પહેલાં મને કહેલું “ મારો અંતિમ શ્વાસ હું ગિરનારમાં લઇશ ” આમ પૂજ્યશ્રીએ પોતાની ભાવના પૂર્ણ કરી.
- પૂજ્યશ્રીએ સંઘની એકતા માટે જે તપ કર્યો છે, જે ત્યાગ કર્યો છે. સવિશેષ પ્રયત્નો કર્યા છે ! એના માટે સંઘ હંમેશ માટે તેઓશ્રીનો ઋણી રહેશે.
- સકળ શ્રીસંઘમાંથી મહાન વિભૂતિ આત્માઓમાં છેલ્લામાં છેલ્લા વિભૂતિ સમાન પૂજ્યશ્રી હતા. તેઓશ્રીના વિરહથી મહાન સાધક આત્માની જબ્બરજસ્ત ખોટ શ્રી સંઘ અનુભવશે.

મુનિ હેમહંસ વિજય - બોડેલી

પૂજ્યશ્રી સંયમૈકબદ્ધક હતા.....

આજે સવારમાં ખુબ જ આઘાત જનક સમાચાર મળ્યા, કે પૂ. પાદ ગુરુવર્ય તપસ્વી મ. સા. દેવલોક તરફ પ્રયાણ પામ્યા છે. ખુબજ આઘાત થયો છે. કારમી વેદનાનો અનુભવ થયા કરે છે.

પર્યાયસ્થવિર મુનિ વિનયચન્દ્રવિજયજી - અમદાવાદ

પૂજ્યશ્રી વર્તમાનમાં સાધુ સંસ્થા માટે જબરજસ્ત આદર્શભૂત હતા-
પૂજ્યશ્રી તો જૈન જગત ઉપર મહાન ઉપકાર કરીને ગયા છે.

એમના અંતરમાં સંઘ ઐક્યની ભાવના સતત જ્વલંત રહી તે માટે પોતે ખુબ ખુબ પ્રયત્નો કર્યા પણ આપણું પુન્ય નબળું કે એ દિવ્ય દિવસો જોઈ શકીએ તે પહેલા પૂજ્યશ્રી વિદાય થઈ ગયા. મનની મનમાં રહી ગઈ..... મહાપુરુષ ચાલ્યા ગયા.

પં. વજ્રસેનવિજય - ધ્રોળ

પૂ. આ. ભ. ના કાળધર્મના સમાચાર જાણવા મળ્યા. પેપરમાં સમાચાર આવેલ હશે ! બપોરે વાંચ્યા પૂર્વે દેવવંદન કરેલ અચાનક તેઓની થયેલી વિદાયથી સમુદાયના એકમાત્ર વિદ્યમાન વડીલ પૂજ્યશ્રીની ખોટ પડી છે.... તેઓની એકમાત્ર ઈચ્છા જે હતી તે સરવાળે સફળ થઈ... બસ ! જાણે કે ગિરનારની છાયામાં જ અંતિમ શ્વાસ લેવા જુનાગઢ પધારેલ... મારા પરમતારક પૂજ્યશ્રી એ ઓળીનો વિરામ ગિરનારમાં જ લીધો કેવો યોગાનુયોગ ! સમુદાયમાં પરમસાધક પૂજ્યોમાંથી બાકી રહેલ પૂ. શ્રી પણ જતાં રહ્યા !

મુનિ હર્ષતિલકવિજય - પાલનપુર

જત પૂ. દાદા- ગુરુભગવંત પરમપૂજ્ય તપસ્વીશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજના કાળધર્મના સમાચાર જાણ્યા. હૃદય વિષાદથી ભરાઈ ગયું આવા મહિમાવંત ગુરુના દેહાંતનો વિષાદ ન હોય. એવું જ્ઞાનદ્રષ્ટિ બતાવે છે પરંતુ હજુ માનવીય ભાવ છુટ્યા નથી એટલે ગમગીની અનુભવી રહ્યો છું. પૂજ્યશ્રી તથા આપ સર્વની નિશ્રામાં ગિરનાર તળેટીમાં ચાર્તુમાસની આરાધનાનો જે લાભ થોડા સમય માટે મળ્યો તે મારા જીવનનો અનુપમ અવસર હતો. જે હું ક્યારેય નહિ ભૂલી શકું. એક સાથે કેટ-કેટલાં દર્શન મને થયાં હતાં તેનો અનુભવ અલૌકિક હતો. જગત્ગુરુ તથા શાસનદેવોને મારી પ્રાર્થના છે કે તેમનું તેજ આપ સર્વમાં અવતરે અને જગતના જીવોને અરિહંતદેવનો પ્રકાશ સતત મળતો રહે !

મુનિ ચિદાનંદવિજય - પાટણ

પૂજ્યપાદશ્રીજીના જુનાગઢ મકામે સમાધિપૂર્વક કાલધર્મના સમાચાર જાણ્યા... દિલને દુઃખ થયું... જૈનશાસનનો મહાન તેજસ્વી, તપસ્વી, સંયમી સિતારો આથમી ગયો.... ચતુર્વિધસંઘ સાથે દેવવંદન થયું.... બીજા દિવસે ગુણાનુવાદનું પ્રવચન થયું... ઘણી સારી ઉપસ્થિતિ હતી. રવિવાર આવતો હોઈ ઝવેરરોડ મુલુંડ - વેસ્ટ સંઘમાં ગુણાનુવાદની મોટી સભા થઈ, જેમાં પૂ.આ. જિનેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. હું તથા અન્યોએ ગુણાનુવાદ કર્યા.....

પૂજ્યપાદ આ.ભ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના ૬૮ વર્ષના દીર્ઘ સંયમની સાધનામાં તપ-ત્યાગ-તિતિક્ષા-સહિષ્ણુતા અજબ-ગજબ કોટીની હતી. નિર્દોષચર્યામય જીવન હતું. ૯૬ વર્ષ સુધી સત્ત્વના બળે કર્મ સામે ઝઝુમ્યા હતા. વિહારચર્યામાં વીર્ય ફોરવ્યું હતું, શાસનમાં સૌની એકતા થાય.... તે માટે દીર્ઘ આયંબિલતપની આરાધનાના ભવ્ય સુકૃતની કમાઈ કરી ગયા છે. શત્રુંજય અને ગિરનાર તીર્થની આરાધના-ધ્યાન-જાપ દ્વારા અપૂર્વ સમાધિભાવ પ્રાપ્ત કર્યો હતો. ગિરનારમાં સહસ્રાવનમાં કલ્યાણકભૂમિનો જિણોદ્ધાર, વતન માણેકપુરને સિદ્ધગિરિતીર્થની સ્થાપનાથી મંડિત કરી ગયા, અમદાવાદ ધર્મરસિક વાટિકામાં સ્થવિરાલય - અષ્ટાપદજી આદિ વિવિધ અનુમોદનીય સુકૃતો જેઓશ્રીના ઉપદેશથી થવા પામ્યા છે. સૌનું હિત થાય એવા જૈનશાસનની સુંદર પ્રભાવના કરી સ્વના જીવનને ધન્ય બનાવી ગયા છે. પોતાના સંસારી પુત્રને નાની વયમાં ચારિત્ર અપાવી ઉત્તરોત્તર તૃતીયપદ સુધી પહોંચાડ્યા, આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મ. શ્રી પણ પિતામુનિની ખુબ ખુબ વૈયાવચ્ચ-ભક્તિબહુમાન કરીને અંતિમ અપૂર્વ સમાધિ મેળવી ગયા છે.

આ.રાજેન્દ્રસૂરિ - ડોંબીવલી

પૂજ્યશ્રી નિર્દોષચર્યાના યાદક હતા.....

.....વર્તમાન જૈન સંઘના અજોડ તપસ્વી, ઉગ્રસંયમી, સંઘ - શાસનના હિતચિંતક, સંઘ-શાસન માટે સમસ્તકાયાને ઘસી નાંખનાર આપણા સૌના પરમ ઉપકારી આચાર્ય ભગવંતશ્રીમદ્ પૂજ્ય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજાના કાળધર્મના સમાચારે સખત આઘાત આપ્યો છે. એક મહાન શાસનરક્ષકને આપણે ગુમાવ્યા. શાસનની મૂડી ગુમાવી અનેક કટોકટી પ્રસંગના માર્ગદર્શક અને આશ્વાસનદાતાને ગુમાવ્યા, વિશ્વના વર્તમાન કટોકટીના ભયંકર કાળમાં સંયમ અને તપના બળથી વિશ્વના રક્ષણ કરનાર આપણી વચ્ચેથી ચાલ્યા ગયા.

પણ એક વાત આપણે સૌ જાણીએ છીએ કે જન્મ પછી મૃત્યુ અને સંયોગ પછી વિયોગ સંસારમાં અવશ્ય આવે જ છે. ભગવાન મહાવીર પરમાત્માને પણ જતાં કોઈ રોકી શક્યા નથી તો એ વિકરાળ કાળ પાસે આપણું શું ચાલવાનું? પણ એક ઉત્તમ તત્ત્વ એ છે કે પૂજ્યપાદશ્રી જબરજસ્ત અલૌકિક અકલ્પનીય સાધના કરીને ગયા છે. તેમની ગેરહાજરીમાં પણ તેમનું આલંબન અપૂર્વ સાધનાનું જોમ આપે તેમ છે એજ નજરમાં રાખી આપણે વર્તમાન દુઃખને વિસરવા કોશિશ કરીએ અને તેમના પરોપકારપરાયણતા, ઔદાર્ય, સહનશીલતા, તપની તેજસ્વિતા, સંયમની ઉચ્ચતા, સાદગી વગેરે અનેકાનેક ગુણોને સતત યાદ કરી તેના અંશો પ્રાપ્ત કરવા પ્રયત્ન કરીએ. આ રીતે જ આપણે તેમને શ્રેષ્ઠ અંજલિ આપીએ અને એમના પ્રત્યેની આપણી લાગણીને કર્તવ્યશીલ કરીએ.

પૂ. આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની અંતિમ સમાધિ વખતે હાજર રહેવાનો લાભ મળ્યો હતો તેવો આ પ્રસંગે ન મળ્યો તેનો વસવસો રહી ગયો છે.

આ.હેમચન્દ્રસૂરિ - ઘાટકોપર (સંઘાણી)

.....આજે સવારે દેરાસર દર્શન કરીને ઉતરતાં સમાચાર મળ્યા કે તપસ્વીસમ્રાટ આચાર્યદેવશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. મધ્યરાત્રિએ કાલધર્મ પામ્યા છે જેમ આધારસ્તંભ પડવાથી આખો મહેલ ખખડી જાય છે એવી રીતે હૃદયમાં આંચકો લાગ્યો કે જિનશાસનનો સ્તંભ ધરાશાય થઈ ગયો, અપાર દુઃખની અનુભૂતિ થઈ. બધા સાધુ ભગવંતોએ મળીને પૂજ્યશ્રી નિમિત્તે દેવવંદન કર્યા. તેમજ ગુણાનુવાદ કર્યા કે પૂજ્ય દાદા ગુરુદેવશ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા. જીવિત હતા ત્યાં સુધી અખંડ સમુદાય માટે હુંફ આપતા રહ્યા છે. સમુદાયની અનુપમ ભક્તિ કરી છે, સમુદાયની આરાધનામાં પ્રાણ પૂરવા માટે અથાક પ્રયત્નો કર્યા છે. દાદા ગુરુદેવશ્રી પણ એમની સલાહ સૂચનને માન્ય રાખતા હતા. એવા પ્રત્યક્ષ અનુભવ સં. ૨૦૨૧ના પાટણના ચાતુર્માસથી મને છે. છેદસૂત્ર અને આગમોના જ્ઞાન સાથે ઘોરતપ, નિર્દોષનો ખપ, તથા જિનાજ્ઞા નત મસ્તક બનાવ્યું છે. આવા તો અનેક ગુણોનાં ભંડાર હતા. લખવા જઈએ તો ગ્રંથભરાઈ જાય. કેટલા ગુણો સહસાવન તીર્થના લખીયે. બધા ગુણોની અનુમોદના સાથે આઘાત હૃદયમાં લાગી રહ્યો છે.

પૂજ્યશ્રી આચાર્યદેવશ્રીએ ભયંકર કષ્ટોમાં વિશિષ્ટ સમાધિ રાખીને સમાધિપૂર્વક કાલધર્મ પામ્યા છે. તેથી અવશ્ય સદ્ગતિ મેળવી હશે અને તેઓ દેવગતિમાંથી પણ શાસનનીસેવા કરવા આવે એવી પ્રાર્થના કરીએ એમનો આત્મા પરંપરાએ મોક્ષગામી બનો એ જ શુભભાવના.

આ.ગુણરત્નસૂરિ - અમદાવાદ

પૂજ્યશ્રી આગમગ્રંથોના જ્ઞાતા હતા.....

પૂજ્યપાદશ્રી જે અજોડ નિસ્પૃહીસંત, અંતસમયસુધી સંઘઐક્યની ભાવનાથી આયંબિલ કરનારા, રગેરગમાં જિનશાસન ઉપરની પ્રીતિ રાખનારા એવા મહાતપસ્વી, મહાગુણી, મહાસંત એકાએક ચાલી ગયા. કાળધર્મના આ સમાચાર સાંભળ્યાં.. સખત આંચકો લાગ્યો, દુઃખી હૃદયે અમો સર્વેએ દેવવંદન કર્યા. ગુણાનુવાદ કર્યા.

શાસનરૂપી ગગનેથી તારલો ખરી પડ્યો, પૂજ્યપાદશ્રી તપસ્વીસમ્રાટની ખોટ મુકતા ગયા. તેઓશ્રીની ખોટ હવે કોણ પૂરી કરશે? તેઓશ્રીનો અદ્વિતીય તપ-ત્યાગ, શાસન-સંઘ-સમુદાય માટે ગૌરવપૂર્ણ હતો અનેક ગુણાલંકારોથી મધમધતું જીવન-વ્યક્તિત્વ, તેઓશ્રીની વિદાયથી શાસન સંઘ-સમુદાયન મહાખોટ પડી છે...

પૂજ્યપાદશ્રીનાં શુભહસ્તે સહસાવનતીર્થનો ઉદ્ધાર- માણેકપુરમાં શત્રુંજયધામની સ્થાપના અને વાસણા (અમદાવાદ) માં “ધર્મરસિક તીર્થ વાટિકા” સમવસરણ જિનાલયની સ્થાપના અને પ્રેરણા કરી, શાસનને એક અમૂલ્ય વારસો આપી ગયા છે.

એવા મહાગુણનિધાન તપસ્વી મહાસમ્રાટ પૂજ્યપાદશ્રીના પાવન ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદના.

આ.વિદ્યાનંદસૂરિ - બલસાણાતીર્થ

પૂજ્યશ્રી

છેદગ્રંથના જ્ઞાતા

હતા.....

સંયમયુસ્તતા, તપની તેજસ્વિતા, દૃઢ મનોબળ, વચનસિદ્ધતા, જ્યોતિર્વેત્તા, જેવા અનેક ગુણોના આકર હતા, તેઓશ્રીના આત્માને પરમશાન્તિ અને પ્રભુશાસન શીઘ્ર પ્રાપ્ત થાઓ એ જ અભ્યર્થના.

આ.કુલચન્દ્રસૂરિ - બોરીવલી

જિનશાસનની એકતા માટે વર્ષો સુધી આયંબિલતપ આરાધના તથા જીવનમાં અનેકવિધ આરાધના દ્વારા પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવનાર મારા પૂજ્ય ઉપકારી દીક્ષાદાતા પ.પૂ. આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય હિમાંશુસૂરી મ.સા. ના કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર સાંભળી આઘાત લાગ્યો.... જિનશાસનના ગગનમાં સહુથી પર્યાય-વયસ્થવિર પૂજ્યશ્રીની ખોટ પુરાય તેમ નથી...

આ. જગવલ્લભસૂરિ - નાસિક

અમદાવાદથી વાયા કલ્પેશભાઈ દ્વારા પરમતપસ્વી, વિશુદ્ધસંયમી, પ્રશાંતમૂર્તિ, પૂજ્યપાદશ્રીના કાળધર્મના સમાચાર હંમણાં જ આવ્યા.

વ્યથિત હૈયે સહુએ દેવવંદન કર્યું આજના કાળે જે સંયમજીવન જીવવું દુઃશક્ય નહીં પણ અશક્ય જેવું લાગે એ સંયમજીવન જીવીને પૂજ્યશ્રીએ આપણા સહુને એક જબરદસ્ત આદર્શ પૂરો પાડ્યો હતો. સુંદર આલંબન પુરું પાડ્યું હતું. એ પુણ્યપુરુષના લખલૂટ ગુણવૈભવને અલ્પસમય માટે નજીકથી નિહાળવાનું સદ્ભાગ્ય મને સાંપડ્યું હતું.

જે જોયું હતું એને શબ્દોમાં ઉતારવું સર્વથા અશક્ય છે

તપની સાથે ત્યાગ, ત્યાગની સાથે પ્રસન્નતા, પ્રસન્નતાની સાથે પ્રવિત્રતા, પવિત્રતા સાથે પરિણતિ, પરિણતિ સાથે પ્રેમ, પ્રેમ સાથે ઉદારતા... આ લીસ્ટ ઘણું લાંબુ થાય તેમ છે.

એ પુણ્ય પુરુષ તો અહીંથી પધારીને મોક્ષની નજીક પહોંચ્યા છે પણ અહીં રહી ગયેલા આપણે સહુ એમની વિદાયથી સાચે જ દરિદ્ર બની ગયા છીએ.

આ મહાપુરુષ સદાય આપણા પર સંયમશુદ્ધિના આશીર્વાદ વરસાવતા રહે એ જ આજે અમે તેઓશ્રી પાસે યાચીએ છીએ.

આ.રત્નસુંદરસૂરિ - વડગાંવ

જિનશાસનના ગગનમાંથી એક તેજસ્વી તારલો વિલય પામી ગયો. સમાચાર મળ્યા આઘાત સાથે અત્યંત દુઃખની લાગણી થઈ પૂજ્યશ્રીના સાન્નિધ્યને માણ્યું છે. તેમના તપના અને ઉત્કૃષ્ટ સંયમના પ્રભાવમાં ઝીલાયા છીએ એટલે ક્યારેય ન ભૂલાય એવી સ્મૃતિ જીવંત છે.

પૂજ્યપાદશ્રીના જવાથી શાસનને ક્યારેય ન પુરાય તેવી ખોટ પડી છે. ગુણાનુવાદ કરતાં આંખો ભીની થઈ ગઈ. ગુણવાન પાછળ ગુણોની સુવાસ મૂકતા જાય છે. પરમાત્મા એમને જ્યાં હોય ત્યાંથી શાસન એકતાના કાર્યને વેગ આપવા સામર્થ્ય આપે અધુરુ કાર્ય હવે દેવ બનીને પુરુ કરે એવી અભ્યર્થના

ચાલુ પ્રવચને પૂજ્યશ્રીની વિદાયના આઘાતજનક સમાચારો મળતાં પ્રવાહ થંભી ગયો. શ્વાસ રુધાઈ ગયો અને આંખે અશ્રુધારાઓ વહી ગઈ.

* તપધર્મની જીવંત જાગૃત જ્યોત વિલીન થઈ.

* કાયબળી તો ઘણા જોયા પણ મનોબળીનો એક માત્ર પૂરાવો આપણી નજરોથી દૂર થઈ ગયો.

* પ્રવચનો/ વાચનાઓમાં પૂજ્યશ્રીનાં ગુણાનુવાદ કરીને મન મનાવીએ છીએ.

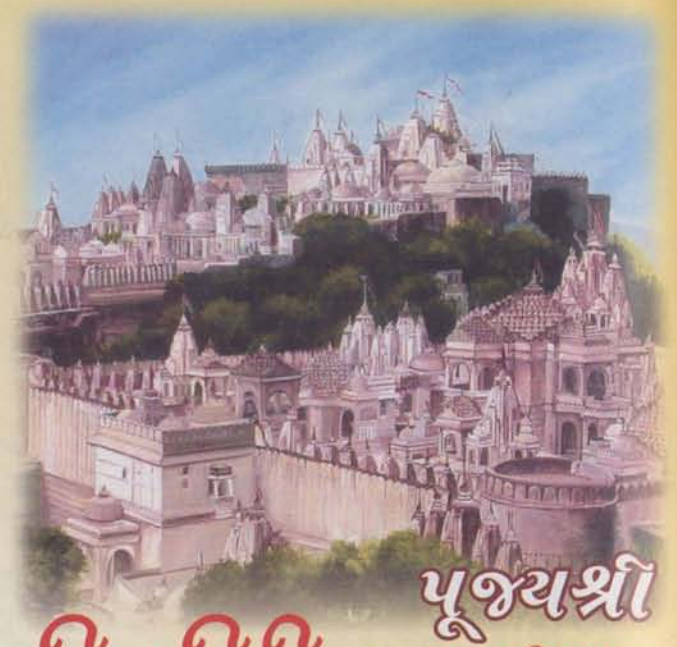
આ.હેમરત્નસૂરિ - શાહપુર

સવારના પહોરમાં જ આજે અત્યંત આઘાતજનક સમાચાર મળ્યા- ‘ મહાતપસ્વી પ.પૂ. આ. હિમાંશુ સૂ.મ. સાહેબ રાત્રે કાળધર્મ પામ્યા છે. ’ જૈનશાસનમાં આવા એકમેવ તપસ્વીસમ્રાટ હતા એ પણ ગયા ? કર્મસત્તાને આ ભરતક્ષેત્રમાંથી આવું જવાહર પણ લૂટી લેવાનું સૂઝ્યું ?

- પૂજ્યપાદ મહાબ્રહ્મચારી આચાર્ય પ્રેમ સૂ.મ. સા. વગેરે ઘણાંયે આજે દેવલોકમાં છે તો આ એકની ત્યાં શું ખોટ હતી તે દેવલોકના ઇન્દ્રોએ એમને ત્યાં તેડાવી લીધા ?
- ભરતક્ષેત્રની કાળને શું ઇર્ષ્યા આવી તે આ મહાપુરુષનો આપણને સૌને વિયોગ કરાવ્યો ?
- ભવિતવ્યતાના પેટમાં એવું શું દુષ્કૃત્યું કે અકાળે આવા મહાપુરુષ ઉપર ત્રાટકી પડી ?
- એવા તે કેવા આપણા સૌના પાપોદય જાગ્યા કે પૂરા શ્રીસંઘનું રહ્યું-સહ્યું શિરછત્ર ઝુંટવાઈ ગયું ?
- પૂજ્યશ્રીને એવી તો કંઈ ઉતાવળ હતી તે ગિરનારની સામુદ્રિક નવ્વાણું કરાવ્યા વગર જ મુક્તિની યાત્રા આગળ ધપાવી ગયા ? કંઈ સૂઝતું નથી. કંઈ સમજાતું નથી. ચારેકોર અન્ધકાર દીસે છે. ભક્તો બધા બાવરા થઈ ગયા છે દિડ્મૂઢ બનીને અવાક્ થઈ ગયા છે.
- પૂજ્યશ્રી મહાત્યાગી હતા એટલે આપણને ત્યાગી ગયા ?
- પૂજ્યશ્રી મહાવૈરાગી હતા એટલે આપણા સંબન્ધનો વિચ્છેદ કરી દીધો ?
- પૂજ્યશ્રી મહાતપસ્વી હતા અને અમે બધા ખાઉધરા - એટલે અમારાથી રિસાઈને દૂર જતા રહ્યા ?
- પૂજ્યશ્રી મહાસંયમી અને અમે શિથિલ, એટલે અમારાથી કંટાળીને પૂજ્યશ્રી પક્ષો છોડાવી ગયા ?
- ના ! ના ! એતો મહાદયાળુ હતા અને તમારા જેવા ભવ્ય ત્યાગી- સંયમી-તપસ્વી કાયમ સાથે જ સેવામાં હતા એટલે અમારાથી કંટાળ્યા હોય તો ય તમને જોઈને તો એ એવા રાજી થયા હશે કે તમને છોડીને તો જવાનો વિચાર કરે નહીં. કદાચ મહાનિઃસ્પૃહ હોવાના કારણે તમારી રાત દિવસની ઉજાગરા વેઠીને કરાતી સેવાથી લોભાઈ ન જવાય એટલા ખાતર જ નિર્લોભ પૂજ્યશ્રી દૂર જતા રહ્યા હશે ? કદાચ એમ પણ બને કે આ ભવમાં તમારી જોરદાર સેવાનો બદલો ન વાળી શકે એટલે પરલોકમાંથી પરોક્ષ રીતે તમને બધા પ્રકારની સહાય કરવા માટે તો પૂજ્યશ્રી દેવલોકમાં નહીં ગયા હોય ને ?

કદાચ આપણને આયુષ્યની ક્ષણભંગુરતા અને જીવનની નાજુકતાનો બોધપાઠ આપવા માટે પણ વિદાય લીધી હોય ! તો હવે આપણે સૌ એ બોધપાઠ ઝીલી લઈને આપણા પંચાચારના પવિત્ર કર્તવ્યમાં વધુ ઉદ્યમશીલ બનીને એ મહાપુરુષને સાચી શ્રદ્ધાંજલિ અર્પિત કરીએ.

આ. જયસુંદરસૂરિ - પાલ્લી

પૂજ્યશ્રી મિહિરિજિના સાધક હતા...

આજે બપોરે લગભગ એક વાગે તપસ્વી સમ્રાટ પૂ.પાદ આ.શ્રી વિજયહિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના કાળધર્મના સમાચાર સાંભળી આઘાત લાગ્યો.... વર્તમાનના વિષમકાળમાં જેઓશ્રી આપણને સૌને અદ્ભુત આલંબન આપનાર તપસ્વી, ત્યાગી, સંયમી મહાત્મા ચાલી જવાથી સમસ્ત જૈન સંઘને એક મોટો ફટકો પડ્યો છે... તેઓશ્રીના અનેકાનેક સંઘો ઉપર ઉપકાર હતા તથા વ્યક્તિગત પણ અનેક મહાત્માઓ તથા વ્યક્તિઓ પર પણ અનહદ ઉપકારો હતા.. તેઓના જવાથી એક પરમયોગી પુરુષની ખોટ પડી છે...

આ. વરબોધિસૂરિ - નડિયાદ

ભીષ્મ તપસ્વી, દીર્ઘસંયમી, સુવિશુદ્ધસંયમી, પ્રચંડ સત્ત્વના સ્વામી, શ્રીસંઘહિતાર્થે સતત ચિંતાશીલ અને ઝઝૂમનાર, તપ/સંયમ અંગે ચમત્કારસર્જક હારમાળાનાં સર્જનહાર, કઠોર આચારપાલક પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્વિજય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમાધિપૂર્વક કાળધર્મના સમાચાર મળેલા, આઘાત લાગ્યો. આ કાળમાં આવી તપસાધના લગભગ અશક્ય જેવી કહેવાય !!! એટલે આવાં તપસ્વી મહાત્માની ખોટ હવે ક્યારેય નહીં પૂરાય. એવું પ્રતીત થયા વિના રહેતું નથી... અને એ જ વિચાર દિલને વ્યથિત કરી દે છે. ખરેખર ! શ્રીસંઘે એક આણમોલરત્ન ગુમાવ્યું છે એમનું અસ્તિત્વ માત્ર પણ પોતાની તપોસાધનાના બળે શ્રીજૈનશાસન અને શ્રીજૈનસંઘ પર આવતી/આવનારી કેટલીય આફતોનો પ્રતિકાર કરીને નિવારણ કરનાર હતું.

તેઓશ્રીનું સાંનિધ્ય પાવન હતું !!!

તેઓશ્રીનું દર્શન પુણ્ય કરનારું હતું !!!

તેઓશ્રીનું સ્મરણ પણ માંગલ્ય ફેલાવનાર હતું !!!

આવા અવ્વલકક્ષાના સાધક મહાત્માની સાધનાનું સ્મરણમાત્ર પણ આપણને નત મસ્તક કરી દે છે.

પૂજ્યશ્રીની તપોમય સાધના, સતત સાધનાની પ્રેરણાના પીયુષપાન કરાવતી રહી એવી પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના.

આ. અભયશોખરસૂરિ

આજે સવારે વિહારમાં દાદરથી આવતાં પાલ્માં સમાચાર મળ્યા અને આંચકો લાગ્યો.... ઇલામાં આવી સકલશ્રી સંઘ સાથે દેવવંદન કર્યું..... પૂજ્યશ્રીના કાંક ગુણાનુવાદ કર્યા.... અતિદીર્ઘ સંયમી, તપસ્વીસમ્રાટ, વયોવૃદ્ધ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્વિજયહિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજની ઉપસ્થિતિ અનેક વિદ્વનોને દૂર કરતી હતી.... આજે તેઓની અનુપસ્થિતિ ધુંધળા ભાવિકાળની સૂચક બની છે.

જીવનની છેલ્લી પળ સુધી સંયમજીવનની અદ્ભુત પરિણતિ... શ્રીસંઘની હિતકારી ભાવનાવાળા તપસ્વી પૂજ્યશ્રી તો મોક્ષની નિકટ થનારા સ્થાને ગયા હશે... પણ જ્યાં હોય ત્યાંથી આપણા સૌ પ્રત્યે કૃપા-કરુણા એવી નિરંતર વરસાવે કે જેથી આપણે વેગેવેગે એમની સાથે મોક્ષમાં પહોંચી શકીએ.

ઉપા. વિમલસેન મ.સા.

પં. નદીભૂષણવિજય - ઇલાંબ્રીજ

પૂજ્યશ્રી

ઉઠઠવંતગિરિના ઉપાસક

પૂજ્યશ્રી આટલાં જલદીથી આપણા બધાની વચ્ચેથી ચાલી જશે.... તે કલ્પના ન હતી. દૂર રહેતા અમને ગંભીરતા ન સમજાય !

ખેર ! જે બન્યું તેનો સ્વીકાર કરવો જ રહ્યો.

પં. યશોભૂષણવિજય - મલાડ

આજે અખબાર દ્વારા પૂ. આ.શ્રી ના કાળધર્મના સમાચાર જાણી આઘાત લાગ્યો. દેવવંદન કર્યા. બપોરે વ્યાખ્યાનમાં પૂજ્યશ્રીના ગુણાનુવાદ કર્યા.

પૂજ્યશ્રી અજોડ તપસ્વી હતા આટલી મોટી ઉંમરે આયંબિલ ચાલુ રાખવા, ચાલીને વિહાર કરવો વગેરે તેમની અડગતા માથુ ડોલાવી દે તેવી હતી. વળી, પ્રસન્નતા એટલી જોરદાર કે પાસે બેસનાર પણ એ પ્રસન્નતાથી તરબતર થઈ જાય.

પં. મુક્તિચન્દ્ર/મુનિચન્દ્ર વિ. - ખાખરેચી

પૂજ્યશ્રી

વપ-વ્યાગ-વિવિધાવા ભિષ્મ પિવામહ હતા...

ગઈકાલે સવારે પૂજ્યપાદ તપસ્વીસમ્રાટ આચાર્યદેવના કાળધર્મના સમાચાર મળ્યા. છેવટ સુધી તપ-જપમાં મસ્ત પૂજ્યશ્રી અપૂર્વ સમાધિ સાધી પોતાનો પરલોક સુધારી ગયા. પણ સમસ્ત જૈનસંઘને સંઘએકતાના પ્રખર ચિંતક અને એ માટે તપથી કાયાને કસી નાંખનારા મહાપુરુષની જબરી ખોટ પડી છે. એમની સાધના અને એમનું સંઘવાત્સલ્ય શ્રીસંઘ માટે શિરછત્ર સમાન હતું!

પં. અજિતશેખર વિ - મુલુંડ

પૂજ્યશ્રીના સ્વર્ગવાસના સમાચાર જાણ્યા ત્યારે દેવવંદન કરી પૂજ્યશ્રીના ગુણાનુવાદ કરેલા... તેમાં ખાસ વિશેષતા એ કે તેઓશ્રીની ગમે તેવી પરિસ્થિતિમાં કોઈ પ્રકારની બાંધછોડ ન કરવાની નીતિ... અને આ કારણે જ પૂજ્યશ્રી મનપાસે, વાણીપાસે, કાયાપાસેથી ધાર્યું કામ કરાવી શક્યા.....

કહ્યું છે ને? કે... જો નિચ્છણ ગિઠહર દેહચ્છાણ વિ નિધિર્ધમ્યુદ્ધ,
સો સાહેદ સકજ્ઞાં ॥

જે દૃઢતાથી નિશ્ચય કરે અને પ્રાણજાય પણ પ્રતિજ્ઞાને ન છોડે તે પોતાનું કાર્ય સિદ્ધ કરે છે...

આ શ્લોકના વચનો પૂજ્યશ્રીએ ચરિતાર્થ કર્યા છે તેમના જીવનની અનુમોદના કરીએ... જેટલું લખાણ લખીએ તે બધું ઓછું જ કહેવાશે.... પૂજ્યશ્રીને અનંતશઃ ભાવાંજલિ...

ખેર! આયુષ્યપૂર્ણ થયે તીર્થંકર, ગણધર, ચક્રવર્તી પણ ચાલતા થાય છે... પૂજ્યશ્રી પણ ચાલ્યા....

તેઓ ખુબ સાધી ગયા... એટલે આપણને સૌને તેનો આનંદ છે.

આનન્દોત્પાદકા તેઽન્ન ભગવન્તો મુનીશ્વરા ।

યે ક્ષાલયિત્વા પાપૌઘં મૃતાઃ પંડિતમૃત્યુના ॥

અને તેઓએ શરીર બદલ્યું..... તેમનું શું બગડ્યું? તેમનું શું મર્યું?

જ્ઞાનદર્શનચાવિત્રતપોરૂપાધનાશિની ।

આવાધનાશ્ચતુલ્કકંધા ય ક્વતૂત્ત્વ્ય કિંમૃતમ્ ॥

આપણને સૌને, સંઘને, શાસનને તેઓશ્રીની ખુબ ખોટ પડી છે, જૂના કાળની યાદ અપાવનારા આત્માઓ આપણી વચ્ચેથી ઓછાં થતા જાય છે.

પં. ભુવનસુંદરવિજયજી - સાંગલી

શાસનને એક ભીષ્મ તપસ્વી, સંઘ ઐક્યતાના પ્રખર હિમાયતી, શાસનમંડણ, વિશુદ્ધસંયમી, શાસનપ્રભાવક, લગાતાર સળંગ આયંબિલના તપસ્વી, ઉત્કૃષ્ટ આરાધનાપ્રિય આચાર્યદેવેશશ્રીની ખોટ પડતાં દુઃખ થયું છે. દેવવંદન- ગુણાનુવાદ વગેરે કર્યા છે.

શાસનરત્નોથી “ ગાજે ગાજે ગાજે છે, મહાવીરનું શાસન ગાજે છે ”

પં. ગુણસુંદરવિજય - સાંગલી

પૂજ્યશ્રી જાપયોગના વિશિષ્ટ સાધક હતા...

તપસ્વીસમ્રાટ, મહાનસંયમી પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સાહેબના કાળધર્મના સમાચાર જાણી આઘાત લાગ્યો. સિદ્ધાન્તમહોદધિ આચાર્યદેવશ્રી પ્રેમસૂરિદાદાના સમુદાયનો તારલો ગગનમાંથી ખરી પડ્યો.

મહાપુરુષની ઝાંખી કરાવનાર હસ્તી ચાલી ગઈ જે આપણને અદ્ભૂત પ્રેરણા આપતી હતી.

તપસ્વીસમ્રાટ પૂ. આચાર્ય દેવશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ. સા.ના ગુણો અગણિત હતા. જૈનશાસનને મોટી ખોટ પડી છે. અમોએ પાઠશાળા સંઘ સાથે દેવવંદન તથા ગુણાનુવાદ કરીને શ્રદ્ધાંજલી આપી હતી.

મુનિ રાજરક્ષિતવિજય - જામનગર

પં.નિપુણચન્દ્ર વિજય - નડિયાદ

પૂ.પાદ આચાર્યદેવશ્રી હિમાંશુસૂરિ. મ.સા. ના સ્વર્ગવાસના સમાચાર જાણી ખૂબ દુઃખ થયું.

પં. મુક્તિદર્શન વિજય - દાદર

આજે હમાણાં પૂજ્યપાદ તપસ્વીસમ્રાટના સમાચાર જાણીને આઘાત સહ આંચકો લાગ્યો.

જૈનશાસનને જબરજસ્ત ખોટ ગઈ છે. પૂજ્યશ્રી જેવી મહાન વિભૂતિ શોધી પણ નહિ મળે. સકલ સંઘની એકતા માટેની તેમની સક્રિય ભાવના સહ ભવ્ય પુરુષાર્થને જૈન સંઘ સદા યાદ રાખશે.

તેમનો આયંબિલ તપ, વિશિષ્ટ આરાધના, ભવ્ય જ્ઞાનવારસો, નિર્દોષ ચર્યા, શત્રુંજય-ગિરનાર ભક્તિ વગેરે વગેરે વાતો યાદ આવતાં હૈયું ભરાઈ જાય છે.

સાથે સાથે, પૂજ્યપાદશ્રી જ્યાં હોય ત્યાંથી સંઘ એકતાના કાર્યો કરતાં રહે, સૌને સદ્બુદ્ધિ આપીને તેઓશ્રીની ભાવનાને સાકાર કરે. જલ્દી મોક્ષસુખ પામે તેવી ભાવના.

ગણિવર્ચ મેઘદર્શન વિજય - મલાડ

આજે સવારે જ્યારે પૂજ્યપાદ તપસ્વી-સમ્રાટ, ઘોર અભિગ્રહધારી આચાર્યભગવંતની શાસનને ખોટ પહોંચાડે એવી વિદાયની વાત સાંભળી ત્યારે હૃદય સ્તબ્ધ બની ગયું.

શાસનપ્રેમ અને સાધનાપ્રેમથી ભરેલા, ભીમ સાથે કાંત ગુણોના ધારક, ચોથા આરાના સાધુની વાનગી સમા મહાપુરુષથી સનાથતમામ સાધકો આજે અનાથતાની લાગણી અનુભવી રહ્યા છે. સંયમપ્રેમી તમામ આત્માઓ માટે પૂજ્યશ્રીનું જીવન આદર્શ ઉદાહરણરૂપ બની રહેશે.

મુનિ સંયમબોધિ વિજય - દાદર

‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’

‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’ ‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’ ‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’ ‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’

શું થઈ ગયું ?

કાંઈ સમજાતું નથી.....

મન આ સમાચાર સ્વીકારવા તૈયાર થતું નથી.....

માત્ર દીક્ષાદાતા જ ન હતા. પણ સંયમમહેલમાં ખુબ આનંદથી રહેવાની ચાવી બતાવનારા પણ હતા.....

સંયમજીવનનું બચપણ ખુબ સારું ગયું.....

એમાં આપેલા એ સંસ્કારો થકી જ હજુ એ સંયમ જ્યોત ઝળહળે છે.... અવર .. નવર પ્રેરણા પત્રો દ્વારા તેલ પૂરીને એને ટકાવ્યું..... હવે ???

એમનું તપોયમ જીવન ! સંયમમય આચરણ ! પવિત્ર બ્રહ્મચર્ય જ કેટ-કેટલો બોધપાઠ પ્રેરણા બક્ષે છે...

આ વખતે સાહેબજી સાથે ચાતુર્માસ કરવાની ગણતરી હતી. પણ, આટલા દૂર જવાની શું ઉતાવળ હતી...?

પૂજ્યશ્રીએ અનેકોનો ઉદ્ધાર કર્યો છે... અનેકો પર ઉપકારોની હેલી વરસાવી છે...

હવે એ બધાનાં હાલ બેહાલ થયા છે.... આ કલિકાલમાં તપોમૂર્તિ પૂજ્યપાદશ્રી ભવ્યજીવોનાં આધારભૂત હતાં..... પોતાના

જીવનમાં સંયમના ચુસ્તપાલનદ્વારા અનેકોને સંયમ પ્રેરણા, સંયમ સ્થિરતા અને સંયમ દૃઢતામાં આલંબનભૂત હતાં....

હવે કોનું આલંબન લેશું ? હવે કોની પ્રેરણા લેશું ? કુર કાળને કોણ સમજાવે ... ? કોણ શીખવાડે ?

એક ને છીનવી લેતા અનેક નિરાધાર બની ગયા...

દેવલોકમાં જઈને પણ પૂજ્યશ્રી !

આપ અમારા સંયમની કાળજી લેજો ...

અમારી ભૂલ થતી હોય તો રોકજો...

સારણા, વારણાદિ કરતાં રહેશો.... અમે પણ આપશ્રીની જેમ ઉચ્ચસંયમ-બ્રહ્મચર્ય-તપ વિગેરેનું પાલન કરીએ એ આશીર્વાદ આપશોજી.

મુનિ પ્રેમસુંદરવિજય - પાર્લા.

પૂજ્યપાદશ્રીનું જીવન શાસનપ્રેમ, વિકૃષ્ટ-તપ, વિશુદ્ધ સંયમ, જાપ, બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથપરમાત્મા પ્રત્યે અવિહંગ ભક્તિ આદિ અનેક ગુણોથી અલંકૃત હતું.

આવા મહાપુરુષ જૈનશાસનમાં દેદીપ્યમાન હતા. પૂજ્યશ્રીની ચિરવિદ્યાયથી સકલ સંઘને અપૂરણીય ક્ષતિ થઈ છે, પરંતુ પ્રકૃતિની આગળ કોઈનું ચાલતું નથી.

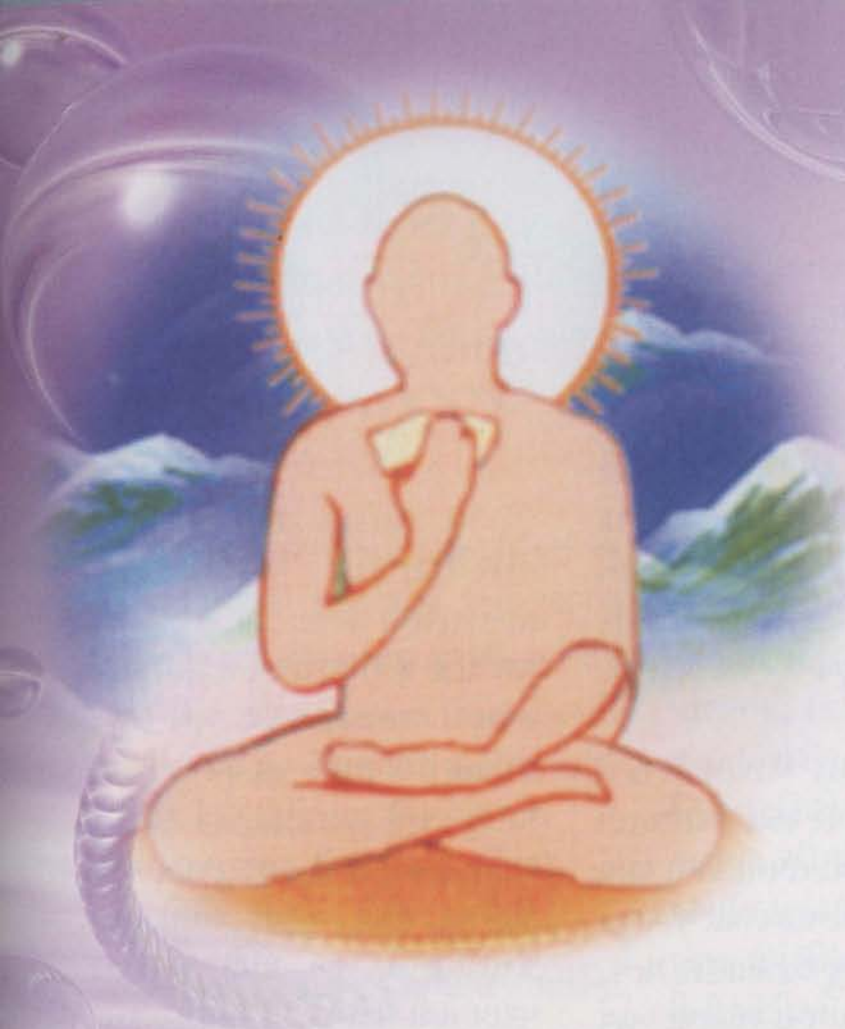
પૂજ્યશ્રી ૮૬ વર્ષની મહત્તી ઉંમર સુધી સુદીર્ઘ સંયમ સાધના કરી જીવન સફળ કરી ગયા.

અહીં પૂજ્યશ્રીના કાલધર્મના સમાચાર મળ્યા સકલ સંઘ સાથે સામુહિક દેવવંદન પ્રાસંગિક ગુણાનુવાદ કરેલા. પૂજ્યશ્રી વિના જૈનશાસન વેરાન સૂમસામથઈ ગયું.

પૂજ્યશ્રી સુંદર આરાધના કરી નિશ્ચિત સદ્ગતિને સાધી ગયા છે. પૂજ્યશ્રી ત્યાં રહીને પણ દિવ્ય શક્તિથી જૈનસંઘની સાર સંભાળ લેશે એવી પ્રભુ પાસે પ્રાર્થના કરું છું.

મુનિ સંયમરત્નવિજય - સોલારોડ - અમદાવાદ

પૂજ્યશ્રી
‘વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ...’ સૂત્રના કટરપક્ષતાતી
હતા...

ચોથા આરાની વાનગી, જીવતુ જાગતું આગમ, મહાવિદેહ-ક્ષેત્રથી આપણા સૌના પુન્યે વિખુટી પડેલી વિભૂતિ એવા પૂજ્યશ્રીના કાલધર્મથી સમગ્ર જૈનસંઘને, તેમના વિશેષ અનુરાગીઓને પૂરી ન શકાય તેવી ખોટ પડી છે, એટલુ જ નહીં, પરંતુ સૂક્ષ્મની શક્તિના આરાધકની વિદાયથી સમગ્ર વિશ્વને પણ આંચ પહોંચી છે.

જે કાલમાં તપ, ત્યાગ, સંયમ, દિન-પ્રતિદિન ઘટી રહ્યા હોય તેવા કાલમાં પૂજ્યશ્રી આપણા સૌના માટે તેમના ઉગ્ર, તપ, સંયમ, દ્વારા આલંબનરૂપ હતાં.

મુનિ મનોભૂષણવિજય - તપોવન - અમદાવાદ

એક મુનિરાજ વાસણા મુકામે બિરાજમાન પૂજ્યશ્રીના વંદનાર્થે આવ્યા... પૂજ્યશ્રીને રાઈય મુહપત્તિ કરી... અને નીચે આસન પાથરી બેસી ગયા.... પૂજ્યશ્રીની દૃષ્ટિ ચકોર હતી... તેમણે આ મુનિના ચહેરા ઉપર થાક જણાતાં પૂછ્યું કેમ ! શાતા છે ને ? કાંઈ તકલીફ છે ? મુનિ કહે ‘ના’... પૂજ્યશ્રી કહે “ના, પણ તમારા શરીરમાં થાક દેખાય છે, કંઈ તકલીફ હોય તો જણાવો.” મુનિ કહે ‘કાંઈ નહિ, આ તો આજે અદ્દમનું પારણું થયું છે... વાપરીને તરત આપના દર્શને આવ્યો છું... ચક્કર જેવું લાગે છે’... મુનિવરની હા-ના સાંભળ્યા વિના જ પૂજ્યશ્રીએ એજ વખતે વૈયાવચ્ચી મુનિરાજ હેમવલ્લભ વિ.મ.સા.ને કહ્યું “કેમ! હમણા દાળ-ભાત જેવું કાંઈ મળશે ? તો આ મહાત્માને વપરાવો” ‘હાજી’ કહીને વૈયાવચ્ચી મુનિ તો ગોચરી માટે ઉપડી ગયા... ગોચરી આવે ત્યાં સુધી પૂજ્યશ્રીએ મુનિને આરામ કરાવ્યો.... ગોચરી આવી ગઈ એટલે વપરાવી દીધી...

માત્ર વંદનાર્થે આવેલા મહાત્મા પ્રત્યે પણ પૂજ્યશ્રીની કેવી કાળજી ! કેવો વાત્સલ્યભાવ !

પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં વાસણા-અમદાવાદ મુકામે અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ચાલુ હતો... ઉપાશ્રયથી લગભગ ૪૦૦ ડગલાં દૂર સ્ટેજ પ્રોગ્રામનો મંડપ હતો.... વૈશાખનો મહિનો હતો... ગરમીએ પોતાનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ પ્રગટ કરી દીધેલું... બપોરે બાર વાગ્યાની આસપાસ પ્રોગ્રામ પૂર્ણ થયા બાદ પૂજ્યશ્રી ઉપાશ્રય તરફ જવા માંડ્યા... ડામરનો રસ્તો ધગધગ તપતો હતો...તેના ઉપર રીતસર દોડતાં દોડતાં જવું પડે તેવી પરિસ્થિતિ... ત્યારે પૂજ્યશ્રીતો મુનિરાજ હેમવલ્લભ મ.સા.નો હાથ પકડીને તે રોડ ઉપર પોતાની નિત્ય ચાલ મુજબ ઉપાશ્રયમાં જતાં... આ દૃશ્ય જોઈને ભલભલાના મસ્તક પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં ઝુકી જાય ! “અરે! રોડ કેવો તપી ગયો છે, જલ્દી ચાલો !” એવા કોઈ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા વિના કર્મરાજાના યુદ્ધ સામે બાથ ભીડતા..

ધન્ય છે તે સહનશીલતાની પરાકાષ્ઠાપૂર્વક સંયમપાલન કરતાં સૂરિવરને ! તે સૂરિવરના ચરણોમાં પંચાગ ભાવે સૌ નમે...

મુનિ કુલભાનુવિજયજી

.....પરમ ઉપકારી, તપસ્વીસમ્રાટ, વિશ્વના એક શિરછત્ર, જિનશાસનના શણગાર ઇત્યાદિ અનેક ગુણોથી શોભતા

પ.પૂ. આચાર્ય ભગવંત હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજની આ લોકમાંથી વિદાય સાંભળી વજ્રઘાત જેવો આઘાત લાગ્યો છે, જે શબ્દોમાં આલેખી શકાય તેવો નથી. તેઓશ્રીનું એક અસ્તિત્વ જ વિશ્વમાં સર્વ રીતે આધારભૂત હતું. જિનશાસનમાં સ્તંભ સ્વરૂપ હતું આશા હતી કે સાહેબજી હજી સમય પસાર કરશે પણ કાળ આગળ કોઈનું ચાલતું નથી. કાળનો ઝપાટો આવ્યો કે તરત પોતાની જીવન દોરી સકેલીને ચાલ્યા ગયા. તેઓશ્રીની અપ્રમત્તપણે જે સાધકદશા હતી, નિરીહતાદિ અનેક ગુણો હતા, અપ્રતિમ વાત્સલ્ય હતું વિગેરે જીવનમાં જે કંઈ હતું તે અત્યારે પત્રમાં કંઈ જ આલેખી શકાતું નથી, કંઈ જ સુઝતું નથી. ફક્ત આટલી બધી વેદનામાં પણ તેઓશ્રી સતત આંતરિક સ્વસ્થતા અનુભવી શકતા, છેલ્લે ખુબ સમાધિ પૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા એ જ એક આશ્વાસનરૂપ છે અમને દૂર રહેલાને આટલો આઘાત લાગ્યો છે તો નજીક રહેલા આપને બધાને તો કેટલો આઘાત લાગ્યો હશે ? આ મહાપુરુષ ક્યારે પોતાની જીવનદોરી સકેલશે તે કહી શકાય તેમ નહોતું જિનશાસનને તેઓશ્રીના જવાથી ખૂબ જ ખોટ પડી છે. તેઓશ્રીના આત્માને શાસનદેવ શાંતિ આપે એજ પ્રાર્થના.

જે મહાપુરુષે ચતુર્વિધ સંઘમાં તથા અજૈનોમાં પણ અનેકોનો ઉદ્ધાર કર્યો, બધાને કંઈક આપીને ગયા તે મહાપુરુષ હવે ક્યારે મળશે ? ક્યાંથી મળશે ? ભલે તેઓશ્રી કદાચ કોઈકને દર્શન આપશે. ઉપર રહ્યા રહ્યા સહાય પણ કરશે તો પણ આ ઔદારિક દેહે આપણને ફરી ક્યાંથી મળશે ! તેઓશ્રીએ પોતાની આવી તપની કાયા છતાં દીર્ઘ આયુષ્ય ભોગવ્યું છે. અને દીર્ઘ સંયમ પાળ્યું છે પગે ચાલીને ઉગ્ર વિહારો કર્યા તે બધું તેઓના અધ્યાત્મ બળને આભારી હતું. ! કેવા સંયમ પાલનમાં કડક હતાં ! તે તો નજીક રહેલા આપે સહુએ અનુભવ્યું છે. આહાર પ્રત્યે, શરીર પ્રત્યે, તેઓશ્રીનો કેવો નિર્મમત્વ ભાવ હતો એ બધું તો સહુએ નજરે નીહાણ્યું છે ! આ પાંચમા આરામાં આવું સંયમ પાળી શકાય છે. આવો આદર્શ આપણને બધાને આપતા ગયા છે, જો કે તેઓશ્રીના આત્મબળ આગળ આપણે તો વામણા છીએ તો પણ તેઓશ્રીના આશીર્વાદ મળ્યા છે એ જ બસ છે. બસ ! જે ગયા તે તો આપણા બધાની વચ્ચેથી સદાને માટે ગયા જ છે. આપણે પાંખ વગરના બની ગયા છીએ તો પણ આત્મા અમર છે તે તો અહીં જ છે. તેમના ગુણોની સુવાસ મુક્તા ગયા છે આપણા જીવનનું ઘડતર ઘડીને ગયા છે, તે વિચારી શાંતિ અનુભવવાની છે, વળી તેઓશ્રીને છેલ્લી વિદાય જુનાગઢમાં જ લેવાની જે ઉત્કટ ભાવના હતી તે પરિપૂર્ણ થઈ એ જ આપણા આત્મા માટે પરમ સમાધિકારક છે. જવાના તો હતા જ એ વાત તેઓશ્રીનું શરીર કહેતું હતું તો પણ તેઓશ્રીની ભાવના પૂર્ણ થઈ એનાથી બીજું શું મહત્વનું છે ! બીજું શું ઇચ્છનીય છે ! બસ તેઓશ્રીને યાદ કરી આપણે પણ એમના માર્ગે ચાલી આપણા સંયમજીવનને આગળ ધપાવીએ તેમાં તેઓશ્રી જ્યાં હોય ત્યાંથી આપણને સહાય કરે. એ જ તેઓશ્રીને પ્રાર્થના.

પૂજ્યશ્રી
નિઃસ્પૃહ શિરોમણી
હતા...

વિ. ગઈકાલ સવારે પાા વાગે તપસ્વીસમ્રાટ આરાધ્યપાદ હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. ના વજ્રઘાત જેવા કાળધર્મના સમાચાર સાંભળી અમારાં હૃદય ખુબ ખુબ વ્યથિત થઈ ગયાં. આ વિશ્વમાં આ મહાપુરુષની હાજરીથી સર્વ જીવોને શાંતિ મળતી હતી કાળરાજાએ એક કોહીનૂર હીરો ઝુંટવી લીધો છે. જૈનશાસનને ખૂબ મોટી ખોટ ન પૂરાય તેવી પડી છે. તે મહાપુરુષનાં ગુણો એટલા બધાં છે કે તેમનાં ગુણો અમારાથી ગાઈ શકાય તેમ નથી. તેઓશ્રીએ જૈનશાસનની એકતા માટે જે ભોગ આપ્યો છે. તથા જે ત્યાગ અને તપને જીવનમાં આત્મસાત્ કરેલ તે અવિસ્મરણીય છે. આપણા જૈનસંઘમાં એક મહાન સંવિગ્ર ગીતાર્થ આચાર્યદેવની ન પૂરાય તેવી ખોટ પડી છે.

સા. પદ્મલતાશ્રી - અમદાવાદ

સા. હંસકીર્તિશ્રી - વાસણા

પૂજ્યશ્રી પ્રભુભક્તિમાં હતા...

પરાયણ

પૂ. પાદ તપસ્વીસમ્રાટ દાદા મ. ના. કાળધર્મના સમાચાર ગઈ કાલે ગિરિરાજ ચઢતાં મળ્યા, અચાનક સમાચાર સાંભળી આંચકો અનુભવ્યો ખૂબ દુઃખ થયું છે.

સા. જિનેન્દ્રશ્રી - પાલિતાણા

પ.પૂ. તપસ્વી આ. હિમાંશુસૂરિ મ.સા. ના સમાચારથી ખુબ દુઃખ થયું. આપણી પાસેથી જૈન શાસનના ધુરંધર આચાર્ય, ત્યાગી, વર્ધમાનતપના મહાતપસ્વી, ગુણવાન પ.પૂ. આચાર્ય મ.સા. આ પાર્થિવ દેહને ત્યાગી ચાલ્યા ગયા.

એ મહાનપુરુષનો આત્મા ઉંચો હતો એમનો આત્મા જ્યાં ગયો હોય ત્યાં શાસનદેવ રક્ષા કરે એવી પ્રાર્થના, પૂજ્યશ્રીએ તો મૃત્યુને મહોત્સવ બનાવી દીધો આપણને બોધપાઠ આપીને ગયા. એમના ગુણનો અંશ આપણામાં આવે એવી શુભભાવના.

સા. હેમચન્દ્રાશ્રી - અમદાવાદ

...જેઓશ્રીનું તપોમય જીવન ભલભલા નાસ્તિકોને ય ધર્માભિમુખ કરવામાં સહજ સફળતાને વર્યું છે. એ પૂજ્યપાદશ્રી કઠોર હતા પ્રમાદ પ્રત્યે, રાગી હતાં જિનશાસન પ્રત્યે, વૈરાગી હતા અનુકૂળતાઓ પ્રત્યે, ક્રોધી હતા દુર્ગુણો પ્રત્યે, ઉદાર હતા માફી આપવામાં, નિર્લોભી હતા સ્વપ્રશંસામાં, સરળ હતા જીવનના વ્યવહારમાં, આગ્રહી હતા સંયમજીવનના વિશુદ્ધ પાલનમાં, ચિંતિત હતા પ્રભુશાસનની રક્ષામાં, બેપરવા હતા શરીરને પંપાળવાની બાબતમાં, એવા નિઃસ્પૃહશિરોમણિ, તપસ્વીસમ્રાટ પૂજ્યપાદ આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ વિજય હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમાધિ પૂર્વક કાળધર્મ પામ્યાના સમાચાર જાણી ખુબજ દુઃખ થયું છે શાસનને ખુબ મોટી ખોટ પડી, વિશ્વમાં તેની મોટી ખોટ પડી.

અનેક ગુણોના સ્વામી એવા આચાર્ય મ. ની વિદાય સકળસંઘને વ્યથિત કરે એ સમજાય એવી વાત છે પણ મોતની સામે પડકાર કરી આખી જીંદગી અકલ્પ્ય તપોની વાણઝાર દ્વારા કર્મોને ખતમ કરવાની તેમની વીરસૈનિકરૂપ વફાદારી આપણા મસ્તકને ઝુકાવી દે છે.

એજ આચાર્ય મ. નો આત્મા સ્વર્ગલોકમાંથી સદાયે શાસનને સમર્પિત રહેવા બળ આપે અને તેઓ પરંપરાએ જલ્દીથી મોક્ષને વરે એજ અભ્યર્થના.

**સા.ચંદ્રગુપ્તાશ્રી તથા
સા.હેમરત્નાશ્રી- વાસણા**

.....વિશેષમાં આજે સવારે સમાચાર મળ્યાકે પરમપૂજ્ય મહાતપસ્વી, વિશુદ્ધસંયમી, પરમતારક પૂજ્ય, આચાર્યદેવશ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. સમાધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા છે... તે સમાચાર સાંભળી અત્યંત દુઃખ થયું. ખરેખર એ મહાપુરુષે તો કાંઈ કમાલ કરી છે. એઓશ્રીના જીવનમાં કરેલ તપ વિગેરેની સ્મૃતિ થતાં દિમાગ કામ કરતું નથી. આ વખતે છેલ્લે અમે જુનાગઢ એક મહિનો રોકાયા ત્યારે તો પૂજ્ય આચાર્યભગવંતશ્રીના અપાર ગુણોની અનુભૂતિ થઈ છે. શું એમની અપ્રમતતા ! પ્રભુભક્તિ ! જ્ઞાનમગ્નતા ! આદિ ગુણોની સ્મૃતિ થતાં દિલ ઓવારી જાય છે. અમે જ્યારે પણ દર્શન વંદન કરવા જતાં ત્યારે પૂજ્ય આચાર્યભગવંતશ્રીના હાથમાં શાસ્ત્ર જ હોય ! એટલી વયોવૃદ્ધ અવસ્થામાં પણ જ્ઞાનરસિકતા જોઈને દિલ ઝુકી જતું હતું..... ખરેખર પોતાનું આત્મકલ્યાણ સાધી ગયા છે.... સાચા સાધક હતા. એઓશ્રીના ગુણોનું વર્ણન કરીએ તેટલું ઓછું છે..... એમનો આત્મા જ્યાં હોય ત્યાં આત્મસમાધિ મળે એવી શાસનદેવોને પ્રાર્થના કરીએ છીએ..

સા. હર્ષિતરેખાશ્રી - અમદાવાદ

I' ve learnt that Acharya Vijay Himanshusuriji Maharaj Saheb have got kaldharma at Girnar.'-Daniel Caradec – FRANCE

પરમપૂજ્ય દીર્ઘઆયંબિલના તપસ્વી વાત્સલ્યવારિધિ પ.પૂ. શાસનપ્રભાવક આચાર્ય ભગવંતશ્રીના કાળધર્મના સમાચાર જાણી વિશેષ વેદના થઈ છે. શાસનપ્રેમી પૂજ્યશ્રીનાં નિસ્પૃહભાવે શાસનની એકતા માટે થયેલ નિર્દોષ આયંબિલની તપશ્ચર્યાના પ્રભાવે થયેલ શાસનપ્રભાવના વિશેષ કોટીની છે. હજારો ભાવુકો પૂજ્યશ્રીના તપના પ્રભાવે નતમસ્તકે ઝુકી પડતા, પૂજ્યશ્રીના તપની સિદ્ધિ પણ આશ્ચર્યકારી, આયંબિલ કરવા પૂર્વક છ'રી પાલિત સંઘ, અશક્ય કાર્યો પણ શક્ય બને છે તેનો પ્રત્યક્ષ પૂરાવો પૂજ્યશ્રી હતા. સહવર્તી-નિશ્રાવર્તીસર્વ મુનિભગવંતોને પણ તપશ્ચર્યાના રંગે રંગી લીધા હતા.

જુનું સંયમની સાધનાની સિદ્ધિને વરેલા પૂજ્યશ્રીના અનેકાનેક ગુણોની ખુબ ખુબ અનુમોદના કરીએ છીએ.

જુનું શાસનની એકતા માટે જાતનું બલિદાન આપનાર મહાત્મા વિરલા જ હોય છે.

પૂજ્યશ્રીનો પરમપવિત્ર આત્મા જ્યાં બિરાજમાન હોય ત્યાં સુખશાંતિને વરે, ઉત્તરોત્તર શાસન પામી પરમપદને વરે એ જ શુભેચ્છા.

શાસનને તેમ જ સમુદાયમાં મોટી ખોટ પડી છે. પાર્થિવદેહે ગુરુજી ભલે દૂર હો ! ગુણની શક્તિરૂપે આપણી સાથે જ છે. પૂજ્યશ્રીના ગુણોમાં અંશ પામી કૃતાર્થ બનીએ એજ આંતરિક શુભભાવના.

સા.સર્વોદયાશ્રી

વિ. ગઈ કાલે સવારે પૂજ્યપાદ તપસ્વીસમ્રાટ આચાર્યદેવના કાળધર્મના સમાચાર મળ્યા.....

છેવટ સુધી તપ-જપમાં મસ્ત પૂજ્યશ્રી અપૂર્વ સમાધિ સાધી પોતાનો પરલોક સુધારી ગયા, પણ સમસ્ત જૈનસંઘને સંઘએકતાના પ્રખર ચિંતક અને એ માટે તપથી કાયાને કસી નાખનારા મહાપુરુષની અપૂર્ય ખોટ પડી છે. એમની સાધના અને સંઘવાત્સલ્ય શ્રીસંઘ માટે શિરછત્ર સમાન હતું.

અમે ગઈ કાલેજ પૂ. પ્રવર્તક શ્રી જિનરત્ન વિ.મ.સા.ની નિશ્રામાં ઉપધાનતપ આરાધકો સહિત ચતુર્વિધસંઘ સાથે દેવવંદન અને તે પછી ગુણાનુવાદ કર્યા છે જી.... આરાધક બહેનો તરફથી સામાયિક, જીવદયાની ટીપ વિગેરે આરાધના સારા પ્રમાણમાં થઈ છે જી...

પરમતારક પૂ. મારા ગુ. સાથે તારંગાના સંઘમાં અને અમદાવાદથી પાલીતાણાના સંઘમાં સાહેબજીની નિશ્રામાં અમને પૂજ્યશ્રીના આદર્શ જીવનની જે ઝાંખી થઈ છે જી તે અમારા સંયમ જીવનમાં સદાએ આદર્શરૂપ રહી છે.

સા. ઉજ્જવલધર્માશ્રી

માગ. સુ. ચૌદસે પક્ષી પ્રતિ.માં સમાચાર મળેલા કે પૂજ્યપાદશ્રીજીની તબિયત ઘણી બગડી છે. સવારે દહેરાસર જતાં અતિ આઘાતજનક પૂજ્યશ્રીજીના સમાચાર સાંભળી સખત આંચકો આવી ગયો. શું થયું ? સાચું હશે ? મન માનવા તૈયાર ન હતું, પણ માનવું જ પડ્યું રડતા રડતા દેવવંદન કર્યું.... પૂજ્યશ્રીજી આમ જલ્દી ચાલ્યા જશે એવી કલ્પના પણ ન હતી. કૂર કાળને પરમ ગુરુદેવને સૌની વયમાંથી લઈ જતાં શરમ ન આવી ! આ ધરતી પર આવા મહાન તપસ્વી આત્મા હતા. તેમના પુણ્ય પરમાણુઓની અસરથી સૌને શાતા મળતી હતી, તે ઝુંટવાઈ ગઈ હવે આવા ગુરુદેવ ક્યાં મળશે ? અમારા સૌ ઉપર પૂજ્યશ્રીજીનો મહાન ઉપકાર હતો.....

અહીંથી ઘણાં પુણ્યશાળીઓ ત્યાં આવી છેલ્લે પૂજ્યશ્રીજીના દર્શન, સ્પર્શન કરી પાવન થયા, અમારા જેવા કમભાગી ને દર્શન ક્યાંથી મળે ? ઘણું દુઃખ થાય છે.

સા. હર્ષપૂર્ણાશ્રી - વાસણા

પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મના સમાચાર સાંભળી દુઃખ થયું આ કાળમાં આવા ઉગ્ર તપસ્વી મહાત્માની બહુ જ મોટી ખોટ પડી ગઈ.

એમના સાત્ત્વિકતા, નીડરતા, શાસનની પ્રત્યેનો અહોભાવ વગેરે ગુણો યાદ કરતા માથું ઝુકી જાય છે.

સા. જયાશ્રી - અમદાવાદ

કલિકાલના તપસ્વીસમ્રાટ મહાનવિભૂતિ પૂજ્ય આ.શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજના સમાચાર સાંભળી અમને વ્રજઘાતનો અનુભવ થયો છે.

સા. રત્નકીર્તિશ્રી - બોરીવલી

પૂજ્યશ્રીજીના દુઃખદ સમાચાર મલતા હૃદય દ્રવિત બની ગયું શાસનમાં અજોડ તપસ્વીરત્ન, સ્તંભની એક મહાન ખોટ પડી છે જે ખોટ પૂરી શકાય તેમ છે નહીં.

શાસનની એકતા માટે જીવન ન્યોરછાવર કરનાર મહાત્માના દર્શન હવે કયાં થશે !

સા. પુષ્પાશ્રી/સા.હંસકીર્તિશ્રી- ભુજ

પૂજ્યશ્રી

વયોવૃદ્ધાવસ્થામાં પણ શ્રી સંઘ જ્ઞાનમુક્તિ ઝાઝે જિનવાણીના ઉપદેશક

હતા...

.....જૈનશાસનને મહાન ખોટ પડી છે... કલિયુગમાં પણ “અરિહંતસમાન આચાર્ય” જેવા ગણાતા ત્રણ મહાપુરુષો હતા. આપણું કમનશીબ કે છેલ્લા ત્રણ વર્ષમાં ત્રણેય યુગપુરુષોને ગુમાવ્યા છે. જૈનશાસનમાં જેઓની સાક્ષાત્ યોથાઆરાના મહામુનિની જેમ ગણના થતી હતી. આપણા માટે સાક્ષાત્ આલંબનરૂપ હતા... જિનઆણા અનુસાર સાક્ષાત્ સંયમની ઝાંખી કરાવે તેવા આચાર્ય ભગવંતનાં વિયોગથી હૈયુ ગમગીન બની ગયું છે.

તેમાં પણ અત્યંત અસ્વસ્થઅવસ્થામાં પણ અમે છેલ્લે નીકળ્યા ત્યારે પૂજ્યશ્રીની અંતરની અગમ્ય ભાવના શબ્દોથી વ્યક્ત નહોતા કરી શકતા છતાં દર્શનની મુદ્રા દ્વારા કહ્યું કે.... “ જ્યાં જાવ ત્યાં મારાવતી દર્શન કરજો....” પૂજ્યશ્રીની આ હૈયામાં રહેતી પ્રભુભક્તિની, પ્રભુદર્શનની ઝાંખના કેવી હશે ? તે વિચારતાં મગજ કામ કરતું નથી...

સ્વપ્નમાં પણ કલ્પના નહિ કે અમે જુનાગઢ ચાતુર્માસ કરીશું ને નેમિનાથદાદાનું પ્રથમવાર સાંનિધ્ય અને પૂ. આચાર્ય ભગવંતનું પ્રથમવાર ને છેલ્લીવાર જ સાંનિધ્ય જાણે ન મળવાનું હોય ? તેઓનાં પરમદર્શનનું પરમસૌભાગ્ય જ અમને જુનાગઢ લાવ્યા.... અને તેમાં પણ સોનામાં સુગંધ ભળે તેમ આચાર્યભગવંતનાં જ સાંનિધ્યમાં તળેટીએ ચાતુર્માસ.... વીરપુરમાં વિનંતી કરવા આવ્યા.... ભણવાના લક્ષ્યથી આવ્યા પણ..... તેનાં કરતાં પણ વિશેષ પુણ્યોદય જાગ્યો ને આચાર્ય ભગવંતે અમને તળેટીએ ચાતુર્માસ માટે નજરમાં લીધા... કુદરતી અમને પણ તે સમયે બીજો કોઈ વિકલ્પ આવ્યો નથી ને તુર્ત જ “હા” પાડી દીધી.... યોગાનુયોગ પણ કેવો મળી ગયો? અમારા માટે આ જીવનનું ચિરકાળ યાદગાર સંભારણું બની ગયું.... અમે ગૌરવ લઈએ છીએ કે છેલ્લું ચાતુર્માસ અમે આચાર્યભગવંતની નિશ્રામાં હતો....

સા.કલ્પજ્ઞાશ્રી - આરાધનાધામ - જામનગર

પૂજ્યશ્રીના કાળદર્શના મૌખિક ઉદ્ગારો....!!!!

તપ આ કાળમાં અદ્ભુત કહેવાય. સંયમ સુવિશુદ્ધ અને તીર્થોદ્ધારક કહેવાય. સંયમીની ખોટ પડી અને તપસ્વીની ખોટ પડી એવું આપણે ઘણીવાર બોલીએ છીએ. તેમાં ઉમેરો કરાય કે સંવિગ્ન ગીતાર્થની ખોટ પડી. ઘણા ચોમાસા સાથે કર્યા. પારણાં પણ કરાવ્યાં. પૂ. આ. શ્રી પ્રેમસૂરિજી મ.ની સાથે પાલી મધ્યેના ચાતુર્માસમાં કલ્પસૂત્ર / ગણધરવાદનાં વ્યાખ્યાનો વાંચવાનું મને કહેવામાં આવ્યું. મેં કહ્યું મને નહિ કાવે ! ત્યારે પૂજ્ય પ્રેમસૂરિ દાદાએ કહ્યું, હિમાંશુ આવશે ! અને કહીશ કે ૧૭માં ઉપવાસે આવીને તેમણે ગણધરવાદ વાંચ્યો. અન્યને ભણાવવાની પ્રવૃત્તિ એમના જીવનમાં દૈનિક વર્ષ સુધી જેવા મળેલ ગીતાર્થ બનવા છેદસૂત્ર વાંચવા પડે અને તેમાં તેઓ પારંગત હતા. દીકરો પણ મળેલ માનવભવને હારી ન જાય તદ્દર્થે બાળદીક્ષાના ચાલી રહેલ વાવંટોળમાં ય ખંભાત પાસેના વત્રા ગામે દીક્ષા અપાવતાં હજામ હાજર નહોતો તો જાતે દીકરાના વાળ કાપી નાખ્યા. પોતાની સાધનામાં તેઓને વિશેષ રસ હતો. ગુરુદેવ પૂ. આ. શ્રી રામચંદ્રસૂરિજી મ.સા. પ્રત્યે અને એમની શાસન પ્રભાવનાઓ / કાર્યો પ્રત્યે સંપૂર્ણ સદ્ભાવ અને અતિ રાગ હતો જે લોકો એવું કહેતા હોય કે ગુરુ સાથે બનતું નહોતું, તેઓ પૂજ્યશ્રીને સાચા અર્થમાં ઓળખીજ શક્યા નથી. દાદા ગુરુ પ્રત્યે પણ તેમને અધિક રાગ હતો તો દાદા ગુરુદેવને પણ તેમના પ્રત્યે ખૂબ લગાવ હતો. પૂજ્યશ્રીને ગિરનાર શત્રુંજય પર અત્યુદ્ધ રાગ હતો. ટૂંકમાં આ મહાપુરુષ પરમ ગુરુભક્ત, સંવિગ્ન ગીતાર્થ સુવિશુદ્ધ સંયમી, અજોડ તપસ્વી અને તીર્થોદ્ધારક હતા.

પૂ. આ. મિત્રાનંદસૂરિજી મ.સા.

આ મહાપુરુષના સ્વર્ગવાસથી શાસનને ક્યારેય પૂરી ન શકાય તેવી ખોટ પડી છે.

પૂ. આ. જયધોષસૂરિજી મ.સા.

આ કાળની અંદર જિનશાસન જેમની નસેનસમાં વણાઈ ગયેલું. શાસનની હાનિ જોઈ શકતા નહોતા. જ્યારે હાનિ જેવું લાગ્યું ત્યારે લૌકિક ભાષામાં જેને અહિંસક લડત કહી શકાય. એવા આયંબિલ જેવા ઉગ્ર તપનો આશ્રય કરી શ્રી જિનશાસનને એક કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો ! અલખત શાસનના પુણ્યમાં ખામી હોવાથી એકતા ન થઈ શકી. જે શાસન માટે દુઃખદ પ્રસંગ કહી શકાય. પૂજ્યપાદશ્રીએ તો પોતાનું સાધી લીધું, પણ શાસન તમનો લાભ ન મેળવી શક્યું.

પૂ. આ. હેમપ્રભસૂરિજી મ. (પૂ. કેશરસૂરિ મ. સમુદાય)

આવા મહાત્માઓના કારણે જ શાસન ટકેલું છે. ચોથા વ્રતના પાલનમાં જબરજસ્ત હતા. પાતરાં પોતે રંગતા, ઉગ્ર કોટિનું તપ અને ચારિત્ર હતું. વચનનો જોરદાર પ્રભાવ હતો ૬૯ વર્ષના સંયમજીવનમાં નાનકડો પણ ડાઘ કોઈ ન કાઢી શકે.

પૂ. આ. હેમચંદ્રસૂરિ મ. (પાલી)

સંતો / મહંતોમાં જેમની ગણના થાય, લાખોમાં એક મળે એવા આ મહાપુરુષ હતા. છેલ્લા ૧૦૦/૨૦૦ વર્ષના ઇતિહાસમાં કોઈ આવા સંત થયા નથી. નાનકડી જીદંગીમાં કેટલું સાધી ગયા. તપ કરી કરીને શરીરના કુચા કાઢી નાખ્યા.

પૂ. ગણિ કલ્યાણબોધિવિજયજી મ. (પાલી)

કેટલો જબરજસ્ત પુરુષાર્થ કર્યો. શાસનનો કેટલો રાગ ! શરીર સામે કેવા ઝઝૂમ્યા. છેલ્લે સુધી માનસિક રીતે નબળા પડ્યા નથી.

પૂ. પં. જયતિલકવિજયજી મ. (પાલી)

દુનિયામાં જેમનો જોટો ન જડે એવા હતા. વિહાર કરતાં કે સામા ગામે પહોંચતાં ભલેને ગમે એટલા વાગે, પણ નિત્યક્રમ નહિ ચુકવાનો. અણિશુદ્ધ ચારિત્ર તથા નિર્દોષ ગોચરીના હિમાયતી હતા.

- પૂ. આ. હેમચંદ્રસૂરિ મ. શિશુ (પાલ્લી)

પૂજ્યશ્રી સંયમના ખપી સાથે તપસ્વી સમ્રાટ પણ હતા.

- પૂ. ગણિ રાજરત્નવિજયજી મ.સા. (પૂ. ધર્મસૂરિ મ.સમુ.)

સં. ૨૦૨૧ માં પૂજ્યશ્રી પાટણ નગરે ખિરાજિત હતા. એવામાં સાંભળ્યું કે નજીક આવેલ વડાલી ગામે (અન્ય સમુદાયના) વૃદ્ધ સાધુ ખિમાર છે, તાબડતોબ વિહાર કરીને તેઓશ્રી ત્યાં આવ્યા. અર્થાત્ વૈયાવચ્ચમાં ખૂબ મોખરે હતા. સ્વ / પર સમુદાય માટે એક સરખો વાત્સલ્યભાવ મેં નજરોનજર નિહાળ્યો છે. મારા ગુરુદેવના કાળધર્મ પછી અમુક બાબત મેં જ્યારે પૂછાવ્યું. ત્યારે ખૂબ આશ્વાસન આપ્યું અને કહ્યું કે મુંઝાઈશ નહિ. ખેસતા વર્ષે મને ખ્યાલ આવ્યો કે પૂજ્યશ્રીની તબિયત દિને દિને બગડી રહી છે, અને તેમના વંદનાર્થે મેં જામનગરથી વિહાર કર્યો. મને પગની તકલીફ હોવાથી રસ્તામાં કહેવડાવ્યું કે ઉતાવળ ન કરે, ધીમે ધીમે આવે. આવો આદરભાવ એક નાના સાધુ પ્રત્યે પણ હતો. ગુરુ પ્રત્યેનું વાત્સલ્ય અને ભક્તિભાવ મેં નજરે જોયો અને સાંભળ્યો છે. ભાઈ મ.સા. અને પોતે જ્યારે ગુરુ મ.સા. ને રાઈ મુહુપત્તિ કરે ત્યારે ગુરુએ પણ સાવધ રહી આદેશો આપવા જ પડે. જો આદેશ ન આપે તો પૂજ્યશ્રીની આંખોમાંથી દડદડ આંસુ પડે. વિશેષ તો જેટલું કહીએ એટલું ન્યુન છે.

- પૂ. મુ. દિવ્યાનંદવિજયજી મ.

મારા માટે કહું તો સાહેબ હાજર જ છે, કંઈક અગવડતા પડે અને યાદ કરું ત્યારે અગવડતા ગાયબ થઈ જાય. મારે ત્યાં પૂજ્યશ્રીના સ્વ હસ્તે ગૃહ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા થયેલ છે. જેના કારણે અહીંના અધિષ્ઠાયક દેવ હાજર છે. ઘણા ચમત્કારો થવા પામ્યા છે. પૂજ્યશ્રીની યાદશક્તિ અતિતીવ્ર હતી. વારંવાર પાસે જવાનું મન થતું.

- શ્રેણીકભાઈ દલાલ (અમદાવાદ / પાલડી)

મા અંખિકા જેમને પ્રત્યક્ષ હતાં એવા મારા ગુરુદેવે જીવનનાં છેલ્લા સમય સુધી ભક્તગણ / શ્રાવક કે સંઘને આ કાર્યમાં રકમ લખવો, એવું કહ્યું નથી. છતાંય કરોડોના કાર્યો સહજભાવે થયાં છે. સહસ્રાવન / વાસણા / માણેકપુરમાં તીર્થોદ્ધાર કર્યો, અલબત્ત કયાંય મઠાધીશ તરીકે રહ્યા નથી. કાર્ય પત્યું કે ત્યાંથી વિદાય. સમસ્ત જુનાગઢ સંઘે કેમિલી ગુરુ તરીકે સ્વીકારેલ. ઉપદેશ જરૂર આપ્યો, આદેશ કયાંય નહિ, તેમની કોઈપણ વાતમાં આયંખિલની વાત તો આવે જ. પોતાને તપ હોય તોય આગતુંકની સાધર્મિક ભક્તિ પ્રથમ જોતા હતા. પોતે તો જાણતા જ હતા, કે કેટલા વર્ષ મારે આ અવનિ પર રહેવાનું છે. સં. ૨૦૫૪ માં કલિકુંડ મધ્યે અમોએ જુનાગઢ પધારવાની વિનંતિ કરી. ત્યારે તેઓશ્રીએ કહ્યું કે માંડું છેલ્લું ચોમાસું હોય એ રીતે જુનાગઢ આવવું છે. ૯૬ વર્ષના જીવનમાં ડોળી / વહીલચેર જેઓએ નથી વાપરેલ, તેઓ વાહનમાં ખેસે? અને એટલે જ છેલ્લા સમયે આવેલ એમ્બ્યુલન્સને પાછું જવું પડ્યું. સ્વ / પર સમુદાય કે કોઈપણ ગામની પાટ પરથી તેમનું નામ નહિ લેવાયું હોય એ બન્યું નહિ હોય. જીવનમાં તપને એટલા પ્રમાણમાં વધાર્યો કે શરીરને કસી નાખ્યું પ્રાયઃ આ વિભૂતિ એકાવતારી હશે. ચમરબંધીને પણ સાચી વાત કહેવામાં સંકોચ અનુભવતા નહોતા. ગુરુ ગૌતમની યાદ અપાવતા તપસ્વી પૂ. મુ. હેમવલ્લભવિજયજી મ. પૂજ્યશ્રીના હાથ / પગ હતા.

- શ્રી શશીકાન્તભાઈ શેઠ (જુનાગઢ)

મારે વિશેષ ઓળખાણ ૭ વર્ષ પહેલાં વાસણા મધ્યે થયેલ. માથા પર મમત્વનો હાથફેરવ્યો અને મેં મનોમન વિચાર્યું કે હવેથી આ વિભૂતિના દર્શનાર્થે રેગ્યુલર આવીશ જ. કોઈનેય હતાશા કર્યા વિના પ્રેરણા આપતા હતા. એમના જેવી હસ્તી હવે કોઈ દિવસ મને મળવાની નથી. ચાલી જશે! એ શબ્દ પૂજ્યશ્રીની ડિક્ષનેરીમાં હતો જ નહિ. સમજાવવાની રીત એવી કે વાત ઠસી જ જાય. અમને ઈર્ષ્યા જાગે છે એ ભક્તો પર! કે અન્ય ગામના હોવા છતાંય જેઓ ઘણું મેળવી શક્યા અને અમે કુટુંબના હોવા છતાંય છેલ્લે જાગ્યા. પૂ. મુ. હેમવલ્લભવિજયજી મ. એ ઉંચામાં ઉંચો જીવ છે, દીકરો બાપાની સેવા ન કરી શકે એવી તેમણે સેવા કરી છે.

- અરુણભાઈ શાહ (મુંબઈ / માણેકપુર)

૨૦ વર્ષના પરિચયમાં અમારી ઉપર આત્માનો પ્રકાશ બહાર લાવવા ખૂબ મહેનત ઉઠાવી. વંદન કરવા જઈએ ત્યારે વાત્સલ્ય સાથે આ ભવ તરવાના રસ્તાઓ બતાવેલ. છેલ્લે કારતક સુદ ૮ ના દિને માયામાં ૧૦ મિનીટ હાથકેરવી છેલ્લા બધા સંદેશા આત્માવિકાસ અંગેના આપેલ. અમે એક ઉત્કૃષ્ટ ગુરુને ગુમાવ્યા છે એમના અનંતા અનંતા ઉપકારો આ ભવમાં વાળી શકીએ એમ નથી. વિશ્વકલ્યાણની ભાવના અર્થે ૧૦ વર્ષ પહેલાં પાનસર તીર્થે અજોડ આરાધના / સાધના કરાવેલ.

- નવિનભાઈ છોટાલાલ શેઠ (મુંબઈ / સા. કુંડલા)

એમના માટે શું બોલવું ? કે શું લખાવવું ? અમારા કુટુંબ પર ઘણો ઉપકાર છે. મુનિશ્રી હેમવલ્લભવિજયજી મ. પણ બીજા પૂજ્યશ્રી બનવાના.

- કનુભાઈ અંબાલાલ મહેતા (મુંબઈ / માણેકપુર)

ઉપાશ્રયના પગથિયાં જે નહોતા ચડતા, તે સામાયિકે પહોંચ્યા. જુનાગઢ ગામમાં હતા ત્યારે લોકોને એવી શ્રદ્ધા કે દાદાને વંદન કર્યા પછી જ દુકાન ખોલવી. આરાધના ખૂબ સારી હતી. ગત સંવત્સરીના પર્વના દિને બારસા સૂત્ર ૨.૩૦ કલાક પોતે વાંચ્યું. અરે ! કાળધર્મના દિને (ચૌદશ) પ્રતિક્રમણ બધાએ સાથે કરેલ. એમના ગુણો વર્ણવી શકાય તેમ નથી. કાળધર્મની છેલ્લી ક્ષણોમાં અર્થાત્ રાત્રે ૧૨.૩૯ સુધી અરિહંત પદ પોતે પણ બોલતા હતા. ઘણું સહન કર્યું અસહ્ય દુઃખાવાના કારણે કુદકા મારતા હતા, પણ સમતા અનેરી હતી. અનિત્ય એવું શરીર (મરણ પછી) ૪૦ કલાક સુધી એવું જ રહ્યું. અગ્નિસંસ્કાર સ્થળે (સહસાવન) જે નહોતા ચડી શકતા તેઓ ચડી ગયા. તો કોઈક જીવંતમાં પ્રથમવાર ચડ્યા. પાલખીમાં આખું ગામ જોડાયેલ.

- ભાવિન દિનેશચંદ્ર શેઠ / જુનાગઢ

ખાખી બંગાળી જેવા હતા. તપમાં સ્વયં કડક અને અન્યને પણ કડક રીતે કરાવે. વચનસિદ્ધિ એવી કે બોલે તે ફળે જ. આપણે આ મહાપુરુષને ઓળખી ન શક્યા. છેલ્લી અવસ્થામાં કેન્સર વ્યાપી ગયેલ. અસહ્ય વેદના હોવા છતાંય સહનશક્તિ જોરદાર. તપસ્વી એવા પૂજ્યશ્રીના ચાલ્યા જવાથી જૈનશાસનને મોટી ખોટ સાલશે.

- પં. નેમચંદભાઈ એસ. શાહ / માંડલ - જુનાગઢ

એક એક વિભૂતિને આપણે ગુમાવી રહ્યા છીએ, તે પડતા કાળની નિશાની છે, પૂજ્યશ્રી અનેરી વિભૂતિ હતી. રોજ પાસે જવાનું મન થતું. પૂ. મુનિશ્રી જખરજસ્ત પુનરા કમાયા છે.

- ભીખુભાઈ ચોકશી (અમદાવાદ)

વિશ્વની અજાયબી સમાન એવા પૂજ્યશ્રી શાસન માટે, તપસ્યા માટે, સ્વ/પરની સમાધિ માટે તથા શ્રમણોના સ્થિરીકરણ માટે સતત પ્રયત્નો કરતા હતા. સંયમની શુદ્ધતા અને આચારોમાં ઝીણવટભર્યું લક્ષ હતું. કાળધર્મના દિને પ્રતિક્રમણમાં ઈચ્છામિ દામિ દાવતાં મિચ્છા મિ દુક્કડં બોલ્યા. છેલ્લે પુછવામાં આવે કે ગિરનાર ક્યાં ? તો એ સાર્ડ મોઢું કરે. (હેમાભાઈના વંડામાંથી ગિરનારના દર્શન થાય છે.) માગસર સુદ ૧૪ ની રાત્રે ૧૨.૩૯ કલાકે કાળધર્મ પામ્યા ત્યાં સુધી અરિહંત અરિહંતની ધૂન ચાલતી હતી. પોતે પણ જીભ હલાવીને ધીમે ધીમે તે પદ ઉચ્ચારતા હતા માત્ર નેમિનાથભગવાનનું ધ્યાન રહે તદર્થે તેઓની નજીક ફોટો રાખેલ. પુછવામાં આવે કે તુરન્ત કહેતા ! મને ભગવાન દેખાય છે. સંઘેક્યની ભાવના તેમની એવી હતી કે સ્થાનક / દિગંબર આદિ ચારેય દિશાઓ એક થાય. વચનસિદ્ધિ ગજબની હતી. ચાલવાનો આગ્રહ છેલ્લે સુધી. વિ.સં. ૨૦૫૮માં પાલીતાણા મધ્યે ઓપરેશન વખતે અસમાધિનો અહેસાસ થવાથી આયંબિલ છોડેલ. એમના ગુણો વર્ણવી શકાય તેમ નથી. ગ.પૂ.આ.દેવેશ જયઘોષસૂરિજી મ.સા. ના આશિષથી અને પૂ.પં.ગુરુદેવ ચંદ્રશેખરવિજયજી મ.સા. ની પ્રેરણાથી મને આ વિભૂતિની સેવા કરવાનો મોકો મળ્યો, જેને માફ અહોભાગ્ય માનું છું.

- પૂ. મુ. હેમવલ્લભવિજયજી મ.સા.

જેટલા ગુણગાન કરીએ એટલા ન્યૂન છે. બાળપણથી અમારા તરફ ભાવના સારી. અવારનવાર પત્રો આવ્યા કરે. સાહેબજીના હિસાબે લંડનથી રિટાયર થઈ અત્રે આવવાનું થયેલ. જેઓનો અમારા પરિવારમાં જન્મ થયો એનું અમને અતિ ગૌરવ છે.

- રસીકભાઈ કુલચંદ શાહ / સંસારી ભાઈ (અમદાવાદ / માણેકપુર)

પૂજ્યશ્રીના માલિશ કરવા અર્થે હું આવતો હતો. ત્યારે મને સહજ રીતે થયું કે હવે જો આમને મારે હાથલગાવવો હોય તો પરમાટી (માંસહાર) નો સદંતર ત્યાગ કરવો જ પડે અને એ મેં કર્યો.

- આદિલખાન (મુસલમાન) / જુનાગઢ

અનાદિ અનંતકાળના અંધકારને ભેદીને અનંત પ્રકાશની દુનિયા ભણી ડગ માંડવા આ સૃષ્ટિ તરફ અવતરેલ આ પૂજ્યશ્રીના સંપર્કમાં આવનારને જબરજસ્ત માનસિક શાંતિનો અનુભવ થતો હતો. દર્શન માટે આવનારને પોતાના પ્રશ્નો કહેવાની જરૂર પડતી નહોતી. સહજપણે શાંતિ મળતી હતી. ૬૯ વર્ષની સંયમયાત્રા અને ૯૬ વર્ષની વય સુધી સમગ્ર જૈનજગતને જબરજસ્ત તપ, ત્યાગ, અહિંસાનો સંદેશો આપેલ. એના પ્રતાપે આજે કેટલાય આશ્રિતો સ્વજીવનમાં એ સંદેશને ઉતારી આચરણ સાથે સદાચારી જીવન જીવી રહ્યા છે. જૈનસમાજને આ વિભૂતિની અજોડ ખોટ સાલશે. એમના ગુણો વર્ણવી શકાય તેમ નથી.

- પ્રકાશભાઈ વસા (અમદાવાદ)

ખાવા માટે જીવન કે જીવવા માટે ખાવું? ગોયરી સવારની વાપરે સાંજે, સ્વાદ સાથે હતા છુટાછેડા.

માથે ઓઢીને જ આવવું. એક બેને સવાલ કર્યો. દાદા તમે ૯૫ વર્ષના થયા. આવી મર્યાદાનો હવે શો અર્થ? દાદાએ કહ્યું કે મર્યાદા મારી નહિ, ઉપાશ્રયની/સમાજની રાખવાની છે. મારા શિષ્ય નાના હોય, ઉપસ્થિત ભાવુકો નાની વયના હોય, અર્થાત્ આપણે સલામતીમાં રહેવું.

દેવ નથી મળતા સસ્તામાં કે નથી મળતા રસ્તામાં ! કોઈ દિ' રાણપુરથી ચડ્યા ! કોઈ દિ વડાલથી ચડ્યા ! કોઈ દિ' છોડવડીથી ચડ્યા ! દાદાએ ગિરનાર ખૂંદી નાખ્યો. સહસાવનમાં સાધના કરવા ત્યાં રોકાયા. સિદ્ધગિરિની પણ સેંકડો જાત્રા કરી. ઓળી હોય ! અટ્ઠમ હોય ! શરીરને એવું કસી નાખ્યું કે કુદરતને પણ ઝુકવાનું મન થઈ જાય.

દાદા કહે ! સાધુને જોઈએ તેટલું મળે એટલે બેકામ ન વપરાય. કાગળ લખે તો વચ્ચેની જ જગ્યામાં જવાબ આપે. ઈમ્પોર્ટેડ ચશ્માં, એવી પેન વિગેરે કર્મ કાપનાર નથી, બલ્કે વધારનાર છે તેમ નવા ઉપાશ્રયનો મોહ નહિ. સંયમ યોગ્ય ગમે તે સ્થાને રહેવાય રસ્તામાં છાપરા નીચે સંથારો કરે, ક્યારેક બસ સ્ટેન્ડમાં સંથારો કરે.

- ઉદય શશીકાન્તભાઈ શેઠ / જુનાગઢ - ભાચંદર

ગુરુદેવની અમારા પર અપાર કરુણા હતી. જેટલું લખાવીએ એટલું ન્યૂન છે. પૂ. મુ. હેમવલ્લભવિજયજી મ. એ સેવા કરવામાં કોઈ ક્યાશ રાખી નથી.

- ગુણવંતભાઈ વોરા (અંધેરી / વાંકાનેર)

પૂજ્યશ્રીની ઓળખાણ ૫૦ વર્ષ પહેલાં થયેલ. ડુંગર ચડે, ઘેટી પાગે ઉતરે, ગામમાં આવે અને લુખખા રોટલા વહોરે. અમને નવાઈ લાગતી કે આ આધ્યાત્મિક પુરુષ છે કોણ? પછી તો તેમની પાસે ખૂબ જતા થયા. પાસે જવાથી અનેરું માર્ગદર્શન-આલોચના મળતી. તેમની વિદ્યાયથી અમે નોંધારા થઈ ગયા. મુ. હેમવલ્લભવિ. મ. ની સેવા ગજબની હતી. વિહારમાં ૨૨ કિલો વજન ખભે હોય અને સાહેબજીને પકડીને ચાલવાનું વપરાવ્યા પછી જ પોતે વાપરે. ભલેને પાંચ વાગી જાય.

- અમુલખભાઈ મહેતા (મુલુડ / ઘેટી)

સાહેબજીના પરિચયમાં જેઓ આવ્યા તેમને તેમના પ્રભાવની ખબર છે. કંઈ પણ ખપતી ચીજનું ક્યારેય અમને કહ્યું નથી. વતન માણેકપુર / સિદ્ધાચલ ધામ મધ્યે સુવર્ણગુફા જે બનાવી છે, તેમાં પૂજ્યશ્રીએ જબરું કામણ કર્યું છે. વાસકોપને જાતે ચાચણાથી ચાળતા માણેકપુર મધ્યે મેં જોયેલા છે. વિશેષ તો જેટલું લખાવીએ એટલું ન્યૂન છે. છેલ્લે કહીશ કે પૂ. મુ. હેમવલ્લભવિ. મ. એ જે સેવા કરી છે, તેને બિરદાવવા શબ્દો જડતા નથી.

- હરેશભાઈ શાહ (અમદાવાદ / માણેકપુર)

આજથી ત્રણ વર્ષ પહેલાં પૂજ્યશ્રીને વતન માણેકપુર મધ્યે મળવાનું થયેલ. તેમાં એમણે બે વાત જે કરી, તે સોંસરવી ઉતરી ગયેલ એક તો એ કહ્યું કે માણસે સંયમ લીધા વિના શ્રાવકના વેશમાં ક્યારેય મરવું નહિ અને બીજી વાત સતત આયંબિલ કરવાથી સખત લાભ મળે, વિકાર ઉત્પન્ન થાય, અનેક જાતના દોષોથી બચી જવાય.

- ભરતભાઈ બુધાલાલ શાહ / અમદાવાદ

જાપ વિગેરે નિત્યક્રમ પતે ત્યારે જ વિહાર કરવાનો, કોઈ ગામનો પ્રોગ્રામ નહિ. ગામમાં કહેવડાવવાનું નહિ. ક્યાંય સામૈયાની વાત નહિ. સામે ગામે પહોંચતાં ભલે ને રીઠ તડકો થઈ જાય. જેઠ માસના ધોમધખતા તાપમાંય રોડ પર વસ્ત્ર પાથરીને સૂઈ જાય, યા ઉભા રહી જાય. ઝાડ નીચે જતા રહેવું એવો વિચારેય નહિ. માણેકપુર ગામને ભારતના નકશામાં અનોખું સ્થાન આપનાર પૂજ્યશ્રીને મારા કોટિ કોટિ વંદન.

- જસુભાઈ જી. શાહ (અમદાવાદ / ઈન્દ્રોડાવાળા)

૨૫ વર્ષના મારા પરિચયમાં આ મહાપુરુષે આ લાભ લ્યો અહિં આ જરૂર છે, આના માટે આટલા જોઈએ છે, આવી કોઈ વાત કરી નથી. અમારું સદ્ભાગ્ય કે અમારા ગામમાં જેઓનો જન્મ થયો અને અમને તથા જિનશાસનને એક વિભૂતિ મળી.

- સેવંતિભાઈ માનચંદભાઈ શાહ (મુંબઈ / લીંબોદ્રો)

સપ્થર્મની તારકિતા

જેનું તપોતેજથી શોભતું હતું બાલ,
જેનું ચારિત્ર જોઈને નમી જતા આ બાલ,
માણેકપુર ગામનો જે હતો કોહીનુર બાલ,
તે આચાર્ય હિમાંશુસૂરિને વંદન ત્રિશાળ.....

“શાન્તસુધારસ” નામના મહાકાવ્યમાં ઉપાધ્યાય વિનયવિજય મહારાજ નવમી નિર્જરા-ભાવનાનું ગુણગાન કરતાં એક શ્લોકમાં તપને નમસ્કાર કરતાં જણાવે છે કે

નિકાચિતાનામપિ કમર્ણાં યદ્ ગરીયસાં ભૂધરદુર્ધરાણામ્ ।
વિભેદને વજ્રમિવાતિતીવ્રમ્ નમોઽસ્તુ તસ્મૈ તપસેઽદ્ભુતાય ॥૪ ॥

અતિ મહાન પર્વતને કાપવા માટે જેમ વજ્ર સમર્થ હોય છે તેમ તપને સહારે નિકાચિત પ્રાયઃ કર્મ પણ વિનષ્ટ થઈ જાય છે. એવા અદ્ભુત પ્રભાવશાળી તપને નમસ્કાર થાઓ.

સંયમધર આત્માઓનું એકમાત્ર સાધ્ય હોવું જોઈએ મોક્ષ એટલે કે મુક્તિ. શિવરમણીના મધુર મિલનની કલ્પનામાત્રથી માધુર્ય વરસે છે. આ માધુર્ય સંયમીને આનંદથી ભરી દે છે, તેથી જ શાસ્ત્રકાર ભગવંતોએ શિવરમણીને મળવા માટે એક સુંદર ઉપાય શોધી કાઢ્યો છે તપશ્ચર્યાનો. આ તપશ્ચર્યાની સાથે જ્ઞાનદશા ભળવાથી તે આત્મા ધીમે ધીમે સાધ્યની નિકટતા પ્રાપ્ત કરવાથી માધુર્યતામાં વૃદ્ધિ થતાં અપૂર્વ આનંદની અનુભૂતિ કરવા લાગે છે.

આ તપશ્ચર્યા શું છે ?

શાસ્ત્રકાર ભગવંતો કહે છે કે આત્મા ઉપર કર્મોનું આવરણ છવાયેલું છે. પરમ સુખ અને અક્ષય શાંતિ સ્વરૂપ શિવરમણીનું મધુર મિલન પામવા માટે આ આત્માને કર્મના બંધનોથી મુક્ત કરવો અનિવાર્ય છે. અને આ આત્માને ભવોભવના ભ્રમણમાં ભટકાવનાર કર્મબંધને તોડવાનું અપૂર્વ અને એકમાત્ર સાધન છે ‘તપ.’ તેથી કહેવાય છે કે ‘કર્મણાં તાપનાત્ તપઃ’ । ‘કર્મોને જે તપાવે, નષ્ટ કરે તે તપ.’

યથા સુવર્ણસ્ય શુચિસ્વરૂપં, દીપ્તઃ કૃશાનુઃ પ્રકટીકરોતિ ।

તથાત્મનઃ કર્મરજો નિહત્ય, જ્યોતિસ્તપસ્તદ્વિશદીકરોતિ ॥ (શાંતસુધારસ)

(જે રીતે અગ્નિ સોનાના વાસ્તવિક નિર્મળ સ્વરૂપને પ્રકટ કરે છે, એ જ રીતે તપ પણ આત્મા ઉપર જામેલા કર્મોના મેલને દૂર કરીને એના શુદ્ધ સ્વરૂપને જાજવલ્યમાન બનાવે છે.

યાતિ ઘનાઽપિ ઘનાઘનપટલી, સ્વરપવનેન વિરામમ્ ।

ભવતિ યથા તપસા દુરિતાલી, ક્ષણભંગુરપરિણામમ્ ॥ (શાંતસુધારસ)

વાદળોનો કાફલો ગમે તેટલો ઘનઘોર બનીને છવાયો હોય, પરંતુ આંધીરૂપે આવતા પવનના પ્રહારથી વેરવિખેર થઈને છૂટો પડી જાય છે, એ જ રીતે તપશ્ચર્યાના અપ્રતીમ તેજના પ્રભાવથી

તપધર્મનો તારકતા

તપધર્મની તારક્ષતા

પાપોની હારમાળાઓ પણ બળીને રાખ થઈ જાય છે.)

કાન્તારં ન યથેતરો જ્વલયિતું, દક્ષો દાવાગ્નિં વિના,
દાવાગ્નિં ન યથાપરઃ શમયિતું શક્યો વિનામ્બોધરમ્ ।
નિષ્ણાતઃ પવનં વિના નિરસિતું નાન્યો યથામ્બોધરં ;
કર્મોઽં તપસા વિના કિમપરો હન્તું સમર્થસ્તથા ॥

જેમ જંગલને સળગાવવા માટે દાવાનળ સિવાય બીજો કોઈ ઉપાય નથી, દાવાનળને બુઝાવવા વર્ષા સિવાય અન્ય કોઈ ઉપાય નથી, વાદળોને વિખેરવા માટે પવન વગર કોઈ ઉપાય નથી, એ રીતે કર્મોને ક્ષય કરવા માટે તપ વગર બીજો કોઈ ઉપાય નથી.)

સન્તોષસ્થૂલમૂલઃ પ્રશમપરિકરસ્કંધબન્ધપ્રપંચઃ,

પંચાક્ષીરોધશાખઃ સ્ફુરદભયદલઃ શીલસંપત્તિવાલઃ ।

શ્રદ્ધામ્ભઃપૂરસેકદ્વિપુલકુલબલૈશ્વર્યસૌન્દર્યભોગઃ,

સ્વર્ગાદિપ્રાપ્તિપુષ્પઃ શિવપદફલદઃ સ્યાત્તપઃ કલ્પવૃક્ષઃ ॥

(તપ કલ્પવૃક્ષ છે, તેનું દૃઢ મૂળ છે સંતોષ, એની વિસ્તૃત ઘટા છે શાંતિ, એની શાખાઓ છે ઈન્દ્રિયનિરોધ, એના સુંદર પાન છે અભયદાન, એના પલ્લવ છે શીલસંપત્તિ, તેનાં પુષ્પો છે શ્રદ્ધારૂપ જલસિંચનથી પ્રકુલ્લિત વિસ્તરીણ કુલ, બલ, ઐશ્વર્ય, સૌંદર્યથી ભરપૂર સ્વર્ગ. આવું કલ્પવૃક્ષરૂપી તપ મોક્ષસુખ આપનાર છે. તપસ્વીનું લક્ષ્ય હંમેશા કર્મક્ષય જ હોવું જોઈએ. શિવરમણીને વરવાના મનોરથવાળો આત્મા તેથી જ પેલી “શ્રી નવપદની પૂજા” માં ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી મહારાજે વર્ણવેલી પંક્તિને વારંવાર દહોરાવતો હોય છે કે

“સર્વ મંગલમાં પહેલું મંગળ વર્ણવીયું જે ગ્રંથ,

તે પદ, ત્રિહું કાલ નમીજે, વર સહાય શિવપંથ.”

તપ સર્વ મંગલોમાં શ્રેષ્ઠ મંગલ છે, એટલા માટે ત્રણે કાળ સવાર, બપોર અને સાંજ તપપદને નમસ્કાર કરો. આ તપપદ મોક્ષમાર્ગમાં શ્રેષ્ઠ સહાયક છે.

આવો આત્માર્થી પરભાવો પ્રત્યે ઉદાસીન બની તેનો ત્યાગ કરવા સાથે આત્મજ્ઞાનના સહારે આત્મભાવમાં સ્થિર થવા પ્રયત્નશીલ હોય છે.

આ પૂજામાં ઉપાધ્યાય શ્રીયશોવિજય મહારાજ તો કહે છે-

“આમોસહી પમુહા બહુ લલ્હિ, હોવે જાસ પ્રભાવે રે,

અષ્ટ મહાસિદ્ધિ, નવનિધિ પ્રકટે, નમીયે તે તપ ભાવે રે...”

આમોસહી વગેરે અનેક લલ્હિઓ જેના પ્રભાવે પ્રાપ્ત થાય છે, અષ્ટમહાસિદ્ધિ અને નવનિધાન પ્રગટ થાય છે તેવા તપને આપણે સૌ ભાવપૂર્વક નમસ્કાર કરીએ. પરંતુ આત્મલક્ષી જીવને કોઈ નામના કે કીર્તિની કોઈ કામના નથી હોતી. તે તો ચાહે છે માત્ર કર્મની નિર્જરા અને શિવરમણીની રમણતાને !

તપ તો કર્મના નાશ અને મોક્ષની પ્રાપ્તિ માટે કરવાનો છે.

આ વાત મહાકવિ પૂ. ઉદયરત્ન મહારાજના કાવ્યની પંક્તિમાં પણ મળે છે કે

કીધાં કર્મ નિકંદવા રે, લેવા મુક્તિનું દાન,

હત્યા પાતિક છૂટવા રે, નહીં કોઈ તપ સમાન.

ભવિકજન ! તપ કરજો મન શુદ્ધ

અનાદિકાળના સંચિત કર્મોનું નિકંદન કાઢવા અર્થાત્ તેનો નાશ કરવા, મુક્તિપદની પ્રાપ્તિ કરવા, પૂર્વે થઈ ગયેલ હિંસાદિ પાપોથી છૂટવા માટે તપ સમાન કોઈ અમોઘ સાધન નથી. માટે હે ભવિકજન ! મનની શુદ્ધિપૂર્વક તપ કરજો.

બાહ્ય-અભ્યંતર જે કહ્યાં રે, તપના બાર પ્રકાર,

હોજો તેહની ચાલમાં રે, જિમ ઘણો અણગાર.

ભવિકજન ! તપ કરજો મન શુદ્ધ.

તપના છ બાહ્ય અને છ અભ્યંતર એમ બાર પ્રકાર શાસ્ત્રોમાં કહેવામાં આવ્યા છે, તેથી જેમ ધના અણગારે કરેલ તેમ તમે જે તપ કરી શકો તેમાં પુરુષાર્થ કરો! હે ભવિકજન! મનની શુદ્ધિપૂર્વક તપ કરજો.

તપથી વિઘ્નોની વિશ્રાંતિ થાય.

તપથી જિનાજ્ઞાનું પાલન થાય

છ બાહ્ય તપ : (૧) અનશન (૨) ઉણોદરી (૩) વૃત્તિસંક્ષેપ (૪) રસત્યાગ (૫) સંલીનતા (૬) કાયકલેશ, છ અભ્યંતર તપ : (૧) પ્રાયશ્ચિત્ત (૨) વૈયાવચ્ચ (૩) સ્વાધ્યાય (૪) વિનય (૫) કાયોત્સર્ગ (૬) શુભધ્યાન.

શ્રી નવપદની પૂજામાં પૂ. પદ્મવિજયજી મહારાજ પણ કહે છે કે

“વિઘ્ન ટળે તપ ગુણ થકી, તપથી જાય વિકાર,
પ્રશંસ્યો તપ ગુણ થકી, વીરે ધન્નો અણગાર.”

તપથી તમામ વિઘ્નો ટળી જાય છે અને મનના વિકારો દૂર જાય છે, આ તપગુણના કારણે જ વીરપ્રભુએ ધન્ના અણગારની પ્રશંસા કરી હતી.

આ ધન્ના અણગાર કોણ ?

શ્રમણ ભગવાન મહાવીર કાકંદીમાંથી વિહાર કરતા કરતા રાજગૃહી નગરી પધાર્યા ત્યારે શ્રેણિકમહારાજ સમગ્ર પરિવારની સાથે પ્રભુને વંદન કરવા અને ધર્મદેશના સાંભળવા ગુણશીલ ચૈત્યમાં પધાર્યા. દેશના સાંભળીને શ્રેણિકે વિનયપૂર્વક પ્રભુને પૂછ્યું :

“ચોદ સહસ્ર અણગારમાં રે, કુણ ચઢતે પરિણામ ?

કહો ! પ્રભુજી કરુણા કરી રે, નિરૂપમ તેહનું નામ...”

“હે પ્રભુ ! આપના ૧૪ હજાર શિષ્યોમાં પ્રતિક્ષણ વર્ધમાન-શુભ પરિણામ કયા મુનિનાં છે ? મારી ઉપર કરુણા કરીને એ મહામુનિનું નામ બતાવવાની કૃપા કરો.”

પ્રભુએ કહ્યું : “ શ્રેણિક ! એ ધન્ય નામ છે ધન્નો અણગાર! સર્વ તપસ્વીઓમાં શ્રેષ્ઠ અને પ્રતિપળ વર્ધમાન પરિણામવાળો !”

તપથી આત્મા શુદ્ધ થાય.

ભગવાન મહાવીરે ‘અનુત્તરોપપાતિક સૂત્ર’ માં ધન્ના અણગારની જે રીતે પ્રશંસા કરી છે તે વર્ણન સાંભળીને શ્રેણિક મહારાજ સ્વયં વૈભારગિરિ ઉપર જાય છે અને તે મહામુનિને ધ્યાનસ્થ દશામાં ઉભેલા જુએ છે. માત્ર અસ્થિર્પિંજર (હાડકાનું પાંજરું) જ જુએ છે. પરમાત્માએ આબેહૂબ વર્ણન કર્યા મુજબના મુનિવરના સાક્ષાત્ દર્શન કરીને ખૂબ ભાવપૂર્વક વંદન કરે છે. શું શ્રેષ્ઠ શ્રમણનું સ્વરૂપ!

કાકંદી નગરીનો આ સાર્થવાહપુત્ર ધન્યકુમાર મહેલ જેવી હવેલીમાં જન્મ્યો હતો... ભદ્રા માતાનો એકનો એક પુત્ર હોવાથી ખૂબ લાડકોડમાં ઊછરીને મોટો થયો હતો... ૭૨ કલાયુક્ત પૂર્ણ યૌવન પ્રાપ્ત કરતાં માતા ૩૨ પ્રાસાદ મહેલ બનાવડાવે છે અને એક દિવસ એક સાથે રૂપ-રૂપના અંબાર જેવી ૩૨ શ્રેષ્ઠી કન્યાઓ સાથે પરણાવે છે. અને ૩૨ કરોડની સુવર્ણમુદ્રાનો સ્વામી ભોગોપભોગની વિપુલ સામગ્રી વચ્ચે જીવનમાં ભૌતિક સુખ ભોગવી રહ્યો હતો... તેવામાં નગરીમાં વીરપ્રભુનું આગમન થતાં ૩૨ પત્નીઓ સાથે દેશનાશ્રવણ કરવા જાય છે... ઘરે આવી માતા તથા પત્નીને પોતાની ચારિત્રધર્મ સ્વીકાર કરવાની ભાવના વ્યક્ત કરીને સંયમગ્રહણ માટે અનુમતિ માંગે છે, આ વાત સાંભળી માતા ભદ્રા તો ત્યાં જ બેહોશ થઈ જાય છે અને પત્નીઓ કરુણ કલ્પાંત કરવા લાગે છે. ત્યારે ધન્યકુમાર માતા-પત્નીને વિરક્તભાવથી કહે છે : “પરભવ-પરલોક જતી વખતે કોઈ પણ સ્વજન સાથે નથી આવતું, કામ નથી આવતું, માતા-પિતા, ભાઈ-બહેન, પત્ની આદિ પરિવારજનો તો સ્વાર્થની સગાઈનાં છે, એટલા માટે પ્રભુના ચરણોમાં મારું જીવન સમર્પિત કરવાની તીવ્ર ભાવના છે.” અત્યંત વિરક્ત ભાવપૂર્વકની ધન્યકુમારની સંયમગ્રહણની દૃઢતાને સાંભળીને સમજદાર માતા-પત્નીઓની સંમતિ મળતાં ધન્યકુમાર પ્રવ્રજ્યાના પાવન પંથે પ્રયાણ કરવા પગરવ માંડે છે ત્યારે જિતશત્રુ રાજા અત્યંત ઠાઠમાઠપૂર્વક નગરીમાં મહાભિનિષ્ક્રમણનો મહોત્સવ કરાવે છે... જેણે ગૃહસ્થજીવનમાં એકપણ આયંબિલ અથવા તો એકાસણું પણ કર્યું ન હતું તેવા ધન્યકુમાર દીક્ષાના દેદીપ્યમાન દિવસે પરમોપકારી પરમાત્મા પાસે આજીવન છટ્ટના પારણે છટ્ટ કરી પારણામાં જેઓ ધર્મથી વિમુખ થઈ ગયા હોય તેવાના હાથે દાન કરાયેલ, વળી તે પણ શ્રમણ, બ્રાહ્મણ, અતિથિ, દરિદ્ર, યાચક વગેરે લોકો પણ જે આહારની આકાંક્ષા ન રાખે તેવા આહાર વડે આયંબિલ કરી તપ અને ભાવ ધર્મના સહારે આત્માને ભાવિત કરી સંયમપાલન કરવાના ભીષ્મ અભિગ્રહની ભાવના માટે અનુજ્ઞા માંગે છે.... કરુણાસાગર વીરપ્રભુ તેના આત્મવિકાસના એંધાણને નજરમાં રાખી “જહા સુખં” કહેવા દ્વારા સંમતિ આપે છે... ધન્યકુમાર શરીર પ્રત્યે નિઃસ્પૃહ અને અનાસક્ત બની ઘોર અને ઉગ્ર તપશ્ચર્યા કરે છે... પ્રથમ છટ્ટના પારણાના દિવસથી જ પ્રભુની અનુજ્ઞાપૂર્વક, પ્રકૃષ્ટ યત્ન સાથે એષણા માટે ઉદમશીલ બની, પ્રકર્ષપણાએ, લેશમાત્ર પણ દીન થયા વગર, આહાર માટે કોઈપણ સંકલ્પ-વિકલ્પભાવથી રહિત, કોધાદિ કષાયથી

તપથી વિકારનું વમન થાય.

રહિત, કોઈપણ જાતના વિષાદ વગર, અવિરત સમાધિ સાથે, સર્પ જેમ આજુબાજુ કયાયં સ્પર્શ કર્યા વગર જ દરમાં પ્રવેશ કરે તેમ આ ધત્ત્રા અણગાર રાગરહિતપણાએ કરીને, લોકો પણ ખાતાં ન હોય તેવા, જેવા મળે તેવા શુષ્ક અને નીરસ, જેની ઉપર માખી પણ બેસવાનું પસંદ ન કરે તેવા આહારાદિ ગ્રહણ કરીને ચડતે રંગે વીતરાગના ચિંધેલ માર્ગે વિચરણ કરવા લાગ્યા હતા... શરીરનું માંસ, રુધિર બાળી નાખ્યું હતું... તપની આગના તાપમાં શરીર બળી ગયું હતું... જાણે કે બળેલું બાવળનું વૃક્ષ !

- * કાષ્ઠ સમાન સુકાયેલી ત્વચા !
- * જિર્ણ જોડાં સમાન સૂકા પગ !
- * હાડકાં, ચામડાં, શિરા, સ્નાયુઓ, માંસ, લોહી આદિના અપૂર્ણપણાથી ક્ષીણ દેહ !
- * કલ ધાન્યના તાજા ફળો સુકાયેલા હોય તેવી પગની આંગળી !
- * માત્ર હાડકાની સંધિના સ્થૂલ ભાગ સિવાય કાગડાની જંઘા, ઢેલની જંઘા કે કાકજંઘા નામની વનસ્પતિની જેવી લોહી-માંસ રહિત સ્નાયુવાળી જંઘા !
- * કાકજંઘા વનસ્પતિ કે મયુર-ઢેલ સમાન સાથળ પ્રદેશ !
- * બોરીક, રીલ્લી, શાલ્મકી વૃક્ષ સમાન સાથળ !
- * ઊંટના પગ સમાન કમરનો ભાગ !
- * જરદ ગાયના પગ સમાન ઉદરનો મધ્યભાગ !
- * પાણી ભરવાની ચામડાની ખાલી મશક સમાન સુકાયેલ શરીર !
- * લોહી-માંસ આદિના અતિ અલ્પ પ્રમાણથી સુકાયેલ શરીર !
- * ભૂખ-ક્ષુધાવેદનીયના ઉદય યુક્ત દેહ !
- * સૂકા પગ-જંઘા- સાથળાદિના અવયવો !
- * લોહી-માંસ આદિના અભાવથી ઉદરમાં રહેલી પાંસળીઓ સમુદ્રના તરંગની જેમ ઊંચી નીચી દેખાય !
- * લોહી-માંસ આદિના અભાવથી પાંસળીઓ વલયાકારવાળી બનવાથી અક્ષા નામના ફળની હારમાળા લાગે !

* ઘોડાને કાબૂમાં રાખવા માટે વપરાતા લોખંડના સાધન સમાન હાથનો અગ્રભાગ !

* કંપવાનો રોગ થયો હોય તેમ કમરથી મસ્તક સુધીના ભાગમાં કંપન !

* અતિસ્થાન, દુર્બળ મુખકમળ !

* એકદમ ઊંડા ઉતરી ગયેલા આંખના ખાડા ! છતાં તપ દ્વારા કોઈ વિશિષ્ટ સૌંદર્ય અને લાવણ્ય પ્રાપ્ત થયેલ હોય તેવા તપના તેજવાળા વદનકમળ ઉપર શાન્તિ, ઉપશમ અને પ્રસન્નતા જ દેખાય ! શરીર નહીં માત્ર આત્મવીર્યથી જ જીવતા હોય તેવું લાગે !

દીક્ષા પછી આઠ માસની આવી ઘોર સાધના બાદ વૈભારગિરિ પહાડ ઉપર એક માસનું અનશન ગ્રહણ કરી નવ માસના દીક્ષાપર્યાયના અંતે સ્વર્ગવાસ પામી તેમનો આત્મા અનુત્તર દેવલોકમાં ‘સર્વાર્થસિદ્ધ’ નામના વિમાનમાં દેવસ્વરૂપે ઉત્પન્ન થયો. ૩૩ સાગરોપમ(અસંખ્ય વર્ષ)નું આયુષ્ય ભોગવીને ત્યાંથી ચ્યવીને મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં જન્મ લઈ પુનઃ ઉત્કૃષ્ટ સંયમજીવનનું પાલન કરી સર્વ કર્મોનો ક્ષય કરીને શિવવધૂ સાથે સંગમ કરશે.

કેવું હશે મનોબળ ? કેવી હશે આત્મશુદ્ધિની તમજા ?

ખાવો-પીવો ને મોજ કરો ના કાળઝાળ કલિકાળ મધ્યે ભરતક્ષેત્રની ભોમકા ઉપર ભૂલા પડેલા વર્તમાનકાલીન ધત્તા અણગારની

બાહ્યાભ્યંતર તપારાધના સમેત અલૌકિક સંયમસાધનાની
અજબગજબની વાતો

હુંડા અવસર્પિણી કાળ, પાંચમો આરો, છેવટું સંઘયણ આદિ અનેક વિષમ પરિબળો વચ્ચે પણ કલિકાળમાં ધત્તા અણગારની આરાધના-સાધનાના અતિ-અતિ અલ્પાંશ તુલ્ય પ.પૂ. આ. હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની આરાધના માટે દાદા ગુરુદેવશ્રી પ. પૂ. આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ પણ કહેતાં કે “જો ક્ષપકશ્રેણીનો કાળ હોત તો હિમાંશુવિજય ક્ષપકશ્રેણી માંડી અવશ્ય કેવળજ્ઞાન પામી જાય એવો ઉગ્ર કોટીનો તપ કરે છે.”

અરે ! ગુરુદેવશ્રી પ. પૂ. આ. રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ પણ વિ. સં. ૨૦૩૬ના વર્ધમાન પ્લોટ જૈન સંઘ-રાજકોટ ચાતુર્માસના પ્રવેશદિને માંગિલક વ્યાખ્યાન અવસરે પાટ ઉપર પોતાની એક બાજુ આ. હિમાંશુસૂરિ અને બીજી બાજુ આ. નરરત્નસૂરિને બેસાડીને જાહેરમાં કહેતાં હતા કે, “ આ હિમાંશુવિજય અને નરરત્નવિજય તો મારા સમુદાયની બે આંખો છે.”

બાહ્ય તપારાધના :

● પ્રાય: વિ. સં. ૧૯૭૬માં લગભગ સોળ વર્ષની કિશોરવયમાં તપશ્ચર્યા કરવાની તાલાવેલી જાગતાં માણેકપુર ગામમાં આયંબિલ કરવાનો વિચાર કર્યો, પરંતુ ગામડા ગામમાં આયંબિલની કોઈ સુવિધાના અભાવથી તથા શૈશવકાળથી જ સદા સંતોષવૃત્તિના સ્વભાવવાળા હતા તેથી ભાવિ જીવનમાં સાધિક ૩૦૦૦ ઉપવાસ અને ૧૧૫૦૦ આયંબિલ આદિ સાથે ધોરાતિધોર તપશ્ચર્યા કરીને

શરીરેણૈવ યુધ્ધ્યન્તે, દીક્ષા પરિણતૌ બુધા: । દુર્લભં વૈરિણં પ્રાપ્ય, વ્યાવૃત્તા બાહ્યયુદ્ધત: ॥

પૂ. મહોપાધ્યાય યશોવિજય મહારાજના બત્રીસ બસીત્રીની દીક્ષા બત્રીસીમાં કરેલા આ વર્ણન મુજબ રણમેદાનમાં ઉતરી શરીર વડે મોહરાજાના સૈન્ય સામે ખૂંખાર યુદ્ધ ખેલવા માટે શંખનાદ ન કરતાં હોય! તેમ જીવનનું સર્વ પ્રથમ આયંબિલ ઘરમાં રહેલા અક્ષત (ચોખા)ના

તપથી સંયમની શુદ્ધિ થાય.

કાચા દાણાને શેકીને માત્ર તે અક્ષતના અલ્પ દાણા અને ઉકાળેલું પાણી વાપરીને ભાવિમાં પોતાના આત્માની અક્ષતપદની શીઘ્ર પ્રાપ્તિનું બીજારોપણ કર્યું.

● વિ. સં. ૧૯૭૮માં વ્યવસાયાર્થે મુંબઈ ગયા હતા ત્યારે ત્યાં પણ આયંબિલ કરવાની ભાવના થઈ. પરંતુ મુંબઈમાં નવા નવા આવ્યા હોવાથી ક્યાં જવું ? અને કોને પૂછવું ? એવા ક્ષોભ અને સંકોચના કારણે બજારમાંથી મુઠીભર શેકેલા ચણા વેચાતા લઈને ઉકાળેલા પાણી સાથે વાપરીને ભાવિમાં અધ્યાત્મના ઉત્તુંગ શિખરને સર કરવા તપોગિરિના દ્વિતીય સોપાન ઉપર આરોહણ કર્યું હતું.

● વિ. સં. ૧૯૮૮ની સાલમાં મહારાષ્ટ્ર-પુના (કેમ્પ) ચાતુર્માસ માટે પ્રવેશ કર્યો ત્યારથી વિહાર કર્યો ત્યાં સુધીની સ્થિરતા દરમ્યાન શ્રેણીતપ તથા વીસસ્થાનક તપમાં અરિહંતપદના ૨૦ ઉપવાસ કરવાના હોય તેને બદલે વીસ વખત ૨૦ ઉપવાસ કર્યા હતા તેમાંની એક વીસી કરીને માત્ર ૧૯ દિવસના પારણા સાથે ૧૩૫ દિવસમાં કુલ ૧૧૬ ઉપવાસ કર્યા.

● એકવાર ગિરનાર ગિરિવરની ૮૮ યાત્રા કરી રહ્યા હતા અને ૫૮ યાત્રા થઈ ત્યારે ભાવના થતાં શ્રી બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ પ્રભુના સાંનિધ્યમાં ૧૬ ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ કર્યા અને ૧૦ દિવસમાં ૮૮ યાત્રાની શેષ ૪૦ જાત્રા પૂર્ણ કરીને અગ્યારમા ઉપવાસે રૈવતગિરિથી વિહારનો પ્રારંભ કરીને અનંતાત્માને સિદ્ધિપદનું દાન કરનાર સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થમાં પધાર્યા અને ત્યાં માસક્ષમણ પૂર્ણ કરી ૩૧ મા દિવસે શ્રી આદિનાથ દાદાને ભેટવા ગયા ત્યારે દાદાની ભક્તિમાં લીન થઈ અંતે

તપથી નિજદેહની નિ: સ્પૃહતા થાય.

કરગરતા હેયા સાથે અશ્રુભીની આંખે દાદાને ફરીયાદ કરતાં કે આજે પાછા આહાર કરવાની ભૂતાવળમાં પડવાનું ? અને સાહેબ સાંજે ૪ વાગે તળેટીએ પધાર્યા બાદ આયંબિલથી પારણું કર્યું હતું.

તીર્થંકર વર્ધમાન તપ (બે વાર ઉપવાસથી કર્યો) :

પહેલા ભગવાનથી ક્રમસર જેટલામાં ભગવાનની આરાધના કરવાની હોય તેટલા અખંડ ઉપવાસ કરવાના હોય છે.

● પ્રથમ ભગવાનથી ચઢતા ક્રમે ચોવીસ ભગવાન સુધીના કુલ ૩૦૦ ઉપવાસ કર્યા.

જેમાં વિ. સં. ૧૮૯૫ની સાલમાં સુરતમાં ચાતુર્માસાર્થે જેઠ વદ-૧૪ નો પ્રવેશ કર્યો અને વિ. સં. ૧૮૯૬ના મહા વદ-૬ના સુરતથી વિહાર કરેલ ત્યારે સુરતમાં સ્થિરતા દરમ્યાન ચાલુ વર્ષીતપમાં તીર્થંકર વર્ધમાનતપ તેઓશ્રી ઉપવાસથી કરતાં હોવાથી ૧૬ થી ૨૩ ભગવાનના અખંડ ૧૬ + ૧૭ + ૧૮ + ૧૯ + ૨૦ + ૨૧ + ૨૨ + ૨૩ એમ કુલ ૧૫૬ ઉપવાસ કર્યા અને બાકીના ૧૦૪ દિવસ દરમ્યાન વર્ષીતપના ૫૪ ઉપવાસ કરીને કુલ ૨૬૦ દિવસમાં ૨૦૮ ઉપવાસ કર્યા હતા.

● ચોવીસમા ભગવાનનો એક ઉપવાસ ત્રેવીસમા ભગવાનના બે ઉપવાસ, બાવીસમા ભગવાનના ૩ ઉપવાસ એમ પશ્ચાનુપૂર્વીથી ક્રમસર એક એક ઉપવાસ વધતાં પ્રથમ ભગવાનના ૨૪ ઉપવાસ કરીને તે રીતે કુલ ૩૦૦ ઉપવાસ કર્યા.

જેમાં સંભવનાથ ભગવાનના ૨૨ ઉપવાસને પારણે સિદ્ધગિરિની યાત્રા બાદ આયંબિલથી પારણું કર્યું હતું, અજિતનાથ ભગવાનના ૨૩મા ઉપવાસે સિદ્ધગિરિની યાત્રા કરીને બીજા દિવસે આયંબિલથી પારણું કર્યું હતું અને આદિનાથ ભગવાનના ૨૪ ઉપવાસના પ્રારંભમાં અઠમ કર્યો. ચોથા દિવસે દાદા ગુરુદેવ પૂજ્યપાદ પ.પૂ.આ. પ્રેમ સૂ.મ.સા.ના સ્વમુખે ૧૬ ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ કર્યા અને સાંજે તેમની ધીરતાની પરીક્ષા કરવા તાવ શરૂ થયો. મક્કમ મનોબળના સ્વામી એવા સાહેબે જરાપણ મયક ન આપી. અંતે ૩ દિવસ બાદ તાવ રવાના થયો... નબળાઈ વગેરે ખૂબ આવી ગયેલ. ૩+૧૬ ઉપવાસ પૂર્ણ થતાં સાહેબજીએ માસક્ષમણના આશયથી પૂ. દાદા ગુરુદેવ પાસે ૧૧ ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ માટે વિનંતી કરી. પૂ. દાદા ગુરુદેવે પરિસ્થિતિ પામીને પાંચ ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ આપ્યા અને ૨૪ ઉપવાસનું

પારણું કર્યા બાદ બીજા દિવસે પૂ. દાદા ગુરુદેવશ્રી પાસે છ ઉપવાસનું પચ્ચક્ષાણ લઈ સાતમા દિવસે સિદ્ધગિરિની યાત્રા કરી આયંબિલથી પારણું કર્યું હતું.

વીસસ્થાનક તપ :

● વીસસ્થાનક તપના સર્વપ્રથમ અરિહંતપદની આરાધનામાં કુલ ૨૦ ઉપવાસ કરવાના હોય તેને બદલે ૨૦ વખત અખંડ ૨૦-૨૦ ઉપવાસ કરીને અરિહંતપદના ૪૦૦ ઉપવાસ કર્યા હતા. જેમાં છેલ્લી વીસીના પારણે સિદ્ધગિરિની યાત્રા કરી આયંબિલથી પારણું કર્યું.

● સિદ્ધપદની આરાધનામાં ‘નમો સિદ્ધાણ’ ના કુલ પાંચ અક્ષર થાય તે માટે કુલ પાંચ અઢાઈઓ કરી હતી.

બાકીના ૧૮ પદોની આરાધનામાં છુટા-છુટા ૨૦-૨૦ ઉપવાસ કરીને આરાધના પૂર્ણ કરી હતી.

વર્ષીતપની આરાધના :

જીવનમાં બે વર્ષીતપ કર્યા જેમાં પ્રથમ વર્ષીતપ દરમ્યાન તો સુરતના ચાતુર્માસમાં વચ્ચે ૧૬+૧૭+૧૮+૧૯+૨૦+૨૧+૨૨+૨૩ અખંડ ઉપવાસો પણ કર્યા હતા.

વર્ષીતપ દરમ્યાન પણ વર્ધમાનતપની ઓળીઓમાં ઉપવાસના પારણે આયંબિલ કરતાં હતાં.

(આ વર્ષીતપમાં બીજો તપ કરે તેટલા દિવસ વર્ષીતપના દિવસોમાં વધારી દેતા હતા)

નવપદની આરાધના :

નવપદની વિધિપૂર્વકની આરાધના દીક્ષાથી લગભગ ૪૬ વર્ષ સુધી સળંગ કરી છે ત્યારબાદ ૨૪ વર્ષ (જીવન પર્યંત) નવપદની ઓળીમાં આયંબિલ તપ કરતાં હતાં પરંતુ વિધિ કરતાં ન હતા.

વર્ધમાન આયંબિલ તપ :

વર્ધમાન આયંબિલનો પાયો નાંખ્યો ત્યારે કોઈ કલ્પના ન હતી કે આટલા બધા આયંબિલ થઈ શકશે. તેથી વર્ધમાં શાશ્વતી બે ઓળીના અવસરે વર્ધમાન તપની ઓળી કરતા હતા. ધીમે ધીમે ઓળીઓ આગળ વધતાં લાલચ લાગી કે હવે તો વધુ ઓળી કરવામાં આવે તો કદાચ જીવનમાં ૫૦ ઓળી તો થઈ જશે. તેથી બે શાશ્વતી ઓળીની સાથે સાથે તથા વચગાળામાં પણ બીજી વર્ધમાન તપની બે ઓળી કરવા લાગ્યા. તેથી જોતજોતામાં તો ૫૦ ઓળી સુધી પહોંચી ગયા. પછી તો જ્યારે વિહારમાં હોય ત્યારે વર્ધમાન તપની ઓળીઓ કરતાં અને સ્થાને હોય ત્યારે ઉપવાસો કરવા માંડ્યા હતા. અને પછી તો વર્ધમાન તપની ઓળીઓ પણ કંઈક ને કંઈક વિશેષતાથી કરતાં હતાં.

● વિ. સં. ૨૦૦૬માં વાંકાનેર ચાતુર્માસના છેલ્લા માસ દરમ્યાન સહવર્તિ નાના મહાત્માને વર્ધમાન તપની ૧૪ ઓળી થઈ હોવાથી કહ્યું ‘તમે ૧૫-૧૬-૧૭ મી ઓળી સાથે કરો તો હું તમારી સાથે ૫૧ મી ઓળી કરું અને આપણે બન્ને ગિરનારના શ્રી નેમિનાથ દાદાને ભેટી પારણું કરશું.’ મહાત્મા તો તૈયાર થઈ ગયા... વિહાર પણ શરૂ થયો અને સાહેબના સંકલ્પની કસોટીઓનો પ્રારંભ થયો. બન્ને વારાફરતી તાવમાં પટકાવાનું શરૂ થયું... એકવાર તો વિહારમાં ભેંસના તબેલામાં સુવાનો અવસર આવ્યો... અંતે વિહાર કરીને ધીમે ધીમે ગિરનારની તળેટીમાં પહોંચ્યા... સવારે સાહેબે ૫૧ મી ઓળીની પૂર્ણાહુતિના ઉપવાસના પચ્ચક્ષાણ કરી ગિરિવરના પગથિયા ચડવાનો પ્રારંભ કર્યો... હજુતો ૫૦૦ પગથિયા ચડ્યા હશે ત્યાં શાસનદેવોએ આ મહાપુરુષની પુનઃ કસોટી શરૂ કરી... સાહેબને ધીમે ધીમે તાવ ચડતો હોવાનો અનુભવ થયો છતાં દાદાને ભેટવાની ભાવનાથી આગળ તો વધતાં હતાં પરંતુ જ્યાં ૨૦૦૦ પગથિયાં સુધી પહોંચ્યા ત્યાં પરિસ્થિતિ અત્યંત કથળવા લાગી... હવે એક એક ડગલું પણ એક એક માઈલ જેવું અનુભવાતું હતું... છતાં જેમ તેમ કરીને લગભગ બીજા ૧૫૦ પગથિયાં આગળ વધતાં જ્યાં રાજા ભરથરીની ગુફા આવે છે ત્યાં ઓટલા ઉપર ઢળી પડ્યાં... દેહ આખો જ્વરના દાહથી ધગધગતો હતો... અન્ય મહાત્મા તથા પુત્રમુનિ નરરત્ન વિજય દાદાના દરબારમાં પહોંચી ભક્તિ કરીને પાછા ફરતાં હતાં ત્યારે પિતામુનિની પરિસ્થિતિ પામી વિનંતી કરી ‘આપ નીચે પધારો ! કાલે પુનઃ યાત્રા કરશું.’ સાહેબ વિચારે છે હવે દાદાના દર્શન વિના પારણું તો કરવાનું નથી તેથી નીચે જઈશ

તો કાલે સવારે પુનઃ આ ૨૦૦૦ પગથિયા વધારાના ચડવા પડશે. તેથી મુનિ નરરત્ન વિજયને જણાવે છે ‘તમે નીચે જઈ વાપરીને સાંજના સમયે ઉપધિ લઈ પાછા આવજો. આપણે અહીં જ સંથારો કરી લેશું....’ અને મુનિ નરરત્ન વિજય નીચે જઈ વાપરીને ઠંડક થતાં ઉપર પધાર્યા ત્યારે પણ સાહેબની પરિસ્થિતિમાં હજુકોઈ ફેરફાર થયો ન હતો. તાવના કારણે આખું શરીર કણસતું હતું. ઠંડીના આ દિવસોમાં સંથારો કરવા યોગ્ય સ્થાન હજુ ૧૦૦ પગથિયા દૂર ધોળી પરબ પાસે રામજીમંદિર હતું... જેમ તેમ કરી સાહેબ ત્યાં પહોંચ્યા અને ત્યાંના મહંતને પરિસ્થિતિથી વાકેફ કરી વિનંતી કરીને રાતવાસો કર્યો... અનુકૂળ સ્થાન મળી જવાથી રાત્રિ દરમ્યાન થાક અને તાવ ઉતરી ગયો.. સવારે પ્રતિક્રમણ-પડિલેહણાદિ આવશ્યક ક્રિયા પૂર્ણ કરી શીઘ્ર દાદાને ભેટવાના મનોરથ સાથે પગરવનું મંડાણ કર્યું ત્યાં તો તેમના સંકલ્પબળનો પ્રભાવ ગણો કે શાસનદેવોની કોઈ સહાય ગણો! બાકી રહેલા લગભગ ૧૫૦૦ પગથિયા માત્ર ૧૫-૧૭ મિનિટમાં ચડી ગયાં અને મન મૂકીને દાદાની ભક્તિ કરીને નીચે પધારી તળેટીમાં ૫૧મી વર્ધમાન આયંબિલ તપની ઓળીનું પારણું કર્યું હતું.

● ૫૪ મી ઓળી દરમ્યાન સિદ્ધગિરિ માં સ્થિરતા હોવાથી રોજની બે યાત્રા સાથે ૧૦૮ યાત્રા કરી.

● વિ. સં. ૨૦૦૭ ની સાલમાં સિદ્ધગિરિમાં નિવૃત્તિનિવાસમાં ચાતુર્માસ માટે જેઠ વદ-૫ના પ્રવેશ કર્યો ત્યારથી માગશર વદ ૫ એમ કુલ ૬ માસ દરમ્યાન ૫૫ + ૫૬ + ૫૭ મી ઓળી સળંગ કરી હતી.

● ૫૮મી ઓળી દરમ્યાન સિદ્ધગિરિમાં સાત છટ અને બે અટમ સાથે ગિરિરાજની કુલ ૧૨૦ યાત્રા કરી હતી.

● ૫૯ મી ઓળી છટના પારણે છટ અને પારણામાં આયંબિલ સાથે કરી હતી.

● ૬૦ મી ઓળી છટના પારણે છટ અને પારણામાં આયંબિલ સાથે કરી હતી.

● ૬૧મી ઓળી છટના પારણે છટથી કરી હતી પરંતુ સાથે સાથે તે ઓળી દરમ્યાન ૨૯ દિવસમાં સાત છટ અને બે અટમના પારણાઓમાં આયંબિલ સાથે બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ પરમાત્માના દીક્ષા-કેવલ-નિર્વાણની મહાતીર્થભૂમિ એવા ગરવા ગઢ ગિરનાર ગિરિવરની ૯૯ યાત્રા કરી હતી અને ત્યારબાદ છટના પારણે આયંબિલ સાથે જ જુનાગઢથી જામકંડોરણા વિહાર કરીને ગયા અને ત્યાંથી છ'રી પાલિત સંઘ લઈને જામકંડોરણાથી પ્રયાણ કર્યું ત્યારે છટના પારણે આયંબિલની ચાલુ ઓળીમાં પ્રથમ દિવસે માત્ર એક વાર પાણી વાપરીને તિવિહાર ઉપવાસ કર્યો અને બીજા દિવસથી સળંગ સાત ચોવિહારા ઉપવાસ કરીને છ'રી પાલિત સંઘ દરમ્યાન પગપાળા વિહાર અને નિત્ય વ્યાખ્યાન તથા યાત્રિકોને આરાધના કરાવતા સાતમા ઉપવાસે ગિરનારની તળેટીમાં સંઘપ્રવેશ થયો અને આઠમા ઉપવાસની નવલી પ્રભાતે ગિરનાર ગિરિવરના બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ ભગવાનને ભેટી છ'રી પાલિત સંઘની શ્રીસંઘમાળનું આરોપણ શ્રી નેમિનાથ જિનાલયના યોગાનમાં જ સાહેબના શુભ હસ્તે થયું. ૫છી સહસ્રાવનની યાત્રા કરી બીજા દિવસે આયંબિલથી પારણું કરીને છટના પારણે આયંબિલની ઓળી ચાલુ જ રાખી હતી.

● ૬૪મી ઓળી છટના પારણે છટ અને પારણામાં આયંબિલ સાથે કરી હતી.

● ૬૫મી ઓળી એકાંતરા ઉપવાસ સાથે કરી હતી.

● ૬૬ મી ઓળી એકાંતરા ઉપવાસથી કરી હતી પરંતુ તેમાં કેટલાક ઉપવાસને બદલે છટ કર્યા હતા.

● ૭૭ મી ઓળી દરમ્યાન સિદ્ધગિરિની ૧૦૮ યાત્રા કરી હતી.

વિ. સં. ૨૦૩૯ની સાલના સાણંદ ચાતુર્માસ પ્રવેશ જેઠ વદ ૭ થી વર્ધમાન તપની ૧૦૦મી ઓળીનો મંગલ પ્રારંભ કર્યો અને પૂર્ણાહુતિ અવસરે સકળ સંઘની આગ્રહભરી વિનંતી હોવા છતાં વિગઈથી પારણું ન કરતાં સમસ્ત જૈનશાસનના સંઘોમાં એકતા થાય, સમુદાયોના આંતર વિગ્રહનો અંત આવે અને સર્વત્ર સ્નેહસભર વાતાવરણનું નિર્માણ થાય, શાંતિ સઘાય

તે શુભાશયથી ભીષ્મ અભિગ્રહપૂર્વક આયંબિલ ચાલુ રાખ્યા અને ૧૦૦ + ૧૦૧ + ૧૦૨ + ૧૦૩ + ૧૦૪ + ૧૦૫ + ૧૦૬ + ૧૦૭ + ૧૦૮ વર્ધમાન તપની આયંબિલની ઓળી થતાં અખંડ ૧૦૦૮ આયંબિલ શંખેશ્વરમાં પૂર્ણ થયા એ અવસરે અટમ કરીને અખંડ આયંબિલ ચાલુ રાખ્યા હતા.

● વિ. સં. ૨૦૪૪ના રાજનગર મધ્યે સંઘએકતાના ભીષ્મ અભિગ્રહવાળા પૂજ્યશ્રીની વિનંતીથી તથા સંઘસ્થવિર પ. પૂ. આ ભદ્રંકરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની મહામહેનતે શાસનના વિવિધ પ્રશ્નોના નિવારણ માટે વિશાળ મુનિ સંમેલનનું આયોજન થયું. આ ૨૧ દિવસીય મુનિસંમેલન દરમ્યાન થયેલ ચર્ચા-વિચારણા અને ઠરાવોના કારણે બહુલતયા તપાગચ્છ જૈન સંઘ એક થતાં સંમેલનના સૂત્રધાર પ. પૂ. આ ભદ્રંકર સૂ. મ. સા., પ્રવરસમિતિના અધ્યક્ષ પ. પૂ. આ. રામસૂરિ મ. સા. (ડહેલાવાળા), શ્રી સંઘએકતાના સફળ ઘડવૈયા પ. પૂ. આ. ઝૂંકાર સૂ. મ. સા. આદિ ચતુર્વિધ સંઘના અત્યાગ્રહથી વિ. સં. ૨૦૪૪ વૈશાખ સુદમાં અખાત્રીજના મંગલ દિને ભીષ્મ અભિગ્રહપૂર્વકના અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલનું પારણું છ વિગઈના ત્યાગપૂર્વકના એકસણાથી થયું.

● વિ. સં. ૨૦૪૪ના અખાત્રીજના દિને અખંડ ૧૭૫૧ આયંબિલના પારણા થયા બાદ હજુસંપૂર્ણતયા એકતા ન સધાયેલ હોવાથી છ વિગઈના ત્યાગપૂર્વકના ૯૨ એકાસણા બાદ અષાઢ સુદ ૬ ના દિવસે ધીકાંટા રોડ શ્રી શંખેશ્વર દાદાની સન્મુખ પુનઃ અખંડ આયંબિલનો ધોર અભિગ્રહ ગ્રહણ કર્યો અને વિ. સં. ૨૦૫૭માં જ્યારે છ'રી પાલિત સંઘમાં વલ્લભીપુર પાસેના અયોધ્યાપૂરમ્ નજીક તેઓશ્રીના

થાપાનો હાડકાનો ગોળો તૂટતા તેનું ઓપરેશન સિદ્ધગિરિની શત્રુંજય હોસ્પિટલમાં કરવામાં આવ્યું, છતાં પારણું કરવાની કોઈ ઈચ્છા ન હોવા છતાં ઓપરેશનના કારણે લેવાયેલી ભારે એન્ટીબાયોટીક દવાઓને કારણે અઠવાડિયા બાદ મગજ ઉપર ગરમી ચડી જવાથી સતત મગજ ઉપર થતી વિપરિત અસરોને લક્ષમાં લઈ અસમાધિને અટકાવવા ફાગણ સુદ ૧ ના દિવસે સાંજે ૫-૦૦ કલાકે અતિદુઃખી હૈયે અખંડ ૪૬૦૧ આયંબિલનું પારણું કર્યું હતું.

● દીક્ષા થઈ ત્યારથી ૭૮ વર્ષની ઉંમર સુધી પર્યુષણ મહાપર્વનો અષ્ટમ, વર્ષની ત્રણ ચોમાસીના છટ્ટ અને દિવાળીનો છટ્ટ અવશ્ય કરતાં હતાં.

● સંસારી અવસ્થાથી શરૂ કરેલ જ્ઞાનપંચમી, મૌન એકાદશી અને સંવત્સરીના ઉપવાસ આજીવન કર્યા હતા.

પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં કરેલ અમુક તપોનો ખ્યાલ તો છેલ્લા ૧૩ વર્ષથી અખંડ સેવા કરી રહેલ મુનિરાજને પણ ન હતો. આ રીતે બીજી અન્ય પણ આપણા સૌથી અજ્ઞાત તપારાધના અતિગંભીર એવા આ મહાત્માએ કરેલ હશે જેની કોઈ નોંધ નથી.

પૂજ્યશ્રીના જીવનમાં લગભગ ૩૦૬૫ ઉપરાંત ઉપવાસો થયો છે જેનું સામાન્ય વિવરણ નીચે દર્શાવેલ છે.

૩૦ ઉપવાસ - ૧ વાર	૧૭ ઉપવાસ - ૨ વાર	૮ ઉપવાસ - ૩ વાર
૨૪ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૬ ઉપવાસ - ૨ વાર	૮ ઉપવાસ - ૮ વાર
૨૩ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૫ ઉપવાસ - ૨ વાર	૭ ઉપવાસ - ૩ વાર
૨૨ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૪ ઉપવાસ - ૨ વાર	૬ ઉપવાસ - ૫ વાર
૨૧ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૩ ઉપવાસ - ૨ વાર	૫ ઉપવાસ - ૫ વાર
૨૦ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૨ ઉપવાસ - ૨ વાર	૪ ઉપવાસ - ૬ વાર
૧૯ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૧ ઉપવાસ - ૨ વાર	૩ ઉપવાસ - ૫૫ વાર
૧૮ ઉપવાસ - ૨ વાર	૧૦ ઉપવાસ - ૨ વાર	૨ ઉપવાસ - ૨૧૦ વાર
		૧ ઉપવાસ - ૧૩૫૦ થી અધિક વાર

જીવન દરમ્યાન કુલ ૧૧૫૦૦ થી અધિક આયંબિલ કર્યા હતા. હા સાહેબજીએ જીવનભર

નિદોષ ભિક્ષાચર્યાનો આગ્રહ રાખ્યો હતો અને કટોકટીના સમયે એકલા રોટલા ને પાણી, કાચા પૌંઆ ને પાણી, માત્ર ખાખરા ને પાણીથી પણ હજારો આયંબિલો કરતા હતાં. અરે ! વિહારમાં નિદોષ ભિક્ષા મળવાનો સંભવ ન હતો ત્યારે દમણથી સીસોદરા (દ. ગુજરાત) ના વિહાર દરમ્યાન અઠાઈ કરીને વિહાર કર્યો હતો.

કાયકલેશ :

જીવનભર શરીર સાથે યુદ્ધ કરીને ઘોરાતિઘોર આરાધનાઓ દ્વારા કાયાનો પૂરેપૂરો કસ કાઢી નાંખ્યો હતો.

સંયમ લઈ આ સંયમપૂત દેહ દ્વારા ગુજરાત, સૌરાષ્ટ્ર, કચ્છ, રાજસ્થાન, મહારાષ્ટ્ર, કર્ણાટક આદિ ક્ષેત્રોમાં હજારો કીલોમીટરનું વિચરણ કરીને તે ભૂમિઓને પાવન કરી હતી. અને જીવનના છેલ્લા લગભગ ૧૩-૧૪ વર્ષ ૮૨થી ૯૫ વર્ષની જૈફ વયે પણ કાયાનો કસ કાઢવા ઉગ્ર વિહારો કર્યા હતા જેમ કે—

● વિ. સં. ૨૦૪૪માં સંઘસ્થવિર પ. પૂ. આ. ભદ્રંકરસૂ. મ. સા. ના પ્રયત્નોથી શ્રીસંઘના પ્રશ્નોના નિવારણાર્થે વિશાળ મુનિ સંમેલનનું આયોજન થતાં તેઓશ્રીના અતિ આગ્રહથી પ.પૂ. હિમાંશુ સૂ. મ. સા. લગભગ ૮૨ વર્ષની ઉંમરે અખંડ આયંબિલની દીર્ઘ તપશ્ચર્યામાં ધીમે ધીમે વાંકાનેરથી વિહાર કરી અમદાવાદ પહોંચ્યા હતા.

● વિ. સં. ૨૦૪૪ના ચાતુર્માસ બાદ પં. અરવિંદવિજય ગણિવર્ય અને પં. યશોવિજય ગણિવર્યને આચાર્યપદ પ્રદાન કરવા માટે પૂ. આ. ભદ્રંકર સૂ. મ. સા. ની

આજ્ઞા થતાં આયંબિલની દીર્ઘ તપશ્ચર્યામાં અમદાવાદથી વાવ (બનાસકાંઠા) આચાર્ય પદપ્રદાન કરવા માટે વિહાર કર્યો હતો. ત્યાંથી વિહાર કરી કચ્છમાં પ. પૂ. આ. કલાપૂર્ણ સૂ. મ.ની નિશ્રામાં લાકડીયામાં ચાલી રહેલ ઉપધાનની આરાધનામાં થોડા દિવસ નિશ્રા આપી રાજકોટ અંજનશલાકા પ્રસંગે તથા ચાતુર્માસાર્થે પધાર્યા હતા.

● વિ. સં. ૨૦૪૬ના જુનાગઢ ચાતુર્માસ બાદ કારતક વદમાં ગિરનારથી સિદ્ધગિરિ પદયાત્રા સંઘ સાથે સિદ્ધગિરિનો વિહાર કર્યો.

● વિ. સં. ૨૦૪૬ મહા સુદ પાંચમના સિદ્ધગિરિથી છ'રી પાલિત સંઘ સાથે ૮૪ વર્ષની ઉંમરે રોજ સરેરાશ ૧૬ કી. મી. વિહાર સાથે ફાગણ વદ એકમના જુનાગઢ પધાર્યા.

● વિ. સં. ૨૦૪૬ વૈશાખ સુદ-૬થી નિત્ય જાપાદિ આરાધના બાદ ધોમધખતા તાપમાં સવારે ૮.૦૦ વાગે વિહારનો પ્રારંભ કરી સાંજ સુધી ૧૮-૨૦ કી. મી.નું અંતર ચાલીને માત્ર ૧૨ દિવસમાં રાજકોટથી અમદાવાદનો લગભગ ૨૨૫ કી.મીનો ઉગ્ર વિહાર કરી વૈશાખ વદ-૪ના દિવસે અમદાવાદ પધાર્યા.

● સં. ૨૦૪૭ ના કારતક માસમાં ૮૫ વર્ષની ઉંમરે વાસણા-અમદાવાદથી શંખેશ્વરના છ'રી પાલિત સંઘમાં ચાલીને વિહાર કર્યો.

● શંખેશ્વરથી વિરમગામ પધારી ત્યાંથી ભોયણીના છ'રી પાલિત સંઘમાં વિહાર કર્યો. ત્યાંથી પુનઃ અમદાવાદ પધાર્યા હતા.

● સં. ૨૦૫૪ની ચૈત્ર માસની સામુહિક ઓળીની

આરાધનામાં નિશ્રા પ્રદાન કરવા કલીકુંડ તીર્થ પધારેલ. ત્યાંથી અમદાવાદ-માણેકપુર થઈ પુનઃ અમદાવાદ પધાર્યા હતા.

● સં. ૨૦૫૫ના ચૈત્ર વદમાં અમદાવાદથી માણેકપુર પધાર્યા. ત્યાં ચોમાસુ કર્યા બાદ કા. વ. ૬ ના ત્યાંથી મહુડી-આગલોડ-સરદારનગર થઈ વડનગર પધાર્યા. વડનગરથી તારંગાનો છ'રી પાલિત સંઘ તેઓશ્રીની નિશ્રામાં નીકળ્યો, તારંગામાં કોટી શિલા અને ચડવામાં અતિ વિકટ એવી સિદ્ધશિલાના દર્શન કરવા ૯૩ વર્ષની ઉંમરે યુવાનને પણ શરમાવે તેમ જાતે ચડીને સ્પર્શના કરી હતી. તારંગાથી પુનઃ વિહાર કરી સીપોર-વડનગર-વિસનગર થઈ વાલમ પધાર્યા હતા. વાલમથી પદયાત્રા સંઘ સાથે મહેસાણા-મોઢેરા થઈ શંખેશ્વર મહાતીર્થ પધાર્યા. ત્યાંથી વિહાર કરી શંખલપુર-બહુચરાજી-રાંતેજ-ભોયણી- નંદાસણ આદિ તીર્થોની સ્પર્શના કરતાં લગભગ ૪૦૦ કી.મી.નો વિહાર કરી પુનઃ માણેકપુર પધાર્યા.

● વિ. સં. ૨૦૫૬માં માણેકપુરમાં અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરીને અમદાવાદ ચાતુર્માસ બાદ વાસણાથી સિદ્ધગિરિના આયંબિલના ઐતિહાસિક છ'રી પાલિત સંઘમાં ૮૪ વર્ષની ઉંમરે નિત્ય લગભગ ૮.૦૦ વાગ્યા બાદ વિહારનો પ્રારંભ કરતાં અને ૧૧ કી.મી. આસપાસનો વિહાર કરી સંઘના પડાવે પહોંચતા હતા.

● સં. ૨૦૫૭માં થાપામાં હાડકાનો ગોળો તૂટી જવાથી સિદ્ધગિરિમાં થયેલ ઓપરેશન બાદ ડોક્ટરોની મનાઈ હોવા છતાં નિત્ય ગિરિરાજની તળેટીએ ધીમે ધીમે ચાલીને જતા હતા.

● ચાતુર્માસ બે ભાગમાં હોવાથી શ્રાવણ સુદ-૧ પના ઘેટી જવા માટે ઓપરેશનવાળા પગે ચાલીને જ વિહાર કરવાનો આગ્રહ રાખ્યો અને પાલીતાણાથી ઘેટીનો નિત્ય ૧ થી ૧.૫ કી.મી.નો જ વિહાર કરી કોઈ ખેતરમાં આવેલી ઓરડીમાં મુકામ કરી દેતા અને સેવાભાવી મુનિવર ૩-૪ કી.મી. દૂર પાલીતાણા અથવા ઘેટી થી ગોચરી વહોરી લાવતાં. આ રીતે માત્ર ૭ કી. મી.નું અંતર ૫ દિવસે કાપી પર્યુષણ તથા ઓળીની આરાધના કરાવવા ઘેટી ગામમાં પહોંચ્યા હતા.

● સં. ૨૦૫૮માં કારતક પુનમે સિદ્ધગિરિ થી રૈવતગિરિના આયંબિલના છ'રીપાલિત સંઘનું પ્રયાણ થતાં ડોક્ટરોની મનાઈ હોવા છતાં ગિરિવિહાર ધર્મશાળાથી તળેટી સકળ સંઘ સાથે ચાલ્યા અને ગિરિને વધાવી ગિરિરાજ ચડવાનું શરૂ કરી પહેલા હડાની બાલબ્રહ્મચારી

શ્રીનેમિનાથ ભગવાનના પગલાંની દેરી સુધી ચાલીને પહોંચ્યા હતા.

અભ્યંતર તપારાધના :

પૂજ્યશ્રી દીક્ષા ગ્રહણ કર્યા બાદ નિયમિત રીતે પરદાદાગુરુદેવ પ. પૂ. આ. દાન સૂ. મ. સા. ત્યારબાદ દાદાગુરુદેવ પ. પૂ. પ્રેમ સૂ. મ. સા. આદિ પાસે પોતાના સંયમજીવનની આરાધના દરમ્યાન લાગેલા અલ્પ પણ અતિચાર દોષોનું શુદ્ધ આલોચન કરતા હતા અને અલ્પ પણ દોષો ન લાગી જાય તે માટે સતત જીવનના છેલ્લા શ્વાસ પર્યંત સાવચેતી રાખતા હતાં. અરે ! છેલ્લા અવસરે જ્યારે કોઈ વડીલ મહાત્મા ન હતાં ત્યારે સેવક મુનિ હેમવલ્લભવિજયજી પાસે પણ પોતાની અંતિમ આલોચના કરવાનું ચૂક્યા ન હતા.

● “જો ગિલાણં પડિસેવઈ સો મામ્ પડિસેવઈ”

વર્તમાન તીર્થપતિ પરમાત્મા મહાવીરસ્વામીના ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રમાં ઉચ્ચારેલા આ વચનોને સાર્થક કરવા તથા પરમોપકારી, દાદા ગુરુદેવ, પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવેશ પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજના અંતરની ભાવનાઓ તેમણે પોતાના “અંતિમ આજ્ઞાપત્ર”માં જણાવેલી. તેમાં છેલ્લે જણાવેલું કે

“શાસ્ત્રમર્યાદા મુજબ કુલસ્થવિર, ગણસ્થવિર, સંઘસ્થવિર જે નિર્ણય આપે તે સર્વે સ્વીકારવો જોઈએ. અન્યથા જિનાજ્ઞાભંગનું પ્રાયશ્ચિત્ત આવે. તેમજ સ્વસમુદાય અથવા પરસમુદાયમાં અથવા એકાકી પણ આગાઠ બિમાર હોય તો તેની સારસંભાળ લેવી. એવી જ રીતે સાધ્વીનું પણ સમજવું. પ્રસિદ્ધ ઉત્સૂત્રભાષી મૂકીને.” આ આજ્ઞાને આત્મસાત્ કરી જીવન દરમ્યાન અનેક મહાત્માઓને સમાધિદાનમાં ક્યારેય પાછા પડ્યા ન હતાં.

● સં. ૧૯૮૨ માં પાટડી મુકામે પરદાદાગુરુ પૂજ્યપાદ આચાર્ય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના જીવનના અંતસમય સુધી ખડે પગે તેમની સેવાભક્તિ કરી હતી.

● સં. ૨૦૨૧ માં પૂજ્યશ્રી પાટણ નગરે બિરાજમાન હતા. એવામાં સાંભળવા મળ્યું કે નજીકના વડાવલી ગામમાં કોઈ અન્ય સમુદાયના વૃદ્ધ મહાત્મા બિમાર પડી ગયા છે ત્યારે તાત્કાલિક પૂજ્યશ્રીએ સહવર્તિ સાધુને આગળ મોકલ્યા અને પોતે પણ વિહાર કરી વડાવલી પહોંચી મહાત્માની સેવામાં લાગી ગયા.

● જૂનાગઢમાં ભક્તિસૂરિ સમુદાયના લબ્ધિસૂરિ મ.સા.ના મહાત્મા પૂ. ગુણભદ્રવિજયજી બિરાજમાન હતા. તેમનું સ્વાસ્થ્ય કથળવાથી પૂજ્યશ્રી નિત્ય પ્રભુભક્તિ-આરાધના કરાવતાં હતા. છેલ્લે એક દિવસ સવારે ૮ વાગે પૂજ્યશ્રી દર્શન કરવા પધારી રહ્યા હતાં ત્યારે મહાત્માની તબિયત વિશેષ ગંભીર જણાતાં પરિસ્થિતિ પામીને સાહેબજી ત્યાં જ રોકાઈ ગયા અને ખૂબ જ ભાવપૂર્વક આરાધના કરાવી બપોરે બે વાગે દેરાસર દર્શન કરવા પધાર્યા અને ઉપવાસનું પચ્ચક્ષ્ણ કરી લીધું. ત્યારબાદ પાછા ફરતાં થોડીવારમાં મહાત્મા કાળધર્મ પામ્યા હતા.

● પ્રાય: સં. ૨૦૩૧ કે ૩૬ માં વાંકાનેરમાં સાગર સમુદાયના પૂ. બલભદ્રસાગર મહારાજ સાહેબની વૈયાવચ્ચ કરી હતી.

● સં. ૨૦૪૧માં પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ સિહોર મુકામે નક્કી થયું હતું. ચાતુર્માસ પ્રવેશ જેઠ વદ-૧૦ નો નક્કી થયેલ હતો. પરંતુ પૂ. આ. ભક્તિસૂરિ મ.સા.ના સમુદાયના પૂ. મુનિ હરખવિજયજીનું સ્વાસ્થ્ય અત્યંત ગંભીર હોવાના સમાચાર મળતાં જ સાહેબજીએ તાત્કાલિક ઉગ્ર વિહાર કરી મહાત્માને અંતિમ સમાધિ આપવા ચાતુર્માસ પ્રવેશ વહેલો કરીને મહાત્માને અંતિમ આરાધના કરાવી.

● સં. ૨૦૪૨ ના જૂનાગઢના ચાતુર્માસ બાદ પૂજ્યશ્રીનો વિહાર કોઈ અન્ય દિશામાં થવાનો હતો પરંતુ પૂ. આ. ભક્તિસૂરિ સમુદાયના તપસ્વી મુનિ પ્રધાન

વિજયજીનું સ્વાસ્થ્ય ધોરાજીમાં અતિગંભીર હોવાના સમાચાર મળતાં જ સાહેબે પોતાનો વિહારક્રમ બદલાવી તાત્કાલિક ધોરાજી તરફ વિહાર કરી મહાત્માને અંતિમ નિર્યામણની આરાધના કરાવી હતી.

● સં. ૨૦૪૮ માં સંઘસ્થવિર પ. પૂ. આ. ભદ્રંકરસૂરિ મ.સા. પાસે ગ્લાન મુનિ હેમેન્દ્રવિજય હતા અને તે અવસરે મુનિ નરરત્નવિજયજીને જોગની આરાધના કરવાની હોવાથી વૈયાવચ્ચ માટે મહાત્માની આવશ્યકતા જણાતાં પૂજ્યશ્રીએ તાત્કાલિક પોતાના શિષ્ય મુનિ નયનરત્ન વિજયજીને સહાયક બનવા માટે મોકલ્યા અને લગભગ બે-ત્રણ માસ મહાત્મા ત્યાં રહ્યા હતા.

● સં. ૨૦૪૯ના ચાતુર્માસના અંતના સમયમાં પૂજ્યશ્રી વાસણામાં બિરાજમાન હતા ત્યારે સમાચાર મળ્યા કે વિજયનગરમાં ઉપા. સુરેન્દ્રવિજય અને પં. મણિરત્નવિજય બે જ મહાત્મા છે અને પંન્યાસજી મહારાજને હાર્ટએટેકનો હુમલો થયો છે ત્યારે સાહેબે પોતાની પાસે પણ પૂરતાં મહાત્મા ન હોવા છતાં ત્યાં મહાત્માની આવશ્યકતા હોય તો હું અહીંથી સાધુને મોકલું એમ સમાચાર મોકલ્યા, સામેથી મહાત્માએ જણાવ્યું કે હાલ સ્વાસ્થ્ય સાફ છે તેથી તાત્કાલિક સાધુની આવશ્યકતા નથી. પછી ચાતુર્માસની પૂર્ણાહુતિ થતાં સાહેબ તથા પોતાના સંસારી પુત્ર આ. નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબ સાથે બધા મહાત્મા વિહાર કરી વિજયનગર ગયા અને ૧ માસ પર્યંત મહાત્માને સહાયક બન્યા.

● સં. ૨૦૫૧માં સ્વપુત્ર પ. પૂ. આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબનું સ્વાસ્થ્ય કથળવા લાગ્યું ત્યારે તેમની સમાધિ માટે સતત જાગૃત એવા પૂજ્યશ્રી તેમને નિત્ય જીવાભિગમસૂત્રનું શ્રવણ કરાવી જીવસૃષ્ટિની પરિસ્થિતિનું જ્ઞાન કરાવી પાર્થિવદેહની નશ્વરતા, અનિત્યતા આદિ અંગે અવારનવાર મનન-ચિંતન કરવા પ્રેરણા આપતાં અને તેમના અંતકાળ પર્યંત સતત સમાધિપ્રદાન કરી હતી.

● સં. ૨૦૫૪માં ગાંધીનગર ઉપાશ્રયમાં સ્વશિષ્ય મુનિ નયનરત્નવિજયજીને ન્યૂમોનીયા થતાં ૯૨ વર્ષની ઉંમરે સતત અપ્રમત્તપણે તેમની પાસે બેસી માનસિક સમાધિદાન કરતાં હતાં.

● ૯૩ વર્ષની ઉંમરે સં. ૨૦૫૫ના ચાતુર્માસ દરમિયાન નૂતન મુનિ જ્ઞાનવલ્લભવિજયજીને મેલેરીયા તાવનો હુમલો થયો તે અવસરે સ્વયં આ મુનિરાજને બલવણના પાણીના પોતા મૂકતાં હતાં. અને સહવર્તિ મુનિ અટકાવતાં ત્યારે કહેતાં મને સેવા કરવાનો લાભ કયાંથી મળે ?

પૂજ્યપાદશ્રીની પ્રેરણાથી ‘ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા’ વાસણા-અમદાવાદના સંકુલમાં ગ્લાન-વૃદ્ધ સાધ્વીજી ભગવંતોની જીવનસંધ્યાની સમાધિ માટે—

‘શ્રી સુધર્માસ્વામી ગ્લાન-વૃદ્ધ આરાધનાધામ’ મध्ये આજે લગભગ ૪-૫ ગ્લાન-વૃદ્ધ સાધ્વીજી ભગવંતો સાથે તેમની સેવા કરનારા સાધ્વીજી ભગવંતો સમેત લગભગ ચૌદ સાધ્વીજી ભગવંતોને સમાધિપૂર્વક સંયમજીવનની આરાધનાની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે.

આ રીતે જ્યાં જ્યાં વૈયાવચ્ચની આવશ્યકતા જણાય ત્યાં વૈયાવચ્ચવ્યસની આ મહાત્મા પદ, પર્યાય, પક્ષ કે ઉંમર આદિનો કોઈપણ ભેદ રાખ્યા વગર તરત દોડી જઈ મહાત્માને સમાધિ આપવા સતત સાવધ રહેતા.

● દીક્ષા થઈ ત્યારથી કુશાગ્ર બુદ્ધિવાળા આ મહાત્મા સતત જ્ઞાનાભ્યાસમાં પણ સદા મગ્ન રહેતાં. અને પૂજ્યોની અસીમ કૃપાથી આગમ અને છેદગ્રંથોનું તલસ્પર્શી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર્યું હતું.

● એકવાર અરિહંતપદના ૨૦ ઉપવાસ કરેલા તે દરમિયાન આખા મહાનિશિથ સૂત્રનું પોતે હસ્તલેખન કર્યું હતું. અને જે જે આશ્રિતવર્ગ હોય તેને અધ્યાપન કરાવવામાં હંમેશા તત્પર રહેતાં, રખે ને સાધુ જ્ઞાનાભ્યાસ વિનાનો રહી જાય ! આ રીતે જીવનના છેલ્લા વર્ષોમાં પણ સેવાભાવી મુનિને રોજના બે-બે કલાક સુધી છેદગ્રંથોનું અધ્યાપન કરાવીને તેના ગૂઢ રહસ્યોનું

જ્ઞાન કરાવતાં હતાં. ૯૫ વર્ષની ઉંમરે પણ આશ્રિતવર્ગના આત્માની ચિંતા કરતાં અને પોતાના અસ્વસ્થ સ્વાસ્થ્યમાં પણ મહાત્માઓને પાઠ આપવામાં લેશમાત્ર પણ પ્રમાદ કરતા નહીં.

● વિ. સં. ૨૦૫૭માં ૯૫ વર્ષની ઉંમરે નિત્ય આચારાંગસૂત્રની મૂળ ગાથાઓનો પાઠ કરતાં હતા.

● પૂજ્યશ્રીનો પૂજ્યો પ્રત્યેનો વિનય પણ અવલ્લ કોટીનો હતો અને તેના કારણે જ પરદાદાગુરુદેવ, દાદાગુરુદેવ તથા ગુરુદેવને રાઈ મુહપત્તિ કરતા તે અવસરે પૂ. ગુરુદેવ અન્ય કોઈ વિચારમાં હોય તેના કારણે પોતે માંગેલા આદેશનો જો પ્રત્યુત્તર ન મળે તો તેઓશ્રીની આંખમાં દડ દડ અશ્રુધારા વહી જતી હતી.

વડીલો જ્યારે પણ કોઈ સંઘના કાર્યાર્થે કે શાસનના કાર્યાર્થે જવા જણાવતા ત્યારે લેશમાત્ર વિચાર કર્યા વગર તહત્તિ કરીને તે જવાબદારી વહન કરતાં હતા.

જગમાં તીરથ દો વડાં, શત્રુંજય ગિરનાર;

એક ગઢ ઋષભ સમોસર્યા, એક ગઢ નેમકુમાર.

સિદ્ધગિરિ અને રૈવતગિરિ મહાતીર્થના ઉપાસક હતા. નિત્ય જાપારાધના દરમ્યાન આ બન્ને તીર્થનું કલાકો સુધી ધ્યાન કરતાં હતાં. તેમાં પણ સં. ૨૦૧૦ની સાલની ગિરનારની ૯૯ યાત્રાની મંગલમય પૂર્ણાહુતિ અવસરે છેલ્લી યાત્રા દરમ્યાન અચાનક પગમાં ઠેસ લાગી અને પગના અંગુઠામાંથી રૂધિરની ધારા વહેવા લાગી સાહેબની દૃષ્ટિ તે ઠેસ લાગેલા પાષાણ ઉપર પડી અને તેઓ આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા! આ પાષાણઓ આકાર ગિરનારના આકાર જેવો જ હતો અને તેમાં અમુક સ્થાને રહેલા સફેદ ડાઘો પણ જાણે ગિરનાર ઉપર પરમાત્માના જિનાલયોની સાક્ષી ન પૂરતા હોય! તે રીતે શોભતા હતા. સાહેબને ઠેસ લાગવા અને રૂધિરની ધારા વહેવાના આ મંગલ પ્રસંગમાં કોઈ દિવ્ય સંકેતનો અણસાર જાણતાં તરત તત્રના ક્ષેત્રાધિષ્ઠાયક દેવોની સંમતિ લઈ તે પાષાણને પોતાની પાસે રાખ્યો અને જીવનપર્યંત નિત્ય તે પાષાણનું ધ્યાન ઘરી ગિરનાર ગિરિવરનું ધ્યાન ઘરતાં જેના પ્રભાવે તેઓશ્રીની આરાધનામાં અંતરાયભૂત થનાર પરિબળો, સંકટો અને સંશયો દૂર નાશી જતાં હતાં.

● લાંબા વિહારો હોવા છતાં તેઓશ્રી નિત્ય આરાધના કર્યા વગર લગભગ વિહાર કરતા નહીં, પછી સવારે ૯ વાગે કે ૧૦ વાગે તેની લેશમાત્ર ચિંતા નહીં, જૈનોની ગિરનારની સર્વપ્રથમ

પ્રદક્ષિણાની આરાધના દ્વારા સ્પર્શના કરાવવાનું સર્વપ્રથમ શ્રેય સાહેબજીને ફાળે જાય છે. તેઓશ્રીની પ્રેરણાથી જૈનોમાં ગિરનારની સામુહિક પ્રદક્ષિણા કરાવવાનો પ્રારંભ થયો, અનેકવાર તેઓશ્રીની નિશ્રામાં પ્રદક્ષિણાનું આયોજન થવા લાગ્યું જે આજે પણ ચાલે છે.

● જીવનપર્યંત નિર્દોષ ભિક્ષાયર્યાનો આગ્રહ રાખતાં. અરે! મરણાંત વ્યાધિ અવસરે આયુર્વેદિક ઔષધિના ઉકાળા કરાવવા પડે તો પણ નિષેધ કરતાં હતાં.

● જીવનભર પગે ચાલીને જ વિહારનો આગ્રહ રાખતાં.

● ગમે તેવા કાંકરા માર્ગમાં હોય કે ખૂબ તડકો હોય તો પણ જીવનમાં કોઈ દિવસ સીવેલા બૂટ કે મોજાંનો ઉપયોગ ન કરતાં જરૂર પડે ત્યારે જૂના કપડાનાં ટૂકડાઓ બાંધીને જ વિહાર કરતાં હતાં.

● અનિયત વિહાર, વિહારના સમયનો કોઈ નિયત સમય નહીં અને વિહાર શરૂ થયા બાદ ક્યાં અટકશું તે સ્થાનનું કંઈ નક્કી ન હોય, જે સમયે જ્યાં પહોંચાય ત્યાં પહોંચવાનું.

● ગોયરી વાપરવાના સમયનું કોઈ બંધન રાખતાં નહીં, કોઈ શાસનના કાર્યોમાં વ્યસ્ત હોય ત્યારે બાર વાગે આવેલી ગોયરી બપોરે ૩-૪-૫ વાગે વાપરતા હતા.

● સાંજના વિહારો દરમ્યાન તો અનેકવાર માર્ગમાં આવતી કોઈ દુકાનોના છાપરાં નીચે, રસ્તામાં આવતાં બસ સ્ટેન્ડોમાં અને ક્યારેક ક્યારેક તો ઝાડ નીચે પણ સંથારા કરતાં હતા.

● સ્વ અને સ્વાશ્રિત મહાત્માઓના બ્રહ્મચર્યના રક્ષણ માટે અત્યંત જાગૃત હતાં.

● બે વર્ષની બાળકી પણ માથું ઓઢ્યા વગર વાસકેપ નંખાવવા આવી ન શકે.

● સાધુઓની સાથે ગૃહસ્થ કે સાધ્વીજી ભગવંત, કોઈ પણ વિજાતીય વ્યક્તિના વસ્તુઓની લેવડ-દેવડ કે વાતચીતના સંબંધ પ્રત્યે સતત લાલ આંખવાળા રહેતા.

● કોઈના પત્રો આવે તો તેની પાછળ ખાલી જગ્યા હોય તેમાં જ પ્રત્યુત્તર લખીને તે કાગળ પાછા મોકલતાં. અરે! કોઈવાર તે પત્રમાં ખાલી જગ્યાના અભાવે તેના લખાણની લીટીઓ વચ્ચેની ખાલી જગ્યામાં લખીને પણ જવાબ લખતા હતા.

● કોઈના પત્રમાં સ્ટેપલર પીન મારેલી આવે તો સૌ પ્રથમ તે પીન કાઢીને કોઈને વાગે નહીં તે રીતે બે બાજુથી વાળીને કોઈ ખૂણામાં મૂક્યા વગર આવેલ પત્ર વાંચવાનો શરૂ ન કરે ! રખે ને ! પ્રમાદથી ભૂલી જતાં કોઈને વાગી જાય તો !

● સદા સ્વાવલંબી જીવન જીવવા માટે અંતિમ દિવસો સુધી સજ્જ રહ્યા હતા. સેવા કરનાર હાજર હોવા છતાં જો તેને ખ્યાલ ન આવ્યો હોય તો સામેથી કોઈ કામ ચીંધવાને બદલે સ્વયં ઊભા થઈ તે કામ કરવા લાગે.

● વિહાર દરમ્યાન પાણી ઠારવા માટે વાસણની જરૂર હોય તો સાધુએ સ્વયં ગૃહસ્થના ઘરે જઈ સંયમપૂર્વક લાવવા અને પાછા આપી આવવાનો આગ્રહ રાખતા.

● પત્રો લખવા માટે નવા પેડો મંગાવવાને બદલે લગભગ જૂના કાગળોથી કામ ચલાવતા હતા.

● સંયમજીવનના ૬૮ વર્ષ ૬ માસ અને ૨૦ દિવસ દરમ્યાન સ્વયં પોતાની પાસે સમય જોવા માટે કોઈ ઘડિયાળ રાખી નથી. અરે! રાત્રિના સમયનો ખ્યાલ મેળવવા માટે આકાશદર્શન કરી નક્ષત્રોના સ્થાનના અભ્યાસ વડે લગભગ સમય જાણી લેતા.

● ગોચરી દરમ્યાન સદા સહાયક વૃત્તિવાળા રહેતાં, જો માંડલીની ગોચરીમાં કોઈવાર ખૂબ ગોચરી વધી હોય તો શક્યતઃ વધુ ખપાવવા સદા તત્પર રહેતા અને ગોચરી ખપાવ્યા બાદ તરત જ બીજા દિવસના ઉપવાસ કે અઠમના ધારણા અભિગ્રહ પર્યક્ષખાણ તરત કરી લેતાં હતા. અરે ! ૮૦ થી ૮૬ વર્ષની ઉંમરમાં પણ પોતે વાપરી લીધું હોવા છતાં વાપરી રહેલા મહાત્માઓને છેલ્લે અવશ્ય પૂછતાં કે “ગોચરી પતી જશે ને ? વધે તેમ તો નથી ને ? હું પર્યક્ષખાણ કરી લઉં?” આવી જૈફવચે પણ ગોચરી ખપાવવા દ્વારા સહાયક બનવા સદા તત્પર રહેતા હતા.

● સહવર્તિ મહાત્માઓ ગોચરી લઈ આલોવતી વખતે સાહેબને ગોચરી બતાવે ત્યારે તેઓ ચીવટપૂર્વક ગોચરી જોતાં, વિગઈ-ફરસાણાદિ વિકારક અને આસક્તિકારક દ્રવ્યોની પ્રચુરતા જોઈને ટકોર કરવામાં કે ઠપકો આપવામાં પણ મહાત્માના આત્મહિતના લક્ષના કારણે લેશમાત્ર ક્ષોભ રાખતા નહીં.

● ઈર્યાસમિતિના પાલનપૂર્વક ગમનાગમન કરતાં હતાં અરે! ૮૬ વર્ષની ઉંમરે બિમારીમાં એકવાર મુસલમાનભાઈ ચાલવાની કસરત કરાવતા હતા ત્યારે ચાલતાં ચાલતાં અચાનક અટકી ગયા.. પેલો યુવાન કહે શું થયું ?” સાહેબ કહે, “જો નીચે કીડી જાય છે ધ્યાન ન રાખીએ તો તે મરી જાય !” ૯૬ વર્ષની ઉંમરે પણ કેવી તેજ નજર અને ઈર્યાસમિતિના પાલનનો આગ્રહ !

● હંમેશા નિરવદ્યભાષા બોલતા કોઈ સાવધ ભાષાનો ઉપયોગ નહીં. ગૃહસ્થો આવ્યા હોય તો તેના ધંધા-પાણી કે સંસારી કોઈ વાતો ન કરતા માત્ર ધર્મ આરાધનાની વાતો કરતાં. શ્રાવકો સાથે કોઈ ઠટ્ટા-મશ્કરીની વાતો ન કરે. સંઘ-સમુદાય-શાસનની પરિસ્થિતિથી હંમેશા ચિંતાતુર રહેતા હતા.

● ગોચરી બાબત નિર્દોષતા માટે ખૂબજ ચોકસાઈ કરતાં. ઘરોમાં ગોચરી જતાં ત્યારે કે મહાત્મા ગોચરી લઈ આવ્યા હોય ત્યારે તે દોષિત છે કે નિર્દોષ તેની સ્પષ્ટતા કરવા સરકારી સી.બી.આઈ. ઓફીસરની માફક ખૂબજ ઝીણવટપૂર્વક ચકાસણી કરતાં હતા.

● સ્વાધ્યાયાદિ માટે જોઈતા પુસ્તક કે કોઈપણ વસ્તુ લેતા-મૂકતાં પૂંજવા-પ્રમાર્જવાનો અવશ્ય ઉપયોગ રાખતાં હતા.

● કાગળ-કપડાં વગેરેની પારીઠાવણી ગૃહસ્થ પાસે ન કરાવતાં, વિહાર દરમ્યાન પ્રાયોગ્ય સ્થાને સ્વયં અથવા સાધુ પાસે કરાવતાં. સ્થંડિલ માત્રાની ભૂમિ જોયેલ છે કે નહીં? તેની તપાસ કરીને જ મહાત્માને તે રાત્રિના સમયે કે વહેલી સવારે પરઠવવાના અવસરે સંમતિ આપતાં હતા.

● પ્રકાશમાં જ પડિલેહણ કરવા દેતાં પડિલેહણ અવસરે દાંડો પડિલેહણ થયો છે? કાજો લેવાય ગયો છે? તે જાણીને જ સજ્જાય કરતાં હતા.

● સદા સ્વાધ્યાય-ધ્યાનાદિ આરાધનામાં વ્યસ્ત રહેતાં શાસન પ્રભાવનાના કાર્યોના મુહૂર્ત માટે છેલ્લી ઉંમર સુધી પંચાંગના ઝીણા ઝીણા અક્ષરો પણ સૂર્યાસ્ત થયા બાદ પણ વાંચી શકતા હતા.

● છાપા-મેગેઝીનો વાંચતાં નહીં, કોઈવાર છાપાની જરૂર પડે તો સંઘમાં નવા મંગાવવાને બદલે આજુબાજુકોઈ ગૃહસ્થના ઘરેથી આગલા દિવસનું છાપું મંગાવી વાંચી લેતાં હતા.

● સાધ્વીજી ભગવંતો પાસે સ્વયં થઈ શકતું કોઈ કામ કરાવતાં નહીં. ૬૮ વર્ષ ૬ માસને ૨૦ દિવસના સંયમપર્યાયમાં કોઈ સાધ્વીજી ભગવંતને કપડાં-કામળીનો કાપ કાઢવા દેતાં નહીં. અરે! ૮૦-૮૨ વર્ષની ઉંમરે પણ તૂટેલા પાત્રા-તરપણી પોતે સાંધી રંગ કરતાં તે વખતે સહવર્તિ મુનિઓ પરાણે તેમની પાસેથી લઈને જાતે રંગાદિ કરતાં હતા, ઓઘો પણ જાતે ટાંકતાં હતા.

● કોઈ સાધુ, ગૃહસ્થ કે સાધ્વીજી ભગવંત સાથે પણ એકાંતમાં વાતચીત કરવા બેસે તે તેમને જરાય પસંદ ન હતું.

● ઉપાશ્રયમાં એકલા બેન કે સાધ્વીજી ભગવંતને પ્રવેશ કરવા સખત નિષેધ કરતાં. અને બેનોને દેરાસર-ઉપાશ્રયમાં માથું ઓઢ્યા વગર પ્રવેશ નહીં કરવા સુચન કરતાં.

● જિનાલયમાં પ્રવેશતાં જ પ્રભુને જોઈને પ્રસન્ન થઈ જતાં અને જૈફ વયે પણ છેલ્લા વર્ષો

સુધી બહુમાનપૂર્વક પરમાત્માને ત્રણ પ્રદક્ષિણા આપવાનો અવશ્ય આગ્રહ રાખતા હતા. જિનાલયમાં નિત્ય દેવવંદન કરતાં, ત્યારબાદ વિવિધ આરાધનાના ખમાસમણા તથા કાઉસસગ્ગ કરતાં હતા.

● અંધારામાં કે ધુમ્મસવાળા વાતાવરણમાં વિહાર કરતાં નહીં. સદા સંયમ-જયણા માટે જાગ્રત !

● વિહાર દરમ્યાન જે દિવસે જે સ્થાનથી સિદ્ધગિરિ કે રૈવતગિરિ પહાડના દર્શન થાય ત્યારે ચાલુ વિહારમાં જ તે સ્થાને અટકી તે ગિરિવરોના દેવવંદન-ખમાસમણા-કાઉસસગ્ગ વિધિ કરી આગળ વધતાં. અને પછી નિત્ય તેના દર્શન થાય ત્યારે ત્યાં અટકી નિત્ય આરાધના કરી આગળ વધતાં હતા.

● માંદગીના દિવસો બાદ કરતાં જીવનમાં લગભગ પુરીમુઠ્ઠના પચ્ચક્ષાણ કરતાં અને નિત્ય જાપ-ધ્યાન તથા સ્વાધ્યાયાદિ આરાધના ન થાય ત્યાં સુધી પચ્ચક્ષાણ પારતાં નહીં.

● વિહાર દરમ્યાન ઉતરવાના સ્થાને ગૃહસ્થ પાસે વસતિની યાચના કરીને વસતિમાં ઉતરતાં અને ઘણીવાર વિહારમાં થાકના કારણે કોઈના સ્થાનમાં બાંકડા ઉપર કે ખુરશી ઉપર બેસવાનો અવસર આવે ત્યારે તેની રજા મેળવીને તેનો ઉપયોગ કરતાં અને છેલ્લે જતી વખતે તે વસ્તુ તેને સોંપીને, જાણ કરીને વિહાર કરતાં હતા.

● વિહાર દરમ્યાન ઉપધિ ઉપાડવા માટે કોઈ માણસને સાથે ન રાખતાં અને સ્થાનમાં પહોંચ્યા બાદ કોઈ ફાનસ આદિનો ઉપયોગ કરાવતાં નહીં.

● ગૃહસ્થની કોઈ વસ્તુની જરૂર હોય તો તેના ઘરે જઈ લઈ આવતાં અને કામ પૂર્ણ થતાં પાછી આપી આવતાં હતાં.જેથી ગૃહસ્થ દ્વારા જવા-આવવાની વિરાધના ન થાય!

● વિહાર અને ઉંમરના કારણે પગનો દુખાવો હોવા છતાં શેક આદિ માટે કોઈ ઈલેક્ટ્રીક સાધનનો ઉપયોગ ન કરાવતાં જરૂર પડે ત્યારે તેલ અથવા બામ લગાડી કામ ચલાવતાં અને કોઈવાર ન છૂટકે ગરમ પાણીનો શેક કરતાં હતાં. (માંડલી માટે આવેલ હોય તે જ પાણી, સ્પેશ્યલ કરાવતાં નહીં.)

● વરસાદના દિવસોમાં જો વરસાદ ચાલુ હોય તો ઉપવાસ કરી લેતાં પરંતુ ઉપાશ્રયમાં કોઈ દિવસ ગોચરી મંગાવતા નહીં. સામેથી લાવેલ અભ્યાહત દોષયુક્ત ગોચરી વહોરતા નહીં.

● ઉપાશ્રયમાં આમળાના મુરબ્બા કે ચ્યવનપ્રાશ વગેરે ખાદ્ય પદાર્થોના ડબ્બા રખાવવાના સખત વિરોધી હતાં.

● સ્વપચ્ચક્ષાણમાં કલ્પ્ય એવી જે નિર્દોષ ગોચરી મળે તેનાથી ચલાવી લેતાં પરંતુ કોઈ દિવસ ગોચરીની પ્રશંસા કે નિંદા કરતાં નહીં.

● ઉગ્ર વિહાર કરી પહોંચ્યા બાદ પણ મળેલો સુકો રોટલો અને પાણી કોઈ ઉદ્વેગ કે અરુચિ વગર શમભાવે વાપરતાં હતાં.

● નિત્ય સાંજે માંડલીમાં જ પ્રતિક્રમણ કરવાનો આગ્રહ રાખતાં હતા અને છેલ્લી ઉંમર સુધી પ્રતિક્રમણમાં પણ એટલી જાગૃતિ હતી કે કોઈ મહાત્મા સૂત્ર કે

સજ્જાયમાં અથવા કોઈ ગૃહસ્થ થોય કે સ્તવન બોલવામાં કોઈ ભૂલ કરે તો તરત જ તેઓશ્રી તેને અટકાવી સાચા શબ્દનો ખ્યાલ આપતાં હતા. **જૈફ વચે પણ કેવો ઉપયોગ !**

● કોઈ પણ સમુદાયના કોઈ સાધુ કોઈ કારણસર સંયમજીવનમાં અસ્થિર થયેલ હોય અને તેમના શરણે આવે તો પૂરેપૂરા વાત્સલ્યભાવ સાથે તેને સંયમજીવનમાં સ્થિર કરવાની કુશળતા તેઓશ્રીમાં હતી.

● કોઈ મુમુક્ષુ આત્મા સંયમજીવન માટે તાલીમ લેવા આવે તો તેને પૂરેપૂરા વાત્સલ્યભાવથી તૈયાર કરી તેને જ્યાં જે મહાત્મા પાસે દીક્ષા લેવી હોય ત્યાં જવા માટે સંમતિ આપવા સાથે ભલામણ પત્ર વગેરે યોગ્ય વ્યવસ્થા પણ કરી દેતાં હતા. **કેવી નિઃસ્પૃહતા !**

● સાધુઓના સંયમજીવનની સલામતી માટે સાધુઓ સંઘાટકમાં ગોચરી જાય તેવો હંમેશા તેમનો આગ્રહ રહેતો હતો.

● દેરાસરના દર્શનાર્થે સો ડગલામાં જવાનું હોય તો પણ અવશ્ય કામળી સાથે લઈ જવાનું કહેતા, ભૂતકાળમાં કોઈ મહાત્મા લઈ ગયા ન હતા અને વરસાદ પડવાથી ૬ કલાક દેરાસરમાં બેસવું પડ્યું તેમને કામળી લીધા વગર જવા માટે આ. પ્રેમ. સૂ. મ. સા. એ છટ્ટનું પ્રાયશ્ચિત્ત આપેલ હોવાનો દાખલો આપતાં હતા.

● સો ડગલામાં ગોચરી-પાણી લેવા જવાનું હોય તો પણ કામળી-દાંડો સાથે લઈને જ જવાનું કહેતાં હતા.

● ઉપાશ્રયમાં કોઈપણ મહેમાન સાધુ આવ્યા હોય તો તરત ઔચિત્યપાલનપૂર્વક ઉચિત વ્યવહાર કરવા સાધુઓને સુચન કરતાં અને આસન-સ્થાન પ્રદાન કરી ગોચરી-પાણી વપરાવતાં હતા. માંડલીમાં આવેલ વિશિષ્ટ દ્રવ્યો મહેમાન-બાલ સાધુઓને જાતે વપરાવતાં અને પોતે લુખું આયંબિલ કરતાં હતા.

● ઉપાશ્રયના કોઈપણ ખૂણામાં ક્યાંય જો પાટ કે ટેબલ વગેરે ખસેડવાનો અવાજ આવે તો તરત પોતાના સ્થાનથી રાડ પાડતાં કે “ કોણ છે આ ? અરે ! ઉપાડીને મૂકો.” કેવા જીવદયાના પરાકાષ્ટાના પરિણામ કે રખે ને કોઈ જીવ પાયા નીચે પીલાઈ ન જાય !

● સામાન્યથી મચ્છરોથી રક્ષણ માટે ગમે તેવી ગરમીમાં પણ ઓઢીને સુવાનું રાખતાં હતા, કોઈ સ્થાને અતિમચ્છરનો ઉપદ્રવ હોય અને રખે ને તે મરી ન જાય ! તે માટે પોતાના

તપથી મનોવાંછિતની પૂર્તિ થાય.

તપથી બ્રહ્મચર્યમાં દઢતા થાય.

વાપરેલા જૂના કપડાને હાથે સાંધીને બનાવેલી એક મચ્છરદાની રાખી હતી પરંતુ મશીનની વિરાધનાથી સીલાઈ મારીને તૈયાર થયેલા મચ્છરદાનીનો જીવનમાં કોઈ દિવસ ઉપયોગ કર્યો નથી.

- કોઈપણ વસ્ત્ર જૂના થાય ત્યારે એક પછી એક જુદા જુદા કાર્યમાં તેનો ઉપયોગ કરી પૂરેપૂરો કસ નીકળી જાય ત્યાં સુધી તે વસ્ત્ર વાપરતાં હતા.

- જીવનના છેલ્લા વર્ષોમાં પણ દીર્ઘ પર્યાયવાળા આચાર્ય હોવા છતાં ૨૦-૨૫ દિવસે પણ કાપ કાઢવા વસ્ત્રો આપવામાં ખૂબ આનાકાની કરતાં હતા.

- શિયાળાના દિવસોમાં પણ ઠંડીથી રક્ષણ માટે ગૃહસ્થોના ધાબળા વગેરે વાપરવાને બદલે કામળીનો જ ઉપયોગ કરતાં હતા.

- સવારથી સાંજ સુધી સદા પ્રવૃત્તિમાં રહી અપ્રમત્ત જીવન જીવતાં હતા. અરે ! જૈફ વયે પણ કોઈ દિવસ બપોરે સુતાં નથી.

- વયનસિદ્ધતા એવી કે પ્રયાણ-પ્રવેશાદિના એવા સમયનું મુહૂર્ત આપતાં કે સામાન્યથી તે સમયે સંખ્યા થવાનો સંભવ ન હોય, પરંતુ તેઓશ્રીના મુહૂર્તપ્રદાનથી એવા સમયે પણ ભરપૂર માનવમેદની વચ્ચે પ્રસંગ દીપી ઊઠે.

- પ. પૂ. પં. રત્નસુંદરવિજય ગણિવર્ચની નિશ્રામાં મહુવાથી શત્રુંજયના છ'રી પાલિત સંઘ માટે સવારે ૧૦.૦૦ વાગે પ્રયાણનું મુહૂર્ત આપતાં સૌ વિચારમાં પડી ગયા. શાસનપ્રભાવક સંઘ પ્રયાણ તો થયું સાથે સાથે બીજા દિવસે તે વિસ્તારમાં વાવાઝોડાનો ભયંકર ઉપદ્રવ થયો હોવા છતાં શ્રીસંઘને કોઈ ઊણીઆંચ આવવા પામી નહીં અને ખૂબ શાસનપ્રભાવના સાથે અનુમોદનીય એવા આ સંઘની પૂર્ણાહુતિ થઈ હતી.

- જ્યાં જાય ત્યાં સંઘોમાં અંદર-અંદર જે કાંઈ વિખવાદો હોય તેનું સમાધાન પોતાની કુશાગ્ર બુદ્ધિથી કરાવી સંઘમાં શાંતિનું સ્થાપન કરતાં હતા. તે રીતે જુનાગઢ, વેરાવળ, વાંકાનેર, સાણંદ, ઘેટી, ગારીયાધાર, માણેકપુર આદિ અનેક સંઘના વિખવાદના વાતાવરણોને શમાવી દીધા હતા.

- બહુમૂલ્યવાન ઉપકરણો વાપરવાને બદલે સદા સાદા ઉપકરણો વાપરવાનો આગ્રહ રાખતાં. ચશ્મા, બોલપેન વગેરે પણ સાદા જ વાપરતાં હતા.

તપથી જિનપૂજામાં વૃદ્ધિ થાય.

આવી અનેક વાતો જેમના નિત્ય જીવનમાં વણાઈ ગયેલી હતી તેવા આચાર્ય ભગવંતના ચરણોમાં કોટી કોટી વંદના.

તપથી નિર્મલ પ્રભુભક્તિ થાય.

તપથી આત્મગુણોનું પ્રકાશન થાય.

તપથી માનકષાયનું મંથન થાય.

તપથી શત્રુ સાથે મિત્રતા થાય.

તપથી ચંચલ ચિત્ત નિશ્ચલ થાય.

તપથી ઈન્દ્રિયોની સંલીનતા થાય.

તપની ધ્યાનસાધનામાં સ્થિરતા થાય.

તપથી પાપોનું પત્તન થાય.

તપથી તાપનું શમન થાય.

તપથી માનસહંસનું કીડન થાય.

તપથી મોહનું હરણ થાય.

તપથી ચિંતાનું અવન થાય.

તપથી સર્વસખોનું સ્વાગત થાય.

તપથી દુર્ગતિનું નિર્ગમન થાય.

ગુણરત્નાકર

ગુણરત્નાકર

ગજળની સહિષ્ણુતા

પૂજ્યશ્રીએ વર્ષોત્પ દરમ્યાન ગિરનારથી સિદ્ધગિરિ જવા માટે વિહાર કર્યો અને સ્વાસ્થ્ય બગડતાં રસ્તામાં દર ૫૦૦-૫૦૦ ડગલા ચાલતાં સ્થંડિલમાં અડધી વાટકી જેટલું લોહી પડવાનું શરૂ થયું, છતાં મક્કમ મનોબળ સાથે માત્ર આઠ દિવસમાં લગભગ ૧૭૦ કી.મી. નું અંતર કાપી સિદ્ધગિરિ દાદાને ભેટ્યા હતાં.

મહાપુરુષના વિચારની કેવી તાકાત !

પ.પૂ. આ. ભદ્રંકર સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ શાસન સંઘ સમુદાયદિના કોઈ પણ પ્રશ્ન અંગે ચિંતાની કોઈ ઊંડી ખાણમાં ઉતરી ગયા હતા. તે અવસરે પૂ. પૂ. આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી વિહાર કરી પંકજ ઉપાશ્રયે પધાર્યા અને આચાર્ય મહારાજની મુખમુદ્રા જોતાં જ પૂજ્યશ્રી બોલી ઉઠ્યા “ આટલી બધી વ્યથા ? કંઈ કરવું જોઈએ ” પૂજ્યશ્રીએ તત્ત્વ સ્થિત મુનિવરો પાસેથી આચાર્ય મહારાજની ચિંતાનું કારણ જાણી તે અંગે યથાયોગ્ય પ્રયત્ન કરી આચાર્ય મહારાજને ચિંતામુક્ત કર્યા.

લોખંડી મનોબળના માનવી

સં. ૨૦૫૫ ની સાલ... વાસણા ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા મધ્યે અંજનશલાકા મહોત્સવનો પ્રારંભ... પ્રાતઃકાલે પૂજ્યશ્રી જાપમાં હતાં... સમાચાર આવ્યા કે પૂજ્યશ્રીના સંસારી પુત્રી વિમળાબેનનો સ્વર્ગવાસ થયો છે... પૂજ્ય આ. હેમચન્દ્ર સૂ. મ. સા. એ સમાચાર જાણ્યા... વિમાસણમાં પડ્યા કે પૂજ્યશ્રીને કઈ રીતે જણાવવું? જાપ પૂર્ણ થતાં પૂજ્યશ્રી પરિસ્થિતિ પામી કાંઈ અશુભ બન્યું હોવાની ધારણાથી પોતે જ સામેથી પૂછ્યું, “શું અમંગળ સમાચાર આવ્યા છે?” આચાર્ય ભગવંતે હકીકત જણાવતાં પૂજ્યશ્રી સ્વસ્થ રીતે બોલ્યા કે “વિમુ જીવન હારી ગઈ ! છતાં સંતોષ એટલો છે કે તેની સુપુત્રીને તેણે દીક્ષા અપાવી.” તે અવસરે ત્યાં હાજર ટ્રસ્ટીગણાદિએ પૂજ્યશ્રીને જણાવ્યું કે “સાહેબ! અમે સ્મશાનમાં અંતિમક્રિયામાં હાજરી આપીને આવીએ છીએ.” ત્યારે લોખંડી મનોબળના માનવી એવા સાહેબજી તરત બોલ્યા, “આપણા આંગણે અત્યારે મહોત્સવ ચાલી રહ્યો છે, ઘરઆંગણે મંગલકાર્ય ચાલતું હોય ત્યારે આપણાથી અંતિમક્રિયામાં જવું ઉચિત નથી.”

સહવર્તિઓના સંયમની પણ કેટલી ચિંતા !

સં. ૨૦૫૧ માં આંબાવાડી ચાતુર્માસમાં નીચેના હોલમાં જ ખુલ્લામાં સ્થિરતા કરી હોવાથી પ્રવેશના દિવસે જ બપોરે ઉપાશ્રયના પ્રવેશદ્વાર પાસેની જગ્યાએ કોઈ વૃદ્ધબાઈને અવર-જવર કરતાં જોઈ ત્યાંથી બૂમ મારી ‘આ બાઈ કોણ છે ?’ ટ્રસ્ટીઓને બોલાવી જણાવ્યું ત્યારે ટ્રસ્ટી કહે “સાહેબ! પાણી ઉકાળવાના કામ માટે અહીં ભાઈઓ મળતાં નથી. તેથી વર્ષોથી આ બાઈ તો અહીં પાણી ઉકાળે

જાણનારો

છે, ઊંમરમાં પણ વૃદ્ધ હોવાથી બીજી કોઈ તકલીફ નથી. વળી આયંબિલ ખાતું અહીંથી લગભગ ૪૦૦ ડગલાં દૂર છે તેથી આટલા બધા મહાત્માઓ (લગભગ ૨૦ હાથા) માટે પાણી લાવવામાં મુશ્કેલી પડે.”

ત્યારે સાહેબે સ્પષ્ટ કહી દીધું “જો અહીં બાઈને જ પાણી ગરમ કરવા રાખવાની હોય તો તેની કાંઈ જરૂર નથી. અમારા સાધુ આયંબિલ ખાતે જ પાણી વહોરવા આવશે.” અને ખરેખર! આખું ચાતુર્માસ મહાત્માઓ આયંબિલ ખાતેથી પાણી લાવતાં હતાં.

ઘન ઘન ધન્યા અણગાર

પૂજ્યશ્રીની નિશ્રામાં વાસણા-અમદાવાદ મુકામે અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠામહોત્સવ ચાલુ હતો... ઉપાશ્રયથી લગભગ ૪૦૦ ડગલાં દૂર સ્ટેજપ્રોગ્રામનો મંડપ હતો. વૈશાખ મહિનો દિવસ હતો....ગરમીએ પોતાનું સંપૂર્ણ સ્વરૂપ પ્રગટ કરી દીધેલું....બપોરે બાર વાગ્યાની આસપાસ પ્રોગ્રામ પૂર્ણ થયા બાદ પૂજ્યશ્રી ઉપાશ્રય તરફ જવાં માંડ્યા.... ડામરનો રસ્તો ઘગઘગ તપતો હતો.... તેનાં ઉપર રીતસર દોડતાં દોડતાં જવું પડે તેવી પરિસ્થિતિ.... ત્યારે પૂજ્યશ્રીતો મુનિરાજ હેમવલ્લભ મ.સા.નો હાથ પકડીને તે રોડ ઉપર પોતાની નિત્ય ચાલ મુજબ ઉપાશ્રયમાં જતાં... આ દ્રશ્ય જોઈને ભલભલાનાં મસ્તક પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં ઝુકી ગયા! “અરે! રોડ કેવો તપી ગયો છે, જલ્દી ચાલો!” એવા કોઈ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા વિના કર્મરાજના યુદ્ધ સામે બાથ ભીડતા...

ઘન્ય છે તે સહનશીલતાની પરાકાષ્ટા પૂર્વક સંયમપાલન કરતાં સૂરિવરને!

પૂજ્યશ્રીનું મંતવ્ય

“સંસારમાં ઝઘડાઓના નિવારણ માટે વ્યવહારમાં જેમ નિયતીકોર્ટ, હાઇકોર્ટ, સુપ્રીમકોર્ટ વગેરેની વ્યવસ્થા છે. તેવી જ રીતે આપણા શાસ્ત્રોમાં પણ સંઘમાં ઊભા થતા મતભેદોના નિવારણ માટે પણ ફુલ

સ્થવિર, ગણ સ્થવિર, સંઘસ્થવિર, વગેરેની સુંદર વ્યવસ્થા છે આને સજીવન કરી આજના બધા જ મતભેદો આપણે ઉકેલવા જોઈએ.”

“આપણી જાત માટે, સમુદાય અને ગચ્છની વ્યવસ્થા જાળવવા કેટલીક શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ વાતોને પણ આપણે અપવાદ માર્ગે સ્વીકારીએ છીએ તો પછી એ જ ન્યાયથી સંઘની વ્યવસ્થા અપવાદ માર્ગથી પણ કેમ ન કરાય? મહાન, અપભ્રાજના જેનાથી થતી હોય તેવા સંઘના વિવાદો કેમ ન ઉકેલાય?”

પ્રસંગ પરિમલ

પૂજ્ય આચાર્યદેવ શ્રી ભુવનભાનુ સૂરિ. મ.સા. અમદાવાદ પધારી રહ્યા હતાં. પૂજ્યશ્રી વાસણા મુકામે બિરાજમાન હતા... પૂજ્યશ્રીનો આગ્રહ હતો કે આચાર્યશ્રીનું સાંભેયુ વાસણામાં થાય... પણ આચાર્ય પર્યાયમાં નાના હોવાથી એ વાત તેઓશ્રી શી રીતે સ્વીકારે? આચાર્યશ્રીએ કહેરાવ્યું- ‘વડિલની નિશ્રામાં નાનાનું સાંભેયું ન શોભે... હું સીધો જ આપની સેવામાં ઉપસ્થિત થાઉં છું.... પૂજ્યશ્રી કહે-’ ના આચાર્યશ્રીનું સાંભેયુ તો થવું જ જોઈએ.. તેઓ જિનશાસનના મહાન પ્રભાવક છે’ ... હવે શું કરવું? આતો ધર્મસંકટ આવ્યું- પણ પૂજ્યશ્રી જિનધર્મના દક્ષ વ્યાપારી શૂરા ખરા ને?... વચલો માર્ગ શોધી કાઢ્યો કે ‘ આચાર્યશ્રીનું અને મારું... બંનેનું ભેગુ સાંભેયુ લાવણ્ય સોસાયટી પહોંચશે (આચાર્યશ્રીની ઓળી ત્યાં નક્કી થયેલી હતી). પોતે વડિલ હોવા છતાં નાના પ્રત્યે કેવો આદર - અપાર પ્રેમ !!

પ્રસંગ પરિમલ

એક વાર એક બાળમુનિને ઘચ્છા થઈ કે પૂજ્યશ્રી સાથે એક આયંબિલ કરવું.... પરચખાણ કર્યું.. ગોચરી આવી... પૂજ્યશ્રી વાપરવા પધાર્યા... ત્યાં તો બાળમુનિને પણ પાત્રા લઈને આવેલા જોયા... પૂજ્યશ્રીએ પૂછ્યું” કેમ શું છે? “...વૈયાવચ્ચી મુનિરાજ શ્રી હેમવલ્લભ વિજય મહારાજે જણાવ્યું આપની સાથે આયંબિલ કરવાની ભાવનાથી આજે આયંબિલ કર્યું છે ... એમની પણ ગોચરી લાવેલી છે.”.... પૂજ્યશ્રીએ પોતાની ચિંતા કર્યા વિના બાળમુનિના

પાત્રામાં આયંબિલના દ્રવ્યો પોતાના હાથે મૂક્યા અને બાળમુનિને તરત વાપરવા લગાડી દીધા... પોતાના સળંગ હજારો આયંબિલ ચાલતા હોય છતાંય માત્ર એક જ આયંબિલ કરનારા બાજ્જાળમુનિ પ્રત્યે પૂજયશ્રીનો કેવો વાત્સલ્ય ભાવ!! એ આયંબિલ વખતે પૂજયશ્રીએ બાળમુનિજીને મીઠી શીખામણ આપી જુઓ હવે તમે યુવાનીમાં પ્રવેશવાના.... આયંબિલ જેવો કોઈ તપ નથી... જીવનમાં ખૂબ ખૂબ આયંબિલ કરવાના રાખજો... આયંબિલ એ દ્રવ્ય-ભાવ રોગનાશક અને સર્વગુણકારક છે!

માનો યા ના માનો આ હકીકત છે!

સંયમી ચમત્કાર પાછળ ન દોડે! ચમત્કાર સંયમીના ચરણો ચૂમે. અમદાવાદ વાસણા વિસ્તારમાં રહેતા અતુલભાઈ પોતાના ધર્મ પત્નિ વસંતિબેનના પ્લડરિપોર્ટમાં કેન્સર હોવાનું નિદાન સાંભળી ખૂબ વ્યથિત બન્યા હતા. ત્રણ નાના સંતાનો વગેરેનું શું થશે? વગેરે વિચારોથી સતત રડતાં હતાં. કોઈપણ સંવેદનશીલ આત્માને દુઃખની લાગણી થાય ત્યારે સ્નેહી-સ્વજન સમક્ષ પોતાનું દુઃખ વ્યક્ત કરે! તેમ આ ભાઈએ પોતાના મિત્ર સમક્ષ હકીકતની રજૂઆત કરતાં મિત્રે જવાબ આપ્યો કે “ ઘોર તપસ્વી પ.પૂ. આ હિમાંશુસૂરિ મહારાજની કૃપા મેળવવી એ જ મને રામબાણ ઘલાજ દેખાય છે.” બસ પછી રોજ પૂજયશ્રી સૂરિમંત્રની આરાધનાના વિશિષ્ટ જાપ ની પૂર્ણાહૂતિ કરે ત્યારે તે દંપતિ ત્યાં હાજર થઈ જાય અને પૂજયશ્રીના પવિત્ર હસ્તે વાસક્ષેપ મસ્તક ઉપર નંખાવી જતાં કેટલાક દિવસ પછી ડોક્ટરના સુચન મુજબ તે બેનને બાયોપ્સી કરાવવાનું નક્કી થયું અને અતુલભાઈએ સાહેબજીને હકીકત જણાવી ત્યારે પૂજયશ્રી મૌન રહ્યા. બીજે દિવસે બાયોપ્સી કરાવવા જતાં હતાં ત્યારે વંદન કરી અતુલભાઈ હાથ જોડી દયામણા ચહેરે પૂજયશ્રી તરફ જોઈને અશ્રુપાત કરી રહ્યા હતાં. કચ્છાસાગર પૂજયશ્રીએ થોડો વાસક્ષેપ લઈ તેમને આપ્યો અને જણાવ્યું કે બાયોપ્સી કરાવો ત્યારે પ્રથમ નવકારગણી તેમના મસ્તક ઉપર આ વાસક્ષેપ નાખી શકાશે.

બાયોપ્સી થઈ ગઈ બીજા દિવસે લેબોરેટરીમાંથી રીપોર્ટ આવ્યો ત્યારે

ડોક્ટરો પણ રીપોર્ટ જોઈને આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયા કે આ શું થયું? રીપોર્ટ બિલકુલ નોર્મલ હતો હર્ષના આંસુ સાથે તે ડોક્ટર પણ પૂછવા લાગ્યા કે “ તમે કોની દુઆ મેળવી છે?”

મદદરિયે ડૂબી રહેલ આ પરિવાર ઉગરી જતાં આજે ખૂબ જ શ્રદ્ધાપૂર્વક ધર્મઆરાધના સાથે પોતાનું જીવન ગુજારી રહ્યા છે.

ધર્મશ્રદ્ધાનો પ્રભાવ

સં. ૨૦૪૭ આસપાસની વાત છે, વાસણા-અમદાવાદ મધ્યે નવકાર ફ્લેટના સંઘના શ્રાવક પ્રવિણભાઈ મહુડીવાળા જેમની કીડનીઓ ફેફસ થઈ ગઈ હતી ડોક્ટરોએ વધુ જીવવાની આશા છોડી દીધી હતી. પ્રવિણભાઈ પણ માનસિક હીમત હારી ચૂક્યા હતાં છતાં આશ્વાસનરૂપે ઓપરેશન કરાવવાનું નક્કી થયું અને ઓપરેશન પૂર્વે તે પૂજયશ્રી પાસે આશીર્વાદ લેવા આવ્યા ત્યારે સાહેબજી એ પ્રવિણભાઈના મસ્તક ઉપર મંત્રિત વાસક્ષેપ કર્યો અને તપસમ્રાટ પૂજયશ્રીના તપબળના પ્રભાવે રોગ ઉભી પૂંછડીએ ભાગી ચૂક્યો હોવાનું જણવા મળ્યું આજે લગભગ ૧૪ વર્ષ બાદ પણ આ પ્રવિણભાઈ પોતાની ધર્મઆરાધના નિયમિત રીતે કરી રહ્યા છે !

સંયમનો પ્રભાવ

એક દસ વર્ષનો બાળક હતો. જન્મથી હેડકી આવતી હતી. હજારો રૂપિયા વેરવા છતાં તમામ ઉપચારો વ્યર્થ નીવડી રહ્યા હતાં ત્યારે પૂજયશ્રીના શુભહસ્તે વાસક્ષેપ પડતાની સાથે જ તે બાળકને કાયમ માટે હેડકીની તકલીફ દૂર થઈ ગઈ !

દેવો પણ જોને નમે

પૂજયશ્રીએ વીસ સ્થાનક તપમાં ‘અરિહંત’ પદની આરાધના વીસ વખત ઉપવાસ કરવા પૂર્વક કરેલી હતી તેમાં સં. ૨૦૦૧ માં સીનોર ગામમાં બિરાજમાન હતા ત્યારે વીસ ઉપવાસ ચાલતાં હતા તે વખતે રોજ રાત્રે ૧૦

વાગ્યાની આસપાસ દેરાસરમાંથી ઘંટનાદો સંભળાતા અને ચારે બાજુસુગંધ પ્રસરતી હોવાનો અનુભવ દેરાસરની આજુબાજુના વિસ્તારમાં રહેનાર લોકોને થતો હતો. જાણે દેવો પણ તેમના તપની અનુમોદના કરતાં ન હોય!

અડગ મનના માનવી

વાંકાનેરના ચાતુર્માસ પૂર્વે સહવર્તિ મુનિવરને જણાવ્યું તમે ત્રણ ઓળી સાથે કરો તો મારે પણ ૫૧ મી ઓળી થાય અને ગિરનારની યાત્રા કરીને આપણે પારણું કરીએ... બન્નેએ આવો સંકલ્પ કર્યો... ચાતુર્માસ પૂર્ણ થતાં વિહાર થયો અને રસ્તામાં કસોટી શરૂ થઈ ગઈ... બન્નેને તાવ ચડ્યો પણ દવા લેવા તૈયાર નહીં.... પરાણે સહવર્તિ મુનિવરને ઇન્જેક્શન અપાવ્યું.... ધીમે ધીમે વિહારમાં આગળ જાય બે દિવસ ઉભા થાય.... બે દિવસ પટકાય.... બે દિવસ ઉભા થાય.... બે દિવસ પટકાય.... આ રીતે આગળ વધતાં તેમાં એકવાર તબેલામાં પણ સંથારો કરવાનો અવસર આવ્યો હતો.... કોઈ રીતે નાસીપાસ થયા વગર આંધબિલ તપમાં અડગ રહી આગજ્ઞાન વધતાં પરંતુ પારણાનો લેશમાત્ર પણ વિચાર ન કરતાં આ રીતે અનેક કસોટીઓમાંથી પસાર થઈ દાદાની યાત્રા કરી પારણું કરેલું હતું.

બળે તે માણું નથી..... માણું છે તે બળતું નથી....

નમિરાજર્ષિની યાદ અપાવે તેવો આ પ્રસંગ હતો... અમદાવાદના સેટેલાઈટ વિસ્તારમાં જેઠ મહિનાની આગ ઓકતી ગરમીના એ દિવસો હતા. મુનિ યશકલ્યાણ વિજયજીની દીક્ષા પછીનો પ્રથમ વિહાર, બપોરે ૩.૩૦ થી ૪ વચ્ચેનો સમય હતો. (જે દિવસોમાં સાંજે ૬ વાગે પણ વિહાર કરે તો રોડમાંથી આગ ઝરતી હોવાનો અનુભવ થાય) પૂજ્યશ્રી આવી ગરમીમાં મુનિ હેમવલ્લભ વિજયજીનો હાથ પકડી ચાલતાં ચાલતાં થાકને કારણે બે વડ વળી જતાં અને અત્યંત પરિશ્રમ-થાકને કારણે ૧૫૦-૨૦૦ ડગલાં ચાલીને બેસવા માટે આશ્રય સ્થાન શોધતાં રોડની બન્ને બાજુબેઠાંઘાટની ચાલીવાળી તે ગલીમાં બન્ને

બાજુથી લોકોના ટોળાં પૂજ્યશ્રીના દર્શન કરવા ઉમટી પડતાં અને સાક્ષાત્ ભગવાનનો અવતાર હોવાના ઉદ્ગારો તેમના મુખમાંથી સરી પડતાં હતાં, આબાલ-ગોપાલ-યુવાન- વૃદ્ધ સૌના મસ્તકો પૂજ્યશ્રીના ચરણોમાં ઝુકી જતાં હતાં. કોઈ ભક્તિથી ખુરશી, ટેબલ, ખાટલો લઈ બાપુને વિસામો કરાવવા વિનંતી કરતાં....સાહેબનું જીવન જ બોલતું હતું સાહેબને બોલવાની જરૂર જ પડતી ન હતી. સેંકડો જેનેતરોએ સાહેબના આચારમાત્રથી બોધિબીજની પ્રાપ્તિ કરી હોય તો નવાઈ નહીં!

દેહધ્યાસનો ત્યાગ

સાહેબની વિહારચર્યા જોઈને પેલા સડકના નાકે ઉભેલા શેરડીના રસવાળાનું સ્મરણ સહજ થઈ જાય. તે વ્યક્તિ શેરડીને જેમ બેવડ કરીને પછી ચારવડી કરીને તેમાં રહેલો પૂરેપૂરો રસ કાઢી લે તેમ સાહેબજી પણ આ કાચા પાસેથી બેગણું ચારગણું કામ લઈ લઈને શરીરનો પૂરેપૂરો રસ કાઢી નાંખતા હતા. શરીરબળ હોય કે ન હોય બસ મનોબળથી સાહેબ વિહાર કર્યે જતાં હતાં. જ્યારે સ્થાને પહોંચે ત્યારે બોલવાના પણ હોંશ ન હોય અને ઉપાશ્રયના ઓટલા ઉપર જ ટળી પડતાં.... પણ કોઈ ફરીયાદ નહીં અને શરીરની કોઈ દયાખાવાની નહીં.... થોડીવાર આરામ કરી તરત દેરાસર જાય અને પછીતો પોતે અને પોતાના ભગવાન... બહાર આવવાનો કોઈ સમય નિશ્ચિત ન રહે!

દેહ અને આત્માનું ભેદજ્ઞાન થયા વગર શરીર પ્રત્યે આટલા કઠોર કઈ રીતે બની શકાય? જેણે આ દ્રશ્યો નજરે નથી જોયા તેને તો આ બધી વાત અસંભવ જેવી જ લાગે! પરંતુ જેણે આ દ્રશ્યો જોયા જાણ્યા અને માણ્યા છે તેઓ વિશ્વની અજોડ અજાયબી જેવા યુગપુરુષને શત શત વંદન કર્યા વિના નથી રહી શકતાં.

કેવી શાસ્ત્રચુસ્તતા!

સં. ૨૦૪૮ની સાલમાં વાસણા-નવકાર ફ્લેટ ઉપાશ્રયમાં પૂજ્યશ્રી આ.

હેમચન્દ્ર સૂ, પં.કુલચંદ્ર ગણિ આદિ ૨૨ ઠાણા સાથે ચાતુર્માસ બિરાજમાન હતા... બહેનો માટે આરાધનાના મોટા સ્થાનના અભાવથી પર્યુષણ દરમ્યાન બહેનોએ પ્રતિક્રમણ માટે સાધુના ઉપાશ્રયના ઉપરનાં હોલમાં પ્રતિક્રમણ કરવાનું અનિવાર્ય બનવાથી પૂજયશ્રીએ પ્રથમ તો ત્યાં આરાધના કરવાનો નિષેધ કર્યો પરંતુ અન્ય સ્થાનના અભાવથી જ્યારે શ્રાવકોએ ખુબ આજીજી ભરી વિનંતી કરી ત્યારે સ્પષ્ટ જણાવી દીધું કે બહેનોને ઉપર જવા માટેનો રસ્તો બારોબાર જુદો થાય અને નીચેના ઉપાશ્રયમાં બેઠેલા કોઈની દ્રષ્ટિપણ જતાં-આવતાં બહેનો ઉપર ન પડે તે રીતે વ્યવસ્થા થાય તો જ બહેનો ઉપરના હોલમાં આરાધના કરવા માટે આવી શકશે અને ખરેખર! ટ્રસ્ટીઓ દ્વારા વચ્ચે દિવાલ કરાવીને જવા-આવવાની અલાયદી વ્યવસ્થા થઈ ત્યારે પૂજયશ્રીએ બહેનોને ઉપર આરાધના કરવા માટે સંમતિ આપી.

કેવી શાસ્ત્રચુસ્તતા! કેવી બ્રહ્મચર્યની વાહોના પાલનમાં ચુસ્તતા.!

શિયાળાની ઢળતી સંધ્યાનો સમય હતો-પૂજયશ્રીના અંગત-સંબંધી કોઈ બહેન દર્શન-વંદનાર્થે આવ્યા હતા. પૂજયશ્રી કેટલાક શ્રાવક ભાઈઓ સાથે વાતચીતમાં વ્યસ્ત હતા અને સૂર્યાસ્ત થઈ ગયો કે તરત જ પૂજયશ્રી તે ઉપાશ્રય ખાલી કરવા અંગે સુચન કર્યું ત્યારે બહેન કહે કે “સાહેબજી! હું ક્યારની આવી છું આપની સાથે વાતચીત પણ થઈ શકી નથી અને મારે કાલે સવારે તો પ્લેનની ટીકીટ છે પછી હું કેટલા વર્ષે પાછી આવી શકીશ? કોને ખબર છે? જે ખાસ કાર્યર્થે આવી છું તે તો હજુઆપને જણાવવાનું જ બાકી છે”

એ અવસરે પૂજયશ્રીએ સ્પષ્ટ શબ્દોમાં જણાવી દીધું કે “સૂર્યાસ્ત થઈ ગયો છે હવે તમારાથી અહીં બેસી નહીં શકાય!”

કેવી બ્રહ્મચર્યપાલનની/પરમાત્માની આજ્ઞાની કટ્ટરતા!

સંયમમાં ચુસ્તતા

એકવાર પૂજયશ્રીના નજીકના સંબંધી આવ્યા પૂજયશ્રીને કહે “

સાહેબજી! નવું ઘર લીધું છે તેમાં રહેવા જવાનું છે તો આપનો વાસક્ષેપ આપોને!”

પૂજયશ્રીએ જરાપણ સંકોચ કે ક્ષોભ વગર સ્પષ્ટ જણાવી દીધું કે “ ઘરમાં પ્રવેશ કર્યા બાદ તમારા દરેક આરંભ-સમારંભ આદિ પાપવ્યાપારનાં દોષનો ટોપલો અમારે માથે નાખવો છે?” અને વાસક્ષેપ આપવા નિષેધ કરી દીધો.

કેવી સંયમ જાગૃતિ!

મધ્યાહ્નકાળ થઈ ચૂક્યો હતો ત્યારે ગામના લોકો પણ પોતાના બપોરના ભોજનથી પરવાર્યા હોય એવા સમયે મજબૂત બાધાનાં, તેજસ્વી વ્યક્તિત્વ ધરાવતાં એક સાધુ ભગવંત ન જાણે ક્યાંથી આવે? અને થોડીવારમાં ક્યારે? ક્યાં? અદ્રશ્ય થઈ જાય તેની ખબર પણ ન પડે! તપાસ કરતાં ખબર પડી કે આ મહાત્મા પાલીતાણામાં બિરાજમાન છે દાદાની યાત્રા કરી ઘેટીપગલાં થઈ નિર્દોષ ભિક્ષાચર્યા માટે ઘેટી ગામમાં પધારે છે અને શુદ્ધ ગવેષણાપૂર્વક ગોચરી લઈ પાછા આદિપુર ગામમાં જઈ ગોચરી વાપરી પુનઃદાદાની યાત્રા કરી પાલીતાણા પાછા ચાલ્યા જાય છે તે મહાત્મા એટલે જ પ.પૂ.આ. હિમાંશુસૂરિ!

પૂજયશ્રીના આ નિત્યક્રમને જાણી ગામમાં ઘરે ઘરે આયંબિલને પ્રાયોગ્ય ગોચરી બનવા લાગી પૂજયશ્રીને હકીકતની ગંધ આવી ગઈ, એક પછી એક ઘેર જતાં આ ગરબડ ગોટાળાની સ્થિતિ પામી ગયા એટલે સાત્વિકતાપૂર્વક તે ગોચરીનો ત્યાગ કરી પૂજયશ્રીએ અજૈનોના ઘેર જઈ પોતાની ગોચરી પૂર્ણ કરી ત્યારે ગામમાં લોકો પોતાનો લાભ ગુમાવ્યાની લાગણી અનુભવવા લાગતાં પૂજયશ્રીના પ્રભાવે ગામના શ્રાવકોના ઘરે ઘરમાં આયંબિલ તપની આરાધનાનો આરંભ થઈ ગયો અને અનેક લોકો સહજ આયંબિલની આરાધનાના માર્ગે આગળ વધ્યા....

આચાર્ય શ્રેષ્ઠ પ્રથમ ઉપદેશ છે તે મહાપુરુષોના વચનનો અનુભવ થયો.

સંયમની જાગૃતિ

સં. ૨૦૪૪ આસપાસનો સમય હતો. પૂજ્યશ્રી જુનાગઢથી ધોરાજી તથા વિહાર કરી વાંકાનેર પહોંચ્યા.... ભિખ અભિગ્રહધારી પૂજ્યશ્રીએ પ્રોસ્ટ્રેટની તકલીફના કારણે ઉપાશ્રયમાં નીચેના હોલમાં ઉતરવાનું નક્કી કર્યું પૂજ્યપાદશ્રી દેરાસર પધાર્યા તેટલા સમયમાં ભક્તિવંત શ્રાવકોએ આવશ્યકક્રિયાદિ માટે હોલના એક ખૂણામાં નવા પડદા કરાવીને લગાડી દીધા.... પૂજ્યશ્રી દેરાસરથી પાછા ફર્યા અને તરત પડદા ઉપર નજર પડતાં પુછ્યું “આ પડદો કોણે કરાવ્યો?” શ્રાવકો આડીઅવડી વાતો કરવા લાગ્યા અને સાહેબ! આ નિર્દોષ છે તેવી વારંવારની વિનવણી કરવા લાગ્યા છતાં મહાસંયમી એવા આ મહાત્માએ તેમની વાતોનો કોઈ રીતે સ્વીકાર ન કર્યો અને તે પડદા કઢાવી નાખ્યા અંતે શ્રાવકો જુની અનાજની ગુણો લાવ્યા જેમાં થોડા ટાંકા લઈ એક આડાશ ઉભી કરી ત્યારબાદ જ તે સ્થાનનો ઉપયોગ કરવા લાગ્યા.

સાધુએ કીર્તદોષ કે મશીનમાં સીવેલા કપડા કેમ વપરાય?”

કેવા વિચક્ષણ!!!

ગુજરાતના નાના નાના ગામડાના વિહારો હોય....પૂજ્યશ્રીને હજારો આયંબિલ ચાલતાં હોય... કૃશ બનેલી કાયા હોય, વયોવૃદ્ધ દેહે દાંતે ચાવવાની પણ તકલીફ હોય.... ગામડામાં પટેલના ઘરોમાં જાડા રોટલા સિવાય શું મળે? એક વાર એક થોડું મોટું ગામ આવતાં શ્રાવકના ઘરેથી થોડા પોચા અને ચવાય તેવા અનુકૂળ કોરા ખાખરા મળી ગયા.... પૂજ્યશ્રી કંઈક રૂચી પૂર્વક તે વાપરી શક્યા આ જોઈ સાથેના મહાત્માઓ ખુશ થઈ ગયા અને તપાસ કરતાં ખબર પડી કે તે શ્રાવકના ઘરે મોટા જથ્થામાં આવા ખાખરા તૈયાર પડ્યા છે તેથી તે મહાત્માએ શુભાશયથી થોડા ખાખરા સાથે વિહાર કરી રહેલા સુશ્રાવકની પાસે (વિહારમાં માણસ કે ફાનસ તો પૂજ્યશ્રી સાથે ક્યાંથી હોય?) રખાવી દીધા. બીજા દિવસે ફરી નાના ગામડામાં સ્થિરતા કરવાનો અવસર આવ્યો. મહાત્માએ સુશ્રાવક પાસેથી ખાખરા વહોરી પૂજ્યશ્રીના પાત્રામાં ખાખરા મૂકી દીધાં. વાપરવાનું શરૂ કરતાં પૂજ્યશ્રીની નજર તે ખાખરા

ઉપર પડી, ખાખરા જોતાં જ પૂજ્યશ્રી ચમક્યા!! “ આ ખાખરા કોણ લાવ્યું છે?” મહાત્મા કહે, “ સાહેબજી ! સાવ નિર્દોષ છે” પરંતુ મહાગીતાર્થ - વિચક્ષણ પૂજ્યશ્રી હકીકત પામી ગયા અને ઘડાકો કરી મોટેથી બોલી ઉઠ્યાં “શું એક જ ફેક્ટરીનો માલ આ બધા ગામોમાં મળે છે?” આ રીતે સંનિધિ રાખેલા ખાખરાને સાહેબજી અડચા પણ નહીં અને લૂખા રોટલા દ્વારા આયંબિલ કરી સંતોષ માની લીધો.

કેવી પાપખીરતા?

સં. ૨૦૬૪માં પૂજ્યશ્રી જુનાગઢ મુકામે બિરાજમાન હતા ત્યારે ગળાના મણકાનો સખત દુખાવો હતો અનેક ઉપચાર કરાવવા છતાં કોઈ સુધારો જણાતો નહોતો તે અવસરે મુંબઈથી એક હાડવેઘ આવેલા. પૂજ્યશ્રીને તપાસી અમુક ટ્રીટમેન્ટ આપીને દિવસમાં ૩-૪ વખત ગરમપાણીનો શેક કરવા માટે સલાહ આપી. પરંતુ વૈશાખ માસમાં તો એક કાળનું જ પાણી ઉકળતું હોવાથી તે અવસરે મળેલા સ્વાભાવિક પાણી વડે જ શેક કરી લેતાં પરંતુ દુખાવામાં રાહત માટે બીજી વાર દોષિત પાણી કરાવવાની તેમની જરા પણ તૈયારી ન રહેતા.

કેવી સંયમ પ્રત્યેની છાગણી !!!

પૂજ્યશ્રીને ગળાનાં મણકાના દુખાવાના કારણે નિત્ય બે-ત્રણ વાર ગળે લેપ લગાડવો પડતો હતો. તેથી કામળી ઉપર તેના લીલારંગના ડાઘ પડતાં હતા.

પૂજ્યશ્રીતો તે બાબત નિરપેક્ષ હતાં પરંતુ દર્શનાર્થીઓ અને સાધ્વીજી ભગવંતોના અતિઆગ્રહ ને વશ સહવર્તિ મુનિવરે પૂજ્યશ્રીની સંમતિ મેળવ્યા વગર જ તે કામળી સાધ્વજી ભગવંતને કાપ કાઢવા માટે આપી... કાપ નીકળ્યા બાદ આવેલ કામળી ઉપર પૂજ્યશ્રીની નજર પડતાં જ મુનિવરને પૂછતાં હકીકત જાણી ત્યારે પૂજ્યશ્રી બોલ્યા કે “મુનિવર! તમે આ શું કર્યું? મારા ૫૩ વર્ષના ચારિત્રપર્યાયમાં મેં એક નાનકડો ટૂકડો પણ સાધ્વીને કાપ

કાઢવા આપ્યો નથી, તમે મારા આ ભાવને ક્યાંથી સમજો? સાધુ તો પોતાનું દરેક કામ જાતે જ કરવાનું હોય છે, હવેથી બીજીવાર આવી ભૂલ ન થાય તેનો ખાસ ખ્યાલ રાખજો”

વચનસિદ્ધ પુરુષ

સાણંદના એક ભાગ્યશાળી હતા... થોડી શ્રીમંતાઈના કારણે લગભગ બેઠાળું જીવન અને અશુભકર્મોદયના પ્રતાપે માંડ માંડ વાંકા વળીને ચાલવું પડતું હતું. પૂજ્યશ્રીના ચાતુર્માસના અવસરે ઉપધાનતપની આરાધનાનું આયોજન થયું ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ આ ભાગ્યશાળીને ઉપધાનમાં જોડાવા માટે પ્રેરણા કરી તે ભાગ્યશાળી કહે “ સાહેબજી ! ચલાતું નથી, કેટલા રોગો છે. ખમાસમણા પણ નથી દેવાતા” પુજ્યશ્રીએ કહ્યું “તે બધા રોગો દૂર થઈ જશે” અને ખરેખર! તેમણે પહેલા દિવસે બેઠા બેઠાં ખમાસમણા આપ્યા પરંતુ બીજા જ દિવસથી સો એ સો ખમાસમણા ઉભા થઈને આપતા થઈ ગયા અને ઉપધાનની માળ થતાં તો બધા જ રોગો ક્યાંય નાશી ગયા.

કેવી વચનસિદ્ધિ !

સં. ૨૦૪૬માં પૂજ્યશ્રીનું ચાતુર્માસ જુનાગઢ મુકામે હતું. પર્યુષણમહાપર્વની આરાધના કરાવવા માટે મહાત્માઓને આઠ દિવસ મોકલવા માટે લોકાગચ્છ સંઘના શ્રાવકો વિનંતી કરવા આવ્યા પરંતુ મુદ્દપત્તિનું પડિલેહણ થયેલ ન હોવાથી તે શક્ય નથી તેવું પૂજ્યશ્રીએ જણાવતાં શ્રાવકોએ રોજ સવારથી સાંજ સુધી પણ મહાત્મા આરાધના કરાવવા પધારે તો અનેક આરાધકો લાભ લઈ શકે તેવી ભારપૂર્વક વિનંતી કરી. તે અવસરે પૂજ્યશ્રીના મુખમાંથી શબ્દો નીકળ્યા હતા કે “ આ રીતે આવ - જાવ કરવી શક્ય બને તેમ નથી, પર્યુષણના દિવસોમાં વરસાદની સંભાવના છે.

અને ખરેખર મહાપર્વના તે આઠ દિવસ ધોધમાર વરસાદની પધરામણી થઈ હતી.... કેવી વચનસિદ્ધિ!

દીર્ઘદષ્ટા પૂજ્યશ્રી

ન્યાયવિશારદ ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ. ભુવનભાનુ સૂ.મ.સાના કાળધર્મ અવસરે જૈનનગર અમદાવાદ મધ્યે પંચાલિકા પરમાત્માભક્તિ મહોત્સવના પૂર્ણાહૂતિના દિવસે પ.પૂ.પં. શ્રી ચન્દ્રશેખર વિજયજી ગણિવર્ય ઉપર પૂજ્યશ્રીના સમાચાર આવ્યા કે “ હમણા એક માસ સુધી તમે નવા કોઈ કાર્યક્રમ સ્વીકારશો નહીં તે દરમ્યાન તમારી તબિયતનો ખાસ ખ્યાલ રાખશો.”

અને ખરેખર! મહોત્સવની પૂર્ણાહૂતિના ત્રીજા કે ચોથા દિવસે પૂ.પં. ચન્દ્રશેખર મહારાજ સાહેબને માથાનો સખત દુખાવો અને સ્મરણશક્તિની ક્ષીણતાને કારણે વિસ્મરણની ફરીયાદ ખૂબ વધતા તાત્કાલિક તેઓશ્રીએ સંપૂર્ણ આરામ માટે ગુલમહોર સોસાયટી સેટેલાઈટ-અમદાવાદ મધ્યે એક માસ સ્થિરતા કરી.

અમોઘ મુહૂર્તદાતા

પ.પૂ.પં. રત્નસુંદર મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં મહુવાથી શત્રુંજયના છ’રી પાલિત સંઘ માટે પ્રયાણનું મુહૂર્ત ૧૦ વાગ્યા બાદનું આપ્યું ત્યારે સૌ વિચારતાં થઈ ગયા કે આટલા મોડા નીકળવાનું ?

સંઘનું પ્રયાણ થયું અને બીજા જ દિવસે તો તે વિસ્તારમાં ભારે વાવાઝોડાનો ભયંકર ઉપદ્રવ થયો પરંતુ સંઘપતિના ગંભીર બિમારીવાળા બે બાળકો સમેત કોઈને પણ ઉણીઆંચ પણ ન આવી અને સંઘ ખૂબ શાસન પ્રભાવનાપૂર્વક પૂર્ણ થયો.

મુહૂર્તનો પ્રભાવ

સિદ્ધગિરિમાં શાસનપ્રભાવક ચાતુર્માસની આરાધના કરાવીને સં. ૨૦૪૮ની સાલમાં પૂ. ગણિવર્ય રત્નસુંદર વિ.મ.સા અમદાવાદ પધાર્યા ત્યારે પૂજ્યશ્રીના વંદનાર્થે આવ્યા ત્યારે તેમણે જણાવ્યું કે “મારા ગુરુદેવ પ. પૂ. આ. ભુવનભાનુ સૂ. મ.સાની નિશ્રામાં મહામાસમાં શીરડી - મહારાષ્ટ્રમાં

અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવના અવસરે મારે તેમને ૭-૮ વર્ષ ભેગા થવાનું થશે તો વિહાર માટે શ્રેષ્ઠ મુહૂર્ત આપવા કૃપા કરશો.? ”

તે વખતે પૂજ્યશ્રીએ વૈશાખમાસનું મુહૂર્ત આપ્યું, તો ગણિવર્યશ્રી કહે “સાહેબજી! મારે તો ગુરૂમહારાજને મહામાસમાં શિરડીમાં ભેગા થવાની ભાવના છે”

પૂજ્યશ્રી કહે “ બીજું મુહૂર્ત નથી વૈશાખનું જ આવે છે” તે જ અવસરે ગણિવર્યશ્રીએ બે-ચાર વાર ફેરવી ફેરવી અન્ય મુહૂર્તની માંગણી કરી પણ પૂજ્યશ્રીએ કોઈ મચક આપી નહીં.....

પૂ. ગણિવર્યશ્રીએ મનમાં બીજા ઉપાયો દ્વારા વિહાર કરવાની ગણતરી રાખી પરંતુ તે અવસરે તેમના સંયમજીવનના ૨૫ વર્ષની ઉજવણીનો અવસર આવ્યો....ત્યાર બાદ પુનઃ ગણિવર્યશ્રીએ વિહાર કરવા પ્રયત્ન કર્યો પરંતુ તેમના ગુરૂમહારાજ તરફથી અમદાવાદમાં પૂજ્યશ્રીના જ શુભહસ્તે પંચાસ પદવી ગ્રહણ કરવાની આજ્ઞા આવી... ત્યારબાદ ફરી વિહારનો પ્રયત્ન કર્યો તો પ્રથમ વિહારમાં જમાલપુર પહોંચતા પહેલાં જ મુનિશ્રી તત્પસુદંર વિજયજીનો ઘડો ફુટ્યો અને બે મહાત્મા રસ્તામાં ભૂલા પડ્યાં તેથી સાંજે પ્રતિક્રમણ પૂર્વે જ તેઓ પાછા પધાર્યા... અંતે પૂજ્યશ્રીએ ત્રણ માસ પૂર્વે પ્રદાન કરેલ શુભ મુહૂર્તે વિહાર થતાં નિર્વિદ્ધે રસ્તામાં તેમના ગુરૂમહારાજને ભેગા થઈ શક્યા અને પૂ. ગુરૂમહારાજના અંતિમ ચાતુર્માસમાં (સુરત) તેમની સાથે જ રહેવાનો લાભ પણ મળી ગયો...

મહાપુરુષોની કેવી દીર્ઘદૃષ્ટિ હોય છે !

અમદાવાદ, ગુજરાત અરે ! આંખુ ભારત હિલોળે ચડેલું હતું. ચારે બાજુ ફોન-ટી.વી. ઉપર એક જ વાત રેલાયેલી કે અમારે ત્યાં ગણપતિ દુધ પીવે છે... અમારે ત્યાં ગણપતિ દુધ પીવે છે... સૌને ઘેલું લાગ્યું હતું.... સૌ કોઈ જ્યાં ગણપતિ દેખાય ત્યાં ગણપતિ ને દુધ પીવડાવવાની પ્રવૃત્તિ દ્વારા કોઈ ફુતુહલ પામતાં, કોઈ શ્રદ્ધાથી ભક્તિ કરતાં તો કોઈ તેની પાછળનું રહસ્ય જાણવાના તર્કો લગાડતાં હતા. તે અવસરે એક મહાત્માએ પૂજ્યશ્રીને પૂછ્યું, “ સાહેબજી! આ ગણપતિ દુધ પીવે છે તેની પાછળ શું રહસ્ય હોઈ શકે?

પ્રથમ તો પૂજ્યશ્રી થોડીવાર મૌન રહ્યા પરંતુ પછી ખુબ ગંભીરતા પૂર્વક ઉત્તર આપ્યો કે “ આ કોઈ ચમત્કાર નથી પરંતુ ભવિષ્યમાં વિવિધ સ્થાનો ઉપર આવનારી આપત્તિને સુચવતી ઘટના છે.”

અને ખરેખર! ત્યારબાદ થોડા જ વખતમાં અમદાવાદ સહિત અનેક સ્થળે જુદા જુદા પ્રકારની કુદરતી દુર્ઘટનાઓના અણબનાવ બન્યા હતા.

કેવી આત્મજાગૃતિ !

જ્યારે એક મહાત્માને પાત્રા ધોવામાં થોડીવાર લાગી ત્યારે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું - “ પાત્રા આટલા ચીકણા થયા છે તો આત્મા કેટલો ચીકણો થયો હશે ?

કેવી સહનશીલતા !

સાણંદ - પ્રઅ.સુ.૫ - ૨૦૫૨

(પ્રવચન સારોદ્ધાર - દ્વાર - ૮૬ - ૨૨ પરિષદ)

મુનિવર પ્રવચન સારોદ્ધારનો પાઠ લઈ રહ્યા હતા ત્યારે ૨૨ પરિષદ(દ્વાર - ૮૬) ની વાતો આવતાં ચોથા ઉષ્ણપરિષદનું વર્ણન કરતાં પૂજ્યશ્રી જણાવે છે “ ઘગઘગતી કાળઝાળ ગરમી હોય... છાપરાં ખૂબ તપતા હોય... શરીર પરસેવે રેબઝેબ થાય તેવી અતિશય ગરમી પડતી હોવા છતાં ૬૨ વર્ષ પૂર્વે સંસારીપણામાં અમે એક કપડું પણ હલાવતાં નહીં પવન નાખવાની કોઈ પણ ઇચ્છા કર્યા વગર ચૂપચાપ ગરમીને સહન કરતાં હતાં.”

તેના જ પરિણામે સંયમજીવનમાં આવી ધોર તપ-વિહારાદિ આરાધનામાં સમર્થ બન્યા હશે !

ઘન્ય તે મહાપુરુષને ! ઘન્ય તેમની સહનશીલતાને !

ગાગરમાં સાગર

દિનેશભાઈ બી. શાહ, અમદાવાદ.

પૂજ્યશ્રી એકવાર અમારા સંઘના ઉપાશ્રયમાં પધારવાના હતા. રાબેતા મુજબ

આજુબાજુના બધા જિનાલયોમાં દર્શન કરી સંઘના ઉપાશ્રયમાં પધાર્યા હતા ત્યારે માર્ગમાં જ મારું ઘર આવતું હોવાથી પૂજ્યશ્રીને હાથજોડીને વિનંતી કરી કે, ‘‘સાહેબજી ! હું અહીં ‘અતિથિ’ ફ્લેટમાં જ રહું છું પગલાં કરવા પધારશો ?’’ પ્રત્યુત્તરમાં મહાજ્ઞાની ગુરુભગવંતે તરત જ એક જ વાક્યમાં આખા જીવનનો મર્મ સમજાવી દીધો કે ‘‘અતિથિમાં રહો છો તો અતિથિની જેમ જ રહેજો.’’

ભાવિન શેઠ. જૂનાગઢ

અંતસમયે પૂજ્યશ્રીના એક હાથમાં મારો હાથ હતો.

કાઙ્ગળધર્મબાદ સાતદિવસ સુધી તે મારા હાથમાં કોઈ અવજ્ઞર્ણનીય સુગંધ સતત આવતી હતી જે સુગંધ કેટલાય શ્રદ્ધાઙ્ગજ્ઞજી ભવિકજનોએ મારા હાથમાં માણી હતી.

લઘુતાનાસ્વામી

સં.૨૦૧૫ દરમ્યાન રાણપુર (બોટાદ) ગામમાં પૂજ્યશ્રી બિરાજમાન હતા. સમાચાર મળ્યા કે પુ. અભયસાગરજી રાણપુર પધારી રહ્યા છે. ત્યારે શ્રાવકો સામેયા માટે આગલા મુકામે વિનંતી કરવા ગયા અને મહાત્મા ગામમાં વડીલ મહાત્મા બિરાજમાન હોવાથી સામેયું ન કરાય તેમ કહ્યું. આ વાત પૂજ્યશ્રીના સાંભળવામાં આવી કે તરત જ પૂજ્યશ્રીએ શ્રાવકો સાથે એક પત્ર લખી મોકલવ્યો કે ‘‘ તમારે સામેયાપૂર્વક જ ગામમાં પ્રવેશ કરવાનો છે. ગામવાળાને નિષેધ કરશો નહીં. પૂ. અભયસાગરજી મહારાજે વડીલની આજ્ઞાને શિરોમાન્ય રાખી ન છૂટકે સામેયા સાથે પ્રવેશ કર્યો પરંતુ તે સામેયાને દેરાસર આવતાં અટકાવી દીધું અને તેઓશ્રી ઉપાશ્રયમાં જવા લાગ્યા ત્યારે પૂજ્યશ્રી વડીલ હોવા છતાં ઉપાશ્રયમાંથી નીચે ઉતરીને પૂ. અભયસાગરજી મહારાજને સામા લેવા ગયા. કેવી લઘુતા ! કેવો ગુણાનુરાગ !

પૂજ્યોનો પણ પૂજ્ય

સં.૨૦૧૫ દરમ્યાન રાણપુર(બોટાદ) ગામમાં પૂજ્યશ્રી બિરાજતા હતા. લગભગ ૪૦૦ વર્ષ પ્રાચીન જિનાલયમાં દર્શન કરી પૂજ્યશ્રી બહાર દેરાસરના

ચોકમાં આવ્યા તે જ સમયે પૂ. કલાપૂર્ણવિજયજી વિહાર કરીને આવ્યા અને પૂજ્યશ્રીને જોતાની સાથે જ પંચાંગ પ્રણિપાતપૂર્વક વંદન કરવાને બદલે ત્યાંને ત્યાં ચોકમાં જ સાષ્ટાંગપ્રણિપાતપૂર્વક વંદન કરવા ભૂમિ ઊપર સૂઈ ગયા ત્યારે ત્યાં હાજર રહેલા શ્રાવકો દિગ્મૂઢ બની ગયા કે આ કેવી વિરલ વિભૂતી છે જેને પૂ. કલાપૂર્ણ વિજય જેવા અધ્યાત્મયોગી પણ સાષ્ટાંગ વંદન કરી રહ્યા છે !

મોક્ષાર્થીએ પુણ્ય ઉપર મદાર ન બાંધવો કારણ કે પુણ્ય અનિત્ય છે.

જન્મતા જ જેને દેવો સહાય કરતાં હતા... અને દેવો એ જેને સોનાની દારિકા બનાવી આપી તે જ કૃષ્ણનું જ્યારે પુણ્ય પરવારી ગયું ત્યારે આંખ સામે બળતી દારિકાને પણ બચાવી ન શક્યા. અરે!... સગામાતા - પિતાને પણ બચાવી ન શક્યા અને જરાકુમારના હાથે પાણી પણ પામ્યા વગર મરણને શરણ થવું પડ્યું, માટે મોક્ષાર્થી આત્માઓએ સંવર-નિર્જરા માટે સતત ખપ કરવો જોઈએ’’

માનો યા ન માનો

કુદરતની સલામી

પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મ અવસરે છેલ્લા ચાર દિવસથી ગિરનાર ઉપર સતત વાવાઝોડાની માફક વાયુદેવ વિંઝાતો હતો... પહાડ ઉપર ચઢતાં ચઢતાં પણ દૂર ફેંકાઈ જવાય તેવું વાતાવરણ હતું... પરંતુ પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહનો અગ્નિદાહ થતાંની સાથે જ કુદરત પણ પૂજ્યશ્રીના આ પ્રસંગને સલામી આપતી હોય તેમ સાવધાન અવસ્થામાં આવી ગઈ... અને એક જ ધારા સાથે ઉર્ધ્વગમન કરતી અગ્નિજ્વાળાઓ પણ જાણે પૂજ્યશ્રીના પરમગતિ

સંયમનો પ્રભાવ

રાજકોટમાં બેંકમાં સર્વિસ કરતાં જન્મે અજેન, જૈનધર્મથી અજ્ઞાત દિનેશભાઈ વાઘેલા તેમના મિત્ર સાથે અમદાવાદ વંદનાર્યે પ્રથમવાર જ આવ્યા હતા. વાતવાતમાં આચંબિલ તપની વાત થઈ અને પૂજ્યશ્રીએ વર્ધમાનતપનો પાથો નાંખવા પ્રેરણા કરી, તે દંપતિએ ત્યાં જ રોકાઈને બીજા દિવસથી વર્ધમાનતપના પાથાનો પ્રારંભ કર્યો.... હાડકાની અનેક તકલીફોથી પીડાતા તેમના ધર્મપત્નિએ રાજકોટ, મુંબઈ, લંડન વગેરેના અનેક ડોક્ટરોની ટ્રીટમેન્ટ લેવા છતાં કોઈ સુધારો ન થયેલ તેમને આ ૨૦ દિવસના તપના અંતે હાડકાની બધી જ બિમારીઓની ફરીયાદ ચાલી ગઈ અને આજે તે દંપતિ કર્મે જૈનની પરમાત્માના શાસનની આરાધનામાં જોડાઈ છે. તાજેતરમાં દિનેશભાઈએ મુનિ હેમવલ્લભ મહારાજની નિશ્રામાં અઢાઈ તપની આરાધના પણ કરી.

સં. ૨૦૫૫ની સાલમાં

માણેકપુરમાં ચાતુર્માસ દરમિયાન હું એકવાર સાહેબજીની ભક્તિ કરી રહ્યો હતો, ત્યારે કોઈ અપ્રત્યક્ષ વ્યક્તિ સાથે સાહેબજીનો વાર્તાલાપ ચાલી રહ્યો હતો. જેની અનુભૂતિ મને સાક્ષાત્ થયેલી હતી.

અરૂણભાઈ શાહ - માણેકપુરવાળા (જેગેશ્વરી)

સાગણીનું લોહચુંબક

૪૦-૪૦ વર્ષોથી જુનાગઢમાં રહેતાં હોવા છતાં જેમણે સહસાવનની સ્પર્શના પણ કરી ન હતી... પગમાં પોલીયોના કારણે જેને ચાલવાનું પણ મુશ્કેલ હતું... પગની તકલીફના કારણે જે પૂજ્યશ્રીના વંદનાર્યે ઉપાશ્રયનો પ્રથમ માળ પણ મુશ્કેલીથી ચઢતાં... શ્વાસની બિમારીના કારણે જેને ૩૦ પગથિયાં પણ પહાડ જેવા લાગતા... એવા કેટલાય ભાવિકો પૂજ્યશ્રીના અંતિમ સંસ્કારના અવસરે સહસાવનના ૩૦૦૦ પગથિયાં સહજભાવે ચઢી ગયા તે સાગણીના લોહચુંબકનો પ્રભાવ નહીં તો શું?

શ્રદ્ધાના શિખરેથી....

રાજનગર અમદાવાદના એક શ્રાવક ને આંખનો એટેક આવેલો. બંને નેત્રોનું તેજ હણાય ગયું. અમદાવાદ-મુંબઈના ધુંરધર ડોક્ટરોની સારવારમાં રૂ. ૧૦ લાખ ખર્ચી નાખવા છતાં પરિસ્થિતિમાં કોઈ સુધારો નહીં, કંઈક બાધા, માનતા, અને રાખડીઓના ઉપાય કર્યા, કેટલાય જૈન-અજૈન સંતોના આશીર્વાદ લીધા પરંતુ પરિસ્થિતિ યથાવત્. તે અવસરે પૂજ્યશ્રી મેમનગર અમદાવાદના ઉપાશ્રયમાં ચાતુર્માસ બિરાજમાન હતા. તે શ્રાવકના શ્રદ્ધાવંત મિત્રે પૂજ્યશ્રીનો વાસક્ષેપ નંખાવવાનું સુચન કર્યું અને તે ભાઈને સાથે લઈ ઉપાશ્રયમાં આવ્યા, વંદન કરી હકીકતની જાણ કરતાં પૂજ્યશ્રી બોલ્યા “અમે શું કરી શકીએ? આ તો ડોક્ટરોનો વિષય છે. અમે તો સમાધિ રહે તે માટે વાસક્ષેપ નાંખી આશીર્વાદ આપીએ. તેનાથી આગળ ગૃહસ્થોની કોઈ બાબતમાં અમારે પડવાનું ન હોય!” આ વાત સાંભળી રૂબતો માનવ તણખલું ઝાલે તેમ તેમણે કહ્યું “સાહેબજી! જીદંગીથી હારી ચૂક્યો છું, કોઈ ઉપાય બાકી નથી રાખ્યા, બસ! હવે તો સમાધિ રહે તો પણ ઘણું.” અને પૂજ્યશ્રીએ વાસક્ષેપ નાંખી આપ્યો. ત્રણ દિવસ તે વાસક્ષેપ નંખાવવા આવ્યા અને ચોથા દિવસે સવારે તો તેની બિમારી દૂર થઈ ગઈ! તેમની આંખોમાં નવું તેજ આવી ગયું! અરે ડોક્ટરો પણ આ હકીકતને સાંભળી આશ્ચર્યમાં પડી ગયા કે આવું કેવી રીતે બની શકે?

વિષૂતિનો વિરહ કોને વસમો ન લાગે ?

પૂજ્યશ્રીના પાર્થિવદેહના અગ્નિસંસ્કારના લગભગ ચાર કલાક બાદ મૃતદેહ સંપૂર્ણતયા રાખ થતાં ત્યાં બેઠેલા ભાવુકવર્ગે જલ છંટકાવ કરી રાખને ઠારવા પ્રયત્નો કર્યા એ અવસરે પૂજ્યશ્રીના હેયાના હાર સમા બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પરમાત્મા જ્યાં પૂજ્યશ્રીના હસ્તે જ પ્રતિષ્ઠિત થયા હતા તે શ્રી સંભવનાથ જિનાલય-નવકાર ફ્લેટ-વાસણાના ભોંયરામાં થોડો સમય કોઈ ભેદી અવાજના પડઘા પડ્યા અને શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માની પ્રતિમાજી તથા આજુબાજુ સુગંધીદાર અમીઝરણાં ચાલુ થયાં જે વાત વાયુવેગે ચારેબાજુફેલાઈ જતાં રાજનગરના ખુણે ખુણામાંથી ભવિકજનોના ટોળેટોળાં દર્શનાર્થે આવવા લાગ્યા અને રાત્રિના લગભગ ૧૨.૩૦ વાગ્યા સુધી ભક્તજનોની ભીડ જામી હતી.

તુજ નામે સર્વિ સંઘટ ચૂરે...

અંતિમ ચાતુર્માસ દરમ્યાન પૂજ્યશ્રીની ખરાદિલથી સેવા કરનાર ૨૫ વર્ષના યુવાન આદિલખાનને ત્યાં પૂજ્યશ્રીના કાળધર્મબાદ સંતાનની પ્રાપ્તિ થયેલી... તે બાળક ૮-૧૦ માસનું થતાં અચાનક સ્વાસ્થ્ય બગડ્યું... ખાન તથા તેના બીબી ગભરાયા. તાત્કાલિક ડોકટરનો સંપર્ક કર્યો... ડોકટરોએ જરૂરી તપાસ કરી ખાનને જણાવ્યું કે આ કેસ ફેઈલ થઈ ગયેલ છે... બાળકને મૃત જાહેર કરતાં..... ખાન ઘરે આવ્યો. મૈયત માટેની તૈયારી કરવા પ્રારંભ થતો હતો... ત્યાં ખાનબીબી એ ખાનને કહ્યું ‘એકવાર દાદાનું નામ લઈને આપણે ફરી ડોકટરને બતાવીએ’... ડૂબતો તણખલું ઝાલે તેમ શ્રદ્ધાવંત દંપતિ પુનઃ ડોકટરને દેખાડવા ગયા... થોડી તપાસ કરતાં ડોકટર આશ્ચર્યચકિત થઈ ગયો... આમાં હજુ જીવ છે... અને સારવાર કરતાં બાળક પુર્વવત્ સ્વસ્થતાને પામ્યો...

વચનમાં વરદાન

મુંબઈના અમુલખભાઈને (ઘેટીવાળા) બાયપાસનું ઓપરેશન થયેલ હોવાથી ડોકટરોએ એક પણ જાત્રા ચાલીને કરવામાં જોખમ હોવાથી પગે ચાલીને જાત્રા કરવાની મનાઈ ફરમાવી હોવા છતાં વચનસિદ્ધ પૂજ્યશ્રીના શુભમુહૂર્તે શ્રી સિદ્ધગિરિ મહાતીર્થની પગપાળા ચાલીને ૯૯ યાત્રાનો પ્રારંભ કર્યો અને નિર્વિઘ્ને યાત્રાની પૂર્ણાહૂતિ થઈ.

સત્સંગનો પ્રભાવ

વંથલી ગામના વતની અજેન દેવાભાઈ વાણવીએ પૂજ્યશ્રીના અંતિમ ચાતુર્માસમાં ગિરનારની ગોદમાં સાહેબની નિશામાં રહી માસક્રમણ સાથે એક લાખ નમસ્કાર મહામંત્રની આરાધના અપ્રમતભાવે કરી હતી. પછી થોડા જ વખતમાં વર્ધમાન આયંબિલતપનો પાથો નાંખ્યો, અખંડ ૫૦૦ ઉપરાંત આયંબિલ પણ કર્યા અને આજે પણ લગભગ એકાસણા જ કરે છે.

વચનમાં વરદાન

પાલીતાણામાં રહેતાં મૂળ ઘેટીગામના વતની મહેતા ડેરીવાળા ખાંતીભાઈને છેલ્લા લગભગ ૨૦-૨૫ વર્ષથી દર બેસતા મહીને તથા પુનમના દાદાની યાત્રા થતી, જેમાં છેલ્લા કેટલાક વર્ષો તો વેરી-કોસ-વેઈનની બીમારીના કારણે પગ હાથીપગા જેવો ભાસતો હતો ત્યારે યાત્રા કરતાં નસ ઉપર નસ ચડી જવાથી પેઈન કીલરના ઈન્જેક્શનો લેવા પડતાં હતાં પણ છેલ્લા ત્રણ વર્ષથી તો સંપૂર્ણતયા યાત્રા ડોળીમાં જ કરવી પડતી હોવાથી તેમણે પૂજ્યશ્રી પાસે પોતાની વ્યથા વ્યક્ત કરી કે “સાહેબજી ! યાત્રા કરવાની ખૂબ ભાવના છે પરંતુ ડોળીમાં જવાની હવે ઈચ્છા નથી તો ચાલીને યાત્રા કરી શકું તેવા આશીર્વાદ આપો.” પૂજ્યશ્રી એ વાસકોપ મંત્રિત કરી કહ્યું “હવે દાદાનું નામ લઈ યાત્ર શરૂ કરી દે.” આદિનાથદાદા અને પૂજ્યશ્રીના વચન પ્રભાવે આજે તેમને બેસતો મહિનો અને પુનમની યાત્રા સહજથી થવા લાગી, અરે ! અવારનવાર ગીરનારની યાત્રા કરવામાં પણ તેમને કોઈ મુશ્કેલી પડતી નથી.

તેવું લાગે !

વૈરાગ્યદેશનાદક્ષ પ.પૂ.આ.શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મ.સા.ની પાવનપ્રેરણાથી સં. ૨૦૪૭માં અમદાવાદ-રાણીપ - પદ્માવતીનગરમાં સુમતિનાથ પ્રભુઆદિ જિનબિંબોની અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠાનો પ્રસંગ હતો. પૂ.આ.શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મ.સા.એ પૂજ્યશ્રીને મુહૂર્તપ્રદાન કરી સાથે પાવનનિશ્રા આપવા માટે પણ વિનંતી કરી. વચનલબ્ધિવંત પૂજ્યશ્રીએ જેઠ વદ આઠમનું મુહૂર્ત પ્રદાન કર્યું, પરંતુ પ.પૂ.આ.શ્રી હેમચંદ્રસૂરિજી મ.સા. અન્ય કોઈ શાસનપ્રભાવનાના કાર્યમાં વ્યસ્ત હોવાથી બીજો કોઈ દિવસ કાઢી આપવા પૂજ્યશ્રીને વિનંતી કરી.... અષાઢ સુદ બીજનો દિવસ આપવા સાથે પૂજ્યશ્રીએ કહ્યું : આ દિવસે વરસાદની પૂરેપૂરી શક્તિ છે. અને ખરેખર અંજનશલાકાની મધરાતે બારે ખાંગે મેઘરાત્રની પધરામણી થઈ.

ફુદરત પણ મહાપુરૂષોના વચનોને પ્રણામ કરવા મથતી ન હોય ? તેવું લાગે !

તપબળના પ્રભાવ

સં.૨૦૪૭ આસપાસની વાત છે, વાણા-અમદાવાદ મધ્યે નવકાર હોટેલના શ્રાવક પ્રવિણભાઈ મહુડીવાળા... જેમની કીડની હેઈલ થઈ ગઈ હતી, ડોકટરોએ વધુ જીવવાની આશા છોડી દીધી હતી. પ્રવિણભાઈ પણ માનસિક હીમત હારી ચૂક્યા હતાં છતાં આશ્વાસનરૂપે ઓપરેશન કરાવવાનું નક્કી થયું અને ઓપરેશન પૂર્વે તે પૂજ્યશ્રી પાસે આશીર્વાદ લેવા આવ્યા ત્યારે સાહેબજીએ પ્રવિણભાઈના મસ્તક ઉપર મંત્રિત વાસકોપ કર્યો અને તપસમ્રાટ પૂજ્યશ્રીના તપબળના પ્રભાવે રોગ ઊભી પૂંછડીએ ભાગી ચૂક્યો હોવાનું જાણવા મળ્યું. આજે લગભગ ૧૪ વર્ષ બાદ પણ આ પ્રવિણભાઈ પોતાની ધર્મઆરાધના નિયમિત રીતે કરી રહ્યા છે.

દીક્ષા કલ્યાણકની પ્રાચીન દેરી

સૂરિવરના સર્જન

શ્રી ગિરનાર મહાતીર્થ મધ્યે જૈનાચાર્ય શ્રી હિમાંશુસૂરિ પ્રેરિત
સહસ્રાવન સમવસરણમંદિર

સહસ્રાવન કેવી રીતે જઈશું ?

(૧) તળેટીની ધર્મશાળાથી ગિરનાર તરફ આગળ વધતાં ડાબી બાજુમાં દિગંબર ધર્મશાળાની પછીની ગલીમાં આગળ જતાં લગભગ પોણો કિલોમીટર ચાલતા ખૂબ સહેલા પગથિયા આવે છે. તે લગભગ ૨૮૫૦ પગથિયા ચડતાં જૂની ધર્મશાળા, કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની દેરી તથા દીક્ષા કલ્યાણકની દેરી આવે છે ત્યાં દર્શન કરી પાછાં ૫૦ પગથિયાં ઉપર ચડતાં આ. શ્રી હિમાંશુસૂરિજી

મ. સા.ની અગ્નિસંસ્કારભૂમિ તથા સમવસરણમંદિર આવેલા છે.

અથવા

(૨) ગિરનારની પહેલી ટૂંકના (૩૭૦૦ પગથિયા) દેરાસરથી ૨૦૦ પગથિયા ચડીને ગોમુખી ગંગાથી ડાબી બાજુ વળીને સેવાદાસ આશ્રમની બાજુમાંથી ૧૦૦૦ પગથિયા નીચે ઉતરતાં સમવસરણમંદિર આવી જાય, ત્યાંથી સીધા તળેટી ૩૦૦૦ પગથિયા ઉતરીને જવાય છે.

ગિરનાર માહાત્મ્યની આછેરી ઝલક

ત્રિભુવનલોકમાં તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થના મહિમાનું સંપૂર્ણપણે વર્ણન કરવું જેમ અશક્ય છે તેમ શ્રી શત્રુંજય મહાતીર્થનું પાંચમું શિખર શ્રી રૈવતગિરિ મહાતીર્થ જે વર્તમાનમાં ગિરનારના નામે ઓળખાય (પ્રસિદ્ધ) છે તેના મહિમાનું સંપૂર્ણપણે વર્ણન કરવું અશક્ય છે, છતાં શાસ્ત્રકાર ભગવંતના બાળજીવો ઉપરના મહોપકારથી જે કોઈ માહાત્મ્ય જાણવા મળે છે તે પણ આપણને આશ્ચર્ય પમાડનારું બને છે.

■ આ ગિરનાર ગિરિવર પણ પ્રાય: (ઊંચાઈ વધઘટ થાય તેની અપેક્ષાએ) શાશ્વતો છે. તેથી જ્યારે છટ્ટા આરામાં શત્રુંજય ગિરિવરની ઊંચાઈ ઘટીને સાત હાથની હશે ત્યારે ગિરિનાર ગિરિવર સો ધનુષ્ય ઊંચો રહેશે.

■ ગિરનાર ગિરિવર ઉપર અનંતા અરિહંત પરમાત્માના નિર્વાણ કલ્યાણકો થયેલા છે, સાથે સાથે ગિરનારના પરમાણુએ પરમાણુએ બીજા અનંતા આત્માઓ સિદ્ધ થયા છે.

- ગિરનાર ગિરિવર ઉપર અનંતા તીર્થંકર પરમાત્માના દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ એમ ત્રણ-ત્રણ કલ્યાણકો થયા છે, અને ભવિષ્યમાં થશે.
- ગિરિનાર મહાતીર્થના પ્રગટ પ્રભાવથી અતિચીકણા એવા ગાઢ નિકાચિત કર્મો પણ ક્ષય થઈ જાય છે.
- શ્રી સમેતશિખરજી તીર્થ, શ્રી અષ્ટાપદજી તીર્થ, શ્રી નંદીશ્વર તીર્થની યાત્રા કરતાં જે ફળની પ્રાપ્તિ થાય તેટલું ફળ ગિરનારના દર્શન કરવા માત્રથી પ્રાપ્ત થાય છે.

- આ તીર્થની ભક્તિ કરવાથી પાપી માણસ પણ આ લોકમાં સર્વ સંપત્તિ મેળવે છે અને પરંપરાએ મોક્ષની પ્રાપ્તિ કરે છે.
- ઘરે બેઠાં પણ જો ગિરનારનું શુદ્ધ ભાવપૂર્વક ધ્યાન ધરવામાં આવે તો ચોથા ભવે મોક્ષની પ્રાપ્તિ થાય છે.

કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની પ્રાચીન દેરી

- આકાશમાં ઉડતાં પંખીની છાયા પણ જો આ ગિરિવર ઉપર પડે તો તેના ભવોભવતણા દુર્ગતિના ફેરા પણ ટળી જાય છે.
- આ તીર્થ ઉપર શુદ્ધ ભાવથી દાન-શીલ-તપ-ભાવધર્મની કોઈ પણ આરાધના કરવામાં આવે તો શીઘ્ર મોક્ષપદની પ્રાપ્તિ થાય છે.
- આ તીર્થમાં વસનારા જાનવરો પણ આઠમા ભવમાં મોક્ષપદને પામે છે.
- વિશ્વમાં એવી કોઈ ઔષધિ, જડીબુટ્ટી નથી જે આ ગિરનારમાં ન મળતી હોય !
- આ ગિરનાર તીર્થના મૂળનાયક શ્રી નેમિનાથ દાદાની પ્રતિમા વર્તમાન વિશ્વમાં પ્રાચીનતમ છે જે ગત ચોવીસીના ત્રીજા તીર્થંકર શ્રી સાગર તીર્થંકર પરમાત્માના ઉપદેશથી પાંચમા દેવલોકના ઈન્દ્ર બ્રહ્મેન્દ્રે કરાવેલી હતી.
- વર્તમાન ચોવીસીના બાવીસમાં તીર્થંકર બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ પ્રભુના દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષકલ્યાણક પણ આ ગિરિવર ઉપર થયેલા હતા, તેમાં પણ દીક્ષા અને કેવળજ્ઞાન કલ્યાણક તો જ્યાં હજારો આંબાના વૃક્ષોનો સમૂહ છે તેવા સહસ્ર આમ્રવન એટલે કે સહસ્રાવનની મહાપવિત્ર ભૂમિ ઉપર થયેલા હતા અને મોક્ષ કલ્યાણક પાંચમી ટૂંક ઉપર થયેલ છે.
- દેવો દ્વારા સહસ્રાવનમાં શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માનું પ્રથમ અને અંતિમ સમવસરણ રચાયેલું હતું.
- શ્રી કૃષ્ણ વાસુદેવ દ્વારા સહસ્રાવનમાં સુવર્ણ અને રત્નમય પ્રતિમાજી યુક્ત જિનમંદિરોનું નિર્માણ થયેલ હતું.
- સહસ્રાવનમાં સાધ્વીજી શ્રી રાજમતીશ્રીજી પરમપદને પામ્યા હતા.
- શ્રી કૃષ્ણ વાસુદેવ દ્વારા સહસ્રાવનમાં સુવર્ણ અને રત્નમય પ્રતિમાજી યુક્ત જિનમંદિરોનું નિર્માણ થયેલ હતું.

સહસ્રાવન તીર્થ (સહસ્રામ્રવન)

સહસ્રાવન મધ્યે બાવીસમાશ્રી નેમિનાથ પરમાત્માની દીક્ષા તથા કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની બે પ્રાચીન દેરીઓ છે જેમાં પ્રભુજીના પગલાં પધરાવવામાં આવ્યા છે. આ બંને દેરીઓ તથા કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની દેરી પાસે આવેલ ચાર રૂમવાળી જૂની ધર્મશાળા (બુગદાની ધર્મશાળા) છે જ્યાં ભોંયરામાં અનેક મહાત્માઓએ આરાધના કરેલ છે. તેનો વહીવટ શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદની પેઢી હસ્તક થાય છે.

સમવસરણ મંદિર

આવી મહાપવિત્રકારી દીક્ષા-કેવળજ્ઞાનકલ્યાણક ભૂમિની આરાધના માટે પ્રાચીનકાળમાં નિર્માણ પામેલ જિનાલયો વર્તમાનકાળમાં ઉપલબ્ધ ન થતાં હોવાથી લગભગ પાંત્રીસ વર્ષ પૂર્વે તપસ્વીસમ્રાટ પ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પાવન પ્રેરણાથી “સહસ્રાવન કલ્યાણક ભૂમિ તીર્થોદ્ધાર સમિતિ” દ્વારા સહસ્રાવન તીર્થ મધ્યે વિશાળકાય સમવસરણ મંદિરનું નિર્માણ થવા પામેલ છે. હજારો આંબાના વૃક્ષ સમેત એ ઘેઘુર વનપ્રદેશની રમણીયતા હૃદયસ્પર્શી છે. આ કલ્યાણક ભૂમિમાં પગ મૂકતાની સાથે જ પરમાત્માના પાવનકારી પુદ્ગલોના સ્પંદનોના પ્રભાવે હેયું પુલકિત બની જાય છે, પ્રકૃતિ પૂરબહારમાં ખીલેલી જ રહે છે, અને સાક્ષાત્ પ્રભુજી આજે પણ આ ક્ષેત્રમાં વિચરતાં હોય તેવા ભાવો પ્રગટ થવાથી પ્રભુદર્શન, પૂજન, ધ્યાન, જાપ આદિ પરમાત્મભક્તિનાં વિવિધ યોગમાં પણ ભાવો ખૂબ ચડતાં રહે છે. આવી મહિમાવંતી

કલ્યાણક ભૂમિનાં દર્શન, પૂજન, સ્પર્શનાદિ પરમાત્માભક્તિના યોગો આત્માને કર્મમલથી રહિત બનાવવાનું અમોઘ સાધન છે.

આ સમવસરણ મંદિરમાં.....

- (૧) સંપ્રતિકાલીન શ્રી નેમિનાથ પરમાત્મા સમેત શ્યામવર્ણના ચૌમુખજી નેમિનાથ પરમાત્મા બિરાજમાન છે.
- (૨) ગિરનાર તીર્થ ઉપર ગત ચોવીસીમાં મોક્ષ પામેલ દસ તીર્થંકરપ્રભુની પ્રતિમાજી જેના પરિકરમાં બિરાજમાન છે તેવા શ્યામવર્ણના શ્રી નેમિનાથ પરમાત્મા તથા આવતી ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થંકર શ્રી પદ્મનાથસ્વામી (શ્રેણિક મહારાજાનો આત્મા)ની મુખ્ય પ્રતિમા તથા આજુબાજુ પરિકરમાં શેષ ત્રેવીસ પ્રભુજીની પ્રતિમા પહેલા માળે રંગમંડપમાં બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે.
- (૩) શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માના અઢાર ગણધર ભગવંતોની પ્રતિમાજીઓ પણ પહેલા માળના જુદા-જુદા ત્રણ રંગમંડપમાં બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે.
- (૪) ગિરનારતીર્થની પહેલી ટૂંક મધ્યે શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથના ભોંયરાવાળા રંગમંડપમાં પ્રવેશ કરતાં સામે બિરાજમાન શ્રી નેમિનાથ પરમાત્મા (જીવિત સ્વામી એટલે કે નેમિનાથ પ્રભુની હયાતીમાં તૈયાર થયેલા પ્રતિમા) તથા રહનેમિની પ્રતિમાજીઓની ઉપર લેપ ટકતો ન હતો અને બહુમાન સચવાતું ન હોવાથી તે ૮૭,૦૦૦ વર્ષ પ્રાચીન પ્રતિમાનું વિશેષ સ્વરૂપે બહુમાન સચવાય તે માટે હાલ સમવસરણ મંદિરનાં રંગમંડપમાં પરોણાગત પધરાવવામાં આવેલ છે જેને ભવિષ્યમાં સહસ્રાવનમાં નવા બે જિનાલયોમાં પધરાવવામાં આવશે.
- (૫) એક રંગમંડપમાં વિશિષ્ટ કોતરણીયુક્ત કાષ્ઠનું સમવસરણ આવેલ છે જેમાં દીવ તીર્થમાં જમીનમાંથી ખોદકામ દરમ્યાન નીકળેલા એક જ પાષાણમાં કોતરેલ ચૌમુખજી પ્રભુજી બિરાજમાન છે.
- (૬) નીચેના મુખ્ય રંગમંડપમાં શ્રી નેમિનાથ પરમાત્માના અધિષ્ઠાયક શ્રી ગોમેધ યક્ષ તથા અધિષ્ઠાયિકા શ્રી અંબિકાદેવીની પ્રતિમાજીઓ સામસામે બે ગોખલામાં પધરાવવામાં આવેલ છે.
- (૭) નીચેના શેષ ત્રણ રંગમંડપમાં (૧) પૂ. આ. શ્રી દાનસૂરિ મહારાજ સા. (૨) પૂ. આ. શ્રી પ્રેમસૂરિ મહારાજ સા. (૩) પૂ. આ. શ્રી રામચંદ્રસૂરિ મહારાજ સા. (૪) પૂ. આ. શ્રી જિતમૃગાંકસૂરિ મહારાજ સા. (૫) પૂ. આ. શ્રી નરરત્નસૂરિ મહારાજ સા. (૬) પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરિ મહારાજ સા. ના પગલાં તથા પ્રતિકૃતિઓ સ્થાપિત કરવામાં આવેલ છે.
- (૮) નીચેના એક રંગમંડપમાં એક ગુફામાં જવાનો માર્ગ છે. તે ગુફામાં શ્રી નેમિનાથ પ્રભુજીની નયનરમ્ય પ્રતિમાજી તથા શ્રુતદેવી સરસ્વતીની પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે. આ ગુફા જાપની વિશિષ્ટ આરાધના કરવા માટેનું શ્રેષ્ઠ સ્થાન છે. અનેક આચાર્ય ભગવંતો, પંચાસ ભગવંતો, મુનિ ભગવંતો, સાધ્વીજી ભગવંતો તથા વિશિષ્ટ સાધક પુણ્યાત્માઓ આ ગુફામાં આરાધના/સાધના કરી ચૂક્યા છે.
- (૯) સમવસરણ મંદિરના મુખ્ય દ્વારની બહાર દેરીમાં તપાગચ્છાધિષ્ઠાયક દેવ શ્રી માણિભદ્રવીર તથા ક્ષેત્રાધિષ્ઠાયક દેવની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે.

ધર્મશાળા તથા ભાતાઘર

- (૧) યાત્રિકોને સુવિધા માટે ધર્મશાળામાં એક નાનો હોલ તથા છ રૂમની વ્યવસ્થા રાખવામાં આવેલ છે જેમાં કેટલાક કર્મચારીઓ રહે છે. અહીં સામાન્યથી અન્ય કોઈને રાત્રી મુકામ કરવાની મનાઈ છે પરંતુ વિશિષ્ટ આરાધના માટે કોઈ આરાધકને રોકાવાની ભાવના હોય તો પૂર્વ સૂચનાનુસાર તેમને રોકવાની સંમતિ આપવામાં આવે છે.
- (૨) સહસાવનમાં યાત્રિકોને સ્નાનાદિની પૂરતી સગવડ ઉપલબ્ધ છે. અહીં આવનાર યાત્રિક ભાઈ-બહેનોને ભાતુ આપવાની કાયમી વ્યવસ્થા કરી છે. પૂર્વ સૂચનાનુસાર જમવાની તથા આયંબિલની વ્યવસ્થા કરી આપવામાં આવે છે.
- (૩) સહસાવનમાં યાત્રિકોની પાણીની સુવિધા માટે ચાર મોટા કુંડ બનાવવામાં આવેલ છે જેમાં ચોમાસામાં વરસાદનું પાણી ભરી લેવામાં આવે છે અને તેનો બારેમાસ ઉપયોગ થાય છે. આખા ગિરનાર ઉપર સહસાવન જેવું મીઠું પાણી પ્રાયઃ ક્યાંય મળતું નથી.

સ્વ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજની અગ્નિસંસ્કાર ભૂમિ

સહસાવન તીર્થોદ્ધારક, તપસ્વીસમ્રાટ પ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબે સેંકડો વર્ષના ઇતિહાસમાં સૌ પ્રથમ વાર ગિરનારની તળેટીમાં સામુહિક આરાધનાર્થે ચાતુર્માસ કરેલ જે પૂજ્યપાદશ્રીનું અંતિમ ચાતુર્માસ બની ગયું અને ચાતુર્માસ બાદ થોડા સમયમાં જ પૂજ્યપાદશ્રી જૂનાગઢ ગામના હેમાભાઈના વંડાના ઉપાશ્રયમાં સંવત ૨૦૫૯ માગસર સુદ - ૧૪ના કાળધર્મ પામ્યા હતા. સ્વ. પૂજ્યપાદશ્રીની પાલખી માગસર વદ-૧ના સવારે ૧૦-૦૦ કલાકે જૂનાગઢના મુખ્ય રસ્તાઓ ઉપરથી જય જય નંદા જય જય ભદ્રાના નાદ સાથે નીકળી હતી. સાડા પાંચ કિલોમીટર દૂર ગિરનાર ભવનાથ તળેટી ઉપર પહોંચી ત્યાંથી લગભગ ૨-૩૦ કલાકે પાલખી સહસાવન પહોંચી હતી. લગભગ ૩.૩૦ કલાકે સ્વ. પૂજ્યપાદશ્રીના પાર્થિવ દેહનો અગ્નિસંસ્કાર કરવામાં આવ્યો હતો જ્યાં હાલ એક સ્તૂપ બનાવી ચરણપાદુકા તથા તેઓશ્રીની ચાર પ્રતિકૃતિ પધરાવવામાં આવી છે.

આ મહામહિમાવંતી કલ્યાણકભૂમિના દર્શન, પૂજન, સ્પર્શનાદિ પરમાત્માભક્તિના યોગો આત્માને કર્મમલથી રહિત બનાવવાનું અમોઘ સાધન છે.

સહસાવન કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધાર સમિતિ

હેમાભાઈનો વંડો, ઉપરકોટ રોડ, જગમલ ચોક, જુનાગઢ-૩૬૨૦૦૧.

ફોન:- (૦૨૮૫) ૨૬૨૨૮૨૪.

સહસાવનતીર્થના ઉદ્ધારનું ઉદ્ગમસ્થાન

સ્વ. પૂજ્યપાદશ્રી દ્વારા સહસાવનમાં સં. ૨૦૪૦ ચૈત્ર વદ-પના ચૌમુખજી પરમાત્માના
અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા અવસરે સ્વહસ્તે લખાયેલ નોંધમાંથી ઉદ્ધૃત માહિતી

શ્રી ગિરનારજી તીર્થમાં સહસાવનમાં સમવસરણ મંદિરની ભાવના ક્યારે અને કેવી રીતે જાગૃત થઈ તે સંબંધમાં અનેક જિજ્ઞાસુઓને જિજ્ઞાસા પ્રગટ થતાં મને પૂછવામાં આવતાં તેનો ખુલાસો નીચે મુજબ લખાણથી જણાવું છું.

સં. ૨૦૦૪માં પરમપવિત્ર શ્રીતીર્થાધિરાજ શત્રુંજયગિરિની શીતળ છાયામાં શ્રી અરિહંતપદની વીસ વીસ ઉપવાસની આરાધનાની છેલ્લી વીસી કરેલી ત્યારે અને સં. ૨૦૦૫માં શ્રી માણેકપુર ગામમાં શ્રી તીર્થંકર વર્ધમાનની ઉતરતા કમે અઢાર ઉપવાસની આરાધના કરેલી ત્યારે સિદ્ધગિરિના ધ્યાનપૂર્વક પૂજ્યપાદ સ્વર્ગસ્થ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્વિજય દાનસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબનું સ્મરણ કરીને કેટલાક આંતરિક વિષયમાં પ્રશ્નો પૂછેલા. શરૂઆતમાં તેના કંઈક અસ્પષ્ટ અને પાછળથી કેટલાક સ્પષ્ટ સંકેતો મળેલા ત્યારે તેની સાચા ખોટાની પ્રતીતિ માટે પૂછતાં જણાયેલું કે, ‘જો તારા હાથે એક તીર્થનો ઉદ્ધાર થાય અને પ્રતિમાજી પ્રગટ થાય તો સારું માનવું.’ પણ કયા તીર્થનો અથવા કયા પ્રતિમાજી પ્રગટ થશે તેનો સ્પષ્ટ ખુલાસો મળ્યો નહોતો. અસ્પષ્ટ ખુલાસાથી સં. ૨૦૦૫માં મારું ચાતુર્માસ ધંધુકા મુકામે થયેલું ત્યારે ત્યાં નજીકના એક ખમીદાણા ગામમાં જુના દેરાસરનો ટેકરો હોવાના સમાચાર મળતાં શ્રી ધંધુકા સંઘ દ્વારા ત્યાં તપાસ કરાવાયેલી પરંતુ તેમાં સફળતા ન મળી. ત્યારબાદ પણ વારંવાર થતાં અસ્પષ્ટ સંકેતો અનુસાર કોઈ કોઈ જગ્યાએ પ્રયાસો ચાલુ રાખેલા પરંતુ છેવટે સં. ૨૦૧૦માં ગિરનારજીની નવ્વાણું યાત્રા કરેલી ત્યારે એક અમૂલ્ય વસ્તુની પ્રાપ્તિ થયેલી છતાં ત્યાંના ઉદ્ધારના કોઈ મનોરથ નહિ થયેલા.

જ્યારે સં. ૨૦૨૭માં જૂનાગઢમાં ચોમાસુ થયેલું ત્યારે શ્રી સહસાવનની યાત્રા દરમ્યાન ત્યાંની જીર્ણશીર્ણ દેરીઓ તથા પગલાંની સ્થિતિ જોતાં અને દિગંબરો સાથેના ઝઘડાઓના કારણે તે સમયે ત્યાં કાંઈ સુધારો-વધારો કરાવવાનું અશક્ય જણાતાં જો સરકારમાંથી પગલાંની નજીકની જગ્યા મળી શકે તો ત્યાં યાત્રિકોને કલ્યાણકભૂમિની આરાધના માટે કંઈક પુષ્ટ આલંબન મળી શકે તેવું કાંઈક થાય તો સારું તેવી મને ભાવના પ્રગટ થયેલી હતી. પરંતુ તે અવસરે આ કાર્ય અશક્ય પ્રાયઃ જણાતું હોવાથી તાત્કાલિક તો આ ગિરનાર તીર્થભૂમિમાં બાલબ્રહ્મચારી શ્રી નેમિનાથ ભગવાનના દીક્ષા-કેવળજ્ઞાન અને મોક્ષ કલ્યાણક થયા છે તો તે ત્રણ કલ્યાણક દિનની આરાધના જો આ પવિત્ર તીર્થભૂમિમાં થાય તો ભવિષ્યમાં કંઈક સરળ માર્ગ નીકળી શકે તે દૃષ્ટિથી તે વખતના જૂનાગઢ સંઘના પ્રમુખશ્રી ગુલાબચંદ પોપટલાલ તથા મંત્રીશ્રી ડૉ. મહાસુખભાઈ મહેતા આગળ વાત મૂકતાં તેઓનો અનુકૂળ પ્રતિભાવ મળવાથી આ કલ્યાણકભૂમિમાં આરાધકો ત્રણ કલ્યાણકની આરાધના કરી શકે તેવી યોજના ઘડવાનો પ્રારંભ થતાં તે કલ્યાણકની કાયમી આરાધના માટે જરૂરી વ્યવસ્થા કરવામાં આવી જેના યોગે તે કલ્યાણક તિથિની આરાધના ચાલુ થઈ અને આજે પણ ચાલે છે.

ત્યારબાદ શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદની ગિરનારતીર્થની પેઢીના વહીવટદાર શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના ટ્રસ્ટીમંડળની દરવર્ષે જૂનાગઢમાં મિટિંગ થાય તેમ તે વખતે પણ જ્યારે મિટિંગ થઈ ત્યારે શેઠ કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈ વગેરે ત્યાં આવેલા અને તેમાં જૂનાગઢ સંઘના મંત્રી ડૉ. મહાસુખભાઈ વગેરે પણ હાજર હતા તેથી તેમણે શ્રી સહસાવનની ભૂમિમાં એક મંદિર જેવું કંઈક આલંબન ઊભું થાય તો યાત્રિકો તે

કલ્યાણકભૂમિનો લાભ લઈ શકે અને તીર્થનો વિકાસ પણ થાય તેમ જણાવવામાં આવ્યું ત્યારે પેઢીના અગ્રણીઓ દ્વારા તે વાત તરફ ઉપેક્ષાભર્યું વલણ જણાવાથી તે સમય પૂરતાં તે વાત ઉપર પડદો પાડી દેવા જેવી સ્થિતિ થઈ હતી.

સં. ૨૦૨૮નું માર્ચ ચોમાસુ ધંધુકા કરાવવા માટે સંઘના અગ્રણીઓ પોપટલાલ પાનાચંદ વગેરે વિનંતી કરવા આવ્યા ત્યારે મેં સહસાવનના વિકાસ અંગેની વાતની રજૂઆત તેઓ સમક્ષ કરી ત્યારે તેમણે કહ્યું “આપ ધંધુકા પધારો, આપણે પ્રયત્ન કરશું.” અને મારું ચોમાસુ ધંધુકા નક્કી થતાં તીર્થવિકાસના આ કાર્યને આગળ વધારવા પ્રાથમિક તબક્કામાં થનારા ખર્ચ વિગેરે માટે જરૂરી ફંડ ફાળો કરવાની શરૂઆત થઈ અને અમુક રકમ એકઠી કરવાનું શક્ય બન્યું હતું.

ચાતુર્માસ લગભગ પૂર્ણ થવાના થોડા સમય પૂર્વે ચતુર્વિધ સંઘવતી સુશ્રાવક પોપટભાઈએ સહસાવન કલ્યાણકભૂમિના ઉદ્ધાર અંગે વ્યવસ્થિત લખાણપૂર્વકનો એક પત્ર પોતાના નામે શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના પ્રમુખશ્રી કસ્તૂરભાઈ લાલભાઈ ઉપર મોકલાવ્યો જેમાં એમ પણ જણાવવામાં આવ્યું કે અમે જાણીએ છીએ કે તમે હાલ નવા મંદિર બનાવવા અંગે ઓછી રુચિ ધરાવો છો પરંતુ એક વાત ખાસ જણાવવાની કે આ

કોઈ નવું દેરાસર બનાવવાની વાત નથી, આ તો એક કલ્યાણક ભૂમિનો ઉદ્ધાર કરવાની વાત છે. વર્તમાન ચોવિસીના ૨૪ તીર્થકરોની ૧૨૦ કલ્યાણકભૂમિ પૈકી પશ્ચિમભારતમાં માત્ર ત્રણ કલ્યાણકભૂમિઓ આવેલી છે અને તે ત્રણેય ભૂમિઓ આ ગિરનારતીર્થ ઉપર આવેલી છે. તેથી આ પવિત્ર કલ્યાણકભૂમિનો ઉદ્ધાર કરવા આપણે પ્રયત્નો કરવાના છે, અમે ઈચ્છીએ છીએ કે, પેઢી જ આ કાર્ય ઉપાડી લે તો ખૂબ જ સારું પરંતુ જો સંજોગોવશાત્ પેઢી આ કાર્ય કરાવવા ન ઈચ્છતી હોય તો તમારા માર્ગદર્શન મુજબ શ્રી સકળ ચતુર્વિધ સંઘના સાથ સહકારથી અમે આ કાર્ય કરાવવાની ભાવના રાખીએ છીએ....વગેરે.

સુશ્રાવક પોપટભાઈનું પુણ્ય ગણો ! ધંધુકાસંઘના મંત્રી ચીમનભાઈની લેખનશક્તિનો પ્રભાવ ગણો ! સકળ શ્રી ચતુર્વિધસંઘનું પુણ્ય ગણો ! કે જિનશાસનના અધિષ્ઠાયક દેવોની ઈચ્છા ગણો. આ પત્ર મળતાં તરત જ શેઠ શ્રી કસ્તૂરભાઈ તરફથી આ વાતનો સ્વીકાર પત્ર આવ્યો જેમાં તેમણે જણાવ્યું હતું કે તમારી વાત બરાબર છે, આ અંગે એક સરખો પ્લોટ મેળવવા માટે પેઢી પ્રયત્ન કરશે. આ પ્રત્યુત્તરથી અમારા હૈયામાં કંઈક આશા બંધાતા અમે પેઢીમાં જણાવ્યું કે આ કાર્યાર્થે અમે પ્રાથમિક ફાળો કરેલો છે તે માટે શું કરવું ? પેઢી ઉપર મોકલી આપવાનો તેમનો પત્ર મળતાં ફાળાની રકમ પેઢીમાં જમા કરાવવામાં આવી અને પેઢી દ્વારા પણ સક્રિય પ્રયત્નો ચાલુ થઈ ગયા પરંતુ થોડા સમય બાદ પેઢીનો પત્ર આવ્યો કે જગ્યાના અભાવે ત્યાં આ કાર્ય કરવું શક્ય નથી. ફરી સુશ્રાવક પોપટભાઈ દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું કે ‘અમે જગ્યા જોયેલી છે,’ તેના પ્રત્યુત્તરમાં જણાવાયું કે ‘પેઢીનું ટ્રસ્ટીમંડળ જશે ત્યારે જગ્યા જોઈને નક્કી કરશે.’ તે મુજબ ટ્રસ્ટીમંડળને જમીન બતાવવામાં આવી. હવે સરકારમાંથી તે જગ્યા મેળવવા માટે પેઢીમાંથી અનેકવાર અરજીઓ કરવા છતાં તે અરજી વારંવાર નામંજૂર થઈ પાછી આવતી હતી, તે અવસરે સુશ્રાવક પોપટલાલ પાનાચંદ, હીરાભાઈ મણીલાલ તથા જૂનાગઢના વકીલ ચીમનભાઈ સંઘવી વગેરે અનેક સુશ્રાવકોના પ્રયંડ પુરુષાર્થ અને શાસનદેવોની સહાયથી સરકાર તરફથી ત્રણ ટૂકડે જમીન મળી તેથી તે ભૂમિમાં સમવસરણમંદિરના નિર્માણકાર્ય, આરાધનાર્થે આવનાર યાત્રિક તથા સ્ટાફ માટે રહેવાની સગવડો માટેનું આયોજન કરવાનો નિર્ણય લેવાયો.

સં. ૨૦૩૨માં ધોલેરા તીર્થના જિનાલયના જિર્ણોદ્ધારનું કાર્ય પૂર્ણ થતાં જિનાલયના આગળના મેડા ઉપર ચૌમુખજી ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા નિમિત્તે જવાનું થયું તે અવસરે ધંધુકાના સુશ્રાવક કપુરચંદની સુપુત્રીની દીક્ષા પ્રસંગે ધંધુકા જવાનું થતાં ત્યાં પૂ. આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરિના પ્રશિષ્ય મુનિશ્રી હેમચંદ્રવિજય આદિ સૌ સંઘની નિશ્રામાં સહસાવન-સમવસરણ મંદિરના કાર્ય માટે એક સમિતિની સ્થાપના કરવી તેવો નિર્ણય લેવાયો.

સં. ૨૦૩૨ના મારા ઘેટી ગામના ચાતુર્માસ દરમ્યાન આ વિષયમાં રસ ધરાવતા કેટલાક સભ્યોની એક મિટિંગ રાખવામાં આવી, ફંડફાળો થયો અને પાલીતાણામાં બિરાજમાન મુનિશ્રી કુંદકુંદવિજયજીના ઉપદેશથી નાયરોબી નિવાસી હાલારી મણીલાલ ધરમશીના ઉપધાનમાં જવાનું થતાં ત્યાં શાપરીયા અમૃતલાલ ભાણજીભાઈના પ્રમુખપદમાં થયેલ એક મિટિંગમાં **“શ્રી સહસાવન કલ્યાણકભૂમિ તીર્થોદ્ધારસમિતિ”** ના નામે સહસાવનનું કાર્ય આગળ વધારવાનું નક્કી થયું.

ઘેટીવાળા પરમાનંદદાસ, રતિલાલ વગેરે તથા જામનગરવાળા સુતરીયા રંગીલદાસ વગેરેએ જૂનાગઢ જઈ સહસાવનની જમીન ઉપર ભૂમિપૂજનાદિ વિધિ દ્વારા મહામંગલકારી ઉદ્ધારના કાર્યનો પ્રારંભ કર્યો. અનુકૂળતા મુજબ ધીમે ધીમે કામકાજ આગળ વધવા માંડ્યું તેમાં સં. ૨૦૩૩ માં મુનિશ્રી કુંદકુંદવિજયજીના ઉપદેશથી હાલારી મણીલાલ દ્વારા જામનગરથી જૂનાગઢ થઈ સિદ્ધાચલનો છ'રી પાલિત સંઘ કાઢવામાં આવ્યો જેમાં સંઘપતિના શુભહસ્તે ચતુર્વિધ સંઘની ઉપસ્થિતિમાં મહા વદ ૧૧ના શુભદિને ધર્મશાળાની ભૂમિ ઉપર શિલાસ્થાપન કરવામાં આવ્યું જેના ઉપર એક રૂમ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો.

જૂનાગઢ ગામના દેરાસરનો જિણ્ઠોદ્ધાર કરવા માટે મૂળનાયક પ્રભુજીને કાયમ રાખી બાકીના પ્રભુજીની ઉત્થાપન વિધિ કરવાની હતી તેમાંથી સેંકડો વર્ષ પ્રાચીન સંપ્રતિકાલીન ખૂબ જ સુંદર અને આકર્ષક શ્રી બાલબ્રહ્મચારી નેમિનાથ ભગવાનની પ્રતિમાજીને કામચલાઉ સહસાવનમાં પરોણાગત પધરાવવા માટે માંગણી કરવામાં આવી. શરૂઆતમાં થોડી આનાકાની બાદ જો શાસનદેવો સંમતિ આપતાં હોય તો આ પ્રભુજી સહસાવનમાં પરોણાગત લઈ જવા સૌ સંમત થયા પરંતુ કલ્યાણકભૂમિના ઉત્થાપનના કોઈ ગૂઢ સંકેતના કારણે શાસનદેવોની સંમતિ મેળવવા જ્યારે સકળસંઘની હાજરીમાં ચિટ્ટી નાંખવામાં આવી ત્યારે તે પ્રભુજીને સહસાવનના ચૌમુખજી પ્રભુજીના મૂળનાયક તરીકે પધરાવવા માટેનો આદેશ મળતાં શ્રી જૂનાગઢ સંઘ તથા પેઢીના વહીવટદારોની ઉદાર ભાવનાથી શ્રી નેમિનાથદાદાનો સં. ૨૦૩૫ના વૈશાખ સુદ છટ્ટના શુભદિને સહસાવનમાં પ્રવેશ કરાવવામાં આવ્યો અને સકળ સંઘની હાજરીમાં વૈશાખ સુદ તેરસના મંગલ ઘડીએ શિલાસ્થાપન થયેલ ભૂમિએ તૈયાર થયેલા રૂમમાં પ્રતિમાજીને પધરાવવામાં આવ્યા હતા.

હમણાં સં. ૨૦૪૦ના ચૈત્ર વદ પાંચમના નૂતન સમવસરણમંદિરમાં મૂળનાયક તરીકે પધરાવવા માટે ચૈત્ર સુદ પૂનમના નૂતન સમવસરણ મંદિરમાં મંગલપ્રવેશ કરાવ્યો ત્યાં સુધી લગભગ પાંચ વર્ષ તે સ્થાનમાં જ પૂજાયેલ છે, અને હવે આ. વિ. કુંદકુંદસૂરિના ગુરુજી પૂ. પં. શ્રી ભદ્રંકર વિ. ગણિવરે શ્રી સહસાવનમાં રહીને અદ્ભુત તપની આરાધના કરેલી અને ત્યાં અપૂર્વ આનંદ પ્રાપ્ત કરેલો તેની ચિરકાલીન સ્મૃતિ નિમિત્તે આ. વિ. કુંદકુંદસૂરિની ભાવનાનુસાર હવે આ સ્થાનને ધ્યાનકેન્દ્ર તરીકે ઉપયોગ કરવાનું નક્કી થતાં તે સ્થાનનો લાભ તેમના ભક્તો દ્વારા સારો ફાળો આપીને લેવામાં આવ્યો છે.

આ ધ્યાનકેન્દ્રની ઉપર તૈયાર થયેલ રૂમમાં કાષ્ઠની બેનમૂન કારીગરીવાળું એક સમવસરણ જે હાલ મુખ્ય જિનાલયમાં છે, સાણંદ સંઘમાંથી મહેતા બુધાલાલ જિનદાસ દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલું અને તેમાં શ્રી ઉના-અજાહરાતીર્થના વહીવટદાર ટ્રસ્ટી બાબુભાઈના ખ્યાલ મુજબ દીવતીર્થમાં જમીનમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ અતિપ્રાચીન એવા એક જ પાષાણમાં ઘડાયેલ ચૌમુખજી પ્રતિમા તેમના દ્વારા પ્રાપ્ત થયેલ હતા જે પ્રતિમાજી સં. ૨૦૩૮ મહા સુદ ચૌદશના સાણંદવાળા મહેતા બુધાલાલ જિનદાસ દ્વારા પધરાવવામાં આવેલ હતા. તે સ્થાનનો લાભ આ. કુંદકુંદસૂરિના ભક્તો દ્વારા લઈ તે રૂમને ભક્તિકેન્દ્ર તરીકે ઓળખવાનું નક્કી કરવામાં આવેલું છે.

જૂનાગઢ ગામના દેરાસરમાંથી પ્રાપ્ત થયેલ શ્રી નેમિનાથ દાદાને મૂળનાયક તરીકે રૂમમાં ચલપ્રતિષ્ઠા કરવાની ઉછામણી મુંબઈમાં પૂ. આ. શ્રી ભુવનભાનુસૂરિની નિશ્રામાં મલાડના મહોત્સવ પ્રસંગ દરમ્યાન બોલાવવામાં આવી હતી જેનો લાભ રાજસ્થાનના સુશ્રાવક

દ્વારા લેવામાં આવ્યો હતો, ગામમાંથી લાવેલ અન્ય ચાર પ્રતિમાજીઓની ચલપ્રતિષ્ઠા વાંકાનેરવાળા કાંતીભાઈ, અનોપચંદભાઈ, ઘેટીવાળા હરિભાઈ તથા ધંધુકાવાળા પોપટભાઈએ ઉછામણીની બોલી બોલવાપૂર્વક ચલપ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો હતો. તે સિવાય સં. ૨૦૩૮ ના મહા સુદ ૧૦ના મુખ્ય મંદિરમાં નૂતન દેરીઓ તથા ગોખલાઓમાં પ્રભુજીની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી ત્યારે તે વખતના જૂનાગઢ સંઘના પ્રમુખ દોશી મહાસુખભાઈ તથા મંત્રી શશીકાંત તેમજ બીજા પણ યુવકો ચંદ્રકાન્ત, દીનેશ, સનત, કમલેશ વગેરેના સાથ સહકારથી મંદગતિથી ચાલતાં સહસાવનના કાર્યમાં વેગ આવ્યો અને તેમાં અમદાવાદ- ગીરધરનગરના ક્રિયાકારક હીરાભાઈ મણીલાલે સારો સહકાર આપ્યો જેના યોગે કાર્યની ઝડપ વધી ગઈ, સમિતિના સૌ સભ્યોએ પણ સારો ભોગ આપવા માંડ્યો. સં. ૨૦૪૦ના ચૈત્ર વદ પાંચમના શુભ મુહૂર્તે કોઈપણ ભોગે પ્રતિષ્ઠા કરાવી લેવાનો નિર્ણય થયો અને તદનુસાર પ્રવૃત્તિ કરીને પ્રતિષ્ઠા થઈ શકે તેટલી તૈયારી થઈ ગઈ.

સમવસરણમંદિરમાં ચૌમુખજી માટે મૂળનાયક સિવાયના બાકી ત્રણ પ્રભુજી એક સરખા પ્રાચીન મળી શકે તેવી સંભાવના ઓછી હતી. તેથી સ્વર્ગસ્થ પૂજ્યપાદશ્રી આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના સંસારી વતન તરીકે પવિત્ર બનેલ રાજસ્થાનના પિંડવાડા નગરના શ્રેષ્ઠિ લાલચંદજી અને સમિતિના અન્ય ટ્રસ્ટીઓની દેખરેખ હેઠળ ચૌમુખજીના શેષ ત્રણ પ્રભુજી તૈયાર કરાવવામાં આવ્યા જેની અંજનશલાકાદિનો પ્રસંગ જૂનાગઢ સંઘના સાથ-સહકારથી જૂનાગઢના આંગણે જ કરવાનો નિર્ણય થયો.

પ્રભુજીના આદેશો આપવા માટે મુંબઈની પસંદગી કરવામાં આવી અને ગણિવર્ય શ્રી હેમચન્દ્રવિજયજીની નિશ્રામાં સુરતવાળા લાલભાઈ (મુંબઈ નિવાસી)ને મૂળનાયકનો આદેશ આપવામાં આવ્યો અને મુનિશ્રી વિનયચંદ્રવિજયજીના સંસારીબંધુ તથા સમિતિના મંત્રી સેવંતીલાલ માનચંદે સ્વ. માતાપિતાના શ્રેયાર્થે, ગણિવર્ય શ્રી હેમચન્દ્રવિજયજીના સંસારી પરિવાર, કોલ્હાપુરવાલા મોહનરાજ હિંદુમલજી (મુંબઈ) તથા કુંભણવાળા રમણીકલાલ વગેરેએ બાકીના ત્રણ આદેશો લીધા. તેમજ સમિતિના ટ્રસ્ટી લાલચંદજી છગનલાલ (મુંબઈ) શ્રીપાળનગરવાળાએ ધજાદંડનો આદેશ લીધો, સમિતિના ટ્રસ્ટી ઘેટીવાળા હરિભાઈએ પણ જેના ઉપર સમગ્ર અંજનશલાકાવિધિ કરવામાં આવેલ તે પ્રતિમાજીનો લાભ લીધો. આ ઉપરાંત જૂનાગઢના સુશ્રાવક જગદીશે પણ પહાડ ઉપર રહીને મહામંગલકારી સળંગ પાંચસો આર્યંબિલની કરેલ આરાધના અનુમોદનીય છે, ફલોદીવાળા લાલચંદ કોચર પરિવારે કળશનો લાભ લીધો, આ રીતે ભગવાનના માતાપિતા, ઈન્દ્ર-ઈન્દ્રાણીઓના લાભ લેવાયા. તે સિવાયના કેટલાક આદેશોનો લાભ ધંધુકાવાળા પોપટભાઈ, ચીમનભાઈ બેલાણી, રતનચંદભાઈ ઘેટીવાળા, ધીરુભાઈ ઘેટીવાળા, હાલારી ભાઈઓ, અમૃતલાલ, જેઠાભાઈ વગેરે અનેક ભાગ્યશાળીઓએ ઉત્સાહપૂર્વક લેતાં આ અંજનશલાકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ખૂબ જ યશસ્વી બની ગયો. આ મહોત્સવના દસેય દિવસ જુદા-જુદા ભાગ્યશાળીઓ તરફથી સવાર-બપોર-સાંજ ત્રણેય વખતના સાધર્મિકવાત્સલ્ય-નવકારશીઓ વગેરેનો લાભ વાંકાનેર સંઘ, સાંચોર સંઘ તથા પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લેનારા ભાગ્યશાળીઓ દ્વારા ઉદારતા પૂર્વક લેવામાં આવ્યો હતો. તેમાં પણ સ્થાનિક જૂનાગઢ સંઘના શેઠશ્રી ત્રિભોવનદાસ દલાલના સુપુત્રી બાલબ્રહ્મચારી સુશ્રાવિકા ચંદનબેને પોતાની જાતમહેનતથી નીતિપૂર્વક સંપાદન કરેલ સંપત્તિનો સદ્વ્યય આ મહોત્સવમાં સાધર્મિકભક્તિનો લાભ લઈને કર્યો હતો જે ખરેખર સમગ્ર મહોત્સવને દીપાવનારો ગણી શકાય.

આ સિવાય જૂનાગઢ સ્થાનિક સમિતિના સભ્યો, ટ્રસ્ટી ગુલાબભાઈ, મહાસુખભાઈ દોશી, ડૉ. મહાસુખભાઈ, ડૉ. કોરડીયા,

ચીમનભાઈ સંઘવી, શશીકાંત શેઠ, આણંદજી મોતીચંદ, યુનીલાલ ગીરધરલાલ પારેખ, મૂલચંદ જેચંદ દોશી વગેરે તથા દીનેશકુમાર, સનતકુમાર, કમલેશકુમાર, દિલીપકુમાર, રમણીકભાઈ સંઘવી, પ્રવિણભાઈ વગેરે અનેક યુવાનોએ આ મહોત્સવને દીપાવવામાં તથા તીર્થવિકાસમાં નિમિત્ત બની તન-મન-ધનથી જે ભોગ આપ્યો છે તે અનુમોદનીય છે. પ્રેસવાળાઓએ પણ રસપૂર્વક આ મહોત્સવની વિગત છાપવા મહેનત કરી શાસનપ્રભાવનામાં સહાયક બન્યા છે.

અંતમાં આ મહોત્સવમાં જે સ્થાનિક સ્થાનકવાસી સંઘ, લોકાગચ્છ સંઘ, દિગંબર પેઢી તથા દેવવાડી, આનંદવાડી, પટેલવાડી આદિ સ્થાનોના વહીવટદારોએ પણ પોતાનો જ પ્રસંગ માની સાથ-સહકાર આપ્યો છે તથા કોઈપણ જાતની અપેક્ષાઓ વગર પોતાના સ્થાનો વાપરવા આપ્યા છે, આ રીતે જૈન-જૈનેતર સૌ કોઈએ ભેગા મળી આ મહોત્સવને મહામંગલકારી બનાવ્યો છે તે અનુમોદનીય છે.

શેઠ દેવચંદ લક્ષ્મીચંદની પેઢી તેમજ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના વહીવટદારોએ તથા ટ્રસ્ટીમંડળે પણ પોતાના સ્થાનો તથા સામગ્રીઓ આ મહોત્સવ દરમ્યાન વાપરવા આપ્યા જેથી સમિતિનો ઘણો ભાર હળવો થયો છે.

આ તીર્થોદ્ધારનો પ્રથમ નંબરનો લાભ તો ગણિવર્ય શ્રી હેમચન્દ્રવિજયજીના ભાગમાં જાય છે. કારણ કે શરૂઆતથી જ તેમણે પોતાની નિશ્રામાં થયેલ પાર્લાના ઉપધાન તથા મલાડના ઉપધાનની મોટી આવક આ ઉદ્ધારના કાર્યમાં ફાળવવા માટે પ્રેરણા કરેલ છે, એટલું જ નહીં પરંતુ પ્રતિષ્ઠાદિના આદેશો વગેરે માટે પણ તેમણે અથાગ પ્રયત્ન કરેલ છે. સાથે સાથે આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે હાજરી આપવા ઠેઠ મુંબઈથી જૂનાગઢ પહોંચવા લાંબા લાંબા વિહાર કર્યા. વળી ખંભાતથી તો નૂતન જિનબિંબોની રથયાત્રા પૂર્વક ગામોગામ ખુબ જ શાસનપ્રભાવનાપૂર્વક આવીને આ મહોત્સવને દીપાવવામાં મુખ્ય સહાયક બન્યા છે. વળી મહોત્સવ બાદ વહેલાસર મુંબઈ પહોંચવું આવશ્યક હોવાથી તાત્કાલિક ઉનાળાના વિહારો કર્યા છે. વળી આ પ્રસંગ ઉપર પોતાના અનેક મહત્વના કાર્યોને લંબાવી આ. કલાપૂર્ણસૂરિ પણ પોતાના વિશાળ શિષ્ય પરિવાર સાથે મહોત્સવને દીપાવવામાં સહાયક બન્યા છે.

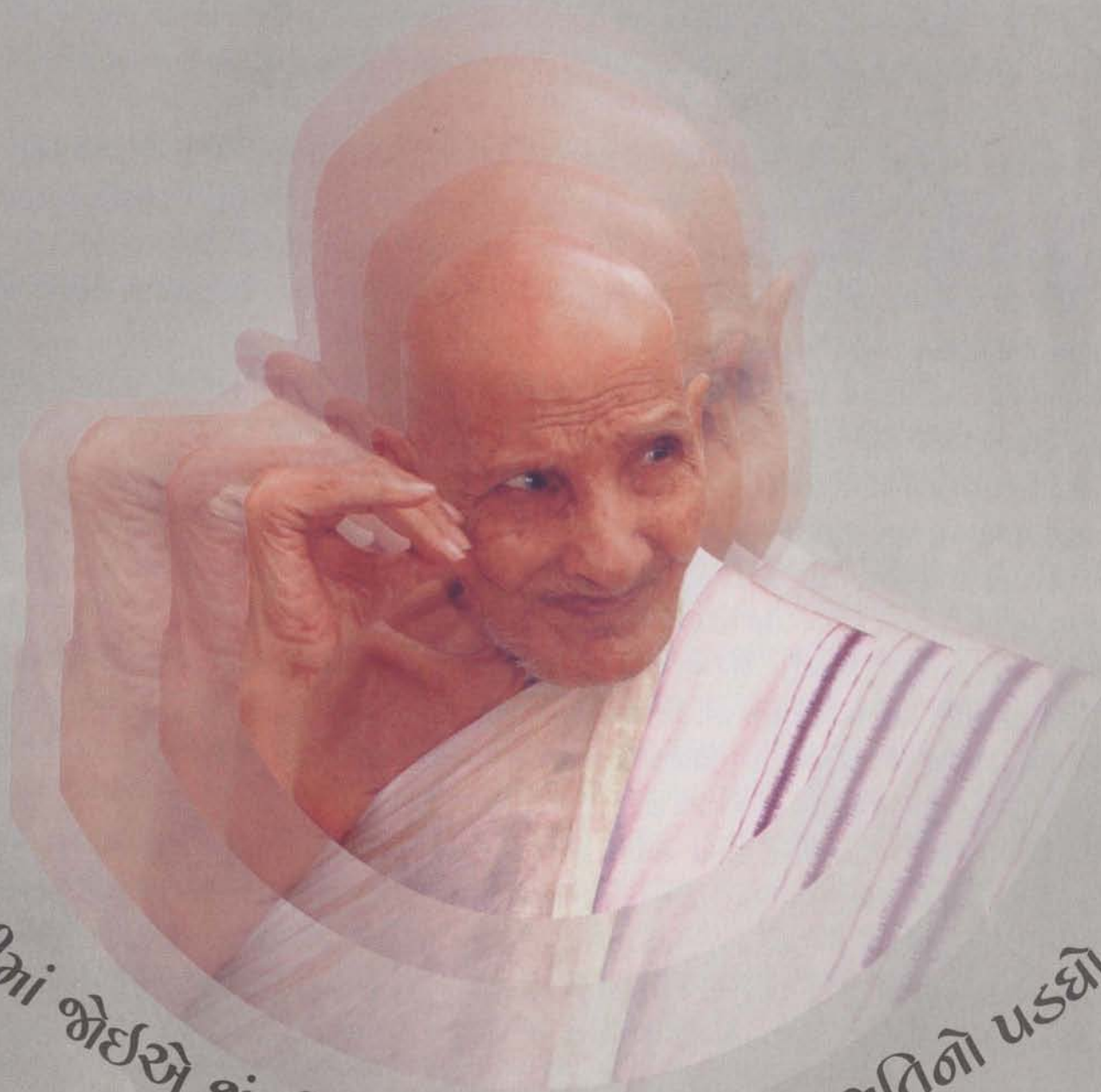
આ. રાજતિલકસૂરિએ જેતડા, ડીસા, રાજપુર, પિંડવાડા, બરલૂટ વગેરે સ્થાનોમાં, પં. ધર્મજીત્ વિજયજીએ કોલ્હાપુર, ઈચલકરંજી વગેરે સ્થાનોમાં, આ. મિત્રાનંદ સૂ., મુનિ પ્રભાકર વિજયજી, મુનિ વિદ્યાનંદવિજયજી વગેરેએ મમત્વભાવ સાથે તીર્થવિકાસાર્થે અનેક સ્થાનોમાં પ્રેરણા-ઉપદેશ આપી નોંધનીય રકમ મોકલાવેલ છે. સાથે સાથે અનેક સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતો દ્વારા વિવિધ સંઘોમાં પ્રેરણા થતાં અનેક સંઘોએ લગભગ લુપ્ત પ્રાયઃ થવાની સંભાવનાવાળી આ કલ્યાણકભૂમિનું પુનઃઉત્થાન કરવામાં સહાયક બની અમૂલ્ય લાભ લીધો છે.

આ રીતે ઝાઝા હાથ રળીયામણાના ન્યાયે અનેક વ્યક્તિ, સંસ્થા, સંઘોના સાથ સહકારથી તીર્થોદ્ધારનું કાર્ય ખૂબ સરળતાથી પૂર્ણ થવા પામ્યું છે, આ જ રીતે ભવિષ્યમાં પણ સૌ કોઈ રસપૂર્વક આ કલ્યાણકભૂમિનો મહીમા વધારવા માટે હંમેશા તત્પર રહેશે તેવી આશા આ તબક્કે અસ્થાને નહીં ગણાય.

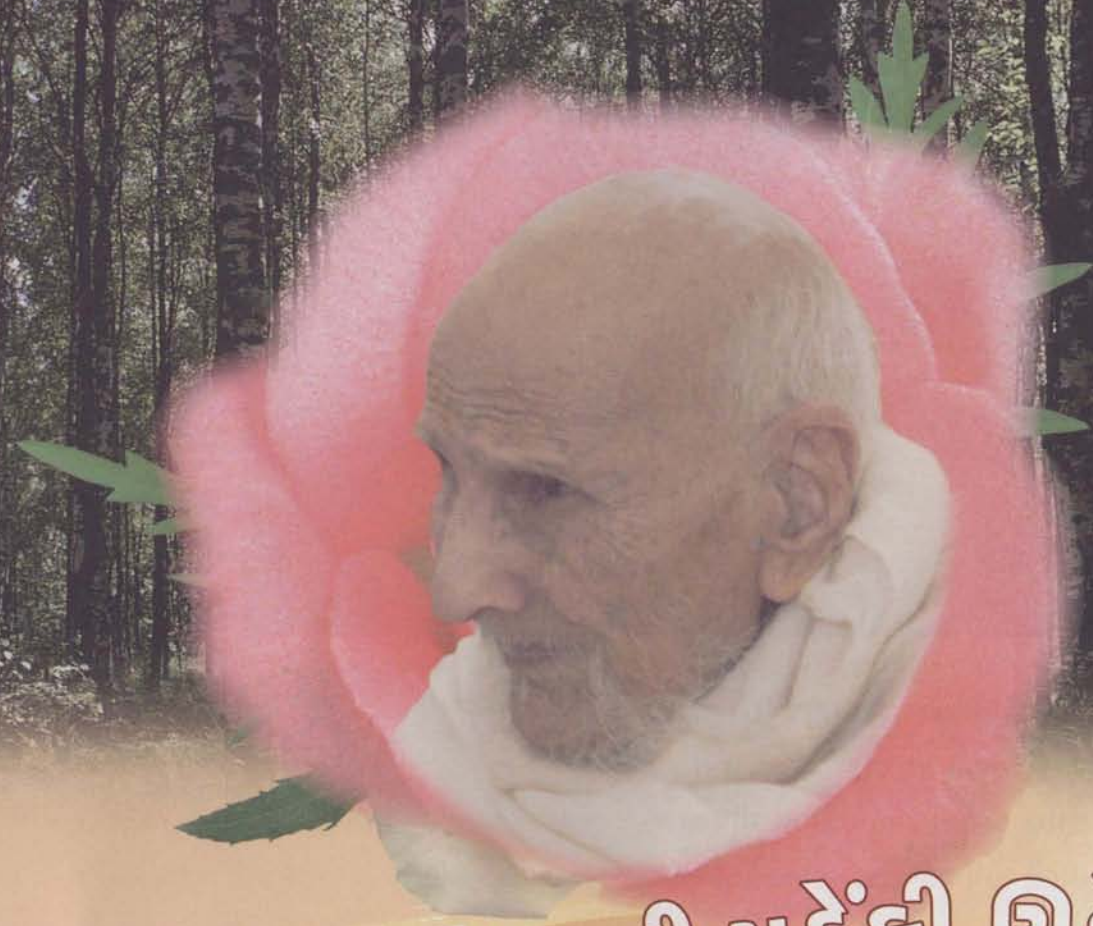
અંતમાં આ તીર્થોદ્ધાર અંગેના કાર્ય માટે કોઈને પણ મારા દ્વારા બોલવામાં, લખવામાં કે ચિંતવવા દ્વારા મન, વચન, કાયાથી મનદુઃખ થવામાં નિમિત્તભૂત બનાયું હોય તો હું ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિચ્છા મિ દુક્કડં માંગુ છું અને મારા સંયમજીવનની મર્યાદાના ઉલ્લંઘન દ્વારા કોઈપણ આદેશાત્મક આચરણ થયું હોય કે પરમાત્માના માર્ગવિરુદ્ધ કંઈ આચરણ થયું હોય તો ત્રિવિધે ત્રિવિધે મિચ્છા મિ દુક્કડં.

લી. આ. હિમાંશુસૂરિ

જિંદગીમાં જોઈએ શું એ પછી ? એક આપની સ્મૃતિનો પડઘો મળે !

રણ બધાંયે વન બની મહેંકી ઊઠે !
જોઈને બસ પુષ્પ આપની યાદનું...

**આ. નરરત્નસૂરિ સ્મારક ટ્રસ્ટ
સંચાલિત**

ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા

ચરમતીર્થપતિ, આસન્નોપકારી, શ્રમણ ભગવાન મહાવીર પરમાત્મા નિર્વાણ પામ્યા... પ્રભુ મહાવીરે શાસનની ધુરા પ્રથમ ગણધર શ્રી ગૌતમસ્વામીને સોંપી હતી અને ૧૧ ગણધરોમાં સૌથી દીર્ઘાયુ પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીને ગણની ધુરા સોંપી હતી... પરમાત્મા મહાવીરના નિર્વાણ બાદ આઠ વર્ષે શ્રી ગૌતમસ્વામી પણ શિવવધૂને વરવા વિદાય થયા... પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીના હાથમાં પ્રભુશાસન-સંઘ-ગણની

જવાબદારી આવી... તેઓશ્રી પણ પોતાની જવાબદારી અદા કરી ૧૦૦ વર્ષનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી પરમપદને પામ્યા.... આ વાતને પૂરા ૨૫૦૦ વર્ષના વહાણા વીતી ગયા તે અવસરે પરમાત્મા મહાવીરના નિર્વાણને ૨૫૨૦ વર્ષ થયા હતા...

ભરતક્ષેત્રની ધન્યધરા ઉપર શ્રમણ ભગવાન મહાવીરના ચીંધેલા માર્ગે સંયમજીવનની આરાધના કરી રહેલા શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક, દિગંબર, સ્થાનકવાસી, તેરાપંથી વગેરે સમસ્ત પંચ મહાવ્રતધારી સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના આદ્યપુરુષ પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીના આ શાસન-સંઘ-ગણ ઉપર અનંતોપકાર થયેલા છે.

પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામી ભગવંતના ૨૫૦૦મા નિર્વાણ વર્ષ અવસરે શાસન-સંઘ-ગણ ઉપર થયેલા અનંતોપકારની અંશાત્મક ઋણમુક્તિ અર્થે શ્રી સકળ સંઘોમાં કંઈક વિશિષ્ટકોટિની આરાધનાનું આયોજન થાય તેવી શુભ ભાવના સં. ૨૦૫૦ની સાલમાં સરળ સ્વભાવી, નમ્રતામૂર્તિ પ. પૂ. આ. નરરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના હેયામાં આકાર લેવા માંડી અને તે માટે સકળ સંઘમાં આ અંગે સક્રિયતા લાવવા તેઓશ્રીએ વિશિષ્ટ આયોજન થઈ શકે તેની વિસ્તૃત માહિતી દર્શાવતી એક પત્રિકા ચારે તરફ વિવિધ સંઘોમાં મોકલાવેલ હતી. સાથે સાથે સહસાવન તીર્થોદ્ધારક, તપસ્વીસમ્રાટ પ. પૂ. આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પાવન નિશ્રામાં પણ વિશિષ્ટ આયોજન થાય તેની રૂપરેખા ઘડી રહ્યા હતા... પણ... પણ.... ભવિતવ્યતાના યોગે તેઓશ્રીની આ શુભ વિચારણા આચરણમાં મૂકાય તે પૂર્વે જ પ. પૂ. આ. નરરત્ન સૂરિમહારાજ સાહેબ શાશ્વત સુખની સ્ફટિકમય શ્વેતશિલા ઉપર આરૂઢ થવા આ ભરતક્ષેત્રની ભવ્યભૂમિથી વિદાય

લઈ અનંત સુખની યાત્રાના આગામી મુકામ ભણી પગરવ માંડી ચૂક્યા...

સમસ્ત જૈનસંઘના પંચમહાવ્રતધારી પૂજ્યોના આઘપુરુષ આસન્નોપકારી શ્રી સુધર્માસ્વામી ભગવંતના અનંતોપકારની અંશાત્મક ઋણમુક્તિની પ. પૂ. આ. નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબની અધૂરી રહેલી ભાવનાને સાકાર કરવા તેઓશ્રીના સંસારી પિતાશ્રી સહસાવન તીર્થોદ્ધારક, તપસ્વીસમ્રાટ પ. પૂ. આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પ્રેરણાથી રાજનગર (અમદાવાદ)-વાસણા મધ્યે પ. પૂ. આ. નરરત્ન સૂ. સ્મારક ટ્રસ્ટનું સ્થાપન થયું જેના દ્વારા શ્રમણ ભગવાન મહાવીર પરમાત્માના શાસનના ચતુર્વિધસંઘની સમ્યગ્જ્ઞાન સમ્યગ્દર્શન અને સમ્યગ્ચારિત્રની આરાધનાર્થે નીચે મુજબ વિવિધઆયોજન સભર એક વિશાળ સંકુલનું સર્જન થવા પામેલ છે.

જેનો શ્રેય પૂજ્યપાદશ્રી ના લઘુબંધુ શ્રી રસસિકભાઈ ફૂલચંદભાઈ શાહને જાય છે. જેઓ શ્રીએ પૂજ્યપાદશ્રીની અંતર ઈચ્છા પૂર્ણ કરવા કોઈપણ સંકલ્પ-વિકલ્પ કર્યા વિના એકાવનલાખનું પોતાનું યોગદાન કરી પૂ. આ.શ્રી હિમાંશુ સૂ.મ.સાની અસીમકૃપાને પ્રાપ્ત કરીને આરાધાની ગગનચૂંબી ઈમારતના પાયા બનાવવાનું સદ્ભાગ્ય પ્રાપ્ત કર્યું

(૧) આ. નરરત્નસૂરિ. સ્મૃતિમંદિર :

વિનય, નમ્રતા, મૃદુતા, ઉદારતા, સહિષ્ણુતા, સૌમ્યતા, આબાલવૃદ્ધ ભક્તિ વૈયાવચ્ચમાં તત્પરતા, અવિહડ પરમાત્મભક્તિ, પાપભીરુતા, જિનાજાબહુમાન, ત્યાગ, વૈરાગ્ય, લઘુતા આદિ અનેક ગુણોથી યુક્ત એવા પ.પૂ.આ. નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબ સં. ૨૦૫૧ ફાગણ વદ અમાસના સવારે ૮.૪૨ કલાકે અનેક આચાર્યો-સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતો સમેત ચતુર્વિધસંઘની સાથે સ્વયં પણ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રનું રટણ કરતાં કરતાં અદ્ભુત સમાધિ સાથે પંડિતમરણ પામ્યા હતા.

ચૈત્ર સુદ-૧ના દિવસે સ્વર્ગસ્થ આ. નરરત્નસૂરિ મહારાજ સાહેબના પાર્થિવદેહની અગ્નિસંસ્કારવિધિ વાસણા મધ્યેના આ સંકુલમાં કરવામાં આવી હતી. સ્વ. પૂજ્યશ્રીના ગુણદેહને સદાકાળ માટે જીવંત અને જવલંત રાખવા માટે આ અગ્નિસંસ્કારભૂમિ ઉપર એક નયનરમ્ય અષ્ટકોણ ‘આ. નરરત્નસૂરિ સ્મૃતિમંદિર’ નામનું ગુરુમંદિર નિર્માણ પામેલ છે જેમાં સ્વ. પૂજ્યશ્રીની પંચધાતુની પ્રતિમાજી પધરાવવામાં આવેલ છે તથા અગ્નિસંસ્કાર સ્થાને એક સ્તૂપ ઉપર સ્વ. પૂજ્યશ્રીની ચરણપાદુકા પધરાવવામાં આવેલ છે. સાથે સાથે સ્વ. પ.પૂ.આ. પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ, સ્વ. પ.પૂ.આ. જિતમૃગાંકસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ અને સ્વ. પ.પૂ.આ.

હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પ્રતિકૃતિઓ તથા ચરણપાદુકા સ્થાપિત કરવામાં આવેલ છે. વળી સ્વ. પ.પૂ.આ. નરત્નસૂરીશ્વરજી મહારાજની દીક્ષાકાલીન બાલ્યાવસ્થાની પ્રતિકૃતિ (૧.) પૂ. શ્રી મણિવિજય દાદા (૨.) શ્રી પૂ. બુદ્ધિવિજયજી મહારાજ સાહેબ (૩.) પૂ. આ. શ્રી વિજયાનંદ સૂ. મહારાજ સાહેબ (૪.) પૂ. આ. શ્રી કમલ સૂ. મહારાજ સાહેબ (૫.) પૂ. ઉપા. શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ સાહેબ (૬.) પૂ. આ. શ્રી દાન સૂ. મહારાજ સાહેબ (૭.) પૂ. આ. શ્રી પ્રેમ સૂ. મહારાજ સાહેબની સામૂહિક તથા પૂ. રામચંદ્ર સૂ. મહારાજ સાહેબની પ્રતિકૃતિઓ પણ સ્થાપન કરવામાં આવેલ છે.

(૨) સુધર્માવિહાર :

સમસ્ત જૈનસંઘના પંચમહાપ્રતધારી પૂજ્યોના આદ્યપુરુષ પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામી ભગવાનના ૨૫મા નિર્વાણશતાબ્દિ વર્ષ નિમિત્તે પ્રાયઃ સૌ પ્રથમ એવા આ ચૌમુખજી મહાવીર પરમાત્મા સમેત ૧૧ ગણધરાદિ પાટપરંપરાના પૂજ્યોની સ્મૃતિ કરાવતા સુધર્માવિહાર નામના આ જિનાલયનું સર્જન થયેલ છે.

સુધર્માવિહારના પ્રથમ માળે સમ્યગ્દર્શન રંગમંડપની મધ્યમાં આપણા આસન્નોપકારી ચરમતીર્થપતિ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરની નયનરમ્ય ૩૫ ઈંચની ચૌમુખજી પ્રતિમાજીઓ બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે. તે પ્રભુજીની નજીક નીચેના પહેલા ગઢમાં ૧૧ ગણધર ભગવંત તથા અંત્યકેવલી જંબૂસ્વામીની પ્રતિમાજી, નીચે બીજા ગઢમાં ચૌદપૂર્વધર તથા દસપૂર્વધર પૂજ્યોની પ્રતિમાજી, નીચે ત્રીજા અને ચોથા ગઢમાં પાટપરંપરાના અન્ય મહાત્માઓની ચરણપાદુકાઓ ફરતે પધરાવવામાં આવેલ છે.

આ સંકુલમાં ગ્લાન-વૃદ્ધ આરાધનાધામમાં બિરાજમાન વિહાર કરવા અસમર્થ એવા ગ્લાન-વૃદ્ધ સાધ્વીજી ભગવંતોને એક જ સ્થાનમાં રહી વિવિધ તીર્થની ભાવયાત્રા થઈ શકે તે માટે વિવિધ કલાકૃતિ સમેત લગભગ ૯ફુટ×૯ફુટના સાત વિવિધ તીર્થપટો સ્થાપન કરવામાં આવેલ છે. તે દરેક તીર્થપટોની એક બાજુ તે તે તીર્થના મૂળનાયકની ૩૫ ઈંચની પ્રતિમાજી પધરાવવામાં આવેલ છે તથા બીજી બાજુ તે તે તીર્થની સ્પર્શના કાજે તે તે તીર્થભૂમિની પાવનકારી પાષાણની શિલાઓ સ્થાપન કરવામાં આવેલ છે.

આ રંગમંડપમાં પ્રભુ મહાવીરના જીવનચરિત્રના અત્યંત આકર્ષક ચિત્રપટો તથા જૈનશાસન સંબંધિત અનેક માહિતી પૂરી પાડતાં કાચમાં કલાકૃતિ કરેલ કેટલાક ચિત્રપટો મૂકવામાં આવેલ છે.

સુધર્માવિહારના નીચેના ધર્મઆરાધના ખંડમાં અશક્ત એવા વૃદ્ધોને પરમાત્માની પૂજાની અનુકૂળતાથે જેના ઉપર સમસ્ત અંજનશલાકાવિધિ કરવામાં આવી હતી તે મહાપ્રભાવક ૧૧ ઈંચના સંગેમરમરના મહાવીરસ્વામી પરમાત્માની પ્રતિમાજી બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે. આ પ્રતિમાજીમાંથી પ્રસંગોપાત અનેકવાર અમીઝરણા થવાના પ્રસંગો બન્યા છે. આ પ્રભુજીની ફરતે ચાર દિશામાં શાસનના અધિષ્ઠાયિકા સિદ્ધાયિકા

દેવી, પદ્માવતી દેવી, ચક્રેશ્વરી દેવી તથા અંબિકાદેવીની જેસલમેરના પીળા પાષાણની પ્રતિમાજીઓ બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે. સાથે સાથે જૈનશાસનના પ્રભુ મહાવીરના શાસનના પ્રતિષ્ઠિત શ્રાવકોની પ્રતિમાજીઓ પણ બિરાજમાન કરવામાં આવેલ છે.

આ આરાધનાખંડમાં પ્રભુ મહાવીરના જીવનચરિત્ર, પ્રભુના શાસનના પ્રભાવક ૨૭ સાધુ ભગવંત, ૨૭ સાધ્વી જીભગવંત, ૨૭ શ્રાવક અને ૨૭ શ્રાવિકાની પ્રતિકૃતિઓ લેમીનેશન કરી દર્શનાર્થે મૂકવામાં આવેલ છે. સાથે જૈન તત્ત્વજ્ઞાનને લગતાં કેટલાક ચિત્રો તથા વિવિધ ભાષામાં તૈયાર થયેલ શ્રી નમસ્કાર મહામંત્રની પ્રતિકૃતિઓ પણ મૂકવામાં આવેલ છે.

આ જિનાલયની ફરતે ઝરૂખામાં મોઝેક ટાઈલ્સમાં પરમાત્મા મહાવીરના જીવનચરિત્રના સાત પ્રસંગો આવરી લેવામાં આવ્યા છે.

પરમાત્માની આજ્ઞાને શિરોમાન્ય કરવાનું સૂચન કરતાં ‘તિલક’ કરવાના સ્થાને જ્યારે શ્રાવકવર્ગ પોતાના કપાળે તિલક કરે ત્યારે દર્પણમાં નજર ઊંચી કરતાં મૂળનાયક પરમાત્માના અદ્ભુત દર્શન થાય તે વખતે જિનાજ્ઞા શિરોમાન્ય કરી રહ્યા છીએ તેવા ભાવ પ્રગટ થાય તેવી દર્પણની વિશિષ્ટ ગોઠવણ કરવામાં આવેલ છે. આવી અનેક કલાકૃતિ-વિવિધતા સભર આ જિનાલયનું નિર્માણ થયેલ છે.

(૩) શ્રી સુધર્માસ્વામી ગ્લાન-વૃદ્ધ આરાધનાધામ :

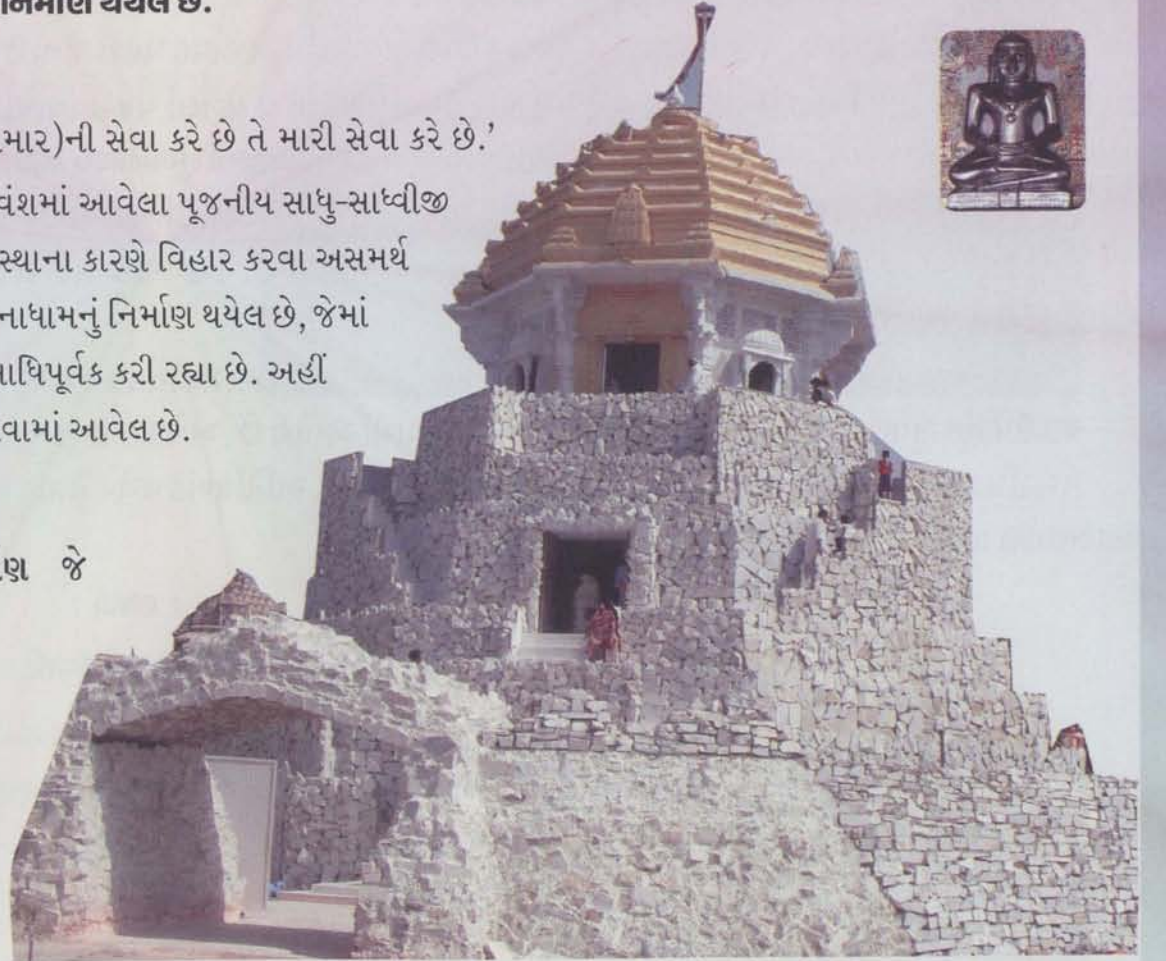
“જો ગિલાણં પડિસેવઙ્ સો માં પડિસેવઙ્” એટલે ‘જે ગ્લાન(બિમાર)ની સેવા કરે છે તે મારી સેવા કરે છે.’

જિનેશ્વર પ્રભુના આ વચનને લક્ષમાં રાખી શ્રી સુધર્માસ્વામી ભગવંતના વંશમાં આવેલા પૂજનીય સાધુ-સાધ્વીજી ભગવંતોના સંયમજીવનની ઢળતી સંધ્યાએ જ્યારે તેઓશ્રી ગ્લાન-વૃદ્ધાવસ્થાના કારણે વિહાર કરવા અસમર્થ હોય ત્યારે તેઓને સમાધિપૂર્વક સંયમારાધના થઈ શકે તે માટે આ આરાધનાધામનું નિર્માણ થયેલ છે, જેમાં હાલ અનેક ગ્લાન-વૃદ્ધ સાધ્વીજી ભગવંતો સંયમજીવનની આરાધના સમાધિપૂર્વક કરી રહ્યા છે. અહીં પૂજ્યોની સમાધિપૂર્વક આરાધના માટે આવશ્યક વૈયાવચ્ચની વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે.

(૪) શ્રી અષ્ટાપદ સ્થાપત્ય તીર્થ :

યુગાદિદેવશ્રી ઋષભદેવ (આદિનાથ) પરમાત્માનું નિર્વાણ જે પાવનભૂમિએ થયેલ તે કલ્યાણક ભૂમિ ઉપર પરમાત્માના સંસારી જ્યેષ્ઠપુત્ર મહારાજા ભરત ચક્રવર્તી દ્વારા સિંહનિષદ્ધા નામના અત્યંત દેદીપ્યમાન જિનપ્રાસાદનું નિર્માણ કરાયું હતું જેમાં વર્તમાન ચોવીસીના તીર્થંકર પરમાત્માના સ્વ-સ્વ વર્ણ, દેહ પ્રમાણવાળી, રાજવર્તરત્ન,

રત્નોની પ્રતિમાઓ ભરાવવામાં આવી હતી. સાથે સાથે

મરુદેવા માતા તથા પોતાના ૯૯ ભાઈ મહારાજોની પ્રતિમા તથા સ્તૂપોની સાથે વૈભવી છત્ર, પરિકરયુક્ત અનેક વૈભવથી આ પ્રાસાદને વિભૂષિત કરાયેલ હતો. આ અલૌકિક પ્રાસાદની રક્ષા કાજે અષ્ટાપદ પહાડ ચારેય તરફથી એક યોજનના આઠ પગલા જેવો બનાવવામાં આવ્યો હતો. આ તીર્થની રક્ષા કાજે સગર ચક્રવર્તીના ૬૦,૦૦૦ પુત્રો દ્વારા ચારેય તરફ એક-એક યોજન ઊંડી ખાઈ કરી તેમાં પાણી ભરવામાં આવેલું હતું જે પાણી નાગકુમાર દેવના આવાસોમાં પ્રવેશવાથી તેઓ કોપાયમાન થતાં ૬૦,૦૦૦ પુત્રોને એકસાથે ભસ્મીભૂત કરવામાં આવ્યા હતા, આ પ્રાસાદમાં પરમાત્મભક્તિ દ્વારા રાવણે તીર્થંકરનામકર્મ ઉપાર્જન કર્યું હતું, પાત્રમાં અંગુઠો મૂકી એક જ પાત્રી દ્વારા ૧૫૦૩ તાપસમુનિને ખીરના પારણા પરમાત્મા મહાવીરના શિષ્ય અનંત લબ્ધિનિધાન ગૌતમસ્વામીએ કરાવ્યા હતા અને પોતાના મોક્ષગમનની શંકાનું સમાધાન પ્રાપ્ત કરવા તેઓશ્રીએ સ્વલબ્ધિથી સૂર્યકિરણોનો સહારો લઈ આ તીર્થની યાત્રા કરી હતી.

વર્તમાનકાળમાં લુપ્ત આવા મહામહિમાવંત શ્રી અષ્ટાપદ મહાતીર્થના સાક્ષાત્ દર્શન-પૂજન કરવા માટે આપણે સૌ અસમર્થ હોવાથી પ.પૂ.આ. હિમાંશુ સૂ. મ.સા.ની પાવનીય પ્રેરણાથી આ અષ્ટાપદ મહાતીર્થની સ્મૃતિ અર્થે શ્રી અષ્ટાપદ સ્થાપત્યતીર્થનું અહીં નિર્માણ કરવામાં આવેલ છે.

આ તીર્થમાં અનેકવિધ વિશેષતાઓનું દર્શન થાય છે. જેમ કે-

(૧) હિમાલયની ઝાંખી કરાવતો લગભગ ૩૦ ફુટ ઊંચો શ્વેતવર્ણીય અષ્ટાપદ પહાડ જેના ઉપર સુવર્ણ મંદિરનું નિર્માણ થયેલ છે.

(૨) પરમાત્માના નિર્વાણસ્તૂપ ઉપર લગભગ ચાર ફૂટના પંચધાતુના પગલાં પધરાવવામાં આવેલ છે, તેની વચ્ચે વિશ્વ માત્રમાં પ્રાયઃ પ્રથમવાર પારાની (૧૨૨૬૨૪) પ્રતિમાજી જાહેરમાં પધરાવવામાં આવી છે, જે પ્રતિમા ૧૧૬૫ના અષ્ટાપદજીમાં મૂળનાયક તરીકે પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવેલ છે...

(૩) ચોવીસ તીર્થંકર પરમાત્માની સ્વવર્ણની રંગીન પાષાણમાં તૈયાર થયેલ ઉત્થિત-અર્ધપદ્માસન મુદ્રાની નયનરમ્ય પ્રતિમાજીઓ પધરાવવામાં આવેલ છે.

(૪) મરુદેવા માતાને હાથીની અંબાડી ઉપર કેવળજ્ઞાનની પ્રતિમાજી, ૯૯ ભાઈ મહારાજની પ્રતિમાજી, બહેન સાધ્વીજી બ્રાહ્મી-સુંદરીની પ્રતિમા, તથા ભરત મહારાજની પ્રતિમાજી પધરાવવામાં આવેલ છે.

(૫) અષ્ટાપદ તીર્થમાહાત્મ્યના પ્રસંગોને હાલતી-ચાલતી રચનાઓ દ્વારા પ્રદર્શિત કરવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત સુવર્ણ, રજત, રત્નમય રંગમંડપો તૈયાર કરવામાં આવેલ છે, અનેક કલાયુક્ત રચનાઓ પ્રદર્શિત કરવાની ભાવિ યોજનાઓ છે.

ધર્મરસિક તીર્થવાટિકાના આ સંકુલમાં કાર્યાલય, પાણીની પરબ, અતિથિખંડ વગેરે તૈયાર થયેલ છે અને ભાવિમાં યાત્રિકો માટે વિશાળ ધર્મશાળા, ભોજનાલયનું પણ નિર્માણ વગેરે અનેક કાર્યોની શરૂઆત થયેલ છે.

: સ્થળ :

ધર્મરસિક તીર્થવાટિકા

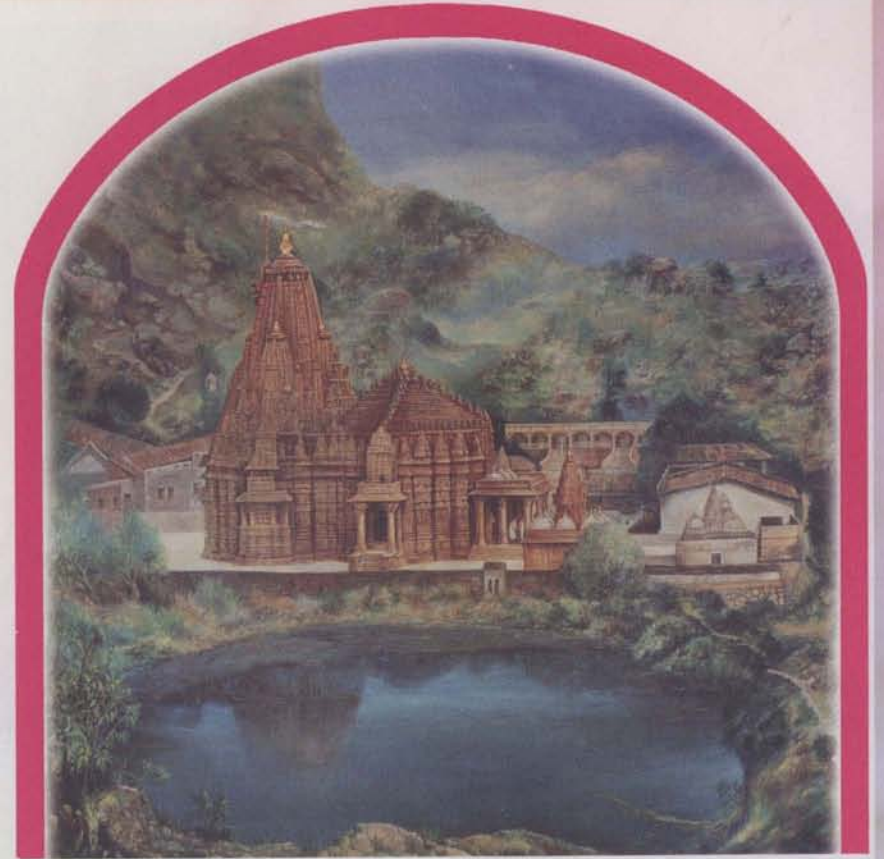
એકતા ટાવર પાસે, આ. નરરત્નસૂરિ માર્ગ,

વાસણા-બેરેજ, વાસણા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૭.

ફોન : (૦૭૯) ૨૬૬૦૮૮૩૭ (સવારે ૯ થી ૧૨ સાંજે ૪ થી ૮)

શ્રી તારંગા તીર્થ પટ

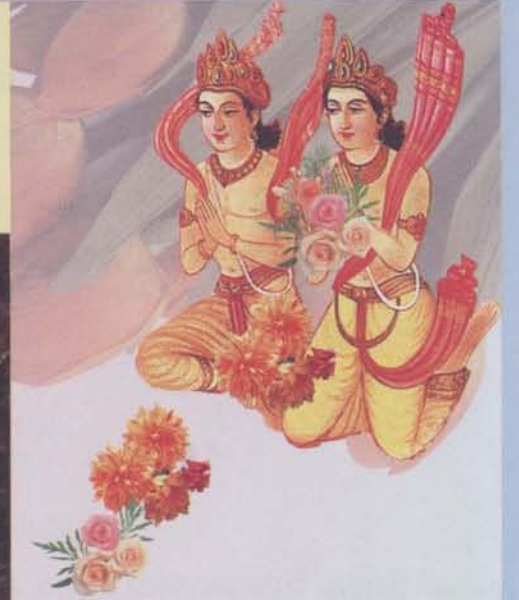

શ્રી શંખેશ્વર તીર્થ પટ

૧૫૬

જગમાં તીરથ દો વડા,
એક ગઢ શ્રદ્ધભ સમોસર્યા,

શત્રુંજય, ગિરનાર;
એક ગઠ નેમકુમાર.

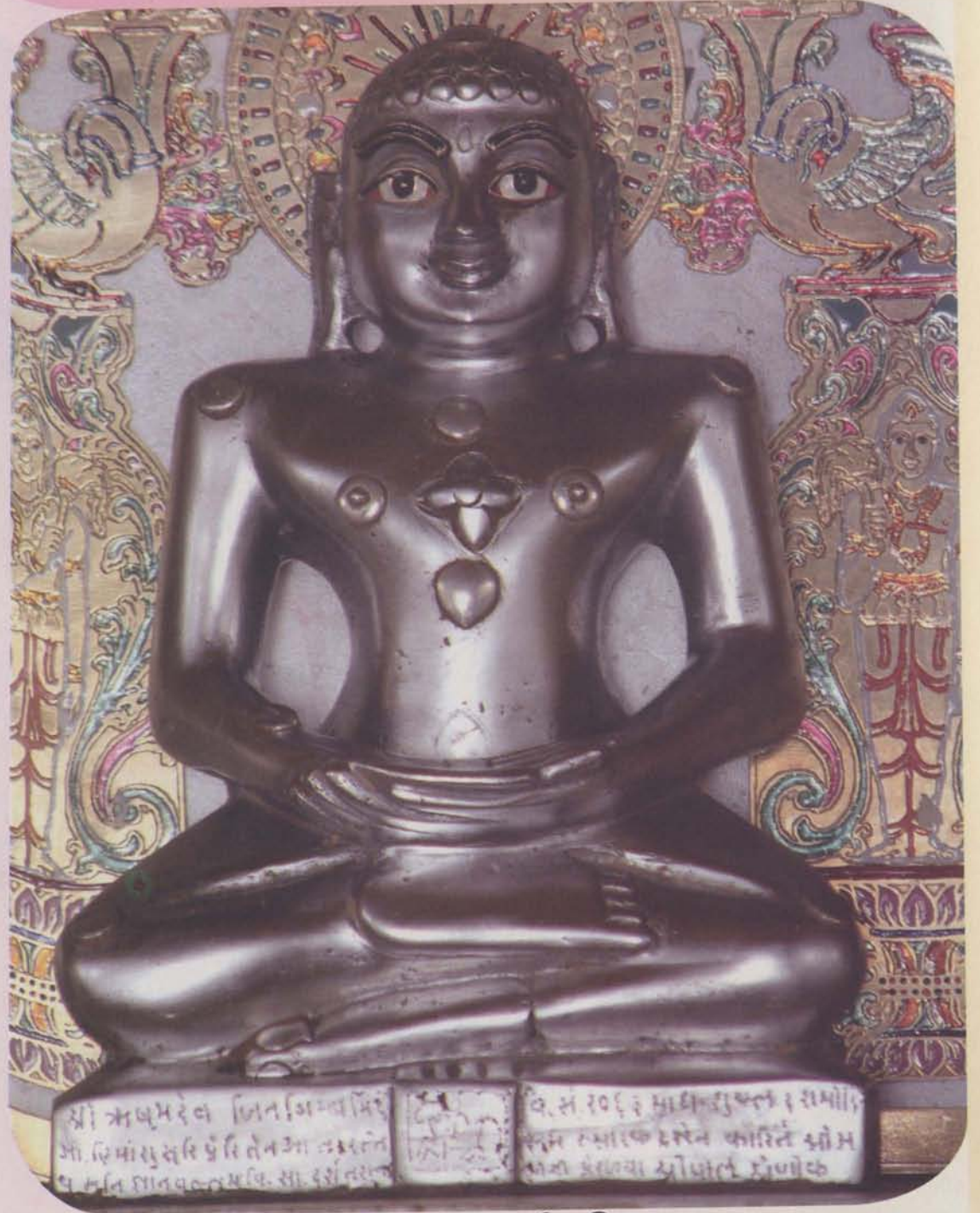

નિર્વાણસ્તૂપ

હાથીની અંબાડી ઉપર બિરાજમાન મરુદેવા માતા

૧૫૮

પારા(MERCURY)ની પ્રતિમા

મયૂર કલાકૃતિ

સુવર્ણમય ઘુંમટ

ઋષભદેવ ભગવાનની ચરણ પાદુકા

૧ શ્રી ભગભદેવ

૨ શ્રી અજિતનાથ

૩ શ્રી સંભવનાથ

૪ શ્રી અભિનંદનસ્વામી

૫ શ્રી સુભતિનાથ

૬ શ્રી પર્શ્વ પ્રભુ

જૈનાચાર્ય હિમાશુસૂરિપ્રેરિત શ્રી સિદ્ધાચલ ગિરનારાદિ તીર્થાવતાર ટ્રસ્ટ સંચાલિત સુવર્ણગુફાયુક્ત સિદ્ધાચલ તીર્થધામ

ગામ : માણેકપુર, તાલુકા : માણસા, જિલ્લો : ગાંધીનગર

ગાંધીનગર જિલ્લાના માણસા તાલુકામાં માણસાથી માત્ર પાંચ કિ.મી. ના અંતરે માણેકપુર ગામ આવેલું છે. આ માણેકપુર ગામ પ.પૂ. આ. હિમાશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબનું વતન છે. સં. ૨૦૫૫ના વૈશાખ માસમાં શ્રી સિદ્ધાચલ અને ગિરનારની યાત્રા કરવા અસમર્થ એવા વૃદ્ધો માટે તથા નજીકના ક્ષેત્રમાં જ આ તીર્થોનું સ્મરણ કરાવે તેવા સ્થાપત્યતીર્થનું નિર્માણ કરાવવા માટે કોઈ દિવ્ય સંકેતોના

આધારે પરમપૂજ્ય આચાર્ય ભગવંતશ્રીને પ્રેરણા થવાથી પૂજ્યશ્રીએ આ વાતની

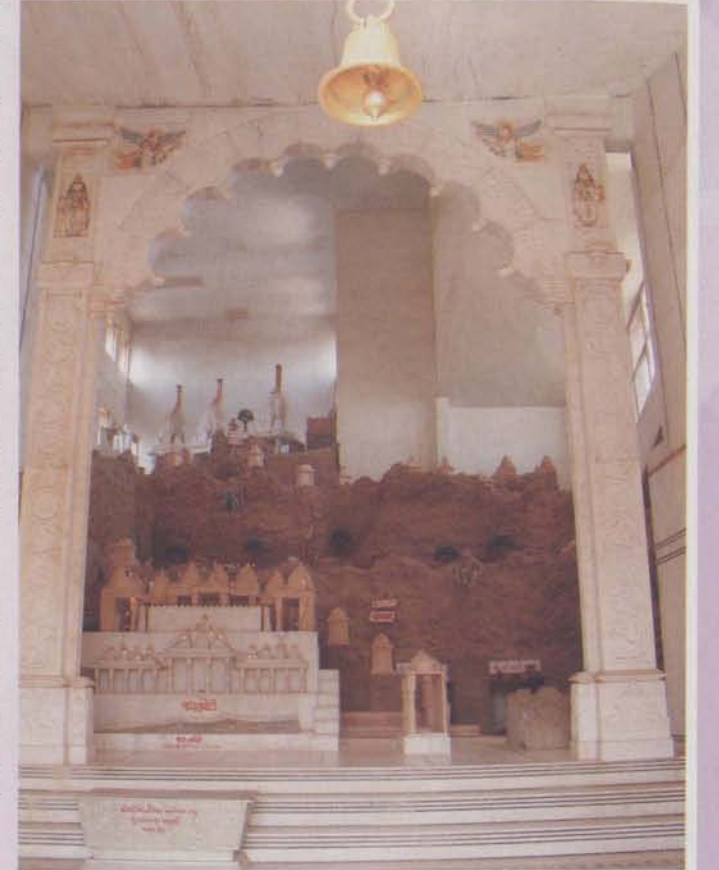
ગ્રામવાસીઓ તથા કેટલાક શ્રાવકોને જાણ કરતાં “શ્રી સિદ્ધાચલ-ગિરનારાદિ

તીર્થાવતાર ટ્રસ્ટ”ની સ્થાપના થઈ અને તેના દ્વારા સંચાલિત ‘સિદ્ધાચલતીર્થધામ’ના

નિર્માણ કાર્યનો નિર્ણય કરવામાં આવ્યો હતો. પૂજ્યશ્રીના સં. ૨૦૫૫ના ચાતુર્માસ અને ત્યારબાદની સ્થિરતાના પ્રભાવે વિશ્વમાં અજાયબી સમાન અત્યંત આત્માદક એવા આ તીર્થનું સર્જન થવા પામ્યું હતું.

ગામના ચાવડાવંશના દરબારોની સહીયારી મિલકતમાં આ તીર્થભૂમિનો એક ભાગ સામેલ થતો હતો અને અન્ય કેટલીક જમીનો ગામના મહાંજનવર્ગના શ્રાવકોની માલિકોની હોવાથી પૂજ્યશ્રીએ પોતાની ભાવનાઓ વ્યક્ત કરતા આવા પુણ્યકાર્યમાં અમારી જમીન વપરાય તો અમારો જન્મારો સફળ થઈ જાય તેવા ભાવોલ્લાસ સાથે તે દરબાર ભાઈઓ તથા શ્રાવકવર્ગે પોતાની જમીન આ ટ્રસ્ટને દાનમાં આપી હતી.

સિદ્ધાચલતીર્થધામનું મુખ્ય સંકુલ લગભગ ૭૦ ફુટ × ૭૦ ફુટના વિસ્તારમાં આવેલું છે. આ જગ્યામાં સિદ્ધગિરિના પહાડની સ્મૃતિ કરાવનારા ૨૦ ફૂટના પહાડની રચના કરવામાં આવેલી છે. સંકુલમાં પ્રવેશ કરતાંની સાથે “જયતળેટી” ના દર્શન થતાં જ સૌના મુખમાંથી શબ્દો સરી પડે “અરે! આ તો પાલીતાણા છે!” અને ૫-૭ વર્ષની ઉંમરના બાળકને પણ આ પહાડ ચડતાં ચડતાં પાલીતાણાની યાત્રા કરતાં હોય તેવા ભાવો જાગે છે.

આ તળેટીમાં શાશ્વતા સિદ્ધાયલતીર્થમાંથી લાવેલી શિલાઓની સ્થાપના કરવામાં આવેલ છે જેની સ્પર્શના-પૂજના દ્વારા દેહમાં સિદ્ધગિરિની સ્પર્શના કર્યાનો રોમાંચ અનુભવી શકાય છે. આ જયતળેટીની બાજુમાં સિદ્ધક્ષેત્રના અધિષ્ઠાયક દેવ શ્રી કવડયક્ષ તથા શાસનના અધિષ્ઠાયિકા શ્રી ચક્રેશ્વરી દેવીની પ્રતિમાજીઓ ગુફામાં પધરાવવામાં આવેલ છે. બાજુમાં શાશ્વતા તીર્થમાં બિરાજમાન છે તે રીતે શ્રુતદેવી મા સરસ્વતીની ગુફામાં ખૂબ જ નયનરમ્ય પ્રતિમાજી સ્થાપિત કરવામાં આવેલી છે. બાજુમાં સમવસરણમંદિર બનાવેલ છે. ધીમે ધીમે આગળ પગથિયાં ચડતાં માર્ગમાં ડાબે ખોનામંદિર, બાબુનું દેરાસર, જલમંદિર તથા જમણે વિવિધ દેરીઓના દર્શન થાય છે. આગળ વધતાં ક્રમસર પહેલો વિસામો, ભરત ચક્રવર્તીના પગલાં, ધોળી પરબ, બીજો વિસામો, ઈચ્છાકુંડ - ત્રીજો વિસામો, શ્રી નેમિનાથ પ્રભુના પગલાં, લીલી પરબ, કુમાર કુંડ, હિંગળાજનો હડો, કલિકુંડ પાર્શ્વનાથનાં પગલાં, છાલાકુંડ, શ્રીપૂજ્યની ટૂંકમાં શ્રી પદ્માવતી દેવી વગેરેની દેરીઓ, દ્રાવિડ-વારિખ્ખિલાદિની દેરી, હીરાબાઈનો કુંડ, ભૂખણદાસનો કુંડ, હનુમાનધારા, નવટૂંક જવાનો માર્ગ, તથા રામપોળ થઈને ઉપરના જિનાલયોની સ્મૃતિ માટે શ્રી મોતીશાની ટૂંક, શ્રી દાદાની ટૂંક, શ્રી શાંતિનાથ જિનાલય, શ્રી પુંડરીકસ્વામીની દેરી તથા શ્રી ચૌમુખજી ટૂંક આ પાંચ જિનાલયોની એક એક દેરી બનાવી તેમાં તે તે જિનાલયોના મૂળનાયકની અંજનશલાકાયુક્ત પ્રતિમાજીઓને પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવેલી છે. મુખ્ય દાદાના જિનાલયની પાછળની બાજુ રાયણપગલાંની દેરીમાં શ્રી આદિનાથ પ્રભુના પગલાંની પણ સ્થાપના કરવામાં આવેલી છે.

આગળ વધતાં ઘેટીની બારીએ જતાં જમણી બાજુ ચૌમુખજીના જિનાલયની પાછળ નવટૂંકની અન્ય ટૂંકોની માત્ર દેરી પધરાવવામાં આવેલી છે. ઘેટીની બારીથી નીચે ઉતરતાં ઘેટી પગલાંની દેરી પણ આવે છે જેમાં પણ શ્રી આદિનાથ પ્રભુના પગલાંની પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવેલી છે. પહાડ ઉપરના શ્રી શાંતિનાથ દાદાના જિનાલયની બાજુમાંથી છ ગાઉની યાત્રા કરવા જવા માટેનો માર્ગ આવે છે ત્યાંથી પણ ઘેટીના પગલાંની દેરીએ જઈ શકાય છે.

આ સિદ્ધાયલ તીર્થધામનું મુખ્ય આકર્ષણ તો સુવર્ણગુફા છે. શત્રુંજય માહાત્મ્ય આદિ અનેક ગ્રંથોમાં ઉલ્લેખ આવે છે કે, જ્યારે સગર ચક્રવર્તીનો કાળ હતો ત્યારે ઈન્દ્ર મહારાજા તેમને વિનંતી કરે છે કે, “આ પડતો કાળ આવી રહ્યો છે તેથી ભરત મહારાજાદિએ ભરાવેલા બહુમૂલ્ય કીમતી રત્નોના પ્રતિમાજીઓનું રક્ષણ કરવા તેને યોગ્ય સ્થાને પધરાવવા પ્રબંધ કરવો જોઈએ.” તે સમયે સગર ચક્રવર્તી ઈન્દ્ર મહારાજાને વિનંતી કરે છે કે, “આપ વિશિષ્ટ શક્તિસંપન્ન છો તેથી આ પ્રતિમાજીઓ ક્યાં સુરક્ષિત રહી શકે તે આપ જણાવો.” તે વખતે ઈન્દ્ર મહારાજા સુવર્ણગુફાનો ઉલ્લેખ કરીને જણાવે છે કે, “આ સુવર્ણગુફા સિદ્ધગિરિના પહાડમાં આવેલી છે જેનું દ્વાર પશ્ચિમ દિશા તરફ છે. આ સુવર્ણગુફા દેવોથી અધિષ્ઠિત હોવાથી કોઈ સામાન્ય જન ત્યાં સુધી પહોંચવા માટે અસમર્થ બને છે. પરંતુ જે ભવ્યાત્માઓ ત્રીજા ભવે મોક્ષમાં જવાના હોય તેવા જ આત્માઓ તથા દિવ્યાત્માઓ જ આ સુવર્ણગુફાના દર્શન પામી શકે છે, તેથી આ બહુમૂલ્યવાન પ્રતિમાજીઓને તમે સુવર્ણગુફામાં સુરક્ષિત રખાવી દો.” આવી સુવર્ણગુફાને વાસ્તવિક સ્વરૂપે તો આપણે સિદ્ધગિરિના પહાડમાં જોવા અસમર્થ છીએ તેથી તેની સ્થાપના તરીકે એક વિશિષ્ટ સુવર્ણગુફાનું આ સિદ્ધાયલતીર્થધામમાં નિર્માણ કરવામાં આવેલ છે. આ સુવર્ણગુફામાં જવાનો માર્ગ શરૂ થતાં જ કોઈ વિશિષ્ટ ભાવોની અનુભૂતિ થાય છે અને જ્યાં સુવર્ણગુફામાં પ્રવેશ થાય ત્યાં તો વિસ્મય પામી જવાય કે આપણે ક્યાં આવી ગયા છીએ? શ્રી આદિનાથ પરમાત્માની મનોહર, મધુર સ્મિત વેરતી પ્રતિમાજીના દર્શન કરતાં સાક્ષાત્ પ્રભુજી આપણી સામે બેસીને વાતો કરતાં હોય તેવી સ્વાનુભૂતિ લગભગ દરેક ભવિકજનોને થાય છે. જીવન દરમ્યાન સાધિક ૧૧૫૦૦ આયંબિલ અને

૩૦૦૦ ઉપવાસ કરનારા તીર્થપ્રણેતા પ. પૂ. આ. હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબે પોતાના અખંડ ચાલતાં ૪૩૦૦ ઉપરાંત આયંબિલ દરમ્યાન વચ્ચે માત્ર મગનું પાણી અને ભાત વાપરીને ૨૦ દિવસમાં ૧ લાખ નમસ્કાર મહામંત્રનો જાપ આ સુવર્ણગુફામાં કરેલ હોવાથી આ ગુફામાં કોઈ આધ્યાત્મિક ચુંબકત્વનો અનુભવ લગભગ બધાને થાય છે અને બે મિનિટમાં દર્શન કરીને બહાર નીકળવાની ભાવના સાથે પ્રવેશેલો ભાવિકવર્ગ આ પ્રભુના દર્શનમાં એવો લીન થઈ જાય છે કે તેઓ માટે સમય પણ થંભી જતો હોય તેવો અહેસાસ થાય છે, અને એક કલાક પછી પણ બહાર નીકળવામાં કચવાટનો અનુભવ થતો હોય છે.

આ તીર્થધામમાં સેંકડો જૈન-અજૈનો દર્શનાર્થે આવતાં હોવાથી અજૈન વર્ગને પણ શ્રદ્ધાનું કારણ બને તે માટે જયતળેટીની આગળ જ ડાબી-જમણી બાજુના બે ગોખલામાં અનુક્રમે શ્રી અમમસ્વામી (શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવનો આત્મા) તથા શ્રી સિદ્ધપરમાત્મા (શ્રી દશરથપુત્ર શ્રીરામચંદ્રજી મહારાજનો આત્મા) ની પ્રતિમાજીઓ પધરાવવામાં આવેલી છે.

માણેકપુરરત્ન ગુરુમંદિર

માણેકપુર નિવાસી શેઠશ્રી શીરચંદ ડૂંગનાથ શાહ પરિવારમાં શ્રી ફૂલચંદ લલ્લુભાઈના સુપુત્રો માણેકભાઈ (પ.પૂ. આ. શ્રી જિતમૃગાંક સૂ.મ.સા.), હીરાભાઈ (પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુ સૂ.મ.સા.) તથા પૌત્ર ચીનુભાઈ (પ.પૂ. આ. શ્રી નરરત્ન સૂ.મ.સા.) જેવા કુલદીપકોએ પરમાત્મા મહાવીરે ચીંધેલા સંયમમાર્ગને ગ્રહણ કરી યાવત્ પરમેષ્ઠિપદના તૃતીય આચાર્યપદ પ્રાપ્ત કરી જૈનશાસનની અદ્ભુત સેવા કરી છે, તેની ચિરકાલીન સ્મૃતિ અર્થે તેઓશ્રીના સંસારી ભાઈઓ સ્વ. મંગળદાસભાઈ (હ. ધીરુભાઈ), પુનમભાઈ, રસિકભાઈ, રમણભાઈની સહીયારી માલિકીનું ઘર આ ગુરુમંદિરના નિર્માણ કાર્ય માટે ભેટ ધરવામાં આવેલ જ્યાં રસિકભાઈએ પોતાના સ્વદ્રવ્યથી ગુરુમંદિરનું નિર્માણ કરાવીને આ ગુરુમંદિર સંસ્થાને અર્પણ કરેલ છે.

● આ ગુરુમંદિરમાં મુખ્ય ત્રણ દેરીઓમાં

- (૧) પ. પૂ. આ. શ્રી જિતમૃગાંક સૂ. મ. સા.
- (૨) પ. પૂ. આ. શ્રી નરરત્ન સૂ. મ. સા. અને
- (૩) પ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુ સૂ. મ. સા. ની સંગેમરમરની

ચરણપાદુકાઓ પ્રતિષ્ઠાપિત કરવામાં આવેલ છે અને સાથે ત્રણેય આચાર્ય ભગવંતોની પ્રતિકૃતિનું સ્થાપન કરવામાં આવેલ છે.

● સિદ્ધાયલતીર્થધામના મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ પરમાત્માના મુખ્ય ગણધર શ્રી પુંડરીકસ્વામી, વર્તમાન તીર્થપતિ શ્રી મહાવીરપ્રભુના પ્રથમ ગણધર શ્રી ગૌતમસ્વામીજી તથા આપણા આદ્યગુરુ પંચમ ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીજીની પ્રતિમાજીઓની પણ પ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવેલ છે.

● ગુરુમંદિરમાં ફરતી દિવાલના ગોખલામાં પરમોપકારી એવા પૂજ્યો (૧.) પૂ. શ્રી મણિવિજય દાદા (૨.) શ્રી પૂ. બુદ્ધિવિજયજી મ.સા. (૩.) પૂ. આ. શ્રી વિજયાનંદ સૂ. મ. સા. (૪.) પૂ. આ. શ્રી કમલ સૂ. મ. સા. (૫.) પૂ. ઉપા. શ્રી વીરવિજયજી મ.સા. (૬.) પૂ. આ. શ્રી દાન સૂ. મ. સા. (૭.) પૂ. આ. શ્રી પ્રેમ સૂ. મ. સા. (૮.) પૂ. આ. શ્રી રામચંદ્ર સૂ. મ. સા. તથા (૯.) પ. પૂ. આ. શ્રી હિમાંશુ સૂ. મ.સા.ના રજોહરણ દાતા પૂ. આ. શ્રી સિદ્ધિ સૂ. મ. સા. (પૂ. બાપજી મહારાજ) ની ચરણપાદુકાઓ તથા પ્રતિકૃતિઓ સ્થાપન કરવામાં આવેલી છે. ગુરુમંદિરમાં પ્રવેશ કરતાં જ ડાબી-જમણી બાજુ પૂજ્યશ્રીના સંસારી માતુશ્રી કુંવરબેન અને પિતાશ્રી ફૂલચંદભાઈ પોતાના ત્રણ-ત્રણ કુલદીપકોના દર્શન કરતાં હોય તેવી મુદ્રામાં તેઓની પ્રતિમાજીઓ બિરાજમાન કરવામાં આવેલી છે.

સિદ્ધાંતમહોદધિ પ.પૂ.આ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી આરાધનાભવન

માણેકપુરના વતની મહેતા હીંમતલાલ પ્રેમચંદ પરિવારની જમીન ગુરુમંદિરને અડીને જ હતી તેના વર્તમાન વારસદાર ભરતભાઈ, માયાબેન આદિ પરિવાર દ્વારા આ ભૂમિ શ્રાવકોને આરાધનાર્થે તથા પૂ. ગુરુભગવંતોની સ્થિરતા માટે સંસ્થાને અર્પણ કરવામાં આવી જેના ઉપર સંસ્થા દ્વારા એક સુંદર આરાધનાભવનનું નિર્માણ કાર્ય થયેલ છે.

ચંદનબાળા આરાધનાભવન

માણેકપુરના પ્રાચીન જિનાલયની બાજુમાં રહેતા દરબાર પૃથ્વીસિંહજી

બિહોલાએ પોતાના ઘરની ભૂમિ સંસ્થાને અર્પણ કરતાં શ્રાવિકાવર્ગની આરાધનાર્થે તથા પૂજ્ય સાધ્વીજી ભગવંતોની સ્થિરતા માટે ચંદનબાળા આરાધનાભવનનું સંસ્થા દ્વારા નિર્માણ થયેલ છે.

ભોજનાલય તથા ધર્મશાળા

યાત્રિકોની સુવિધા માટે અહીં ભોજનાલયના મકાનનું નિર્માણ કાર્ય થયેલ છે જ્યાં નવકારશી, જમણવારની પૂરતી વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલ છે. ભાતાખાતું પણ કાયમ ચાલે છે. આ ભોજનશાળાની ઉપર ધર્મશાળાનો હોલ તથા ચાર રૂમો યાત્રિકોને ઉતરવા માટે બનાવવામાં આવેલી છે. તે સિવાય કાર્યકરો માટેના રહેવાસ સ્થાન વગેરેની પણ યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવામાં આવેલી છે.

: સ્થળ :

સિદ્ધાયલતીર્થધામ ફોન ૦૨૭૬૩- ૨૭૩૫૩૧, ૨૭૪૫૦૩

ગામ : માણેકપુર, તાલુકો - માણસા જિલ્લો : ગાંધીનગર.

પીન- ૩૮૨૮૪૫

(ગાંધીનગર-મહુડી હાઈવે ઉપર ગાંધીનગરથી ૨૦ કિ.મી., મહુડીથી ૨૦ કિ.મી., માણસા થી ૫ કિ.મી. લીંબોદ્રા ચોકડીથી ૩ કિ.મી.)

શ્રી સિદ્ધાચલ તીર્થધામ

સુવર્ણગુફા

યથાશક્તિ શાસનસેવા કરે તે શ્રમણ.

સદા સાધુસેવામાં
તત્પર હોય તે શ્રમણ.

સ્વજનોનું ધૂનન કરે તે શ્રમણ.
પાંચ ઇન્દ્રિયોને વશમાં રાખે તે શ્રમણ.

જિનાજ્ઞા પાળે તે શ્રમણ.
સર્વજીવો પ્રત્યે સમભાવ રાખે તે શ્રમણ.

મહાવ્રતોની મૂડીને પ્રાણની જેમ સાચવે તે શ્રમણ.
પ્રતિકૂળતામાં આનંદ માણે તે શ્રમણ.

કીર્તિ-પ્રતિષ્ઠાથી
વિરાગી રહે શ્રમણ.

કષાયોનું ધૂનન
કરે તે શ્રમણ.

સમિતિ-ગુપ્તિના પાલનમાં
અપ્રમત્ત હોય તે શ્રમણ.

તૃણ-મણિને સમાન ગણે તે શ્રમણ.
સંયમસાધનામાં આનંદ માને તે શ્રમણ.

વમેલા સંસારના ભોગસુખોને
ભૂલે તે શ્રમણ.

કષ્ટોને સમતાથી
સહન કરે તે શ્રમણ.

અનુકૂળતામાં ઉદાસ થાય તે શ્રમણ.
લાભાલાભને સમાન ગણે તે શ્રમણ.

કર્મોનું ધૂનન
કરે તે શ્રમણ.

માન- અપમાનને સમાન ગણે તે શ્રમણ.
સુખ:દુખ ને સમાન ગણે તે શ્રમણ .

નિર્મળ બ્રહ્મચર્યનું
પાલન કરે તે શ્રમણ.

તપ કરે તે શ્રમણ.

મન પવિત્ર રાખે તે શ્રમણ.
ક્ષમા ધારણ કરે તે શ્રમણ.

તીર્થંકર પરમાત્માની આજ્ઞાને સંપૂર્ણપણે આધીન હોય તે શ્રમણ.

૧૭૦

આપ ફરી નહીં પધારો

એ જાણીએ છીએ,

ને છતાંય,

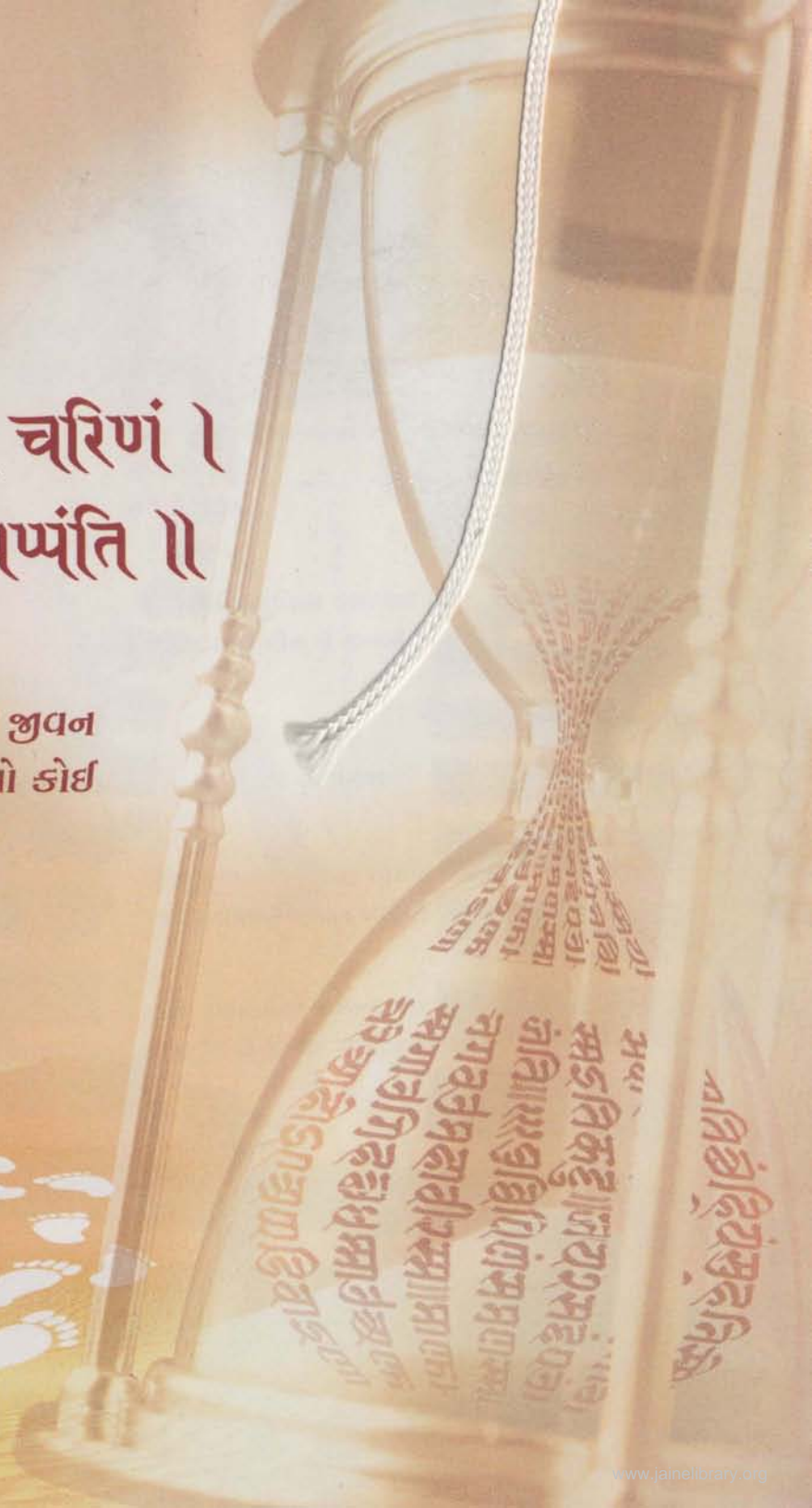
આ નયનો

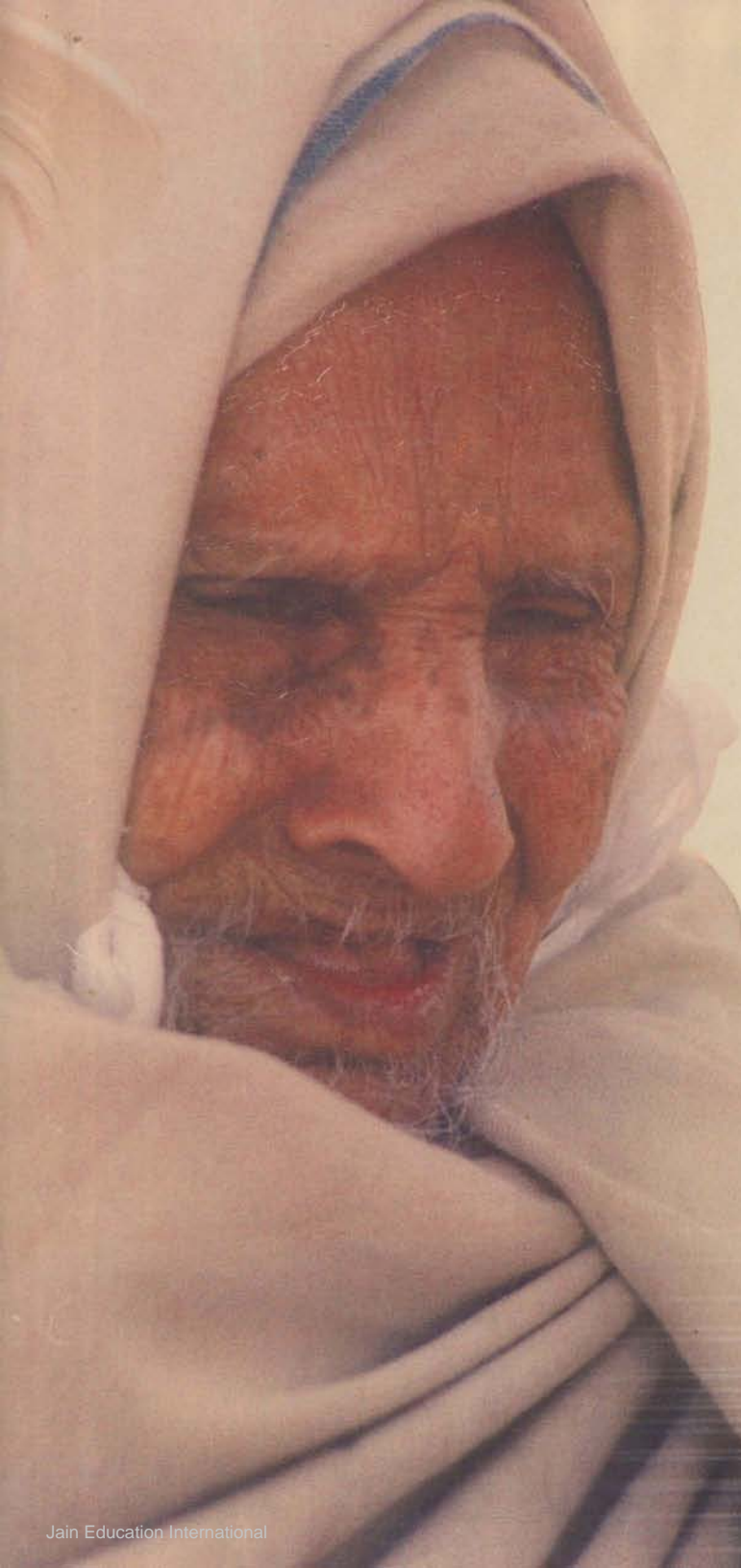
પ્રતિક્ષા કરે છે

આપની પધરામણીની...

અભણંતાણ વિ નજ્જઙ્ગ માહપ્પં સુપુરિસાણ ચરિણં ।
કિં બુલ્લંતિ મણીઓ, જાઉ સહસ્સેહિં ધિપ્પંતિ ॥

વગર બોલ્યે પણ મહાપુરુષોનું માહાત્મ્ય તેમના આચરણ અને જીવન
દ્વારા જ જણાય છે. શું હજારોના મૂલ્યોથી ખરીદી કરતા મણીઓ કોઈ
દિવસ પોતાનું માહાત્મ્ય બોલે છે ?

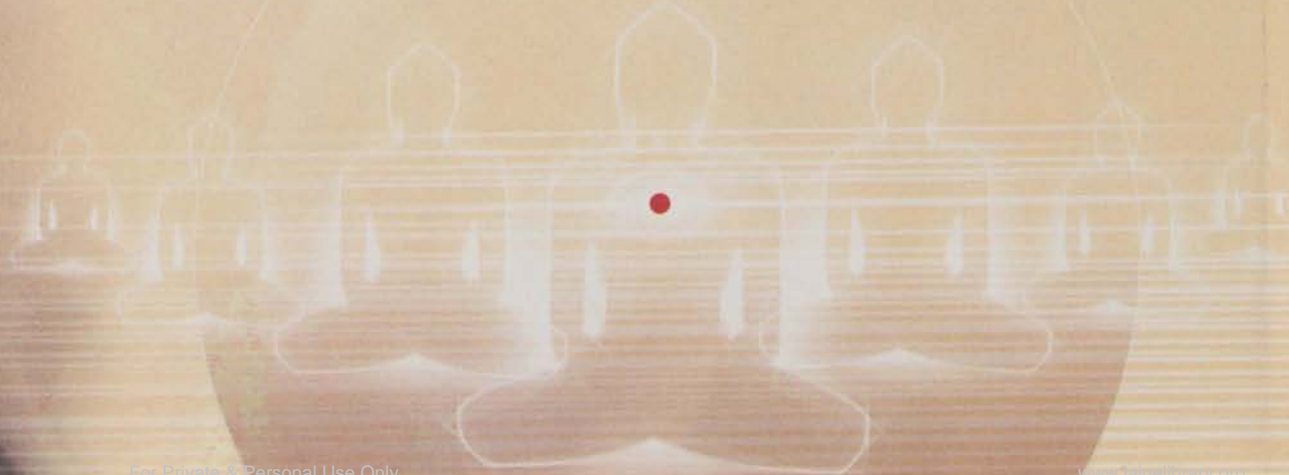

એહવા સાધુતણા પાય વંદી, કરીએ જન્મ પ્રમાણ જી;
જિહ્વા સફળ હોવે ગુણ ગાતાં, પામીજે કલ્યાણ જી...

- પૂ. જ્ઞાનસાગરજી મહારાજ સાહેબ

એવા સાધુપુરુષના ચરણોમાં વંદના કરીને જીવનને સફળ
બનાવીએ અને મુનિગુણગાન ગાતાં જિહ્વાને પણ સફળ બનાવી
આત્મકલ્યાણ કરીએ.

“ જે જ્ઞાપકશ્રેણીનો કાળ હોત તો
હિમાંશુવિજય જ્ઞાપકશ્રેણી માંડી અવશ્ય
કેવળજ્ઞાન પામી જાય એવો ઉગ્રકોટીનો તપ કરે છે.”

પ.પૂ.આ.શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.

“હિમાંશુવિજય અને નરરત્નવિજય
આ બંને મહાત્માઓ અમારા
સમુદાયની આંખ છે.”

પ.પૂ.આ.શ્રી રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.

તમે સૌ ડોક્ટરી ઉપચાર માટે મને મુંઝઈ લઈ જવા માંગો છો
પરંતુ મારું મન તો અમદાવાદમાં બિરાજમાન સંઘસ્થવિર
પ. પૂ. આ. શ્રી ભદ્રંકર સૂ. મ.સા. તથા
મહાન તપસ્વી પ. પૂ. આ. શ્રી. હિમાંશુ સૂ.મ.સા.ની સેવામાં જવાનું છે

પ. પૂ. આ. ભુવનભાનુ સૂ. મ.સા.